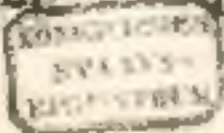

Septuaginta inter-
pretū pura. et ut ab
eis in grecū uersa est
editio permaneret: su-
pplue me micromati epus saue-
rissime atq; doctissime impelle-
res. ut tibi hebreā uoluntia lati-
no sermone transserere. **Q**uā-
semel aures hoīm occupauerat
et nascentis ecclē roborauerat
fidem: iustū erat etiam nro silē-
tio cōprobari. **N**unc uero cū p
uarietate regionū diuisa ferean-
tur exemplaria. et germana il-
la antiq; que trās lato corrupta
sit atq; violata: nri arbitriū pu-
tas ā eplurib; iudicare qd uerū
sit. aut nouū opus ī ueteri ope-
rudere. illudentib; q; iudeis coru-
m ut dicūt oculos configere.
Alexandria et egiptus in septeu-
aginta suis esychiū laudāt aut-
torem. **C**onstantinopolis usq;
ad antiochiā lucianū nris p-
bat exemplaria. **M**edie inter has
prouicie. palestinos codices le-
gunt. quos ab origine elabo-
ratos eusebius et pāphil⁹ vul-
gauerūt: totusq; orbis hac in-
se trifaria uarietate cōpugnāt.
Et recte origines nō solū exēpla
cōposuit. qtuor editionū regio-
ne singula uerba describēs. ut
unus dissentiēs statim ceteris ī-
ter se cōsentiētib; arguatur. sed
quod maioris auditiē est medi-

tone septeuaginta theodoionis
editionē miscuit. asteriscis uide-
licet designans que min⁹ aū fu-
erant. et uigulis. que cōsupfluo
uidebātur apposita. **S**i igit ali-
is licuit non tenere. quod semel
susceperāt et post septeuaginta
cellulas que uulgo sine aucto-
re iactāt sigulas cellulas apue-
re. **H**oc q; in ecclē legitur. qd
septeuaginta nescierūt. cur me nō
suscipiant latini mei. quā in ui-
olata editione ueteri ita nouā
condidi. ut laborem meū hebre-
is. et quod hys manus ē aplis
auctorib; pbeu: **S**cripsi nup
librē de optimo grē interceptan-
di. ostendēs illa. de euāgelio ce-
egipto uocauī filiū meū et quō-
niam. nazareus uocabit. et ui-
debunt inquē cōpūnerūt. et il-
lud apli que oculus non uidit
nec auris audiuit nec ī cor hoīs
ascendit. que pparauit deus dili-
gentib; se. ceteraq; hys similia: ī
hebrex libris inueniri. **E**cce apo-
stoli et euāgeliste septeuaginta ī-
ceptes nouerant. **E**t unde eis li-
dicere que in septeuaginta inter-
pretes non habēt: **C**ristus deus
noster utriusq; testamenti cōdi-
tor in euāgelio scdm iohann. q
credit inqt in me sicut dicit scrip-
tura. **F**lūmīa de uentre eius flu-
ent aque uiue. unq; scriptū est:
qd saluator scriptū esse restat.

Cim. 63am

2° Inc. s. a. 197²²

K. Hof- und Staatsbibliothek München.

Aus den Beständen der K.
Kreis- und Studienbibliothek
Dillingen
überwiesen, Juli 1915.

Hain 3032 (osl. 267-585) - 6W42.02

Ubi scriptum ē: Septuaginta nō
hēnt apocrypha nescit ecclia. Ad
hebreos ergo reuertendū ē: unde
et dñs loquitur. et discipuli ex-
empla psumunt. Hec pace vere-
rum loquor. et obsecratioib⁹
meis tantū respondeo. quā cani-
no dente me rodunt in publico
detrahētes. legētes in angulis.
idē accusatores et defensores cū
ī alijs pbēt qd ī me reprobat:
quasi virtus et uiciū non ī rebus
sit. sed scdm auctore muner. Le-
terū memini editionē septuagi-
ta tūlatoz olyn de greco emē-
data tribuisse me nr̄is. Nec mi-
miciū debere estimari eoz quos
incouentu frum semp edissero.
Et quod nūc dabrielamin. idēst
verba diez interpretat⁹ sum: id-
circo feci. ut in exercitabiles mo-
ras et siluā nominū que scrip-
torū confusa sunt uicio sensuū-
q; barbariē aptius et p persum-
ptola digerere nūchi metipi et me-
is iuxta hysimētiū canēs si au-
res surde sunt ceteroz. *Incipit li-
ber paralipomenon primus.*

Ham. leth. enos.
carnā malalehel
jareth. enoch ma-
thusalem. lamlech.
nor. sem. cham.
et iaphet. Filij iaphet. gomer.
magog. maday. et iauan. thu-
bal. mosoch. et tyras. Porro fi-

lij gomer: ascenez. et rifaz. et tho-
gorina. Filij aut iauan. helisa
et tharhis. cethym. et dodanim.
Filij thā. ch⁹. et melcrai. phur.
et canaā. Filij aut chus. laba
et nula. labatha. et rechemna. et
labathata. Porro filij rechemna
sabaa. et dadan. Chus autem
genuit. nemroth. Ne cepit po-
tens esse in terra. Moscarim. ve-
ro genuit ludim. et anamin. et
laabim. et neproim. phethrosi
quoq; et challoim. de qbz egres-
si sunt philistini. et capthuri.
Chanaan uero genuit sydonē.
pmogenitū suū et etheū. ieuse-
um. q; et amorceū. gergesseum
et euseūq; et aracheū. et almeū.
aradinum. quoq; et samareū. et
ematheum. Filij sem. elam. et
asur. et arfaxat. et lud. et aram
et hus. et hul. et gothoz. et mo-
soch. Arfaxat. autem genuit sa-
la. qui et ipse genuit heber. Por-
ro heb nati sunt duo filij. No-
men unū phalet. quia in diebz
eius diuisa ē terra. et nomē fra-
tris ei⁹ iectam. Iectam aut genu-
it helmodad. et saleph. et aser-
moth. et iare. adiozā. quoq; et
uzal. et deda. ebal. et iari. et abi-
mahel. et laba. necnō et ophir
et ophila. et jobab. Om̄es isti fi-
lij iectam. sem. arfaxat. sale. he-
ber phalet ragau serur nach-
oz thare abram iste ē abrahā

.1.

Filij autē abrahā ysaac et isma-
hel: et hęc quatuordecim eorū. **P**ri-
mogenit⁹ ismahelis nabaiot
et cedar. et abdechel. et maplam.
et masma. et duma. massa. ad-
ad. et thema jahur. naphis. red-
ma. **H**ij sunt filij ismahel. **F**i-
lij autē cethure concubine abra-
hā: quos genuit zameā iecsan
madiā madian iesboth et lue.
Porro filij iecsan: saba. et da-
dan. **F**ilij autē madiā: epha et
ophet. et enoth et abida et hel-
daa. **O**mnes hij filij cethure. **G**e-
nuit autē abrahā ysaac cui⁹ fi-
lij erant elau et isrl. **F**ilij elau
eliphaz rauhēl seyr iams ielam
thore. filij eliphaz themā omer
sephi gethē tenez thamma ama-
lech. **F**ilij autē rauhēl naab za-
ra zāma maza. filij seyr lothā.
sobal sebeon ana dison eser di-
san. **F**ilij lothan: hori humā
alioimā. **S**oror autē lothan fu-
it thāna. **F**ilij sobal aliā et ma-
naach et ebal et sephir et onam.
Filij sebeon aia et ana filij ana
dison. **F**ilij dison: hamarā et
esaban et iethrā et tharan. **F**ilij
eser: balaan et anā et iachā. **F**i-
lij dison: us et aram. **Q**ui sunt
reges qui impauerūt i tēra edō
anteq̄m esset rex sup filios isrl.
Bale filius beor: et nomē ciui-
tatis ei⁹ dnaba. **M**ortu⁹ ē autē
bale: et regnavit pro iobab fi-

lius zare debofra. **C**ūq; iobab
fuisset mortuus: et regnavit p
eo husam de terra themanorū.
Obijt quoq; husam: et regna-
vit pro adad fili⁹ badad. qui
pulsit madiā i tēra moab. **E**t
nomē ciuitatis eius auith. **C**ū
q; adad fuisset mortu⁹: regna-
vit pro semla de masrecha. **E**t
et sela mortuus est: et regnavit
pro eo saul de roboboth que iux-
ta annē sita ē. **M**ortuo quoq;
saul: regnavit pro balauā fili-
us athobor. **S**ed et hic mortu⁹
est: et regnavit pro adad cui⁹
urbis fuit nomē phō. **E**t appel-
lata est uxor ei⁹ meeabel: filia
matted filij mezaab. **A**dad autē
mortuo: duces p regib; i edō
esse cepērūt. **D**ux thamma. dux
alua. dux iethelch dux coliba-
ma dux hela dux phimon dux
cenez. dux theman. dux map-
sar. dux mabdiel. dux iram.
Hij duces edom.

Filij autē israhel: ruben.
symeō leui iuda ysaachar.
et zabulon dan iosep beniamī
nephtalim gad aser. **F**ilij iuda
her onā sela. **T**res isti nati sūt
ei: et filia sue chananitidis. fuit
autē her p̄mogenit⁹ iuda mal⁹
coram dño: et occidit eū. **T**ha-
mar autē uxor eius: peperit ei
pharres et zarā. **O**mnes ergo filij
iuda q̄nq;. **F**ilij autē pharres: her-

rom et amud. **F**ilij quoque zare:
zamei. et ethan et ena. chalcad
quoque et darda. simul quoque. **F**i-
lij charmi: achar qui turbavit
isrl et peccavit in furto anathe-
maris. **F**ilij etha: azarias. **F**i-
lij autem esrom qui nati sunt ei:
ieramehel. et ram et calubi. hic
est caleph. Porro ram genuit
aminadab: aminadab autem ge-
nuit naalon principem filiorum nu-
da. Naalon quoque genuit sal-
ma: de quo ortus est booz. Bo-
oz vero genuit obed: qui et ipse
genuit isai. Isai autem genuit pri-
mogenitum heliab: secundum abi-
nadab. tertium symmaha quar-
tum nathanael. quintum raddai
sextum alsu septimum dauid: quo-
rum sorores fuerunt sarua et a-
bigail. filij sarue: abisai ioab
et asahel tres. Abigail autem ge-
nuit amasa: cuius pater fuit ge-
thier ismahelites. Caleb vero fi-
lius esrom accepit uxorem nomine
azuba: de qua genuit ieriodi.
Fueruntque filij eius iaser et sobab
et ardo. Cumque mortua fuisset
azuba accepit uxorem caleb e-
phrata: que peperit ei ur. Por-
ro ur genuit uri: et uri genuit be-
selehel. Post hec ingressus est
esrom ad filiam machir patris ga-
laad: et accepit eam cum esset an-
norum sexaginta. Que peperit ei se-
gub: sed et segub genuit iair et

possedit viginti tres civitates in
terra galaad. **E**pinus gessur et
aran oppida iair: et sanath et
viculos eius sexaginta civitatum.
Omnes isti filij machir patris ga-
laad. Cum autem mortuus esset
esrom: ingressus est caleb ad ephra-
ta. Habuitque esrom uxorem abi-
a: que peperit ei assur patrem te-
thue. Nati sunt autem filij ierame-
hel. primogeniti esrom ram pri-
mogenitus eius: et buma et ara
et alon et achia. Dixitque uxorem
alteram iheramehel nomine at-
thara: que fuit mater onai. **E**t
et filij ram primogeniti iherame-
hel fuerunt moos ioamin et ach-
ar. Onam autem habuit filios se-
mei et iadan. **F**ilij autem semei:
nadab et abysur. Nomen vero
uxoris abysur abiahil: que pe-
perit ahobban et molib. **F**ilij
autem nadab: fuerunt saled et ap-
phaim. Mortuus est autem saled
absque liberis. **F**ilius vero appha-
im iesi: qui iesi genuit sesan. Por-
ro sesan genuit ahalai. filij autem
iadai fratris semei rethar et yona-
than. Sed et iether mortuus est
absque liberis. Porro ionathai
genuit phalech et ziza. **N**ati fuerunt
filij ieramehel primogeniti esrom.
Sesan autem non habuit filios
sed filias: et secum egiptum nomine
ieraa. Deditque ei filiam suam ux-
orem: que peperit ei ethai. Ethai

aut genuit nathan: et uathan
 genuit zabad: zabad q̄ genuit
 ophal: et ophal genuit obed.
Obed genuit ichu: ichu genuit
 azaria. **A**zarias genuit helles:
 et helles genuit helasa. **H**elasa
 genuit lisamoy: lisamoy genuit
 sellum. **S**ellum genuit itha-
 mian: ithamian autē genuit eli-
 sama. **F**ilij autem caleb fratris ie-
 ramehel: mesa primogenitus e-
 ius: ipse ē pater ziph filij mare-
 sa patris hebron. **P**orro filij he-
 bron chore et caphua et recem
 et samina. **S**amina autē genuit
 raam patrem ierchaam: et re-
 cem genuit semmei. filius sem-
 mei maon: et maon pater bethsur.
Epha autē concubina caleb pe-
 petit arā et mula et gezez. **P**or-
 ro arā genuit gezez. filij iahad-
 dai regam et ioarchā et gesan et
 phaleth et epha et saaph. **C**on-
 cubina caleb maacha peperit
 sabet et tharana. **G**enuit autē
 saaph pater madmēna sue pa-
 trem machbēna: et pater gaba-
 a. **F**ilia vero caleb fuit achsa.
Hij erant filij caleb filij ut primo-
 geniti ephrata: sobal pater ca-
 riathiar. **S**alma pater bethleem.
 ariph pater bethgader. **F**uerunt au-
 tem filij sobal. patris cariathia-
 rim. qui uidetur dimidiū requi-
 ecionū: et de cognatione caria-
 thiarum. ietheri. et apudhei. et se-

machi et masei. **E**t hys egres-
 si sunt sarante et esthaholite. **F**i-
 lij salma: bethleem et nethopha-
 ti corone domus iacob. et dimi-
 diū requiectionis sarai. **C**ogna-
 tionis quoq; scribarū habitan-
 tū in iabes canētes atq; resonā-
 tes: et in tabernaculis cōmoran-
 tes. **H**ij sūt taneī: qui uenerūt
 de calore patris domus rechab-

David uero hos ha- III
 buit filios qui ei nati sūt
 in hebron. **P**rimogenitū am-
 mon. et achinoam israelitide: se-
 cundū daniel de abigail carme-
 litide: terciū absolon filiū ma-
 archa filie tholomey regis ges-
 sur: quartū adoniā filiū aggith:
 quintū saphatiā et abital: sex-
 tum ietheraham de egla uxore
 sua. **S**ex ergo nati sunt ei in he-
 bron: ubi regnauit septē annis
 et sex mensibz. **T**riginta autē. et
 tribz annis regnauit in iherlm.
Porro in iherlm nati sunt ei fi-
 lij: symmaa et sobab et nathā.
 et salomon quatuor de bethsua
 filia amihel. **R**ebaar q̄ et heli-
 sua et eliphaleth et noge et na-
 pheg et iaphie necnō elisama.
 et eliad et eliphaleg nouē. **O**ēs
 hī filij dauid absq; filiis concu-
 binarū: habuerūtq; sororē tha-
 mar. **F**ilius autē salomonis ro-
 boā: cuius abia filius genuit a-
 sa. **D**e hoc quoq; natus est io-

saphat pater ioram: qui ioram ge-
nuit oziā: ex quo oziā ē ioas: et
huius amasias filius genuit aza-
riā. Porro azarie filius ioathā
procreavit adias patrem ezechie:
de quo natus est manasses: sed
et manasses genuit amon pa-
trem iosie. Filii autem iosie fuerunt:
primogenitus iohānan. secundus
ioachim tercius sedechias. quartus
sellum. De ioachim natus est ie-
chonias et sedechias. Filii ie-
chonie fuerunt asir qui salathiel.
melchiram. phadaia semeser.
et ieremia sama et nadabia. De
phadaia orti sunt zojobabel et se-
mei. zojobabel genuit mosol-
lam ananiā et salomith. soror
eius: asabam quoque et ohol
et barachia. et asadia. iosabe-
seth quoque. Filius autem ananie
phaltias pater iheremie: cuius filius
raphaia. Huius quoque filius ar-
nan: de quo natus est obdia.
cuius filius fuit sechemias. Filius
sechemie semeia: cuius filii attus
et iegaal et baria. et naaria et sa-
phat et selsa sex numero. Filius
naarie: elioenai. et ezechias et
ezricam tres. Filii elioenai od-
nia et heliasub et phelcia et ac-
rub. et iohānan et dalaia et anā
septem.

Illi iuda: phares etrom.
et charmi et ur. et subal. Habia
vero filius subal genuit iaad de

quo nati sunt ahumai et laad.
Hec cognationes sarathi. Ita
quoque stirps ethan: israhel et
iesema et iedebos. Nomen quo-
que sororis eorum asalel phumi.
Phumiel autem pater gedor: et eser
pater oia. Hi sunt filii ur. primo-
geniti ephrata patris bethleem.
Assur vero patris thecuc erant du-
e uxores alaa et naara. Peperit
autem ei naara oozam et epher. et
themani et aastari. Hi sunt fi-
lij naara. Porro filii alaa: se-
reth plaar et ethnan. Quis autem
genuit anob et soboba et cog-
natione aharel filii arum. Fu-
it autem iabes iudicus pater fratribus
suis: et mater eius vocavit no-
men illius iabes dicens: quia pe-
peri eum in dolore. Invocavit
ergo iabes deum israel dicens. Si
benedixes benedixeris michi. et
dilataveris finibus meis: et
fuerit manus tua mecum: et fece-
ris mea malitia non opprimi. Et
prestavit deus que precatus est.
Laleph autem frater sua genuit
machir: qui fuit pater ethon.
Porro ethon genuit bethrapha
et phesse et tehinna patrem urbis
naas. Hi sunt viri recha. Filii
autem reche: othomiel et saraia.
Porro filii othomiel: athar et
maonathi. Maonathi genuit
ophra. Saraias autem genuit io-
ab patrem vallis artificum. Ibi quoque

3.

pe artifices erant. **F**ilij vero ca-
leph filij iephone: hir et hela et
naher. **F**ilij quoque hela centz.
filij quoque ialel elziph et zipha
thiria et asrahel. **E**t filij eza: ie-
ther et mereth. et epher. et iaha-
lo. **G**emini quoque maria: et sammai
et iesha preem esthamo. **E**xor
quoque eius indaia peperit iareth
patrem gedor: et heber patrem
zotho et ichucl preem zanoa.
Hij autem filij birhie filie pharaon-
is quam accepit mered: et filij
uxoris odae sororis naham pa-
tris reila carmi et esthamo qui
fuit de machadi. **F**ilij quoque sy-
mon: amon et rimma filius a-
nan et thilon: et filij iesi zoth
et benzoth. **F**ilij sela filij iude.
her pater lecha: et laada pre ma-
rela: et cognationes domus o-
peraciu bissum. in domo iura-
menti: et qui stare fecit solem.
virique mendacii et securus et in-
cedens: qui principes fuerunt in
moab: et que reuersti sunt in le-
hem. **H**ec autem uerba uetera.
Hij sunt figuli habitantes in pla-
tationibus et in sepibus apud re-
gem in opibus eius: comoratioque
sunt ibi. **F**ilij symeo: namuel
et iamin iarib. zara saul. **B**el-
lum filius eius: mablam fili-
us: masma filius eius. **F**ilij
masma: amihel filius eius:
zadur filius eius: semmei fili-

eius. **F**ilij semmei sedecim: et fi-
lie sex. **S**catres autem eius non ha-
buerunt filios multos: et uniusa-
cognatio non potuit adequa-
re summam filiorum iuda. **H**abita-
uerunt autem in bethabree et mola-
da et hasarsnal et in ballaa. et
in asom et in tholad et in bathu-
el et in orma. et in sudeg et in
bethmarchaboth et in asarsalu-
sim et in bethberrai et in saari.
Hec ciuitates eorum usque ad regem
dauid: uilleg: eam ediam et au-
renimon et thoren et asan ciui-
tates quoque: et unius uiruli eorum
per circuitum ciuitatum istarum usque
ad baal. **H**ec est habitatio eorum:
et sedum distributio. **M**osobab
quoque et iemlech et iosa filius a-
masie et iohel iebu fili-
us iosabie filij saraie filij asihel et thoenai
et iacoba et isuaia et asai et a-
dihel et isumihel et banaia ziza
quoque filius sepher filij allon.
filij ydaia. filij semer filij samai-
a: isti sunt notati principes in cog-
nationibus suis: et in domo affi-
nitatum suarum multiplicati sunt
vehementer. **E**t profecti sunt ut in-
gredere in gadus usque ad ori-
entem uallis: et ut quereant pas-
cuas gregibus suis. **I**nueniuntque
pascuas uberes et ualde bonas.
et terram latissimam et quietam et
fertilem: in qua ante habitau-
rant de stirpe cham. **H**ij ergo ve-

nerunt quos supra descripsi-
nominationem in diebus ezechie re-
gis iuda: et prusserunt taberna-
cula eorum et habitatores qui in-
veni fuerant ibi: et deleverunt eos
usque ad presentem diem: habita-
veruntque per eis quoniam ubrimas
pascuas ibidem reppererunt. De
filiis quoque symeon abierunt in
montem seir viri quingenti. habē-
tes principes phalciam et naari-
am et raphaia et ozibel filius ie-
si: et prusserunt reliquias que
evadere potuerant amelechitarum:
et habitaverunt ibi pro eis usque
ad diem hanc.

In quoque ruben primoge-
niti israel: ipse quippe fuit primo-
genitus eius: sed cum violasset quo-
rum patris sui data sunt primo-
genita eius filius ioseph filius israel:
et non est ille reputatus in primo-
genitum. Porro iudas qui e-
rat fortissimus inter fratres suos:
de stirpe eius principes gemina-
ti sunt: primogenita autem reputa-
ta sunt ioseph. Filii ergo ruben
primogeniti israel: enoch et phal-
lu elrom et charmi filii iohel:
samaia filius eius: gog filius
eius. semei filius eius. nitha fi-
lius eius. rechia filius eius. ba-
al filius eius. beera filius eius:
quem captivum duxit theglafsa-
lazar rex assyriorum: et fuit prin-
ceps in tribu ruben. Fratres autem

eius et omnia cognatio eius quan-
do numerabantur per familias
suas habuerunt principes ichi-
hel et zacharia. Porro bala fi-
lius azaz filii samma filii iohel:
ipse habitavit in arcer usque ad
nebo et beelmcon. Contra orientem
talem quoque plagam habitavit
usque ad introitum heremi et flumi-
um euseaten. Alium quippe nu-
merorum numerum possidebant in ter-
ra galaad. In diebus autem saul p-
liati sunt circa agareos et inf-
ecerunt illos: habitaveruntque per
eis in tabernaculis eorum in omni
plaga que respicit ad orientem ga-
laad. filii vero gad regione eorum
habitaverunt in terra basan us-
que selcha: iohel in tapite. et sa-
phan sedis: iana autem et saphat
in basan. Fratres vero eorum se-
cundum domos cognationum su-
arum: michael et mosollam et
sebe et ioxi et iathan. et zie et he-
ber septem. Hi filii abiabih: filii
viri filii iara filii galaad. filii mi-
chael filii iefesi. filii geddo filii
buz. Fratres quoque filii abdi-
hel filii gumi principes domus in
familis suis: et habitaverunt in
galaad et in basan et in vicis
eius: et in cunctis suburbanis
saron usque ad finem. Omnes
hi numerati sunt in diebus ioa-
chan regis iuda et in diebus ihe-
roboam regis israel filii ruben et

gad et dimidiare tribus manasse :
viri bellatores scuta portantes
et gladios : et tendentes arcum etudi-
tiq; ad plia quadragintaquatuor
milia et septingenta sexaginta
procedentes ad pugnam. dimi-
tauerunt contra agarenos : ichu-
rei vtero et naphet et nodab pre-
buerunt eis auxilium. Et adinque
sunt in manus eorum agareni et
vniuersi qui fuerant cum eis : quia
deum inuocauerunt cum pliarunt :
et exaudiuit eos eo quod credi-
dissent in eum. Ceptumque omnia
que possederunt camelos quinque
milia : et omni ducem qui-
quaginta milia. alios duo mi-
lia : et animas hominum centum mili-
a. Dulce erat autem mulier corru-
runt. Fuit enim bellum domini. Habi-
taueruntque pro eis usque ad trans-
migrationem. Filii quoque dimi-
die tribus manasse possederunt
sciam a finibus basan usque ba-
al hermon et saur et montem
hermon. Ingens quippe nix e-
rat. Et hi fuerunt principes domus
regni domus eorum : eter. iesi et he-
lihel et eihel et iheremia et odoia.
et iedihel viri fortissimi et potentes :
et nomian duces in famili-
is suis. Reliquerunt autem deum pa-
trium suorum et fornicati sunt post
deos ipsorum suorum. quos abstulit
dominus coram eis : et suscitauit do-
minus israhel spiritum phil regis assiri-

orum et spiritum regis assalasar re-
gis assur : et transfudit ruben et
gad et dimidia tribum manasse
et adduxit eos in alit et iabor
et ara et sinum gozan usque ad
diem hanc.

VI
Filius leui : gerson caath et
merari. Filii caath : amra et sa-
ar herbron et ozihel. Filii amra :
aaron moyses et maria. Filii
aaron : nadab et abiu elazar
et phamar. Elazar genuit fi-
lios : et filios genuit abisue.
Abisue vero genuit borei et bo-
ti genuit ozi : ozi genuit zaraiam
et zaraias genuit meraioth.
Porro meraioth genuit ama-
riam. et amarias genuit archi-
rob : archiob genuit sadoth. et
sadoth genuit archimaas. Archi-
maas genuit azariam : azarias
genuit iohannam. iohannam ge-
nuit azariam. Hic est qui sacer-
dotio functus est in domo quam
edificauit salomon in iherusalem. Ge-
nuit autem azarias amariam : et a-
marias genuit archiob. Archi-
ob genuit sadoth : et sadoth ge-
nuit sellum. Sellum genuit
helchiam : et helchias genuit a-
zariam. Azarias genuit zarai-
am : zaraias genuit iosedech.
Porro iosedech regressus est en-
do transfudit dominus iudam et iherusalem
per manus nabuchodonosor.
Filii ergo leui gerson caath et

merari. Et hoc nomina filiorum
gerson: lobni et semci. Filii ta-
ach: amram et ysar. et heron
et oziheli. Filii merari: mooli
et muhi. Hec autem cognationes
leui secundum familias eorum. Ger-
son: lobni filius eius: naath fili-
us eius: zanna filius eius: io-
aa filius eius: addo filius eius:
zara filius eius: nethrai filius e-
ius. Filii taach: amminadab
filius eius: chore filius eius. a-
sir filius eius. helcana filius e-
ius. abiasaph filius eius. asir
filius eius. naath filius eius. uri-
el filius eius. ozias fili⁹ eius:
caul filius eius. Filii helcana:
amasai et adinmoth et helcana.
Filii helcana: sophai filius ei⁹:
naath filius eius: heliab filius
eius. iheroam filius ei⁹: helca-
na filius eius. Filii samuel: p-
mogenius uasseni et abia. Fi-
lii autem merari: mooli: lobni fi-
lius eius: semci filius ei⁹. oza fi-
lius eius. samaa filius ei⁹. ag-
gia filius eius: asara filius ei⁹.
Hi sunt quos constituit dauid su-
per domos dom⁹ dñi quos col-
locata est archa: et ministrabant
coram tabernaculo testimonii ra-
nentes donec edificaret salomō
domū dñi in iherlm. Stabant
autem iuxta ordinē suū in mīste-
rio. Hi vero sunt qui assistebāt
et filii sui de filiis taach: he-

man rarioz filius iohel. filii sa-
muel filii helcana filii iheroam
filii helihel filii thon filii suph
filii helcana. filii iohel filii na-
ath filii amasai filii helcana fi-
lii iohel filii azarie filii sophoni-
e filii chaach filii asir. filii abi-
saph. filii chore filii ysar filii
naath filii leui. filii israhel: et se-
cundus asaph. qui stabat a dexte-
ris: asaph filius barachie. fi-
lii samaa. filii nuthael. filii ba-
laie filii melchir. filii arthanai.
filii zara filii adara. filii nethan
filii zanna filii semci filii neth filii
gerson filii leui. Filii autem me-
rari fratres eorum ad sinistram: e-
than filii thudi. filii abdi. filii
maloch filii asabir filii amasir
filii helchir filii amasir. filii bo-
ni filii somer filii mooli. filii mu-
si filii merari filii leui. Fratres
quoque eorum leuite: qui ordinati
sunt in cunctum ministerium ta-
bernaculi de mus domini. Aa-
ron uero et filii eius adhibant
incensum super altare olocausti.
et super altare thinnamitis. in
omne opus sancti sanctorum:
et ut precarentur pro israhel iux-
ta omnia que precepit moyses
secundus dñi. Hi sunt autem filii
aaron. Elazar filius ei⁹: frater
eius filius eius. abisur filius ei⁹
bore filius eius. ozi filius eius.
zarana filius eius. et ita uocati fi-

luis ei⁹. amaria filius ei⁹ adhi-
toh filius eius. sadoch fili⁹ ei⁹:
adumaas fili⁹ eius. Et hec ha-
bitacula eoru p viros atq; con-
finia filior; scilicet aaron iuxta
cognationes caaditae. Ipsis
enī soror conigerat deditū igit⁹
eis hebron in tra iuda ⁊ subur-
bana eius per circuitū: agros
aut ciuitatis ⁊ villas caleph fi-
lii iephone. Porro filijs aaron
dederunt ciuitates ad confugiē-
dum hebron ⁊ lobna ⁊ subur-
bana eius: iether quoq; ⁊ esthe-
mo cum suburbanis suis. sed
⁊ helon ⁊ daber cum suburbanis
suis: asan quoq; ⁊ bethsemes
⁊ suburbana ear. De tribu au-
tem beniamin gabee ⁊ subur-
bana eius: ⁊ alnach cum subur-
banis suis: anathot quoq; cum
suburbanis suis. Omnes ciui-
tates tredecim: p cognationes
suas. Filij aut caadi residui
de cognatione sua. dederunt ei
dimidia tribu manasse in pos-
sessionē vrbis decem. Porro fi-
lij gerson per cognationes su-
as de tribu isachar ⁊ de tribu a-
ser ⁊ de tribu neptalim. ⁊ de tri-
bu manasse in basan vrbes tre-
decim. Filij aut merari p cog-
nationes suas de tribu ruben
⁊ de tribu gad. ⁊ de tribu zabu-
lon. dederunt soror ciuitates duo-
decim. Dederunt quoq; filij isrl

leuias ciuitates ⁊ suburbana ze-
arū. Dederuntq; p sortem ei tri-
bu filior; iuda. ⁊ ei tribu filior;
symeon. ⁊ ei tribu filior; beni-
amin vrbes has quas vocauit
sunt nominib; suis: ⁊ hys qui
erant ei cognatione filior; caadi.
Fueruntq; ciuitates in terminis
eius de tribu ephraim. Dederunt
ergo eis vrbes ad confugiēdū sith-
em cum suburbanis suis. in mo-
tem ephraim ⁊ gazeer cum subur-
banis suis: acinaā q; cum subur-
banis suis. ⁊ bethoron similē
necniō ⁊ helon cum suburbanis
suis ⁊ getherseon in eundē mo-
dum. Porro ei dimidia tribu
manasse aser ⁊ suburbana ei⁹:
hys videlicet qui de cognatione
filior; caadi reliqui erant. Fili-
js aut gerson de cognatione di-
midie tribus manasse gailon
in basan ⁊ suburbana ei⁹: ⁊ as-
caroth cum suburbanis suis.
De tribu isachar. vrbes cum su-
burbanis suis. ⁊ dabereth cum
suburbanis suis: ramoth quo-
q; ⁊ suburbana eius. ⁊ anem
cum suburbanis suis. De tribu
ascer masal cum suburbanis
suis. ⁊ abdon similē: asaroth q;
⁊ suburbana eius: roob cum
suburbanis suis. Porro de tri-
bu neptalim vrbes in galilea ⁊
suburbana eius: amon cum su-

burbanis suis: et cariattham et
suburbana ei. Filii autem me-
rari residuis. de tribu zabulon.
remmono et suburbana eius:
et thabor cum suburbanis suis.
Trans iordanem quoque et aduerso ihe-
richo contra orientem iordanis
de tribu ruben boso et in solitudi-
nem cum suburbanis suis: et ias-
sa cum suburbanis suis: eade-
modum quoque et suburbana ei:
et miphath cum suburbanis su-
is. Plecton et de tribu gad. ra-
moth in galaad et suburbana
eius: et manan cum suburbanis
suis: sed et elebon cum suburba-
nis suis. et ir et cum suburbanis

Porro filii **VII** suis.
isachar: thola et phua ia-
sub et semeron quatuor. Filii tho-
la: ozi et raphaia. et ieribel et ie-
mai et isphai. et samuel principes
per domos cognationum suarum.
De stirpe thola viri fortissimi
nummerati sunt in diebus dauid:
viginti duo milia sexcenti. Filii
ozi: israhia de quo nati sunt nu-
chiel et obadia et iohel et iesia
quique omnes principes: cum eis per
familias et populos suos accincti
ad prelium viri fortissimi: trigin-
ta sex milia. Multas enim habue-
runt uxores et filios. Fratres quoque
eorum per omnem cognationem isa-
char robustissimi ad pugnan-
dum: octoginta septem milia nume-

cati sunt. Filii beniamin: bale
et bethor et iadithel tres. Filii ba-
le: esbon et ozi et oziel et ier-
moth et urai quique: principes fa-
miliarum et ad pugnandum robusti-
ssimi. Filius autem eorum viginti
duo milia et triginta quatuor. Porro
filii bethor: zamira et ioas et
eliez et helioch et amri et ie-
rimoth et abia et anathur. et al-
mathan. Omnes hi filii bethor.
Filius autem eorum per familias su-
as principes cognationum suarum
ad bella fortissimi: viginti milia
et ducenti. Porro filii iadithel
balan. Filii autem balan: iherus
et beniamin et achor et chana-
na. et iothan et tharhis et haisa-
ar. Omnes hi filii iadithel prin-
ces cognationum suarum viri for-
tissimi: decem et septem milia et du-
centi ad prelium. preces: sephai
quoque et haphai filii huius et asim filii
aer. Filii autem neptalim galithel et
gumi. et aser et sellu filii bala.
Porro filii manasse. scribel:
scubinaque ei. Ira peperit machi-
ir preem galaad. Machir autem ac-
cepit uxorem filius suus haphum
et sephai: et habuit sororem nomine
maacha. Nomen autem sedi salpha-
ath. Natusque fuit salphaath filius.
Et peperit maacha uxor machir
filium: vocauitque nomen ei pha-
res. Porro nomen filii ei lars:
et filii ei ulam et rehen. Filii

aut vlam bedan hr sut filij ga-
laad filij machir: filij manasse.
Soro: aut eius regina. peperit
unū decem et abice et moola.
Erat aut filij senuda abim et se-
chim. et leci et aniam. Filij aut
ephrain suthala: barach filius
ei: chaach filius eius clada fili-
us ei: chaach filius eius: et huius
filius zadab. et huius filius sutha-
la et huius filius ezer. et clad. Or-
tuerunt autem eos viri geth indig-
ne: quia descenderat ut invaderent
possessiones eorum. Iuxta igitur
ephrain per eos multas dies:
et venerunt fratres eius ut consolaretur
eum. Ingressusque est ad ux-
orem suam: que concepit et peperit
filium et vocavit nomen ei: becia:
eo quod in malis domus eius
ortus esset filia autem eius fuit sa-
ra: que edificavit bethoron in-
teriorē et superiorē. et ozneara.
Porro filius eius rapha et re-
seph et thale: de quo natus est cha-
an. qui genuit laadan. Huius
quoque filius amminud qui genuit e-
lisama de quo ortus est nun: qui
habuit filium iohue. Possessio
autem eorum et habitatio bethel cum
filiis suis: et contra orientem no-
ran: ad occidentalem plagam gazer
et filie eius: sicheu quoque cum fili-
abus suis usque asa et filiabus eius:
iuxta filios quoque manasse bethsa
et filias eius: chanan et filias e-

nus magredo et filias eius dor et
filias eius. in hijs habitaverunt
filij ioseph. filij israhel. Filij aser:
imma et iesua et isui. et baria
et sara soror eorum. Filij autem bari-
a: heber et melchiel: ipse est pater
barlach. Heber autem genuit re-
phlat et somer et iordan et sua-
a. sororem eorum. Filij isephail pho-
sech et chamaal et asoph. Hijs fi-
lij isephail. Porro filij somer: a-
hi et roaga et iaba et aram. Fi-
lij autem belan fratres eius: supha et
iamna. et selles et amal. Filij su-
pha: sue. aruaphad. et sual et
beri et ianra bosor et od et sam-
ma et salusa et iethran et bera.
Filij iether: isephone et phalspha
et ara. Filij autem olla: arce et am-
hel et relia. Omnes hijs filij aser:
principes cognationum israhel:
que fortissimi duces dunt. Natus
autem eorum etatis que apta esset ad
bellum: viginti et septem milia. **VIII**

Seuann autem genuit bale
primogenitum suum: asbal se-
cundum abara tertium. noaba quater-
tum: et rapha quintum. fueruntque
filij bale addaor et gera. et abi-
ud: abisue quoque et neman et
ahor sed et gera. et sephuphan
et oram. Hijs sunt filij ahod. pri-
ncipes cognationum habitantium in
gabaa: qui translati sunt in ma-
nach. Mooma autem et achia et ge-
ra ipse transtulit eos: et genuit

osa et abinid. Porro saarab
genuit in regione moab. post
q; dimisit vlm. et bara uxore
suas. Genuit aut de ois uxore
sua iobab et sebua et mola et mol
thom ichus quoq; et sechia et
marmach. **H**y sunt filij ei⁹ p^ri
ncipes i famulis suis. Alchulm
vero genuit achicob et elphaal.
Porro filij elphaal: heber et mi
saam et samad. **H**ic edificauit
omo et lod et filias eius. Sara
aut et samma p^rincipes cognati
onu habitantiu in abialo. **H**y
fugauerunt habitatores gedy.
Et hano et selar et iherimoth et
zabadia et arod et heber. micha
hel quoq; et iespha et ioaa: filij
baria. Et zabadia et mosollā et
ezci et heber et elamari. et iesli
a et iobob: filij elphaal. Et iaci
et zechi. et zabdi. et helionai.
et seletai. et heliel. et adaia et ba
raia. et samarath: filij semei.
Et iesphan et heber et helihel et
abdon et zechi et hanan. et ana
ma et ailā et anathothia et ieph
dania et phanuhel: filij selar. Et
samlati. et sooria. et otholia. et
iercia. helia. et zechi: filij ieroā.
Hy p^riarthe et cognationu p^ri
ncipes: q; habitauerunt in iherlm.
In gabaon aut habitauerunt a
bigabaon et nomen uxoris ei
us maacha: filiusq; eius p^rimo
genuit abdon et sur et cis et ba

al et nadab: gedy quoq; et a
his et zachet et macelloth. Et
macelloth genuit samaa. **H**a
bitaueruntq; et aduerso fratru
suo in iherlm cu fratrib; suis.
Nec at genuit cis: et cis genuit
saul. Porro saul genuit iona
than et melchisue et abinadab
et helbaal. **F**ilius aut ionathā
mcribbaal: et mcribbaal genu
it micha. **F**ilij micha phiton et
melch et thara. abaz: et abaz
genuit ioada et ioada genuit
almoth et almoth et zamri. Por
ro zamri genuit mola. et mola
genuit baana: cuius filius fuit
rapha de quo omnis est elasa. q
genuit asel. Porro asel sex filij
fuerunt hys nomibus: ezricam.
bochru. ismahel. saria. abadia.
anan. Omnes hy filij asel. **F**ilij
aut elch frs eius: vlam p^rimo
genuit. et hys sedis: et helipha
lech et ei⁹. **F**ueruntq; filij vlam
viri robustissimi. et magno ro
bore tendentes arcu et multos ha
bentes filios ac nepotes: usq;
ad centum quinquaginta milia.
Omnes hy filij beniamin. **IX**

Quoniam ergo isrl diminue
ratus est. et summa eorū
scripta ē i libro regum isrl et in
da trāslang; sunt in babilonē
propter delictum suū. Qui aut
habitaerūt p^rimi in possessioni
bus et in urbib; suis isrl. et sac

dores et leuite et nathinai: cō-
morati sunt in iherlm de filiis nu-
da et de filiis beniamin. De filiis
q̄ ephraim et manasse othai fi-
lius amud. fili⁹ euri. filij om-
rai filij bonni. De filiis phares
filij nuda. et de siloni: asana pri-
mogenuis et filij eius. De fili-
is aut zara: iehuel et fies corū
secenti nonaginta. Porro de fi-
liis beniamin: salo filius mo-
sollam filij odna filij asana. et
iohana filius ieroam et helā fi-
lius ozi filij morthon et mosol-
lam fili⁹ saphane filij rabuel.
filij iehanne et fies corū p fami-
lias suas nonagēti quinquagēta
scē. Omnes hī p̄ncipes cognati-
onū. p domos patrū suoy. De
sacerdotib⁹ aut iedaia iohab
et iachut azarias q̄ filius helch-
ie filij mosollam filij sedoth fi-
lij meremoth filij achitob p̄nci-
pes dom⁹ dī. Porro adarias fili-
us ieroā filij phasor filij melchi-
a et maasia filius adibet filij iez-
ra filij mosollam. filij mosolla-
moth filij eunice: fies q̄ corū
p̄ncipes p familias suas mille
septingēti sexagēta fortissimi
robore ad faciendū opus m̄ste-
rii in domo dī. De leuitis aut se-
meia filius assub et filij ezra fi-
lij asbia de filiis merari. Esar-
bachar quoq̄ carpentarius et
galal et mathama filius mutha

filij zethi filij azaph et obdia fi-
li⁹ semie. filij galal. filij raddi:
et barachia filius asa filij helca-
na q̄ habitauit in artijs netho-
phan. Janitores aut sellum et
athub et thelmon. et abimā: et
frater eorū sellum p̄ncipes: usq;
ad illud tempus in porta regis
ad orientem obseruabāt p uices
suas de filiis leui. Sellū uero fi-
li⁹ thore filij abiaaph filij tho-
re cum fratrib⁹ suis: et domo pa-
tris sui. Hī sunt thore sup o-
pera m̄sterij: custodes uelabu-
lor tabernaculi et familie eorū
p uices castrorū dñi: custodientes
introitū. Functus aut filius elca-
zar erat dux eorū corā domino.
Porro zacharias filius mosol-
lama ianitor porte tabernacu-
li testimonij. Omnes hī electi in
ostarios p portas dñe in du-
odeni et descripti in uillis. p̄ci-
ps: quos constituit dauid et sa-
muel uidens in fide sua: tam ip-
sos quā filios eorū in ostijs do-
mus dñi et in tabernaculo uicib⁹
suis. Per quatuor uentos erant
ostiarj id ē ad orientē et occidē-
tem et ad aquilonē et ad austrū.
fies aut eorū in uicis moraban-
tur: et ueniebāt in sabbatis suis
de tpe usq; ad tempus. Hī s̄ q̄-
tuor leuitis creditus erat om̄is
m̄s ianitor: et erant super re-
bras et thesauros dom⁹ domi.

Per giru quoq; templi domini morabantur in custodijs suis: ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores. De hoc grege erant et sup vasa ministerij. Ad numerum et inferebant vasa et efferebantur. De ipsis et qui credita habebant utensilia sacruarum: preerat sile et vino et oleo et thuri et aromantibus. Filij aut sacerdotum unguenta ex aromantibus conficiebant: et mathathias leuites primogenitum sellum thoris prefecerunt: qui in sartagine frangebant. Porro et filijs taath scribis eorum sup panes erat provisionis: ut semper novos per singula sabbata pararent. Erant sunt principes eorum per familias leuitas qui in sedibus morabantur: ita ut die ac nocte iugis suo ministerio deserviret. Capita leuitas per familias suas principes manserunt in iherusalem. In gabaon aut commemorati sunt per gabaon iahiel: et nomen uxoris eius mantha. Filius primogenitus eius abdon: et sur et sis et baal et ner et nadab gedor que et abio et zacharias et macelloch. Porro macelloch genuit seminaam. Hi habitauerunt e regione fratrum suorum in iherusalem cum scribis suis. Nax aut genuit sis: et sis genuit saul. Et saul genuit ionathan et melchisue et annadab et elbaal.

Filius aut ionathan meribbaal: et meribbaal genuit micha. Porro filij micha: phiton et melch et thara et abaz. Abaz aut genuit iara: et iara genuit alamarth et azimoth et zamri. Zamri aut genuit mosa: mosa vero genuit baana cuius filius raphaia genuit elasa: de quo ortus est asel. Porro asel sex filios habuit huius nominibus: sarita bodiru ismahel saria obdia anan. Hi filij asel.

Philistini aut pugnabant contra israel: fugeruntque viri israel palestinis et ceciderunt vulnerati in monte gelboe. Cumque appropinquassent philistini persequentes saul et filios eius: percusserunt ionathan et annadab et melchisue filios saul. Et aggregatum est prelium contra saul: inveneruntque cum sagittariis et vulneraverunt iachis. Et dixit saul ad armigerum suum. Quagina gladium tuum et interfice me: ne forte veniant in circuitu isti et illudant michi. Noluit autem armiger eius hoc facere: timore perterritus. Accipit ergo saul ensen: et intulit in se. Quod cum vidisset armiger eius videlicet mortuum esse saul: intulit etiam ipse in gladium suum et mortuus est. Interit ergo saul et tres filij eius: et omnis domus illius perit contudit. Quando cum vidissent viri

isrl q̄ habitabant in campestribus
 fugerūt: et saul et filijs ei⁹
 mortuis deliquerūt urbes su-
 as et huc illucq; dispersi sunt: ve-
 nerūtq; philistini et habitave-
 rūt in eis. Die igit̄ altero deca-
 hētes philistini spolia cesor: i-
 uenerūt saul et filios eius iace-
 tes in monte gelboe. **E**unq; spo-
 liassent eum et amputassent ca-
 put. armisq; nudassent: misce-
 runt in scam suā. ut circumficeret et of-
 tenderet: dolos templis et pplis.
 Arma aut̄ eius cōsecrauerūt i
 fano dei sui: et corpus affixerūt
 in templo dagō. **N**ot cū audis-
 sent viri iabes galaad omnia
 scilicet que philistini fecerāt su-
 p saul: cōsurrexerūt singuli vi-
 ros fortis. et miserunt iadane-
 ra saul et filios eius: amulcerūt
 q̄ ea in iabes et sepelirūt ossa
 eorū sub iquerū que erat in ia-
 bes: et ieiunauerūt septem die-
 bus. **M**ortuus ē ergo saul p̄
 iniquitates suas: eo q̄ preua-
 ricatus sit mandatū dñi quod
 p̄ceperat et nō custodierat illud:
 sed insup etiā phitonissam cō-
 suluerit nec speraverit in dom̄o:
 propt̄ qd̄ et interfecit eū: et tras-
 tulit regnū eius ad dauid filiū

Congregat⁹ **XI** psal.
 ē igit̄ om̄is isrl ad dauid
 in hebrō dicēs. **O**s tuū sum⁹.
 et caro mea. **H**erī quoq; et nudi

Iusticius cum adhuc regnaret
 saul: tu eras qui cōducebas et in-
 troducebas isrl. **T**ibi enī dixit
 dñs deus tuus. **T**u pascas pplm
 meū isrl: et tu eris p̄nceps sup
 nū. **V**enerunt ergo omnes ma-
 iores nam israhel ad regē in he-
 bron: et iniecit dauid cum eis fe-
 dus coram dñō. **V**ixerūtq; cū
 regem sup israhel: iuxta sermo-
 nem dñi quē locutus est in ma-
 nu samuel. **A**bijt q; dauid et
 om̄is israhel in iherlm. **H**ec est
 iherlm: ubi erāt iebulci habita-
 tores terre. **D**ixerūtq; qui habi-
 tabant in iebus ad dauid. **N**ō
 ingredieris huc. **P**orro dauid
 cepit artem syon: que est civitas
 dauid. **D**ixerūtq; **O**m̄is qui p̄ce-
 sserit iebulcum in p̄mis: erit p̄n-
 ceptus et dux. **A**scendit igit̄ p̄m⁹
 ioab filius saruie: et factus est
 p̄nceps. **H**abitavit aut̄ dauid
 in arce: et ideo appellata est ci-
 vitas dauid. **E**dificavitq; urbē
 in circuitu a mello usq; ad gis.
Ioab aut̄ reliqua urbis restitue-
 rit. **P**rofuerebatq; dauid vadens
 et celsens: et dñs exercitū erat
 cum eo. **H**ij p̄ncipes viros for-
 tium dauid. qui adiunxerūt eū
 ut rex fieret sup om̄em israhel.
 iuxta verbū dñi quod locutus
 est ad israhel: et iste nūc robu-
 tor dauid. **I**sbaam filius aba-
 mon: p̄nceps inter triginta. **I**

re leuauit hastam suā sup trece-
cos vulneratos . una uice . Et
post eum elazar filius patru
eius aboites : qui erat int tres
potētes . Hec fuit cū dauid in a-
phē dñi: quādo philistini con-
gregati sūt ad locum illū ī pre-
lium . Et erat ager regionis illi-
us . plenus ordio: fugeratq; po-
pulus a facie philistinorū . Hy-
sterunt in medio agri : et defen-
derūt eum . Quq; percussissent phi-
listinos: dedit dñs salutem mag-
nam populo suo . Descenderūt autē
tres de triginta pñcipib⁹ ad pe-
tram in qua erat dauid ad spe-
lūcam odollam: quādo philis-
tini fuerāt castrametati in val-
le raphaim . Porro dauid erat
in presidio: et stans philistino-
rum in bethleem . Desiderauit
igitur dauid: et dixit . O si quis da-
ret michi aquā de cisterna beth-
leem: que ē in porta . Tres ergo
isti p media castra philistinorū
preceperunt: et hausērūt aquam
de cisterna bethleem que erat in
porta: et attulerūt ad dauid ut
biberet . Qui noluit: sed magis
libauit illam dñs dicens . Ab-
sit ut in cōspectu dñi mei hoc fa-
ciam : et sanguinē uiroꝝ istorū
bibam: quia in piculo anima-
rū suar attulerūt michi aquā .
Et ob hāc causam noluit bibe-
re . Hec fecerunt tres robustissi-

mi . Abisai quoq; frater ioab
ipse erat pñceps eorum: et ipse le-
uauit hastam suā contra trece-
cos vulneratos : et ipse erat int
tres nominatissimi : int tres scds:
inditus et pñceps eorū . Deu-
tamen usq; ad tres pñmos non
peruenierat . Sanaia filius io-
iade uiri robustissimi qui multa
opa perpetrat de capschei: ipse
percussit duos arihel moab . Et
ipse descendit et interfecit leonē
in media cisterna tpe nūis : et
ipse percussit uirū egiptiū . cuius
statura erat qñq; cubitoꝝ : et
habebat lanceā ut biatorum
tegetū . Descendit igitur ad cū-
cum uirga: et rapuit hastā quā
tenebat manu: et interfecit eum
hastā sua . Hec fecit sanaia fili-
us ioiade . qui erat inter tres ro-
bustos nominatissimi: inter tri-
ginta pñmos . Deu tamen ad
tres usq; non peruenierat . Pos-
suit autē eum dauid ad auricu-
lam suam . Porro fortissimi ui-
ri in exercitu: asahel frater ioab .
et eleazar filius patru eius de
bethleem: sammoth aroditas .
helles plonites . iras filius ac-
tes thecures . abiezr anatho-
tes . subothai uisantes ilai abo-
dites . marai necrophantes . he-
lech fili⁹ baana necrophantes .
ethai filius ribai de gabaath fi-
liorū benamin: banaia phara-

thionites. huari de torrente ga-
az: abiel arabites. azmoth
bucramites. eliab salabonites.
filii asseu gesoni. ionathan fili-
us saie ararithes abiam filius
sathar ararithes. eliphal filius
ur: ephre meherathites abia
phellonites. zero tamudites.
naarai filius azbi: iohel frater
nathan. mubaar filius agarai.
selechi ammonites. naarai be-
rothites aciniger ioab filii sar-
uie: iras ietherus. garth iether-
us.urias hertheus: zabad fili-
us: adyna filius sechar rube-
nites princeps rubenitas. et cum
eo triginta haana filius mari-
a et iosephat mathanites. ozi-
as astharodites. semina et ia-
hibel filii hostian ararithes.
iedihel filius samri et ioha fra-
ter ei: tholaites. helihel mahu-
mites et ieribai et ioseia filii el-
naem. et iethma moabites. eli-
hel et obed et iasibel de masobia.

Hic qui venerunt ad XII
dauid in siceleg cum adhuc
fugeret saul filium eius: qui erant
fortissimi et egregii pugna-
tores: tendentes arcum et utraq; ma-
nu fundis saxe iactantes: et diri-
gentes sagittas. De filiis saul
et beniamin. Princeps abiesce
et ioas filii lamaa. gabaathi-
tes. et iasibel et phalich filii az-
moth et baratha et iehu anatho-

rites. samaias quoque gabaonites.
fortissimi inter triginta. et super
triginta: ieremias et iesihel et io-
hannan. et iesabad gadrothi-
tes. et lueai et ierimud et baali-
a et samaria et saphania. ara-
phites. helcana et isia. et asra-
bel et ioeser et iesbaam de iere-
im: ioseia quoque et zabadia filii
ioioam de gedor. Sed et de gad-
di transierunt ad dauid cum
lanceret in deserto. viri robustissimi
et pugnatores opum: iuvenes
dipsum et hastam. Facies eorum
quasi facies leonis: et veloces quasi
capree in montibus. Erat princeps:
obdias scdis. eliab ieremias. mas-
mana ieremias. ieremias ieremias.
et ibi ieremias. heliel septimum. iohā-
nan octavus. helachar nonus.
ieremias decimus. bachanai un-
decimus. Hic de filiis gad: princeps
terentius. Novissimum ceterum mi-
libus preerat: et maximus mille.
Hi sunt qui transierunt iorda-
nem mense primo quando munda-
re consuevit super ripas suas: et
omnes fugaverunt qui moraban-
tur in vallibus ad orientalem pla-
gam et occidentalem. Venerunt
autem et de beniamin et de iuda ad
placidum in quo morabatur da-
uid. Egrediusque est dauid obviam
eis et ait. Si pacifice venis-
tis ad me. ut auxilium michi:
cor meum iungatur vobis. Et

aut insidiarum michi pro aduer-
sariis meis. cum ego iniquitatem
in manibus non habeam: vide-
at deus patrum nostrorum et iudicet.
Spiritus vero domini induit abisai
principem inter triginta. et ait.
Qui sumus o dauid: et tecum fili
isai. Pax pax tibi: et pax adiu-
toribus tuis. Te enim adiunxit de-
us tuus. Suscepit ergo eos dauid:
et constituit principes eorum.
Porro de manasse transfugerunt
ad dauid quando veniebat cum
philistinim adversus saul ut pug-
naret et non dimicavit cum eis:
quia multo consilio remiserunt
eum principes philistinorum dicen-
tes. Periculo capitis nostri re-
vertetur ad dominum suum saul. Qua-
do igitur reversus est in bellum
transfugerunt ad eum de manasse
ednas et iozabab et iedihel ami-
rhahel et ednas et iozabab et
helmi et salathi. principes militum
in manasse. Hi prebuerunt aux-
ilium dauid adversus latrones.
Omnes enim erant viri fortissimi:
et facti sunt principes in exercitu.
Sed et per singulos dies vene-
bant ad dauid. ad auxiliandum
ei: usque dum fieret gradus nullus
quasi exercitus dei. Et quoque
omnes principes exercitus qui ve-
nerunt ad dauid cum esset in he-
bron: ut transferret regnum saul
ad eum iuxta verbum domini. Filij

iuda portantes clipeum et hastam:
sex milia octingenti expediri ad
plum. De filiis symeon: viro-
rum fortissimos ad pugnam
septem milia centum. De filiis le-
vi: quatuor milia sexcenti. Jojada
quoque princeps de stirpe aaron:
et cum eo tria milia septingenti.
Sadoch etiam puer egregie vi-
dolis: et domus patris eius prin-
cipes viginti duo. De filiis autem
beniamin fratribus saul: tria mi-
lia. magna enim pars eorum adhuc
sequebatur domum saul. Porro
de filiis ephraim viginti milia
octingenti: fortissimi robore.
viri nominati in cognationibus
suis. Et ex dimidia tribu ma-
nasse decem et octo milia: singu-
li per nomina sua venerunt et consti-
tuerunt regem dauid. De filiis
quoque isachar viri eruditi qui no-
verant singula tempora ad precipi-
endum quid facere deberet israel:
principes ducenti. Omnes autem re-
liqua tribus. eorum consilium se-
quebatur. Porro de zabulon qui
egrediebantur ad plum et sta-
bant in acie instructi armis bel-
licis quinquaginta milia venerunt
in auxilium: non in corde dupli-
ci. Et de neptalim principes mil-
le: et cum eis instructi clipeo et
hasta triginta et septem milia.
De dan tria preparati ad plum:
viginti octo milia sexcenti. Et de

asce egredientes ad pugnam et i
acie prouocantes: quadraginta
milia. Trans iordanem autem de fi
liis ruben et de gad. et dimidia
parte tribus manasse: instruc
ti armis bellicis. centum vigin
ti militia. Omnes isti viri bellato
res expediti ad pugnandum cor
de perfecto. venerunt in hebron:
ut constituerent regem dauid. su
per uniuersum isrl. Sed et omnes
reliqui ex isrl uno corde erant ut
rex fieret dauid: fueruntque ibi a
pud dauid tribus diebus comedē
tes et bibētes. Preparauerunt e
nim eis fratres sui. Sed et qui iux
ta eos erant usque ysaachar et za
bulon et neptalim. afferebant
panes in asinis et camelis et mu
lis et bubus ad uelendum. farinam
palatas uinapassam uinum ole
um boues arcteres ad omne co
piam. Gaudium quippe erat in
isrl. **¶ XIII** **¶** israhel.
consiliu dauid cum tribunis et
centurionibus et uniuersis principi
bus: et ait ad omnem exercitum isrl.
Si placet uobis. et a domino deo
nostro egredietur sermo quod loquor:
mittamur ad fratres nostros reliquos
in uniuersas regiones isrl. et ad
sacerdotes et leuitas qui habitant
in suburbanis urbium. ut congre
gantur ad nos: et reducamus
archam dei nostri ad nos. Non enim
requisimus eam in diebus saul.

Et respondit uniuersa multitudo
ut ita fieret. Placuerat enim ser
mo omni populo. Congregauit
ergo dauid exercitum isrl a syon e
gypti. usque dum ingredieris e
mach: ut adduceret archam dei
de cariathiarim. Et ascendit da
uid et omnis uir israhel ad tollē
cariathiarim que est in iuda: ut
afferreret inde archam domini dei sede
tis super cherubim ubi inuocatum
est nomen eius. Inposueruntque
archam dei super plaustrum nouum
de domo aminadab. Oza autem
et frater eius manabant plaustrum.
Porro dauid et uniuersus isrl lu
debant coram deo omni uirtute.
in canticis. et in citharis et psal
terijs et tympanis. et cymbalis
et tubis. Cum autem peruenissent
ad aream chidon. tetendit oza
manum suam ut sustineret archam:
bos quippe lasciuie paululum
indignauerat eam. Iratus est ita
que dominus contra ozam. et percussit eu
m eo quod tetigisset archam: et mor
uus est ibi coram domino. Contri
statusque est dauid eo quod dimisisset
dominus ozam: uocauitque locum
illum dimisio oze usque in presentem di
em. Et timuit deum tunc ipse di
ces. Quomodo possum adducere
archam dei: Et ob
hanc causam non adduxit eam
ad se. hoc est in ciuitate dauid:
sed auertit in domum obhedon

getha. Mansit ergo archa dei in domo obediom tribz mensibus: et benedixit dñs domui eius. et omnibus que habebat.

Ist quoq; **XIII**
hiram rex tyri mñcos ad dauid. et ligna cedrina et artifices parietu lignoruq;: ut edificaret ei domū. Cognouitq; dauid eo quod cōfirmasset eū dñm in regem sup isrl: et subleuati sunt regni sui sup pplm eius isrl. Accepit quoq; dauid alias uxores in iherlm: genuitq; filios et filias. Et hec nomina eorū qui nati sūt ei in iherlm. Bāma et sobab nathan et salomō iebar et elisu et eliphalech. neoga quoq; et napheg. et iaphie elisanna et balaada et eliphalech. Audiētes aut philistini eo qd uictus esset dauid in regem sup uniuersum isrl: ascenderūt omnes ut quererēt eū. Quod cum audisset dauid. egressus est obviam eis. Porro philistini venientes diffusi sunt in valle raphaim. cōsuleruntq; dauid dñm dicens. Si ascendā ad philisteos. et si trades eos in manu mea. Et dixit ei dñs. Ascende et tradam eos in manu tua. Cumq; illi ascendissent in baalpharasim. percussit eos ibi dauid et dixit. Dimisit deus inimicos meos p manū meam sicut diuidūt aq;

et idcirco vocatū est nomē loci illius baalpharasim. Dereliqueruntq; ibi deos suos: quos dauid nussit exuri. Alia etiam vice philistini intraverunt. et diffusi sunt in valle. Cōsuleruntq; eū dñm dauid dñs: et dixit eis deus. Nō ascendas post eos: recede ab eis et venies contra illos ex adverso pirore. Cumq; audieris sonitu gradientis in castris pirore: tunc egredieris ad bellū. Egressus ē eū deus an te ut pugnaret castra philistinū. Fecit ergo dauid sicut pręcepit ei deus: et percussit castra philistinorum de gabaon usq; gazera. Divulgatumq; ē nomen dauid in uniuersis regionibus: et dñs dedit pauorē eū sup omnes gentes. **AV**

Fecit quoq; sibi domos in civitate dauid: et edificavit locū archę dei. extenditq; et tabernaculū. Tunc dixit dauid. Altum est ut a quocūq; portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dñs ad portandū eam. et ad ministrandū sibi usq; in æternū. Congregavitq; uniuersū israhel in iherlm. ut afferret archa dei in locum suū quē parauerat ei: necnō et filios aaron et leuitas. De filiis caath prius princeps fuit et fr̃s eius ducentū viginti. De filiis mittari. asana princeps et fr̃s eius ducentūtriginti.

ta. De filiis gerson. iohel et fratres
eius centum triginta. De filiis eli-
saph. semias princeps et fratres eius
ducenti. De filiis hebron. elihel
princeps et fratres eius octoginti.
De filiis ozihel. aminadab
princeps et fratres eius centum du-
centi. Vocavitque dauid sacerdos
et abiahar sacerdotes et leuitas.
urihel: asaiam. iohel semiam
elihel et aminadab: et dixit ad
eos. Vos qui estis principes fa-
milie leuitarum. Sanctificamini
tribus vestris: et afferte archam
domini dei israel ad locum qui est pre-
paratus est: ne ut a principio
quia non eratis presentes percussit
nos dominus. Sic et nunc fiat. Illincum
quid nobis agimus. Sancti-
ficati sunt ergo sacerdotes et le-
uite. ut portarent archam domini
dei israel. Et culerunt filii leui archa-
m dei sicut preceperat moyses
iuxta verbum domini humeris suis
in vectibz. Dixitque dauid principi-
bus leuitarum. ut constituerent de
fratribus suis cantores in orga-
nis uniuscuiusque. nabliz videlicet et
liris et cymbalis: ut resonaret in-
recelsis sonitus leticie. Constitue-
runtque leuitas hemam filium io-
hel. et de filiis eius asaph filium
barachie: de filiis vero merari
filius eoz. et han filium chasare
et cum eis fratres eorum. In secundo
ordine. zachariam et ben et ia-

zihel et semiramoth. et ichihel. et
am. heliab et banaiam et ma-
siam et mathathiam. et elipha-
lu et matthaniam et obededom et
ichihel ianitores. Porro can-
tores heman. asaph. et et han. in
cymbalis canticis conrepantes.
zacharias autem et ozihel et semi-
ramoth. et iahihel et am eliab
et masias. et banaias. in nab-
liz archana cantabant. Porro
mathathias et eliphalu. et ma-
thanias. et obededom. et ichihel
et ozaiu in citharis. portauit
cantant. epimichio. Choncu-
as autem princeps leuitarum. psalme-
izat: et ad preueniendam melo-
diam. Erat quippe valde sapi-
ens. Et barathias et helania.
ianitores archie. Porro sebun-
as et iosaphat et nathanahel et
amasai et zacharias et banaias
et dicitur sacerdotes stangebant
tubis coram archa dei: et obed-
edom et abias erant ianitores ar-
chie. Ignor dauid et omnes ma-
iores natu israel et tribum. intrant
ad de portandam archam fedris
domini de domo obededom. cum leti-
cia. Cumque aduissit deus leui-
tas qui portabant archam fede-
ris domini: immolabantur septem
thauris et septem arietibus. Por-
ro dauid erat indutus stola bis-
sina: et universi leuite qui porta-
bant archam fedris cantoresque

et thomias princeps prophetarum
et cantores. Dauid autem indutus
erat cyathos lineos. Uniuersusque
israhel deducebat archam fede-
ris domini in nubilo et sonitu buci-
ne et tubis et cymbalis et nablis
et citharis concordantes. Cumque
peruenisset archa fedris domini usque
ad ciuitatem dauid: nichol filia
saul perspicies per uenestram uidit
regem dauid saltantem atque iude-
m: et despectit eum in corde suo.
Mulcerunt igitur **xvi**
archam dei et constituerunt
eam in medio tabernaculi quod te-
muerat ei dauid: et obauerunt
olocausa et pacifica coram deo.
Cumque compleret dauid offerres
olocausa et pacifica benedixit
populo in nomine domini: et dimisit uni-
uersis per singulos a uiro usque
ad mulierem toram panis. et par-
tem asse carnis bubale: et fixam
oleo simillam. Constituitque coram
archa domini de leuicis qui ministrarent
et recorderetur opum eius. et glorifica-
ret atque laudaret dominum deum israhel: a-
saph principem et secundum eius zacharia-
riam. Porro iabihel et semira-
modi. et ichihel. et mathathia.
et eliab. et banaiam. et obredon
ichihel. super organa psalterii et
liras: asaph autem ut in cymbalis
personaret: banaiam uero et azi-
hel sacerdotes. canere tuba iugiter
coram archa fedris domini. In illo

die fecit dauid principem ad con-
fiteendum domino asaph et fratres eius.
Confitemini domino et innotate nomen
eius: notas facite in uersis adin-
uentionibus eius. Cantate ei et psal-
lite ei. et narrate omnia mirabi-
lia eius: laudate nomen sanctum eius:
lectetur cor querecium domini. Que-
rite dominum et uirtutem eius: querite
faciem eius semper. Recordamini
mirabilium eius que fecit. signo-
rum illius et iudiciorum oris eius.
Semine israhel serui eius: filii iacob
electi eius. Ipse dominus deus noster:
in uniuersa terra iudicia eius. Re-
cordamini in scriptum pacti eius:
sermonis quem precepit in mille
generationes. Quem pepigit cum
abraham et iuramentum illius cum
isaac. Et constituit illud iacob in
preceptum: et israhel in pactum se-
ptimum dicens. Tibi dabo ter-
ram chanaan. tunc in heredi-
tatis uestre. Cum essent pauci
numero. paruus et coloni eius.
Et transierunt de gente in gentem:
et de regno ad populum alterum. Non
dimisit quemquam calumniari eos:
sed increpauit pro eis reges. Flo-
lite tamquam christos meos: et in populi-
bus meis nolite malignari. Etenim
tate domino omnis terra: annuntiate
regi die in domino salutare eius. Nar-
rate in gentibus gloriam eius: et in
multis populis mirabilia eius. Qui-
a magnus dominus et laudabilis ni-

mis: et horribilis sup omnes de-
os. Omnes enim dii populi idola:
dñs aut celos fecit. Confessio et
magnificētia coram eo: fortitu-
do et gaudiū in loco eius. Affere
dño familie populi: afferte do-
mō gloriā et ipm: date dño gloriā
nōi ei⁹. Levate sacrificiū et venite
ī conspectu ei⁹: et adorare dñm ī ex-
tore sancto. Commoveat a facie
eius omnis terra: ipse enim funda-
vit orbem immobilē. Iacentur
celi et repleat terra: et dicant in
nationibus dñs regnavit. Quo-
nit mare et plenitudo eius: re-
pleant agri et omnia que in eis
sunt. Tunc laudabūt lingua sal-
tus coram dño: quia venit in-
dicare sciam. Confitemini domīo
quoniam bonus: quoniam ineter-
num misericordia eius. Et dicit
te: salua nos deus saluator nŕ:
et congrega nos et erue de gen-
tibus: ut cōfiteamur nomī sac-
ro tuo: et repleamini in carmina-
bus eius. Benedictus dñs deus
israhel ab eterno usq; in eternū:
et dicat omnis populus amen et mi-
num deo. Dereliquit itaq; ibi
coram archa fedris dñi asaph
et fratres eius: ut ministrarent
in conspectu archę iugit p singu-
los dies et vires suas. Porro
obedodom et fratres ei⁹ se agi-
tacho et obededom filium rdi-
chum et osa. cōstituit ianitores.

Sacerdoti aut sacerdotem et fides
eius sacerdotes coram taberna-
culo dñi intercello quod erat in
gabaō: ut offerrent olocausta
dño super altare olocaustoma-
tis iugit mane et vespere: iuxta
omnia que scripta sunt in lege
domini quam precepit israheli. Et
post eum: heman. et raddum et
reliquos sanctos. unūquēq; vo-
cabulo suo ad cōfitemdū dño
quoniam in eternū mīa eius. He-
man quoq; et raddum canētes
tuba et quādam cymbala. et
omnia musicos organa ad ca-
nendū dño. Et hos aut raddū
fecit esse portarios. **R**eversusq;
est omnis populus in domū suam:
et david ut benediceret etiā do-
mini sue. **XVII**

Qum aut habitaret david
in domo sua: dixit ad na-
thā, populum. Ecce ego habito in
domo cedrina: archa aut fedris
dñi sub pellib; est. Et ait nathā
ad david. Omnia que in corde
tuo sunt fac: dñs enim tecū est. Igi-
tur nocte illa factus ē sermo do-
mī ad nathā dicens. Dade et loq-
re david seruo meo. Hec dicit
dñs. **N**ō edificabis tu michi do-
mū ad habitādū. Neq; enim mā-
si in domo. ex eo tpe quo eduxi
isrl de terra egipti usq; ad hūc di-
em: sed fui semp mutās loca ta-
bernaculi. et in tentorio manēs

cum omni isrl. Nunquid locutus
sum saltem uni iudicem isrl q-
bus prosperam ut pascereut po-
pulu meum. et dixi quare non
edificasti michi domu cedma:
Nunc itaq; sic loquaris ad ser-
uum meum dauid. Hec dicit dñs
exercituum. Ego tuli te cum in pas-
cuus sequereris gregē. ut es-
des dñe ppli mei isrl: et fui tecum q-
cumq; precessisti: et interfeci omēs
inimicos tuos coram te: feciq;
tibi nomen quasi unius mag-
norum qui celebrantur in terra. Et
dedit locu populo meo isrl. Plan-
tabitur et habitabit in eo. et ul-
tra non commovebuntur: nec filij
iniquitatis atterent eos sicut a
pñcipio. et diebus quibus dedi
iudices populo meo isrl: et humili-
avi uniuersos inimicos tuos.
Annuncio ergo tibi. quod edifi-
caturus sit tibi dñs domu. Qu-
q; impleueris dies tuos ut va-
das ad pñes tuas: suscitabo se-
men tuu post te qd erit de filiis
tuis. et stabiliu regnu eius. Ipe
edificabit michi domu et firma-
bo soluu eius usq; in eternum.
Ego ero ei in pñem. et ipse erit
michi in filiu: et misericordiam
meam non auferā ab eo sicut
abstuli ab eo q ante te fuit. Et
statiā eum in domo mea. et in
regno meo usq; in sempiternu:
et thronus eius erit firmissim⁹

imprepetuū. Iuxta omnia ver-
ba hec. et iuxta uniuersam visio-
nem istā: sic locutus est nathā
ad dauid. Quq; uenisset rex da-
uid et sedisset corā dño: dixit.
Quis ego sum dñe deus. et que
dom⁹ mea. ut pñares michi ta-
lia: Sed et hoc parū uisū est in
aspectu tuo. Proq; locutus es
sup domu seruū tuu etiā in futu-
rum: et fecisti me spectabile sup
omēs hoīes. Dñe deus me⁹ qd
ultra addere potest dauid cum
ita glorificaueris seruū tuu et cog-
noueris eū: Dñe ppter famulu
tuu iuxta cor tuu fecisti omni
magnificentiā hāc: et nota esse
uoluisti uniuersa magnalia.
Dñe non ē filius tu: et nō ē ali⁹
deus absq; te et omnibus quos
audim⁹ auribus nris. Quis
enī est alius ut pplus tuus isra-
hel. gens una in tēra ad quā p-
cessit deus ut liberaret et faceret
pplm sibi: et magnitudine sua
atq; terribilib; cerneret nāones a
facie eius quē de egipto libera-
rat. Et posuisti pplm tuu isrl ti-
bi i pplm usq; in eternu: et tu do-
mūe factus es deus eius. Nunc
igit dñe seruo quē locutus es
famulo tuo et sup domu eius.
cōfirmetur imprepetuū: et factu
sit locutus es: permaneatq; et
magnificetur nomē tuu usq; i
sempiternu: et dicatur domui⁹

exercituum deus israel. et domus dauid serui eius permanentes coram eo. Tu enim domine deus meus revelasti auriculam serui tui. ut edificares ei domum: et idcirco invenit servus tuus fiduciam ut orer coram te. Nunc ergo domine tu es deus et locutus es ad servum tuum tanta beneficia: et cepisti benedicere domum servum tuum ut sit semper coram te. Te enim domine benedicente. benedicta erit in perpetuum. **XVIII**

Actum est autem post hec ut percuteret dauid philistinim et humiliaret eos: et colleret geth et filias earum de manu philistinim: percuteretque moab et fierent moabites servi dauid. offerentes ei munera. Eo tempore percussit dauid etiam adadzeze regem soba regionis amath: quando precepit ut dilataret imperium suum usque ad flumen eufraatem. Cepit ergo dauid mille quadrigas eius et septem milia equitum ac viginti milia virorum pedum. Subiit etiamque omnes equos curruum: et cepit equum quadrigis quas reservavit sibi. Suppedit autem et sirius damascenus: ut auxilium preberet adadzeze regi soba. Sed et hic percussit dauid viginti duo milia virorum. Et posuit milites in damasco: ut servia quoque serviret sibi et offerret munera. Adjuvitque dominus eum in cunctis ad que per-

ceperat. Tulerunt quoque dauid pharetras aureas quas habuerant servi adadzeze. et attulit eas in iherusalem: necnon et thebas et thesaurum adadzeze et eis plurimum: de quo fecit salomon mare turrum et columnas. et vasa eura. Quod cum audisset thon rex emath. percussit videlicet dauid omnem exercitum adadzeze regis soba: misit aduram filium suum ad regem dauid. ut postularet ab eo pacem: et congratularetur ei eo quod percussisset et repugnasset adadzeze. Adversarius quippe erat thon adadzeze. Sed et omnia vasa aurea et argentea et cuncta consecravit dauid regi domino. cum argento et auro quod tulit ex universis gentibus: tam de rdumra et moab et filiis amon. quam de philistinim et amalech. Abisai vero filius sarvie percussit edom in valle salmarum decem et octo milia: et constituit in edom presidium. ut serviret rdumra dauid. Salvavitque dominus dauid in cunctis ad que preceperat. Regnavit ergo dauid super universum israel: et sanabat iudicium atque iustitiam cuncto populo suo. Porro ioab filius sarvie erat super exercitum: et iosaphat filius abihud a comitatibus. Badoch autem filius adurab. et abimelech filius abiahath sacerdotes: et susa scriba.

Sanaias quoque filius ioadi super
per legiones cerethi et secheri.
Porro filii dauid primum ad ma-
num regis.

XIX

Accidit autem ut moreretur na-
as rex filiorum ammon: et
regnaret anon filius eius pro eo.
Dixitque dauid. Faciam mihi
num anon filio naas. Prestitit
enim michi pater eius gratiam. Mi-
sitque dauid nuncios ad consolandum
eum super mortem patris sui.
Qui cum pervenissent in terram filio-
rum ammon. ut consolarentur
anon: dixerunt principes filiorum am-
mon ad anon. Tu forsitan pu-
tas quod dauid honoris causa in-
pervenit tuum miserum qui consolaren-
tur te: nec animadvertis quod ut
explorent et intelligant et sciant
terram tuam. Veniunt ad te
seculi eius. Igitur anon puerum
dauid decaluvant et castris: et posu-
it timentas eorum a nabor usque
ad pedes et dimisit eos. Qui cum
abissent et hoc mandassent da-
uid. misit in occursum eorum. Gra-
den cum commedia sustinuerunt:
et precepit ut manerent in ihericho
donec cresceret barba eorum: et tunc
reverteretur. Videntes autem filii am-
mon quod iniuriam fecissent da-
uid. tam anon quam reliquum
populum: miserunt mille talenta ar-
genti. ut conducerent sibi de me-
sopotamia et de Syria maacha

et de soba currus et equites. Quo-
duceruntque triginta duo milia
currum: et regem maacha cum
populo eius. Qui cum venissent.
castrametati sunt e regione me-
daba. Filii quoque ammon co-
gregati de urbibus suis. venerunt
ad bellum. Quod cum audisset
dauid: misit ioab et omne exer-
cium viros fortium. Egressique fi-
lii ammon: directerunt ad iux-
ta portam civitatis. Reges autem
qui ad auxilium eius venerant se-
parati in agro steterunt. Igitur
ioab intelligens bellum se ad-
verso et post regem contra se fieri:
elegit viros fortissimos de uni-
verso israel. et precepit contra si-
rum. Reliqua autem preceptum populi de-
dit sibi manum abisai fratris sui:
et precepit contra filios ammon.
Dixitque. Si vicerit me sic est auxi-
lio meo michi: si autem superave-
rit et filii ammon ero tibi in pre-
dium. Confortare et agamus
viriliter pro populo nostro. et pro ur-
bibus dei nostri. Dominus autem quod in
conspectu suo bonum est faciat.
Precepit ergo ioab et populus qui
cum eo erat contra sirum ad prelium:
et fugavit eos. Porro filii am-
mon videntes quod fugisset si-
rus. ipsi quoque fugerunt. abisai
fratrem eius: et ingressi sunt ci-
vitatem. Reversusque est etiam io-
ab in iherusalem. Videns autem sirus

quod cecidisset corā isrl: misit
nuncios. et adduxit sirum qui
erat transfluvium. Sophat autē
p̄ncipes milicie adadē et erat
dux eorū. Quod cū ānunciātū
esset dauid: cōgregavit omnes
filiū isrl. et transiit iordanē:
irruēq; in eos et direxit et adduxit
eo ad eum. illis dēta pugnātib;.
Fugit autē sirus isrl. Et interfecit
dauid de siris. septem milia
curruū et quadraginta milia pe
ditum: et sophat exercitus p̄nci
pem. Didicē autē serui adadē
et se ab israhel esse superatos:
transfugerūt ad dauid et secu
erūt ei. Noluntq; ultra siria ante
illū p̄bere filius amon. **XX**

Factū est autē post annū cir
culum eo tpe quo solent
reges ad bella p̄cedere. congre
gavit ioab exercitum et robur
milicie: et vastavit terram filiorū
amon. Perrexitq; et obsedit
rabba. Porro dauid mandavit
in iherlm quando ioab percussit
rabba. et destruxit eam. Tulit
autē dauid coronā melchion de
capite eius. et invenit in ea au
ri pōdo talentū et p̄ciosissimas
gemmas: fecitq; sibi inde diade
ma. Manubias quoq; urbis
plurimas tulit p̄p̄m autē qui
erat in ea eduxit. et fecit sup eos
tribulas. et trabas. et ferrata
carpenta trāsire: ita ut dissecta

rentur et contererentur. Hic fecit
dauid cūctis urbib; filiorū am
mon: et reversus est cum omni
p̄p̄o suo in iherlm. Post hęc mi
rum est bellū ingere adūsum
philisteos: in q̄ percussit soborū
et osadites saphai de genere ra
phaim et humiliavit eos. Ali
ud quoq; bellū gessit est adūce
sus philisteos: in q̄ percussit a do
datus fili⁹ salus bethleemite
frem goliath gethi: cuius has
te lignū quasi liciatorū cecidi
um. Sed et aliud bellū accidit
in geth: in quo fuit homo lon
gissimus scuos habēs digito
id est simul viginquatuor: qui
et ipse de raphaim fuerat stirpe
gentilis. Hic blasphemavit
isrl: et percussit eum ionathan fi
lius samaa fr̄is dauid. Hic sūt
filij rapha in geth: qui ceciderūt
in manu dauid et servos eius.

Consurrexit autē **XXI**
sathan cōtra israhel: et in
citavit dauid ut numeraret isrl.
Dixitq; dauid ad ioab et ad p̄n
cipes p̄p̄i. Ite et numerate isrl
a bethabre usq; dan: et afferte
michi nūm ut scā. Respondit
q; ioab. Augeat dñs p̄p̄m su
um cencuplū quā sūt. Nonne
dñe nūc cē. omēs serui tui sūt:
Quare hoc querit dñs me? qd
in peccatū reputet isrl: Sed ser
mo regis magis p̄valuit. Egē

susq; ē isab et circumie omnes:
 sum israhel et reuersus ē iheru-
 salem. Deditq; dauid nūm eo-
 rum quos circumiebat: et imit^r
 est omnis nūm isrl mille milia et
 centum milia viros eductū
 gladiū. De iuda autē. quadrin-
 genta septuaginta milia bella-
 torum. Nam leui et beniamin
 non numerauit: eo quod inui-
 tus frequenter regis impium.
 Displicuit autē deo qd̄ insum-
 erat: et percussit isrl. Dixitq; da-
 uid ad deum. peccauī nimis ut
 hoc facerem. **O**bscero aufer in-
 iquitatem serui tui. quia insipien-
 ter egi. **E**t locut^r ē dñs ad gad
 vidētem dauid dicens. **V**ade et
 loquere ad dauid. et dic ei. **H**ec
 dicit dñs. **T**enū tibi opōnē do:
 unū quod volueris elige ut fa-
 ciam tibi. **E**unq; uenisset gad
 ad dauid. dixit ei. **H**ec dicit do-
 minus. **E**lige quod volueris.
 Aut trib⁹ annis prestāmiā. ā
 trib⁹ mensib⁹ fugere te hostes
 tuos et gladiū eorū non posse
 euadere: aut trib⁹ dieb⁹ gladiū
 dñi et mortem versari in terra.
 et angelū dñi interficere in uni-
 uersis finib⁹ israhel. **N**ūc igit^r
 uide quid respondeam ei q̄ mi-
 sit me. **E**t dixit dauid ad gad.
Eē omī parte me angustie pre-
 munt. **S**ed melius michi est ut
 incidam in manus dñi q̄a in

te sum miserationes eius. quā
 in man⁹ hominū. **M**isit ergo
 dñs prestāmiā in israhel: et ce-
 cidit de israhel septuaginta mi-
 lia viros. **M**isit quoq; angelū
 in iherlm: ut percuteret eam. **E**un-
 q; percuteret. uidit dñs et misit^r
 est sup magnitudinē mali: et i-
 petauit angelo qui percutiebat.
Sufficit iam: cesset man⁹ tua.
Porro angelus domini stabat
 iuxta arcam ornan iherusl: le-
 uansq; dauid oculos suos. vi-
 dit angelū domini stantem inter
 celū et terram: et euaginātū gla-
 dium in manu eius. et uersum
 contra iherlm: et ceciderunt tam
 ipse quā maiores natu ueloci n-
 licis prout in terram. **D**ixitq;
 dauid ad deū. **N**ōne ego sum
 qui misisti ut numeraretur ppls:
 Ego q̄ peccauī: ego q̄ malū feci.
Ne grece quid cōmeruit. **D**omi-
 ne deus meus uertamur obsecro
 man⁹ tua in me. et in domum
 patris mei. ppls autē tuus nō
 percutiatur. **A**ngelus autē domini
 pcepit gad ut diceret dauid: ut
 ascenderet ceteruq; altare do-
 mino deo in arca ornan iherusl.
Ascendit ergo dauid iuxta ser-
 monem gad: quem locutus ei
 fuerat ex nomine domini. **P**or-
 ro ornan cum suscepisset et ui-
 disse angelū quatuorq; filii ei
 us cum eo: absconderūt se. **N**ā

eo tēpore terebant in area tri-
cū. Igaur cū ueniret dauid ad
ornan cōspexit cū ornā: et p-
cessit ei obuiā de area et adora-
uit cū promiss in tēā. Dixitq; ei
dauid. Da michi locū aree tue.
ut edificem in ea altare dñs ita
ut quantū ualeat argenti accipi-
as: et cesset plaga a p̄lo. Dixit
aut ornā ad dauid. Tolle et
faciat dñs meus rex quodcuq;
ei placeat. Sed et boues domi-
ni olocaustū et tribulas in ligna: et
tritici in sacrificiū: omnia li-
bens prebebo. Dixitq; ei rex da-
uid. Nequaquā ita fiet: sed argē-
tum dabo quantū ualeat. Neq;
ei tibi auferre debet: et sic offerre
domino olocausta gratuita. De-
dit ergo dauid ornā p̄ loco si-
dos auri mississimi p̄doris sce-
ctos: et edificauit ibi altare do-
mino: obtulitq; olocausta et pa-
rificat: et inuocauit dñm et exau-
diuit cū in igne de celo super al-
tare olocausti. Precepitq; dñs
angelis et conuertit gladiū suū i
uaguā. Procin⁹ ergo dauid
uidens qd̄ fraudisset eum dñs
in area ornā rebus ei: imolauit
ibi victimas. Tabernaculū aut
dñi quod fecerat moyses in de-
serto. et altare olocaustorum ca-
rempetate erat in cetero gaba-
on: et nō p̄ualuit dauid ire ad
altare ut ibi obsecraret dñm. Mi-

nio cū fuerat timore p̄terit⁹.
uidens gladium angeli domi-
ni.

Dixitq; dauid. **XXII**
Hec ē dom⁹ dei et hoc alta-
re in olocaustū isrl. Et precepit
ut congregaretur omnis p̄selū
de tra isrl: et constituit ex eis la-
turos ad trahendos lapides et
poliendos. ut edificaret domus
dei. Ferrū quoq; plurimū ad
clauos ianuas. et ad cōmissu-
ras atq; iūduras p̄parauit da-
uid: et cōis pondus innumera-
le. Igua q; cedrina nō poterāt
estimari: que sydoni et tiri de-
portauit ad dauid. Et dixit da-
uid. Salomon fili⁹ meus p̄parauit
est et dedit. Dom⁹ aut
q; edificare uolo dñs talis esse
debet: ut in cūctis regionib; no-
ueat. Preparabo ergo ei necessa-
ria. Et ob hāc causā ante mor-
tem suā omnes p̄parauit impen-
sas. Vocauitq; salomonē fili-
um suū: et p̄cepit ei ut edificaret
domū dñi deo isrl. Dixitq; da-
uid ad salomonē. Fili mi: vo-
lūntas mea fuit ut edificare do-
mū nomī dñi dei mei: sed fact⁹
est sermo dñi ad me dicens. Mul-
tū sāguinē effudisti et plurima
bella bellasti: nō poteris edifi-
care domū nomī meo. tanto ef-
fuso sāguine corā me. Filius
q̄ nascet tibi: erit uir q̄rissim⁹.
Faciā cū cū regerere ab oib;

inimicis suis per circuitum: et ob
hanc causam pacificus vocabitur:
et pacem et opum dabo in isrl
cunctis diebus eius. Ipse edificabit
domum nominis mei: et ipse erit
mihi in filium et ego ero illi in pa-
trem: firmaboque solium regni eius
super israhel in eternum. Nunc er-
go fili mi sit dominus tecum. et pro-
spectare et edifica domum domino de-
o tuo: sicut locutus est de te. Dicit
que tibi dominus prudentia et sci-
entia: ut regere possis isrl. et cus-
todire legem domini dei tui. Tunc
cum perficere poteris: si custodie-
ris mandata et iudicia que pre-
cepit dominus moysi ut doceret isrl.
Confortare et viriliter age: ne
timeas neque paucas. Ecce ego
in paupertate mea paravi impe-
sas domini domini auri talenta cen-
tum milia: et argenti mille mi-
lia talentorum: eris vero et feceris non
est pondus: vincitur cum munere
ius magnitudine. Ignea et la-
pides paravi ad universa impe-
dia. Habes quoque plurimos
artifices. latomus. et cimeterii-
os. artificesque lignorum. et omni-
um artium. ad faciendum opus pru-
dentissimos. in auro et argento.
et ere et ferro. cuius non est mensura.
Surge igitur et fac: et erit dominus
tecum. Precepit quoque dauid cun-
tis principibus isrl. ut adiungeret
salomonem filium suum: cunctis in-

quiens quod dominus deus vester vo-
bilis sit. et dederit vobis requi-
am percutiunt. et tradiderit omnes
inimicos vestros in manum vestram:
et subiecta sit terra coram domino
et coram populo eius. Prebete igitur
corda vestra et animas vestras.
ut queratis dominum deum vestrum: et con-
surgat et edificent sanctuarium
domini dei: ut introducant archa
federis domini et vasa domini consecra-
ta in domum quam edificatur ne mi-
guat dauid **XXII** dominus.
Scire et plenus dies regni con-
stituit salomonem filium suum super
isrl: et congregavit omnes princi-
pes israhel et sacerdotes atque le-
uitas. Numerati quoque sunt leuite
a viginti annis et supra: et inveni-
ta sunt triginta octo milia virorum.
Et hi electi sunt et distributi in
ministerium domini domini viginti quatuor
milia: prepositorum autem et iu-
dicum sex milia. Porro quatuor
milia ianitores et totidem psal-
tes canentes domino in organis.
quod fecerat ad canendum: et distribu-
it eos dauid per vires filios leui
gersom videlicet et caach et me-
ran. Filii gersom leedan et se-
mei. Filii leedan principes. israhel
et zetha et iohel tres. Filii semei.
salomuch et oziel et arari tres.
Hi principes familiarum leedan.
Porro filii semei. leeth. et zea
et raus et baria. Hi filii semei

quatuor. **E**rat autem leui prior-
ziza scilicet. Porro paus et baria
non habuerunt plures filios:
et ideo in una familia una-
que domo computati sunt. **F**ilii
raath. amram et ysaac hebron
et ozibel quatuor. **F**ilii amram
aaron et moyses. **S**eparatusque
est aaron ut ministraret in sancta
sanctos. ipse et filii eius in sem-
piternum: et adolecerit in conspectu do-
mini secundum ritum suum: ac bene-
diceret nomini eius in preceptum.
Mortuique homines dei filii annu-
merati sunt in tribu leui. **F**ilii
moysi gerson et eliezec. **F**ilii
gerson subihel primus. **F**uerunt
autem filii eliezec roobia primus:
et non erat eliezec filius alius. Por-
ro filii roobia multiplicati sunt
nimis. **F**ilii ysaac salomith pri-
mus. **F**ilii hebron ierai primus.
amarias secundus. israh tertius.
ithemaa quartus. **F**ilii ozibel
micha primus. israh secundus. **F**ilii
miceri. mooli et musi. **F**ilii
mooli. elcazar et nis. Mortuus
est autem elcazar. et non habuit
filios sed filias: acceperuntque eas
filii eius tres eas. **F**ilii musi mo-
oli et ede et ierimith tres. **H**ii fi-
lii leui in cognationibus et fami-
lis suis. principes per vias et nu-
merum capitum singulorum. qui fa-
ciebant opera ministerii domus do-
mini a viginti annis et supra.

Dixit autem dauid. **R**equiem dedit
dominus deus israel populo suo. et habi-
tationem israel usque in eternum:
nec erit officium leuitarum ut vltra
portent tabernaculum. et omnia
vasa eius ad ministrandum. **I**ntra
precepta quoque dauid nouissima sup-
ponitur nunc filiorum leui. a vi-
ginti annis et supra: et erunt sub
manu filiorum aaron. in cultum
domus domini in vestibulis et in re-
edibus. et in loco purificationis et
in sanctuario et in vniuersis opcri-
bus ministerii templi domini. **S**acer-
dotes autem super panes propicia-
tis et ad simile sacrificium. ad la-
gana et azima. et saccagium et
ad torrendum: et super omne po-
dus atque mensuram. **I**erunt vero
ut stent mane ad confitendum et
canendum domino: similiterque ad ves-
peram tam in oblationem olo-
raustorum domini quam in sabbatis et
kalendis et sollemnitatibus reliquis.
iuxta nomen et ceremonias vni-
uersique rei. iuxta coram domino: et
custodiant observationes taber-
naculi fedris. et ritum sanctuarii.
et observationem filiorum aaron
sacerdotum suorum: ut ministrarent in do-
mo domini. **AXIII**

Porro filijs aaron hec pri-
marii erant. **F**ilii aaron
nadab et abiu et elcazar et ytha-
mar. Mortui sunt autem nadab
et abiu ante preem suum absque li-

breis: sacerdos quoque fundus est
eleazar et phamar. Et dimisit
eos dauid. id est sadori de filiis
eleazar et ahimelech de filiis phamar
secundum vires suas et munus-
cium: inueniuntque sunt multo plu-
res filii eleazar in principibus: vi-
ris quoque filii phamar. Dimisit au-
tem eis hoc est filius eleazar prin-
cipis secundum: et filius phamar
per familias et domus suas octo.
Porro dimisit utrasque inter se et
familias sororis. Erant enim prin-
cipes sanctuarii et principes do-
mus dei: cum de filiis eleazar quoque
de filiis phamar. Descripsitque
eos semias filius nathan ad scri-
ba leuitas. totam regem et prin-
cibus et sadori sacerdote et ahimelech
filio abiathar: principibus quoque
familias sacerdotum
huius et leuitarum una domum que
recreta preerat eleazar. et aliam
domum que sub se habebat re-
tos phamar. Erant autem sorores pri-
ma ioiarith. secunda iedre. tertia har-
mi. quarta seozim. quinta mel-
chia. sexta mainan. septima ar-
chos. octaua abia. nona iheru.
decima secheria undecima elia-
zib. duodecima iachim. tredecima
hoppa. decima quarta ilbaal. deci-
ma quinta belga. decima sexta em-
mer. decima septima eze. decima
octaua aphses. decima nona a-
phecia. vicesima ezechiel: vice-

simaprima iachin. vicesima secun-
da gamul. vicesima tertia dalai.
au. vicesima quarta mazziau.
Hec vires eorum secundum ministeria
sua ut ingrediatur domum dei. et
iuxta regem suum sub manu aaron
patris eorum: sicut precepit dominus
deus israel. Porro filios leui
qui reliqui fuerant de filiis amra-
rat subahel: et de filiis subahel
iedna. De filiis quoque roobur prin-
cipes ielias. ysaaris vero filius
salemor: filiusque salemor fili-
usque eius ierai pinus. amari-
as secundus. iachel tercius. iechmo-
an quartus. Filius oziel micha.
filius morha samir. frater mi-
cha ielna: filiusque ielie zachari-
as. Filii merari mooli. et mu-
si. filius osian. benon: filius
quoque merari oziau: et soror et
zachur et hebrei. Porro mooli
filius eleazar: qui non habebat
liberos. Filius vero ris ierami-
hel. Filius musi mooli. ede et ie-
rimor. Hi filii leui secundum do-
mus familias suas. Miscent
quoque et ipsi sorores contra fratres su-
os. filios aaron totam dauid
regem. et sadori et ahimelech et
principibus familias sacerdotum
huius et leuitas: tam maiores
quam minores omnes sorores e-
quabatur diuidebat. **XXV**

Dignetur dauid et magistratus re-
gatus segregauerunt in munus

um filios asaph. et heman. et
 ydichum: qui psalteriis et cimbali-
 ris. et psalteriis et cimbaliis. secun-
 dum munus suum. dedit eis sibi of-
 ficio seruantes. **De filiis asaph**
 zachur et ioseph et nathana et
 asarel: filii asaph sub manu
 asaph psalterantes iuxta regem.
Porro ydichum. godolias soci
 ieleias et labias et mathadias.
 scilicet sub manu patris sui ydichum:
 qui in cithara psallabat super con-
 fidentes et laudantes dominum. **He-**
man quoque filius heman bocciani
 mathanni ozibet sububet et ihe-
 rimoth ananias. anan. elia-
 tha. geladethi. et romethiez et. et
 iellacala. mellothi. othir. mo-
 zoth. **Omnes** isti filii heman vi-
 dentes regis in sermonibus dei ut
 exaltaret coram. **Deditque** deus he-
 man filios quatuordecim et filias
 tres. **Omnes** sub manu patris
 sui ad cantandum in templo domini
 distributi erant in cimbaliis et
 psalteriis et citharis. **In ministere-**
ria domus domini iuxta regem: a-
 saph videlicet et ydichum et heman.
Fuerunt autem musici eorum cum fratribus
 suis qui erudiebant canticum do-
 mini cumque doctores ducenti octo-
 toginta octo. **Miseruntque** fortes
 per vires suas. et equo cum ma-
 ior quam minor. doctus pariter
 et indoctus. **Egressa**que est soror
 prima ioseph qui erat de asaph:

secunda godolie. ipsi et filii eius
 et fratribus eius duodecim: **tercia**
 zachur filius et fratribus eius duode-
 cim: **quarta** asarel. filius et fratri-
 bus eius duodecim: **quinta** nathanie
 filius eius et fratribus eius duode-
 cim: **sexta** bocciani filius et fratri-
 bus eius duodecim: **septima** il-
 rehela filius et fratribus eius duo-
 decim: **octava** asarel filius et fra-
 tribus eius duodecim: **nona** ma-
 thanie filius et fratribus eius du-
 odecim: **decima** semie filius et
 fratribus eius duodecim: **undecima**
 asarel filius et fratribus eius du-
 odecim: **duodecima** asabie fili-
 us et fratribus eius duodecim: **ter-**
tiadecima subahel filius et fratri-
 bus eius duodecim: **quartadecima**
 mathanie filius et fratribus eius
 duodecim: **quintadecima** iherimoth fi-
 lius et fratribus eius duodecim: **sex-**
tadecima ananie filius et fratri-
 bus eius duodecim: **septimade-**
cima ielbocase filius et fratribus
 eius duodecim: **octauadecima**
 anan filius et fratribus eius duo-
 decim: **nonadecima** mellothi fi-
 lius et fratribus eius duodecim:
vicecima eliatha filius et fratribus
 eius duodecim: **viceprimadecima**
 othir filius et fratribus eius duo-
 decim: **viceunadecima** goddolla-
 thi filius et fratribus eius duodecim:
viceunadecima asenud filius et fra-
 tribus eius duodecim: **viceunadecima**

quarta romanidie et filijs et
tribus eius duodecim. **XXVI**

Divisiones autem ianitorum de
choris mesellenna filius
choze: et filijs alaph filii mesel-
lenie. zacharias primogenitus
iadihel secundus. zabadias tertius.
nathanahel quartus. abilam quintus.
iohannan sextus. heliochian septi-
mus. Filij autem obededom. se-
melias primogenitus. iozabad
secundus. iohaa tertius. sachar quartus.
nathanahel quintus. amihel sex-
tus. isachar septimus. pholla-
thi octavus. quia benedixit illi
dominus. Semite autem filio eius na-
ti sunt filij perfecti familiarum sua-
rum: erant enim viri fortissimi. Fi-
lij ergo semite odum et raphael.
et obediel zabad et fratres eius vi-
ri fortissimi: helu quoque et sa-
machias. Omnes hi de filiis o-
bededom ipsi et filij et fratres eorum
fortissimi ad ministrandum se-
agintaduobus de obededom. Por-
ro mesellanie filij et fratres eorum
robustissimi decem et octo. De
hosa autem id est de filiis metari
senari princeps. Non enim habue-
rat primogenitum: et idcirco posu-
erat cum patre eius in principem. Hel-
chias secundus. tabelias tertius.
zacharias quartus. Omnes hi fi-
lij et fratres hosa decem. Hi dum
si sunt ianitores: ut semper prin-
ces custodiarum sint et fratres eorum

ministrarent in domo domini. Misce-
sunt ergo sortes se equo. et par-
tes et magis per familias suas
in unamquamque portam. Cecidit e-
rgo sortis orientalis selemie. Por-
ro zacharie filio eius viro pru-
dentissimo et erudito. sortis ob-
tigit plaga septentrionalis. Obe-
dedom vero et filius eius ad aus-
trum in quo pars domus erat seniorum do-
mum: sephephuma et hosa ad occi-
dentem iuxta portam que ducit ad
viam ascensionis. custodia co-
tra custodiam. Ad orientem vero
locuit se et ad aquilonem quatuor
per diem. atque ad meridiem similiter
in die quatuor. et ubi erat scili-
um buni et buni. In cellulis quo-
que ianitorum. ad occidentem quatuor
in via: buni quoque per cellulas. Hec
sunt divisiones ianitorum filiorum
choze et metari. Porro archias
erat super thesauros domus domini.
et vasa sanctorum. Filij quoque dan fi-
lij gersonni. De ledan princeps
familie. ledan et gersonni et
iheli: filij ieheli zachari et iohel
fratres eius super thesauros do-
mum domini amramitis et isaaritis
et hebronitis et hozihelitis. Subabel autem filius gersonni. fi-
lij moisi prepositus thesauris: se-
quoque eius eliezer cuius filius raa-
bia. et huius filius raias. et huius
filius ioram. huius quoque filius
zechri. et huius filius selemid.

nices et filijs iemini: et in turma eius viginti quatuor milia. Decimus mense decimo marai et ipse nethophathites de stirpe zarah: et in turma eius viginti quatuor milia. Undecimo mense undecimo banaias pharathonites de filijs ephraim: et in turma eius viginti quatuor milia. Duodecimo mense duodecimo holdai nethophathites de stirpe gadoni: et in turma eius viginti quatuor milia. Porro tribubus preerat in israhel rubenitis dux eliezer filius zechi: symeonitis dux sapharias filius macha: leuitis alabias filius diamuel: aaronitis sadoth: iuda helui frater dauid: isachar auri filius merchad: zabulonitis ismaias filius abdie: neptalibis ierimoth filius oziel: filijs ephraim ose et filius ozai: dimidie tribui manasse iohel filius phadai: et dimidie tribui manasse in galad iadto filius zacharie: beniamin autem isahel filius abner: dan vero eziel filius ieroam. **H**is principes filiorum israel. Noluit autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dominus ut multiplicaret israhel quasi stellas celi. Iobab filius sarime cepit numerare nec expleuit quia super hoc ira dei irruerat in israel: et idcirco nunc eos qui fue-

rant recensiti non est relatus in fastos regis dauid. Super thesauros autem regis fuit asmoth filius adiel: hiis autem thesauris qui erant in urbibus et in viris et in turribus preidebat ionathan filius ozie. Opti autem rustico et agricolis qui tenebant frum preerat ezri filius thelub: vinearumque adhibere sentias romathites: reliis autem vinearum sabdias ephonites. Nam super oliveta et ficeta que erant in campestribus balan gedonites: super apothecas autem olei ioas. Porro armentis que pasciebantur in saronia prelois fuit serra saronites: et super boues in vallibus saphat filius adiel. Super camelos vero ubi hismahelites: et super asinos iadias micronantes: super oves quoque iaze agartius. Omnes hi principes substantie regis dauid. Ionathan autem paterius dauid consiliarius vir prudens et litteratus: ipse et isahel filius aschamoni erant cum filiis regis. Archiophel etiam consiliarius regis: et cuncti archites armis regis. Post archiophel fuit iorad filius banai et abiathar. Princeps autem exercitus regis etiam **Q**onius. **XXVIII** erat iobab. Erant igitur dauid omnes principes israel. Duxes tribuum et prepositos turmarum qui ministrabant

11

regi: tribunos quoque et centuriones et qui preerant substantiis et possessionibus regis: filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissimos quosque in exercitu habuit. Quoque surrexisset rex et stetit ait. Audite me fratres mei: et populus meus. Cogitavi ut edificarem domum in qua requiesceret archa federcis domini et scabellum pedum domini dei nostri: et ad edificandum omnia paravi. Deus autem dixit michi. Non edificabis domum nomini meo. eo quod sis vir bellator et sanguine fuderis: sed et elegit dominus deus israel me de universa domo patris mei: ut essem rex super israel in sempiternum. De iuda enim elegit principes. Porro de domo iuda domum patris mei: et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super universum israel: sed et de filiis meis. filios enim michi multos dedit dominus: elegit salomonem filium meum ut sederet in throno regni domini super israel: dixitque michi. Salomon fili meus edificabit domum meam et aera mea. Quoniam enim elegi michi in filium. et ego ero ei in patrem: et firmabo regnum eius usque in eternum: si preserverit facere precepta mea et iudicia sicut et hodie. Nunc ergo coram universo exercitu israel audiet deo nostro custodire et perquirere iuncta mandata domini dei nostri

ut possideatis eam bona: et relinquatis eam filiis nostris post vos usque in sempiternum. Tu autem salomon fili mi saro deum patris tui: et servus ei corde perfecto et animo voluntario. Omnia enim corda scrutatur dominus: et universas mentium cogitationes intelligit. Si quaeritis cum inveneris: si autem dereliqueris eum proiet te in eternum. Fuit ergo quia elegit te dominus ut edificares domum sanctuarii: reformare et perficere. Dedit autem david salomoni filio suo descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et cubiculorum in adiutis et domus propitiacionis. necnon et omnem que cogitaverat anteriorum et reedraque per circuitum in thesauros domus domini et in thesauros sanctorum: divisionumque sacramentorum et levitice in omnia opera domus domini et in universa vasa ministerii templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerii: argenti quoque pondus per vasorum et omnem diversitatem: sed et in candelabra aurea et ad lucernas. aurum per mensuram universitatisque candelabri et lucernarum: similiter et in candelabra argentea et in lucerna eorum per diversitatem mensure. pondus argenti tradidit. Aurum quoque dedit in multas positiones per diversitatem mensurarum: similes et argentum

in alias mensas argenteas. Ad
fustulas q; et fualas et thuri-
bula ex auro purissimo. et leu-
dos aureos p qualitate mesu-
re pondus distribuit. in leucai-
lum et leundum: simul et in le-
ones argenteos diuisum argenti
pondus separauit. Altari aut
in quo adolebat incensum. au-
rum purissimu dedit: et ut ex ip-
so fieret similitudo qdrige the-
rubim extendit in alas et uelā-
tū archā federcis dñi. Omnia
inqt uenerūt scripta manu do-
mini ad me: ut intelligere ui-
ueret opa exemplaris. Dixit q;
dauid salomoni filio suo. Di-
rigitte age et totornare et fac: ne
timas et ne paucas. Dñs enī
deus meus tecū erit: et nō dimi-
tet te nec derelinquet: donec pfi-
nas omne opus ministerii do-
mini dñi. Ecce diuisiones sacre-
dotum et leuitarū in omne mī-
steriū domus dñi assistūt tibi et
parati sunt: et nouerūt tam pñ-
cipes q; pplus oīa pcepta tua.

Lonunusq; est **XXXV**
dauid rex ad omne ecclesi-
am. Salomonem filiu meum
unū elegit dñs adhuc puerū et
tenellum. Opus enī grande ē:
neq; enī hominū parat habitaci-
o. sed deo. Ego enī totis uirib;
meis parauim impensas domū
dñi dei mei: aux ad uasa aurea

et argentū in argēta. et in me-
a. ferrū in ferrea. ligna ad lig-
nea. lapides omnes et qua-
si sibilos et diūsoz color om-
nūq; pñsolum lapidem et mar-
mor parū habūdauissimū: et
sup hęc que obtuli in domū dei
mei. et pculis meo aurū et ar-
gentū de in templū dei mei: et
cepīs hīs que parauim in edem
sanctam tria milia talenta au-
ri et auro ophir: et septem mili-
a talentoz argēti pbatissimū ad
deaurandas parietes templi: et
ubiq; opus est aurū et auro
et ubiq; opus est argētum et
argēto. Opa fiant p manus
artificū: et si quis sponte offert
impleat manū suam hodie: et
offerat quod uoluerit domino.
Pollati sunt itaq; pñcipes fa-
miliarū et pcces tribuū israhel.
tribunū quoq; et centuriones et
pñcipes pñcipum possessionū
regis: dederūtq; in opa domus
dñi auri talenta qnq; milia et
solidos decem milia argenti ta-
lenta decem milia et reis talēta
decem et octo milia: ferri q; cen-
tū milia talentoz: et apud quē-
cunq; inueniunt lapides dē-
rūt in thesauros domus dñi p
manū israhel gersonis. Ita-
tusq; est pplus cum uota spon-
te pmitterent: quia corde toto
afferebāt ea dño. Rex et dauid

41

re letatus ē gaudio magno :
et benedixit dñs coram uniuersa
multitudine et ait. Benedictus
es dñe deus israhel patris nr̃i:
ab eterno in eternū. Tua est do-
mine magnificentia et potentia
et gl̃ia atq; victoria: et tibi laus.
Cuncta enī que in celo sunt et in
terra tua sūt. Tuū dñe regnū:
et tu es sup om̃es principes. Tue
diuitie: et tua est gloria: tu do-
minaris om̃i. In manu tua uir-
tus et potentia: in manu tua
magnitudo et impium om̃ium.
Nūc igitur deus noster confite-
mur tibi: et laudamus nomē
tuū in eternū. Quis ego et q̃s po-
pulus meus: ut possimus hec
tibi uniuersa promittere. Tua
sunt om̃ia: et que de manu tua
accepimus dedimus tibi. Pere-
grini enī sumus corā te et adue-
ne: sicut om̃es p̃res nostri. Di-
es nr̃i quasi umbra sup sciam:
et nulla ē mora. Dñe deus nos-
ter om̃is hec copia quā para-
uimus ut edificaret domus no-
m̃i sancto tuo de manu tua
est: et tua sunt om̃ia. Scio deus
meus qd̃ probes corda et sim-
plicitatē diligas: unde et ego in
simplicitate cordis mei letus ob-
tulī uniuersa hec: et pplm tuū qui
hic repositus ē uidi cū ingēti gau-
dio tibi offerre donaria. Dñe de-
us abrahā et isaac et israhel

patrū nr̃orum custodi in eternū
hanc uolūtatē cordis r̃e. et
semp in uenerationē tuā mens
ista p̃maneat. Salomon q; fi-
lio meo da cor p̃fectum. ut sus-
cipiat mandata tua et testimo-
nia tua et cōmōnias tuas et fa-
ciat uniuersa: et edificet domū tu-
us imp̃ctas parauit. Precepit
autē dauid uniuersę ecclesie. E. n̄
dicite dñs deo nostro. Et bene-
dixit om̃is eccl̃a domino deo pa-
trum suorum: et iudmauerūt
se et adorauerūt dñm: et deinde re-
gem. immolauerūtq; victimas
dñs: et obulerunt oblata ista
die sequēti chauros mille arie-
tes mille agnos mille cum liba-
minib; suis. et uniuerso ritu abū-
dantissime in oēm israhel. Et
comedērūt et biberunt corā do-
mino in die illo cum grandi le-
ticia: et uixerunt secundo salo-
monem filiū dauid. Duxerūt
autē eum dñs in p̃ncipm: et sa-
dōch in pontificem. Sed et sa-
lomon sup solū domū in re-
gem pro dauid patre suo et nūc
is placuit: et paruī illi om̃is
israhel. Sed et uniuersi p̃nci-
pes et potentes et cuncti filii re-
gis dauid dederunt manū: et
subiecti fuerūt salomoni regi.
Magnificauit ergo domin⁹ sa-
lomonem sup omnem israhel
et dedit illi gloriā regnū qua-

Item nullus habuit ante eum regem
israhel. Agitur dauid fili⁹ isai
regnavit super omnem israhel: et
dies quibus regnavit super israhel
fuerunt quadraginta annis. In
hebron regnavit septem annis et
in iherosolimis triginta tribus:
mortuus est in senectute bona
plenus dierum. et divitiis et glo-
ria: et regnavit salomon fili⁹
ei⁹ pro eo. Gesta autem regis po-
ra et novissima scripta sunt in
libro samuhel videlicet et in li-
bro nachan prophete atque in vo-
lumine gad videlicet: uniusque
regni eius et fortitudinis et tem-
poris que transierunt sub eo sive
in israhel. sive in cunctis regnis ter-
rarum. *Inquit paralipomenon*

Quis for salus
tutus est ergo
salomon fili
dauid i regno
suo : et dñs e
rat cum eo : et

magnificauit eū ī excelsū. **Pre-**
cepitq; salomon uniuerso isrl. t-
bunīs et centurionib; et duob;
et iudicib; omīs israhel et pnci-
pib; familiis: et abiit cū unī-
uersa multitudine in excelsum
gabaon. ubi erat tabernaculu
fedecis dñi: quod fecit moyses
famulus dñi ī solitudine. **Arch-**
am autē dñi adduxerat dauid de
baniathiam ī locū quē ppara-

urraat ei. et ubi fixerat illi taber-
naculum: hoc ē in iherusalem. **Altare**
quoque eum qđ fabricat⁹ fue-
rat beseleth et oli⁹ uri fili⁹ ut ibi
erat corā tabernaculo dñi: qđ
et requisivit salomon et om̃s
eccl̃a. **Ascenditq;** salomon ad
altare eum corā tabernaculo
sedens dñi: et obtulit in eo mil-
le hostias. **Eccē autē** in ip̃a noc-
te apparuit ei deus dicens. **Pos-**
tula quod vis: ut dñm tibi. **Dix-**
itq; salomon deo. **Tu** fecisti nū
david p̃ri meo m̃iam magnā:
et cōstituisi me regem pro eo.
Fluit ergo dñs deus: impleatur
sermo tuus quē pollicit⁹ es da-
uid p̃ri meo. **Tu** nū me fecisti
regem sup pplm tuū m̃sum: q̃
tam innumerabilis est quā pul-
vis terre. **Da** michi sapienciā et
intelligenciā: ut ingrediar et egre-
diar coram p̃lo tuo. **Quis** enī
potest hūc pplm tuū digne quā-
tam grandis est nudicare: **Dix-**
it autē dñs ad salomonē. **Quia**
hoc magis placuit cordi tuo.
et non postulasti diuitias et sū-
stantiā et gloriā. neq; aīas eos
qui te oderant. sed nec dies vite
plurimos: petisti autē sapienci-
am et sciēciā. ut nudicare possi⁹
pplm meum. **Sup** quē constitui
te regem: sapienciā et sciēciā da-
ta sunt tibi. **Diuitias** autē et sū-
stantiā et gloriā dabo tibi:

ita ut nullus in regibus nec ante
te nec post te fuerit similis tui.
Veni ergo salomon ab exilso
gabalon in iherusalem coram taber-
naculo fedoris: et regnavit super
israhel. Congregavitque sibi cur-
rus et equos: et facti sunt ei mil-
le quadringenti viri et duo-
decim milia equorum: et fecit eos
esse in orbibus quadrigarum et cum
rege in iherusalem. Prebuntque tibi ar-
gentum et aurum in iherusalem quasi la-
pides: et cedros quasi sicomo-
ros que nascuntur in capadocia
multitudine magna. Adduce-
bantur autem ei equi de egipto de
rhosa a negotiatoribus regis: qui
ibant et emebant pretio quadri-
gam equorum sexcentis argente-
is et equum centum quinquaginta.
Similiter de omnibus regnis arabi-
um et a regibus sicut tempore
celebrabatur.

Decrevit autem salomon edi-
ficare domum nomini domini: et
palatium sibi. Et numeravit sep-
tuaginta milia viros portan-
di humeros: et octoginta milia
qui cederent lapides in montibus:
proposuitque eos tria milia sexcen-
tos. Misit quoque ad herem regem
tri dies. Sicut ergo misit cum david
pre meo: et misisti ei ligna cedri-
na ut edificaret sibi domum in qua
et habitaret: sic fac mecum ut edi-
ficem domum nomini domini dei mei et

consecram eam: ad adolendum incen-
sum coram illo et fumiganda aro-
mata: et ad profectionem panis
simplicis: et ad oblationes
mane et vespere sabbatis quoque
et neomeniis et solemnitatibus
domini dei nostri in sempiternum que
mandata sunt israeli. Domus enim
quam edificare cupio magna est.
Magnus est enim deus noster: su-
per omnes deos. Quis ergo po-
terit prevalere ut edifice ei dig-
nam domum: Si celum et celi ce-
lorum capere eum nequeunt: quam-
vis ego sum ut possim edifica-
re ei domum. Sed ad hoc tantum:
ut adoleatur incensum coram il-
lo. Misce igitur michi virum cu-
dum qui novit operari in au-
ro et argento et ferro purpu-
ra cocco et iacinto: et qui sci-
at sculptare staturas: cum his
artificibus quos mecum habeo in
nuda et in iherusalem quos paravit
david pater meus. Sed et lig-
na cedrina mittere mihi et arbuti-
na et pinna de libano. Scio enim
quod servi tui novit cedere ligna
de libano. Et erunt servi mei cum
servis tuis: ut parentur michi
ligna plurima. Domus enim quam
cupio edificare magna est nimis
et multa. Preterea operariis
quod essent sunt ligna servis tuis da-
bo in thabaria tria choros vigin-
ti milia: et ordi choros tondet:

olei quoque lata viginti milia.
Dixit autem hiram rex tiri per lute-
ras quod misisset salomoni. Quia
a dilexit dominus populum suum: idcirco
te regnare fecit super eum. Et ad-
didit dominus. Benedictus dominus de-
us israel qui fecit celum et terram:
qui dedit dauid regi filium sapien-
tem et eruditum et scientem atque pru-
dentem: ut edificaret domum domino
et palatium sibi. Nisi ergo ubi vi-
rum prudentem et scientissimum.
hiram preem meum filium mulie-
ris de filiabus dan cuius pater fu-
it artius: qui novit operari in
auro et argento. et in ferro et
marmore et lignis: in purpu-
ra quoque et iacinto et hyssopo et
rocino: et qui sciat celare om-
nem sculpturam. et adiuvare
prudenter quodcumque in opere neces-
sarium est: cum artificibus tuis et
cum artificibus domini mei dauid pa-
tris tui. Trinum ergo et ordum et o-
leum et vinum. que pollicitus es
dixisse mihi inter secus tuus. Nos
autem cedemus ligna de libano
quot necessaria habueris: et ap-
plicabimus ea tuique per mare i-
gypte: tuum autem erit transferre ea
in iherusalem. Numeraverunt igitur sa-
lomon omnes viros perfectos
qui erant in terra israel post di-
minutionem quam diminuerat
pater tuus: et numerati sunt centum
quingenta milia et tria mili-

a sexcenti. Et ceterosque sex septua-
genta milia qui humeris onera
portarent: et octoginta milia
qui lapides de montibus redirent:
tria autem milia et sexcentos imposi-
tos operum populi.

Et cepit salomon edificare
domum domini in iherusalem in
monte moria qui demonstratus
fuerat dauid patri eius: in loco
quem parauerat dauid in arca
ornata iebusei. Cepit autem edifica-
re mense secundo: anno quarto
regni sui. Et hec sunt fundame-
ta que iussit salomon ut edifica-
ret domum dei. longitudinis. cu-
bitos in mensura prima sexag-
ta: latitudinis cubitos viginti.
Porticum vero ante frontem
que tendebatur in longum. iux-
ta mensuram latitudinis domus:
cubitorum viginti. Porro al-
tudo centum viginti cubitorum
erat. Et decoravit eam intus
auro mundissimo. Domum
quoque maiorem texit tabulis ligne-
is abiegnis: et lammas auri o-
brei affixit per totum. Sculptis
quoque in ea palmas: et quasi cae-
mulas se invicem complacentes.
Decoravit quoque pavimentum tem-
pli preciosissimo marmore: deco-
re multo. Porro aurum erat
probatissimum. de cuius laminis
texit domum et trabes eius et pos-
tes et parietes et ostia: et relavit

cherubim in parietibus. **F**ecit quoque domum sancti sanctorum: longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti: et latitudinem similiter viginti cubitorum. Et laminis aureis fecit eam quasi calceis: sed et clauos fecit aureos: ita ut singuli clauos sidos quinquagenos appendissent. **E**l nauicula quoque fecit auro. **F**ecit etiam in domo sancti sanctorum cherubim duos opere statuario: et fecit eos auro. **A**le cherubim viginti cubitis extendebantur: ita ut una ala haberet cubitos quinque: et tangeret parietem domus: et altera quinque cubitos habens: aliam tangeret alterius cherub. **S**imiliter cherub alterius ala: quinque habebat cubitos: et tangebatur parietem: et ala eius altera quinque cubitorum: aliam cherub alterius conungebat. **A**gitur ale utriusque cherub repanse erant: et extendebantur per cubitos viginti. **I**psi autem stabant erectis pedibus: et facies eorum erant uerse ad interiora domus. **F**ecit quoque uelum ex iacinto purpureo coccyo et bisso: et intertexuit ei cherubim. **A**nte foras etiam templi duas columnas: que triginta et quinque cubitos habebant altitudinis. **P**orro capita eorum quinque cubitorum: necnon et quasi candelas in ornatu: et supposuit eas capitibus columna-

rum. **M**alagranata etiam tenuit: que candelis interposuit. **Q**uas quoque columnas posuit in vestibulo templi: unam a dextris et alteram a sinistris. **E**am que a dextris erat uocauit iachin: et que ad leuam uocauit booz. **IIII**

Fecit quoque altare mense viginti cubitorum longitudinis et decem cubitos altitudinis. **M**are etiam mense fuisse decem cubitos a labio usque ad labium: rotundum per circuitum. **Q**uinque cubitos habebat altitudinis: et funiculus triginta cubitorum ambigebat guttur eius. **S**imilitudo quoque bouum erat subter illud. **E**t decem cubitis quidam extrinsecus se laurum: quasi duobus uersibus aluum maris circumdabant. **E**sque autem erant fusiles: et ipsum mare super duodecim boues impositum erat: quorum tres respiciebant ad aquilonem: et alii tres ad occidentem. **P**orro tres alii meridientem: et tres qui reliqui erant orientem: habentes mare suppositum. **P**osteriora autem bouum erant intrinsecus sub mari. **P**orro uastitas eius habebat mensuram palmi: et labium illius erat quasi labium calicis uel repandibilis: lapide quoque tria milia metretas. **F**ecit quoque contes decem et posuit quinque a dextris et quinque

a sinistris : ut lauerēt ī eis oīa
q̄ in olocaustū oblatūi erant.
Porro in mari sacerdotes laua-
bātur. fecit autē et candelabra au-
rea decem scdm speciem quā iusse-
rat fieri : et posuit ea in templo
quinq; a dextris et quinq; a sinis-
tris. Nec uō et mensas decem et
posuit eas in tēplo quinq; a dex-
tris et quinq; a sinistris. Fialas
quoq; aureas centū. Fecit etiā
attitum sacerdotū et basilicam
grandē : et ostia in basilica que
regit ecc. Porro mare posuit in
latere dextro cōtra orientē ad me-
ridiem. Fecit autē hīc et lebetas
et creagrās et fialas. et cōpleuit
omne opus regis in domo dī.
Hec est colūnas duas et epistū-
lia. et capita. et quasi quedā re-
tiacula. que capita regerēt sup
epistūlia. Malagranata quoq;
quadragenta et retacula duo. ita
ut huius ordines malagranatorū
singulis retaculis iungerentur :
que protegerēt epistūlia. et capi-
ta colūnarū. Sales etiā fecit. et
fontes. quas superposuit ba-
lib; : mare unū. boues quoq;
duodecim sub mari et lebetas et
creagrās et fialas. Omnia uasa
fecit salomoni hīc in pat̄ eius
ī domo dī. et ecc. mūdissimō.
In regione iordanis fudit ea ecc.
in argillosa terra : inter sochor
et saredata. Erat autē multitudo

uasorū innumcrabilis : ita ut ig-
noraretur pōdus eis. Fecitq;
salomon omnia uasa dom⁹ dī :
et altare aureū et mensas. et su-
per eas panes propositionis. Can-
delabra quoq; nū lucernis suis
ut lucerent ante oraculū nexa-
rū et auro purissimo. et flore-
na quedā et lucernas. et forripes
aureos. Omnia de auro mūdissi-
mo facta sunt. Thymiamate :
ria quoq; et thuribula et fialas
et mortariola. et auro purissi-
mo. Et ostia celauit tēpli incci-
oris id est in sancta sanctorū : et
ostia tēpli forinsecus aurea.
Hīcq; cōpletum est omne opus
quod fecit salomō ī domo domū.
Intulit igitur

V salomon omnia que uouerat
dāuid pat̄ suus. argentū et au-
rum : et uniuersa uasa posuit in
thronis domus dī. Post q̄
cōgregauit maiores natū isrl
et cunctos p̄ncipes tribuū.
et capita familie de filiis isrl
in iherlm : ut adducerēt archam
federis dī de ciuitate dauid q̄
est in syon. Veniūtq; itaq; ad
regē omnes uiri isrl : ī die solem-
ni mēsis septimi. Quq; uenisset
cuncti seniorū isrl. portauerūt
leuite archā : et intulerūt eam.
et om̄m paraturā tabernaculi.
Porro uasa sanctuarii q̄ erant
in tabernaculo portauerūt sacre-

dores cum leuitis. Erant autem salomō et uniuersus ceteris israel. et omnes qui fuerunt congregati: ante archam immolabant arietes et boues absque ullo numero. Tanta enim erat multitudinis victimarum. Et immolebant sacerdotes archam fedoris domini in locum suum id est ad oraculum templi in sancta sanctorum sub alas cherubin: ita ut cherubini expanderent alas suas super locum in quo posita erat archa: et ipsam archam tangere cum uerbis suis. Deinde autem quibus portabat archa. quia paululum longiores erant. capita prebant ante oraculum. Si uero quis paululum fuisset cecidisset: eos uidere non poterat. Fuit itaque archa ibi usque in presentem diem. Nichilque erat aliud in archa nisi due tabule. quas posuerat moyses in ore: quando legem dedit dominus filiis israel egredientibus ex egipto. Egressis autem sacerdotibus de sanctuario. omnes enim sacerdotes qui ibi pontificabant inueniunt sanctificati sunt: nec adhuc in illo tempore uires et ministeriorum ordo nisi eos diuinitus fecit. Tamen loue quoque cantores. id est et qui sub asaph erant. et qui sub heman. et qui sub idithun. filij et fratres eorum ueterum hissumis. timbalis. et psalterijs. et citharis. consepabant stantes ad ori-

entalem plagam altaris: et cum eis sacerdotes cuncti uirga cantantes tubis. Igitur cunctis pariter et tubis et uoce et timbalis et organis. et diuersi generis musicalium continentiis: et uocem in sublimem tollentibus: longe sonitus audiebatur: ita ut cum dominum laudare cepissent et dicere. confitemini domino quoniam bonus quoniam in eternum misericordia eius. impleatur domus dei nube: ne possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginem. Complerebat cum gloria domini domum dei.

Cum salomon ait. Dominus pollicitus est. ut habitaret in caligine: ego autem edificauimus domum nomini eius: ut habitaret ibi in perpetuum. Et cunctis rebus factam suam: et benedixit uniuersi multitudinem israel. Nam omnis uerba stabat intentus et ait. Benedictus dominus deus israel: qui quod locutus est dauid patri meo. opere compluit dicens. Si die qua reduxi populum meum de terra egipti. non elegi nuntium de cunctis tribubus israel ut edificaret in ea domum nomini meo: neque elegi quemquam alium uirum ut esset dux in populo meo israel: sed elegi iherusalem ut sit nomen meum in ea: et elegi dauid ut constitueret eum super populum meum israel. Quis fuisse uoluit.

tatis dauid p̄ris mei ut edifica-
 ret domū nomī dñi dī israhel:
 dixit dñs ad nū. Quia hec fuit
 voluntas tua ut edificares do-
 mū nomī meo: bene quidē feci-
 ti huiusmodi habere volūta-
 tem: sed nō tu edificabis michi
 domū. Decū tamen filius tuus
 qui egredietur de lumbis tuis:
 ipse edificabit domū nomī me-
 o. Cōpleuit ergo dñs sermonē
 suū quem locut⁹ fuerat: et ego
 surrexi pro dauid p̄re meo. et se-
 di sup thronū dñi sicut locutus
 ē dñs: et edificauī domū nomī
 dñi dī israhel. et posui in ea ar-
 chā in qua est pactū dñi qđ pe-
 pigit cum filiis israhel. Erat
 ergo corā altare dñi et adūsio
 vniūse multitudinis israhel: et
 extendit man⁹ suas. Siquidē
 fecerit salomon basim curiam
 et posuerat eam in medio basi-
 licae: habentē quīq; cubitos lō-
 gitudinis et quīq; latitudinis.
 et tres cubitos altitudinis. Ste-
 ritq; sup eam: et cinxerit fletis
 genib⁹ cōtra vniūsam multitu-
 dinē israhel: et palmas in celū
 leuatis ait. Dñe deus israhel.
 non est similis tui deus in celo
 et in terra. qui custodis pactū et
 nūam cū seruis tuis. q̄ ambu-
 lant corā te in toto corde suo:
 qui p̄stisti seruo tuo dauid pa-
 tri meo quicūq; locutus fuisti

ei: et que ore p̄miseras ope cō-
 plessi. sicut et p̄sens t̄pus pro-
 bat. Nūc ergo dñe de⁹ israhel
 imple seruo tuo patri meo da-
 uid quicūq; locutus es dicens.
 Non deficiet tē te vir coram me
 qui sedeat sup thronū israhel:
 ita tamen si custodierit filij tui
 vias meas. et ambulauerit in
 lege mea: sicut et tu ambulasti
 corā me. Et nūc dñe deus isrl
 firmetur sermo tuus: quem lo-
 cut⁹ es seruo tuo dauid. Ergo
 ut credibile est. ut habuerit deus
 cum homībz sup terram. Si ce-
 lum et celi celos non te capiūt:
 quātomagis domus ista quā
 edificauī: Sed ad hoc tantum
 facta ē. ut respicias orōnem ser-
 ui tui. et obsecrationē eius dñe
 deus tuus audias: et p̄ces q̄s
 fudit famulus tuus coram te:
 ut aperias oculos tuos sup do-
 mum istam diebz ac noctibus.
 sup locum in quo posuisti tē
 ut inuocetur nomē tuū: et rean-
 dices orōnem quā seruus tuus
 orat in te: et exaudias p̄ces fa-
 mili tui et ppli tui israhel. Qui-
 cūq; orauerit in loco isto. ex-
 audi de habitaculo tuo id est de
 celis. et p̄ciare. Si peccauerit
 quis piā in p̄mū suū et iurare
 contra eum paratus uenerit. se-
 q; maledicto constiterit et corā
 altari in domo ista: tu audies

de celo. et facies iudicii seruo-
rui: ita ut reddas unguo ma-
suam in caput proprium: et ulciscaris iustum retribuens ei secundum iusti-
tiam suam. Si superac^{us} fuerit po-
pulus tuus israel ab inimicis. pre-
cabitur enim tibi. et conuersi egerint
penitentiam. et obsecrauerint no-
men tuum. et fuerint deprecati in lo-
co isto: tu exaudies de celo et pro-
pitius peccato populi tui israel. et
redue eos in terram quam dedi-
sti eis et patribus eorum. Si clauso
celo pluuia non fluxerit propter
peccata populi tui. et deprecati de fue-
runt in loco isto. et confessi nomi-
ni tuo. et conuersi a peccatis suis tu
eos afflixeris: exaudi de celo do-
minum. et dimittit peccata seruus
tuus. et populi tui israel: et dote
eos uiam bonam. per quam ingredi-
antur: et da pluuiam terre quam dedi-
sti populo tuo ad possidendum. Et a-
mies si orta fuerit in terra. et pes-
tilentia et rugo et aurugo. et lo-
custa et bruchus. et hostes vastan-
tes regionibus portas obsederint
ciuitates. omnisque plaga et infir-
mitas precesserit: si quis de populo
tuo israel fuerit deprecatus. cog-
noscat plagam et infirmitatem
suam. et expandat manus su-
as in domo hac: tu exaudies de
celo de solium scilicet habitatio
tua. et propitiare: et redde unicui-
que secundum vias suas quas nosti

num habere in corde suo. Tu es
solus nosti corda filiorum hominum:
ut amarent te et ambularent in vi-
is tuis. cunctis diebus quibus vi-
uunt super faciem terre quam dedi-
sti patribus nostris. Exceperunt quoque qui
non sunt de populo tuo israel. si ve-
nerit de terra longinqua propter
nomen tuum magnum et propter ma-
num tuam robustam. et brachium
tuum extendum. et adorauerint in
loco isto: tu exaudies de celo fir-
missimo habitaculo tuo. et fa-
cies iudicia pro quibus iurastau-
erit et ille peregrinus: ut sciant
omnes populi terre nomen tuum. et i-
nueant te sicut populus tuus israel:
et cognoscant quia nomen tuum
innotatum est super domum hanc quam
edificasti. Si egressus fuerit po-
pulus tuus ad bellum contra
aduersarios suos. per uiam in qua
miseris eos: adorabunt te con-
tra uiam in qua ciuitas hęc est
quam elegisti. et domus quam edifi-
casti nomen tuo: ut exaudias de
celo preces eorum et obsecrationem.
et ulciscaris. Si autem peccauerint
tibi. neque enim est homo qui non
peccet. et iratus fueris eis. et tra-
didieris hostibus. et captiuos
duxerint eos in terram longinquam.
uel terre que iuxta est: et conuersi
in corde suo in terram ad quam
captiui ducti fuerant egerint pe-
nitentiam. et deprecati de fuerint in f-

ra captivitas sue dices. peccavimus. inique fecimus. misiste regnum: et reversi fuerunt ad te in toto corde suo. et tota anima sua in terra captivitatis sue. ad quam ducti sunt: adorabunt te contra viam ire sue quam dedisti patribus eorum. et urbis quam elegisti. et domus quam edificavi nomini tuo: ut exaudias de celo si est de firmo habitaculo tuo preces eorum: et facias iudiciu. et dimittas populo tuo quantum peccatori. Tu es enim deus meus. Appropinquatur quiesco oculi tui: et aures tue intente sunt ad orationem que fit in loco isto. Nunc igitur con surge domine deus in requiem tuam: tu et archa fortitudinis tue. Sacerdotes tui domine. deus induatur salutem: et sancti tui letentur in bonis. Domine deus meus ne auferas faciem christi tui. Memento misericordias david secuti tui. Cumque compleret salomon fundens preces. ignis descendit de celo: et devoravit holocausta et victimas. et maiestas domini implevit domum: nec poterant sacerdotes ingredi templum domini eo quod impleverat maiestas domini. templum domini: sed et omnes filii israel videbant descendentem ignem. et gloriam domini super domum: et corruentes prostrati super pavimentum statum lapide. adoraverunt et laudaverunt

dominum quoniam bonus qui in seculum misericordia eius. Rex autem et omnis populus immolabant victimas coram domino.

VII

Adduxit igitur rex salomon hostias. bovum viginti duo milia: arietum decemviginti milia. Et dedicavit domum dei regi et omni populo. Sacerdotes autem stabant in officijs suis. et leute in organis canticum domini. que fecit david rex ad laudandum dominum. quoniam in seculum misericordius: ruitos david canentes per manus suas. Porro sacerdotes cantabant tubis ante eos: nuntiusque israel stabat. Sanctificavit quoque salomon medium altaris ante templum domini. Obdule rat enim ibi holocausta et adipos panificorum: quia altare enim quod fecerat non poterat sustinere holocausta et sacrificia et adipos. Fecit ergo salomon solennitatem in tempore illo septem diebus: et omnis israel cum eo. ecclesia magna valde: ab introitu emathi usque ad torrentem egypti. Fecitque die octavo collatam. eo quod dedicasset altare septem diebus. et solennitatem celebrasset diebus septem. Igitur in die ultimarum mensis septimum dimisit populos ad tabernacula sua: letantes atque gaudentes super bono quod fecerat dominus david et salomoni

et israel populo suo. Et completis
salomon domum domini. et domum
regis. et omnia que disposuerat
in corde suo ut faceret in domo
domini et in domo sua: et prosperatus
est. Apparuit autem ei dominus nocte:
et ait. Audivi orationem tuam: et ele-
gi locum istum michi in domum
sacrificii. Si clausum celum et plu-
uia non fluxerint. et mandauero
et precepero locustis ut deuoret ter-
ram. et misero pestilentiam in po-
pulum meum: conuersus autem populus
meus super quos inuocatum est no-
men meum. deprecatus me fuerit.
et requisierit faciem meam. et egerit
penitentiam a uisibus suis pessimis:
et ego exaudiam de celo. et propiti-
us ero peccatis eorum. et sanabo
frenum eorum. Oculi quoque mei erunt a-
peri. et aures mee recte: ad orationem
eius qui in loco isto orau-
erit. Elegi enim et sanctificavi locum
istum: ut sit nomen meum ibi in se-
pulturam. et permaneat oculi mei
et cor meum ibi cunctis diebus. Tu
quoque si ambulaueris coram
me sicut ambulauit dauid pa-
ter tuus. et feceris iuxta omnia que
precepi tibi. et iustitias meas in-
diciasque seruaueris: suscitabo
thronum regni tui. sicut pollicitus
sum dauid patri tuo dicens. Non
auferetur de stirpe tua uir. qui
non sit princeps in israel. Si au-
tem ausi fueritis. et dereliqueris

ius iustitias meas et precepta me-
a que proposui uobis: et abrueris
seruitutis dominis alienis. et adora-
ueritis eos: euellem uos de terra
mea quam dedi uobis. et domum
hanc quam edificauimus nomini meo
proiciam a facie mea: et tradam
eam in parabolam et in exemplum
cunctis populis. et domus ista erit
improbitum uniuersis transuen-
tibus: et dicunt stupentes. Quare
fecit dominus sic terre huius et domui
huius: Fundebuntque. Omnia dereli-
querunt dominum deum patrum suorum. qui
eduxit eos de terra egypti: et apprehen-
derunt deos alienos. et adora-
uerunt eos et coluerunt: idcirco ue-
nit super eos uniuersa haec mala.

Explectis autem **VIII**
viginti annis postquam edifi-
cauit salomon domum domini et do-
mum suam: ciuitates quas dede-
rat hiram salomon edificauerunt.
et habitare ibi fecit filios israel. Abi-
it quoque in emath iuba. et obui-
nuit eam et edificauit palmyram
in deserto: et alias ciuitates nu-
merissimas edificauit in emath.
Et erexitque bethoron superiorem.
et bethoron inferiorem. ciuitates
muratas: habentes portas et
pedes et seras. Et alaath etiam et
omnes urbes firmissimas que
fuerunt salomonis: cunctasque
urbes quadrigarum. et urbes
equarum. Omnia quaecumque uoluit

fecit rex salomon atq; disposu-
it. edificavit in iherlm. et in liba-
no. et in universa terra potestatis
sue. Omnes pplm qui derelicti
fuerat de hertheis et amorreis. et
fereis. et cuneis et iebuseis. qui
non erat de stirpe israel. de fili-
is eorum et de posteris quos non
interfecerat filii israel coniuga-
vit salomon in tributarios us-
q; in diem hunc. Porro de filiis
israel non posuit ut servirent
opibus regis. Hi enim erant viri
bellatores et duces pmi. et pn-
cipes quadrigarum et equorum ei.
Omnes aut pntes exercitus
regis salomonis. fuerunt ducē-
ti quinquaginta qui erudiebant
pplm. Filiam vero pharaonis
transtulit de civitate david: in
domū quā edificaverat ei. Dix-
it enim. Non habitabit vxor mea
in domo david regis israel.
eo quod sanctificata sit: qā in-
gressa est in eā archa dñi. Tūc
obtulit salomō olocruxta do-
mino sup altare dñi qd creux-
erat ante porticum: ut p singu-
los dies offerretur i eo iuxta p-
ceptū morsi in sabbatis. et in
halendis et in festis dieb⁹ nec p
annū: id est in sollemnitate azi-
morū et sollemnitate ebdoma-
darū et in sollemnitate laberna-
culorū. Et constituit iuxta dispo-
sitionē david pns sui officia sa-

cedonū in ministris suis. et levi-
tas in ordine suo: ut laudaret
et ministrarent corā sacerdotibus
iuxta ritū universumq; diei: et
iamtores i divisionib; suis per
portā. et portā. Sic enim pcep-
erat david homo dei. Nec pter-
gressi sunt de mandatis regis
tam sacerdotes q; leuitae: et om-
nib; q pceptat. Et in custodiis
thesaurorū omnes impensas
paratas habuit salomon: et
eo die quo fundavit domū do-
mini usq; in diē quo pfecta rā.
Tūc abiit salomon in asyoga-
ber. et in hailah. ad horā ma-
ris rubri: que est in tra edō. Mi-
sit ergo ei hirā p man⁹ servos
suos naves et navas quaro
maris: et abierūt cū servis salo-
monis in ophir. Tulērūq; in-
de quadringenta quinquaginta
talēta auri: et attulerunt ad re-
gem salomonem. **VIII**

Regina quoq; saba nū au-
dierat famā salomonis.
venit ut tēptaret eū in enigma-
tibus in iherlm: nū magnis opi-
bus et camelis qui portabant
aromata. et auri plurimū. gē-
masq; pncipales. Nunq; venisset
ad salomonē: locuta est ei que-
rūq; erant in corde suo. Et reso-
luit ei salomon omnia que pro-
posuerat: nec quicq; fuit quod
nō pspiciū ei fecerit. Que post-

q̄s uidit sapiētiā salomonis. et domū quā edificauerat. necnō et cibaria mensē ei⁹ et habitacula seruorū et officia ministrorū eius et uestimēta eorū. pincernas quoq; et uestes eorū: et victimas q̄s immolabat in domo dñi: non erat p̄ stupore oblata in ea spiritibus. Dixitq; ad regem. Verus est sermo quem audierā in ita mea: de virtutibus et sapiētia tua. Non credebam narrantib;: donec ip̄a uenissent et uidissent oculi mei. et probassent uir meditare sapiētie tue michi fuisse narratā. **Dicisti** famā uirtutib; tuis. **Et** nūc uiri tui et beati serui tui: hī qui assistūt corā te omni tempore. et audiūt sapiētiā tuā. **Bit** dñs deus tuus bñdictus q̄ uoluit et ordinare sup̄ thronū suū regem dñm dei tui. Quia diligit deus israhel. et uult seruare eū in eternū: idcirco posuit te sup̄ eū regem. ut facias iudicia atq; iusticiā. **Dedit** aut̄ regi cētingitā talēta auri. et aromata multa nimis: et gemmas p̄ciosissimas. Non fuerunt aromata talia: ut hec que dedit regina saba regi salomoni. **Sed** et serui hīram tui serui salomonis attulerūt aue de ophir: et ligna diuina. et gēmas p̄ciosissimas. **De** q̄b; fecit rex de lig-

nis salire thūnis gradus i domo dñi. et in domo regia: cubas quoq; et psalteria tātorib;. Nunquā uisa sunt in ita iuda ligna talia. **Ecce** aut̄ salomon dedit regine saba cūda que uoluit. et que postulat: et multo plura quā attulerat ad eū. **Que** reuersa abiit in itam suam cū seruis suis. **Erat** aut̄ pondus auri quod afferebat salomoni p̄ singulos ānos sexcenta sexaginta sex talēta auri: recepta et summa quā legati diuisatū gētium et negociatores afferebat soluerāt. **Omnesq;** reges arabie et sarrap̄e itae: qui cōportabāt aurum et argētum salomoni. **Fecit** igit̄ rex salomō ducentas hastas aureas. de sūma sexcentorum aureorū: qui in singulis hastis expendebant. **Tercenta** quoq; scuta aurea p̄cc̄torū aureorum: quib; regebant singula scuta. **Posuitq;** ea rex in armamentario quod erat olivum nouore. **Fecit** quoq; rex solū thūnicū gradū: et uestiuit illud auro mundissimo. **Ecce** q̄s gradus quib; ascendebat ad solū. et scabellū aureum. et brachia ha duo alterutroque. et duos leones stantes iuxta brachiola: sed et alios duodecim. leūculos stantes sup̄ sex gradus ex utraq; parte. **Non** fuit tale solū.

in uniuersis regnis. Omnia q̄ vasa
 communis regis erant aurea: et
 vasa domus salus libani et au-
 ro purissimo. Argentum aut̄ in die-
 bus illis p̄ nichilo reputaba-
 tur. Siq̄d̄ naues regis ibant in
 tharhis nū secuis hira scilicet in
 tribus annis: et deferrebant inde au-
 rum et argentum et ebur et symi-
 as et pauos. Magnificatus est
 igit̄ salomon sup̄ omnes reges
 terre: p̄ diuitiis et gloria. Omnes
 q̄ reges terrarū desiderabant vide-
 re faciem salomonis: ut audiret
 sapiētiā quā dederat deus in
 corde eius. Et deferrebant ei munere-
 ra: vasa argentea et aurea. et ves-
 tes. et arma. et aromata equos
 et mulos p̄ singulos annos.
 Habuit quoq̄ salomon qua-
 draginta milia equos in stabu-
 lis: et curruū equitūq̄ duodecim
 milia. Constituitq̄ eos in urbi-
 bus quadrigarū: et ubi erat rex
 in iherusalem. Exeruit etiā potesta-
 tem sup̄ nūdōs reges a flumine
 eufratem usq̄ ad terram philisti-
 norū: et usq̄ ad terminos egyp̄ti.
 Tantāq̄ copia prebuit argen-
 tum in iherusalem quasi lapidum: et
 cedrorū tantā multitudinē ve-
 lut sicomonā que gignuntur in
 cāpestribus. Adducebantur aut̄ ei
 equi de egip̄to: nunciisq̄ regio-
 nibus. Reliqua aut̄ operū sa-
 lomonis p̄corū et nouissimorū

scripta sunt in verbis nachan
 prophete. et in libris ahie sylo-
 nis: in visione q̄ addo vidē-
 tis de ita iheroboā filiū nabath.
 Regnavit aut̄ salomon in ihe-
 rusalem sup̄ omne isrl̄: quadra-
 ginta annis. Dormiuitq̄ cum
 patribus suis: et sepelitus est in
 civitate dauid: regnavitq̄ ro-
 boā filius eius p̄ eo. IX

Profectus est aut̄ roboam in
 siche. illuc cum nudus isra-
 elis conuenerat: ut constitueret eū
 regem. Quā cum audisset ihero-
 boam filius nabath qui erat in
 egip̄to. fugiat quippe illuc ante
 salomonē. statim reuersus est.
 Vocaueruntq̄ eum et venit cum
 uniuerso israhel. et locuti sunt
 ad roboam dicētes. Parce nu-
 us durissimo iugo nos pressit.
 tu leuiora impetra patri tuo q̄
 nobis imposuit gravē seruicu-
 tum: et paululū de onere suble-
 ua. ut seruiam⁹ tibi. Qui ait.
 Post tres dies reuertamini ad me.
 Tuncq̄ abisset populus. iunxit cōsi-
 lium cum senib⁹ qui steterant
 coram p̄re ei⁹ salomone dum
 adhuc viveret dicēis. Quid da-
 nis consilij ut respondeā populo?
 Qui dixerunt ei. Si placueris
 populo hunc et leuiteris eos verbis
 et muneribus: seruiēt tibi omni tē-
 pore. At ille reliquit cōsiliū se-
 nū: et cum iuuenib⁹ tractare ce-
 ssauit.

pit qui cū eo nutriti fuerant. et
tānt in comitatu illius. Dixit
q; ad eos. Quid vobis videtur
vel respondere quid de hoc ppo
huic q; dixit michi: sublcua iu-
gum qd; imposuit vobis pat-
ruus. At illi respōderūt ut iure-
nes et nutriti cum eo in deliciis:
atq; dixerūt. Sic loqueris ppo
qui dixit tibi. pater meus agg-
uauit iugū nr̄i in sublcua: et
respondetis eis. Alimini⁹ digi-
tus meus: grossior est lumbis
p̄ris mei. Pater meus imposu-
it vobis graue iugum: et ego
maius pondus apponā. Pa-
ter meus cecidit vos flagellis:
ego vero cedam vos scorpionib-
us. Venit ergo iheroboā et
unūsus p̄plus ad roboā die f-
no: sicut p̄p̄erat eis. Hūiditq;
regē dura. derelicto cōsilio sermo-
rum: locutusq; ē iuxta uoluntatē.
Pater meus graue
vobis imposuit iugū: quod e-
go grauius faciā. Pater meus
cecidit vos flagellis: ego vero
cedam vos scorpionib;. Et nō
acquieuit p̄p̄i p̄p̄b;. Erat cū vo-
luntatis dī: ut cōpleret sermo ei-
us. quē locutus fuerat per ma-
nū abie silomnis ad iheroboā
filium nabadi. Populus autē
unūsus regi duriora dicebat:
sic locutus ē ad eū. **N**ō ē nobis
ps in dauid: neq; hereditas in

filio isai. **H**abitate in tabernacu-
la tua israel. Tu autē pascere do-
mū tuā dauid. Et abiit israel
in tabernacula sua. Sup filios
āt isrl qui habitabāt in r̄unta-
tib; iuda: regnauit roboā. Ali-
sq; regē roboam adiuuam qui
p̄erat tribus: et lapidauerūt
eum filij israel. et mortuus ē.
Porto regē roboam currū festi-
nauit ascendere: et fugit in ihe-
rusalē. Hecclitq; israel a do-
mo dauid: usq; ad diem hanc.
Factū est autē cum audisset oīs
isrl qd; reuersus esset iherobo-
am: miserunt et vocauerūt eū
cōgregato cū et cōstituerunt
eum regem sup omne israel:
nec secutus est quispiā domum
dauid p̄ter tribum iuda solā.

Venit autē ro-
boam in iherlm: et uoca-
uit unūsam domū iuda et be-
niamin cētū octoginta milia e-
lectarū atq; bellantiū: ut dimi-
raret cōtra israel et conuerteret
ad se regnū suū. Factus est ser-
mo dñi ad semeiā hoīem dei dī:
rēs. Loquere ad roboam filiū
salomons regem iuda: et ad
unūsum israel. qui ē in iuda
et beniamin. Hec dicit dñm⁹.
Non ascendetis neq; pugnabi-
tis cōtra fratres v̄ros. et uertat
unūquisq; in domū suā. quia
in ea hoc gestum est uolūtate.

Qui autem audissent sermonem
domini reuersi sunt: nec precesserunt con-
tra iheroboam. Habitauit autem
roboam in iherusalem: et edificauit
ciuitates muratas in iuda: et
auxitque iherusalem et etha et cheru-
e. bethsur quoque et socho et odollai.
necai et gedai et marcia et zeph:
sed et adura et lachis et asertha:
saraa quoque et abialai et hebron
que erant in iuda et beniamin:
ciuitates munitissimas. Cumque
clausisset eas muris. posuit in
eis principes ciborumque horrea.
hoc est olei et vini. Sed et in signu-
lis urbibus fecit armamentaria
scutorum et hastarum: firmantes eas
summa diligentia: et impauit
super iudam et beniamin. Sacer-
dotes autem et leuitae qui erant in
vniuerso israel. uenerunt ad eum de
cunctis sedibus suis: relinquentes
suburbana et possessiones su-
as. et transientes ad iudam et ihe-
rusalem: eo quod abiesset eos ihe-
roboam et posset ei ne sacer-
dotes domini fungeretur: qui obsecra-
uit sibi sacerdotes reuellos et de-
moniorum vitulorumque quos cre-
rat. Sed et de cunctis tribubus
israel quicunque exderant cor su-
um ut querebant dominum deum isra-
hel. uenerunt in iherusalem ad immo-
landum victimas suas coram do-
mino deo patrum suorum: et robo-
rauerunt regnum iuda: confirmauit

regnum roboam filium salomonis p-
tres annos. Ambulauit enim
in omnes dauid et salomonis an-
tiquis uicibus. Duxit autem roboam ux-
orem maalach filiam iherimuth
filii dauid: abiam quoque filiam heli-
ab filii reui: que peperit ei filios
isus et somoria et zoam. Post
hanc quoque accepit maacham fi-
liam absoloni: que peperit ei a-
bia et abi et eiza et salomith.
Amavit autem roboam maach-
am filiam absoloni: super omnes
uxores suas et concubinas. Nam
uxores decem et octo duxerat:
concubinas autem sexaginta: et
genuit uiginti octo filios et sex-
aginta filias. Constituit uero
in capite abiam filium maacha
duxem super omnes fratres suos:
ipsum enim regem facere conuerabat
quia sapientior fuit et potentior
super omnes filios suos: et in
cunctis finibus iuda et beniamin
et in vniuersis ciuitatibus mura-
tis. Prebuitque eis escas pluri-
mas: et multas petiuit uxores.

Quoniam quoque robo-
am fuisse regem roboam
et confortatum: dereliquit legem
domini et omnis israel cum eo. An-
no autem quinto regni roboam.
ascendit sesar rex egypti in iheru-
salem quia peccauerat dominus: cum
mille ducenis turribus et sexagi-
tamilibus equis. Nec erat nunc

vulgi qđ vniuerſat tū rō rē egip-
to: libies ſcilicet et trogodite et
ethiopes: cepitq; ciuitates mu-
niſſimas ī iuda. et venit uſq;
in iheruſm. Sencias autē ppha ī-
greſſus eſt ad roboam et pnci-
pes iuda: qui cōgregati fuerāt
in iheruſm fugiētes ſeſac: dixitq;
ad eos. Hec dicit dñs. Vos re-
liquiſtis me: et ego reliqui uos
in manu ſeſac. Conſternatiq;
pncipes iſrahel et rē dixerunt.
Iuſtus ē dñs. Cūq; uidiſſet do-
minus quod humiliati eſſent:
factus eſt ſermo dñi ad ſeneiā
dictus. Quia humiliati ſūt nō
diſperdā eos: daboq; eis paue-
illū auxiliū: et nō ſtillabit furor
me⁹ ſup iheruſm p manu ſeſac.
Deuē tamē ſeruiuit ei: ut ſciāt
distantiā ſeruitutis mee et ſerui-
tutis regni itarū. Receſſit itaq;
ſeſac rē egipſi ab iheruſm ſubla-
tis theſauris domus dñi et do-
mus regis: omniaq; ſecū auit. et
clipros auroſ quos fecerat ſa-
lomon p quib; ſecit rē micos.
et tradidit illos pncipib; ſcuta-
riorū qui cuſtodiebant veſtibu-
lum palatii. Cūq; introiret rē
domū dñi. ueniebant ſcutarii et
collebāt eos: iterūq; reſerebant
eos ad armamentariū ſuū. De-
ruit tamē quia humiliati ſunt
aureſa eſt ab eis ira dñi: nec de-
leti ſunt paucis. Siqdem et in

iuda inuenta ſunt opa bona.
Cōfortat⁹ ē ergo rē roboā in
iheruſm: atq; regnauit. Quadra-
ginta autē et omnis annū erat tū
regnare cepiſſet: et decem et ſep-
tem annis regnauit in iheruſm ur-
be quā elegit dñs: ut cōfirma-
ret nomen ſuū ibi. De cunctis ē-
bubus iſrahel. Nomen autē ma-
tris eius naama animamans.
Fecitq; malū et non pparauit
cor ſuū ut quereſſet dñm. Opa
uero roboam prima et nouiſſi-
ma ſcripta ſunt in libris ſenei-
e pphete et addo uidentis: et dili-
genter reſoſita. Pugnauerūt
q; aduſum ſe roboā et iherobo-
am cunctis dieb⁹. Et dormiuit
roboam cū patrib; ſuis: ſepul-
tusq; ē in ciuitate dauid: et reg-
nauit abia filius eius pro eo.

¶ Anno octa. **XII**
Quoddecimo regis iherobo-
am regnauit abia ſup iudam.
Tribus annis regnauit in ihe-
ruſalem. Nomenq; matris eius
michana: filia urihel de gabaa:
et erat bellū inter abia et ihero-
boam. Cūq; miſſet abia certa-
mē. et haberet bellicoſiſſimos
uiros. et electos quadraginta
milia: iheroboā cōſtruxit con-
tra adē octoginta milia uiro-
rum: qui et ipſi electi erant et ad bel-
la fortiffimi. Battit ergo abia
ſup mortem ſemiron. qui erat

in ephraim: et ait. Audi iheroboam et omnis israel. Num ignoratis quod dominus deus israel dederit regnum dauid super israel in sempiternum. ipsi et filii eius in pactum salis. Et surrexit iheroboam filius nabath seruus salomonis filii dauid. et rebellauit contra dominum suum. Congregatiq; sunt ad eum viri vanissimi et filii belial: et perualuerunt contra iheroboam filium salomonis. Porro iheroboam erat rudis et corde pauido: nec potuit resistere eis. Fuit ergo vos dicens quod resistere possitis regno domini quod possidet per filios dauid: habetisq; grandem populi multitudinem: atq; vitulos aureos quos fecit vobis iheroboam in dors. Et creastis sacerdotes domini filios aaron atq; leuitas: et fecistis vobis sacerdotes sicut omnes populi terrar. Quiq; venerit et nuntiauerit manum suam in thaurom bubus. et in arietibus septem: fit sacerdos eorum qui non sunt dei. Nolite autem dominus deus est: quem non relinquit. Sacerdotesq; ministrant domino de filiis aaron. et leuite sunt in ordine suo: olot causta quoq; offerunt domino per singulos dies. mane et vespere. et thymiana iuxta legis precepta confectum: et proponuntur panes in mensa mundissima. Etq; apud

nos raris labrum aurum. et lucerna auro: ut accendantur semper ad vespere. Nos q;pe custodimus precepta domini dei nostri: quem vos reliquistis. Ergo in exercitu nostro dux et us est: et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos. Filii israel. Nolite pugnare contra dominum deum patrum vestrorum: quia non vobis cepit. Hec ille loquitur: iheroboam retro moliebatur insidias. Cumq; ex aduerso hostium staret: ignorante iuda suo ambiebat exercitu. Respicitq; iudas vidit instare bellum ex aduerso et vocat regem: et clamauit ad dominum ac sacerdotes tubis canere cepit: omnesq; viri iuda vociferantur. Et ecce illis clamantibus: percussit deus iheroboam et omnem israel qui stabat ex aduerso abia et iuda fugeruntq; filii israel iuda: et tradidit eos deus in manu eorum. Percussit ergo eos abia et populus eius plaga magna: et tortu erunt vulnere: et cum israel. quinquaginta milia virorum fortium. Humiliatiq; sunt filii israel in tempore illo. et vehemētissime confortati filii iuda: eo quod sperassent in domino deo patrum suorum. Persecutus est autem abia fugientem iheroboam: et cepit cunctas eius. bebel et filias eius. et iherosana cum

filiab; suis. effrō q; 7 filias ei⁹.
Nec ualuit ultra resistere ihero-
boam. in dieb; abia. Qui pcul-
sus dñs 7 mortu⁹ est. Igit̃ abia
confortato impio suo. accepit
uiores quatuordcimi: pcrea-
uitq; uiginti duos filios. et sede-
ram filias. Reliqua aut̃ secun-
dū abia uiarūq; et opm eius:
scripta sunt diligētissime in li-
bro addo pphet̃. **Am**

Dormiunt aut̃ abia cū pa-
trib; suis: et sepelitur cū
in ciuitate dauid. Regnauitq;
asa filius eius pro eo. In cui⁹
dieb; quiescit scā annis decem.
Efficit ergo asa quod bonū et
placitū erat in cōspēctū dñi sui.
7 subuincit altaria peregrinū cul-
tus. et excelsa. et cōstregit statu-
as lutosq; succidit: et precepit
uide ut quereset dñm dñū patrū
suorū. et faceret legem. et unū-
sa mandata. Et abstulit de tūc-
tis urbib; iuda aras et fana: 7
regnauit in pace. Edificauit q;
urbes munitas in iuda: quia
quiescebat et nulla tūpib;
eius bella succēderāt. pacem do-
mino largiēte. Dixit aut̃ iude.
Edificem⁹ ciuitates istas. 7 ual-
lemus muris. 7 roborem⁹ tur-
rib; 7 portis 7 scis. donec a bel-
lis quiesca sunt omnia: eo quod
quesierim⁹ dñm dñū patrū no-
rorū et dederit nobis pacē p gr̃

rū. Edificauerūt igit̃: et nullū ī
exercitūdo impedimētū fuit. Fa-
buit aut̃ asa in exercitu suo por-
tantiū scuta et hastas de iuda
trecenta milia: de beniamin uer-
o scutarios et sagittarios du-
centa octaginta milia. Omnesq;
isti om̃ fortissimi. Egredius est
aut̃ cōtra eos zara ethiops cū
exercitu suo decies centena mili-
a. et currib; trecentis: 7 uenit us-
q; maresa. Porro asa p̃regrit
obuiā ei. 7 interfecit aut̃ ad bel-
lum in ualle sephata. que ē iux-
ta maresa: et inuocauit dñm de-
um et ait. Dñe nō ē apud te ul-
la distātia. uicū in paucis auxi-
liis ā in plurib; adiūua nos
dñe deus noster. In te rñm et in
tuo noīe habētes fiduciā: p̃mi-
m⁹ dñe hāc infirmitatē. Dñe
deus noster tu es: nō p̃ualcat
cōtra te homo. Extremū itaq;
dñs ethiops corā asa 7 in da-
fugrūtq; ethiops et p̃secut⁹
ē eos asa 7 p̃pls q; cū eo erāt usq;
getara. Et ruerūt ethiops usq;
ad infirmitatē: q̃a dñs redierat
cōtra illū 7 exercitū illi⁹ p̃lāit.
Tulerūt ergo spolia multa: et
p̃cussērūt ciuitates eius p̃ r̃
cūq; getare: gradis ē p̃p̃t ruit-
tos terror inuaserat: et diripi-
runt urbes: 7 in stram p̃redā as-
portauerūt: sed 7 taulas om̃ū
destruētes tulerūt p̃ccor infini-

ram multitudinē caneloz: reu-
siq; sunt in iherlm. **XV**

Azarias aut fili⁹ obedi fac-
to i se spiritu dei. egressus
est in occursum asa: et dixit ei.
Audite me asa. et omnis iuda et
beniamin. Dominus vobiscū: quia
fuitis cū eo. Si queritis eū:
inuenietis. Si aut dereliquitis: de-
relinquet vos. Transibūt aut
multi dies in israhel absq; do-
vero. et absq; sacerdote. absq;
doctore q; et absq; lege. Eūq;
reuersi fuerunt in angustia sua
ad dñm dñm israhel et queritū
eū: repperit eū. In tempore illo
non erit pax egrediēti et ingre-
diēti: sed terrores undiq; in cū-
nis habitatorib; terrar. Pugna-
bit nū gens cōtra gentem. et diu-
tas cōtra ciuitatē quia dñs cō-
turbabit eos in omni angustia.
Vos ergo confortamini. et non
dissoluant manus vře: sit enī
merces operi vřo. Qd nū audis-
set asa verba solite et pphetiā
azarie filij obedi pphete cōfor-
tatus ē: et abstulit idola de om-
ni terra iuda et beniamin. et re-
urbibus quas ceperat monū^s
ephrain: et dedicauit altare do-
mini quod erat ante porticum
dñi: cōgregauitq; vniūsum iu-
dam et beniamin: et aduenie-
runt eis de ephraim et manasse
et de symeon. Plures enī ad nū

cōfugerāt se isrl: vidētes quod
dñs deus illi⁹ esset cū eo. Eūq;
venissent in iherlm mense tercio.
anno decimoq;to regni asa: i-
molauit dñō i die illa de ma-
nubus. et pda quā adduxerāt.
bours septingentos. et arietes
septem milia: et intenuit se mo-
re ad corroborandū fedus: ut
quererent dñm dñm patrum suoz
in toto corde et in tota anima
sua. Si quis aut inquit nō qsi-
rit dñm dñm israhel: moriat a
minimo vsq; ad maximū a vi-
ro vsq; ad mulierē. Irascentq;
dñs voce magna in iubilo. et
in clangore tube et in sonitu bu-
cinar. omnes qui erant in iuda
cum exultatione. In omni enī
corde suo iurauerūt et in tota
volūntate queritū eū: et inue-
runt. Prestititq; eis dñs requirē
per circuitū. Sed et maachan
mrem asa regis se angusto de-
posuit impio: eo quod fecisset
in luto simulacrū priapi quod
omne cōtēnit. et in frustra cōmū-
nistis cōbussit in torrente redrō.
Ereclsa aut derelicta sunt in is-
rahel. **A**ttamen cor asa erat pre-
fectū iudicis dieb; ei⁹. Ea q; vo-
uerat pater suus et ipse intulit i
domū dñi: argenti et aurū va-
sorūq; diuisam suppellectilem.
Bellum vō nō fuit vsq; ad tri-
centūm annū regni asa. **XVI**

Anno autē tricesimo sexto regni ei⁹. ascendit baasa rex israel in iudā et muro circumdabat rama: ut nullus tunc possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autē asa argentū et aurū et thesauris domus domini et de thesauris regijs: misitq; ad benadab regem syrie q̄ habitabat in damasco dicens. Fœdus inter me et te est. Pater quoq; meus et pater tuus habuere cōcordiā: quāobrem misi tibi argentū et aurū: ut rupto fœdere quod habes cū baasa rege isrl facias eū a me recedere. Quo comperto benadab misit principes exercitū suorū ad urbes israel: q̄ precesserūt abion et dan et abelmaim et unūq; urbes miratas. Quod cū audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suū. Porro asa rex assumpsit unūq; iudam et tulērūt lapides de rama et ligna que edificandi p̄parauerat baasa: edificauitq; rex eis gabaa et malspha. In tēpore illo vñt anani ppheta ad asam regē iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciā in rege syrie et non in dño deo tuo: idcirco euasit syrie regis exercit⁹ de manu tua. Nōne ethiopes et libi et multo plures erant quadrigis et equib; et multitudinem mi-

nia: quos nū i dño credidisses: tradidit in manu tua: Oculi ei dñi cōtemplātur unūq; terrā: et p̄bent fortitudinē hñs q̄ corde pfecto credunt in eū. Saulc igitur egisti: et ppter hoc mā p̄sentis tēpore adūsum te bella cōsurgēt. Transq; asa aduersus videtē iussit eū mecti in neruū. Valde quippe sup hoc fureat dominus indignatus et interfecit de ipso in tpe illo plurimos. Opa autē asa prima et nouissima scripta sūt in libro regū iuda et israel. Egrotauit etiam asa āno tricesimo nono regni sui dolore pedū vehemētissimo: et nec in infirmitate sua quesitum dñm: sed magis in medicorum arte confusus est. Dormiuitq; cum p̄rib⁹ suis et mortu⁹ est anno quadragesimo p̄mo regni sui: et sepelierunt eum in sepulcro suo qđ foderat sibi i ciuitate dauid. Posueruntq; eū sup lectulū suū pleni aromātibus et unguētis meretricijs que erāt pignētariorū arte cōfecta: et cōbulerūt sup eū ambitione

Rumina. xvii
 Equauit autē iolaphat filius eius p̄ eo: et inualuit cōtra israel. Constituitq; multū milites in cunctis urbib; iuda que erāt vallate muris: p̄sidiisq; disposuit in tra iuda et in ci-

uitatibus ephraim quas repe-
rat asa pater eius. Et fuit dñs
cum iosaphat: quia ambula-
uit in vñs dauid patris sui pri-
mis. et nō sperauit in baalim
sed in dō pñs sui: et precepsit in p-
ceptis illius et nō iuxta pñā is-
rahel. Confirmauitq; dñs reg-
num ī manu eius: et dedit oīs
iuda munera iosaphat: facte-
q; sunt ei infuñte diuinit. et mī-
ta glia. Cumq; sumpsisset cor
eius audaciā. ppter vias dñi:
etiam cecissa et lucos de iuda
abstulit. Tercio atq; āno regni
sui misit de pñcipib; suis bena-
il et obdiam et zachariā. et na-
thanael et muthaim. ut docerēt
in ciuitatib; iuda: et cum eis le-
uitas semeriam et nachariam
et zabadian. asahel quoq; et
seuramoth et ionathan. ado-
niāq; et thobiam et robodoni-
am leuitas: et cum eis chisama
et ioram sacerdotes. Docerāt
q; populum in iuda. habētes
librū legis dñi: et circuibāt tūc
tas vrbes iuda: atq; erudiebāt
pplm. Itaq; factus ē pavor do-
mini sup omīa regna ētarū. q̄
erāt p grū iuda: nec audebāt
bellare cōtra iosaphat. Sed et
philistei. iosaphat munera de-
ferebant. et vethigal argenti.
Arabes quoq; adducebāt pe-
tora arietū. septem milia septi-

gentes. et hircos eodē m. Cre-
uit ergo iosaphat et magnifica-
tus est usq; in sublimē: atq; edi-
ficauit ī iuda domos ad instar
turriū urbēsq; muratas: et mī-
ta opera parauit in urbib; iu-
da. Viri quoq; bellatores et ro-
busti erant in iherlm. quorū iste
nū ppter domos atq; familias
singulorū. In iuda pñcps exer-
citus ednas dñi: et nū eo robu-
tissimorum viri trecenta milia.
Post hūc iohānan pñcps: et
cum eo ducenta octuaginta mi-
lia. Post illū quoq; amasias
filius zachari cōsecratus dñō: et
cum eo ducenta milia viroꝝ for-
tium. Hūc sequēbāt robustus
ad prelia chiada: et nū eo centu-
m arcū et clipeū ducenta mi-
lia. Post istū etiā iozabab: et nū
eo centū octoginta milia repedi-
torum militū. Hī omēs erant
ad manū regis: et pñcis alijs
quos posuerat in urbib; mura-
tis. et in vniuerso iuda. **XVIII**

Iuit ergo iosaphat diuites
et indidit multū: et affini-
tate cōmictus est achab: descē-
ditq; post annos ad eum in sa-
maria. Ad tūc aduētū macha-
uit achab arietes et boues plu-
rimos ipi et pple q̄ uenērāt tū eo:
pfluasitq; illi ut ascenderet ī ra-
moth galaad. Dixitq; achab
regē isrl ad iosaphat regē iuda.

Veni mecum in ramoth gala-
ad. Qui ille respondit. Ut ego et tu:
sicut populus tuus sit et populus meus:
recumque erimus in bello. Dixit
iosaphat ad regem israel. Consu-
le obsecro in presenciam sermonem
domini. Congregavit igitur rex is-
rahel prophetarum quadringen-
tos viros: et dixit ad eos. In ra-
moth galaad ad bellandum ire
debemus an quiescere? At illi
ascendit inquit: et tradet deus in
manu regis. Dixitque iosaphat.
Aliquid non est hic prophetarum do-
minum: ut ab illo etiam requira-
mus. Et ait rex israel ad iosaphat.
Est vir unus a quo pos-
sumus querere domini voluntatem:
sed ego odi eum quia non profe-
tat michi bonum. sed malum om-
ni tempore. Est autem micheas fili-
us iemila. Dixitque iosaphat. Ne
loquaris rex huius modo. Vocavit
ergo rex israel unum de eumichis:
et dixit ei. Voca cito micheam
filium iemila. Porro rex israel
et iosaphat rex iuda. uterque se-
debant in solio suo: vestitus nul-
la regio. Sedebant autem in area
iuxta portam samarie: omnes
que prophete vacillabant coram
eis. Sedechias vero filius cha-
nana fecit sibi coram ferrea:
et ait. Hec dicit dominus. Huius vesti-
labis sciam: donec corras ea.
Omnesque prophete similiter profe-

labant: atque dicebant. Ascende
in ramoth galaad et prospera-
beris: et tradet eos dominus in ma-
nu regis. Annus autem qui erat
ad vocandum micheam ait illi.
Si verba omnium prophetarum uno
ore bona regi annuntiant. Que-
ro ergo te ut et sermo tuus ab
eis non dissenciat: loquarisque
prospera. Qui respondit miche-
as. Vivit dominus: quia quodcumque
dixerit michi deus meus hoc lo-
quar. Veni ergo ad regem. Qui
rex ait. Michea: ire debemus in
ramoth galaad ad bellandum
an quiescere? Qui ille respondit.
Ascendite: cuncta enim prospera
evenient: et tradentur hostes in
manibus vestras. Dixitque rex. Rex
atque iterum te adiuvo: ut michi
non loquaris nisi quod verum
est in nomine domini. At ille ait. Vidi
unumquemque israel dispersum in mon-
tibus: sicut oves absque pastore.
Et dixit dominus. Non habent isti
dominos: reuertant unusquisque in domum
suam in pace. Et ait rex
israel ad iosaphat. Nonne dixi tibi
quod non proficeret iste michi quic-
quid boni: sed ea que mala sunt.
At ille idcirco ait. Audite ver-
bum domini. Vidi dominum sedentem in
solio suo: et omnem exercitum celi
assistentem ei a dextris et a sinis-
tris. Et dixit dominus. Quis recipiet
archam regis israel ut ascendat

et corruat in ramoth galaad:
 Eumq; diceret unus hoc modo
 et alter alio: pressit spiritus et
 stetit coram dño et ait. Ego de-
 cipiam eū. Cui dñs. In quo in-
 q̃t decipies: At ille rōdit. Egred-
 diar: et ego spiritus mēdax in
 ore oīm pphetarū eius. Dixitq;
 domin⁹. Decipies ⁊ pualchis:
 egredere et fac ita. Nūc igitur
 ecce dñs dedit spiritū mendacij.
 in ore omnium pphetarū tuorū:
 ⁊ dñs locutus ē de te mala. At-
 cessit aut sedechias fili⁹ iherona-
 na: et percussit michie maxillā.
 et ait. Per quā viā trāsunt spi-
 ritus dñi a me ut loquerer tibi:
 Dixitq; michieas. Tu ipse vide-
 bis i die illo: qñdo ingressus fueris
 cubitū de cubiculo. in absco-
 daris. Precepit aut rex israel
 dicens. Tollite michieam et du-
 cite eum ad amon pñcipē ciui-
 tatis et ad ioas filiū amalech:
 et dicitis. Hec dicit rex. Mitte
 hūc in carcerem: ⁊ date ei panis
 modicū. et aque paucellū: do-
 nec revertar i pace. Dixitq; michie-
 as. Si reversus fueris in pace:
 non est dñs locutus in me. Et
 ait. Audite omēs ppi. Igitur
 ascenderūt rex isrl et iosaphat
 rex iuda i ramoth galaad: dix-
 itq; rex isrl ad iosaphat. Muta-
 bo habitū. et sic ad pugnā va-
 dam: tu aut induere vestibus

tuīs. Mutatoq; rex israel ha-
 bitu venit ad bellū. Rex aut si-
 rie p̃preat duob; equitatus
 sui dicens. Ne pugnetis cōtra
 minimū. ā cōtra maximū: nisi
 cōtra solum regē israel. Itaq;
 cum vidissent pñcipes equitat⁹
 iosaphat: dixerūt. Rex israel
 est iste: ⁊ circumdederūt eū dimicā-
 tes. At ille clamavit ad dñm.
 et auxiliat⁹ ē ei: atq; auertit eo⁹
 ab illo. Eū enī vidissent duces
 equitatus q; non esset rex isra-
 hel: relinquerūt eum. Accidit
 aut ut unus e ppi sagittā in i-
 cterū iaceret: et percuteret regem
 israel inter occurrē ⁊ scapulas.
 At ille aurige suo ait. Converte
 manū tuā. et adduc me de acie:
 quia vulneratus sum. Et finī-
 ta ē pugna in die illo. Porro
 rex israel stabat in curru suo
 cōtra syros usq; ad vespērā: et
 mortu⁹ ē occidēte sole. **XX**

Recessus est aut iosaphat
 rex iuda in domū suā pa-
 cifice i iherlm. Cui occurrerit iehu
 fili⁹ anani videns: et ait ad eū.
 Anpro p̃bres auxiliū: et hys q̃
 occurrūt dñm amicia iungētis:
 et idcirco iram quidē dñi mere-
 batis: sed bona opa iūcta sūt
 in te: eo quod abstuleris luto⁹
 de terra iuda. et p̃paraveris cor-
 tuū ut requireres dñm deū pa-
 trū tuorū. Habitaunt ergo iosa-

phat iherlm. Rursumq; egres-
sus est ad pplm. de bethabre us-
q; ad montem ephraim: et reuo-
cavit eos ad dñm dñm patrū su-
orū: constituitq; iudices recte i
cunctis ciuitatib; iuda munit
p singula loca: et p̄cipēs iudi-
cibus uidere ait quid faciañs.
Non enī hoīs exerceñs iudiciū
sed dñi: et quodnūq; iudicare
rīs in uos redundabit. Sic ti-
mor dñi uobiscū: et cū diligen-
tia cuncta facite. Non est enim
apud dñm dñm nrm iniquitas
nec psonarū acceptio: nec cupi-
do munerū. In iherlm q; constitui-
t iosaphat leuitas et sacerdotes
et p̄ncipes familias ex israhel
ut iudiciū et causa dñi iudica-
rēt habitatorib; eius: p̄cipuq;
eis dicens. Sic ageris in timo-
re dñi fideliter et corde p̄fecto.
Dimittē causam q̄ uenerit ad
uos fratru ur̄orū qui habitant
in urbibus suis. Inter cognati-
onem ⁊ cognationē ubiunq;
questio est de lege. de mandato.
de cecutionis. de iustificationi-
bus. ostendite eis ut nō peccēt
i dñm: et ne ueniat ira sup uos
⁊ sup fr̄es ur̄os. Sic ergo agē-
tes non peccabitis. Amarias
autē sacerdos ⁊ pontifex uideret:
in his que ad dñm p̄tinent p̄si-
deret. Porro zabadias filius
ismahel qui ē dix in domo iu-

da: sup ea opa erit q̄ ad regis
officiū p̄tinent. **H**abitisq; ma-
gistros leuitas coram uobis:
cōfortamini et agite diligēter: et
erit domus uobiscū in bonis.

Post hæc cō- **XX**
gregati sunt filij moab ⁊
filij amon ⁊ cum eis de amoni-
tis ad iosaphat: ut pugnaret
cōtra eū. Venērūtq; nuntij: et
nuntiauerūt iosaphat dīctes.
Venit cōtra te multitudo mag-
na de his locis que trans ma-
re sunt et de siria: et ecce consistit
in asalonhamar. q̄ est rugad-
di. Iosaphat autē timore p̄terit-
us. totū se cōtulit ad rogādū
dñm: et p̄dicauit ieiuniū unū
sō iuda. Cōgregatusq; ē iudas
ad cōp̄tandū dñm: sed ⁊ om-
nes de urbib; suis uenērūt ad
obsecrandū eum. Cūq; stetit
iosaphat in medio ceterū iude
et iherlm in domo dñi ante acci-
um nouū ait. Dñe deus patrū
nr̄orū tu es deus in celo: ⁊ domi-
naris cunctis regnis gentium.
In manu tua est fortitudo ⁊ po-
tentia: nec quisq; tibi potest re-
sistere. Nōne tu deus noster mē-
fecisti oēs habitatores terrē hui⁹
coram p̄lo tuo israhel. ⁊ dixi-
sti eā semini abrahā amici tui i
sempiternū: habitauerūtq; in
ea: ⁊ ceteruerūt in illa sanctua-
riū nomī tuo dīctes. Si irue-

runt sup nos mala . gladius
indignus . pestilentia et fauces : stabi-
mus coram domo hac in con-
spectu tuo . in qua invocatum ē
nomē tuū . et clamabim⁹ ad te
in tribulationib⁹ nris : et exau-
dies saluosq⁹ facies . Nūc igit⁹
ecce filij ammon et moab et mōs
seir per quos non cecidisti isra-
hel ut ceciderent quando egredie-
batur de egipto . sed declinauer-
unt ab eis et non interfecerūt
illos : cōtractio agūt . et mani-
tur nūc nos de possessione quā
tradidisti nobis d⁹ noster . Et
go nō iudicabis eos : si nobis
quidem nō est tanta fortitudo
ut possim⁹ huic miserationi re-
sistere . q̄ irruit sup nos : sed nū
ignorem⁹ qd̄ agere debeamus
hoc solū habemus residui . ut
oculos nros dirigam⁹ ad te .
Omnis uero iuda stabat corā
dño . cum pueris et uxorib⁹ et
liberis suis . Erat aut̄ iazibel fi-
lius zacharie filij banaie filij
iehiel filij mathanie leuitis de
tribus asaph : sup quē factus est
spiritus dñi in medio turbe et
ait . Attendite omnis iuda . et q̄
habitas in iherlm : et auce ier-
saphat . Hec dixit domin⁹ vo-
bis . Nolite timere : nec paucan⁹
hanc miserationē . Non est cū
uīa pugna : sed dñi . Etas descen-
datis contra eos . Ascensuri enim

sunt per diuinum nomen sis : et
iunctis illos in summate tor-
rentis qui est contra solitudinē
iherlm . Non enī timis uos q̄
dimicabitis : sed cōtūmodo cō-
fidenter stare : et uidebitis auxili-
um dñi sup uos . Quidam et ihe-
rusalē nolite timere nec paucan⁹
is : etas egrediamur contra eos :
et dñs erit uobiscū . Iosaphat
ergo et iuda et omnes habita-
tores iherlm ceciderūt proni in tē-
ram coram dño : et adorauerūt
eum . Porro leuite de filiis ca-
ath et de filiis chore laudabāt
dñm cū israhel uoce magna i
recessum . Cūq⁹ mane surre-
issent egressi sunt per desertum
thetur : profectisq⁹ eis stans io-
saphat in medio eorum dixit .
Audite me uiri iuda : et omnes
habitatores iherlm . Credite in
dño deo uestro : et securi eritis :
credite pphctis eius : et cuncta e-
ueniunt prospera . Deditq⁹ cōsi-
lium ipso : et stant cōtores do-
mini ut laudarent eum in tur-
nibus suis . et antecedentē exercitū :
ac uoce cōsona dicerent . Glōrie-
mini dño : quoniam in eternum
misericordia eius . Cūq⁹ cepissent
laudes canere . uenit dñs in
diuinas eorū in semetipso s filiorū
salutē ammon et moab . et mō-
is seir . qui egressi fuerant ut
pugnarent cōtra iudā : et prul-

si sunt. Namque filii amon et moab
resurrexerunt aduersum habitatores
montis seir: ut interficerent et dele-
rent eos. Quiaque hoc opus perpetras-
sent: etiam in semetipsos uel mu-
tuosque occidere uulneribus. Por-
ro iudas cum uenisset ad spe-
luncam que respicit solitudinem
vidit paul omnem late regionem
plena cadaveribus: nec supesse
quemquam qui necem posuisset e-
uadere. Venit ergo iosaphat et
omnes populi cum eo ad detrahen-
da spolia mortuorum: inueniunt
que inter cadavera variam sup-
pellectilem. vestes quoque et uasa pre-
tiosissima. et diripiunt: ita ut omnia
portare non possent nec per tres
dies spolia auferre. pro prede
magnitudine. Die autem quarto con-
gregati sunt in ualle benedicti-
onis. Et cum quomodo ibi benedice-
runt domino: uocauerunt locum illum
uallis benedictionis usque in pre-
sentem diem. Beatusque est omnis
uir iuda et habitatores iherusalem.
et iosaphat ante eos in iherusalem
letitia magna: eo quod dedis-
set eis dominus gaudium de inimicis
suis. Ingredienteque sunt in iherusalem cum
psalterijs et cytharis et tubis in
domum domini. Et tunc ait pauper do-
mini super uniuersa regna terrarum:
cum audissent quod pugnasset dominus
contra inimicos israel: quie-
uerunt regnum iosaphat: et prebuit

et pacem dominus per circuitum. Reg-
nauit igitur iosaphat super iudam:
et erat trigintaquingque annorum cum
regnare cepisset. Viginti autem et
quingque annis regnauit in ihe-
rusalem: et nomen matris eius a-
zuba filia setach: et ambulauit
in uia patris sui asa nec declina-
uit ab ea faciens que placita e-
rant coram domino. Verumtamen
seculsa non abstulit: et adhuc
populo non direxit cor suum ad do-
minum deum patrum suorum. Reli-
qua autem gesta iosaphat prio-
rum et nouissimorum scripta sunt
in uerbis isai filii anani: que
digressit in libro regum israel.
Post hec inuit amicitias iosaphat
regis iuda cum orhosia re-
ge israel cuius opera fuerunt impio-
sissima: et particeps fuit ut faceret
naues que irent in tharsis: fecerunt
que classem in asiongaber. Pro-
phetauit autem elizeus filius dodau
et marcia ad iosaphat dicens.
Quia habuisti fedus cum or-
hosia. percussit dominus opera tua: con-
teritque sunt naues: nec poterunt
ire in tharsis.

XXI

Dormiuit autem iosaphat cum
patribus suis: et sepultus est
cum eis in ciuitate dauid: reg-
nauitque ioram filius eius pro-
 eo. Qui habuit fratres filios iosaphat:
azariam. et iahiel. et zach-
ariam. et azariam et mihakel.

et saphaniam. Omnes. huius filii
iosaphat regis iuda. Deditq;
eis pater suus multa munera
argenti et auri. et pŕŕationes
cum cunctis; munialissimis i
iuda: regnũ aut tradidit iorã
ro quod esset primogenitus.
Surrexit at ioram sup regnũ
patris sui. Quq; se confirmasset:
occidit omnes fratres suos gla-
dio. et quosdã de principib; iuda.
Triginta duos annos erat io-
ram cum regnare cepisset: et oc-
to annis regnavit in iherlm: am-
bulavitq; in vijs regũ israhel
sicut egerat domus archab. Fili-
a quippe archab erat uxor ei.
Et fecit malũ in conspectu domũ.
Noluit at dñs displicere domũ
dauid. ppter pactum qd iuraverat
cum eo: et quia pmisserat ut da-
ret ei succuram et filijs ei in om-
ni tempe. In dieb; illis rebella-
vit edom ne esset sũdicius iude:
et cõstituit sibi regem. Quq; in-
stet ioram cũ principib; suis. et
cũcto equitatu qui erat secum:
surrexit nocte. et percussit edom
q se circumdederat. et omnes duces
equitatus eius. Atamẽ rebel-
lavit edom. ne esset sũdicius
iuda: usq; ad hanc diem. Eo tẽ-
pore et lobna recessit: ne esset
sub manu illi. Dereliquit enĩ
domũ patrũ suorum: insup
et ecclesia fabricatus est in urbi

bus iuda: et fornicari fecit ha-
bitatores iherlm. et prevaricari
iudam. Illarũ sunt aut ei lĩte-
re ab helia ppheta: in quibus
scriptũ erat. Hec dicit dñs deus
dauid patris tui. Quoniã non
ambulasti in vijs iosaphat pa-
tris tui. et in vijs asa regis iuda
sed incedisti p ier regũ israhel.
et fornicari fecisti iudã et habi-
tatores iherlm. immolasti forni-
cationẽ domus archab: insup et
fratres tuos domũ patris tui me-
liores te occidisti: ecce dñs pru-
nit te plaga magna cum pla-
tuo. et uxoribus et filiis tuis:
uniusq; substantia tua. Tu at
egrotabis pessimo languore
uturi: donec egrediãtur viralia
tua paulatim per singulos di-
es. Buscavit ergo dñs cõtra
ioram spiritũ philistinorum et a-
rabũ. qui confines sunt ethio-
pibus: et ascenderũt in sciam iu-
da et vastaverũt eam. Diripue-
runtq; cũctam substantiã que
inventa ẽ in domo regis: insu-
per et filios eius et uxores. Nec
remãsit ei filius nisi ioachaz: q
minimus natus erat. Et sup hec
omnia percussit cum dñs alui læ-
guore insanabili. Quq; dici
succederet dies. et tempore spa-
tia voluerẽtur. duos annos re-
plevis est circulus: et sic longa
cõsũptus tate. Na ut egeret

etiam viscera sua: languore pa-
rter et vita caruit. Mortuusq;
ē in infirmitate pessima: et nō
fecit ei pps scdm mortem obus-
tionis eegās. sicut fecerat ma-
ioribus eius. Trigintaduorū
ānorū fuit cū regnare cepisset:
et octo ānis regnavit in iheru-
salem. Ambulavitq; nō recte:
et sepelietur cū in civitate da-
vid: ut ventamē non in sepul-
cro regum.

Quāstuerūt autē habitato-
res iherusalem ochoziam filiū
eius minimū regem p eo. Dē
enī maiores nam qui ante eū
fuērāt interfecerāt latrones ara-
bum q; irruerāt in castra. Reg-
navitq; ochozias fili' iorā re-
gis iuda quadragintaduorū
ānorum erat ochozias cū reg-
nare cepisset: et uno anno reg-
navit i iherlm: et nomē matris
eius athalia filia amri. Sed et
ipē ingressus est p vias domus
achab. Ma' cū ei' impulsit cū-
ut impie ageret. Fecit igit' ma-
lum in conspectu dñi sicut dom'
achab. Ipī enī fuerūt ei cōsilia-
ri post mortem p̄is sui in ier-
ritū eius: ambulavitq; in cōsi-
liis eorū. Et perrexit cū ioram
filio achab rege israhel in bel-
lum cōtra asahel regem sūrie i
ramoth galaad: vulneravit
q; sūri ioram. Qui reuertens ut

curaretur in israhel. Multas
enī plagas acceperat in supra-
dicto certamine. Igit' ochozias
filius ioram rex iuda descendit
ut misset ioram filiū achab
in israhel cōtortātem. Volun-
tans q̄ppe fuit dei adūsus ocho-
ziam: ut veniret ad ioram. Et
cum venisset et egrediret cū eo
adūsus iehu filiū namsi quē
venerat dñs ut deleret domū ach-
ab: cum rego egeret iehu do-
minum achab iuvenit p̄ncipes iu-
da et filios fratru ochozie qui
ministrabāt ei: et interfecit illos.
Ipī quoq; perquirens ochoziā
prehendit latitātem in samaria
adductūq; ad se occidit: et
sepelivit eum eo q' esset filius
iosaphat: qui quiescebat dñm i
toto corde suo. Nec erat ultra
spes aliqua: ut de stirpe q's reg-
naret ochozie. Siquidē mater
eius athalia videns quod mor-
uus esset filius suus: surrexit
et interfecit omnē stirpē regiam
dom' iorā. Porro iosabeb filia
regis tulit ionas filiū ochozi-
e: et furata est eū de medio filio-
rum regis cū interficeret: absco-
ditq; eum cū matre sua i cubi-
culo lectulor iosabeb aut que
absconderat eū. erat filia regis
ioram. uxor ioiade pontificis
soror ochozie: et idcirco athalia
a nō interfecit eū. Fuit ego cū cū

in domo dei absconditus fuit an-
nis: quibus regnauit athalia
super terram. **XXI.**

Anno aut septimo mortua
ius ioiada assumpsit re-
tiones. azaria uidelicet filium
ieroboam et ishahel filium iohan-
nan. azaria quoque filium obed-
et maasiam filium adan. et elisa-
phat filium zechi: et misit cum eis
sedes. Qui circumciserunt iudam
congregauerunt leuitas de cunctis
urbibus iuda. et principes famili-
arum israel: ueneruntque in ihe-
rusalem. Tunc ergo omnis mul-
tudo pactum in domo dei cum re-
ge. Dixitque ad eos ioiada. Ecce
filius regis regnabit sicut locu-
tus est dominus super filios dauid. He-
c est sermo quem facietis. Tercia
pars uirum qui uenerunt ad sab-
batum sacerdotum et leuitas et
ianitores tui in portis: tertia ue-
ro pars ad domum regis: et tertia
ad portam que appellatur funda-
menti. Omne uero reliquum vul-
gus sit in atrijs domus domini:
nec quisquam alius ingrediatur
domum domini. nisi sacerdotes et qui
ministrant de leuitis. Ipsi tantum-
modo ingrediantur quia sancti-
ficati sunt: et omne reliquum vul-
gus obsecrat custodias domini.
Tunc aut circumdedit regem ha-
bentes singuli arma sua: et si
quis alius ingressus fuerit tem-

plum interficiat: sintque cum rege
et intente et egrediente. Et ceciderunt
ergo leuite et unusquisque iuda iux-
ta omnia que preceperat ioiada po-
nifice. Et assumpsereunt singuli
uiros qui sub se erant: et uenie-
bant per ordinem sabbati cum
his qui implerent sabbatum.
et egressi erant. Siquidem ioiada
ponifice non dimiserat abire
turmas: qui sibi per singulas eb-
domadas succedere soluerant.
Deditque ioiada sacerdos circui-
tionibus lanceas dicrolosque et pel-
tas regis dauid: quas consecra-
uerat in domo domini. Constitu-
itque omne populum ierusalem pugi-
ones a parte templi dextra. et
a parte templi sinistram.
coram altari et templo per cir-
cuitum regis: et eduxerunt filium
regis et imposuerunt ei diadema
et cinctum: dederuntque in ma-
nu eius cinctum legem et con-
stituerunt eum regem. Dixitque
illud ioiada ponifice. et filii eius:
imprecant quoque sunt ei atque dix-
erunt. Duiat rex. Quod cum au-
disset athalia uoce salutaris tur-
rentium. atque laudantium regem:
ingressa est ad populum in templum
domini. Cumque uidisset regem stantem
super gradum in introitu et prin-
cipes turmasque circa eum. omne-
que populum terre gaudere atque lau-
dantem eum. et diuisi generis

organis dñm tenent. uocemq; lau-
dantiū: scidit uestimenta sua et
ait. Insidie. insidie. Egressus
aut ioiada ponat se ad centuri-
ones et principes exercitus dñi
eis. Educite illā ex septa tēpli:
et interficiat foris gladio. Pre-
cepitq; sacerdos ne occideretur
in domo dñi. Et imposuerunt
ceruicib; eius manus. Quq; in-
traisset portam equorū domus
regis: interfecerūt eā ibi. Pēpi-
git aut ioiada fedus inter se uni-
uersūq; pplū et regē: ut esset po-
pulus dñi. Itaq; ingressus est
oīs ppls domū baal. et destrux-
erunt eam: et altaria et simulac-
ra illius cōfregērūt: mathan
quoq; sacerdotem baal interfe-
cerūt ante aras. Cōstituit aut
ioiada ppositus in domo dñi
et sub manib; sacerdotū et lau-
tariū. quos distribuit dauid
in domo dñi: ut offerrent olo-
causta dño sicut scriptū est in
lege moysi. i. gaudio et canticis.
iuxta dispositionē dauid. Cō-
stituit q; ianitores i portis do-
mus dñi: ut non ingrederet eā i-
mūdius i omī re. Assumpsitq;
eccuriones et fortissimos viros.
ac principes ppli et omīs uulgus
fere: et fecerūt descendere regem de
domo dñi. et introire per medi-
um porte superioris in domū re-
gis: et collocauerūt eū in solio

regali. Itatusq; est omīs ppls
terre: et urbs quieuit. Porro
athalia interfecit gladio.

ANNU
Itat ioas cum regnare ce-
pisset: et quadraginta annis
regnavit in iherlm. Nomen ma-
tris eius sibia de berlabee. Fe-
citq; quod bonū est corā dño:
cunctis dieb; ioiadē sacerdotis.
Accipit at ei ioiada uxores du-
as: ex quibus genuit filios et fi-
lias. Post q̄ placuit ioas ut i-
stauraret domū domū: cōgre-
gauerūq; sacerdotes et leuitas: et
dixit eis. Egredimur ad ciuitates
iuda: et colligite de uniuerso isra-
hel pecuniā ad sacrificia tēpli
dñi nostri per singulos annos:
festinatoq; h; facite. Porro le-
uite egere negligēt? Dotauit
q; rex ioiadam principem: et dix-
it ei. Quare ubi non fuit ture
ut cogeret leuitas inferre de iu-
da et de iherlm pecuniā que offe-
rta est a moysi seruo dñi: ut i-
ficeret eam omīs multitudo isra-
hel in tabernaculū testimonij:
Athalia enī impiissima et filiū
eius. destruxerūt domū dñi: et de
uniuersis q̄ sanctificata fuerant
in templo dñi orauerūt phanū
baalim. Precepit ergo rex. et fe-
cerunt archam: posuerūq; eā
iuxta portā dñi foris reus. Et
peditatū est in iuda et iherlm: ut

deferrent singuli p̄ciū dñs qđ
constituit moyses seruus dñi sup
omnē israhel. in deserto. Ite ad
q̄ sunt cuncti p̄ncipes. et om̄s
ip̄s: et ingressi cōtulerūt in ar-
cham dñi atq; miserūt: ita ut i-
pletur. Eūq; tēpus esset ut
deferrent archam corā rege pre-
man^o leuitas: undebāt eū mī-
tā pecuniā: ingrediebāt sc̄iba
regis et quē p̄ncipus sacerdos cō-
stituerat: effūdēbātq; pecuniā
que erat in archa. Porro arch-
am reportabāt ad locū suū: sic
q; faciebāt p̄ sigillos dñs. Et
cōgregata ē infinita pecunia:
quā dederūt rex et ioiada hīs
qui p̄erant opib; domus dñi.
Et illi cōducībāt eē ea resores
lapidū et artifices op̄m singu-
lorū. ut instaurarēt domū dñi:
fabros q̄ ferri et eis: ut quod
caderet ceptat fulciret. Egredūtq;
hī qui opabātur industrie: et
obducabatur parietū ciuitatis
p̄ manus eorū: ac suscitauerūt
domū dñi in statū p̄stunū: et fir-
miter eam stare fecerūt. Eūq; cō-
plerent om̄ia opa. detulerunt
coram rege et ioiade reliquā p̄-
tem pecunie: de qua facta sunt
vasa tēpli in ministeriū ad olo-
causta: siue quoq; et cetera va-
sa aurea et argētea. Et offerebā-
tur olocausta in domo domi-
ni iugiter cunctis dieb; ioiade.

Seruit aut ioiada plenus die-
rum et mortuus est cū centū tri-
ginta esset annos: sepeliturq;
eū in ciuitate dauid cū regib;
eo q; fecisset bonū cum israhel
et cum domo eius. Postq; aut
obijt ioiada: ingressi sunt p̄n-
cipes iuda. et adorauerūt regē.
Qui delinē^o obsequijs eorū ac-
quieuit eis. Et dereliquerūt tem-
plum dñi dei patrum suorū: ser-
uaueruntq; lucas et sculptilib;: et
facta est ira contra iudā et ihe-
rusalē. p̄pter hoc peccatū. Mire-
bātq; eis p̄phetas ut reuerterē-
tur ad dñm: quos p̄stantes
illi audire nolebant. Spiritus
itaq; dñi induit zachariam fili-
um ioiade sacerdotē: et stetit in
conspectu ppli. et dixit eis. Hec
dicit deus. Quare t̄scedim̄
p̄ceptum dñi quod vobis nō
proderit: et dereliquistis domi-
num ut dereliqueret vos: Qui
cōgregati aduersus eum mise-
runt lapides iuxta regis iūpe-
rium: in antro domus dñi. Et
non est recordatus ioas rex mi-
sericordie quam fecerat ioiada
pater illius sc̄u: sed interfecit
filiū eius. Qui cum moreretur.
ait. Dixit dñs et requirat. Eū-
q; euolutus esset annus ascen-
dit ostra cum exercitūis suis: ve-
nitq; in iudam et iherlm et inter-
fecit cunctos p̄ncipes ppli: atq;

uniusam pdam miserunt regi
in damascū. Et ecce cum per-
modicus venisset nūc suorum i-
didit dñs manib; eorū infinitā
multitudinē: eo quod dereliquē-
runt dñm deū patrū suorū. **I**n io-
as quoq; ignominiosa exerce-
re iudicia: et abeuntes dimise-
runt eum in languorib; mag-
nis. Surrexerunt autē cōtra eū
secui sui in ultionē sanguinis
zacharie filij ioiadē sacerdotis.
et occiderūt eum in lectulo suo
et mortuus est: sepelieruntq; il-
lum in civitate dauid sed nō i
sepulchris regum. **I**sidian ve-
ro sunt eizabad filius semathi
amoniidus: et iozabach filius
semarich moabinidus. Porro
fili; eius ac summa pecunie que
adunata fuerat sibi eo. et instau-
ratio domus dei scripta sunt di-
ligētius in libro regū. **R**egna-
uit autē amasias filius eius p
Uiginti **XXV** co-
tiq; annos erat ama-
sias cum regnare cepisset: et vi-
ginti novē annis regnavit i ihe-
rusalem. **N**omē mris eius io-
iaden de iherlm. **E**cceq; bonū i
aspēctū dñi: ut utamē non in
corde pfecto. **E**unq; roboratū
sibi videret imperiū vigilavit
seuos qui occiderāt regem pa-
trem suū: sed filios eos non in-
terfecit. sicut scriptū ē in libro

legis moysi: ubi pcepit dñs di-
rens. **N**on occidēt pēs p fi-
lijs. neq; filij pro patrīb; suis:
sed unusquisq; in suo peccato
moriē. **E**ogregavit igit amia-
sias iudam. et cōstituit eos per
familias. tribunosq; et centuri-
ones in omni iuda et benia-
min: et recessit a viginti annis
suecū. **I**nvenitq; triginta mi-
lia annuū q; egredere ad pu-
gnam et teneret hastam et dape-
um. **A**lterde quoq; conduxit
de israhel centū milia robusto-
rū centū talentis argenti. **V**enit
autē homo dei ad illū et ait. **N**
re ne egrediaris tecū exercitū
israhel. **N**on est enim dñs cum
israhel: et cunctis filiis ephraim.
Quod si putas in robore exer-
citus bella cōsistere: superari te
faciet dñs ab hostib;. **D**ei quip-
pe est et adjuvare: et in fugam
cōvertere. **D**ixitq; amasias ad
hoīem dei. **Q**uid ergo fiet de te-
num talentis que dedi militib;
israhel: **E**t rēdit ei homo dei.
Habet dñs unde tibi dare pos-
sit multo hīs plura. **S**epara-
vit itaq; amasias exercitū qui
veniat ad eum ex ephraim: ut
revertetur in locū suū. **A**t illi
cōtra iudam urbem iter itat:
reverti sunt in regionē suam.
Porro amasias cōstitit duxit
pplū suū. et abiit in vallē salī

narum: percussitq; filios seir de-
cem milia. Et alia decem milia
viroꝝ ceperunt filij iuda: ⁊ ad-
duxerunt ad pꝛopriū cuiusdam
petre. pꝛopitaueruntq; eos de su-
mo in pꝛæcep̃s: q̃ uniuꝛi cepe-
runt. At ille tēcti⁹ quē remise-
rat amasias ne sc̃tū nec ad p̃li-
um: diffusus in ciuitatib; iuda.
a samaria usq; ad bethoron ⁊
interfectis trib; milib; diripuit
p̃dam magnā. Amasias quo-
q; post edom ydumeos ⁊ alla-
tos deos filioꝝ seir statuit illos
in deos sibi: ⁊ adorabat eos: ⁊
illis adolebat in censum. Quā-
obrem itatus dñs cōtra ama-
siam: misit ad illū. pphētā qui
diceret ei. Cur adorasti deos q̃
non liberauerunt p̃p̃m suū de
manu tua: Nunq; hec ille loq̃-
retur. rēdit ei. Num cōsiliari⁹
regis es: Quiesce ne interficiā-
te. Descendensq; pphēta. sc̃o i-
quit quod cogitauerit dñs or-
dere te: qui ⁊ fecisti hoc malū:
⁊ insup non acquieuisisti cōsilio
meo. Igitur amasias rex iuda
inuito pessimo cōsilio. misit ad
ioas filiū ioachaz. filij iehu re-
gei israhel dicens. Veni vide-
amus nos mutuo. At ille re-
misit nūcios dicens. Carduus
qui ē in libano. misit ad cedrū
libani dicens. Da filiā tuā fili-
o meo uxorem. Et ecce bestie q̃

erant in silua libani: insierūt
⁊ cōculcauerūt carduū. Dixisti
percussi edom: et idcirco erigū-
tor tuū in supbiā. Sedt in do-
mo tua. Cur malū adūsum te
promotas: ut cadas et tu et iu-
das tui: Nolunt audire amasi-
as: eo q̃ dñi esset volūtas. ut
traderet in manus hostiū. pꝛi-
deos edom. Ascendit igitur io-
as rex israhel: ⁊ mutuos sibi p̃-
buere cōspexit. Amasias autē
rex iuda erat in bethsames in
de. Corruitq; iudas coram isrl:
et fugit i tabernacula sua. Por-
ro amasiani regem iuda filiū
ioas filij othozie cepit ioas rex
israhel in bethsames et addux-
it in iherlm: destruxitq; murum
eius. a porta ephraim usq; ad
portam āguli quadringenti⁹
cubitis. Omne quoq; aurū et
argentū. ⁊ uniuꝛa vasa que re-
pperat in domo dei. et apud o-
bededom. in thesaurois m̃ā do-
mus regie. nectū ⁊ filios obsi-
dum: reduxit in samariā. Dix-
it autē amasias filius ioas rex
iuda postq; mortuus ē ioas fi-
lius ioathas rex israhel quidē
ānis. Reliqua autē sermonum
amasie priorē et nouissimorū
scripta sunt in libro regū iuda
et israhel. Qui postquā recessit
a dño: attendērūt ei insidias in
iherusalē. Quq; fugisset lathi⁹

miserunt et interfecerunt eum ibi:
reporantemque super equos sepe-
lierunt cum cum patribus suis in
ciuitate dauid. **XXVI**

In die autem illis iuda. filium
et oziam annorum sedeci
constituit regem pro amasia pa-
tre suo. Ipse edificauit aphilat:
et restituit eam ditioni iude. post-
quam dominauit rex cum patribus su-
is. Sedecum annorum erat ozias
cum regnare cepisset: et quinquaginta-
duobus annis regnauit in
iherusalem. Nomen matris eius ier-
lia de iherusalem. Fecitque quod erat
rectum in oculis domini iuxta om-
nia que fecerat amasias pater
eius: et requisitum dominum in die-
bus zacharie intelligens. et ut
dixit dominus. Quiaque requireret dominum:
dixit eum in omnibus. Denique
egressus est et pugnauit contra
philistinim: et destruxit murum
geth. et murum iaminie. murumque
azoti. Edificauit quoque opida
in azoto et philistinim: et adnu-
it eum deus contra philistinim
et contra arabas qui habitabant
in gurbaal. et contra ammoni-
tas. Appendebantque ammonite
munera ozie: et divulgatum est
nomen eius usque ad introitum e-
gypti. propter crebras victorias.
Edificauit quoque ozias turrem
in iherusalem super portam anguli.
et super portam vallis. et reliqua

in eodem muri latere: firmavit
que eas. Excuditque cisternas in solu-
dine: et effudit cisternas pluri-
mas. eo quod haberet multa
precora: tam in campis quam
in heremi vastitate. Vineas quoque
habuit et vineas in montibus:
et in carmelo. Erat quippe ho-
mo agriculture deditus. Fuit
autem exercitus bellatorum cum
procederet ad prelia sub manu
ieliel scribe. manasseque doctoris:
et sub manu ananie qui erat
de ducibus regis. Omnesque milites
principum per familias virorum
fortium duorum milium septentorum:
et sub eis unusquisque exercitus centu-
torum et septem milium quingen-
torum. qui erant apud ad bella:
et pro rege contra aduersarios di-
mirabantur. Preparauit quoque
eis ozias id est cuncto exercitui
clipeos et hastas. et galeas et
loricas. arcusque et fundas ad iac-
tandos lapides: et fecit in iheru-
salem diuisi generis machinas
quas in turribus rollabant. et
in angulis murorum: ut mitte-
rent sagittas et saxa grandia.
Egressumque est nomen eius. pro-
pterea quod auxiliaretur ei dominus et corro-
borasset illum. Sed cum roboratus
esset eleuatum est cor eius in
introitum suum et neglexit dominum de-
um suum: ingressusque templum
domini adolere voluit introitum

sup altare thimiamatis. Sta-
timq; ingressus post eum aza-
rias sacerdos. ⁊ cum eo sacer-
dotes dñi octuaginta viri forissi-
mi. ceciderunt regi: atq; dixerūt.
Non est cui officij ozia. ut ado-
leas ioculum dñi: sed sacerdos.
cum hoc est filius aaron q̄ cōse-
crati sunt ad huiusmodi mi-
nistēriū. Egredere de sanctuari-
o. ne contēpseris: quia non re-
putabitur tibi in gloriā hoc a
dño dco. Karusq; oziās ⁊ omēs
ī manu thuribulū ut adolere
intensum: minabat sacerdoti-
bus. Statimq; orta est lepra. in
fronte eius corā sacerdotib; in
domo dñi: sup altare thimia-
matis. Cumq; respexisset eum
azarias pontifex. et omēs reli-
qui sacerdotes. viderunt leprā
in fronte eius: ⁊ festinato expu-
lserunt eum. Sed ⁊ ipse pariter
accecit: egredi: eo q̄ scisset
illud plagam dñi. Fuit igitur
ozias rex leprosus usq; ad diē
mortis sue: et habitavit in do-
mo separata. plenis lepra ob-
quā cecidus fuerat de domo do-
mini. Porro ioathan filius ei-
us regit domū regis: et iudica-
uit pplū terre. Reliqua autē ser-
monū ozię potum et novissi-
mos scripsit isaias fili⁹ amos
propheta. Dormiuitq; oziās
cum p̄ribus suis: et sepelietur

cum in agro regaliū sepulcro:
cū eo q̄ esset leprosus: regna-
uitq; ioathan filius eius p̄ eo.

Uigintiāq; XXVII
q; annos erat ioathā cū
regitare cepisset: ⁊ sedecim annis
regnavit in iherlm. Nomen ma-
tris eius iherusa. filia sadoch.
⁊ fecitq; quod rectū erat coram
dño iuxta omnia que fecerat
ozias pater suus: excepto q̄ nō
est ingressus templū domini:
⁊ adhuc ipse delinquebat. Ipse
edificavit portam domus dñi
recessam: et in muro ophel mis-
ta construxit. Urbs quoq; edi-
ficavit in montib; iuda: et in
salibus castella et turres. Ipse
pugnavit contra regni filios
annuō. et vixit eum. Deditq;
ei filij ammon in tempore illo cē-
tum talenta argenti: ⁊ decem mi-
lia choros tritici: ac totidē cho-
ros ordei. Hec ei p̄buerūt filij
ammon. in anno scđo ⁊ tertio.
Porro bozarusq; ē ioathan: eo
quod direxisset vias suas corā
dño dco suo. Reliqua autē ser-
monū ioathā et omēs pugne
eius. et opera scripta sunt in li-
bro regū israel et iuda. **D**igi-
nāq; annos erat cum regna-
re cepisset: ⁊ sedecim annis reg-
navit in iherlm. Dormiuitq; io-
athā cū p̄ribus suis: et sepelie-
runt eū in civitate dauid: ⁊ reg-

navit achaz filius eius pro eo.

Iguia **XXVII**
Annosq; erat achaz cu reg-
 nare cepisset: et sedecim annis
 regnavit in iherlm. Non fecit rec-
 tum i conspectu dñi. sicut dauid
 pater eius. sed ambulavit i vi-
 is regum israhel: insup et sta-
 tuas fudit baalim. Hic est qui
 adolevit incensum in valle hē-
 non: et lustravit filios suos in
 igne. iuxta ritū grēum quas
 interfecit dñs in adventu filio-
 rum israhel. Sacrificabat q; i
 thinniam succendebat in cerel-
 lis. et in collib; et sub omni lig-
 no scdoso. Tradiditq; eū dñs
 deus eius in manu regis syrie:
 qui percussit eum magnāq; pre-
 dam cepit de ei⁹ imperio: et ad-
 duxit in damascū. Manib; q;
 regis israhel traditus est: et p-
 cussus plaga grandi. Occidit
 q; phacee fili⁹ romelle de iuda
 centūviginti milia in die uno.
 oēs viros bellatores eo q; reli-
 quissent dñm deū prīm suorū.
 Eodem tempore occidit zechri
 vir potens ex ephraim masia
 filiū regis. et ezriam ducē do-
 minus ei⁹: helchanam q; scdm
 a rege. Leperūtq; filij israhel de
 fratrib; suis ducta milia mu-
 licum pueros et puellas et in-
 fentam predā: pculcātq; eam i
 lunariam. Ea tempestate erat

ibi propheta dñi noīe obed. q;
 ingressus obuiam grēum veni-
 entū in samariā dixit eis. Ecce
 iratus dñs deus prīm vrorū cōf-
 rudam. tradidit eos manib; v-
 tris: et venditis eos atrociter.
 ita ut ad elum ptingeret v-
 ra crudelitas. Hicup filios iuda et
 iherlm vultis vobis subicere in
 seruos et ancillas: qđ nequa q;
 facto opus ē. Peccastis enī su-
 per hoc dñs deo nrō. Sed audi-
 te cōsiliū meū: et reducite capti-
 vos quos adduxistis de fratrib;
 vris: quia magnus furor dñi
 imminet vobis. Retecerunt itaq;
 viri de pñcipib; filiorū ephraim
 azarias fili⁹ iohannā barachi-
 as filius mosollamothe. zechi-
 as filius sellū. et amalias filius
 hadali. cōtra eos qui veniebāt
 de philis: et dixerūt eis. Non mi-
 ducas huc captivos: ne prece-
 mus dñm. Quare vultis adice-
 suppe peccata nrā: et vicia cu-
 mulare delicta: Grande quippe
 peccatū est: et ira furoris dñi i-
 minet sup israhel. Dimiserūt
 q; viri israhel bellatores pda
 et uniusa que ceperāt corā pñ-
 cipib; et omni multitudine: Rete-
 runtq; viri quos supra mencio-
 ramus: et apprehēdentes captivos
 omēs q; qui nudi erāt. vestierūt
 de spolis. Lunq; vestierūt eos
 et calcassent. et refecissent cibo

ac potu. unxissentq; ppi labo-
 ran. et adhibuissent eis curam:
 quicūq; ambulare non potue-
 rant. et erant inbecillo corpe.
 imposuerūt eos iumentis. et ad-
 duxerūt ihericho ciuitatē pal-
 marū ad fratres eos: ipiq; reu-
 si sunt ī samariā. Tēpore illo
 nūsiit rex achaz ad regem assiri-
 orum. postulans auxiliū. Ve-
 nēruntq; rdunnei et pūsserunt
 nīstros ex iuda: et ceperūt pda
 magnā. Philistiini quoq; dis-
 fusi sunt p urbes campestris et
 ad meridiem iuda: ceperuntq;
 bethsames. et abilon. et gadi-
 roth. saccho q; et dāmmā. et gā-
 zo cum viculis suis: et habita-
 uerunt in eis. Humiliauerat
 enī dñs iudam ppter achaz re-
 gem iuda. eo qd iudasset eum
 auxiliis. et contempnū habuisset
 dñm: adduxerq; cōtra eum re-
 glathphalasar regē assiriorū:
 qui et afflixit eum et nullo resis-
 tente vastauit. Hūc achaz spo-
 liata domo dñi et domo regū
 ac pncipiū. dedit regi assiriorū
 munera: et tamen nichil ei pro-
 fuīt. Insup et in tēpore angus-
 tie sue auxit cōtempnū in dñm.
 Hūc p se rex achaz imolauit di-
 is dāuāsa victimas pūssori-
 bus suis et dixit. dii regū sine
 auxiliantur eis. quos ego pla-
 cabo hostijs. et adueni michi:

cum contritio ipi fuerint rui-
 ne ei et dimisso israhel. Dirēpti
 itaq; achaz omib; vasis do-
 mus dñi atq; confractis clausit
 ianuās templi dñi: et fecit sibi al-
 taria in vniuersis angulis ihe-
 rusalem. In omib; quoq; urbi-
 bus iuda. ceteruē aras ad ce-
 niādū dñs: atq; ad iracūdiā
 puocauit dñm dñi pñi suor.
 Reliqua autē sermonū eius. et
 cūm opm suor pōrū et nouis-
 simorū scripta sunt in libro re-
 gum iuda et israhel. Dormiuit
 q; achaz cum pñibus suis: et se-
 pulcrūt eum in ciuitate iherlm.
 Neq; nū recepit eum in sepul-
 cra regū israhel. Regnauitq; e-
 zechias fili⁹ ei⁹ p eo. **xvii**
 gūit ezechias regnare cepit cū
 vigināq; esset annor: et vi-
 gintiūq; annis regnauitq; ī
 iherlm. Nomen mñs eius abia
 filia zacharie. Et ceterq; qd erat
 placitū in conspectu dñi: iuxta
 omnia que fecerat dauid paf ri-
 us. Hūc anno et mense primo
 regni sui aperuit valuas dom⁹
 dñi. et instaurauit eas: addux-
 itq; sacerdotes atq; leuitas. et
 cōgregauit eos in plateā oriē-
 talē dixitq; ad eos. Audite me
 leuite. et sanctificamini: mūdare
 domū dñi dñi pñi nror: et au-
 ferte omne inūdiā de sanctu-
 ario. Peccauerūt pñes nři: et

fecerunt malum in conspectu domini
dei nostri. delinquentes enim: auer-
terunt facies suas a tabernaculo
domini dei nostri. et praevertunt dor-
sum: clauferunt ostia que erant in
portis et reuerterunt luctuosas:
intussumque non adoleuerunt:
et olocruxta non obtulerunt in
sanctuario domus israel. Et dila-
tus est itaque furor domini super iuda
et iherusalem: tradiditque eos in com-
motionem. et in iracundiam et in
sibulum. sicut ipsi ceciderunt oculis
vestris. Et corruerunt patres nostri
gladiis: filii nostri et filie nostre. et co-
iuges captivae ducere sunt. propter
hoc scelus. Nunc ergo placeat
mihi ut ineamus fedus cum do-
mino deo israel: et auertat a
nobis furor ire sue. et filii mei
nolite negligere. Vos elegit do-
minus. ut staret cor vestrum. et mis-
ceretis illi: colatisque eum. et treme-
tis ei ioculum. Surrexerunt ergo
leui: maath filius amasie. et
iohel filius azarie et filius saath.
Porro et filius merari: is filius
abba et azarias filius iahale-
hel. De filiis autem gersom: ioha
filius semina. et edon filius ioa-
ha. At vero et filius elisaphan:
samri et iahihel. De filiis quoque
asaph: zatharias et marhani-
as nechon et filius henan: iahi-
hel. et semai. Sed et et filius rai-
thun: semcias et ozihel. Et ecce

gaudentes fratres suos et sanc-
tificati sunt: et ingressi sunt iuxta
mandatum regis et imperium domini. ut
repiarent domum dei. Sacerdotes
quoque ingressi templum domini ut sanc-
tificarent illud reuerterunt omne
immundiciam quam intro reppererant
in vestibulo domus domini: quam cu-
lunt leuitae et asportauerunt
ad torrentem cedron foras. Expe-
runt autem prima die mensis primi
mundare et in die octava eiusdem
mensis. ingressi sunt portam do-
mus templi domini: reperiueruntque
templum dictum octo: et in die sce-
ntesima mensis eiusdem. quod
exerant impleuerunt. Ingressi
quoque sunt ad ecclesiam regem:
et dixerunt ei. Sanctificauimus
domum domini. et altare olo-
cruxta. vasque eius. necnon et me-
sam positionis cum omnibus
vasis suis. cum etiam templum super
pellectile quam polluerat rex ar-
chaz. in regno suo postquam prae-
varicatus est: et ecce reposita sunt om-
nia coram altari domini. Consur-
gensque diluculo ecclesiam regis. a-
dunauit omnes principes ciuita-
tis et ascendit in domum domini: ob-
tulitque simul ihauros septem
et arietes septem. agnos septem.
et hircos septem: pro peccato.
pro regno. pro sanctuario. pro
iuda. Dixitque sacerdotibus filiis
aaron: ut offerrent super altare

dñi. Mactauerūt igit̃ thauros:
 ⁊ suscepērūt sanguinē sacerdo-
 tes: ⁊ fuderunt illū sup altare.
 Mactauerūt etiā arietes: ⁊ illo-
 rum sanguinē sup altare fude-
 runt. Imolauerūt agnos: ⁊
 fuderūt sup altare sanguinem.
 Applicuerūt hircos p peccō co-
 ram rege. ⁊ unūsa multitudine.
 Imposuerūt manus suas
 sup eos: ⁊ imolauerūt illos sa-
 cerdotes: ⁊ asperserūt sangui-
 nem eorū coram altari pro pi-
 aculo unūsi israelis. Pro omni
 quippe israel p̃ceptat rex ut
 olostū fieret pro peccato.
 Constituit q̃ leuitas in domo
 dñi. cum timbalis ⁊ psalterijs
 ⁊ citharis. scdm dispositionē
 dauid ⁊ gad uidens regis ⁊
 nachan pphete. Siquidē domi-
 ni p̃ceptum fuit. per manū p-
 phetaꝝ eius. Statueruntq; leui-
 te tenētes organa dauid ⁊ sac-
 dotes tubas: ⁊ misit ezechias
 ut offerret olostū sup alta-
 re. Cūq; offerret olostū ce-
 pērūt laudes canere dño. ⁊ da-
 gere tubis: atq; in diuersis or-
 ganis que dauid rex isrl repe-
 rat cōpare. Omni aut tur-
 ba adorāte. cantores ⁊ hi qui
 tenebāt tubas erant in officio
 suo: donec cōpleret olostū.
 Cūq; finita esset oblatio iur-
 uatus est rex. ⁊ omēs qui erāt

cum eo: ⁊ adorauerūt. Prece-
 pitq; ezechias ⁊ p̃ncipes leuitas
 ut laudaret dñm sermonibus
 dauid ⁊ alaph uidens: q̃ lau-
 dauerūt dñm magna leticia ⁊ i-
 curuato genu adorauerūt. Eze-
 chias aut etiā si addidit. Imple-
 tis manus ṽras dño: accedite
 ⁊ offerre victimas. ⁊ laudes in
 domo dñi. Obtulit ergo unū-
 sa multitudo hostias ⁊ laudes
 ⁊ olostū: mēte deuota. Por-
 ro nūc olostū q̃ obtulit
 multitudo hic fuit. Thauros sex-
 aginta. arietes centum. agnos
 ducentos: sanctificaueruntq; do-
 mino boues sexcentos: ⁊ oues
 tria milia. Sacerdotes uero pau-
 ci erant: nec poterāt sufficere ut
 pelles olostū detrahent.
 Unde ⁊ leuite fr̃es eorū adiuue-
 runt eos: donec impletū opus ⁊
 sanctificaretur ancillites. Inui-
 te quippe saniori ritu sanctifi-
 catur quā sacerdotes. Fecerūt
 ergo olostū plurima adipis
 pacificos ⁊ libamina olostū-
 torum: ⁊ cōpletus ē culcus do-
 mus dñi: statūq; est ezechias
 ⁊ omēs p̃ps eo q̃ ministeriū dñi
 esset cōpletū. De rege quippe
 hoc fieri placuerat. XXX

¶ Misitq; ezechias ad omne
 israel ⁊ iudā: scripsitq;
 epistolas ad ephraim ⁊ manas-
 sen: ut ueniret ad domū dñi in

ihrlm. et facerent phasce domino
deo israel. Tunc ergo consilio
regis et principum et universi occu-
paverunt ihrlm: decreverunt ut facerent pha-
sce mense secundo. Non enim occur-
rerant facere in tempore suo: quia
sacerdotes qui possent sufficere
sanctificationi non fuerant. et populus
non dum congregatus fuerat in ihe-
rusalem. Placuitque sermo regi
et omni multitudini: et decreverunt
ut mitterent nuntios in universum
israel de bethabee usque dan:
ut veniret et facerent phasce domino
deo israel in ihrlm. Multi enim
non fecerant sicut lege prescriptum
est. Perreperuntque nuntii cum
epistolis regis impio. et prin-
cipum eius in universum israel et
iudam: iuxta id quod rex ius-
serat predicationes. Filii israel reuer-
tuntur ad dominum deum abraham et isa-
ac et iacob: et revertere ad reliquias
quae effugerunt manus regis assy-
riorum. Nolite fieri sicut preses vestri
et fratres qui recesserunt a domino deo
patrum suorum: et tradidit eos in iterum
vicium. ut ipsi retineatis. Nolite in-
durare cervices vestras sicut preses
vestri. Tradite manus domino: et ve-
nite ad sanctuarium eius quod
sanctificavit in eternum. Et tunc
domino deo patrum vestrorum: et auertat a
vobis ira furoris eius. Si enim
vos reversi fueritis ad dominum:
fratres vestri et filii habebunt misericordiam

coram domino suis. qui illos duxerunt
captivos: et reverterunt in
terram hanc. Plus tamen et clementer
est dominus deus vestester: et non auer-
tet faciem suam a vobis si reverteri-
si fueritis ad eum. Agitur nuntii
pergebant velociter de civitate in
civitatem. per terram ephraim et ma-
nasse usque ad zabulon: illis ite-
ribus. et sublevarunt eos.
Et tamen quidam viri ex aser et
manasse et zabulon acquisce-
runt consilio: venerunt ihrlm. In
iuda vero facta est manus domini
ut daret eis cor unum: ut facerent
iuxta preceptum regis et principum ubi
bum domini. Congregati sunt in
ihrlm populi multi: ut facerent sol-
lemnitatem azimorum in mense se-
cundo. Et surgentes destruxerunt
altaria quae erant in ihrlm: ac
que universa in quibus idolis ado-
lebatur incensum subvertentes.
Proiecerunt in torrentem cedron.
Immolaverunt autem phasce quarta
decima die mensis secundi. Sacerdos
etque atque levite mandati sancti-
ficationis obducunt olorum castra in do-
mo domini: statimque in ordine suo
iuxta dispositionem et legem moysi
homines dei. Sacerdotes vero sus-
cipebant effundendum sanguinem
de manibus levitarum: eo quod missa
turba sanctificata non esset: et
idcirco immolarent levite phasce
hiis qui non occurrerant sancti-

ficari dñō. Magna etiam pars
ppli de ephraim et manasse et
isachar et zabulon que sancti-
ficata nō fuerat comedit pha-
se. non iuxta quod scriptū est:
et oravit p eis ezechias dñs.
Dñs bonus p̄ciabit. nūch
qui in toto corde requiritur do-
minū dñi p̄m suū: et nō im-
putabit eis quod minus sanc-
tificati sunt. Qui exauduit do-
minus: et placatus ē p̄p̄lo. Se-
cūq; filij isrl q̄ uncti sūt in ihe-
rusalem solennitate azimoz
septē diebus in leticia magna.
laudātes dñm p̄ singulos di-
es: leuitē q; et sacerdotes p̄ or-
gana q̄ suo officio cōgruēbāt.
Et locutus est ezechias ad cor
om̄i leuitaz: q̄ habebāt intelli-
gentiā bonā sup dñō: et come-
derūt septē dieb; solēmnitatis: im-
molantes victimas pacificas:
et laudātes dñm dñi p̄m suo-
rum. Placuitq; unūse m̄scu-
dini ut celebratē etiā alios di-
es septē: qđ et fecerūt cum igni-
fi gaudio. Ezechias autē rex iu-
da prebuerat m̄scudini mille
chauros: et septē milia ovium.
Principes vero dederāt p̄p̄lo
thuros mille: et oves decē mi-
lia. Sanctificata ergo ē sacerdotū
plima m̄scudo: et hilaritate p-
fusa oīs turba iuda tam sacerdo-
tum et leuitaz q; unūse frequē-

tie q̄ ueniat ex isrl: p̄clitorē q; de
terra isrl et habitantū in iuda.
Factaq; ē gradis celebritas in
iherlm: q̄lis a dieb; salomons
fili; dauid regis isrl in ea urbe
nō fuerat. Surrexerūt autē sac-
dotes atq; leuitē būdicātes p̄p̄lo
et exaudita est vox eoz: p̄uenit
q; oīs i habitaculū sanctū reli-

Quinq; hec fu. **XXXI**
sicut rix celebrata: reges.
sus ē om̄is israhel qui uncti
fuerat in urbib; iuda: et fecerūt
simulacra succideruntq; luros:
demoliti sunt ecclesia. et altaria
et struxerūt. nō solū de unūso
iuda et beniamin sed et de ephraim
quoq; et manasse: donec pri-
us succiderent. Fecerūtq; sunt
omnes filij israhel: i possessione-
nes et ciuitates suas. Ezechias
autē constituit turmas sacerdotū
et leuitaz p̄ diuisiones suas
unūquemq; in officio p̄prio. tā
sacerdotū uidelicet q; leuitaz ad
olocausa et pacifica: ut mini-
strarent et cōficerent. tunc etq;
in portis castrorū dñi. Pars autē
regis erat ut de p̄pria eius st-
tancia offerretur olocausum
mane semp et uespere: sabbatū
quoq; et halendis. et solēmnit-
bus terre: sicut scriptū ē in le-
ge moysi. Preceptat autē p̄p̄lo
habitantiū iherlm. ut daret par-
tes sacerdotib; et leuitis: ut pos-

sent uocare legi dñi. Quod cū
preceperat in aurib; multau-
dimis plurimas obuleret pmi-
nias filij israhel. frumenti uini &
olei: mellis quoq; et om̃i que
gignit humus decimas obu-
lerūt. Sed et filij israhel et iuda
qui habitabāt in urbib; iuda
obulerūt decimas bouum et ouiu-
um: decimasq; sacerdot; q̃ uoue-
rat dñs deo suo: atq; uniuersa
portantes fecerūt accuos pluri-
mos. Mense tertio repperūt acc-
uorū iactare fundamenta: et me-
se septimo compluerūt eos. Qu-
q; ingressi fuissent ecclesias et
principes eius. uiderūt accuos:
et benedixerunt dño. ac ipso is-
rahel. Interrogauitq; ecclesias
sacerdotes et leuitas: cur ita ia-
cerēt accui. Respondit illi azarias
sacerdos primus. de stirpe sacerdot;
dictus. Equo repperunt offerri
primitię in domo dñi. contedi-
mus et saturati sum⁹: et remā-
serūt plurima: eo qđ benedixe-
rit dñs ipso suo. Et reliq; autē
ē copia ista q̃; accuis. Precepit
igitur ecclesias: ut pararēt hor-
rea in domo dñi. Quod cū fe-
cissent intulerūt tam pminias
q̃; decimas et quicūq; uouerāt
fideliter. Fuit autē p̃fectus corū
rhonemas leuita: et semei frat-
r eius scđus: post quē iehiel. et
azarias. et naad. et asahel. et

ihrimoth: iezabat quoq; et e-
lihel. et ismarthias. et maach.
et banas. p̃posui sub manib;
rhonem et semei fratris ei⁹ et
imperio ecclesie regis. et azari-
e p̃sulis dom⁹ dñi: ad quos
om̃ia p̃uehāt. Chore uero fi-
lius iemma leuitas. et iannor o-
rientalis porte p̃posui sāt hui⁹
que sponte offerebātur dño. p̃-
mitisq; et consecratis in sanc-
ta sacerdot;: et sub cura eius e-
den. et beniamin. iehue et semei-
as. amarias quoq; et sechemi-
as. i ciuitatib; sacerdotū: in fi-
deliter distribuēt fr̃ib; suis p-
tes. minorib; atq; maioribus.
receptis manib; ab ānis tribus
et supra. r̃ctis qui ingrediebā-
tur templū dñi. Et quicūq; p
singulos dies adducebāt i m̃is-
terio. atq; obseruationib; iux-
ta diuisiones suas: sacerdotib;
per familias et leuitas. a uir-
sano āno et supra p̃e ordine
et normas suas. unūq; iusti-
tudinē tam uxorib; quā libris
eius unūq; sequis. sed licet nbi
de hīs que sanctificata fuerāt p̃-
bebat. Sed et filios aaron
per agros et suburbana urbi-
um singulas disposuit erāt ui-
ri qui partes distribuēt unū-
sa sequi masculino: de sacerdo-
tib; et leuitis. Fecitq; ecclesias
unūsa que diximus. in omni

iuda: opatusq; est bonū et rectum et verū corā dñō deo suo. in omīsa cultura ministerij domus dñi iuxta legem et ceteras: volēs requirere deū suū ī toto corde suo. *fecitq; et p̄p̄eratus est.* *XXXII*

Post q̄ et huiusmodi veritatem venit semachetib; rex assirior: et ingressus iudā obsedit ciuitates minutas. volens eas capere. Quod cū uidisset ezechias uenisse scilicet semachetib; et totū belli impetū uertit cōtra iherlm: inuēto cū p̄ncipib; cōsilio uirib; fortissimis ut obtinerēt capita fontium qui erāt extra urbē: et hoc oīm decernēte sententia cōgregauit plurimā multitudinē: et obturauerūt cūctos fontes. et cunū qui fluctāt in medio terre dicēs. *Ne ueniāt reges assiriorū: et inueniāt aquarū abundantiā. Edificauit q̄ agens industrie oīm murū qui fuerat dissipat⁹: et reuerit turrea dēsup: et forinsecus alterū murū. Instaurauitq; mello in ciuitate dauid: et fecit unū si gnū armaturā et clipeos. Cōstituitq; p̄ncipes bellatorū ī exercitu: et cōuocauit unūcos in platea porte ciuitatis: ac locutus est ad eos eos dicēs. Viriliter agite et cōfortamini: nolite timere: nec paueatis regē assiriorē et unūsam multitudinē*

que est cū eo. Multo enī plures nobiscū sunt quā cū illo. Cum illo enī est brachiū carneū: nobiscū dñs deus noster qui auxiliator est noster: pugnatq; p nobis. Cōfortatusq; ē p̄p̄s huiusmodi uerbis ezechie regis iuda. Que postq; gesta sūt: misit semachetib; rex assirior seruos suos iherlm ipse enī cū unūso exercitu obliuiscit lachris: ad ezechia regem iuda. et ad oēm pplm q̄ erat in urbe dicēs. Hec dixit semachetib; rex assiriorū. In quo habētes fiduciā. sedens obsessi in iherlm: Nūm ezechias decipit uos. ut tradat mortū infamē. et sit: affirmās q̄ dñs deus uester liberet uos de manu regis assirior. Nūquid nō iste ē ezechias qui destruxit ecclesia illius et altaria: et p̄cepit iude et iherlm dicēs. corā altari uno adorabitis. et in ipso cōburetis incensū: An ignoratis q̄ ego fecerim. et p̄ces mei cunctis feci p̄p̄is: Nunquid p̄ualuerūt digiti mei oīm q̄ fecerū liberare regionē suā de manu mea: Quis est de unūsis dñs gentiū quas uastauerūt p̄ces mei qui potuerit reuere pplm suū de manu mea: ut possit etiā deus uester reuere uos de hac manu. Non uos ego decipiat ezechias. nec

vana p[er]suasione deludat: neq[ue]
 credatis ei. Si eni[m] nullus potu-
 it deus cunctaru[m] gentiu[m] atq[ue] re-
 gionum liberare populu[m] suu[m] de
 manu mea. et de manu p[ri]m-
 iteoru[m]: co[n]sequente[m] nec deus v[er]-
 ter potest reu[er]te[re] vos de hac ma-
 nu. Sed et alia multa locuti su[n]t
 serui eius co[n]tra d[omi]nu[m] deu[m]: et co[n]-
 tra ezechi[am] seru[u]m ei[us]. Epistolas
 quoq[ue] scripsit plenas blasphe-
 mie in d[omi]nu[m] deu[m] israhel: et locu-
 tus e[st] adu[er]sum eu[m]. Sicut dii ge[n]-
 tium ceteras no[n] potueru[n]t libe-
 rare populu[m] suu[m] de manu mea:
 sic et deus ezechie[re] reu[er]te[re] no[n] po-
 test populu[m] suu[m] de manu ista. In-
 sup[er] et clamore magno lingua
 iudaica o[mn]ia populu[m] qui sedebat
 in muris iherosolym[itaru]m p[er]sonabat: ut
 reverteret eos. et caperet civitate[m].
 Locutusq[ue] e[st] d[omi]nu[s] deus israhel: sicut
 adu[er]sum deos p[ro]p[ri]os terre opa
 manuu[m] ho[m]inu[m]. Oraueru[n]t igit[ur]
 ezechias rex. et filius a-
 mos p[ro]phetas adu[er]su[m] hanc blas-
 phemia[m]: ac confecti sunt us-
 q[ue] i[n] celu[m]. Et misit d[omi]n[u]s angelu[m]
 suu[m]: q[ui] percussit o[mn]em viru[m] robus-
 tum et bellato[re]m. et p[ri]ncipe[m] exer-
 citus regis assirio[rum]: reu[er]susq[ue]
 est cu[m] ignominia in tra[m] sua[m].
 Cumq[ue] ingressus esset dom[u]m dei
 sui: filii q[ui] egressi fuerant de ore
 eius interfeceru[n]t eu[m] gladio.
 Salvauiq[ue] d[omi]n[u]s ezechi[am] et ha-

bitatores iherosolym[itaru]m de manu sua-
 charib[us] regis assirio[rum]. et de ma-
 nu o[mn]iu[m]: et p[re]stitit ei quere[m] per-
 curru[m]. Multa etiā deferrebant
 hostias et sacrificia d[omi]no in ihe-
 rusal[em]. et munera ezechie[re] regi
 iuda. Qui exaltatus est post hi-
 coram cunctis g[en]tibus. In dieb[us] il-
 lis egrotavit ezechias usq[ue] ad
 mortem: et oravit d[omi]nu[m]. Exau-
 diuitq[ue] eu[m] et dedit ei signu[m]: sed
 non iuxta beneficentia[m] que accepe-
 rat retribuit: quia elatu[m] est
 cor eius. Et facta est co[n]tra eum
 ira. et co[n]tra iuda et iherosolym[itaru]m. Hu-
 miliatusq[ue] est postea eo q[uo]d exal-
 tatum fuisset cor eius: tam ipse
 q[ui] habitatores iherosolym[itaru]m: et idcirco
 non venit sup[er] eos ira d[omi]ni i[n] die-
 bus ezechie[re] fuit aut[em] ezechias di-
 ces et iudicis valde: et thesau-
 ros sibi plurimos co[n]gregavit
 argenti et auri. et lapidis p[re]cio-
 si. aromatu[m] et armoru[m] uniu[er]si-
 g[en]it[is]. et vasoru[m] magni p[re]cij:
 apothecas quoq[ue] frum[en]ti vini.
 et olei. et p[re]sepia o[mn]iu[m] num[er]o[rum]:
 cavilasq[ue] p[re]corib[us]. et urbes sce-
 dificant. Habebat quippe gre-
 ges ovium. et armentoru[m] innume-
 rabiles: eo q[uo]d dedisset ei d[omi]n[u]s su-
 stantiam m[ul]tam iumentis. Ipse e[st]
 ezechias qui obturavit superci-
 orem fontem aquar[um] gro[n]i: et
 auertit eas subter ad occidentem
 urbis dauid. In o[mn]ib[us] opib[us]

luis fecit prospera quod voluit. At-
tamen in legatione principum
babilonis qui missi fuerant ad
eum. ut interrogarent de portento
quod acciderat super terram. dereliquit
eum dominus: ut temptaretur et nota fi-
cerent omnia que erant in corde ei-
us. Reliqua autem sermonum eze-
chie. et misericordiarum eius scripta sunt
in visione ysaie. filii amos p-
phete: et in libro regum iuda et
israhel. Dominusque ezechias
cum patribus suis: et sepelivit eum
supra sepulchra filiorum dauid.
Et celebravit ei requias uni-
uersus iuda. et omnes habitatores
iherusalem: regnavitque manasses fi-
lius eius pro eo. XXXII

Quodam autem tempore erat ma-
nasses cum regnare cepis-
set: et quinquagintaque annis
regnavit in iherusalem. Fecit autem
malum coram domino iuxta abomi-
nationes gentium quas subiecit
dominus coram filiis israhel: et
conversus instauravit ecclesia
quam demolitus fuerat ezechias pater
eius: construxitque aras baalam.
et fecit lucos: et adoravit omnem
miliciam celi et coluit eam. Edifica-
vit quoque altaria in domo do-
mini: de qua dixerat dominus i ihe-
rusalem cum nomine meo in eternum.
Edificavit autem ea cuncto exerci-
tuum celi. in duobus annis domus
domini: finisque fecit filios suos p-

ignem in valle bethfenu. Obser-
vabat somnia. sedabat augu-
ria: maleficiois autem miscuebat.
Habebat secum magos et m-
tatores: multaque mala opera-
tus est coram domino ut irritaret eum.
Insuper quoque et ostentante sig-
num posuit in domo domini: de qua
locutusque est dominus ad dauid et
ad salomonem filium eius dicens.
In domo hac et in iherusalem quam e-
legi de cunctis tribubus israhel po-
nami nomen meum in sempiternum:
et mouere non faciam pedem
israhel de terra quam tradidi pa-
tribus tuis: ita duraverat si custodi-
erint facere que precepi eis cuncta.
que legem et testimonia: atque in-
dicta que mandavi per manu
moysi. Igitur manasses sedux-
it iudam et habitatores iherusalem: ut
facerent malum super omnes gentes
quas subiecit dominus a facie
filiorum israhel. Insuperque est do-
minus ad eum et ad populum illius:
et attendere noluerunt. Quare
superinduxit eis principes exerci-
tus regis assiriorum: captumque
manassem: et vinctum cathenis
atque pedibus duxerunt in babilo-
nem. Qui postquam coangustatus
est oravit dominum deum suum: et egit
penitentiam valde coram deo pa-
trum suorum. Deprecatusque est eum et
obsecrauit intente. et exaudivit
oracionem eius: reduxitque eum ihe-

rusale in regnū suū: et cognov-
it manasses qđ dñs ipe esset
deus. Post hoc edificavit murū
terra iunctatē dauid ad occidē-
tē grō. in dualle ab intū por-
te piscinē p̄cūm usq; ad ofel:
et exaltavit illū vehemētē. E-
stinguitq; principes exercitus in
cūctis iunctatib; iuda munis.
et abstulit deos alienos. et simu-
lacrū de domo dñi: aras q̄s q̄s
fecerat in mōre domus dñi et i
ihrlm: et p̄cūc oīa terra orbē.
Porro instauravit altare do-
mini: et immolavit sup illud
victimas et pacifica et laudem.
p̄cepitq; iude ut scruiēret dño de-
o israhel. Atamē adhuc p̄p̄s
imolabat in excelsis dño deo
suo. Reliqua autē gestorū ma-
nasse. et obsecratio eius ad de-
um suū: verba quoq; videndū
qui loquebātur ad eū in noīe
dñi dei isrl cōdñētur in sermo-
nibus regū israhel. Oratio q̄
eius et exauditiō et cuncta pec-
cata atq; cōtempniis: loca etiā
in quib; edificavit excelsa et fe-
cit lucos et statuas anteq; age-
ret penitentiā: scripta sunt in
sermonib; ozai. Dormiuit re-
go manasses cū p̄rib; suis: et
sepeliētur cū in domo sua: reg-
navitq; pro eo filius ei⁹ amō.
Viginti duos annos erat cū reg-
nare cepisset: et duob; annis reg-

navit in ihrlm. Fecitq; malū i
cōspectu dñi sicut fecerat manas-
ses pater eius: et cunctis idolis
q̄ manasses fuerat fabricatus
imolavit atq; scruiuit et non ē
revertitus facie dñi sicut reuer-
tus est manasses pater eius: et
multo maiora deliquit. Eūq;
cōiurassent adiūs cum scrui
sui interfecit eum in domo su-
a: porro reliqua p̄p̄i multitudine
ecclis hys qui amon p̄cūcēt
cōstituit regem iosiā filiū eius

pro eo. XXXIII
Quod annos erat iosias cū
regnare cepisset: et triginta et
uno anno regnavit in ihrlm.
Fecitq; quod erat rectū in cō-
spectu dñi: et ambulavit in vi-
is dauid p̄ris sui: non declina-
vit neq; ad dexterā neq; ad sinis-
tram. Octavo autē anno regni
sui cum adhuc esset puer. cepit
querere deū p̄ris sui dauid: et
duodecimo anno postq; cepit
mūdare iudā et ihrlm ab excelsis
et lucis simulacrisq; et sculpti-
lib; . Destruētiq; corā eo aras
baalim. et simulacra que sup-
posita fuerāt demoliri sunt. Lu-
cos etiā et sculptilia succidit at-
q; cōminuit: et sup tumulos e-
orū qui eis imolare consueve-
rant fragmenta dispersit. Ossa
p̄terea sacerdotū cōbussit in al-
tarib; idolorū: mūdavitq; nu-

dam et iherusalem. Sed et in urbibus manasse et ephraim et symeon usque neptalim cuncta subvertit. Quod altaria dissipasset et lucos et sculptilia destruxisset in frustra. cunctaque delubra demolitus esset de universa terra israel: reversus est iherusalem. Igitur anno octavo decimo regni sui mudata iam terra et templo domini: misit saphan filium eschie et maasiam principem civitatis. et iocha filium ioathas arcometarium: ut instaurarent domum domini dei sui. Qui venerunt ad helchiam sacerdotem magnum: acceptaque ab eo pecunia que illata fuerat in domum domini. et quam congregaverant leuite et ianitores de manasse et ephraim et universis reliquis israel. ab omnibus iuda et beniamin et habitatoribus iherusalem: tradiderunt in manibus eorum qui preerat operis in domo domini: ut instaurarent templum. et infirma queque sanarent. **A**t illi dederunt eam artificibus et cemetariis: ut emerent lapides de lapidicinis. et ligna ad conmissionem edificii. et ad conguationem domorum que destruxerant reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem positi operarii iadab et abdias de filiis meari. zacharias et mosollai de filiis math. qui urgebant opus: omnes leuite sanctes organis cantate. **S**u-

Pros vero qui ad diversos usus onera portabant: erant scribe. et magistri de leuitis ianitores. **E**un-que effertur pecunia que illata fuerat in templum domini. reperit helchias sacerdos librum legis domini per manum moysi: et ait ad saphan scribam. Librum legis iuxta in domo domini: et tradidit ei. At ille intulit volumine ad regem: et nuntiavit ei dicens. Omnia que dedisti in manu servorum tuorum: ecce complentur. Argentum quod repertum est in domo domini conflaverunt: datumque est perfectis artificibus. et diversa opera fabricantibus. preterea tradidit michi helchias sacerdos hunc librum. **Q**ue cum rege presente recitasset. audissetque ille verba legis. cecidit vestimenta sua: et precepit helchie et aichiam filio saphan. et abdon filia mutha. saphanque scribe. et asare servus regis dicens. **I**te et orate dominum pro me. et pro reliquis israel et iuda: super universis sermonibus libri istius qui repertus est. **M**agnus cum furor domini exallavit super nos: eo quod non custodierunt precepta domini. ut facerent omnia que scripta sunt in isto volumine. **A**b hoc ergo helchias et hi qui simul a rege missi fuerant ad oldan prophetam uxorem seliu filii shtuath. filii aras. custodis vestium. qui habitabat in iherusalem in sedea: et

locuti sunt ei verba que supra narraui⁹. **A**t illa rēdit eis. **H**ec dicit dñs deus isrl. Dicite viro q̄ misit vos ad me. **H**ec dicit dñs. Ecce ego inducā mala sup locū istū et sup habitatores eius: nūcāq; maledicta que scripta sunt in libro hoc. quē legērūt corā rege iuda: q̄ a dereliquerūt me et sacrificauerūt dñs alienis ut me ad iracūdiā puocarēt in cūctis opib; manuū suarū. **P**ropterea stillabit furor meus sup locū istū: et nō extinguē. **A**d regem autē iuda qui misit vos p dñō dīcēdo sic loquū. **H**ec dicit dñs deus israhel. **Q**uoniā audisti verba voluminis. atq; emolliūt est cor tuū. et humiliat⁹ es in cōspēctu dñi sup hijs que dicta sunt cōtra locū hūc et habitatores iherlm: reuertisq; faciem meam sedisti vltimēta tua et fluxisti corā me: ego q̄ reaudui te dicit dñs. **N**ūc cū colligā te ad patres tuos: et inferris ī sepulcrū tuū in pace: nec videbūt oculi tui malū qd̄ ego inducturus sum sup locū istū et sup habitatores ei⁹. **R**etulerūt itaq; regi cuncta que dixerat. **A**t ille mōtoratis vniūsis maiorib; natu iuda et iherlm ascendit in domū dñi: quaq; omnes viri iuda et habitatores iherlm. sa-

cerdotes et leuit et cūctus ppl⁹ a minimo usq; ad maximū. **Q**uib; audiētib; in domo dñi legit rē omnia verba voluminis: et stans in tribunali suo p̄fuit sedus corā dñō ut ambularet post eum. et custodiret precepta et testimonia et iustificatiōes ei⁹ in toto corde suo. et in tota aīa sua: faceretq; q̄ scripta sunt ī volumine illo qd̄ legitat. **A**duerant q̄ sup hoc omnes q̄ rep̄ta fuerāt in iherlm et benedixit: et fecerūt habitatores iherusalem iuxta parolā dñi dei p̄m suor. **A**bstulit ergo iosias cūctas abominatiōes de vniūsis regionib; filiorū isrl: et fecit oīes qui residui erant in isrl seruire dñō deo suo. **C**unctis dieb; ei⁹ non recesserūt a dñō deo patrū suorū. **A**ut iosias in iherlm p̄phete dñō: quod imolatū est q̄nta decima die mensis primū. **E**t cōstituit sacerdotes ī officiis suis: hortatusq; est eos ut ministrarēt in domo dñi. **I**uuenis quoq; ad quos eruditiōnē omnis israhel sanctificabat dñs: locutus est. **P**onite archam in sanduatio templi: qd̄ edificauit salomon fili⁹ dauid rex israhel. **A**cqua q̄ cū tā vltia portabitis. **N**ūc ergo ministrate dñō deo v̄ro et p̄plo eius isrl: et p̄parate vos p

domos et cognationes vras i
 diuisionib; singuloru sicut p
 cepit dauid rex isrl. et descripsit
 salomō filius eius: et ministrare
 in sanctuario per familias tur
 masq; leuitas: et sanctificati
 imolare phase. **S**tes etiā vros
 ut possint iuxta verba que lo
 cutus est dñs in manu mori
 faice. parate. Dedit p̄terea io
 has omni p̄lo qui ibi fuerat in
 unius in solēitate phase ag
 nos et hēdos de gregib; et reli
 qui p̄coris triginta milia: bou
 q; tria milia. Hec de regis uni
 uersa substantia. Dux quoq; ei
 us sp̄te quod voverāt obui
 lerūt: tam p̄lo q; sacerdotib;
 et leuitis. Porro helchias et
 zacharias et ichibel p̄ncipes do
 mus dñi dederūt sacerdotibus
 ad faciēdū phase p̄cora omne
 tum duo milia sexcenta: et boues
 sexcentos. Elionaias aut et se
 micias etiā et nathanahel f̄cs
 eius. necnō alabias et iabihel
 et iosabat p̄ncipes leuitas. de
 derūt ceteris leuitis ad celebra
 dū phase. quq; milia p̄corū:
 et boues quingentos. Prepara
 tūq; est ministrū et steterūt sacer
 dotes in officio suo: leuite quo
 q; in curiis iuxta regis impi
 um: et imolatu est phase. **A**l
 p̄secrūtq; sacerdotes manus su
 as sanguine: et leuite ducere

rūt pelles olocaustorū: et sepa
 raucrūt ea. ut daret p̄ domos
 et familias singulorū. et offerret
 tur dño sicut scriptū ē in libro
 mori. de bub; fecerūt quoq; si
 militer. Et assauerūt phase su
 p̄ ignē: iuxta qd i lege scriptū ē.
Panctas vero hostias correc
 tū in leuitis. et carabīs et ollis: et
 festinato distribuerūt uniuerse
 plebi: sibi aut et sacerdotib; pos
 tea parauerūt. **N**ā in oblatio
 ne olocaustorū. et adipū usq;
 ad noctē sacerdotes fuerūt occu
 pati: unde leuite et sibi et sacer
 dotib; filiis aaron parauerūt
 nouissimis. Porro rātores fi
 lii asaph stabāt in ordine suo:
 iuxta p̄ceptū dauid et asaph et
 annan et idithū p̄phetas regis.
Ammores vero per portas sin
 gulas obseruabant: ita ut ne
 puncto qd discederet a ministri
 o. Quāobrem et f̄cs corū leuite
 parauerūt eis cibos. Omnis
 igit cultura dñi tunc cōpleta est
 in die illa: ut faceret phase. et
 offerret olocausta sup altare
 dñi iuxta p̄ceptum regis iose.
 offerretq; filii israhel qui ceper
 ti fuerant ibi phase in temp̄ il
 lo et solēitate azimorū: septē
 dieb;. **N**ō fuit phase simile hu
 it in israhel a dieb; samuelis
 prophete: sed nec quisquā de
 nūdis regib; isrl fecit phase si

11

rut iosias sacerdotibus et leuitis
et omni iude et isrl qui relictus
fuerat: et habitantibus in iherlm.
Octauodecimo anno regni iose-
phat pharse celebratum est. Post
quam misit iosephat iosias templum
ascendit nechas rex egypti ad
pugnandum in carchanis iux-
ta eufratem: et pressit in occur-
sum eius iosias. At ille missus
ad eum nuntius ait. Quid michi et
tibi rex iuda: Non aduersum te ho-
die venio. sed contra aliam pug-
no domum: ad quam me deus festi-
nato ire precepit. Desine aduer-
sum deum facere qui mecum est: ne
interficiat te. Noluit iosias reu-
ti sed parauit contra eum bellum:
neque acquieuit sermonibus necha-
e. Et ore dei: utrum precepit ut dimi-
taret in campo mageddo. At
quia vulneratus a sagittariis dixit
pueris suis. Educite me de pri-
lio: quia opido vulneratus sum.
Qui circumtulit eum de curru i al-
terum curru qui sequebatur eum mo-
re regio: et asportauerunt eum
in iherlm. Mortuusque est: et sepul-
tus in mausoleo patrum suorum: et
uniusus iuda et iherlm luctati
sunt: ieremias maxime: cum omnes
cantores atque cantatrices usque in
presentem diem lamentationes super
iosiam replerant: et quasi se obui-
nuit in isrl. Ecce scriptum fertur
in lamentationibus. Reliqua au-

tem sermonum iosephat. et misericor-
dium eius que lege precepta sunt
domini: opera que illi prima et nouis-
sima scripta sunt in libro regum

iuda et israhel. **XXXVI**
Culit ergo populus iosephat
filium iosephat: et constituit regem pro pa-
tre suo in iherlm. Viginti annos
erat iosephat cum regna-
re cepisset: et tribus mensibus reg-
nauit in iherlm. Amouit autem eum
rex egypti cum uenisset in iherlm:
et condempnauit eam centum talentis
argenti et talento auri. Constituit
que pro eo regem eliahim filium
eius super iudam et iherlm: et uocauit
nomen eius ioachim. Ipse uero
iosephat tulit secum: et adduxit
eum in egyptum. Viginti quoque anno-
rum erat ioachim cum regnare ce-
pisset: et undecim annis regna-
uit in iherlm: fecitque malum coram
domino deo suo. Contra hunc ascen-
dit nabuchodonosor rex babilo-
norum: et cum duxit eum duxit
in babilonem: ad quam et uasa do-
mini circumtulit. et posuit ea in tem-
plo suo. Reliqua autem uerborum
ioachim. et abominacionum eius
quas operatus est. et que inueni-
ta sunt in eo. continentur in libro re-
gum iuda et isrl. Regnauit autem
ioachim filius eius pro eo. De
eo annos erat ioachim cum reg-
nare cepisset: et tribus mensibus ac
decem diebus regnauit in iherlm:

fecitque malum in conspectu domini.
 Cumque iam circulus volueretur:
 misit nabuchodonosor rex nu-
 rios qui et adduxerunt eum in ba-
 bilonem: asportans simul pre-
 ciosissimis vasis domus domini.
 Regem vero constituit sedechiam
 patrem eius super iudam et iherusalem. Di-
 gnum et unum annum erat sedechi-
 as cum regnare cepisset: et unde-
 cim annis regnavit in iherusalem.
 fecitque malum in oculis domini dei
 sui: nec crebuit faciem ieremie
 prophete loquens ad se ex ore
 domini. Et regem quoque nabuchodonosor
 recessit qui advenerat cum
 per deum: et induravit cervicem suam
 et cor: ut non reverteretur ad dominum
 deum israel. Sed et omnes principes
 sacerdotum et populi perarati sunt
 inique iuxta universas abomi-
 nationes gentium: et polluerunt
 domum domini quam sanctificaverat
 sibi in iherusalem. Mitterat autem do-
 minus deus patrum suorum ad illos
 per manus nuntiorum suorum denot-
 te resurgens et quotidie commo-
 vens: eo quod parceret populo et ha-
 bitaculo suo. **At illi suble-
 vant nuntios dei et parvipende-
 bant sermones eius: illudcbantque
 prophetis: donec ascenderet fu-
 rore domini in populum eius. et esset nul-
 la curatio. Adduxit enim super e-
 os regem chaldeorum: et interfecit
 iuvenes eos gladio in domo**

sanctuarii. Non est mulctus ado-
 lescentis et virginis et senis nec
 decrepiti quidem: sed omnes tradi-
 dit in manibus eius: universaque
 vasa domus domini tam maiora
 quam minora. et thesauros templi et
 regis et principum instulit in ba-
 bilonem. Accenderunt hostes do-
 mum dei: destruxeruntque murum ihe-
 rusalem. **Universas turreis con-
 struit: et quicquid preiosum fu-
 erat demolita sunt. Si quis evase-
 rat gladium. ductus in babilo-
 nem servavit regi et filijs eius:
 donec imperaret rex persarum. et co-
 mpleretur sermo domini ex ore ieremie:
 et celebraret terra sabbata sua.
 Cunctis enim diebus desolationis
 erit sabbatum: usque dum comple-
 tur septuaginta anni. Anno
 autem primo regis persarum ad re-
 plendum sermonem domini quem locu-
 tus fuerat per os ieremie. suscita-
 vit dominus spiritum regis persarum:
 qui iussit predicari in universo
 regno suo etiam per scripturam di-
 rentis. **Hec dicit deus rex persarum.
 Omnia regna terre dedit
 michi dominus deus reli: et ipse
 precepit michi ut edificarem ei do-
 mum in iherusalem que est in iudaea.
 Quis ex vobis est in omni populo
 eius? Sic dominus deus suus cum eo et
 ascendat. **Inquit ois manus
 los regis iuda cum captus te-
 neretur in Babylonia.******

Domine deus omnipotens
pater noster abraham
isaac et iacob et semi-
ni tuo iusto. qui fecisti celum et ter-
ram cum omni ornatu eorum: qui sig-
nasti mare uerbis precepti tui: qui co-
clusisti abyssum et signasti terribili
et laudabili nomine tuo. quem omnes
pauent. et tremunt a uultu uir-
tutis tue: et insustentabilis ira super
peccatores comminationis tue: mi-
sericordia uero et investigabilis mi-
sericordia promissionis tue: qui
manu tua es dominus altissimus. super
omni terram loganimitas. et mul-
ti misericors: et propitius super
malitiam hominum. Tu autem domine se-
cundum bonitatem tuam promissisti pe-
nitentiam remissionis peccatorum: et mi-
sericordiam iustis. abraham isaac et ia-
cob. hijs qui tibi non peccauerunt:
qui peccavi super numerum arene
maris. multiplicatae sunt iniqui-
tates mee: iocundatus sum mi-
sero uinculo ferri. et non est respira-
tio michi: quia excitaui iracundi-
am tuam et malum coram te feci sta-
tuens abominaciones et multi-
plicans offensiones. Et nunc flecte
ro genua cordis mei: propitius ad
te bonitatem domine. Peccavi domine
peccavi: et iniquitatem meam agnos-
co. Propterea rogas te domine remitte
te michi remitte michi: ne con-
spicias me cum iniquitibus meis:

utque in eternum reserues mala mi-
hi: quia indignum saluabis me
secundum magnam misericordiam tuam: et
laudabo te semper omnibus diebus
uite mee: quoniam te laudat omnis
virtus celorum: et tibi est gloria in se-
cula seculorum amen. *Explicit oratio
mauricii regis iude. Incipit p-
salmus beati ieronimi p-pheti in librum*

Tercium distichon. *Et dicit.*
Nihil sit latere quod
positis. an negare:
necdum statui. Nam
vobis aliquid ipsemetipsum anuere
sentire est: et magnitudo one-
ris imposita ita reuerens premit. ut
ante se facere cunctum sit quoniam lauan-
dum. Proinde ad hoc iudicium
studia: quod omne quod scribitur rep-
bendendum putant. Et necdum
dicit se conscientia repugnante pub-
lice latere que occulte legunt:
tantum ut clamare compellat et
dicere. Domine libera animam meam a
labio iniquis et a lingua dolo-
sa. Tercius annus est qui semper scri-
bitis atque rescribitis ut eldere li-
brum et hester vobis de hebreo sus-
scriptam: quasi non habeatis gre-
ca et latina volumina: aut quic-
quid illud est quod a vobis ver-
atur non statim ab omnibus con-
spicuum sit. Frustra autem ut ait
quidam nunc neque aliud sagittando
nisi odium querere: recte dicitur
ne est. Namque obsecro vos mihi d-
-

nion et rogatione karissimur:
ut privata lectione octava libro
non effugas in publicum. nec fasti-
diosis tibus ingratias: vitis
q; roe supelium. q; iudicare tan-
tu de alijs et ipsi facere nihil no-
uerunt. Si q; aut fractu sunt q;
b^o nra non displicet hys tribu-
tis exemplar: amonentes ut he-
brae nota quor; gradis in hoc
volumine copia e: distinde et
p intervallo inscribant. Nichil ei
proderit emendasse librum nisi e-
mendatio librarios diligencia
deseruit. Nec quicq; moueat q;
vnius a nobis editus liber est:
nec apocryphos terti et q;ti li-
bri solum delectet: q; et apud
hebreos elare necneq; sermo-
nes in vnu volumine coartant
et que non habent apud illos.
nec de viginquor scribis sunt
protul abinde. Si q; aut sep-
tuaginta voli opposuerit inter-
pres. quor; exemplaria varietas
ipsa laetata et curata demon-
strat: nec potest utiq; veru asse-
ri qd diuersum e: mittite eu ad
euangelia in qbus mstra ponunt
q; de veteri testameto q; apud
septuaginta interpretes non habent:
videt illud quia nazarenus
vocabitur. et ex egipto vocauit fi-
liu meu. et videbunt in que con-
punter. mstraq; alia. que la-
tiori opi reseruam: et querite

ab eo ubi scripta sunt. Eumq;
proferre non poterit: vos legi-
te de hys exemplarib; que nup a
nobis edita maledicor; quondam
lignis sfodiunt. Sed ut ad opem
vnu: ecce qd illaturus su
quisimū est. Edidi aliqd qd
non habet in greco: aut alit ha-
betur q; a me versum est. quid
interpreti laniat: Interpres he-
breos: et ipsis auctorib; insulafo-
ni mer ul arrogat ul derogat si-
dem. Porro aliud est si clausis
quod dicit oculis michi voluit
maledicere: et non imitant gre-
corum studiu et benivolentia:
qui post septuaginta insulatores
iam xpi euangelio choruscante
indros et hebionitas legis vete-
ris interpretes aquila videlicet et
symachū. et theodotionē. et eu-
roise legunt. et p origenis laborem
in caplois ecclesijs deditur.
quomagis latin grati esse de-
bet: q; exultant teneant gre-
ciam a se aliqd mutuari. Pri-
mu ei magnor; sumptū e et infu-
te difficultatis. exemplaria posse
habere oia: deinde etia q; habu-
erit. et hebrei sermonis ignari
sunt magis crebunt: ignoran-
tes q; et multis vtrius dixerit.
Qd etia sapientissimo auda nu-
pe apud grecos accidit: ut in-
terdu scripserit sensu reliquos.
vniuersumlibet interpretis sequit.

retur errorē. Nos autē q̄ hebre-
e lingue salte parua habem⁹
sciendā. et lacrimis nobis ut cū-
q; sermo nō deest: et de alijs ma-
gis possumus iudicare: et ea q̄
ip̄i intelligimus in nr̄a lingua
promere. Itaq; licet cedra sibi-
let. victorq; syro incendia iac-
ret: nunq; meū iuuare xp̄o sile-
bit eloqū: etiā p̄nta lingua bal-
buer. Regat q̄ volūt: qui no-
lūt abiciant. Euertit apices.
lras calumient. Magis vr̄a ca-
ritate puorabor ad studiu: q̄
illoz detractione et odio deterre-
bor. *In ip̄is libris Esdr. p̄m. iij.*
¶ Anno p̄mo xvi. Cap. p̄m.
regis p̄clay ut d̄pleret verbū
dñi q̄ ore ieremie suscitauit do-
minus spiritū xvi regis p̄cla-
rum: et suscitauit vocem omni
regno suo. etiā p̄ scripturā di-
ctis. Hec dixit rex rex p̄lay.
Omnia regna t̄re dedit michi do-
minus deus celi: et ipse p̄cepit
michi ut edificare et domū in
ihrlm. que est in iuda. Quis ē
in nobis de vniūso p̄p̄o eius:
Sit dñs illi? cū eo. Ascendat ī
ihrlm que est in iuda: et edifice
domū dñi israel: ip̄e est deus q̄
est in ihrlm. Et om̄es reliqui ī
cūctis locis vbiq; habitant
admittēt cū viri de loco suo. ar-
gento et auro et substantia et pe-
corib;: recepto qd̄ voluntarie

offerūt templo dñi qd̄ est in ihe-
rusalem. Et surrexerūt p̄ncipes
p̄m de iuda et beniamin. et sa-
cerdotes et leuite: om̄is autē sus-
citauit deus spiritū: ut ascende-
ret ad edificandū templū domū
qd̄ erat in ihrlm. Dimisiq; q̄ e-
rant in circuitu adiuuērūt ma-
nus eoz ī valis argenteis et au-
reis. in substantia. et iumentis
in suppellectili: receptis hīs q̄
sponte obulerāt. Rex quoq;
eoz protulit vasa templi
dñi que tulerat nabuchodonoso-
sor de ihrlm: et posuit ea in
templo dñi sin. Protulit autē ca-
treus rex p̄sarū p̄r manū mi-
tridatis filij gazabar: et annu-
merauit ea sasabasar p̄ncipi
iude: et hic ē nūm eoz. Fide au-
te regina: hale argēte mille:
cultri viginouē: sciphi au-
rei triginta: sciphi argētei scōi q̄-
dringēdecim: vasa alia mille.
Omnia vasa aurea et argētea:
q̄q; milia quadringēta. Vni-
uersa tulit sasabasar: cum hīs
qui ascēdebāt de t̄smigratio-
ne babilonis in ihrlm. ¶

¶ Hī sunt autē filij p̄uincie
qui ascēdērūt de capēnta-
re quā t̄stulerat nabuchodo-
nosor rex babilonis in babilo-
nem: et reuersi sunt in ihrlm et
iudā. vnusquisq; in ciuitatem
suam: qui uenerūt cū seroba-

bel et ihelua neemias saraia ra-
helara mardochar belsa mel-
phar beguai et baana. Nu-
merus viros pph israel. Filii pha-
res: duo milia centis septuaginta
duo. Filii saphana: centis sep-
tuaginta duo. Filii area: septi-
gentis septuaginta quinque. Filii
phemoab filiorum ioseph: duo
milis octidiginta duo decem.
Filii helai: milis ducentis quinqua-
gentis quatuor. Filii zethua: nona-
gentis draginta quinque. Filii zatha-
i: septingentis septuaginta. Filii ba-
ni: sexcentis quadraginta duo. Fi-
lij bebai: sexcentis viginti tres. Fi-
lij azgad: milis ducentis viginti du-
o. Filii adoniam: sexcentis septuagi-
tales. Filii beguai: duo milia
quingenta les. Filii adin: qua-
dringenti quingenta quatuor.
Filii acher qui erant ex zethua:
nonaginta duo. Filii besai: cen-
tis viginti tres. Filii iora: centis
duo decem. Filii aseni: ducenti
viginti tres. Filii gebai nona-
gentis quinque. Filii bethleem: centis vi-
ginti tres. Viri nethupha: quin-
quaginta les. Viri anathor: cen-
tis viginti duo. Filii azmauth:
quadraginta duo. Filii raria-
tharim ephra et beeroth: sep-
tingenti quadraginta tres. Filii
rania et gabaa: sexcentis vigin-
ti unus. Viri machmas: centis
viginti duo. Viri bethel et thar:

ducentis viginti tres. Filii nebo:
quingenta duo. Filii mebis:
centis quingenta les. Filii he-
lam alterius: milis ducentis quin-
gentis quatuor. Filii arim: centis vi-
ginti. Filii lodadin et onis:
septingenti viginti quinque. Filii
iheticho: centis quadraginta quinque.
Filii senaa: tria milia sexcentis
triginta. Sacerdotes. Filii ida-
ia in domo ioseph: nona gentis septu-
aginta tres. Filii munier: mil-
le quingenta duo. Filii phelur:
milis ducentis quadraginta septem.
Filii arim: mille decem et septem.
Leuite. Filii ioseph et edin hel fi-
lios odur: septuaginta quatuor.
Cantores. Filii asaph: centis vi-
ginti duo. Filii ianiorum. Filii
sellu filii acher filii telmon. filii
accub filii antia filii sobar: uni-
versis centis viginti quinque. **Parbi-**
nei. Filii sia filii asupha filii
zethuoth filii teros filii siaa fi-
lij phadon filii letana filii aza-
ba filii accub filii agab filii sel-
man filii anan filii gaddei filii
gaer filii raahia filii rasin filii
nethoda filii gazem filii azec fi-
lij phasca filii beser filii asema-
a filii munim filii nephusim fi-
lij bechur filii acupha filii azur
filii bethur filii manda filii ar-
sa filii teros filii sifara filii the-
ma filii nasia filii athupha fi-
lij seuorū salomons: filii so-

thai filii sopherth filii pharuda
filii iala filii dercon filii reddel fi-
lii saphata filii athil filii phore-
reth qui erant de asubani: filii
anun. Omnes nathinai et filii
leuios salomonis: trecentis
maginadu. Et hi qui ascende-
runt de dymala thelarla the-
rub et don et mer: et non potue-
runt inditare domum patrum suorum
et terram suam: utrumque israel ef-
fuit. Filii dalara filii robia filii
methoda sexcentisquingenta-
duo. Et de filiis sacerdotum filii
iobia filii arcos filii bezellai
qui accepit de filiabus bezellai ga-
laaditis uxorem: et vocatus est
nomen eius. Hi quaesierunt scripu-
ram genealogie sue et non in-
uenerunt: et electi sunt de sacerdo-
tis. Et dixit athersatha eis. ut
non comederent de sancto sanc-
torum: donec surgeret sacerdos do-
mus atque perfectus. Omnis multi-
tudo quasi unus quidraginadu milia
trecentisseptuaginta: exceptis
secuis eorum et acillis qui erant sep-
tem milia trecentisquingentis
et in ipsis cantores atque cantati-
ces ducenti. Equi eorum sexcentis-
quingentes: muli eorum ducenti
quadragesimique: cameli eo-
rum quadringentisquingenti-
que: asini eorum sex milia septing-
tissima. Et de principibus patrum
cum ingrederentur templum domini quod

est in iherusalem: sponte obtulerunt
in domum dei ad reuerendum eam
in loco suo. Secundum uirtutes su-
as dederunt impensas operis.
auri solidos quadraginta mi-
lia et mille: argenti minas quin-
que milia: et uestes sacerdotales
centum. Habituauerunt ergo sacer-
dotes et laique et de populo et cantores
et ianitores et nathinai in
urbibus suis: unusquisque israel in
ciuitatibus suis. III
Cumque uenerat mensis septimus:
et erant filii israel in ciuitatibus su-
is. Congregatus est ergo populus
quali uir unus in iherusalem. et sur-
rexit iosue filius iosedech. et fra-
tres eius sacerdotes. et zoroba-
bel filius salathiel. et fratres ei-
us: et edificauerunt altare dei il-
rahel. ut offerrent in eo holocausta
comata: sicut scriptum est in lege
morsu uiri dei. Collocauerunt autem
altare dei super bases suas de re-
rentibus eos per circuitum populi fra-
trum: et obtulerunt super illud olo-
caustum domino mane et uespere.
Feceruntque sollemnitatem taber-
naculorum sicut scriptum est: et olo-
caustum diebus singulis per or-
dinem secundum preceptum opus di-
ei in die suo: et post hoc olocaus-
tum iuge tam in kalendis quam in
omnibus sollemnitatibus domini quod erat
consecratum: et in omnibus in quibus
ultra offerebatur munus domino.

A primo die mensis septimi: ce-
perunt offerre gloriau dñi:
porro templū dñi nō dū funda-
tum erat. Dederūt aut pecuni-
as latomis et temētarijs: abū-
q; et potū et oleū sydonijs trās-
q; ut deferret ligna cedrina de
libano ad mare ioppm: iuxta
qd̄ preceperat cyrus rex persarū.
Mense aut scdo aduentus eorū
ad templū dei in iherlm mense
scdo ceperūt zorobabel filius
salathiel et iosue fili⁹ iosedechi
et reliqui de fratrib; eorū sacerdo-
tes et leuite. et omēs qui uene-
rant de captiuitate in iherlm: et
cōstituerūt leuitas a viginti an-
nis et supra. ut uergeret opus
dñi. **B**enign⁹ iosue et filij eius
et fratres eius. seduthiel et filij
eius. et filij iuda quasi vir unus.
ut instarent sup eos qui facie-
bant opus in templo dei: filij
madab. et filij eorū. et fratres eo-
rum leuite. **F**undato igit a ce-
mentarijs tēplo dñi steterūt sa-
cerdotes in ornamēto suo cum tu-
bis: et leuite filij asaph in tym-
balis: ut laudaret dñm p man⁹
dauid regis isrl. Et concinebāt
in tymis et cōfessione dñi quo-
mam bonus: qm̄ in eternū mi-
sericordia eius sup isrl. Omnis
quoq; pps uosificabatur da-
more magno i laudādo dñm:
eo q; fundatū esset templū do-

mini. Plurimi etiā de sacerdo-
tibus et leuitis et pñcipēs patrū
et seriores qui uiderāt templū
prius cū fundatum esset. et hoc
templū in oculis eorū flebant
uocē magna: et misī uosifican-
tes in leticia eleuabāt uocem:
nec poterat q̄sq; agnoscerē uo-
cem clamoris letantiū. et uocē
fletus ppli. **C**ōmmerum cū pls
uosificabat clamore magno:
et uox audiebāt protul. Audi-
erūt aut hostes iude et beniamī
q̄a filij captiuitatis edificarent
templū dñi deo isrl: et acceden-
tes ad zorobabel. et ad pñci-
pes pñm. dixerunt eis. Edifice-
mus uobiscū: quia ita ut uos
queramus deū ur̄m. **E**cce nos i-
molauimus uictimas a dieb;
assor addā regis assur: qui ad-
duxit nos huc. **E**t dixit eis zo-
robabel et iosue: et reliqui pñ-
cipes pñm isrl. **N**ō est nobis et
uobis ut edificemus domū deo
nr̄o: sed nos ipsi soli edificabi-
mus deo nr̄o: sicut precepit no-
bis cyrus rex persarū. **F**actū est
igitur ut pls terre impediret
man⁹ ppli iude: et turbaret eos
in edificando. **C**ōdukerūt aut
aduersus eos cōsiliatores: ut de-
struerēt consiliū eorū omib; die-
bus gr̄i regis persarū. **IIII**

In regno at assueri ipse ē artaxer-
xes. in pñcipio regni ei⁹ scrip-

secunt accusationē aduersus ha-
bitatores iude et iherusalem. Et in di-
ebus artaxerxis scripsit beel-
sai micedane et thabeel. et re-
liqui qui erant in consilio eorum
ad artaxerxen regem per litteras.
Epistola autem accusationis scrip-
ta erat syriace: et legebatur ser-
mone syro. Neum beeldane
et samasai scriba scripserunt epis-
tolam unā de iherusalem artaxerxi
regi huiusmodi. Neum beel-
thane et samasai scriba et reliqui
consiliatores eorum. Druci et aphar-
sathi et therphalei. arphalei. her-
chuei babiloni. susanmachei
drui. et clamite. et ceteri de genti-
bus quos transtulit salmanassar
magister et gloriosus: et habita-
re eas fecit in ciuitatibus sama-
rie. et in reliquis regionibus trans
flumen in pace. Hoc est exemplar
epistole quā miserunt ad eum.
Artaxerxi regi: scilicet tui viri qui
sunt trans flumen salutem dicunt.
Notum sit regi: quia iudei qui ascen-
derunt a te ad nos uenerunt in
iherusalem ciuitatem rebellem et pesti-
mam: quā edificāte extruunt
muros eius et parietes opponen-
tes. **N**unc igitur notum sit regi: quā
si ciuitas illa edificata fuerit et
muri eius instaurant. tributum
et uectigal et annuos redditus non
dabunt: et usque ad reges huiusmodi noxa
perueniet. Nos ergo memores

salis quod in palatio comedimus:
quā lusiones regis uidere nupha-
dimus: idcirco misimus et nu-
tiamus regi. ut reculas in
libris historie patrum tuorum. et
inuenies scriptum in commentariis
et scies quā uetus illa uetus rebel-
lis est et notus regibus et prin-
cipibus et bella concitant in ea ex di-
ctis antiquis: quāobrem et ci-
uitas illa destructa est. **N**uncia-
mus nos regi: quā si ciuitas il-
la edificata fuerit: et muri ipsius
instaurant: possessionem suam flu-
minem non habebimus. Verbum mi-
sit rex ad reuelthane et samasai
scribā. et ad reliquos qui erant
in consilio eorum habitatores sa-
marie. et ceteris trans flumen:
salutem dicens et pacem. **A**ccu-
satio quā misistis ad nos ma-
nifeste lecta est coram me: et a me
preceptum est: et recusauerunt: inue-
neruntque quā ciuitas illa a diebus
antiquis aduersum reges rebel-
lat: et seditiones et pericula concitan-
tur in ea. Nam et reges fortissi-
mi erant in iherusalem: qui et diuiti-
as sunt omni regioni que trans
flumen est. Tributum quoque et uec-
tigal. et redditus accipiebant.
Nunc ergo audite sententiam:
ut prohibeatis viros illos. et
urbis illa non edificetur: donec
si forte a me missum fuerit. Vi-
dete ne negligenter hoc imple

ans: et paulatim crescat maius
contra reges. Itaque exemplum edificat
attaretis regis lectum est coram
rebeltheem et samlai scriba
et consiliariis eorum: et abiit et festi-
num in iherusalem. ad iudeos: et pro-
hibuerunt eos in brachio et ro-
bore. Tunc iterum sum est opus
domus domini in iherusalem: et non fie-
bat usque ad annum secundum regnum
darii regis plarium. V

Prophetauerunt autem agge-
us propheta et zacharias fi-
lius addo: prophetae ad iudeos
qui erant in iuda et iherusalem in no-
mine domini israel. Tunc surrexit zoro-
babel filius salathiel et iosue fili-
us iosedech et ceperunt edificare
templum domini in iherusalem: et cum eis
prophete dei adiuvantes eos.
In ipso autem tempore venit ad eos
thantzanaei qui erat dux trans flu-
mine et starbuzanaei et consiliarii
eorum: sicque dixerunt eis. Quis dedit
vobis consilium ut domum hanc edi-
ficaretis: et muros eius instau-
raretis? Ad quod respondit eis: quod ce-
lent nos in hoc hominem auctorem edifica-
tionis illius. Oculos autem dei eo-
rum factus est super senes iude-
orum: et non poterunt inhibere e-
os. Placuitque ut res ad darium
referretur: et tunc satisfaceret aduer-
sus accusationem illam. Exemplar
epistole quam misit thantzanaei
dux regionis trans flumen et

starbuzanaei et consiliarios ei
apharsathci qui erat trans flumen
ad darium regem. Sermo quem mi-
serunt ei sic scriptus erat. Dario
regi pax omnis. Notum sit regi
se nos ad iudam pervenisse ad do-
mum dei magnam quam edificavit lapide
imposito: et ligna posuit in pa-
rietibus: opusque illud diligenter
retruxit et crescit in manibus eorum.
Interrogavimus ergo senes illos:
et ita dixerunt eis. Quis dedit vo-
bis potestatem ut domum hanc edi-
ficaretis: et muros hos instau-
raretis. Sed et nos in eorum consilio
sumus ab eis ut nuntiaremus tibi:
scripsimusque nos in eorum virorum
qui sunt principes in eis. Huius-
modi autem sermonem responderunt
nobis dicentes. Nos sumus servi
dei celi et terre: et edificamus templum
quod erat retructum ante hos annos
multos: quodque rex israel mag-
nus edificaverat et retruxerat.
Postquam autem ad iherusalem per-
venimus presentes nostri deum celi tradi-
dit eos in manus nabuchodonosor
regis babilonis chaldi:
domum quam hanc destruxit: et populum eius
transiit in babilonem. An-
no autem primo regis babilo-
nis tertio rex proposuit edictum: ut
domus dei edificaretur. Nam et
vasa templi dei aurea et argen-
tea que nabuchodonosor tulerat
de templo quod erat in iherusalem

et asportauerat ea in templum
babilonis. pauli erus rex de
templo babilonis: et data sunt
salsabasar uocabulo que et prin-
cipe constituit: dixitque ei. Hec va-
sa tolle et uade: et pone ea in tem-
plo quod est in iherusalem: et domus
dei edificetur in loco suo. Tunc ita-
que salsabasar ille uenit et posu-
it fundamenta templi dei in ihe-
rusalem: et ex eo tempore usque nunc
edificatur et nondum completum est.
Nunc ergo si uideret regi bonum re-
suscitaret in bibliotheca regis quod
est in babilone utrum non a ero
rege iussum fuerit ut edificaretur
domus dei in iherusalem: et volun-
tatem regis super hac re nuntiat

Tunc **VI** ad nos.
Darius rex precepit: et rece-
perunt in bibliotheca libros quod e-
rant repositi in babilone: et inue-
nitur est in eccliarum quod est castrum
in medena. pumilia voluminum
vini: talisque scriptus erat in eo
conuictarius. Anno primo eris re-
gis. erus rex decreuit ut domus
dei edificaretur que est in iherusalem in
loco ubi immolant hostias: et ut
ponant fundamenta supportaria
altitudinem cubitorum sexaginta et
latitudinem cubitorum sexaginta:
ordines de lapidibus impositis
tres: et sic ordines de lignis no-
uis. Super autem de domo regis
dabunt. Sed et uasa templi dei

aurum et argentea que nabucho-
donosor auferat de templo ihe-
rusalem et attulerat ea in babilo-
nem reddant et referant in tem-
plum iherusalem in locum suum: que re-
posita sunt in templo dei. Nunc
ergo danieli dux regionis
que est trans flumen et starbuzai-
nai et doliarii uiri aphasadai ei
quod estis trans flumen. pauli recedi-
te ab illis: et dimittite fieri tem-
plum dei illud a dux iudeorum et
a senioribus eorum: et domus dei il-
la edificetur in loco suo. Sed et
a me preceptum est. quid oporteat
fieri a presbiteris iudeorum illis ut
edificetur domus dei: scilicet ut
de archa regis id est de rebus
que dantur de regione trans
flumen studiose sumptus datur
ut eis illis: ne impediant opus.
Quod si necesse fuerit et uinulos
et agnos et hederos in olorum
et olei: frumentum sal vinum
et oleum secundum ritum sacerdotum qui
sunt in iherusalem datur eis per singu-
los dies. ne sit in aliquo queri-
monia: et offerant oblationes
deo rebus orantque pro uita regis
et filiorum eius. Et me ergo posi-
tum est decretum: ut omnis homo
qui habet mutauerit iussionem tol-
latur lignum de domo ipsius et e-
rigatur et configatur in eo: domus
autem eius publice. Deus autem quod
habitat fecit nomen suum ibi:

dissipet omnia regna. et populus qui
 extendere manum suam ut repug-
 net. et dissipet domum dei illam que
 est in iherusalem. Ego darius statui
 decretum: quod studiose impleri vo-
 lo. Hinc chancianai dux regio-
 nis trans flumen et starbucan-
 nai. et consiliarii eius secundum quod
 preceperat darius rex: sic diligen-
 ter executi sunt. Seniores autem
 iudeorum edificabant: et prosperaba-
 tur iuxta prophetiam aggei pro-
 phete et zacharie filii adu. Et edifi-
 cauerunt et restructerunt iube-
 re de israel. et iube-
 re de reo et dario.
 et artaxerxe regibus persarum: et re-
 pleuerunt domum dei istam. usque ad
 diem tertium mensis adar: qui est
 annus sextus regni darii regis.
 fecerunt autem filii israel sacerdotes
 et leuitas. et reliqui filios transmi-
 grationis. dedicationem domus
 dei in gaudio: et oblauerunt in
 dedicatione domus dei vitulos
 decem. arietes duodecim. agnos
 quadringentos: hircos capras
 pro peccatis totius israel duo-
 decim iuxta numerum tribuum is-
 rael. Et stauerunt sacerdotes
 in ordinibus suis: et leuitas in vi-
 ribus suis super opera domus iheru-
 salem: sicut scriptum est in libro
 morisi. fecerunt autem filii transmi-
 grationis pascha quattuordecim
 die mensis primi. Purificati
 enim fuerant sacerdotes. et leuitas

quasi unus: omnes mundi ad
 immolandum pascha uniuersis fili-
 is transmigrationis. et filiis su-
 is sacerdotibus. et sibi. Et come-
 derunt filii israel qui reuersi fuerant
 de transmigratione: et omnes qui
 se sperauerant a coniunctione
 gentium terre ad eos: ut quere-
 rent dominum deum israel. Et fecerunt solle-
 mnitatem azimorum septem diebus
 in leticia quam letificauerat eos
 dominus: et reuerterat rex regis as-
 sue ad eos: ut adiungeret ma-
 nus eorum in opere domus domini

dei israel. VII

Post hec autem verba. in reg-
 no artaxerxis regis persarum. el-
 drag filius saraie. filius azarie.
 filius helchie. filius sellum. filius sa-
 doch. filius arhitob. filius amarie.
 filius azarie. filius maraiorch. filius
 zarie. filius osi. filius borti. filius abi-
 sue. filius finces. filius elazar. fi-
 lius aaron sacerdotis ab initio:
 ipse eldrag ascendit de babilo-
 ne: et ipse scriba uelox in lege
 morisi. quoniam dominus deus dedit israel. Et
 dedit ei rex secundum manum domini dei
 eius bonam super eum. omnem petiti-
 onem eius. Et ascenderunt de filiis
 israel. et de filiis sacerdotum. et de fili-
 is leuitarum. et de cantoribus. et de ia-
 mitoribus. et de nathinim. in ihe-
 rusalem anno septimo artaxe-
 ris regis: et uenerunt in iherusalem
 mense quinto: ipse est annus septi-

mus regis. Quia in primo die
mensis primi. cepit ascendere de
babilone: et in primo die mensis
quinti venit in iherusalem. iuxta ma-
nim dei sui bonam super se. Es-
dras autem paravit cor suum. ut in-
uestigare legem domini: et faceret.
et doceret in israel preceptum et iu-
dicium. Hoc est autem exemplar epis-
tole edicti: quod dedit rex artaxer-
xes esdree sacerdoti. scribe tradi-
to in sermonibus et preceptis domini.
et ceremoniis eius in israel. Artaxe-
rxes rex regum: esdree sacerdoti.
scribe legis dei celi doctissimo.
salutem. A me decretum est: ut cum-
cumque placuerit in regno meo
de populo israel. et de sacerdotibus eius.
et de leuitis ire in iherusalem. tecum va-
dat. A facie enim regis. et septem
consiliatorum eius nullus es ut vi-
sitas iudam et iherusalem. in lege dei
cui que est in manu tua: et ut fe-
ras argentum et aurum quod rex
et consiliatores eius sponte obtu-
lerunt deo israel: cum in iherusalem ta-
bernaculum est. Et omne argentum
et aurum. quodcumque inveneris
in universa provincia babilonis.
et populi offerre noluerit: et de sac-
erdotibus qui sponte obtulerint do-
mini dei sui que est in iherusalem libe-
re accipe: et studiose eme de hac
pecunia vitulos. arietes. ag-
nos. et sacrificia et libamina e-
orum. et offer ea super altare tem-

pli dei vestri quod est in iherusalem. Sed et si
quid tibi et fratribus tuis placuerit
de reliquo argento et auro ut fa-
cias: iuxta voluntatem dei vestri
facite. Vasa quoque que dantur
tibi in ministerium domus dei tui:
trade in conspectu dei in iherusalem.
Sed et cetera quibus opus fuerit
in domum dei tui: quantumcumque ne-
cesse est ut expendas. dabis de
thesauro et de fisco regis. et a-
me. Ego artaxerxes rex statui
atque decrevi. omnibus custodibus
arche publice qui sunt trans
flumen: ut quodcumque petierit a
vobis esdras sacerdos scribe
legis dei celi. absque mora datis.
usque ad argentum talenta centum.
et usque ad scummi choros centum.
et usque ad vini bathos centum.
et usque ad bathos olei centum:
salvum absque mensura. Omne
quod ad cultum dei celi pertinet. tribu-
at diligenter in domo dei celi: ne
forte irascatur contra regnum regis. et
filios eius. Vobis quoque notum
facimus de universis sacerdotibus
et leuitis. rōtoribus. et ianitoribus.
nathumneis. et ministris domus
dei huius: ut vestigal et tributum.
et annonas. non habeatis po-
testatem imponendi super eos.
Tu autem esdra. secundum sapientiam
dei tui que est in manu tua con-
stitue iudices et presides. ut iudi-
cent omni populo qui est trans flu-

man: hijs videlicet qui non erant
legem dei nisi: sed et imperitos do-
cere libere. Et omnes qui non fece-
runt legem dei nisi et legem regis
diligenter: iudicium erit de eo siue
in mortem siue in exilium. siue in
condemnationem substantie eius:
vel certe in carcerem. Benedictus
dominus deus pater noster. qui dedit
hoc in corde regis. ut glorifica-
ret domum dei que est in iherusalem: et in
me inclinavit misericordiam suam co-
ram rege et consiliatoribus eius.
et vniuersis principibus regis pote-
ribus. Et ego confortatus manu
domini dei mei que erat in me:
congregavi de israel principes qui
ascenderunt mecum. **VIII**

Non sunt ergo principes fami-
liarum. et genealogia eorum
qui ascenderunt mecum. in regno
artaxerxis regis de babilone.
De filiis fures: gerson. De filiis
rethamar: daniel. De filiis da-
uid: ateus. De filiis secheiue. et
de filiis pharos zacharias: et
cum eo numerati sunt viri centum
quingenta. De filiis phetno-
ab. heliomai filius zaree: et cum
eo ducenti viri. De filiis seche-
nie filius ezechiel: et cum eo tredecim
viri. De filiis addai. nabith
filius ionathā: et cum eo quinqua-
ginta viri. De filiis helam. ysai-
as filius arthahie: et cum eo septu-
aginta viri. De filiis saphatie.

zabedia filius michael: et cum eo
octoginta viri. De filiis ioab.
obedia filius iherihel: et cum eo
ducenti et octo viri. De filiis
selomith. filius iosphie: et cum
eo centum sexaginta viri. De filiis
bebai. zacharias filius bebai:
et cum eo viginti octo viri. De fili-
is ezeab. iohanan filius ezechia:
et cum eo centum decem viri. De fili-
is adoniam. qui erat nominissimus.
et hec nomina eorum. heliphel et. et
heihel. et lamaias: et cum eis sex-
aginta viri. De filiis bregui-
othai. et zachur: et cum eis septu-
aginta viri. Congregavi autem eos
ad fluvium. qui decurrit ad hau-
na: et mansimus ibi tribus diebus.
Quicumque in populo. et in sacerdo-
tibus de filiis leui: et non iuueni
ibi. Itaque misi helizet et ariel et
semeam et helnathan. et arith
et alterum helnathan et nathan.
et zacharia. et misolai. principes:
et ioarib. et helnathan sapientes:
et misi eos ad heddo qui est pri-
mus in calphie loco. et posui
in ore eorum verba que loqueretur
ad heddo. et ad fratres eius
nathumicos in loco calphie.
ut adducerent nobis ministros
domus dei nostri. Et adduxerunt
nobis per manum dei nostri bonam
super nos virum doctissimum. de fili-
is moosi. filius leui. filius israel: et sa-
rabiā. et filios eius et fratres eius

decem et octo. et asabiā. et cum
eo ysaiā de filiis merari: fidesq;
eius et filios eius viginti. Et de
nathinensis. quos dederat da
uid. et principes ad ministeria
leuitarū: nathinicos duos sui
ginti. Omnes hi suis nominibus
vocabantur. Et peditum ibi ieiuni
um iuxta fluvium hanna: ut af
fugeremur corā dñō deo nro.
et peterem⁹ ab eo vitā rectā no
bis. et filiis nris. unūsq; sub
stantie nre. Erubui enī petere
regem auxiliū et equites. q̄ de
fenderent nos ab inimico ī via:
q̄a dixeram⁹ regi. Manus dei
nri est sup omēs qui querūt eū
in bonitate: et impiū eius. et
fortitudo eius. et furor sup oēs
qui reliquūt eū. Triumphantis
autē et rogant⁹ deū nrm pro
hoc: et erunt nobis pspere. Et
separavi de principib; sacerdotū
duodecim. sarabiā et asabiā:
et nū eis de scib; eorū decem. Ap
pendiq; eis argētū et aurū. et
vasa cōsecrata domus dei nri. q̄
optulerat rex. et cōsiliatores ei
us. et principes eius: unūsq; q;
isrl. eorū qui inuēti fuerāt. Et
appendi in manib; eorū argen
ti calēta septuagintaquaginta. et
vasa argentea centū: auri cen
tum calēta. et matras aureas
viginti que habebant solidos
millenos: et vasa eis fulgēis

optimi duo. pulcra ut aurum.
Et diei eis. Vos sancti dñi. et
vasa sancta: et argenti et auri
q̄ spōre oblati sūt dñō deo pa
trū nrorū. Vigilate et custodite:
donec appēdatis corā principib;
sacerdotū. et leuitarū. et ducib;
familias israhel in iherlm. ī ihe
saurū domus dñi. Susceperūt
autē sacerdotes et leuite pōdus
argenti. et auri. et vasorū: ut de
ferrent iherlm. in domū dei nri.
Promouim⁹ ergo a flumine
hanna duodecima die mensis
p̄nu: ut pgerem⁹ iherlm. Et ma
nus dei nri sunt sup nos: et li
beravit nos de manu inimici
et insidiatoris in via. Et veni
mus iherlm: et māsim⁹ ibi die
bus trib; . Die autē quarta ap
pensum est argenti et aurum
et vasa in domo dei nri per ma
nū emoth filij uris sacerdotis:
et nū eo eleazar filius fures. cū
q; eis iozabab filius iosue et no
adaiā filius benioi leuite: iux
ta numerū. et pondus oīm. De
scriptūq; ē omē pōdus in tem
pore illo. Sed et qui venerant
de captivitate filij trāsmigra
tionis obulerūt olocausoma
ta deo isrl vitulos duodecim p
omē pplo isrl: arietes nonagi
naseptē. agnos septuaginta septē.
hircos p peccato duodeci: om
nia in olocausū dñō. Dedit

aut edicta regis sarrapis qui
erant de respectu regis. et duci
bus trans flumē: et eleuauit
ipsum et domū dī. VIII

Postq̄ aut̄ hęc cōpleta sūt:
accesserūt ad me p̄ncipes
dīcētes. Nō est separatus po-
pulus israel et sacerdotes et le-
uitae a p̄pulis itā: et de abomia-
tionib; eorū chananei uidelicet
et ethi. et phetse et iebusei. et
amoni et moabitae et egip-
tior et amorreor. Tulērūt cū
de filiab; eorū sibi et filiis suis:
et cōmiserūt semē sanctū cū
p̄pulis itā. Man? etiā p̄ncipū
et magistratū fuit in trasgres-
sione hac p̄ma. Cūq; audissē
sermonē istū. scidi palliū meū
et tunicā: et cuchi capillos capi-
tis mei et barbe: et sedi merces.
Conuenerūt aut̄ ad me omnes
qui timēbāt uerbū dī israel. pro
transgressionē eorū qui de capti-
uitate uenerāt: et ego sedecham
misit usq; ad sacrificiū uespere-
tinum. Et in sacrificio uesperti-
no surrexi de afflictione mea: et
scisso pallio et tunica ruruam
genua mea. et repandi man?
meas ad dñm dñm meū et dixi.
Deus meus cōfundor et rubes-
co leuare faciem meā ad te: quo-
niā iniquitates n̄re multiplicatae
sunt sup caput n̄rū: et delicta
n̄ra reuerūt usq; ad celū a die

bus p̄m n̄rōr. Sed et nos ip-
si peccauim⁹ grauius usq; ad
diem hāc: et in iniquitatib; n̄ris
traditi sumus ipi. et reges n̄ri
et sacerdotes n̄ri in manū regū
itā: et ī gladiū et in captiuita-
tem et in rapinā et in cōfusione
vultus: sicut et die hac. Et nūc
quasi parū et ad momētū fac-
ta est deprecatio n̄ra apud do-
minū dñm n̄rū. ut dimitteret
nobis reliquiē et daretur pax
illius in loco sancto eius: et il-
luminaret oculos n̄ros de? nos-
tr. et daret nobis uitam modi-
cam in seruitute n̄ra. quia ser-
ui sumus: et in seruitute nostra
non dereliquit nos deus noster:
et inclinauit sup nos misericō-
rdiā regis p̄larū. ut daret nobis
uitam et sublimaret domū dī
nostr. et reuerteret solitudines
eius: et daret nobis spem in iu-
da et iherusalē. Et nūc quid di-
cemus dñe deus noster post hē:
Quia dereliquimus mādata tua.
que p̄cepisti in manu seruatorū
tuorū p̄phetarū dīcēs. Terra ad-
quam uos ingredimini ut pos-
sidatis eam ita imunda ē ne-
ta imunditiā p̄polorū ceterarūq;
ceterarū: abominationib; eorū
qui repleuerūt eam ab ore usq;
ad os in conuinatione sua.
Nūc ergo filias v̄ras ne ditis
filiis eorū et filias eorū ne accipi-

atis filiis vris: et nō queratis
pacem eorū et p̄sp̄ritatem eo-
rū usq; in eternū: ut cōfortemur
et comedatis que bona sūt
terre. et heredes habeatis filios
vros usq; in seculum. Et post
om̄ia que venerūt sup nos in
opib; nris pessimis. et in delictis
nris magnis: q̄a tu deus nos-
ter liberaisti nos de iniquitate nra.
et dedisti nobis salutē sicut est
hodie: ut nō cōuiteremur et iri-
ta faceremus mādata tua. ne-
q; matrimonia iungeremus
cū pplis abominacionū istarū.
Nūquid iratus es nobis usq;
ad cōsumacionē: ne dimitteres
nobis reliquias ad salutē. Do-
mine deus isrl iustus es tu: quā
derelicti sum⁹ qui saluaremur
sicut die hac. Ecce corā te sum⁹
in delicto nro. Nō cū stari po-
rēt corā te sup hoc. **X**

Et ergo orāte esdra et im-
plorāte dū et flante. et ia-
cente ante templū dī: collectus
est ad eū de isrl reus grandis
numus viros et mulierū. et pu-
eros. Et fluxit plus multo fle-
tu. Et cūdu sechemias filius ie-
hiel de filiis helā: et dixit esdre.
Nos p̄uaticati sum⁹ in deum
nrm: et duxim⁹ uxores alieni-
genas et pplis fce. Et nūc si est
penitētia in isrl sup hoc: p̄cū-
amus fedus cū dño deo nro.

ut p̄iciamus om̄ias uxores.
et eos qui de hīs nati sunt. Iux-
ta voluntatem dñi et corū qui
nūc p̄ceptū dñi dei nri. scūdū
legem fiat. Surge: cū est dis-
cesseris: nosq; eximus tecū. Cō-
fortare et fac. Surrexit ergo es-
dras et adiurauit p̄ncipes sac-
dorum et leuitas et om̄m israhel:
ut facerent scūdū verbū hoc.
Et iurauerūt. Et surrexit esdra
ante domū dī: et abiit ad cubi-
culum iohānan filij eliab: et
ingressus est illuc. Panē non
comedit: et aquā non bibit. Iu-
gebat cū transgressionē eorū q̄
venerāt de captivitate. Et mis-
sa ē vox in iuda et in iherlm om̄i-
bus filiis transmigrationis. ut
cōgregarētur in iherlm: et om̄s
qui non venerit in trib; diebus
iuxta cōsiliū p̄ncipū et senorū.
auferret om̄ia substantia eius.
et ip̄e abiceretur de metu transmi-
gracionis. Conuenerūt igitur
om̄s viri iuda et beniamin i ihe-
rusalem trib; dieb; ip̄e est men-
sis nonus. vicesima die m̄sis:
et sedit om̄s pls in platea do-
mus dī. tremētes pro peccato
et plurijs. Et surrexit esdras
sacerdos: et dixit ad eos. Vos
transgressi estis et duxistis ux-
res alienigenas: ut adderetis
sup delictū isrl. Et nūc date cō-
fessionē dño deo patrū vrorū: et

facite placitū eius: et separantur
a populo suo. et ab uxoribus alieni-
genis. Et cecidit uniuersa multitu-
do: dixitque uoce magna. Juxta
uerbum tuū ad nos sit fiat. De-
rūtamenē quia populus multus est et
tempus pluuie. et non sustine-
mus stare foris. et opus non
est dici uni⁹ uel duobus: ut chemē-
ter quippe peccatum⁹ in sermo-
ne isto: cōstituantur principes in
uniuersa multitudine: et omnes in-
nuntiantibus nris qui duxerūt ux-
ores alienigenas ueniant in tem-
poribus statutis. et cum hijs se-
niores per ciuitatem in ciuitatem et in
dioces eius: donec ueniat ira dei
nra a nobis super peccato hoc.
Igitur ionathā filius asabel. et
iaasia filius iheremie. steterunt su-
per hoc: et mesollā. et sebrachai le-
uitas adiunxerunt eos. Fecerunt
que sic filii transmigrationis. Et
abierunt esdras sacerdos et uiri
principes familiarum in domos pa-
trū suorum. et omnes per nomina sua:
et sederunt in die primo mensis de-
cimum. ut quærent rem. Et sum-
mati sunt omnes uiri qui duxe-
runt uxores alienigenas: usque
ad diem primū mensis primi. Et in-
uenta sunt de filiis sacerdotum qui
duxerūt uxores alienigenas:
de filiis iosue filii iosedech et frat-
er eius maasia. et eliezec. et iacib.
et iodolia. Et dederunt manus

suas. ut cernerent uxores suas: et
pro delicto suo arctem de omni-
bus offerret. Et de filiis annan:
annan et zebedia. Et de filiis se-
rim: masia et helia. et semcia. ie-
hibel. et ozias. Et de filiis phel-
sur: heliomai. maasia. rama-
hel. nathanai. iosabab et heli-
sa. Et de filiis leuitarum: iosabab.
et semci. et eliaia. ipse est calitua
pharhara. iuda. et eliezec. Et de
ratoribus: eliasub: et de ianitorii-
bus. sellu. et daniel et ori. Et de
israhel. de filiis pharos: remei
a. et esia. et melbia. et miamm.
et eliezec. et melchia. et bania.
Et de filiis elā: mathania. zad-
arias. et iehiel. et abdi. et ri-
moth et helia. Et de filiis zethu-
a. heliomai. eliasub. nathanai.
et iherimoth. et zabab. et azza.
Et de filiis bebai: iohānā. ana-
ma. zabbai. athalai. Et de filiis
ben: mosolla. et meluch. et adai-
a. iasub. et saal. et ramoth. Et
de filiis phemoab: edna. et cha-
laal. banaias. et maasias. ma-
thanas. beselehel. beui. et ma-
nasse. Et de filiis eem: eliezec.
iesue. melchias. semcias. syme-
on. benamin. maloth. sama-
rias. Et de filiis asom. matha-
nai. matheth. azabab. elphe-
seth. iermai. manasses scuri.
De filiis bam. maaddi. amra.
et hui. banas. et badaias. che

liau. banma. marimuth. et he
 lasib. mathamas. mathanai.
 et iasi. et bani. et benui. semei.
 et salmias. et nathan. et adai.
 as. medmedabai. ysai. sarai.
 ezrel. et selonau. et semetia. sel
 lum. amaria. ioseph. De filiis
 nebul. abihel. mathathias. za
 bina. ieddu. et iohel. et banai.
 Omnes hi acceptant uxores ali
 enigenas. et fuerunt ex eis muli
 eres que peperunt filios. *Inapit*

liber uerum qui est ad e. leui

Et. d. cap. i.

Ubi nunc filii
 helchie. Et factu
 est in men
 se casleu. anno
 uicesimo: et e

go nam insulis castro. Et ve
 nit anani unus de filiis meis:
 ipse et uiri iuda. et interrogauit eos
 de iudis: qui remanserant et supe
 rant de captiuitate et de iherusalem.
 Et dixerunt michi. Qui remase
 runt et derelicti sunt de captiuitate
 et ibi in punita. in afflictione
 magna sunt et in opprobrio:
 et murus iherusalem dissipatus est:
 et porte eius combuste sunt igni.
 Quia audissem uerba huiusce
 modi. sedi et fleui. et luxi diebus
 multis: et ieiunabam et orabam
 ante faciem dei celi: et dixi. Quiesce
 domine deus celi fortis magnus ac
 q. terribilis. qui custodis pactum

et misericordiam cum hijs qui te dili
 gunt. et custodiunt mandata tua:
 fiat auris tue auscultans. et
 oculi tui aperti. ut audias ora
 tionem serui tui. quam ego oro co
 ram te hodie nocte et die. pro fi
 lijs israel seruis tuis: et confiteor
 pro peccatis filiorum israel quibus
 peccauerunt tibi. Et ego et domus
 patris mei peccauimus: uanitate
 seducti sumus: et non custodi
 uimus mandatum. et testimonia
 et iudicia que precepisti moysi sa
 mulo tuo. Memoro uerbi: quod
 mandasti moysi seruo tuo di
 cens. Cum transgressi fueritis ego
 disperdam uos in populos: et si reuer
 tami ad me et custodiatis precep
 ta mea et faciant ea. etiam si ab
 ducti fueritis ad gentem reliam
 de congregabo uos: et reducam
 in locum quem elegi ut habitaret
 nomen meum ibi. Et ipsi serui tui et
 populus tuus: quos redemiisti in forti
 tudine tua magna. et in manu
 tua valida. Obsecro domine sit
 auris tua attendens ad orationem
 serui tui et ad orationem seruo
 rum tuorum qui uolunt amittere
 nomen tuum: et dirige seruum tuum
 hodie: et da ei misericordiam ante
 uirum hunc. Ego cum etiam puer

erum *II* na regis.

Et ait in mense nisan. an
 no uicesimo artaxerxis regis:
 et uirum erat ante eum. Et leua

in vinum et dedi regi: et erat quasi
languidus ante faciem eius. Dixit
quoque michi rex. Quare vultus tuus
tristis est. cum te egrotum non vi
deam: Non est hoc frustra: sed ma
lum nescio quid mihi corde tuo est. Et
tuum valde ac nimis: et dixi re
gi. **H**ec in eternum vive. Quare
non meretur vultus meus: quia
civitas domus sepulchre patris
mei deserta est. et porte eius obuste
sunt igni. Et ait michi rex. Pro
qua re postulas: Et oravi deum
celi: et dixi ad regem. Si videtur re
gi bonum. et si placeat servus tuus
ante faciem tuam: ut mittas me
in iudam ad civitatem sepulchri pa
tris mei: et edificabo eam. Dixit
quoque michi rex: et regina que sede
bat iuxta eum. Usque ad quod tem
pus eris inter tuum: et quando reuer
teris: Et placuit ante vultum re
gis: et misit me. Et constitui ei tem
pus: et dixi regi. Si regi videtur
bonum. epistolas det michi ad
duces regionis trans flumen. ut
traducant me donec veniam in iu
dam: et epistolam ad asaph custo
dem salus regis. ut det michi
ligna: ut regere possim portas
templi turres domos et muros
civitatis. et domum quam ingres
sus fuero. Et dedit michi rex:
iuxta manum dei mei bonam me
cum. Et veni ad duces regionis
trans flumen: dedi quoque eis epis

tolas regis. Miserat autem rex
mecum principes militum. et
equites. Et audierunt sanabal
lach oronites. et tobias servus
amanites et ceteri qui sunt afflictio
ne magna: quod venisset homo
qui quereret prosperitatem filiorum
israhel. Et venit iherusalem: et cerni
bitis diebus. Et surrexi nocte
ego et viri pauci mecum: et non
indicavi cuiquam quid dominus dedis
set in corde meo ut facerem in ihe
rusalem: et iumentum non erat me
um. nisi asinus cui sedebam. Et egres
sus sum per portam vallis nocte.
et ante fontem draconis. et
ad portam stercoreis: et considerabam
murm iherusalem dissipatum: et por
tas eius consumptas igni. Et fui
usque ad portam fontis. et ad aque
ductum regis: et non erat locus
numero cui sedebam. ut transiret.
Et ascendi per torrentem nocte. et
considerabam murum: et reuulsus
veni ad portam vallis et redii.
Magistratus autem nesciebant quo
abissem: aut quid ego facerem.
Sed et iudicibus. et sacerdotibus et
optimatibus et magistratibus et
reliquis qui faciebant opus. us
que ad id locum nichil indicaveram.
Et dixi eis. Vos nostis afflictio
nem in qua sumus: quia ihe
rusalem deserta est: et porte eius
consumptae sunt igni. Venite et
edificemus muros iherusalem: et non

sum⁹ ultra opprobriū. Et indi-
caui eis manū dei mei. qđ esset
bona mētū: et verba regis que
locutus est michi: et aio. Sur-
gamus: et edificem⁹. Et cōfor-
tate sunt manus eorū in bono.
Audierūt autē sanaballath oro-
nites et tobias seruus amani-
res. et gosen arabs. et subla-
nauerūt nos: et dispexerūt. dix-
erūtq; Que est hec res quā faci-
tis: Nūqđ cōtra regem vos re-
bellatis: Et reddidi eis sermo-
nē: dixitq; ad eos. Deus celi ip-
se nos iuuat: et nos serui eius
sum⁹. Surgam⁹: et edificem⁹.
Vobis autē non est pars et ius-
titia et memoria in iherusalē.

Et surrexit elia. **III**
Sub sacerdos magnus. et
filius eius sacerdos: et edifica-
uerūt portā gregis. Ipi sancti-
ficauerūt eā. et statuerūt valuas
eius: et usq; ad tēn tēnū tibi-
torū. sanctificauerunt eā: usq;
ad turrem ananeth. Et iuxta
eū edificauerūt viri ihericho: et
iuxta eos edificauit ezechiel fi-
lius anni. Portam autē pisciū
edificauerūt filij asnaa: ipi re-
erūt eā. et statuerūt valuas ei⁹.
et seras et pedes. Et iuxta eos
edificauit marimuth: fili⁹ vrie.
fili⁹ arcus. Et iuxta eū edifica-
uit mosollā filius barachie fi-
lius mescabel. Et iuxta eū edi-

ficauit sadoth filius baana. Et
iuxta eū edificauerūt dircur.
Optimates autē eorū nō suppo-
suerūt colla sua: in ope dñi dei
sui. Et portam vetricē edificauē-
rūt iouda filius phasea. et mo-
sollam filius besodia: ipi re-
erūt eam: et statuerūt valuas ei-
us. et seras et pedes. Et iuxta e-
os edificauerūt melchias ga-
bonites. et iadon meronadi-
tes. viri de gabaon et malspha:
pro dñe qđ erat in regione crā-
flumē. Et iuxta eum edificauit
eziel fili⁹ atana. auritse. Et iux-
ta eum edificauit ananias fili-
us pigmētarij: et dimiserūt ihe-
rusalē usq; ad murū platee la-
tioris. Et iuxta eū edificauit ra-
phaa filius abur princeps vici
iherlm. Et iuxta eū edificauit ie-
iada filius aromath: cōtra do-
mū suā. Et iuxta eū edificauit
athus filius asrbome. Mediā
partē vici edificauit melchias
filius eem. et asub filius pher-
moab: et turrem furnos. Et iux-
ta eos edificauit sellū fili⁹ alo-
es. princeps medie partis vici
iherlm: osce et filij eius. Et por-
tam vallīs edificauit annū et
habitatores eanor: ipi edifica-
uerūt eā: et statuerūt valuas ei-
us et seras et pedes: et nulli tu-
bitos in muro usq; ad portā
stercuini. Et portā stercuini

nij edificavit melchias filius
rechab: princeps uni bethachar.
Ipe edificavit ea: et statuit val-
uas eius et scias et vedites. Et
portam fontis edificavit sellu fi-
lius colozai: princeps pagi mas-
pha. Ipe edificavit eam et rexit:
et statuit valuas eius et scias
et vedites: et muros piscine syloe
in ortum regis. et usque ad gra-
dus qui descendunt de civitate da-
vid. Post eam edificavit nec-
mias filius azbodi princeps di-
midie partis vici bethsur usque
contra sepulchrum dauid: et usque
ad piscinam que grandi ope co-
structa est. et usque ad domum for-
tium. Post eum edificaverunt le-
uite: reum filius beuni. Post e-
os edificavit aschias princeps
dimidie partis vici teile: in vi-
co suo. Post eum edificaverunt
fratres eorum: bechim filius ena-
dad princeps dimidie partis teile.
Et edificavit iuxta eum azec fili-
us iose princeps maspha mensu-
ram secundam: contra ascensum
firmissimi anguli. Post eum in
monte edificavit. baruch filius
zachai mensuram secundam: ab an-
gulo usque ad portam domus cli-
asib sacerdotis magni. Post
eum edificavit meamuth fili-
us urie filius atthas mensuram secu-
dam a porta domus eliasib:
donec extendere domus eliasib.

Et post eum edificaverunt sacerdo-
tes: viri de capite: iordanis.
Post eos edificavit beniamin
et asub: contra domum suam. Et
post eos edificavit azarias fili-
us maasie filius ananie: contra
domum suam. Post eum edificavit
beniam filius emada. mensuram
secundam. a domo azarie usque ad
flexuram. et usque ad angulum.
Post eum edificavit palei filius
ozi. contra flexuram et turrem. que
emunt de domo regis recessa
id est in atrio carceris. Post eum
phadaria filius seros. Machi-
nei autem habitabant in ofel. usque
contra portam aquarum ad orientem.
et turrem que preminet.
Post eos edificaverunt succu-
ni mensuram secundam e regione:
a turre magna et emunt usque
ad murum templi. Rursum autem
ad portam equorum edificaverunt
sacerdotes: unusquisque contra
domum suam. Post eos edifica-
vit seddo filius cumer: contra
domum suam. Et post eum edifica-
vit semia filius sechem: custos
porte orientalis. Post eum edifi-
caverunt anania filius selmuc.
et anon filius selo septus: men-
suram secundam. Post eum edifi-
cavit melcolla filius barathie:
contra gazophilatium suum. Post
eum edificavit melchias filius
aurificis. usque ad domum nathi.

neque et porta videntur. contra
portam iudicialē: et usque ad atri-
culū anguli. Et in atri-
culū anguli in porta gregis edifica-
uerūt artifices et negotiatores.

၁၈၆၆ ခုနှစ် ၁၁၁၁

Lū audisset sanaballath
qd edificarem⁹ murū: iratus
est valde. Et motus nimis. sub
sannaui iudeos: et dixit corā
seib⁹ suis: et frequētia samari
tanorū. Quid iudei faciūt in be
tilles: Num diuētēt eos gen
tes: Num sacrificabūt. et com
plebūt in una die: Nūqd edifi
care possūt lapides & arcus
pulueris: q̄ cōbusti sunt: Sed
et tobias amantē prīm⁹ ei
us ait. Edificent. Si ascenderit
vulpes: transibit murū corā la
pidū. Audi deus nostre quia
facti sumus despectui. & ouerte
opprobriū super caput cor: et
da cor in despectionem in terra
captiuitatis. Ne opias iniqui
tatem cor: et peccatū cor corā
facie tua non delatur: quia ir
riserūt edificātes. Itaq; edifica
uimus murū: et cōiūximus to
tum usq; ad partem dūmidā:
et pueranū est cor ppli ad ope
rādū. Factū ē at tū audisset sa
naballath et tobias et arabes et
amantē et azorū qd obducta
esset ciuitas murū iherlm. et qd
repissent interruptacludi: irauit

lance. et scuta. et arcus. et lorice: et principes post eos in omni domo nuda edificantiū muros: et portantiū onera et imponentiū. Una manu sua faciebat opus: et altera tenebat gladiū. Edificantiū cū unusquisque gladius erat accinctus reus. Et edificabāt et clangebant bucinā iuxta me. Et dixi ad optimates et ad magistratū: et ad reliquā partem vulgi. Opus grande est et latū: et nos separati sumus in muro. pauci alter ab altero. In loco quocūque audieritis clamorem tibe: illuc cōcurrite ad nos. Deus noster pugnabit pro nobis: et nos ipsi faciamus opus. Et media pars nostrā teneat lanceas. ab ascensu aurore donec egrediātur astra. In tempore quo illo dixi populo. Unusquisque cū puero suo maneat in medio iherusalem: et sint vobis vires per noctem et diem ad operandū. Ego autem et fratres mei et pueri mei. et custodes qui erant post me: non disponebamur vestimenta nostra. unusquisque tantū nuda batur ad baptisum.

Et factus est clamor populi et uxori eius magnus: aduersus fratres suos iudeos. Et erant qui dicebant. Filii vestri et filie vestre misce sunt nimis. Accipiamus pro pretio vestrum frumentū: et comi-

damus et viuam. Et erant qui dicebant. Agros nostros et vineas et domos nostras opponamus: et accipiamus frumentum in fame. Et alii dicebant. Mutuo sumamus pecunias in tributa regis: dimisimus agros nostros et vineas. Et nunc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostre sunt: et sicut filii eorum ita et filii nostri. Ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in seruitutē: et de filiabus nostris sunt famule. nec habemus unde possint redimi: et agros nostros et vineas nostras alii possident. Et iratus sum nimis: cū audissem clamorem eorum secundū verba hec. Cogitauimus cor meum. Et intercepti optimates et magistratū: et dixi eis. Discedite singuli a fratribus vestris et virginibus: Et congregaui aduersum eos cōgregationem magnā: et dixi eis. Non ut solis redimimus fratres nostros iudeos qui venditi fuerant gentibus secundū possibilitatē nostrā. Et vos igitur vendite fratres nostros: et redimite eos. Et siluerunt: nec inueniunt quod responderent. Dixi ergo ad eos. Non est bona res quā facitis. Quare non in timore dei nostri ambulatis: ne exprobetur nobis agere munus nostris? Et ego et fratres mei et pueri mei comedamus plerumque panem nostrū et frumentū. Non reputamus

in comune istud. Es alicui co-
redam⁹: qđ debet nobis. **R**ed-
dite eis hodie agros suos: et vi-
neas suas. et oliveta sua et do-
mos suas. Quin potius et rei-
telima pecunie frumenti vini et
olei quā exigeret solentis ab eis:
date pro illis. Et dixerunt. Red-
dem⁹: et ab eis nichil querem⁹:
siqui faciem⁹ ut loqris. Et vo-
cavi sacerdotes: et adiuravi eos
ut facerēt iuxta qđ dixerā. **I**isu-
p cecidisti simū meū. et dixi. Sic
revertat deus oēm virū qui nō
explevit verbū istud. de domo
sua et de laborib; suis. Sic re-
vertat: et vaneus fiat. Et dixit
vniuersa multitudo amen. Et lau-
dauerūt deū. **F**ecit ergo ppls si-
cut erat dictum. **A**d die aut illa
quā preceperat rex michi ut esse
dux in terra iuda ab anno vice-
simo usq; ad annū tricessimū se-
cūdu artaxerxis regis per an-
nos duodecim: ego et fratres mei
annonas que ducib; debebantur
nō comedim⁹. Duxes aut pri-
mi qui fuerūt ante me grauave-
rūt pplm: et acceperūt ab eis in
pane et vino et pecunia quoti-
die siclos quadraginta. **R**ed
et ministri eorū depresseerāt pplm.
Ego aut nō feci ita. ppter timo-
rē dī. Quin potius in opre mu-
ri edificavi: et agrū nō tui: et
omnes pueri mei congregavi ad

opus eāt. **I**udei quoq; et ma-
gistratus. centūquingenta
virī. et qui veniebāt ad nos de
gentib; que in circuitu nrō sūt:
in mensa mea erāt. **P**arabat
aut michi p dies singulos bo-
vius. arctres sex elchi. receptis
volantib;: et inter dies decem vi-
na diuisa: et alia multa tribue-
bā. **I**isup et annonas ducar⁹
mei nō quiescui. **V**alde tū erat
attenuat⁹ ppls. **M**emento mei de-
us meus in bonū: scdm oīa q̄
feci ppls huius. **VI**

Quādo ē aut tū audisset sa-
naballath et tobias. et io-
sem arabs. et ceteri inimici nrī
q̄ edificassent ego murū. et nō
esset in ipso residua interrupcio:
usq; ad temp⁹ at illud valuas
non posuerā in portis: misert
sanaballath. et gosem arabs.
ad me dicentes. **D**enu et pracia-
mus fedus pariter in vitulis
in campo uno. **Q**ui aut cogita-
bāt ut facerēt michi malū. **N**i-
si ergo ad eos nūcios dicens.
Opus grande ego facio et nō
possum descendere: ne forte ne-
gligatur cum venero et descen-
dero ad vos. **M**iserunt autem
ad me secūdu verbū hoc per q̄-
tuor viros: et rēdi eis iuxta ser-
monē portm. **E**t misit ad me
sanaballath iuxta verbū p̄us
quā vix puerū simū: et epistolā

habebat in manu sua scriptā
 hoc modo. In gentib; auditū
 ē: et golem dixit. q; tu et iuda
 cogitis rebellare. et ppter ea e-
 difices murū: et leuare te uelis
 sup eos regem: ppter quā cau-
 lam et pphetas posueris q; pre-
 dicēt de te in iherlm dicētes. Ecce
 i iuda ē. Auditur ē rex uerba
 h;. Tunc nūc ueni: ut sciamus
 cōsiliū patere. Et misi ad eos
 dictus. Non est factū scdm uer-
 ba hec que tu loqueris. De cor-
 de cū me tu cōponis hec. Dē
 cū h; fecerant nos: cogitātes
 q; cessaret manus nre ab ope-
 re et quiescerem. Quā ob cau-
 lam magis cōfortauimus manus
 meas. Et ingressus sum domū
 samarie filij dalai. filij metha-
 bethel secreto. Qui ait. Trade-
 mus nobiscū in domo dei i me-
 dio templi. et claudam⁹ portas
 edis: quia uenturi sunt ut inter-
 ficiāt te: et nocte uenturi sunt
 ad occidendū te. Et dixi. Num
 quisquā similis mei fugit: Et
 quis ut ego ingrediet templū
 et uiuet: Nō ingrediat. Et intel-
 lexi q; deus non misisset eū: sed
 quasi uanitas locutus esset
 ad me: et tobias et sanaballath
 cōducessent eū. Accepit cū
 precū ut territus faceret et pec-
 carē: et haberet malū quod re-
 probaret michi. Memento mihi

dñe p tobiam et sanaballath. iux-
 ta opa eor talia: sed et noadie
 prophete et ceteros pphetas q;
 terrebant me. Cōpletus est aut
 murus uicisimoq;nto die mien-
 sis elul. q;inquaginta duob; di-
 ebus. Factum est ergo cum au-
 dissent omnes ministri nri ut nō
 merent unūse gentes que erāt
 in circuitu nro: et ceciderunt iher-
 semetipsos: et scirent q; a domi-
 no factū esset opus hoc. Sed et
 i dieb; illis multe optimarū iu-
 dorū epistole mittebantur ad to-
 biam: et a tobiam ueniebant ad
 eos. Multi cū erāt in iuda ha-
 bentes iuramentū eius: quia ge-
 ner erat sechemie filij iorci: et io-
 hanan filius eius acceperat fili-
 am mesollā filij barachie. Sed
 et laudabāt eum corā me: et uer-
 ba mea nūciabat ei. Et tobias
 mittebat epistolas ut fecerit me.

Postq; autē edifi- VII
 catus est murus. et posui
 ualuas. et recessui ianitores et
 cātōres et leuitas: p̄p̄i autē
 fratū meo et ananias p̄ncipi do-
 mus de iherlm: ipse cū quasi uir
 uerax et nimis dū plus ceteris
 uidebat. Et dixi eis. Non apri-
 ant porte iherlm usq; ad calorem
 solis. Eūq; adhuc assisterent:
 clausē porte sūt et oppilate. Et
 posui custodes de habitatorib;
 iherlm singulos p uices suas: et

unūquēq; cōtra domū suā. Ci-
 uitas aut erat lata nimis et grā-
 dis: et populus paruus in medio ei-
 us: et nō erat domus edificata.
 Deus autē dedit in corde meo: et
 congregavi opifices et magis-
 tratus et vulgus ut recensere e-
 os. Et inueni librū census eorū
 qui ascenderāt primum: et inueni-
 tum est scriptū in eo. Hi filij p-
 rinitie qui ascenderūt ex captiui-
 tate migrātiū quos transtule-
 rat nabuchodonosor rex babi-
 lonis et reuersi sunt in iherlm et
 in iudā. unusquisq; in ciuita-
 tem suā: q̄ uenerāt cū zoroba-
 bel: iosue. nemiās. azariās.
 ramias. naamin. mardo-
 chus. belsar. melpharat. beg-
 goru. naim. baana. **Filius** ui-
 roꝝ populi isrl. **Filij** pharos duo
 milia cētū septuaginta duo. **Fi-**
lij saphania: cētū septuaginta
 duo. **Filij** arta: sexcentū quin-
 ginta duo. **Filij** phetmogab fi-
 liorū iosue et ioab: duo milia
 octingentem et octo. **Filij** be-
 lam: mille octingentū quinquagi-
 ta quor. **Filij** zethua: non gen-
 tū quadraginta quinq; . **Filij** zeth-
 ai: septingentesaginta. **Filij** ben-
 in: sexcentū quinquaginta octo. **Filij** be-
 bai: sexcentū quinquaginta octo. **Filij** az-
 gad: duo milia cētū quinquaginta
 octo. **Filij** adonai: sexcentū sexaginta
 septem. **Filij** beguair: duo milia.

a sexaginta septē. **Filij** adun: sex-
 centū quinquaginta quinq;. **Filij**
 adier filij zethue: non gentes oc-
 to. **Filij** asem: cētū quinquaginta
 octo. **Filij** belan: cētū quinquaginta
 octo. **Filij** areph: cētū duo decim.
Filij gabaon: nonaginta quinq;
 . **Filij** berulam et netupha: cētū
 octoginta octo. **Viri** ana-
 thot: cētū quinquaginta octo. **Vir** be-
 thamoth: quadraginta duo.
Vir tatiathuam tephira et be-
 roth: septingenti quadraginta tres.
Vir rama et nebo: sexcentū quin-
 quaginta duo. **Vir** machmas: cētū
 quinquaginta duo. **Vir** berbel et dhar:
 ducentū quinquaginta tres. **Vir** nebo
 alcerius: quinquaginta duo. **Vi-**
ri belā alcerius: mille ducentū quin-
 quaginta quor. **Filij** aram: cētū
 quinquaginta. **Filij** iericho: cētū
 quadraginta quinq;. **Filij** loa-
 dadun et ono: septingenti quinquaginta
 duo. **Filij** senaa: tria milia
 non gentes triginta. **Sacerdotes.**
Filij idai in domo iesua: non
 gentes septuaginta tres. **Filij** em-
 mer: mille quinquaginta duo.
Filij phellur: mille ducentū qua-
 draginta septem. **Filij** aram:
 mille octem et septem. **Dei.**
Filij iosue et redimibel. filioꝝ o-
 deue. septuaginta quor. **Can-**
tores. **Filij** sia alaph: cētū qua-
 draginta octo. **Amatores.** **Filij**
 sellu. **Filij** athre. **Filij** thelmon.

filij artub. filij arta. filij sobai.
centumtriginta duo. Nathum.
filij soa. filij asupha. filij the
baoth. filij reos. filij haa. filij
fado. filij lebana. filij agaba.
filij selmo. filij anan. filij ged
del. filij gace. filij raahia. filij
rasin. filij necho da. filij reem.
filij aza. filij phaza. filij besai.
filij munni. filij nephusim. fi
lij bechue. filij acupha. filij az
ur. filij besuth. filij manda. fi
lij arsa. filij berchos. filij lea
ra. filij themea. filij nasia. filij a
tupha. filij seruo: salomonis.
filij sorhai. filij sephreth. filij
phereda. filij iahala. filij dco.
filij gedel. filij saphata. filij a
thil. filij forreth. qui erat ortus
ex albam filio ammo. Omnes
nathumei. et filij seruo: salo
monis: trecentumtriginta duo.
Hi sunt aut qui ascenderunt de
thelmalah dclarsa. cherub adu
et emmer: et non potuerunt in
dicare domum patrum suorum. et se
men suum: utrum ex isrl essent. Fi
lij dalai. filij tobia. filij nech
oda. sexcentumquadragesimo duo.
Et de sacerdotibus. filij iabia. fi
lij accos. filij bezelai. qui acce
pit de filiabus bezellai galaadi
ndis uxoris: et vocatus est nomen
eorum. Hi quaesierunt scripturam su
am in censu et non inuenerunt:
et electi sunt de sacerdotibus. Dixit

itque adthelachia ris ut non man
dutarit de sanctis sanctorum: do
nec staret sacerdos doctus et cen
ditus. Omnis multitudo quasi
unus. quadraginta duo milia
sexcentis sexaginta: absque seruis et
ancillis eorum qui erant septem mili
a trecentis triginta septem: et inter
eos cantores et chorales ducenti.
Equi eorum sexcentis triginta septem:
mulierum ducenti quadraginta
quingenti: camelorum quadragen
ta quingenti: alium sex milia
septingentum quingenta. Huiusque re
fertur quid in commentario scrip
tum fuerit: et in noua histori
a regitur. Nonnulli autem de prin
cipibus familiis dederunt in opus.
Adthelachia dedit in thesaurum
auri dragmas mille: phialas
quingenta: tunicas sacerdo
tales quingentas sexaginta. Et de
principibus familiis dederunt in
thesaurum opus auri dragmas
viginti milia. et argenti minas
duo milia ducentas. Et quod de
dit reliquis populus auri drag
mas viginti milia. et argenti
minas duo milia. et tunicas sa
cerdotales sexaginta septem. Habi
tauerunt autem sacerdotes et leui
te et cantores et chorales et reli
qui vulgus et nathumei et omnes
isrl in ciuitatibus suis. VIII

C et conuerat mens septima.
Filii autem isrl erant in ciui

tab; suis. **C**ongregauitq; om-
nis ppls qñ vir unus ad plate-
am que est ante portā aquarū:
et dixerunt esdre scribe ut affer-
ret librū legis moris: quā p̄ce-
perat dñs israheli. **A**mulit er-
go esdras sacerdos legem co-
ram multitudine viros et mu-
lierū. nuntisq; qui poterāt int-
ligere: in die p̄ma mensis septi-
mi. **E**t legit in eo aperte in pla-
tea que erat ante portā aqua-
rū. et mane usq; ad mediā diē:
in cōspectu viros et mulierū et
sapientū. **E**t aures om̄is ppli
erāt recte ad librū. **S**tetit autē
esdras scriba sup gradū ligne-
um quē fecerat ad loquēdū. et
steterūt iuxta eū. mathathia. et
seuia. et anna. et uria. et elchias.
et maasia ad dexterā eius. et ad
sinistrā phadaia. misahel. et
melchias. et asuni. et asaph da-
na zacharia. et mosollā. **E**t ap-
ruit esdras librū corā om̄i po-
pulo. **S**up unūsum quippe
pplm nūnebat. **E**t cū aperuis-
set eum: stetit om̄is ppls. **E**t be-
nedixit esdras dño deo. voce
magna. **E**t rēdit om̄is ppls.
amen. amen: eleuās manus su-
as. **E**t inturati sunt: et adora-
uerūt dñm proni in terram. **P**or-
ro iesue. et baani. et serabia.
panū accub. sephai. odia.
maasia. relita. azarias. ioza

bed. anani. phalaia leuite. fili-
um faciebāt in p̄lo: ad audi-
endā legem. **P**opulus autē sta-
bat in gradu suo. **E**t legerunt
in libro legis dei distincte. et ap-
petit ad intelligendū: et intellē-
runt cum legret. **D**ixit autē ne-
emias. ip̄e est aduersat̄a. et es-
dras sacerdos et scriba. et leui-
te interpretātes unūso p̄lo. **D**i-
es sanctificatus ē dño deo n̄ro.
Nolite lugere et nolite flere. **S**te-
bat cū om̄s ppls: nū audiret ver-
ba legis. **E**t dixit eis. **N**e come-
dite pingua et bibite mulsum:
et mittite partes v̄s qui nō p̄e-
parauerūt sibi q̄a sanctus dñs
dñi ē: et nolite tristari. **G**audi-
um etiam dñi est fortitudo n̄ra.
Ieuite autē silentiū faciebāt in
om̄i p̄lo dicentes. **T**acet. q̄a
dies sanctus ē: et nolite dolere.
Abijt itaq; om̄is ppls ut come-
deret. et biberet et mitteret p̄tes:
et faceret leticiā magnā: q̄a intel-
lectāt verba que docuerat eos.
Et in die s̄do congregati sunt
p̄ncipes familiarū unūsi ppli
sacerdotes et leuite ad esdram
scribā: ut interpretaret eis verba
legis. **E**t inuentū ē scriptū in le-
ge. p̄cepisse dñm ī manu moy-
si. ut habitent filij isrl in taber-
naculis in die solenni mensis
septimi: et ut p̄dicent et diuul-
gent vocē in unūsis urbib; su-

is. et in iherusalem dicentes. Egre-
di mini in montem. et afferte fron-
des olivæ. et frondes linguæ pul-
cerissimi. frondes myrti. et ramos
palmarum: et frondes linguæ ne-
moroſi. ut faciatis tabernacula ſi-
cut ſcriptum eſt. Et egreſſus eſt po-
pulus et attulerunt. Fecerunt quoque
ſibi tabernacula unusquisque in
domo ſua et in atrijs ſuis: et
in atrijs domus dei. et in platea
a porte aquarum: et in platea por-
te ephraim. Fecit ergo univerſa
eccleſia cor que redierant de cap-
tivitate tabernacula: et habita-
verunt in tabernaculis. Non enim
fecerant a diebus ioſue filij num-
taliter filij iſrael: niſque ad diem il-
lum. Et fuit leticia magna ni-
mis. Legit autem in libro legis dei.
per dies ſingulos. a die primo niſ-
que ad diem noviffimum: et fecerunt
ſolemnitatem ſeptem diebus: et in
die octavo collectam iuxta ritum.
In die autem vicesimo **VIII**
quarto menſis huius **convenerunt**
filij iſrahel in ieiuniis. et in lac-
ris: et humi ſuper eos. Et ſepa-
tum eſt ſemine filiorum iſrael ab omni fi-
lio alienigena: et ſteterunt et con-
fitebantur peccata ſua et iniquita-
tes patrum ſuorum. Et conſurrexerunt
ad ſtandum: et legunt in volu-
mine legis domini dei ſui quater in
die: et quater confitebantur. et ado-
rabant dominum deum ſuum. Surrexerunt

autem ſuper gradum levitas ioſue
et bani. et edimihel. remmi. ſab-
ma. abani. ſarebias bani. tha-
nani: et clamaverunt magna vo-
ce ad dominum deum ſuum. Et dixerunt
levite. ioſue. et edimiel. boni-
mi. aſebia. ſerebia. arebia. oda-
ia. ſebna. ſataia. Surgite: ben-
dicite domino deo noſtro. ab ævo niſ-
que in ævum. Et benedicant nomini
glorie tue excelſo: in omni bene-
dictione et laude. Tu ipſe domine ſo-
lus: tu feciſti celum et celum celorum
et omnem exercitum eorum. ſtam et uni-
verſa que in ea ſunt: maria et omnia que
in eis ſunt. Et tu vivificas omnia
hebrei: et exercitus celi te adorat. Tu
ipſe domine deus qui elegiſti abram
et eduxiſti eum de igne chaldeorum:
et poſuiſti nomen eius abraham.
et iuveniſti cor eius fidele coram te:
et poſuiſti cum eo fedus ut daret
ei ſtam chanaaniti. edici. ruci. et
amorcei. et pherezi. et rebuzi.
et gergeſei. ut daret ſemini tuo.
Et impleſti verba tua quia niſi-
ſti. Et vidiſti afflictionem patrum
noſtrorum in egipto. clamorem quoque eo-
rum audiſti ſuper mare rubrum:
et dediſti ſigna et portenta in pha-
raone. et in univerſis ſervis eius:
et in omni populo terre illius. Logi-
noviſti cum quia ſuper te egreſſi
contra eos: et feciſti tibi nomen.
ſicut et in hac die. Et mare domini
ſiſti ante eos: et tranſierunt per me-

diurni maris i sicca. Persecuto-
res aut eoru precessisti in pfundū
quasi lapide i aquas validas:
et in columna nubis ductor eorū
fuit per diem. et in columna
ignis per noctē: ut appareret
eis via per quā ingrediebantur.
Ad montem q̄ synai descendisti:
et locutus es cum eis de celo: et
dedisti eis iudicia recta et legem
veritatis. testimonia. et p̄cep-
ta bona. Et sabbatū sanctifica-
tum tuū ostendisti eis: et man-
data et testimonia et legem p̄-
cepisti eis in manu moysi serui
tui. Panē q̄ de celo dedisti eis i
fame eorū: et aquā de petra edu-
xisti eis sitientib; . Et dixisti eis ut
ingredereūt et possiderēt terram:
sup quā leuasti manū tuā ut
tradereis eis. Ipi uero et patres
nūi supbe egerūt. et indurave-
runt ceruices suas: et nō audie-
runt mandata tua: et noluerūt
audire: et nō sunt recordati mi-
rabiliū tuorū q̄ fecerās eis. Et i-
durauerūt ceruices suas: et de-
derūt caput ut cōuerterent ad ser-
uitutē suā quasi p̄ cōtentionē.
Tu aut deus p̄cipuus clemens
et misericors longanimis et mi-
se miserationis: nō dereliquisti
eos. Et quidē cū fecissent sibi vi-
tulum cōflatile et dixerent. iste
est deus tuus qui eduxit te de e-
gipto. fecerūtq; blasphemias

magnas: tu aut in misericordi-
is tuis multis nō dimisisti eos
in deserto. Columna nubis nō
recessit ab eis per diem. ut ducer-
et eos in viam: et columna ig-
nis p̄ noctē: ut ostenderet eis vi-
am per quā ingredereūt. Et spiri-
tū tuū bonū dedisti qui doceret
eos: et manna tuū nō prohibu-
isti ab ore eorū: et aquā dedisti
eis in sitē. Quadraginta annis
pauisti eos in deserto: nihilq;
eis defuit. Destineta eorū nō in-
uenerunt: et p̄dres eorū non
sunt attēti. Et dedisti eis regna
et p̄p̄os: et partitus es eis sor-
tes. Et possederūt terram seon.
et terram regis esebon: et terrā o-
g regis basan. Et multiplicasti fi-
lios eorū sicut stellas celi: et ad-
duxisti eos ad terram de qua dix-
eras p̄rib; eorū ut ingrederentur
et possiderēt. Et uenerūt filij: et
possederūt terram. Et humilias-
ti corā eis habitatores terre cha-
naneos: et dedisti eos in manu
eorū. et reges eorū. et p̄p̄os terre:
ut facerent eis sicut placebat il-
lis. Exerūt itaq; urbes muni-
tas. et humū pingue: et posse-
derūt domos plenas cūctis bo-
nis. sisternas ab alijs fabrica-
tas: vineas et oliueta. et ligna
pomifera multa. Et comederūt
et saturati sunt. et impigraui
sunt et abundauerūt delicijs in

bonitate tua magna. Provo-
cauerunt autem te ad iracundiā. et
recesserunt a te: et preceperunt legem
tuam post terga sua. Et propheta-
tas tuos occiderunt qui conuersa-
bantur eos ut reuerterentur ad te:
feceruntque blasphemias grandes.
Et dedisti eos in manū hostiū
suoꝝ: et afflixerunt eos. Et in te-
pore tribulationis sue clama-
uerunt ad te: et tu de celo audisti.
et secundum miserationes tuas mi-
seras. Dediti eis saluatores: qui
saluarent eos de manu hostiū
suoꝝ. Quiaque requieuissemus reuer-
si sunt ut facerent malū in con-
spectu tuo: et dereliquisti eos in
manu inimicorū suoꝝ: et posse-
derunt eos. Conuersique sunt et cla-
mauerunt ad te. Tu autem de celo
reaudiisti et liberaisti eos. in mi-
sericordiis tuis multis tempo-
ribus: et constitutus es eis ut re-
uerterentur ad legem tuā. Hi ve-
ro superbe egerunt: et non audie-
runt mandata tua. et in iudicijs
tuis peccauerunt: que facit ho-
mo. et uiuit in eis. Et dederunt
humeriū recedentē: et cervice[m]
suam indurauerunt: nec audie-
runt. Et pertransisti super eos animos
multos: et constitutus es eis in
spiritu tuo per manū prophetarū
tuorū: et non audierunt: et tradi-
disti eos in manū populi irac-
undi. In miserationibus autem tuis plu-

rimis non fecisti eos in cōsump-
tione: nec dereliquisti eos: quo-
niā deus miserationū et clemē-
tiæ tuæ. Nunc itaque deus noster:
magne. fortis et terribilis. custo-
dies pactū et misericordiam: ne a-
ueras a facie tua omnē laborem
qui inuenit nos. reges nostros.
principes nostros. et sacerdotes nos-
tros. et prophetas nostros. et pres-
biteros nostros. et omnē populum tuū: a die-
bus regis assur usque in diem hanc.
Et tu iustus es in omnibus que
uenerunt super nos. quia ueritatē
fecisti: nos autem impie egimus.
Reges nostri. principes nostri. sacerdo-
tes nostri. et presbiteri nostri. non fecerunt
legem tuā: et non acciderunt mā-
data tua et testimonia tua que
testificatus es in eis. Et ipsi in reg-
nis suis bonis. et in bonitate
tua misericordia quā dederas eis. et in
fide latissima et pingui quā tra-
didisti in cōspectu eorū. non ser-
uierunt tibi: nec reuersi sunt a stu-
dio suo pessimo. Ecce nos ip-
si hodie secui sumus: et fide quā
dediti patribus nostris ut comederet
panem eius et que bona sunt ei-
us: et nos ipsi secui sumus in ea.
Et fruges ei⁹ multiplicat⁹ regi-
bus que posuisti super nos propter
peccata nostra: et corporibus nostris
dominatus es et iumentis nostris secundum
uoluntatē suā: et in tribulatione
magna sumus. Super omnibus et

go hīs nos ipī p̄uim⁹ fedus
et scribimus: et signat p̄ncipes
n̄rī: leuite n̄rī et sacerdotes n̄rī.

Ignatores autē
fuerūt. neemias adherē-
tia. fili⁹ archelai: et sedechias.
laranas. azarias. iheremias.
phessur. amarias. melchias.
accus. sebeuia. mellur. maarē.
metimuch. obdias. daniel. ge-
tō. baruch. mosollā. abia. mi-
amin. mazia. belga. semia.
hī sacerdotes. Porro leuite. io-
sue fili⁹ azarie. hīmi de filiis e-
nadad. redmihel. et fratres eo-
rū: sedechia. oduia. elia. pha-
lata. anā. micha. roob. asebi-
a. zachur. serbia. sabania. o-
dia. bani. banu. Capita po-
puli. seros. phethmoab. clau-
zethu. bani. bonu. aegad. be-
bai. adonaya. briggoai. adin.
athet. zechia. azur. odena. a-
sum. belai. areph. anathot. ne-
bai. michaphia. mosollā. azir.
melisabel. sadoth. reddua. fel-
thia. anan. amia. osre. anania.
asub. alores. phalcam. sobech.
reū. asbuna. madia. et haia.
hanan. anan. melluch. arem.
baana: et reliqui de ipso sac-
dotes: leuite: iamores et am-
tores. nathinai et omnes qui
se separauerūt de iplis fratrib⁹ ad
legē dī uxores eorū filii eorū et
filie eorū: omnes qui poterāt sa-

perre spondētes pro fratrib⁹ su-
is: opumantes eos. et qui uenie-
bāt ad pollicendū. et n̄mandū:
ut ambularēt in lege dñi quā
deditat ī manu moysi scui sui:
ut facerent et custodirēt omnia
sa mādara dñi dei n̄rī. et iudici-
a eius. et arumomas eius: et ut
non daretur filias n̄ras po-
pulo f̄r: et filias eorū nō accepe-
remus filiis n̄ris. Populi q̄ f-
re qui importat uenalia. et om-
nia ad usum p̄r dicti sabbati
ut uendat: nō accipiem⁹ ab eis
ī sabbato et in die sanctificato.
Et dimittem⁹ annū septimū: et
reactionem uniuscuius manus. Et
statuem⁹ sup nos p̄cepta. ut de-
mus terrā p̄tem sidi p̄r annū
ad opus domus dei n̄rī: ad pa-
nes propositionis. et ad sacrifici-
um scupitum. et in olotau-
rum scupitum in sabbatis ī
halēdis. in solennitatib⁹. et in
sanctificatis. et pro peccato. ut
exoret pro isrl: et in omni usū
domus dei n̄rī. Hortes ergo mi-
sim⁹ sup oblationē lignorum in-
ter sacerdotes et leuitas et p̄lm.
ut inferrent ī domū dei n̄rī p̄ do-
mos patrū n̄rorū p̄r tempora
a temporib⁹ anni usq; ad annū:
ut arderet sup altare domū dei
n̄rī. sicut scriptū est in lege moi-
si. Et ut afferrem⁹ p̄mogenita-
te n̄re. et p̄micia uniuscuius fruct-

tus omnis ligni . ab anno in an-
nu . in domo dñi: et primitiua fi-
lior nror et pecor nror sicut
scriptu est in lege: et primitiua
bou nror et oum nra . ut of-
ferretur in domo dei nri sacerdoti-
bus q ministrat in domo dei nri.
Et primitias cibor nror . et liba-
mentu nror . et poma omnis lig-
ni . vindemie q et olei offerent
sacerdotib; ad gazophiliu dei
nri: et decima ptem tre nre leui-
tis . Hi leuitae decimas accipient
ex omnib; ciuitatib; opim nro-
ru . Erat aut sacerdos filius aa-
ron cu leuitis in decimis leuita-
ru: et leuitae offerent decima parte
decime sue in domo dei nri ad
gazophiliu in domo iherusa-
li . Ad gazophiliu cu depor-
tabut filii isrl . et filii leui prim-
icias frumeti et vini et olei: et ibi
erunt vasa dñi sanctificata . et
sacerdotes et catores et ianito-
res et ministri: et no dimittent
domu dei nostri .

XI

Habitauerunt aut principes
ppli in iherlm . Reliqua ve-
ro plebs misit sortem . ut tolle-
ret una ptem de decem qui habi-
taturi essent in iherlm ciuitate sac-
ta: noue vero ptes in ciuitatib;
Benedixit aut ppls onib; viris
qui se sponte obulerat ut ha-
bitarent in iherlm . Hi sunt ita-
q principes . principes qui habita-

uerunt in iherlm et in ciuitatib; iuda .
Habitauit aut unusquisq; in
possessione sua in urbib; suis
israhel: sacerdotes . leuitae . nathi-
nai . et filii serui solomonis .
Et in iherlm habitauerunt de fili-
is iuda: et de filiis beniamin . De
filiis iuda: achaias filius asia .
filius zacharie . filius amarie . filius
saphat . filius malachiel . De fi-
liis pharces: ismaasia . fili-
us bari . filius colozai . filius azia .
filius adara . filius ioarib . fili-
us zacharie . filius filonites . Omnes
filii pharces qui habitauerunt
in iherlm: quadringenti sexagi-
tanoue viri fortes . Hi sunt aut
filii beniamin . Sed u filius mosol-
ai . fili-
us iocai . filius phadai . fili-
us colai . filius masai . filius e-
thai . filius rana . Et post eum
gebai . scilai: nonageni octo .
Et iobai filius zachari p-
p-
suis eoz: et iudas filius leui .
a sup ciuitate iherlm . Et de sacer-
dotib; iudai filius ioarib . iachai .
larai filius helchic . filius mo-
sollai . filius sadoch . fili-
us neri . filius arthob principes
domus dei: et fratres eoz sanctes
opa templi . octingenti duo .
Et adai . filius ieroam . fili-
us phelcia fili-
us amai . fili-
us zacharie . fili-
us phelur . fili-
us melchur .
et fratres eius principes p-
tem: du-
centi quadraginti duo . Et ama-

lai. filius acrihel. filius azi. fili-
us mosollamoth. fili⁹ emmer.
et fratres eorum portantes munus. cum
cū iugum dō: et p⁹olitus eorum.
zabdiel filius portuū. Et de
leuitis: sebania filius asob. fili-
us azartam. filius asabia. fili-
us boni. et labathai. et ioza-
beth. sup omnia opa que erant
forinsecus in domo dī a princi-
pibz leuitar. Et mathania fili-
us mīcha. filius ebedi filius
asaph princeps ad laudādū. et
ad dīcendū in oratione: et be-
nefaciens sōis et fratribz eius: et
abda filius samuha. filius ga-
lal. filius rodum. Omnes leui-
te in ciuitate sancta: ducenti or-
togita quatuor. Et ianitores: ac-
tub telmon. et fratres eorum qui
custodiebāt hostia. centū septu-
aginta duo. Et reliqui re isrl sa-
cerdotes. et leuite in uniuersis ci-
uitatibz iuda. unusq⁹q⁹ ī pos-
sessione sua: et nathummi q⁹ ha-
bitabāt in ofel. et syaba. et gal-
pha. De nathummi. et episco-
pis leuitar in iherlm: azei filius
banni. filius asabie. filius ma-
thanie. filius miche. De filiis
asaph: cantores in ministerio
domus dī. Preceptū quippe re-
gis sup eos erat: et ordo in tā-
toribz p dies singulos: et satha-
ia filius mesezebel. De filiis za-
ra. filij iuda in manu regis

nata omne uerbu ppli: et in do-
mibz per omnes regiones eorū.
De filiis iuda habitauerūt in ca-
riatharbe. et in filiabi eius. et
in dibon. et in filiabi eius. et in
rapsel. et in uinculis eius: et in
isur. et in molada. et in beth-
salth. et ī asersual. et ī bethabe-
e et in filiabi eius: et in sicelech
et in mothona. et in filiabi ei⁹.
et in remmon. et in sara. et in
icrumm. zonoa. odollā. et in
uillis eae: lathis. et in regioni-
bz ei⁹. azecha et ī filiabi ei⁹. Et
māserūt ī bethaber usq⁹ ad ual-
lem emon. Filij aut beniamin.
ageba. methmas. et hai. et be-
thel. et filiabus eius: anathot-
nob. anana. asor. roma. ge-
thai. madid. sebrim. netallath.
et ono uille artificū: et de leuitis.
portantes iude et beniamin.

Iij sunt aut **XII**
sacerdotes et leuite. qui as-
cendunt cum zerobabel filio
salathiel. et iosue: saraiā. iher-
mias. eodras. amaria. methuch-
an⁹. sechanias. et cū. merimuth.
addo. genthon. abra. miamū.
madia. belga. sancia. et ioa-
rib. et rdaia. selum. amoch-
elcia. adaiā. Isti principes sacer-
dotum et fratres eorum in diebz iosue.
Porro leuite. ihsua. benmi-
redimihel. sarabia. iuda. ma-
thamas. sup p⁹imos ipi et fratres

coru: et bechecia. atq; ethanui.
et fratres eorū unusquisq; in of-
ficio suo. Josue autē genuit ioa-
chim. et ioachim genuit eliasib.
et eliasib genuit ioiada: et ioia-
da genuit ionathā. et ionathā
genuit reddua. In dieb; autē io-
achim erāt sacerdotes. p̄ncipes
familias leuie. maarie. ihere-
mie. anaine. eldore. mosollam.
amarie. iohānā. milico. iona-
than. sebenie. ioseph. aran. ed-
na. maraiodi. elci. adare. zach-
arie. geudion. mosollā. abre.
zecheri. miamin. et moadie. fel-
ti. helge. lammina. semeie. ioa-
thā. ioarib. mathanai. iodaie.
aszi. sellair. relaiā. nrothobec.
elchie. aschie. ydaie. nathanā.
hel. Iuuit in dieb; eliasib. et io-
iada. et ionathā. et reddua. scrip-
ti p̄ncipes familie et sacerdo-
tes in regno darī prete. Filij le-
ui p̄ncipes familiarū scripti in
libro uerborū dierū: et usq; ad
dies ionathan. filij eliasib. Et
p̄ncipes iuitas. aschia. scribi-
a. et iesue filius redmihel. et fra-
tres eorū per uices suas: ut lau-
daret. et confiterent̄ iuxta p̄cep-
tum dauid uiri dei: et observa-
rent eque p̄ ordinē. Mathania.
et bechecia. et obedia. mosollā.
thelmon. acub. custodes por-
tariū. et uestibulorū ante portas.
hij i dieb; ioachim filij iosue.

filij iosedech: et in dieb; neemie
duis. et eldore sacerdotis scribe
q; In dedicatione autē muri ihe-
rusalē. requisierunt leuitas de
omib; longis suis ut adducerēt
eos in iherlm. et facerēt dedican-
onē et leticiā. in actione gratia-
rū. et cantico. et in cymbalis.
psalterijs et choris. Congrega-
ti sunt autē filij sātorū. et de cant.
pestrib; circa iherlm. et de uillis
numphati. et de domo galgal.
et de regionib; geba. et azma-
uth: quū uillas edificauerūt si-
bi cantores in circuiitu iherlm.
Et mūdadi sunt sacerdotes et le-
uitae: et mūdauerūt psalm. et por-
tas et murū. Ascenderunt autē scđ
p̄ncipes iuda sup murū: et sta-
tuerunt duos magnos choros lau-
dantiū. Et itērūt ad dexterā sup
murū ad portā sterquilini. Et
iuit post eos osaias. et media
pars p̄ncipū iuda: et azarias.
eldora. et mosollā. iuda. et beni-
amin. et semia. et iheremia. Et
de filiis sacerdotū in tubis: zach-
arias fili⁹ ionathā. fili⁹ semeie.
fili⁹ mathanie. fili⁹ nathanie. fi-
li⁹ zechur. fili⁹ asaph: et scđs ei⁹
semita. et azarel. malalai. gala-
lai. maai. nathanahel. et iuda.
et anani. in uasis canticū dauid
uiri dei: et eldras scriba ante eos
in porta fontis. Et contra eos
ascenderūt in gradib; ciuitatis

David. in ascensu muri sup domum David: et usq; ad portā aquarū ad oriētem. Et chorus scōs gratias referentiū ibat ex adūsō. et ego post eū: et media pars ppli sup murū. et sup turrim furuorū. et usq; ad murū latissimū. et sup portā ephraim. et sup portam antiquā. et sup portā pisciū et turrim ananēhel. et tām emat. et usq; ad portam gregis: et steterūt in porta custodie. Steterūtq; duo chori laudantiū in domo dñi: et ego et dimidia pars magistratuū meum. Et sacerdotes. eliabun. maasia iamin. midhea. eliomai. zacharia. et anania in tubis: et maasia. et semeia. et eleazar. et asi. et iohānan. et melchias. et elam. et ezer. Et claret cecinerūt cātores: et icraia ppositus. Et imolauerunt in die illa victimas magnas: et letati sunt. Deus autē letificauit eos leticia magna. Sed et uxores eorū et liberi gausi sunt: et audita est leticia iherosolym. Recensuerūt quoq; in die illa viros sup gazophylacia thesauri ad libamina. et ad pmitias. et ad decimas. ut introferrent p eos principes ciuitatis in decore gratias actiones sacerdotes et leuitas: quia letificat^{us} est iuda in sacerdotib; et leuitis al-

tiis. Et custodiēūt obseruationē dñi sui. et obseruationem expiationis: et cātores et ianitores. iuxta pceptū David et salomonis. filij eius: quia in dieb; David et asaph ab exordio erāt principes cōstituti cātores in carmine laudantiū et cōfiteentiū deo. Et omēs israel in dieb; sorobabel et in dieb; neeme dabant ptes cātorib; et ianitoribus p dies singulos: et sanctificabant leuitas: et leuite sanctificabāt filios aaron. **XIII** In die autē illo lectū ē in volumine morisi. audiētē pplō. Et nūcūm est scriptū in eo q; non debeant introire āmonites et moabites in ecclesiā dñi usq; in eternū eo q; non occurrerunt filiis israel cum pane et aqua: et cōdixerūt adūsūm eos balaam ad maledicendū eis: et conūit deus noster maledictionē in benedictionē. Factū est autē cum audissent legem: separauerunt omne alienigenā ab isrl. Et super hoc erat chasib sacerdos q; fuerat ppositus in gazophylacio domus dñi nri: et prim^{us} robie. Factū ergo sibi gazophylacium grande: et ibi erāt ante eū reponētes munera et thus. et vasa. et decimā frumētū. vini et olei: partes leuitarū et cātorū et ianitorū et pmitias sacerdotū

les. In omnibus autem hijs non fui in iherusalē: quia in anno tricesimo: scio artaxerxis regis babilonis veni ad regē. Et in fine dierum rogaui regē: et veni in iherusalē. Et intellexi malum quod fecerat heliasib tobie: ut faceret in iherusalē in vestibis domus dei: et malum in visu ē valde. Et proieci vasa domus tobie foras de gazophylatio: precipique et cuncta auertit gazophylatium. Et retuli ibi vasa domus dei: sacrificium et usus. Et cognovi quod pres leuitarum non fuissent date: et fugisset unusquisque in regionem suam de leuitis et cantoribus et de hijs qui ministrabant: et regi causam aduersum magistratus. et dixi. Quare derelinquim⁹ domum dei? Et congregaui eos: et feci stare in stationibus suis. Et omnis iuda apportabat decimam frumenti. vini. et olei. in horrea. Et constitui⁹ super horrea septuaginta sacerdotes. et sadoth scribam. et sadaiā de leuitis: et iuxta eos quinquaginta filium zachur filium marhamie. qui fideles comprobati sunt: et ipsis credite sunt pres fratrum suorum. Memeto mei deus meus pro hoc: et ne deleas miserationes meas quas feci in domo dei mei et in testimonijs tuis. In diebus illis vidi in iuda calcantes iocundaria in sabbato: ponentes arculos

et onerantes super almos vinum et uuas. et sic et omne onus: et interfecentes in iherusalē in die sabbati. Et contestar⁹ sum ut in die qua videret liceret. viderent. Et cuncti habitauerunt in ea: miseretes piscis. et omnia venalia. Et vendebant in sabbatis filijs iuda et iherusalē. Et obiurgauit. opumantes iuda: et dixi eis. Que ē hęc res mala quam vos facitis: et iaphanans dicim⁹ sabbati? Numquid non hec fecerunt patres nostri: et adduxit deus noster super nos omne malum hoc. et super ciuitatem hanc? Et vos additis iracundiam super israel: violando sabbatum. Factum est autem cum quinquaginta porte iherusalē die sabbati: dixi. et clauserunt ianuas: et precipi ut non aperirent eas usque post sabbatum. Et de pueris meis constitui super portas: ut nullus mitteret onus die sabbati. Et manserunt negotiatores et venditores venalia foris iherusalē semel et bis: et contestar⁹ sum eos: et dixi eis. Quare manetis et aduersum muri? Si scio hoc feceritis: manum meam in vos. Itaque et tempore illo non uenerunt in sabbato. Dixique leuitis ut mudarentur et uenerunt ad custodiendas portas: et sanctificandam diem sabbati. Et pro hoc ergo memeto mei deus. et pro michi secundum multitudinem miserationum tuarum. Sed et

in diebus illis vidi iudeos ducentes uxores azonidas. ammonidas et moabidas. Et filii eorum et media pars loquebantur azonice. et nesciebant loqui iudaice: et loquebantur iuxta linguam patrum suorum. Et obiurgavi eos: et maledixi. Et cecidi et eis viros et decalavi eos: et adiuravi in deo ut non darent filias suas filiis eorum: et non acciperent de filiabus eorum filios suos. et sibi in tempore dicens. Numquid non in huiusmodi peccavit salomon rex israel: Et ecce in generibus multis. non erat rex similis ei: et directus deo suo erat: et posuit eum deus regem super omnem israel. et quoniam ergo duxerunt ad peccata mulieres alienigenae. Numquid et nos inobedientes faciemus omne malum grande hoc. ut peccavimus in deo nostro: et dicamus uxores peregrinas. De filiis autem ioiada filii elisabae sacerdotis magni. generavit sanaballath oronitis: quem fugavi a me. Recordare domine deus meus aduersum eos qui polluerunt sacerdotium: usque sacerdotale et leuiticum. Igitur mudavi eos ab omnibus alienigenis: et constitui ordines sacerdotum et leuitarum unusquisque in ministerio suo: et in oblatione lignorum in temporibus constitutis et in primis. Memoro mei deus meus in bo-

num. Amen. **Explicit nomen liber esdre secundus. Incipit liber esdre tertius. Cap. primum.**

E fecit iohannes pascha in iherosolymis domino: et immolavit phasce sexta decima luna

primi mensis: statuitque sacerdotes pro viris dictum stolis aureos in templo domini. Et dixit laudis sacris secus israel: ut sanctificaret se dominus in positione sancte archie domini in domo quam edificavit salomon filius david rex. Non erit vobis tollere super humeros tam. Et nunc deservite domino vestro et curam agite gentis illius israel et parte secundum pagos et tribus vestras secundum scripturam david regis israel. et secundum magnificentiam salomonis filii eius: omnes in templo et secundum particulam principatus paternam vestram eos qui stant in conspectu fratrum filiorum israel. Immolate pascha: et sacrificia parate fratribus vestris: et facite secundum preceptum domini quod datum est mori. Et donavit iohannes in plebem que iuventa est ovium. agnorum et hircorum. et caprarum. triginta milia: vitulos tria milia. Hircos et regalis: data sunt secundum promissionem populo. et sacerdotibus in pascha: ovium numero duo milia.

lia: ac vinuli centum. Et ichomias
et semias. et nachanad fratres.
et alabias. et oziel. et coraba
in phase. oves quoque milia: vi-
culos quingentos. Et hec cum fi-
cerit eleganter: steterunt sacerdo-
tes et leuite habentes azima per
tribus. Et secundum preceptum principis
primum in conspectu populi offerrebant
domino: secundum ea que in libro moi-
si scripta sunt. Et assauevit pha-
se ignem prout oportebat: et hosti-
as coxerunt in molis et in ollis
cum benevolentia. Et amulcrunt om-
nibus qui erant ex plebe: et post
hec parauerunt sibi et sacerdoti-
bus. Sacerdotes enim offerrebant
adipem usque dum finita esset ho-
ra: et leuite parauerunt sibi et fratri-
bus suis filiis aaron. Et sacri-
ficatores filias offerrebant. secundum
ordinem. secundum preceptum dauid. et
asaph: et zacharias. et reddimus
qui erat a rege. et hostiarum per
singulas ianuas: ita ut non pri-
uaritaret unusquisque suam. Sta-
tes enim eos parauerunt illis. Et
consummata sunt que preceperant
ad sacrificium domini. In illa die ege-
runt phase: et offerrebant hostias
super domini sacrificium secundum preceptum
regis iosie. Et egerunt filii isra-
hel qui fuerunt in tempore illo pha-
se: et diem festi azimorum per dies
septem. Et non est celebratum pha-
se tale in israel a temporibus samuel

prophete: et omnes reges israel
non celebraverunt tale pascha que
egit iosias. et sacerdotes. et le-
uite. et iudei. et omnis israel. qui in-
venit sunt in commemoratione ihe-
rosolymis. Octavo decimo an-
no regnante iosia celebratum est
phase. Et directa sunt opera io-
sie in conspectu domini sui in corde
pleno mentium. et que circa il-
lum quidem conscripta sunt in psal-
mis temporibus de eis que preceperunt
quique religiosi fuerunt in dominum
per omnem gentem: et qui non que-
rebat verba domini super israel. Et
post omnem actum hunc iosie. ascen-
dit pharao rex egypti veniens
in carthanis abire super eu-
fratem: et cecit in obitum illius
iosias. Et misit rex egypti ad io-
siam dicens. Quid michi et tibi
est rex iude? Non sum missus a
domino. Super efratem enim bellum
meum est. Festinans descendi. Et
non est reversus iosias super cur-
rum: sed expugnare cum cona-
batur. non attendens verbum pro-
phete ex ore domini: sed constituit
ad cum bellum in campo magedo-
do. Et descenderunt principes ad re-
gem iosiam. Et dixit rex pueris
suis. Amovete me a pulchro. In-
firmatus sum enim valde. Et sta-
tim amoverunt eum pueri ipsius
de arce. Et ascendit super currum se-
cundarium suum: et pervenit iheroso-

Solima vita functus ē: et sepul-
tus est in paterno sepulcro. Et
in tota iuda lugebāt iohani:
et qui p̄sdebāt cū uxorib; lamē-
tabāt eum usq; in hūc diē. Et
datū est hoc fieri semp in om̄e
genus israhel. Hec aut p̄scrip-
ta sunt in libro historie regū
iude: et singula gesta. actus io-
sie et eius ḡlia. et intellectus ei-
us in lege dñi: quia equē gesta
sunt ab eo et que non scripta
sunt in libro regū israhel et iu-
de. Et assumētes qui erāt ex gē-
te iechonia filiu iose constitue-
runt regem p̄ iose p̄re suo. nū-
m̄ esset annorū trigintaerū: et reg-
navit sup isrl̄ mēlib; trib; . Et
amovit eum rex egipti ne reg-
naret in iherosolimis: et mult-
avit gentem argenti talēta cē-
tum: et auri talentū unū. Et cō-
stituit rex egipti regē ioachim
frem̄ ipsius regem iude et iherlm̄:
et alligavit magistratus ioa-
chim zarathon frem̄ suū: et ap-
prehēdēs reduxit egiptū. An-
nos erat ioachim vigināquq;
cum regnare cepisset in terra iu-
da et iherlm̄: et fecit malū in cō-
spectu dñi. Post hunc aut asce-
dit nabuchodonosor rex babi-
lonis: et alligans eum in aure-
o vinculo p̄duxit in babiloni-
am: et sacra vasa dñi accepit
nabuchodonosor. et tulit. et cō-

stituit in templo suo in babi-
lonia. Nā de imūdiā illius. et
irreligiositate scriptū ē in libro
temporū regū. Et regnavit ioa-
chim filius eius. pro eo. Cū aut
cōstitutus est erat annorū octo.
Regnavit aut menses tres et di-
es decem in iherlm̄: et fecit malū
in cōspectu dñi. Et post annū
mivens nabuchodonosor trās-
migravit eum babiloniā cum
cum sacris vasis dñi: et cōstitu-
it sedechiā regem iuda et iheru-
salem. cum esset annorū viginā-
unus. Regnavit aut annis vi-
decim. Et fecit malū in cōspectu
dñi: et non est veritus a verbis
que dicta sunt ab iheremia p̄-
pheta ex ore dñi. Et admiratus
a rege nabuchodonosor periu-
rans discessit: et indurata cervi-
ce sua. et corde suo. trāsgressus
est legem dñi dei isrl̄. Et du-
ces ppli dñi multa inique gesse-
runt et impie egerūt sup om̄es
imūdiās genitū: et polluerūt
templū dñi quod sanctū erat ī
iherosolimis. Et misit deus pa-
trem suū. p̄ angelū suū reuo-
care eos: p̄pter qd̄ parceret illis
et tabernaculo suo. q̄i vero sub-
sannabant in angelis suis: et
qua die locutus est dñs erat il-
ludēs p̄phetis eius. Qui usq;
ad irā diā cōtinuus est. sup
gentem suā p̄pter irreligiosita-

tem suā: et precepit ascendere re-
ges chaldeorū. Et occiderūt iu-
venes eorū in gladio. in circuitu
sancti templi eorū: et non pe-
pererūt iuvenem et senem. et virgi-
nem et adolescentem: sed omnes tradi-
ti sunt in manus ipsorū et omnia
sacra vasa dñi. et regales apo-
thecas resumptes tulērūt in ba-
biloniā: et intraverūt domū do-
mini et demolierūt muros ihe-
rusalē: et turres eius intenderūt
in igne. Et consumaverūt oīa
honorifica eius: et ad nichilū
redigerūt: et reliquos a gladio
in babilonē. et erāt serui illius
usq; dum regnaret perse. in re-
plicatione verbi dñi in ore ihere-
mie: quousq; benigne ageret
terra sabbata sua. Omni tem-
pore desertionis sue sabbata-
vit in applicatione annorū sep-

R tuaginta. **II**
Regnare cyro rege persarū
in consummatione verbi dñi in
ore iheremie. suscitavit domi-
n⁹ spiritū cyri regis persarū: et p-
dicavit in toto regno suo sicut
per scripturā dictus. Hec dixit
cyrus rex persarū. Me constituit
regem orbi terrarū dñs israhel do-
minus excelsus: et significavit
mihi edificare domū sibi in ihe-
rusalem que est in iudea. Si quis
est ex genere vtro: dñs ipius as-
cendat cum eo in iherlm. Quot

quot ergo circa loca habitant
adiunxit eos qui sunt in loco
ipso in auro et argento in dan-
onibus cum equis. et nummis:
nūq; alijs que scdm vota appo-
nunt in rōm dñi que ē in ihe-
rusalem. Et stantes principes
tribuū pagorū et iude et tribu
beniamin et sacerdotes et levite.
quos excitavit dñs ascendere et
edificare domū dñi que ē in ihe-
rusalē: et qui erāt in circuitu co-
rum adiunxerūt in omni auro et
argento eius et nummis et vo-
tes quā paucis: multū quos sen-
sus excitavit ē. Et cyrus rex p-
tulit vasa sacra dñi que transu-
lit nabuchodonosor rex babilo-
nis ex iherlm. et assecravit ea ydo-
lo suo. Et pfectus ea cyrus rex
persarū tradidit munitato qui
erat sup thesauros ipsius. Per
hūc aut tradita sūt salmanas-
ar p̄sidi iude. Hec aut hic nu-
mismus. Libatoria argētea. du-
o milia quadringenta: aibiscē
argēte triginta: phiale aurre
triginta: item argente duo mi-
lia quadringenta: et alia vasa
mille. Omnia aut vasa aurea.
et argentea quinq; milia octidigi-
taseaginta. Et enumerata sūt
salmanasaro sur l tū hīc q̄ ex
captivitate babilonie venerāt
in iherosolimā. Et artaxerxis
aut regis persarū temporibus

scripserunt ei de hijs q̄ inhabitabāt in iuda et iherlm̄. balsam^{us} et mithridat^{us} et labell^{us} et rathimus baldernus samel^{us} scriba: et reliqui inhabitantes in samaria. et ceteris locis subiecta epistolā regi artaxerxi. Domine pueri tui rathimus ab accedētibz: et labellus scriba: et reliqui curie tue iudices in celestisriam et phenicem. Et nūc notū sit dño regi: qm̄ iudei qui ascēderūt a vobis ad nos venientes in iherlm̄ civitatē refugā et pelliā: edificavit furnos a^{os}: et statuerunt muros. et templū suscitāt. Quod si civitas ista et muri cōsummati fuerit nō tantū tributa non sustinebūt pendere: sed etiā regibz resistēt. Et quia id agitur circa templū: recte haberi arbitratū sum^{us} non despicere hoc ipm̄. sed notū facere dño regi: ut si videt^{ur} rex. quatenus in libris p̄m̄ tuor^{um}: et inuenies in amonitionibz scripta de hijs: scies quomā curias ista sunt refugia. et reges et civitates cōtinentes: et iudei refuge et prelia cōmittētes in ea ab etio: ob quā causam civitas ista deserta est. Nūc ego notū facim^{us} dñe rex: qm̄ si civitas hęc edificata fuit et hui^{us} muri erecti fuerūt: descensus tibi non erit in celestisriā. et phenicem. Tunc scripsit rex ra-

thimo qui scribebat accedētia. et belchimo et labellio scribe: et ceteris cōstituentibz. et inhabitantibz in siria. et phenice. ea que subiecta sūt. Regi epistolā quā misistis undiq̄. Precepi ergo inquiri: et amētū est. quā civitas illa ē ab eoz regibz resistens et hoīes refuge. et prelia in ea efficiētes: et reges fortissimi erāt in iherlm̄ dñantes et tributa regibz gentes. a celestisria et phenice. Nūc ergo p̄cepi prohibere homines illos edificare civitatē: et prohibere ne quid ultra hęc fiant. sed nec perdant in plurimū: ex qua sunt malicie ita ut regibz molestia iporteret. **III**

Cum recitatis hys que a rege artaxerxe scripta fuerant rathimus et labellus scriba et qui cum hijs constituti erant iungentes festināter venerūt in iherlm̄. cū equitatu et turba. et agmine: expectantq̄ edificantes prohibere. Et vagabāt ab edificatione templi in iherlm̄: usq̄ secundo anno regni darij regis persarū. Rex darius fecit cenam magnā omnibz: utenarū suis: et omnibz magistratibus medicis et p̄sidiis et omnibz purpuratis. et p̄toribz et cōsulibz. et prefectis sū illo ab india usq̄ ethiopia: centū viginti septem provinciis. Et cū mādurassent.

et bibissent et satiati essent. Tunc Darius rex ascendit in tubiculo suo: et dormiuit et reper-
 gefactus ē. Tunc illi tres iuue-
 nes corporis custodes qui col-
 todiebant corpus regis: dixerunt
 alter alteri. Dicam^{us} unusquis-
 que n^{ost}rum sermonē qui p^{re}cellat: et
 unusquisque apparuerit sermo sa-
 pientior alterius: dabit illi Da-
 rius rex dona magna. purpu-
 ra cooperiri. et in auro bibere
 et super aurū dormire. et currū
 aurū ferre. et ordari bellā.
 et torquē circa collū: et secūdo
 loco sedebit a Dario. p^{ro}pter sapi-
 entia suā: et cognatus Darii vo-
 cabitur. Tunc scribentes singu-
 li suū verbum signauerunt: et po-
 suerunt subtus cervical Darii re-
 gis: et dixerunt. Cumque surrege-
 rit rex dabitur illi scripta nos-
 tra: et quodcumque iudicauerit
 rex et tibi. et magistratus p^{er}cu-
 dis. quā verbum eius sapientius
 ē: ipsi dabit victoria sicut scrip-
 tum est. Unus scripsit. Forte
 est vinū. Alius scripsit. Forti-
 or est rex. Tercius scripsit. For-
 tiiores sunt mulieres: sup^{er} omni-
 a aut^{em} vincit veritas. Et cū sur-
 rexisset rex accepit scripta su-
 a: et dedit illi. et legit. Et iu-
 uenes vocauerunt omnes magistra-
 tus p^{er}cellat. et medos. et purpu-
 ratos. et p^{ro}tores. et p^{re}fectos: et

sedebant in concilio: et lecta sunt
 scripta corā ipsis. Et dixit. vo-
 cate adolescentes. et ipsi indica-
 bunt verba sua. Et vocati sunt.
 et introierunt. Et dixit illis. Indi-
 cate nobis de his que scripta
 sunt. Et cepit prior qui dixerat
 de fortitudine vini. Et dixit. Vi-
 ri quā p^{ro}ualet vinū omnib^{us} ho-
 minib^{us} qui bibunt illud. Sedu-
 cit mentē. Itemque regis et orpha-
 ni facit mentē vanā. Item serui
 ac liberi pauperis ac diuitis et
 oēm mentē cōuertit in securita-
 tem. et iocunditatē: et non m^{em}ori-
 nit oēm tristitia et d^{ol}orū: et oīa
 p^{ro}cordia facit honesta: et non
 meminit regem nec magistra-
 tum: et omnia per talenta loqui
 facit. Et non meminerunt cū bi-
 berint amicitia nec fraternita-
 tem. sed post nō multū sumunt
 gladios. et cū a vino meruerūt
 et surrexerūt non meminerunt q^{ui}
 gesserūt. Viri enim p^{re}cellit vi-
 nū: Quis sit cogitat latere. Et
 tacuit hoc dicto. III

Si melior aut sequens dice-
 re qui dixit de fortitudine
 regis. Viri enim p^{re}cellunt ho-
 mines. qui terram et mare ob-
 tinent. et omnia que in eis sunt.
 Rex aut^{em} sup^{er} oīa p^{re}cellit. et domi-
 nat^{ur} eos: et omⁿes q^{ui}cuq^{ue} dixe-
 rit illis faciūt. Et si miserit illos
 ad bellatores: vadūt et deuoli-

unt montes et auros et turretes.
 iugulatur et iugulat: et regis
 verbum non preceperunt. Nam si vi-
 cerint. afferunt regi omnia quecum-
 que predari fuerint. Similiter et
 alii omnes et quotquot non mili-
 tant nec pugnant sed colunt ita:
 rursum cum fuerint mercatores
 afferunt tributa regi. Et ipse unus
 solus si dixerit occidite occidunt.
 dixerit remittite remittunt: dixe-
 rit percutite. percutiunt. dixe-
 rit exanimare exanimant. dixe-
 rit edificare edificant. dicit ceci-
 dit cecidit. dicit plantate plan-
 tate: et omnis plebs et universi
 eum obaudiunt: et super hoc ip-
 se recumbit. et bibit et dormit.
 Hi autem custodiunt in circuitu eius:
 et non possunt nec singuli et fa-
 cere opera sua: sed in dicto obau-
 dentes sunt ei. Viri: quomodo non
 preceperit rex qui sic diffamat? Et
 tacuit. Tercius qui dixerat de
 mulieribus et veritate. hic est ro-
 robabel: cepit loqui. Viri. non
 magnus rex. et multi homines: nec
 unum preceperit. Quis est ergo qui
 dominatur eis? Nonne mulieres ge-
 nuerunt regem et omnem populum qui
 dominatur mari et terra: et ex illis na-
 ti sunt. et ipse eduxerunt eos qui
 plantaverunt vineas et quibus vi-
 num fuit: Et ipse facit stolae om-
 ni homini: et ipse faciunt gloriā ho-
 minibus: et non possunt homines

separari a mulieribus. Si congregaverint aurum et argentum. et
 omnem rem speciosam et viderint
 mulierem unam bono habitu. et
 bona specie: omnia hec relique-
 res in eam intendunt. et aperto
 ore conspiciunt: et eam alliciunt
 magis quam aurum et argentum. et
 omnem rem preciosam. Homo suum
 preterit relinquit qui curavit illam
 et suam regionem: et ad mulierem
 se coniungit. Et cum muliere remittit
 animam: et neque patrem nec matrem.
 neque fratrem neque regionem. et hic
 oportet vos scire. cum mulieres
 dominantur vestri. Nonne doleris?
 Et accepit homo gladium suum et
 vadit in viam facere furta et ho-
 micidia et mare navigare et flu-
 mina: et leonem videt et in tene-
 bris ingreditur: et cum furto fe-
 cerit et fraudes et rapinas. ama-
 bi? si sic affect. Et iterum diligit
 homo uxorem suam magis quam
 patrem et matrem. Et multi d'omi-
 nes facti sunt propter uxores su-
 as: et servi facti sunt propter illas:
 et multi perierunt et iugulati
 sunt. et perierunt propter muli-
 eres. Et nunc credite michi quia
 magnus est rex. in potestate su-
 a: quoniam omnes regiones ve-
 rentur tangere eum. Dicit haec tamen
 apertum filiā bezares. mirisimam co-
 rubinam regis. sed tamen iuxta
 regem ad d'ectam: et auferen-

tem diadema de capite eius. et i-
ponentem sibi: et palmis cede-
bat regem de sinistra manu. Et
sup hęc apto ore intuebat eā:
et si accessit ei ridet: nam si in-
dignata ei fuerit blāditur. do-
net reconciliet in grām. Viri:
tur non sunt formiores mulie-
res: Magna est ira: et excelsum
est celū. Quis ista agit: Et tunc
rex et purpurati intuebantur in
alterutrum. Et inchoavit loqui
de veritate. Viri: nōne fortes
sunt mulieres: Magna est ira:
et excelsum est celū: et velocius
suis solis cōvertit in greo celū i
locum suū in una die. Nonne
magnificus ē qui hęc facit: Et
veritas magna: et formosus pre
omīb; . Omnis ira veritate iuo-
cat: celū etiam ipsam benedixit:
et omnia opa mouit et tremuit
eam. et non est cum ea quisq; i-
inquū. Omni iniquū: iniquus
rex. Iniqui omnes filij hominū: et
iniqua illorū omnia opa: et non
est in ipsis veritas. Et in sua in-
iquitate peribūt: et veritas ma-
net et inualebit in eternū: et vi-
uit. et obuiet in secula seculo-
rū. Nec est apud eam accēptio
personas. neq; differentias: sed q̄
iusta sunt facit omīb; . multū
ac maligius. et omnes benignā-
tur in opib; eius. Et non est in
iudiciis eius iniquū: sed fortitu-

do. et regnū. et potestas. et ma-
iestas omni suorū. Benedixit
deus veritatis. Et desit loquū-
do. Et omnes populi clamauerūt:
et dixerūt. Magna est veritas et
preualet. Tunc rex ait illi. Pe-
te si quid vis amplius q̄: que
scripta sunt: et dabo tibi secun-
dū qd̄ inuenis es sapientior:
et prem^o michi sedebis: et cog-
nat^o me^o vocaberis. Tunc ait
regi. Memor esto votū tui qd̄
vovisti edificare iherusalem in
die qua regnū accepisti: et oīa
vasa que accepta sunt te iheru-
sa^lem remittere: que separauit
terris quando machauit babilo-
nam. et vovisti remittere ea ibi.
Et tu vovisti edificare templū:
quod intenderūt ydumēi quando
et eliminata est ihera a chaldeis.
Et nūc hoc ē quod postulo do-
mine et qd̄ peto: hoc est maies-
tas a te quod postulo: ut faci-
as votū quod vovisti regi reli-
te ore tuo. Tunc singrēs dār^o
rex osculatus est illū: et scripsit
epistolā ad oēs dispēlatores.
et pfectos. et purpuratos. ut
deducerēt eum: et eos qui cum
illo erant. omnes ascendentes edi-
ficare iherlm. Et omīb; pfectis
q̄ erant in syria et phenice et liba-
no scripsit epistolas: ut trabe-
rent ligna cedrina a libano in
iherlm: ut edificarent cū eis ciui-

tatem. Et scripsit omnibus iudeis qui ascendebant a regno in iudaea pro libertate: omnem potentem et magistratum et prefectum non superuenire ad ianuam ipsorum: et omnem regionem quam operauerant esse immunem eis: et rudumque relinquere castella que operauerant iudeorum: et in structuram templi dare per singulos annos talenta viginti usque dum perficeretur: et super sacrificium olorum romata ustulare quod die sicut habent preceptum: alia talenta decem offerre per singulos annos: et omnibus qui preducent a babilonia redire civitatem: ut esset libertas tam ipsis quam filiis eorum: et omnibus sacerdotibus qui preducent. Scripsit autem rex et quantitate et sacrificium stolam iussit dari in qua descenderent: et leuius scripsit dare precepta usque in diem qua consummabitur domus et iherusalem restructa: et omnibus custodiens civitatem scripsit dare eis sortis et stipendia. Et dimisit omnia vasa que separaverat cyrus a babilonia: et omnia quaecumque dixit cyrus et ipse precepit fieri: et mitti iherusalem. Et cum processisset ille adolescens. et leuans faciem in iherusalem: benedixit regi regi et dixit. Abs te est victoria: et abs te est sapientia et claritas. Et ego servus tuus sum. Benedictus es. qui dedisti

mihi sapientiam: et tibi confortum domine deus patrum nostrorum. Et accepit epistolam: et perfectus est in babilonia. Et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui fuerant in babilonia: et benedixerunt deum patrum suorum. quoniam dedit illis remissionem et refrigerium. ut ascenderent et edificarent iherusalem et templum ubi nominatum est nomen eius in ipso: et gaudeverunt cum musicis et letitia diebus septem.

Post hec autem **V** electi sunt ut ascenderent principes pagorum per domos per tribus suas: et uxores illorum. et filii. et filie eorum. et servi et anelle ipsorum. et pecora illorum. Et datus regi misit una cum eis equites mille donec deduxerit eos in iherusalem cum pace et cum musicis. et cum tympanis et tibis: et omnes fratres erant laetantes: et fecit eos ascendere simul cum eis. Et hec sunt nomina virorum qui ascenderunt per pagos suos in tribus et in partem principatus ipsorum. Sacerdotes: fili phineas. filii aaron. ihs filius iosedech: ioachim filius serobabel filii salathiel de domo dauid. et per gentem per partes tribu autem iuda: qui locutus est sub dario rege persarum sermones mirificos in secundo anno regni ipsius mense nisan primo. Sunt autem hi qui ascen-

duxit e iudea de captiuitate tūl-
 migrationis: q̄s tūl migrant
 nabuchodonosor rex babilo-
 nie in babilonē: et reuersus est
 in iherlm. Et requisit p̄cti iu-
 de unusquisq; ciuitatē suam
 qui uenerūt cū zorobabel. ⁊ ihe-
 lu: neemias. attores. elimeo.
 emmanis. mardocheo. belsu-
 ro. methplatothor. othoro ⁊
 monia. unus de p̄ncipib; eorū:
 et nū̄s a gentib; eorū ⁊ p̄posi-
 tis eorū. Filij phares: duo mi-
 lia cētū septuaginta duo. Filij
 ares: tria milia quinquagin-
 ta septem. Filij sermo: centū qua-
 draginta duo. In filiis iherlm. ⁊
 isabes. mille cētū duo. Filij
 demu: duo milia quadraginta
 septuaginta. Filij choraba: du-
 centū quīq; . Filij banca: centū
 sexaginta octo. Filij berbech: q̄-
 dringentes. Filij archad: q̄drī-
 gētū septem. Filij chan:
 triginta septem. Filij zoroar:
 duo milia sexaginta septē. Fi-
 lij adinu: quadringentis sexagin-
 ta m̄. Filij adrethas: centū oc-
 to. Filij naso ⁊ zelas: centū
 septem. Filij azoror: quadrin-
 gētū triginta nonē. Filij redar-
 bone: centū triginta duo. Filij a-
 nanie: centū triginta. Filij aso-
 ni. Filij marlar: quadringenti
 unguaduo. Filij zabarus: no-
 naginta quīq; . Filij seposemo:

centū triginta tres. Filij neporas:
 quinquaginta quīq; . Filij becha-
 natus: centū quīq; . Filij rebe-
 tham: centū triginta du-
 o. Filij reuapares: qui nota-
 dies ⁊ modie: quadringenti
 ginta tres. Qui ⁊ gramias. ⁊ ga-
 bea: centū triginta unus. Qui ⁊
 besselon. ⁊ reaggre: sexaginta
 quīq; . Qui ⁊ bastaro: centū
 ginta duo. Qui ⁊ bechmobs:
 quinquaginta quīq; . Filij lipis:
 centū quinquaginta quīq; . Filij
 labonni: cētū quinquaginta sex-
 tem. Filij sichem: cētū septu-
 aginta. Filij suadon ⁊ thom:
 cētū septuaginta octo. Filij
 eric: duo milia centū quadra-
 ginta quīq; . Filij anas: cētū
 septuaginta. Sacerdotes. Fi-
 lij eddus. filij euthe. filij elia-
 sib: cētū septuaginta duo.
 Filij euerus: ducentū quinquagi-
 ta duo. Filij salurij: cētū quī-
 ginta septem. Filij raree: ducentū
 triginta septem. Iente. Filij ihe-
 lu in cadubel. ⁊ banis. ⁊ ser-
 bias. ⁊ edias: septuaginta quī-
 or. Om̄s nū̄s. a duodecimo m̄-
 no: triginta milia quadringē-
 tis sexaginta duo. Filij ⁊ filie. ⁊
 uxores. om̄s cōputatio. qua-
 draginta milia ducentū quadra-
 ginta duo. Filij sacerdotū qui
 psallebāt ī templo. filij asaph:
 centū triginta octo. Officij uero.

filij elnēni. filij azre. filij amō.
 filij arcuba. topa. filij tobi: oēs
 centūtrigintanovē. Sacerdo-
 tes secuentes in templo. Filij
 sel. filij gaspha. filij tablorb.
 filij rarie. filij su. filij hellu. filij
 labana. filij armachia. filij ac-
 cub. filij orha. filij orha. filij ag-
 gab. filij obai. filij anani. filij
 ranna. filij geddu. filij an. filij
 radm. filij xlanon. filij necho-
 ba. filij cascha. filij gaze. filij
 ozim. filij sinone. filij atre. filij
 haste. filij asiana. filij manci.
 filij nasim. filij arcufu. filij a-
 gista. filij azim. filij fauon. filij
 fasalon. filij merdda. filij fusa.
 filij caree. filij barcus. filij saree.
 filij rochi. filij nasib. filij agis-
 ti. filij pedon: salomon filij ei⁹:
 filij asophorb. filij phazida. fi-
 lii reli. filij xdo. filij gaddabel.
 filij sephegi. filij aggia. filij sa-
 rhareth. filij sabathem. filij ca-
 roneth. filij malsib. filij ame.
 filij sal⁹. filij add⁹. filij suba. fi-
 lii eura. filij rahois. filij phas-
 phat. filij malmom. Omnes sa-
 cro secuentes. et pueri salomo-
 nis: quadringentodogitadu-
 o. Hii sunt filij qui ascenderūt
 a chetmel et thresa. principes eo-
 rum. carnellā. et careth. et nō
 poterāt edicere ciuitates suas.
 et pueri: quādimodū sunt
 de israhel: filij dalari. filij tu-

bal. filij necho daici. et sacerdo-
 tibus qui fungebant sacerdoto-
 rio et nō sunt inuēti: filij obra.
 filij achisos. filij addin: qui ac-
 cepit uxorem et filias pharge-
 leu et vocati sunt nomine eius. Et
 hoc quēstia est generis scripta
 impedatura et nō est inuenta:
 et phibiti sunt sacerdotio fun-
 gi. Et dixit illis neemias. et as-
 tharas ne pncipent sancta: do-
 nec surgat pntes doctus in os-
 tentione et veritate. Omnis autē
 israhel tāt duodecim milia: ce-
 ceptis seruis et ancillis quadra-
 ginta milia trecentiquadragi-
 ta. Serui horū et ancille. septē
 milia trecentitrigitaseptem: tā-
 tores et tātatores. ducenti sexa-
 gintaquinq; . Cameli. quadrigē-
 tiquingentaquinq; . equi septem mi-
 lia trigitaseptē: muli ducenti mi-
 lia quadragintaquinq; . subiuga-
 lia quinq; milia viginquinq;
 Et de ppositis ipis per pagos.
 dum uenerūt ī templū dñi qd
 erat in iherusalem: innovare et
 suscitare templū in loco suo se-
 cundū suam uirtutē. et dari in
 templū. thesaurū opm sacru.
 auri minas. duodecim milia.
 et stolas sacerdotales centum.
 Et habitauerūt sacerdotes et le-
 uites. et qui reuerāt de plebe ī ihe-
 rusalem et in regione: et sacri-
 catores. et ostiarij. et omnes isrl.

in regionibus suis. Instante au-
tem septimo mēse. cumq; essent
filij isrl unusquisq; i suis reb;
conuenerunt unanimes in atri-
um qd erat ante ianuā oriēta-
lē. Et stantes ihesus filius iose-
dch. et frēs eius sacerdotes. et zo-
robabel filius salathiel. et hui⁹
frēs. parauerūt altare: ut offe-
rent sup illud olocaustomata
scdm que in libro morū hoīs
dei scripta sunt. Et conuerūt si-
bi ex alijs nationib; frē: et rece-
runt lictarū in loco suo oēs
gentes frē: et offerebāt hostias
et olocaustomata dño manū-
na. Et egerunt scenophagia. et
diem solennē sicut pceptū ē in
lege: et sacrificia quondā sicut
oportebat: et post hec oblationes
institutas. et hostias sabba-
torū. et neomeniarū. et diem so-
lemnū oīm sanctificatorū. Et
quotquot uocabāt dño a neo-
menia septē mēsis ceperūt hos-
tias offerre dō: et templū domi-
ni nōdū erat edificatū. Et dederunt
pecuniā lapidarijs. et fa-
bris: et potū et pabula cū gau-
dio. Et dederunt carchasidomus
et trijs. ut trāsducerēt illis de li-
bano et abes cedrimas et face-
rēt rates in ioppe portū: scdm
dictum qd scriptū ēat eis a ty-
ro rege plas. Et in scdo anno
venērunt in templū ei in iherlm.

in scdo scdo ichodavit zorobabel
filius salathiel. et ihesus filius
iosedch. et frēs iporū. et sacer-
dotes. et leuite. et omēs qui adue-
nerāt ex captivitate in iherlm: et
fūdauerūt templū dei. nomini-
no scdi mensis scdi anni cū ve-
nisset in iudā et iherlm. Et statu-
erunt leuitas a viginti annis su-
p opa dñi. Et stetit ihel⁹ et fili⁹
eius. et frēs. omēs leuite. cōspi-
cātes. et exequutores legis. facie-
tes opa in domo dñi. Et stetit
sacerdotes habētes stolas nim-
tubis: et leuite filij asaph habē-
tes tymbala. collaudantes do-
minū et bñdicētes scdm dauid
regē isrl. Et cātabāt canticū do-
mino: quā dilectio n⁹ et honor
in secula sup oīm isrl. Et omēs
pls tuba ceinuerūt: et pclama-
uerūt voce magna: collaudan-
tes dñm in suscitacione domus
dñi. Et venerūt ex sacerdotib;
et leuitis. et pñtib; scdm pa-
gos. Seniorib; q viderāt pñtiā
domū: et ad hui⁹ edificacionē
cū clamore et plāctu magno. et
multa cū tubis et gaudio mag-
no: intantum ut pls nō audi-
ret tubas. pls plāctū pls. Tur-
ba cū erat tubis canticis mag-
nificē: ita ut lōge audiretur. Et
audierūt iuniori tibi: iude et be-
niamin: et venerūt scire q esset
vox tubarū. Et cognoverūt quā

qui erāt ex captiuitate edificāt
templū dñi deo isrl. Et accedē-
tes ad zorobabel. et iherus. et
p̄positos pagorū. dixerūt eis.
Edificabim⁹ una vobiscū. Si-
militer enī audiunt⁹ dñm nrm:
et ip̄i parit̄ incedunt⁹ a dieb; as-
baseret⁹ regis assirior: q̄ trās-
migravit nos huc. Et dixit illis
zorobabel. et iherus. et p̄ncipes
pagorū isrl. Nō est nobis et vo-
bis edificare domū dei nr̄i. Nō
enī soli edificabimus dño isrl:
scdm̄ ea que p̄cepit nobis cr̄⁹
regē psag. Omnes autē sc̄e iherusa-
lem hijs qui sunt in iudea. et le-
uantes opus edificationis. et in-
sidias et p̄p̄os adducētes. p̄hi-
bebāt eos edificare: et aggre-
ssuras ceteros impedierūt ne
cōsumerēt edificatū om̄i tempe-
re nr̄i regis: et p̄tarent struc-
turā p̄ biennū usq; ad dñi re-
u scdm̄

VI

gnum.
autē anno regni dary. p̄pheta-
uit aggeus et zacharias filius
addni p̄phete apud iudeam et
iherus: in nocte dei isrl sup̄ eos.
Tunc stās zorobabel filius sa-
lathiel. et iherus filius iosedech:
interrogauerunt edificare domū
dñi que est in iherus: cum adre-
sent eis p̄phete dñi et adiunxerūt
eos. In ip̄o tempe uenit ad illos
seruus subregis syrie et phe-
nices. et sarraborantes et sode-

les eius: et dixerūt eis. Quo p̄-
cipiēte vobis domū hanc edifica-
re: et rectū istud et alia omnia p̄-
ficiēs: Et q̄ sunt structores qui
hec edificāt: Et habuerūt grati-
am. visitatione facta sup̄ eos
qui erāt ex captiuitate a dño se-
niores iudeor: et nō sunt impe-
ditū edificare donec significaret⁹
dario de om̄ib; istis: et respōsū
acciperet. Exemplū epistolę: q̄
miserūt dario. Bisenes lre-
gulus syrie et phenices. et sarrā-
borantes. et sodales eius: in sy-
ria et phenice p̄sides: regi dario
salutē. Omnia nota sunt dño
regi: q̄ cū aduenissem⁹ in regi-
onē iude. et inuissem⁹ in iherus.
Inuenim⁹ edificantes domū dei
magnā et templū ex lapidibus
politis et magnis. et preciosis
materiis in parietib;: et opa il-
la instānt fieri. et suffragare et
prosperare in manib; eor. et i
om̄i glia q̄ diligētissime p̄fici.
Tūc interrogauim⁹ seniores. di-
centes. Quo p̄cipiēte vobis edi-
ficatis domū istā: et opa hec fū-
datis: Deo autē interrogauim⁹:
ut notū faceremus vbi hoīes et
p̄positos: et nom̄ scripturā p̄-
positos postulauim⁹ illos. At
illi rēderūt nobis dicētes. Nō
sum⁹ serui dñi qui fecit celū et t̄-
ram: et edificabat⁹ hec dom⁹ oīe
ānos istos multos a rege isrl

magno et fortissimo: et consummata est. Et cum pres nri exacerbatres erat et peccauerunt in deum israhel. tradidit eos in manus nabuchodonosor regis babilonie. regis chaldeor: et domum istam demolientes inciderunt: et populum captiuum duxerunt in babilonem. In primo anno regnante cyro rege babilonie. scripsit cyrus rex domum hanc edificare: et illa sacra vasa aurea et argentea que retulit nabuchodonosor de domo que est in iherusalem. et consecrauerat ea in suo templo: rursum prout ea cyrus rex de templo quod erat in babilonia. et tradita sunt: zorobabel et salmanassar subregulo. Et preceptum est eis ut offerrent hec vasa. et reponerent in templo quod erat in iherusalem: et ipsum templum dei edificare in loco suo. Tunc salmanassar scripsit fundamenta domus domini que est in iherusalem. et exinde usque nunc edificatur: et non accepit consummationem. Nunc ergo si iudicatur a te o rex. perquiratur in regalibus bibliothecis tui regis que sunt in babilonia: et si inuentum fuerit consilium tui regis repectum esse structuram domus domini que est in iherusalem. et iudicauerit a domino rege nro: scribat de his nobis. Tunc rex datus precepit inquiri in bibliothecis. et inuentus est in cybarthanis

opido quod est in media regione lor^o un^o in quo scripta erat ista. Anno primo regnante cyro rex cyrus precepit domum domini que est in iherusalem edificare. ubi incenderat igni assiduo. cuius altitudo sit cubitorum decem et latitudo cubitorum sexaginta quodratum lapidibus politis tribus. et manano linguo eiusdem regionis. et manano uno nouo: et impedimenta dari de domo tui regis: et sacra vasa domus domini tam aurea quam argentea que retulit nabuchodonosor. in domum domini que est in iherusalem ubi erant posita: ut poneretur illis. Et precepit curam agere syriam et subregulum syrie et phenicem. et zatabuzanam et sodaliter. et qui ordinant erant in syria et phenice prelatos. ne abstinerent se ab eodem loco. Et ego quoniam precepi in totum edificare: et prospexi ut adiungeret eos qui sunt de captiuitate iudeorum donec consummaret templum domus domini: et a uxore dunt tributorum syriacorum. et phenice. diligenter quantitate dari hijs hominibus ad sacrificium domini. zorobabel prefecit ad chauros et arietes et agnos: sicut autem et frumentum et sal et vinum et oleum instanter per singulos annos. prout sacerdotes qui sunt in iherusalem dicauerunt consumi quomodo et sine ulla dilatione: ut esset

libationes summo deo: p regē et
pueris ei⁹. et oriet p ipos vita.
Et dēmonstret: ut q̄cūq; transgressi
fuerit aliqd ex his que scripta
sūt. aut sprecuerit. accipiat lig-
num de suis propriis. et suspēdā-
tur: et bona ipos regi ascribā-
tur. Propterea et dñs cu⁹ no-
men iuocātū est ibi. exterminet
omnem regē et gēte. qui manu
suā extendit phibere aut ma-
le tractare domū dñi illā que ē
in iherlm. Ego datus rex terre-
ui. q̄ diligētissime scdm h̄ feci.

unc syemnes

VII

Subregulus celisrie et
phinees. et sathabuzanes et so-
dales. obsecrati hīs qui a dā-
rio regi erāt dextra. insistebāt sa-
rosādis opib; diligētissime co-
operantes cū seniorib; iudrox pā-
cipib; syac: et prosperata sunt sa-
rosāda opa: pphetis: ag-
geo et zacharia pphetis. Et cō-
lūmāuerūt oīa per pceptū dñi
dei isrl: et ex cōsilio tri et dārij.
et artaxerxis regis persar. Et cō-
sūmata est dom⁹ nr̄a usq; ad ē-
riā et vicesimā diē mēsis adar:
secundo āno dārij regis. Et fecerūt
filij isrl. et sacerdotes. et leuite. et
reueri q̄ erāt ex captivitate q̄ ap-
positi sunt: scdm dū ea q̄ scripta
sūt i libro mori. Et obtulerūt i-
dicationē repli dñi thauros.
mā. arietes duccentos. agnos

trecentos: et hedos p peccatis
omniū isrl duodecim: scdm nūm
tribuū isrl. Et dederūt sacerdotes
et leuite amicti stolis p trib; su-
per opa dñi dei isrl. scdm libe-
mori: et ostiarii p singulas ia-
nuas. Et egerūt filij isrl cū hīs
q̄ erāt ex captivitate illud pha-
se q̄tradesima luna mēsis pri-
mi: quādo sanctificati sunt sac-
dotes et leuite. Omnes filij capti-
uitatis non sunt simul sanctifi-
cati quia leuite oēs simul sanctifi-
cati sunt. Et immolauerūt phase
omniū filij captiuitatis: et fratrib;
suis sacerdotib; et libumetiphis.
Et mādūcauerūt filij isrl q̄ erāt
ex captivitate omnes qui remā-
scerāt ab omnib; refectionibus
genitū s̄re. quētes dñm: et re-
librauerunt diē festū azimorū
septē dieb; epulantes in conspectu
dñi. quī cōstitit cōsiliū regis as-
sirioc in eos: cōfortare man⁹
eos ad opa dñi dei isrl. Et post
hūc. regnante artaxerxe persar
rege. accessit rōdras fili⁹ azari-
e. filij helchie. filij solome. filij
sadoch. filij achitob. filij amari.
filij azabei. filij bora. filij aby-
sue. filij phinees. filij cleazar.
filij aaron p̄m sacerdotis: hic rō-
dras ascendit de babilonia. cū
esset scriba et iugenosus in lege
mori que data ē a dño isrl: do-
ce et facit. Et dedit ei rex glā. q̄

inuenerunt gratiam in omni digni-
tate et desiderio: in conspectu ei.
Et ascenderunt simul cum ipso et
filiis israel. et sacerdotibus et le-
uitis. et sacris rationibus templi:
et ostiariis. et seruis templi in
iherusalem. Anno septimo regnan-
te artaxerxe in quinto mense: hi
annus septimus est regni: et eun-
tes de babilonia novilunio qui-
ti mensis venerunt iherosolimam
iuxta preceptum illius: secundum pro-
phetiam inuenis a domino ipse
datus eis. Hi hiis enim esdras ma-
gnam disciplinam obtinebat ne
pretermitteret quisque eorum que es-
sent ex lege domini et preceptis: et do-
cendo universum israel omnem iusti-
tiam et iudicium. Accedentes au-
tem qui scribebant scripta artaxe-
rxis regis. tradiderunt scriptum
quod obveniat ab artaxerxe
rege. ad esdras sacerdotem et
lectorem legis domini. cuius templum
subiectum est.

Rex artaxerxes. esdre sacce-
doti et lectori legis domini sa-
lutem. Humanior ego iudicatus
in beneficiis. precepi eis qui desi-
derant ex gente iudeorum sua spem
et ex sacerdotibus et leuitis qui
sunt in regno meo: commari te-
cum in iherusalem. Hi qui ergo cupiunt ve-
niri conveniant et perficiantur si-
cut placuit michi. et septem ami-
cis meis consiliariis: ut viscent

ea que agunt secundum iudicium et ihe-
rusalem observantes sicut habes
in lege domini: et faciant munera do-
mino israel. que vovimus ego et
amici iherusalem: et omne aurum et ar-
gentum quod invenimus fuit in re-
gione babilonie. domino in iheru-
salem cum illo quod est donatum per ip-
sam gentem in templum domini eorum quod
est in iherusalem: ut colligat hoc au-
rum et argentum ad thauros et
arces. et agnos et hodos. et qui
hiis sunt congruentia: ut offerant
hostias domino super altare domini ip-
sorum quod est in iherusalem. Et omnia que
cumque volueris cum fratribus tuis
facere auro et argento. perfice
pro voluntate tua secundum preceptum
domini dei tui: et sacrosancta vasa
que data sunt tibi ad opera domini
domini dei tui que est in iherusalem. et re-
cta quicunque tibi fuerint ad
opera templi dei tui dabis de re-
gali gratulatione: cum volue-
ris cum fratribus tuis facere auro et
argento perfice secundum voluntatem
domini. Et ego quidem rex artaxe-
res precepi custodibus thesaurorum
syrie et phenicis: ut quicunque
scripserit esdras sacerdos. et lec-
tor legis domini diligenter deat et
usque ad argenti talenta centum sili-
ci et aurum: et usque ad scumeti mi-
dios centum. et vini amphoras
centum: et alia quicunque abundavit
sine taxatione. Omnia secundum le-

grē dei fiat deo altissimo: ne forte resurgat ira in regno regis. et filij et filiorum eius. Vobis autem dico: ut omnibus sacerdotibus et leuitis et sacerdotibus et seruis templi et scribis templi huius nullū tributū neque ulla alia indictio intoretur: nec habeat quisquē potestatem obire eis quicquid. Tu autem esdras secundum sapientiam dei constitue iudices et arbitros in tota syria et phenice. et omnes qui legem dei tui nō nouerunt doce: ut quotquot transgressi fuerint legem diligenter plectantur: siue morte. siue cruciatu. siue etiam praeiudicio muldatione. uel abductione. Et dixit esdras scriba. Benedictus dñs pater noster. qui dedit hanc uoluntatem. in cor regis clarificare domū suā que est in iherusalem: et me honorificauit in conspectu regis. et consiliarios. et amicos eius. et purpuratorum eius: et ego cōstans animo factus sum secundum opinationē dñi dei mei. Et congregaui ex israel uiros: ut simul ascenderent mecum. Et hijs sunt ipsi secundum suas patrias et principatus portiones eorum qui mecum ascenderunt de babilonia: in regno artaxerxis. Et filijs pharces: gersomus. Et filijs simonitarum: ammus. Filiorum dauid: attus filius seculi. Et filijs pharces. et zacharias: et cum eo

reuersti sunt viri centūquingenta. Et filijs ductoris moabitis zaran: et cum ipso viri ducentūquingenta. Et filijs zathor iethomas zethor: et cum ipso viri ducentūquingenta. Et filijs sala maasias gotholie: et cum ipso viri septuaginta. Et filijs saphane. zarias michel: et cum ipso viri octoginta. Et filijs iob abdias iethel: et cum ipso viri ducentūduodecim. Et filijs banie salimoth filius ioseph: et cum ipso viri centūseaginta. Et filijs beer. zacharias becri: et cum ipso viri ducentūocto. Et filijs esad iohānes arechan: et cum ipso viri centūdecem. Et filijs adonicham ipsi postremis: et hec sunt nomina eorum thiaphala filius gebel et semeias. et cum ipso viri septuaginta. Et congregaui eos ad flumē qui dicitur thia. et mechan: illis fuimus tri duo. et recognoui eos. Et et filijs sacerdotum et leuitarum nō inueni illis. Et misi ad eleazarum et reloom. et masmā. et maloban. et maadā. et samra. et ioribū nathan. mangan. zachariā. et mosollanū: ipsos ductores et pueros. Et dixi eis. ut uenirent ad iuddū cui erat apud lorū gazophilarij. Et mādauī eis. ut dicerent iuddo. et scribis eius et illis qui erant in gazophilario:

ut mitteret nobis eos qui sacre-
dotes fuerant in domo domini dei
nostri. Et adduxerunt nobis secundum
manum validam domini dei nostri viros
pios. et filios moeli. filii leui.
filii israhel. sedebian. et filios et fratres
qui erant decem et octo. albian
et amin. et filios filiorum chana-
nei: et filii eorum. viri viginti. Et
etiam hiis qui in templo servabant quos
dedit dauid. et ipsi principes ad o-
perationem leuitis templo servanti-
um: ducenti viginti. Omnia nomina
significata sunt in scripturis.
Et vocavit illic ieiunium iumentis in
respectu domini: ut querebant ab eo
bonum inter nos et qui nobiscum
erant et filios et precoribus. propter in-
sidias. Scubian enim petere a rege
pedites et equites in comitatu
nostre gratia: contra adversarios
nostros. Diximus autem regi: qui vir-
tus domini erit cum eis. qui inquit
erunt cum in omni affectu. Et iterum
deprecatus sum domum dei nostram se-
cundum hoc: quem et propitium habui-
mus: et compotes facti sumus
deo nostro. Et separavi te plebis
propositis. et sacerdotibus templi vi-
ros duodecim: et sedebian. et a-
lbian. et cum eis et fratribus eorum
viros decem. Et appendi eis au-
rum et argentum. et vasa sacro-
talia domus dei nostri: que dona-
verat rex. et consiliarii eius. et prin-
cipes. et omnes israhel. Et cum appen-

dissim. tradidi argentum talenta
centum quinquaginta. et vasa argen-
tea talentorum centum. et auri tale-
ta centum: et vasorum aureorum septi-
ces viginti: et vasa etiam de bono
transito splendorum duodecim.
auri specie reddita. Et dixi eis.
Et vos sancti estis domino et vasa
sunt sancta: et aurum et argentum
votum est domino deo patrum vestrorum.
Vigilate et custodite donec tra-
datis te plebis propositis. et sacer-
dotibus et leuitis et principibus mu-
nicum israhel in iherusalem: in pasto-
torio domus dei nostri. Et hiis qui
susceperunt sacerdotes et leuite
aurum et argentum. et vasa muni-
erunt in iherusalem in templum domini. Et
promouimus a flumine thia die
duodecima mensis primi: usque
quo introivimus in iherusalem. Et cum
factum fuisset tertius dies: quarta
autem die portaverunt aurum et argen-
tum traditum est in domo domini dei
nostri. marimuth filius iori sacer-
dos: et cum ipso erat elazar filius
phineas. et erant cum ipsis iosabab
filius israhel. et medias. et bani
filius. leuite: ad numerum et ad
pondus universa. Et scriptum est pon-
dus ipsorum eadem hora. Qui autem
venierunt ex captivitate obvule-
runt sacrificium domino israhel chauros
duodecim. pro omni israhel. arietes
octoginta et septem. agnos septuaginti
et duos. hircos pro peccato duo.

dicti. et per salutem uaccas duodecim:
omnia in sacrificium domini. Et relige-
runt precepta regis regalibus dis-
pensatoribus: et sub regulis coele-
stis. et phariseis: et honorifica-
uerunt gratiam et templum domini. Et
consummatis hijs accesserunt ad
me propositi dicentes. Non segre-
gauerunt genus israel et principes
et sacerdotes. et leuite. et alieni
gentes gentes et nationes terre in-
mundicias suas: a chananeis
et abeis. et pherezis. et iebuseis.
et moabitis. et egyptiis. et edu-
meis. Coniuncti enim sunt filiabus
eorum et ipsi et filii eorum: et mixtum est
semen sanctum alienigenis gen-
tibus: et participes erant propositi
et magistratus iniquitatis eius
ab initio ipsius regni. Et mox
ut audiui ista consideravi vestimenta
et sacra tunica: et lateras ca-
pillis capitis. et barbaram. sed et do-
les et mœro. Et conueniunt quoti-
quot tunc mouebantur in uerbo
domini dei israel ad me lugentes super
iniquitatem istam: et sedebam tristis.
usque ad uespertinum sacrificium. Et
surgens a ieiunio consolata habes
vestimenta. et sacra tunica: inge-
nuculans. et extendens manus
ad dominum dicebam. Domine confusus
sum: et reuertitus sum ante faci-
em tuam. Peccata enim nostra multi-
plicata sunt super capita nostra: et
iniquitates nostre exaltate sunt usque

ad celum: quia a temporibus prin-
cipiorum sumus in magno peccato. us-
que ad diem hunc. Et ipsi propter peccata nostra
et propter iniquitates sumus traditi cum
filiis nostris. et cum sacerdotibus nostris.
regibus: et in gladium et captiui-
tatem et depredationem cum confu-
sione: usque in hodiernum diem.
Et nunc quantum est quod digne nobis
misericordia abs te domine deus: et de-
linque nobis radice. et nomen in
loco sanctificationis tue. dege-
re luminare nostrum in domo domini
dei nostri: dare nobis cibum in omni
tempore seruitutis nostre. Et cum ser-
uitutis non sumus derelicti a
domino deo nostro: sed constituit nos
in gratia. ponens nobis reges
proclatum dare cibum. et clarificare
templum domini dei nostri et edificare de-
serta syon. dare nobis stabili-
tatem in iudra et iherusalem. Et nunc
quid dicimus domine habentes hec:
Et ingressus enim sumus precepta
tua: que tradisti in manus pue-
rorum nostrorum. prophetarum dicentes. Qui
terra in quam introitis possidet
hereditatem eius. terra polluta est
congregationibus alienigenarum:
et in inuidiam illorum repleuerunt
eam tota inuidia sua. Et nunc
filias ustras non coniungitis filiis
eorum. et filias eorum non accipietis
filiis uestris: et non inqueritis pacem
habere cum illis in omni tempore: ut
inualescentes indueritis optima

terre. et hereditatem distribuatis
 filiis vestris usque in hunc. Et quod con-
 tingit nobis omnia sunt propter
 opera nostra maligna: et magna
 peccata nostra. Et dedisti nobis talē
 radicem: et rursum reuersi sumus
 transgredi legem tuam: ut non
 miseremur. immunditie alienige-
 narum gentium terre huius. Nonne tras-
 tatis nobis perdecet nos. quoad-
 usque non reliquat radicem. et no-
 men nostrum: Domine deus israel de-
 rex es. Derelicta est enim radix us-
 que in hodiernum diem. Ecce nunc
 sumus in conspectu tuo in iniqui-
 tatibus nostris. Non est enim adhuc
 stare ante te in hijs. Et cum ado-
 rando cecideret esdras fletus hu-
 mi. prostratus ante templum: congre-
 gati sunt ante eum et iherusalem turba
 magna valde viri et mulieres. et
 iuvenes et iuveniles. Fletus ei
 erat magnus in ipsa multitudine.
 Et cum clamasset iechonias
 iechu et filijs israel: dixit esdras.
 Nos in domino peccavimus: quod col-
 locavimus nobis in matrimonium
 mulieres alienigenas et ge-
 nibus terre. Et nunc es super omnem
 israel. In hijs ergo sit iuramentum
 a domino repellere omnes uxores
 nostras que ex alienigenis sunt cum
 filiis earum. Sicut tibi decretum est
 a maioribus secundum legem domini et
 surgens expleta: ad te enim spectat
 negotium: et nos tecum sumus.

Virilis fac. Et resurgens esdras
 adiuravit principes sacerdotum:
 et levitas et omnem israel facere secu-
 dum hec: et iuraverunt. **VIII**

Et resurgens esdras ab ara
 altaris templi abiit in pal-
 atorium ionathas filij nathani: et
 hospitatus illic non gustavit
 panem. nec aquam bibit. super iniqui-
 tatem multitudinis. Et facta est
 predicatio in omni iuda. et in ihe-
 rusalem omnibus que erant et captivi-
 tate in iherusalem congregati: ut quicquid
 non occurreret biduo vel triduo
 diei secundum iudicium assistentium
 seniorum. tolleretur sanitates su-
 e: et ipse alienus iudicaret a mul-
 tudine captivitatis. Et congre-
 gati sunt omnes qui erant et tri-
 bu iuda et beniamin in tribus
 diebus in iherusalem. Hic mensis est
 novus: dies mensis ierusalem.
 Et sedit omnis multitudo in ara
 templi tenentes. propter brevitatem
 presentem. Et resurgens esdras
 dixit illis. Vos inique fecistis
 collocando vobis in matrimoni-
 um uxores alienigenas: ut ad-
 deretis ad peccata israel. Et nunc
 date confessionem et magnificen-
 tiam domino deo patrum vestrorum: et perfici-
 te voluntatem ipsius: et discorde-
 a gentibus terre et ab uxoribus alie-
 nigenis. Et clamavit omnis mul-
 tudo: et dixerunt voce magna.
 Sicut dixisti faciemus. Sed qui

multitudo magna est. et tempus
hybernū: et nō possum⁹ insub-
sidiari stare. et hoc opus non ē
nobis unus diei. neq; bidui.
multū enī in hīs peccavimus:
sicut ppositū misericordius. et oēs
qui nobiscū in habitāt. et quot-
quot habēt uxores apud se ali-
cuienas: et assistāt accepto tē-
pore et omni loco presbiteri et
iudices: usquequo solvant mō-
dū negotij hui⁹. Jonathan autē
filius eeli. et oziās thorchā sus-
ceperūt scdm hęc: et bozotam⁹.
et leuis et sabathe⁹. simul coo-
perati sunt cum illis. Et steterūt
scdm hęc. nōia omnia unūsi q̄
erant et captiuitate. Et elegit
sibi viros et dñas sacerdotes pñ-
cipes magnos et pñbue totū
scdm nōia: et cōsederūt nomib⁹.
nō mensis decimū examinare
negotiū istud. Et decimacū ē
de viris q̄ habebāt uxores ali-
cuienas usq; ad nōmēna pñ-
ni mensis: et inueniunt sunt et sa-
cōtib⁹ pñmici q̄ habebāt ali-
cuienas uxores. Et filijs the-
sa filij ioseph et sibi et⁹. ma-
seas. et eliceus. et lorib⁹. et ioa-
drus: et inueniunt manus ut exel-
lerent uxores suas: et ad lran-
dū i p̄orationē arietē pigno-
rātia sua. Et et filijs semmici:
maheas. et elces et ierlech. aza-
rias. Et et filijs folsce: lisoma-

lias. hismaenis. et nathanar-
nussio reddus et tallas. Et et le-
uissiorabduis. et semcis. et col-
mis. et colmas. et factas. et colu-
as. et rhonas. Et et laccis ran-
corib⁹: eliasib. zaccarus. Et et
officiariis: sallum⁹. et colbanes.
Et et isrl: et filijs forcosi et re-
nias et geddias. et melchias.
et michelus. et elcazar⁹. et nōie
bias et bānas. Et et filijs iola-
mā: dhamas et zacharias iezre-
lus. et ioddus et imoth et hēli-
as. Et et filijs zachom: eladas
et hasum⁹. zorbias et larimoth
et zabbis et rebdias. Et et fi-
ijs zebis: iohānes et amaniēs
et zabbias et emais. Et et filij
bām: olamus et malludus et
iordus et iasub et asabus et ie-
rimoth. Et et filijs addm: naa-
dus et moosias et calcus et ra-
anas maasras mathathias et
belsed et bonn⁹ et manassēs. Et
et filijs nuar: nontas et ascas
et michias et samras et smō
baniam et malchus et maras.
Et et filijs asom: cariane⁹ ma-
thathias et bannus et elipha-
lath et manassēs et semci. Et et
filijs banni: ibetmias et mo-
dias et abramus et iohel et ba-
neas et pelias et ionas et mari-
moth et eliasib et maibantus
et eliasis et orisas et dielus et
semedius et lambris iosephus.

Et ex filiis nobel: idelus et mathathias et sabadus et zecheda sedmi et iessei baucas. Omnes isti duxerunt sibi uxores alienigenas: et dimiserunt eas cum filiis. Et inhabitaverunt sacerdotes et leuite et qui erant ex israel in iherusalem et in tota una regione: novilunio mensis septimi. Et erant filii israel in commoracionibus suis. Et congregata est omnis multitudo simul in aream que est ab oriente porte sacre. Et dixerunt esdras pontifici. Et lectori. ut afferret legem moysi que tradita est a domino deo israel. Et attulit esdras pontifex legem omni multitudini eorum a viro usque ad mulierem et omnibus laicis: audire legem novilunio mensis septimi. Et legebat maria que est ante sacram portam templi: a prima luce usque ad vesperam. coram viris et mulieribus. Et dederunt omnes sensum ad legem. Et stetit esdras sacerdos et lector legis super lignum tribunal quod fabricatum erat. Et steterunt ad eum mathathias et sami ananias. azarias virias. zechias et balsam ad dexteram: et ad sinistram salda nusacl. malachias. abusthas. sabus. nabadias. et zacharias. Et assumpsit esdras librum coram omni multitudine: presidebat cum in gloria in conspectu omnium. Et cum absolvisset

legem omnes recti steterunt: et benedixit esdras dominum deum altissimum: deum sabaoth omnipotentem. Et respondit omnis populus amen. Et elevavit sursum manibus: pronuncians in terram adoraverunt dominum. ihesus et bananeus et sarabias et iadun et acub: et sabbathus et salithes et azarias et ioradus et ananias et filias leuite. qui docebant legem domini: et in multitudine legebant legem domini: et preserebant singuli eos qui intelligebant lectionem. Et dixit ad tharates esdras pontifici et lectori: et leuitis qui docebant multitudinem dicens. Dies hic sanctus est domino. Et omnes flebant cum audiscent legem. Digressi ergo manducate pinguisima queque: et bibite dulcissima queque: et mittite munera hijs qui non habent. Factum est cum esset dies domini: et nolite inesthi esse. Dominus enim clarificabit vos. Et leuite dominabatur in publico omnibus dicens. Dies hic sanctus est. Nolite inesthi esse. Et abierunt omnes manducare et bibere et epulari: et dare munera hijs qui non habebant ut epularentur. Magnifice cum sunt exaltati vocibus quibus edociti sunt. Et congregati sunt universi in iherusalem celebrare letitiam: secundum testamentum domini dei israel. *Explevit liber esdre. Incipit esdre quartus.*

Ite eldre pro-
phete sedus fi-
lij sarei filij a-
zarei filij elchi-
e filij sadanie
filij ladorch fi-
lij architob filij archit filij finces
filij heli filij amerie filij asrei fi-
lij marimoch filij arna filij ozi-
e filij borich filij abissi filij fime-
es filij elcazar filij aaron ex tri-
bu leui: q̄ fuit captiuus in regi-
one miedox in regno artaxer-
xis regis persar. Et factū est ver-
bū dñi ad me dicens. Vade et
nūcia p̄p̄lo meo facinora ipso-
rū et filijs eorū iniquitates quas
in me admiserūt: ne nūciant fi-
lios filiorū q̄a p̄ccā parentū ip-
sorū in illis ceciderūt. Obliti sūt
mei sacrificauerūt dijs alienis.
Nōne ego eduxi eos de terra
egypti: de domo seruientis: Ipsi
autē seruauerūt me: et cōsilia me-
a spreuerūt. Tu autē egredere co-
mam capitis tui: et pice omnia
mala sup̄ illos: quī nō obedi-
erūt legi mee. Populus autē ē
indisciplinatus. Quicquid eos
sustinebo quibz tanta benefici-
a dedit: Reges multos p̄p̄ eos
subiū: pharaonē cum pueris
suis et oīm exercitū eius percussit.
Omnes gentes a facie eorū p̄didi:
et in omne prouinciā duas po-
plos tri et sydomis dissipauit: et

om̄es aduersarios eorū interfecit. Tu
vero loquere ad eos dicens. Hec
dicit dñs. Nōne ego vos p̄ ma-
re trāsmeari: et placcas vobis
munus munus exhibui. Duxi
vobis dedi moysi et aaron sa-
cerdotes: luctum vobis p̄ calum-
niam ignis p̄stui: et magna mi-
rabilia feci in vobis. Vos autē
mei obliti estis dicit dñs. Hec
dicit dñs omnipotēs. Conuincit
vobis in signo fuit: castra vo-
bis ad tutelam dedi et illic mur-
murastis: et nō triumphastis in
noīe meo de p̄dicatione inimico-
rū v̄rorū: sed adhuc nūc usque
murmurastis. Obi sunt bene-
ficia que p̄stui vobis: Nōne in
deserto cū esuriretis p̄clamastis
ad me dicens: ut q̄d nos in de-
sertū istud adduxisti interficere
nos: Melius nobis fuerat ser-
uire egyptijs: q̄ mori in deserto
hoc. Ego dolui gemitos v̄ros:
et dedi vobis mānā in escam.
Manē angelorū māducastis.
Nōne cū sitiretis p̄ccā fecidi: et
fluxerūt aque ī sanitate: Prop-
ter estus folijs arborū vos regi.
Dimisi vobis iras p̄gues: cha-
naneos et pherezcos et philisti-
nos a facie v̄ra proici. Quid
faciā vobis adhuc dicit domi-
nus: Hec dicit dñs omnipotēs.
In deserto cū essetis in flumine
amorreco sinites et blasphemā-

res nomē meū: nō ignē vobis
pro blasphemio dedi: sed mit-
tes lignū in aquā dulce feci flu-
mē. Quid vbi faciā iacob: No-
luit obedire iuda. Transferta
me ad alias gentes: et dabo eis
nomē meū: ut custodiāt legi-
ma mea. Quā me dereliquistis:
et ego vos derelinquā. Percuti-
bō vobis a me misericordiam nō conser-
bo: quādo iurabimur me ego
nō exaudia vobis. Maculastis
mā manus vras sanguine: et
pedes vři impigri sunt ad cōmit-
tenda homicidia. Non quā me
dereliquistis: sed vos ipsos dicit
dñs. Hec dicit dñs omnipotēs.
Nōne ego vos rogavi ut pas-
filios et ut mater filias et ut nu-
trix parvulos suos: ut essetis
michi in pplm et ego vobis in de-
um. et vos michi in filios. et e-
go vobis in patrē: ita vos colle-
gi: ut gallina pullos suos sub
alas suas. Modo autē qđ faciā
vobis: Proinā vos a facie me-
a. Oblationē rū michi acculci-
tis avertā faciem meā a vobis.
Dies cū festos vros et nrome-
nia et circūcisiones repudiavi.
Ego misi pueros meos pphas
ad vos: quos acceptos interfe-
cistis: et laniastis corpora eorū:
quorū sanguinē requirā dicit
dñs. Hec dicit dñs omnipotēs.
Domus vĩa deserta est. Proinā

vos sicut ventus stipulā: et filij
protectionē nō faciūt: quon-
iam mādatū meū neglexerūt. et
qđ malū est coram me fecerūt.
Et adā domus vras ppro veni-
entū qui me nō audientes rediūt:
quibz signa nō ostendi: faciente
que pcepi. Prophetas nō viderunt:
et memorabūt iniquitatū
eorū. Ector ppli veniens grati-
am: cuius parvuli exultant cū
letitia me nō videntes oculis car-
nolibz: sed spiritu credentes que
dixi. Et nūc fratre aspice qđ glo-
ria: et viderē pplm venientē ab ori-
te: quibz dabo duriciā abrahā
ysac et iacob et os re et amos et
michee et iohel et abdie et ionē
et naum et abacuc sophonie
aggei zacharie et malachiam qđ
et angelus dñi. **II**
et dicit dñs. Ego voca-
vī. et duxi pplm istū de scruitate:
quibz mādata dedi per pueros
meos pphas quos audire vo-
luerūt: sed irrita fecerūt mea cō-
silia. Mater que eos genuit
dixit illis. Hec filij: quā ego vidi
a sum et derelicta. Educā vos cū
letitia: et amisi vos cum luctu
et tristitia. Quā peccastis coram
dño deo vro: et qđ malū est co-
ram me fecistis. Modo autē qđ
faciā vobis: Ego vidua sum et
derelicta. Hec filij: et pence a dño
misericordiam. Ego autē te pater tes-

tem inuoco sup mrem filior: q
noluerunt testamtu meū serua-
re: ut des eis cōfusiōē ⁊ mrem
eor in direptionē: ne generati-
o eor fiat. Dispergant in grates
noīa eor: deleantur a fca. quo-
niā spreuerunt sacramtu meū.
De tibi assur: q abscondis mi-
quos pnes te. **G**ens mala me-
morare qd fecerim zedone et
gomorre: quor fca iacet in pi-
rcis glebiis et aggerib: cinerū.
Sic dabo eos qui me nō audi-
erūt: dicit dñs onipotēs. **H**ec
dicit dñs ad rēdā. Flūda ppo
nico: quū dabo eis regnū iheru-
salmē qd daturus scā isrl. **E**t su-
mam michi glām illoz: et da-
bo eis tabernacula eterna que
pparauit illis. **I**gnū uite erit
illis in odore unguis: et nō la-
borabūt neq; fatigabūt. **I**te: ⁊
accipietis. **R**ogate vobis dies
paucos. ut imorietur. **I**am pa-
ranū ē vobis regnū. **D**igilate.
Testare celū et terram. **C**ōmuni ē
malū et creauī bonū: qā uiuo
ego dicit dñs. **M**at āplectere fi-
lios tuos: educa illos cum leti-
tia. **S**icut colūba confirma pe-
des eor. quū te elegi dicit dñs.
Et resuscitabo mortuos de locis
suis: et de monumentis educa il-
los: quū cognoui nomen meū
isrl. **N**oli timere mater filior:
quū te elegi dicit dñs. **M**ittam

tibi adiutorium pueros tuos
ysaiā et iheremia: ad quos cōsi-
lium sanctificam ⁊ parauī tibi
arbores duodecim. granatas
varijs fructib: et totidem fōres
fluentes lac et mel: ⁊ mōtes in-
mensos septē habētes rosam ⁊
lilium. in quib: gaudio imple-
bo filios tuos. **V**idua iustificata:
pupillo iudica. egredere. orpha-
nū tueri. mūdū uelā: cōfractu
et debile cura. claudum iudicare
noli: tueri mātū: et tecū ad uī-
sionē claritatis mee admittē.
Semina et iumentū intra muros
tuos serua: mortuos ubi iue-
neris signās dñēda sepulcro:
et dabo tibi primā cessionē i re-
surrectione mea. **P**ausa ⁊ qui-
esce ipse meus: qā ueniet req-
res tua. **M**itte bona nutu fili-
os tuos: cōfirma pedes eorū.
Breues quos tibi dedi: memo-
re eis mittet. **E**go enī eos req-
ram de numero tuo. **N**oli san-
guare. **C**um enī uenerit dies p-
fite et angustie alij plorabūt
et tristes erūt: tu aut hylaris et
copiosa eris. **E**clabūt gentes: ⁊
nil aduersus te poterūt dicere do-
minis. **M**anus mee regent te:
ne filij tui gehēnā uideāt. **N**on
dare mat tū filiis tuis: qā ego
te eripiā dicit dñs. **F**ilios tuos
dormientes memorare: quū ego
eos educa de laterib: ire et mise.

ricordia cum illis faciam: qui misere-
 ritores sumi dicit dominus omnipoten-
 tens. **A**mplectere natos tuos
 usque dum venio et prestem illis mi-
 sericordiam: qui exuberant fontem
 misericordie: et gratia mea non deficiat.
 Ego sicut preceptum accepi a do-
 mino in monte oreb: ut irem ad
 israhel. Ad quos cum venire repro-
 bauerunt me: et respicerunt man-
 datum domini. Itaque vobis dico gratias
 que auditis et intelligitis. **E**xpectate pastorem vestrum: requiem
 eternitatis dabit vobis quem in
 proximo est ille qui in fine seculi ad-
 veniet. **P**arati estote ad premia
 regni: quia lux perpetua lucebit
 vobis. per eternitatem temporis. **F**u-
 gite umbram seculi huius. **A**ccipite
 iocunditatem glorie vestre. **E**go restor
 palatium salvatoris mei: commendatum
 domum accipite et iocundamini: gratias
 agentes cum qui vos ad celestia
 regna vocant. **S**urgite et
 staret: et videte numerum signato-
 rum in domino domini. **Q**ui se de um-
 bra seculi transierunt: splendida
 civitas a domino acceptum. **R**eci-
 pe syon numerum tuum: et condu-
 ce candidatos tuos qui legem do-
 mini complerunt. **F**ilios tuos
 quos sperabam plenum est nume-
 rus. **R**oga imperium domini: ut sanc-
 tificet populum tuum qui vocatur est ab i-
 iano. **E**go sicut vidi in monte sy-
 on turbam magnam quam nu-

merare non potui: et omnes iusti-
 tis collaudabant dominum. **E**t in me-
 dio eorum erat iuvenis statura rei-
 sus eminentior omnibus illis: et sin-
 gulis capitibus eorum imponebat
 coronas: et magis exaltabat.
Ego autem mirando tenebar. **T**unc
 interrogavi angelum: et dixi. **Q**ui
 sunt hi domini? **Q**ui respondens dixit
 michi. **H**ii sunt qui mortalium
 numerum disposuerunt: et immortalium
 sumplerunt: et confessi sunt nomen
 dei. **M**odo coronantur et accipiunt
 palmas. **E**t dixi angelo. **N**on
 venis quis est qui eis coronas
 imponit: et palmas in manus
 tradit? **E**t respondens dixit michi. **H**ic
 est filius dei: quem in seculo con-
 fessi sunt. **E**go autem magnifica-
 re eos cepi: qui fortiter pro nomine
 domini steterunt. **T**unc dixit michi
 angelus. **V**ade: annuncia populo meo
 quod habet et quanta mirabilia do-
 num dei vidisti.

III

Anno trecesimo ruine civi-
 tatis etiam in babilone:
 et conturbatus sum super cubiculo
 meo recubans. **E**t cogitationes
 mee ascendebant super cor meum
 quam vidi destructionem syon: et abun-
 dantiam eorum qui habitabant in
 babilone. **E**t ventilarus est spiritus
 meus valde. **E**t cepi loqui
 ad altissimum verba timorata.
Et dixi. **O**mnipotens domine tu dixisti
 si ab initio quando placasti ita

et hoc solus: et imprecasti populo et
dixisti adam corpus mortuum.
sed et ipsum signavit manu tu-
a: et erat: et insufflasti in eum spiri-
tum vite: et factus est vivus co-
ram te: et induxisti eum in pa-
radiso quem plantaverat deus
tua. antequam terra abuteretur.
Et hunc mandasti diligere viam
tuam et preceperunt eam: et statim in-
stinxisti in eum mortem et in nationi-
bus eius: et nate sunt gentes et
tribus et populi et cognationes quas
non est numerus. Et ambulave-
runt unaqueque gens in voluntate
sua: et mala agebant coram te: et
spectabant precepta tua. Iterum au-
tem in tempore induxisti diluvium
super inhabitantes seculum: et perdi-
xisti eos. Et factum est in unoquo-
que eorum sicut ad te mori: sicut huius
diluvium. Derelinquisti autem unum
re huius noster cum domo sua: et re-
ro misisti omnes. Et factum est cum
repissent multiplicari quod habita-
bant super terram: et multiplicave-
runt filios et populos et gentes mul-
tas: et ceperunt iterum impieta-
tem facere plus quam prius. Et fac-
tum est cum iniquitatem facerent co-
ram te: elegisti tibi virum ex huius
nomine erat abraham. Et dilex-
isti eum: et demonstrasti ei solam vo-
luntatem tuam. Et disposuisti ei tes-
tamentum æternum: et dixisti ei ut
non unquam derelinqueret seminem suum.

Et dixisti ei Isaac: et Isaac dixit
et iacob: et esau. Et segregasti ti-
bi iacob: esau autem separasti. Et
factus est iacob in infirmitate
magna. Et factum est cum redire-
res semini tuo ex egipto: addux-
isti super montem syon. Et idma-
stis celos et statuisti firmam: et com-
muniasti orbem: et cernere fecis-
ti abissos: et conturbasti seculum:
et transiit gloria tua portas quæ
sunt ignis et æternæ: et spiri-
tus: et gelu: ut daretur semini ia-
cob legem: et generationi israel
diligentiam. Et non abstulisti ab
eis cor malignum: ut faceret legem
tua in eis fructum. Cor enim mali-
gnum huiusmodi prius adam in-
gressus et vidus est: sed et omnes
qui ex eo nati sunt. Et facta est
permanens infirmitas et legem cum
corde populi cum malignitate ra-
dixis: et discessit quod bonum est: et
mansit malignum. Et transierunt
tempa et sunt sunt anni: et sus-
citasti tibi servum nomine david: et
dixisti ei edificare civitatem nomine
tui: et offerre ibi in eadem thuris
et oblationes. Et factum est hoc
annis multis: et reliquerunt qui
habebant civitatem in eam: fa-
cientes sicut fecit adam et omnes
generationes eius. Dicebatur enim
et ipsi corde maligno: et tradidisti
et civitatem tuam in manibus inimicorum
eorum tuorum. **N**umquid meliora faci-

unt qui habitant babilonē: Et
prop̄ hoc dñabit syō. Factū
est cum uenisset huc et uidisset
impicitates quas nō est nume-
rus: et deliquētes multos: uidit
aīa mea hoc tricesimo anno: et
cessit cor meū: quā uidi quō
sustines eos peccantes: et peper-
isti impie agentib: et perdidisti
pplm tuū et seruasti inimicos
tuos: et nō significasti. **N**ichil
memini quō debeas delinqui
uia hęc. Nūquid meliora facit
babilon q̄ syon. aut alia gr̄s
cognouit te p̄ter isrl: Aut q̄ tri-
bus crediderūt testamētis tuis
sicut iacob: Quārū merces nō
rōparuit: neq; labor fructifica-
uit. Peccantes enī pertransi-
ui gētib: et uidi abundātes eas:
et nō memorātes mādatorū tu-
orū. **N**ūc ergo pondera in statera
uīas iniquitates et totū q̄ ha-
bitabāt in seculo: et nō inuenie-
tur nomē tuū nisi in isrl. Aut
quādo non peccauerūt in con-
spēctu tuo q̄ habitāt trā: aut q̄
gens sit obseruauit mandata
tua: Hos q̄dē p̄ noīa iuuenes
seruasse mādāta tua: gētes au-
tem non inuenies. **III**

Ret̄ndit ad me angelus q̄
missus est ad me cui no-
men huriel: et dixit michi. Ecce-
dens cessit cor tuū in seculo hī:
et nō p̄hēdere cogitas uia altissi-

mi. Et dixi. Na dñe meus. Et re-
spōdit michi et dixit. Tres uia
missus sū ostendere tibi: et tres
similitudines pponere coram
te. de q̄b: michi si renūciaueris
onam te hīs: et ego tibi demo-
strabo uia quā desideras uidere:
et docebo te unde sit cor malig-
num. Et dixi. Inquire domine
me. Et dixit ad me. Vade pō-
dera michi ignis pondus: aut
mensura michi statū uentū: aut
reuota michi diē que preterit.
Et rēdi et dixi. Quis natorū po-
terit facere ut me interroges de
hīs: Et dixit ad me. Si essem i-
terrogans te. dicens. quāte ha-
bitaciones sunt in corde maris:
aut quāte uenie sunt in p̄ncipi-
o abissi. aut quante uenie sunt
sup firmamentū. aut qui sunt
reūs paradisi: diceret michi
fortassis. in abissum non descē-
di: neq; in infernum adhuc. ne-
q; i celū iniquā ascendi. Nunc
autem non interrogavi te nisi
de igne et uento. et dic per quē
transisti: et a quibus separari
non potes: et nō rēdisti michi
de eis. Et dixit michi. Tu q̄ nūc
sunt. totū coadulescētia nō po-
tes cognoscere. Et quō poterit
bas tuū capere altissimi uiam:
et iam rectius corrupto seculo
intelligere corruptionē euidēti-
rem i lance mea: Et dixi illi. Ne

lius erat nos nō esse q̄; adhuc
vivētes vivere in impietatib; ⁊
pati: et nō intelligere legē de qua
re. Et rēdit ad me ⁊ dixit. Pro
fisciscus pfectus sum ad siluā
higuorū campi: et cogitauerūt
cogitationē: et dixerūt. Venite
⁊ eam⁹ ⁊ faciam⁹ ad mare bel
lū. ut recedat corā nobis: et fa
ciam⁹ nobis alias siluas. Et
silit fluctus maris: ⁊ ipi cogi
tauerūt cogitationē et dixerūt.
Venite ascēdētes ⁊ bellem⁹ sil
uas cāpi: ut et ibi cōsumemus
nobis in cūpis aliam regionē.
Et factus est cogitatus silue in
vanū. Venit enī ignis: et con
sumpsit eā. Silit et cogitat⁹
fluctuū maris. Stetit ēi arena:
et phibuit eos. Si enī esses iu
dex horū: quē inciperes iustificā
re aut quē cōdēnare. Et rēdi et
dixi. Vtq; vanā cogitationē
cogitauerūt. Terra nūc data est
silue: ⁊ mari loc⁹. portare fluc
t⁹ suos. Et rēdit ad me: et dix
it. Venit tu iudicasti. Et quare
non iudicasti tibi in cūpi: Quē
admodum enim terra silue da
ta est. et mare fluctib; suis: sic
qui sup̄ terram inhabitāt q̄ sūt
sup̄ terram intelligere solūmodo
possūt: et qui sup̄ celos que su
p̄ altitudinē celorū. Et respōdi
re dixi. Depcor te dñe: ut michi
dicat sensus intelligendi. Non

nūc volui interrogare de supiori
bus tuis. sed de hīs que p̄ran
sūt p̄ nos quondie: p̄pter qd
isrl̄ datus in opprobriū gr̄ib;
quē dilexisti p̄m: datus est tibi
bub; impijs. et l̄e p̄m n̄rōm
in interitū dēducta est. et dispo
sitiones scrip̄e nūq; sunt: ⁊ p
ccāsum⁹ de seculo ut lonister: ⁊
vita n̄ra stupor ⁊ pavor: ⁊ nec
digni sum⁹ misericordiā consequi.
Sed qd faciet nomē suo qd in
uocantū est sup̄ nos. Et de hīs i
nterrogavi: et respōdit ad me et
dixit. Si fuīs plurimū scrutā
tus. frequēter miraberis. Quā
festinās festinat seculū p̄transi
re. et non capit portare que in
futuris temporibus. iustis repro
milla sunt: quā plenū multiti
a est seculū horū ⁊ infirmitatib;
De quib; autē interrogas dicā.
Seminatū est enī malū: et nec
dū venit destructio ipius. Si er
go non inuersum fuit qd semi
natū est et discessit locus ubi
seminatū est malū: non veniet
ubi seminatū ē bonū. Quoniam
am grām semis mali semina
tum ē in corde adam ab initio:
et quātū impietatis generauit
usq; nūc: et generat usq; nūc ve
niat arca. Estima autē apud te
grammā mali seminis quātū
seculū impietatis generauit: qm̄
do seminatū fuerit sp̄s quārū

nō ē mīs . q̄; magnā arēā inci-
piēt facē . Et rēdi ⁊ dixi . Quis ⁊
quādo hēc . Quare modū et ma-
li amī nri . Et rēspōdie ad me : ⁊
dixit michi . Nō festinas tu sup
alissimū . Tu autē festinas iami-
ter esse sup ipm . Nam excessu
tu⁹ mltus . Nōne de hīs mltro-
gaucēt aīe mltorū ī pmpuari-
is suis dicētes : usquequo spero
sit . et quādo veniet fruct⁹ arce
mercedis nre . Et rēdit ad ea ie-
remiel archāgel⁹ et dixit . Quā-
do impletus fuit numer⁹ semi-
nū nobis : quū in statua pōde-
rauit seculū ⁊ mēlura mēlura-
uit tēpa : ⁊ numero numera-
uit tēpa : ⁊ nō cōmouit nec exi-
tauit usq; dū impleat⁹ pōdicta mē-
lura . Et rēdi et dixi . O dñator
dñe : sed et nos ciues pleni su-
mus impietate . Et ne forte p-
ter nos nō impleat⁹ mltorū are-
e : p-ter pēa inhabitātiū sup
fram . Et rēdit ad me . et dixit .
Vade et mltoga p-rogante : si
quādo impleuerit nouē mēses
suos adhuc poterit matre n⁹
retinere partū in semetipā . Et
dixi . Nō potest dñe . Et dixit ad
me . In inferno . pmpuaria a-
numarum . matre assimulata
sunt . Quēadmodū cū illa fes-
tinat que parit effugere necessi-
tatem prius : sic et hī festinat red-
dere ea que cōmēdata sunt . Ab

inīcio tibi demonstrabit⁹ de hīs
que cōcupiscis videre . Et rēdi ⁊
dixi . Si inueni grām ante o-
culos tuos . et si possibile est et si
rdonatus sum : demonstra mihi
si plus q̄; p-teritū sit habet veni-
re : aut plura p-teritū sit supra
q̄; futurū est . Quid p-teritū sit
scio : qd aut futurū sit ignoro .
Et dixit ad me . Sta sup dextera
partē : et demonstrabo tibi m-
p-teritionē similitudinis . Et ste-
ti ⁊ vidi : ⁊ ecce fornax ardēs trās-
sit coram me . Et factū ē cū trās-
siret flāma : vidi et ecce supra-
uit fumus . Post hēc trāsire co-
ram me nubes plena aque : et
immisit pluuiā impetu multam .
Et cū trānsisset impetus pluui-
e : supauit⁹ ī ea gutte . Et dixit
ad me . Logua tibi . Sicut res-
cit pluuia amplius q̄; gutte et
ignis q̄; fum⁹ : sic sup abunda-
uit que trāsuit mēlura . Super-
rauerunt autē gutte ⁊ fum⁹ . Et
orauit et dixi . Putas vno usq;
in diebus illis : Vel q̄s erit in die-
bus illis . Rēdit ad me et dixit .
De signis de q̄b; me mltogas
te p-ter possim tibi dicē : de vna
aut tua nō sum missus dicere
tibi : sed nescio .

De signis autē : ecce dices ve-
nient . in quib; apphēdēt⁹
qui inhabitāt fram itulū m-
to : ⁊ abscondetur veritatis via et

sterilis erit a fide regio: et multi-
plicabit iusticia sup hanc qua
ipse tu videt et sup qua audisti
olim: et erit iposito vestigio qd
nunc videt regnare regionem. et
videbit ea desertam. Hi aut ubi de-
derit altissimus vivere videbitis
post trecenta anna: et reluxerit su-
bito sol noctu. et luna ter in die:
et de ligno sanguis stillabit.
et lapis dabit vocem suam: et populi
commovebunt. et regnabit quem
non sperant qui inhabitant sup
fram: et volatilia commigratio-
nem facient: et mare sedomiticum
piscis reuertet: et dabit vocem noctu
qm non nouerant multi. **De**
aut audient vocem eius. Et chaos
fiet ploro multo. et ignis fre-
quenter reuertet. et bestie ager-
tes transigrabunt: et mulieres
menstruace perierint menses. et
in dulcibus aquis salte inuenient:
et omnes in sanctos re-
pugnabunt: et abscondetur tunc
sensus et intellectus separabitur
in perpetuum suum. et queretur
a multis et non inueniet: et multi-
plicabit iniusticia et incontinentia
sup fram. Et interrogabit re-
gio primum suum et dicit. Numquid
per te pertransiit iusticia iustum fa-
ciens: Et hoc negabit. Et erit in
illo tempe: et sperabunt homines
et non impetrabunt: laborabunt.
et non dirigent viam eorum. Hec sig-

na dicit tibi promissum est michi.
Et si oraueris iterum et ploraue-
ris sicut et nunc. et ieiunaueris
septem diebus: audies iterum hoc
maiora. Et cingilam. et corpus
meum horruit valde: et anima mea
laborauit ut deficeret. Et tenuit
me qui venit angelus qui lo-
batur in me: et confortauit me et
stauit me sup pedes. Et factum
est in nocte secunda: et venit ad me
salathiel dux populi: et dixit
michi. **Ubi** eras: Et quare uul-
nus tuus tristis: Aut nescis quia
tibi creditus est israel in regione
transmigrationis eorum: **Et** sur-
ge ergo et gusta panem: et non de-
relinquas nos sicut pastor gre-
gem suum in manibus luporum ma-
liguorum. Et dixi ei. Vade a me:
et non appropinques ad me. Et au-
diuit ut dixi: et recessit a me. **Et**
ergo ieiunavi diebus septem ulu-
lans et plorans: sicut michi man-
dauit uriel angelus. Et factum est
post dies septem: et iterum cogitati-
ones cordis mei moleste erant
michi valde. **Et** relapsit anima mea
a spiritu intellectus: et iterum cepi
loqui coram altissimo sermones.
Et dixi. **Domine** deus rex omni sil-
ua fere et rex omnibus arboribus: et
elegisti vineam vineam: et rex omni-
um fructuum orbis elegisti tibi foueam
vinam: et rex omnibus floribus orbis e-
legisti tibi libum vinum: et rex omni

bus abissiis maris replesti tibi
 ciuū unū: et ex omnib; edificasti
 ciuitatib; sanctificasti tibi met-
 ipi syō: et ex omnib; creatis vola-
 tilib; nominasti tibi colūbā unā:
 et ex omnib; plasmatis procerib;
 prouidisti tibi ouem unā: et ex
 omnibus multiplicatis populis ac-
 quisisti tibi populum unū: et ab
 omnib; probatam legē donasti
 huic qm desiderasti populo. Et nūc
 dñe ut qd tradidisti unū pluri-
 bi: Et pparasti sup unā radicē
 alias: et dispodisti unū tuū in
 multis. Et cōsultauerūt eū qui
 cōtradicebant sponsonib; tu-
 is: quib; nūc testamētis non
 credebat. Et si odieris odisti po-
 pulū tuū: tuis manib; debet cas-
 rigari. Et factū ē nūc locutus es
 secundum sermones: et missus est an-
 gelus ad me qui ante uenerat
 ad me p̄terita nocte: et dixit mi-
 chi. Audi me et instrua te: et in-
 tende michi et adinā corā te. Et
 dixi. Inq̄re dñe mihi. Et dixit
 ad me. Valde tu in excessu mē-
 tis factus es pro isrl. An plus
 dilexisti eū: qm qd eū fecit. Et dixi
 ad eū. Nō dñe: sed dolens lo-
 cutus sum. Torquet eū me re-
 ntes mei p̄ oēm horā querētem
 apphēdere semitā altissimi: et in-
 uestigare partē iudiciū eius. Et
 dixit ad me. Nō potes. Et dixi
 i. Quare dñe: Ad qd nascebar:

ā quare nō facbat matris ma-
 tris mee michi sepulcrū. ut nō
 uiderē laborē iacob. et defatiga-
 nonē gēis isrl. Et dixit ad me.
 Numera michi que nēdum ue-
 nerant. et collige michi disper-
 sas guttas. Et reuirtida michi
 aridos flores: et apertū in clausa
 promptuaria: et pduc michi in-
 dulos in eis flatus. Demōstra
 michi uons magnū: et ante
 ostendā tibi laborē quē rogās
 uidere. Et dixi. Quātor dñe: qm
 eū ē qui potest hęc scire. nisi qd
 nūc hominib; habitationē nō ha-
 bet. Ego autē insipiens: et quō
 potero dicere de hys qbus me in-
 terrogasti. Et dixit ad me. Quō
 nō potes facere unū de hys q
 dicta sūt: sic nō poteris inuenire
 iudiciū meū: aut in fine cari-
 tatem quā populo promisi. Et dixi.
 Sed ecce dñe: tu ppe es hys q in
 fine sunt. Et qd faciūt qui ante
 me fuerūt: aut nos aut hī qui
 post nos. Et dixit ad me. Cor-
 ne assumlabo iudiciū meū. Hi-
 tui non nouissimos tarditas:
 sic nec porū uelocitas. Et rēdi-
 it dixi. Nec poteris facere eos
 qui facti sunt. et qui sunt. et fu-
 turi sunt in unum: ut celerius
 iudiciū tuū ostendas. Et rēdit
 ad me: et dixit. Non potest festi-
 nare creatura sup creatorē:
 nec sustinere secundū eos q in eo

creādi sūt in unū. Et dixi. Quō
dixisti seruo tuo quā uiuificans
uiuificasti a te creatā creaturā i
unū et sustinebat creatura: po-
terit et nunc portare p̄sentes in
unū. Et dixit ad me. Interroga
matrem mulieris: et dices ad
eā. Et si paris: quare p̄ tēpus:
Ergo ergo eā: ut det decem in
unū. Et dixi. Nō unq; poterit:
sed scdm̄ tēpus. Et dixit ad me.
Et ego dedi matrem tē hīs qui
seminati sunt sup̄ eā p̄ tēpus.
Quēadmodū et infans nō parit
ea que senū sunt: sic ego dispo-
siui a me creatū scdm̄. Et interro-
gaui et dixi. Cū iā dedecis michi
uiā: loquar corā te. Nam mat̄
nr̄a de q̄ dixisti michi. adhuc iu-
uenis ē: iam senectus appropi-
quat. Et rēdit ad me. et dixit.
Interroga eā que parit: et dices a-
bi. Dices enī ei. Quare quos p̄-
peristi nūc nō sunt siles hīs q̄
ante te. si minores statura: Et
dices tibi et ip̄a. Alii sunt qui i
iumentis uirtutis nati sunt: et
alii qui sub temp̄e senectutis de-
ficiunt matre sunt nati. Con-
sidera ergo et tu quā minori sta-
tura esis p̄ hīs qui ante uos:
et qui post uos minori quam
uos. quasi iam senescentes cre-
ature et fortitudinē iumentis p̄-
tereūtes. Et dixi. Ergo dñe si i-
ueni grām ante oculos tuos:

demōstra seruo tuo per quē ui-
ues creaturā tuā. **VI**
Et dixit ad me. Iuueni tēp̄
orbis et anteq; starent cētus se-
culi. et anteq; spiraret cōuina-
ones uentorū. et anteq; sonaret
uocis tonitruū et anteq; splen-
denti nubes thorusationū:
et anteq; cōfirmarent fundamē-
ta paradisi. et anteq; uiderent de-
cori flores. et anteq; cōfirmaret
i motu uirtutes. atq; colligren-
tur innumerales milie ange-
lorū: et anteq; extollerent altitu-
dines actis. et anteq; notarent
mensure firmamentorū: et ante
q; extaret camini in syon et an-
teq; iustigaret p̄sentes anni:
et anteq; abaluerent rōs qui
nūc p̄ccāt adiunctiones et cō-
signati essent qui fidem th̄ clau-
reauerūt tūc rogati et facta
sunt p̄ me solū et nō p̄ aliū: et
fines p̄ me et nō p̄ aliū. Et re-
spōdi et dixi. Que sit separatio
tēporū: Aut quādo p̄oris fines:
et sequens iuueni. Et dixit ad me.
Ab abraham usq; ad isaac qñ-
do nati sūt ab eo iacob et elau:
man⁹ iacob tenebat ab iacob
caltancū elau. Fines enī huius
seculi elau: et p̄ncipiū sequētis
iacob. Hominis manus inter
caltancū et manū. Aliud noli
querere esdra. Et rēdi et dixi. O
dñator dñe. si iueni grām ante

oculos tuos: oro ut demonstres
secus tuo finem signorum tuorum:
quos pater michi demonstrasti
nocte precedenti. Et cecidit: et dixit
ad me. Surge super pedes tuos:
et audi vocem plausivam soni-
tus. Et sic sicut amonitus: nec co-
mouebit locus in quo stes su-
per eum. Redit enim loquens tu non repa-
ucas: quia de fine verbum. et funda-
mentum terre intelligit: quia de ipso
secundo recessit et commouebit.
Hinc enim quia finem totum oportet
commutari. Et factum est cum audisset
surge super pedes meos: et au-
dimus. et ecce vox loquens: et sonus
sicut sonus aquarum instra-
rum. Et dixit. Ecce dies veniunt:
et erit quando appropinquare in-
cipiant ut visitent habitantes in
terra: et quando inquirere incipiant
ad eos qui recesserunt in insi-
deria sua. et quando suppleta fue-
rit humilitas sion et cum super sig-
nabitur seculum quod incipit pertran-
sire: hec signa facient. Libri aper-
turi ante faciem firmamenti. et omnes
videbunt simul: et ancilli infan-
tes loquentur vocibus suis: et preg-
nantes immaturos parient infan-
tes annu et quatuor mensium. et
venient et suscitabunt. Et subito
apparerebunt seminata loca non
seminata: et plena promptuarii.
a subito inveniunt vana: et tuba-
cant cum sono. quia cum omnes audi-

erint subito repauescent. Et sic:
in illo tempore debellabunt amici
amicos. ut inimici: et repaues-
cent terra cum hiis. Et vnde sonitus
stabit: et non decurret in horis
tribus. Et erit: omnis qui de cecidus
fuit ex omnibus istis quibus predicti
tibi: ipse saluabitur: et videbit salu-
tatem meam et finem seculi vestri. Et
videbunt qui recesserunt sunt homines
qui mortem non gustaverunt a na-
tinitate sua: et mutabitur totus
habitamentum: et ducetur in sen-
sum alium. Delebitur enim malum: et
retingetur dolus. Florbit autem
fides: et vincit corruptela: et os-
tendit veritas quod sine fructu sunt
dies tanti. Et factum est cum sic
recesserit michi: et ecce paulatim in-
crebar super eum ante quem stabam:
et dixit ad me hec. Domine tibi os-
tendit tempus venire nocte.
Si ergo iterum rogaveris. et me-
rum ieiunaveris septem diebus:
iterum tibi reminiscabo horum ma-
iora per dictum quam audimus. Audi-
ta est enim vox tua apud altissimum.
Didit enim fortis directionem tuam:
et prout pudicitiam aquam a nu-
tutute tua habuisti: et propter
hoc misit me demonstrare tibi
omnia. et dicere tibi. Confide et no-
li timere: et noli festinare tu pri-
oribus temporibus cogitare vana:
ut non perires a novissimis tem-
poribus. Et factum est post hec et

fieri iterum: et sicut ieiunavi septem diebus: ut supplicā tres edo-
madas q̄ dicte sūt michi. Et factum est in octava nocte et cor meū turbabat iterato in me: et cepi loqui coram altissimo. Inflābatur enī spirit⁹ me⁹ valde: et aīa mea auxiliabat: et dixi. **O** dñe loquēs locutus es ab initio creare in p̄mo die dñs. **E**rat telū et ita: et tuū verbū q̄ p̄fectū. Et erat nūc spirit⁹: et tenebre circumferebāt et silētiū: sonus vocis hoīs nōdū erat abs-
re. Tūc dixisti de thesauris tuis proferrē lumē luminosū: quo appareret opus tuū. Et die secūdo creasti spiritū firmamētū: et impetasti ei ut divideret et divisionem faceret inter aquas: ut pars quedā sursum recederet pars vero deorsum maneret. Et tertia die impetasti aq̄s cōgregari in septima pte sūt: sēcūq̄ p̄res siccasti et cōservasti: ut ex hijs sūt corā te mīstrāna seminata a deo et multa. Verbum enī tuū precessit: et opus statim fiebat. Processit ēi subito fruct⁹ multitudine immensus: et cōcupiscentie gustus multiformes: et flores colore immutabili et odores odoramentū inestimabile. Et die fctio hęc facta sunt. Quarta autem die impetasti fieri solis splēdore: lune lumen. Stellaz dispo-

sitionem: et impetasti eis ut cōsecrarent futuro plasmato homini. Quinto autē die dixisti septuaginta p̄a ubi erat aqua cōgregata ut protraret aīalia et volatilia et pisces: et ita fiebat. Admota. et sūt aīa que dñi nutu iubebāt aīalia faciebāt: ut re-
hor mirabilia tua nationes enarrēt. Et tunc cōservasti duas aīas: nomē vni vocasti moth. et nomē scōe vocasti leuiathā: et separasti ea ab alterutro. Nō enī poterat septima pars ubi erat aqua cōgregata capere ea. Et dedisti moth unā partē que siccata est tertio die ut haberet i-
ra: ubi sūt mōres nulle. Iruia than autē dedisti septimā partē humidā: et cōservasti eam ut fiat in duoracione quibz vis et q̄n-
do vis. Sexto autem die impetasti ēre ut crearet corā te iumēta et bestias et reptilia: et sup hīs adam. quē cōstitisti dñe sup omnibz factis que fecisti: et te cōducimur nos omēs quēq̄: et legisti pplm. Hęc autē omnia dixi corā te dñe q̄a p̄pter nos creasti sculū. Residuas autē gentes ab adam natas dixisti eas nō esse: et qm̄ salus assimilare sūt: et quasi stillidū de vase simu-
lasti abundantiā eorū. Et nūc domine ecce iste gentes q̄ in nichilum deputate sunt expectant do-

minari nō et duorare: nos ap-
pulus tuus quē vocasti primo
gentiū. unigenitiū emulatores
tūi tradidi sumus in manibus
eorū. Et si ppter nos creatū ē se-
culū: quare nō hereditatē pos-
sidemus nū seculo: Disquequo

Et factū **VII** hec:
Et cū fuisset loquū verba
hec: missus est ad me angelus
qui missus fuerat ad me p̄m̄s
noctib: et dixit ad me. Surge
esdra: et audi sermones quos
veni loqui ad te. Et dixi. Loq̄re
dñe me. Et dixit ad me. Mare
positū ē in spatioſo loco ut ef-
set altū et imēsum: erit autē ei i-
troit⁹ in angusto loco posit⁹:
ut esset similis fluminib: Quis
enī volens voluerit ingredi ma-
re et videre cum vel diuare eius:
si nō transierit angustū in lati-
tudinē utire quō poterit: Item
aliud. Civitas est edificata. et
posita in loco campeſtri: ē autē
plena oīm bonorū. Introitus
eius angustus et in p̄cipiū po-
litus: ut esset a dextris q̄dam ig-
nis. a sinistris aqua alta: semi-
ta autē ē una sola inter eos po-
sita. hoc est inter ignem et aquam:
ut non capiat semita nisi solū:
modo uestigium hoīs. Si autē
dabitur civitas homī in herē-
ditatē: si nūq̄ antepositū pe-
riculū p̄cāſitit. quō accipiat

hereditatē suā: Et dixi. Sic dñe.
Et dixit ad me. Sic ē et israel
pars. Propter eos tū feci secu-
lum: et quando t̄sgressus est
adam cōſtitutiones meas: in-
duratū ē qd factū ē. Et facti sūt
intus huius seculi angusti et
dolentes et laboriosi: pauci autē
et mali et p̄catorū pleni. et labo-
re magno ope fuli: nam ma-
ioris seculi introitus spatioſi.
et securi: et faciētes immortalita-
tis fructū. Si ergo nō ingredi-
tes ingressi fuerūt. q̄ unūc an-
gusta et vana hec: nō poterūt
recipere que sunt reposita. Nūc
ergo tu quare turbaris cū sis
corruptibilis: et quid moueris
tu cum sis mortalis: Et quare
nō accepisti in corde tuo qd fu-
turū: sed qd in p̄ſenti. Rūdi et
dixi. Diuatore dñe: ecce disposu-
isti lege tua: quū iusti heredita-
būt hec. Impiī autē p̄cibūt: nisi
autē fecerint angusta sp̄cantes
spatioſa. Qui cū impie gesser-
unt: et angusta passi sunt: et
spatioſa non videbūt. Et dixit
ad me. Non ē iudex sup̄ tūm:
neq̄ intelligēs sup̄ altissimū.
Pecāt cū mēa p̄ſentes: q̄a ne-
gligit que anteposita est t̄i legē.
Mūdās cū mūdant deus vni-
uersib: quādo venerūt: quid fa-
cientes viderent et qd observa-
tes uō punirent. In autē non

sunt persuasi et contradixerunt ei: et
constiterunt sibi cogitantes vani-
tatis. et profuerunt sibi circumve-
siones delictorum: et superdixerunt
altissimo non esse. et vias eius
non cognoverunt: et legem eius
spiciuerunt et spersiones eius ab-
negaverunt: et in legibus eius
fidem non habuerunt. et opera eius
non profecerunt. Propter hoc esdra
vacua vacuus: et plena plenus.
Ecce tempus veniet: et erit quando
venient signa que predixi tibi. Et
apparbit sponsa: et apparebunt
ostendat que nunc subduntur ita:
et omnis qui libertatus est de pre-
dictis malis ipse videbit mira-
bilia mea. Revelabit enim filius
meus illis cum hiis qui cum eo sunt:
et iocundabuntur qui relictii sunt
in annis quadringentis. Et erit
post annos hos et morietur fili-
us meus cristus: et omnes qui spi-
ritum habent homines: et con-
vertentur seculum in antiquum silenti-
um diebus septem sicut in prioribus
iudiciis. ita ut nemo delinqua-
tur et erit post dies septem: et
regnabitur quod non dum vigi-
lat seculum: et morietur corrup-
tum. Et terra reddet quod in ea dor-
muit: et pulvis qui in eo sili-
o habitant: et puerperula red-
dent quod eis commendata sunt ante.
Et revelabit altissimus super sedem
iudicii: et prestatibunt misericordie: et

congruuntas congregabit. Audi-
ent autem solum remanebit: veritas
stabit: et fides dualiter. Et opus
subsequitur: et merces ostenditur:
et iusticie vigilabunt: et iniusticie
non dominabuntur. Et dixi. Primus
abraham pro sodomitis ora-
vit et moyses pro populo qui in deserto
peccaverunt: et qui post eum pro isra-
hel in diebus ahar et samuelis
et dauid pro reformatione: et salo-
mon pro eis qui venerunt in sancti-
onem: et helias pro hiis qui plu-
viam acceperunt et pro mortuo vi-
vunt: et ceteras pro populo in die-
bus samachitib: et multi pro
multis. Si ergo modo quando
corruptibile meruit. et iniusti-
tia multiplicata est. et oraverit
iusti pro impiis. quare et nunc
sic non erit: Et respondit ad me et dixi.
Presens seculum non est finis:
gloria in eo sequens manet: pro-
pter hoc oraverunt pro invalidis.
Dies cum iudiciis sit finis temporis
huius: et in novum tempus fuerit in-
mortalitatis: in quo permanserunt
corruptela soluta est in tempo-
ralia absoluta est incredulitas: re-
vit autem iusticia orta est veritas.
Tunc enim nemo poterit salutare
eum qui perierit: neque deum regere
qui vinit. Et respondi et dixi. Hic ser-
mo meus primus et novissimus:
quoniam melius erat non dare sciam
adam: vel cum iam dedisset eo

reverti tū. ut nō peccaret. Quid
tū. pdest omnibus in p'senti vi-
uere i iustitia: et mortuos spe-
rare punitionem. Tu quid
fecisti adam. Si tū tu peccasti
non est factus solus nūc ca-
sus: sed et noster qui te adue-
nimus. Quid tū. pdest nobis
si. pmissum est nobis imorta-
le tempus: nos aut mortalia
opa egimus: Et quā p'dicta est
nobis p'mis spes: nos vero
pessime vani facti sumus. Et
quā rep'osa sunt nobis habi-
tacula sanitatis et securitatis:
nos vero male d'cessi sumus.
Et quā rep'osa gl'ia aliusim. p-
regerit eos qui tarde cōuersi
sūt: nos aut pessimis viis am-
bulamur. Et quā ostendit pa-
radisus cuius fructus incorup-
tus p'seuerat in quo est securi-
tas et medela: nos vero nō in-
gredimur. In i'grans ē locis
cōuersi sumus. Et quā sup stel-
las fulgebūt facies eorū q' ab-
stinētā habuerūt: n're autē faci-
es sup tenebras ingre. Nō tū
cogitauim' videntes quādo in-
q'tatem faciamus: q' sapim'
post mortem pati. Et tūc re-
dixit. Hoc ē cogitamentū occi-
dūis qd occidit q' sup terrā na-
tus est homo. ut si victus fuerit
patiat' qd dixisti. Si aut vult
recipere qd dico: quā hec est via.

quā moyses dixit tū uiuere ad
p'p'm dicens. Sige tibi vitā ut
uiuas. Nō crediderūt at ei: sed
nec post tū. pphetis. Sed nec nū-
cū q' locut' sū ad eos: quā non
esset iustitia in p'dmonē eorū si-
cut futurū ē gaudū sup eos q'
bus p'suasa est salus. Et tūc
dixi. Hec dñs quā vocatus est
alissimus misericors in eo mi-
seretur hīs qui nōdū in scū-
lo aduerūt: et q' miseretur il-
lis q' d'cessionē faciunt in lege
eius: et lōganim' est quā lon-
ganimitatē p'stat hīs q' pe-
ccauerunt quasi suis opibus: et
munificus ē quā q'dem donare
vult p' p'gentis: et multo mise-
ricord' ē: quā multiplicat magis
misericordias hīs qui p'sentes sūt
et qui p'ccauerūt: et q' futuri sunt.
Si tū nō multiplicauit mise-
ricordias suas nō uiuificabit
sculū nū hīs q' inhereditabūt
in eo. Et donat: quā si nō dona-
uerit de bonitate sua. ut alluē-
tur hī qui iniquitatem fecerūt de
suis iniquitatib': nō poterit t'cū
milleima ps uiuificari hōm.
Et iudex si nō ignorauit hīs
qui iurati sunt verbo ei. et de-
leuit iniquitatem cōtempnionū:
non fortassis declinārent inu-
merabili multitudinē nisi pau-

Eti valde. **VIII**
et respondit ad me: et dixit.

Hoc seculū fecit altissimus p-
 propter multos: futurū autē propter
 paucos. Dicā autē corā te sumi-
 litudinē eldra. Quō autē mīro-
 gabis frām et dices tibi. quā da-
 bit frām multā magis unde fi-
 at fictile. parvū autē pulverem
 unde aurū fit: sic et actus p-
 scis seculi. Multa quēdā creatura sunt.
 pauci autē saluabūt. Et respō-
 di et dixi. Absorbe ergo aīa se-
 sum et devorat quod lapit. Eō-
 nisti enī obaudire: et pphetas
 volens: Nec enī tibi est datum
 spariū: nisi solūmodo vivere.
 Dñe. si nō pmittes seruo tu-
 o ut oremus corā te. et des nob-
 his semen cordi et sensui cultu-
 ram unde fructus fiat: unde vi-
 vere possit oīs corruptus qui
 portabit lonū hoīs: Solus nū-
 rs: et una plasmatio nos sumus
 manū tuā sicut locutus es.
 Et quō nūc ī matrice plasma-
 tum est corpus et p-
 stas mēbra. et servat in igni et aqua tua cre-
 atio: et novē mēlibz patit tua
 plasmatio tuā creaturā quā in ea
 creata est: ipm autē quod servat et
 quod servat utraqz servabūt: ser-
 vataqz quādoqz iterū reddet ma-
 trici quā in ea creaverūt. Imperasti
 nūc ex ipis mēbris hī est mam-
 illis p-
 hēre lac fructui mamillar: ut nutriet id quod plasmatum est
 usqz in tempus aliqd: et postea

a disponas eū tue misericordie.
 Emittisti eum tua iustitia: et
 erudisti eū ī lege tua: et corripu-
 isti eū tuo intellectu. et mortifi-
 cabis eū ut tua creatura: et vivifi-
 ficabis eū ut tuū opus. Si ergo
 p-
 dideris eum qui tātis labori-
 bus plasmatus ē: nūc nullo fa-
 cile ē ordinari ut et id quod fictus
 servaretur. Et nūc dñe dīcā: de
 omni homine tu magis scis: de
 ipso autē nūc ob quē doleo et
 de hereditate tua p-
 propter quā lu-
 geo. et p-
 propter istud p-
 propter quē tristis
 sum. et de iacob p-
 propter quē dole-
 o: ideo incipiam orare corā te
 pro me et p-
 propter cis: quā video lap-
 sus nros quā inhabitamus itā.
 Sed audiui celestare iudicis quā
 futurus ē. Deo audi vocem me-
 am: et intellige sermonē meū:
 et loquar corā te. Innuū verbo-
 rum eldore: priusqz assumere.
 Et dixi. Dñe qui inhabitas se-
 culū. cuius oculi elevari in sup-
 na et aere. et cuius thronus inel-
 umabilis et gloria incomp-
 hēibilis: cui astat exercitus angelo-
 rum cum tremore. quos crea-
 tio in vnto et igni cōvertitur:
 cuius verbum verū et dicta p-
 scue-
 rancia: cuius iussio fortis et dis-
 posicio terribilis: cuius aspectus
 ardeat abissos. et indignatio
 tabescere facit mōtes: et veritas
 edificat. Exaudi orōnem servū

tui: et auribus percipit precationem
 signum tuum. Dum enim vivo lo-
 quar: et dum lapio ridetis. Ne
 respicias populi tui delicta: sed quod
 tibi in veritate seruiunt. Ne in-
 das impia gentium studia: sed quod
 tua testimonia cum doloribus
 custodierunt. Ne cogites quod in
 conspectu tuo false iudicati sunt:
 sed memorare qui ex voluntate
 tua timore cognoverunt. Neque
 volueris perdere quod periculum mo-
 res habuerunt: sed respicias eos
 qui legem tuam splendentem docuerunt.
 Ne indigneris eis qui bestiis
 peiores iudicati sunt: sed dili-
 gas eos quod semper in tua iustitia
 confidunt et gloria. Quia nos et
 patres nostri talibus moribus langu-
 mus: tu autem propter nos peiores
 misericors vocaberis. Si enim de-
 sideraveris ut nostri misericors
 tunc misericors vocaberis: no-
 bis autem non habentibus opera iusti-
 tie. Iusti enim quibus sunt opera mul-
 ta reposita: et propriis operibus reci-
 piunt mercedem. Quid est enim ho-
 mo ut ei indigneris ante gen-
 tem corruptibile: ut ita amarus sis
 de ipso? In veritate enim nemo de-
 generis est qui non impie gesserit:
 et de cōfiteantibus qui non deliquerit.
 In hoc enim annuntiabit iustitia
 tua et bonitas tua domine: cum mi-
 seris suis eis qui non habent
 substantiam bonorum operum. Et re-

spondit ad me: et dixit. Exde lo-
 cutus es aliqua: et iuxta sermo-
 nes tuos sic et fiet. Quia non ve-
 re cogitabo super plasmam eorum:
 qui peccaverunt ante mortem an-
 te iudicium ante perditionem: sed iocun-
 dabor super iustos signatum:
 et memorabor peregrinationis
 quod et saluationis et mercedis re-
 ceptionis. Quod ergo locutus sum:
 sic et fiet. Sicut enim agricola semit
 super terram semina multa et pla-
 tationes multitudinis plantat:
 sed non in tempore omnia que semi-
 nata sunt salvantur: sed nec omnia
 que plantata sunt radicabunt:
 sic et qui in seculo seminati sunt
 non omnes salvabuntur. Et respon-
 di. et dixi. Si iuxta gratiam loquor.
 Quod semen agricolae si non asce-
 derit aut non acceperit pluviam
 tuam in tempore aut si corruptum fue-
 rit multitudine pluvie: sic perit
 et siliet homo qui manibus tuis
 plasmatus est: et tu ei imago
 notarius: quia simulat? es ei pater
 quem omnia plasmasti: et simulasti
 semen agricolae. Non irascaris
 super nos sed parce populo tuo: et
 misere hereditati tue. Tu autem
 creaturæ tue miseris. Et respondit
 ad me: et dixit. Que sunt presen-
 tia presentibus: et que futura futu-
 ris. Multum enim tibi restat ut pos-
 sis diligere meam creaturam super
 me: tibi autem frequenter et ipsi pater.

maui: iniustus aut nūq̃. Sed
 ⁊ in hoc mirabilis es corā aliis.
 Simo: quū humiliasti te sicut de-
 ret te: et nō iudicasti te ut inter
 iustos plurimum glorificeris.
 Prop̃ qđ miserie multe et mi-
 serabiles efficiēt eis q̃ habitāt
 seculū in nouissimis: q̃a in mis-
 ta supbia ābulauerūt. Tu aut
 pro te intellige: ⁊ de similib; tu-
 is inquire gl̃iam. Vobis enī a-
 p̃ertus est paradysus. plantata
 est arbor vite: p̃paratū est futu-
 rum tempus. p̃parata est abū-
 dātia: edificata est ciuitas. pro-
 bata est requies: p̃fecta ē boni-
 tas: et p̃fecta sapiētia. Radix
 mali signata est a vobis: infir-
 mitas et tinea a vobis abscon-
 ta ē: et in infernū fugit corrup-
 tio in obliuione. Trāserūt do-
 lores: ⁊ ostensus est in fine the-
 saurus immortalitatis. Noli
 ergo addere inq̃rendo de multi-
 tudine eorū qui pereūt. Nā ipsi
 accipiētes libertatē sp̃erant
 altissimū: ⁊ legem eius contemp-
 serūt: et vias eius dereliquerūt.
 Adhuc aut iustos eius delecta-
 uerūt: ⁊ dixerūt in corde suo nō
 esse deū: et quidē sciētes quū mo-
 riūtur. Sic enī vos suscipiēt q̃
 p̃dicta sunt: sic eos lris ⁊ nuti-
 atus que p̃parata sunt. Nō enī
 voluit hoīem disp̃edi. Sed et
 ip̃i q̃ creati sunt conq̃nauerūt

nomē eius qui fecit eos: et īgra-
 ti fuerūt ei q̃ p̃parauit eis vitā.
 Quapropt̃ iudiciū m̃rū modo
 approp̃quat. Que nō om̃ibus
 demonstrāui nisi tibi: ⁊ tibi simi-
 lib; paucis. Et rādi ⁊ dixi. Ecce
 nūc dñe demonstrasti michi mi-
 seritudinē signorū que incipies fa-
 cere ī nouissimis: sed nō demon-
 strasti michi quo temp̃e. **IX**

Et rādit ad me: ⁊ dixit. Me-
 tiens m̃rre tempus in se-
 m̃rpo: et erit tū vidēris quādo
 trāserit pars quedā signorū q̃
 p̃dicta sunt: tūc intelliges quū
 ip̃m ē tēpus ī quo incipiet altissi-
 mus visitare seculū quod ab e-
 o factū est. Et quādo vidēbit in
 seculo mono locorū et p̃lorū
 turbatio: tūc intelliges quū de
 his erat altissimus locutus: a
 dieb; q̃ fuerūt ante te ab initio.
 Hinc enī omne qđ factū est in
 seculo initū habet pariter ⁊ cō-
 sūmationē. ⁊ cōsummatio est
 manifesta: sic et altissimū tēpo-
 ra. vicia habēt manifesta in p̃-
 digijs et virtutib; et cōsumma-
 tiones in actu et in signis. Et e-
 rit om̃is qui saluus factus fue-
 rit et qui poterit effugere p̃cc̃o-
 ra sua et p̃ fidem in qua credi-
 distis reliquit de p̃dictis p̃cc̃u-
 lis: et vidēbit salutare meū in f-
 ra mea. ⁊ in finibus m̃ris: quū
 sacrificāui me a seculo. Et tūc

mirabuntur quod nunc abusi sunt vi-
as meas: et in tormentis contem-
nabuntur hi qui eas perierunt in
contemptu. Qui enim non cognove-
runt me viventes beneficia con-
secuti et qui fastidierunt legem me-
am cum adhuc erant habentes li-
bertatem: et cum adhuc esset eis
apertus penitentie locus non intel-
lexerunt sed speraverunt: hos o-
portet post mortem in iudicamen-
to cognoscere. Tu ego noli ad-
huc curiosus esse quod ipsi con-
nabunt: sed inquire quod nulli
salvabunt: et quos seculum et pro-
pter quos seculum et quando. Et re-
spondi et dixi. Olim locutus sum
et nunc dico et postea dicam: quo-
nia plures sunt qui perierunt. Quod
salvabunt: sicut multiplicat
fluctus super guttam. Et respondit
ad me: et dixit. Qualis ager ta-
lis et semina: et quales flores
tales et vinetum: et qualis opa-
tor talis et creatio: et qualis a-
gricola talis cultura. Quam tem-
pus erat scire. Et nunc cum essem
parans eis hiis quod nunc sunt an-
tequam fieret seculum in quo habita-
rent: et nemo contradixit michi.
Nunc enim quisque et nunc creator in
mundo hic parato et mente inde-
ficiendi et lege investigabili: cor-
rupti sunt mores eorum. Et deside-
ram seculum: et ecce erat periculum
propter cogitationes que in eo

advenierunt. Et vidi te prope et
valde: et servavi michi adinam de
bottio: et plantationem de tribu
multa. Pererat ergo multitudo
que sine causa nata est: et serva-
vit annus meus et plantatio mea:
quia cum multo labore perfecta. Tu
autem si adhuc incommittas septem
dies alios sed non ieiunabis in
eis: ibis in campum florum ubi do-
mus non est edificata: et man-
ducabis solummodo de floribus
campi: et carnem non gustabis et
vinum non bibes: sed solummodo
flores. Deprecare alacerrimum sine
intmissione: et vinum et loquar
tibi. Et perfectus sum sicut dixit
michi in campum quod vocatur ardash:
et sedi ibi in floribus. Et de herbis
ager maduravi: et facta est escan-
tia michi in saturitate. Et fac-
tum est post dies septem et ego dis-
cubebam supra fenum: et cor meum
interum turbabat sicut et ante. Et
apertum est os meum: et inchoavi
in dicere coram alacerrimo: et dixi.
Domine de nobis ostendens osten-
sus es patribus nostris in deserto quan-
do erant egredientes de egipto: quod
non calcantur et infructuosos: et
dicens dixisti. Tu israel audi me:
et semen iacob intende sermoni-
bus meis. Ecce nunc ego summo in
vobis legem meam: et faciat in vo-
bis fructum: et glorificabitur in
eo per seculum. Nam presens nunc accipi-

entes legem nō seruauerūt : et
legitima mea nō custodierūt :
et factus est fructus legis non
parens. nec enim poterat quā tu-
us erat: nam qui acceperūt pe-
rierūt: non custodientes qđ i eis
seminatū fuerat. Et ecce cōsue-
tudo est: ut cum acceperit terra se-
men. uel nauem mare. uel uas
aliquđ escam uel potū: cum fue-
rit eximiatū id in quo semina-
tū ē uel in qđ missū ē: simul id
qđ seminatū uel missum ē uel
que suscepta sunt eximiatur:
et suscepta iā nō manēt apud
nos. Sed nobis sic nō factū ē.
Nos quidem qui legem accipi-
mus peccātes peccāmus? et cor-
nēm quod suscepit eam: nam
lex nō perit: sed permansit in su-
o labore. Et cum loqueret hec
in corde meo respexi oculis me-
is: et uidi mulierē in decretis p-
te. Et ecce hec lugebat et plora-
bat cū uoce magna: et animo
dolabat valde: et uestimēta eius
disrissa. et cinis sup caput ei.
Et dimisi cogitatus in quibus
eam cogitās: et cōuersus sum
ad eam: et dixi ei. Ut qđ fies: et
quid doles animo: Et dixit ad
me. Dimitte me dñs me? ut de-
fleam me: et adiciā dolorē quā
valde amara sū animo: et hu-
miliata sum valde. Et dixi ei.
Quid passa es: Dic michi. Et

dixit ad me. Sterilis fui ego fa-
mula tua: et nō procrei habens
maritū annis triginta. Ego enim
per singulas horas et per singu-
los dies et annos triginta hos de-
precor altissimū nocte ac die. Et
factū est post triginta annos re-
audiuit me deus ancillā tuā: et
uidit humilitatē meā et atten-
dit tribulationi mee: et dedit mi-
hi filiū. Et io cū data sum sup-
rum valde ego et uir me? et oēs
cives mei: et honorificabamur
valde forte. Et nuntius nū cū la-
bore multo: et factū est cum re-
misisset et uenisset accipere uxore:
fecit diem epuli.

Et factū ē cum introisset fi-
lius me? i thalamo suo:
ecidit et mortuus est: et euer-
imus omēs lumina. Et surrex-
erūt omēs cives mei ad solan-
dū me: et quiui usq; in alium
diem. usq; nocte. Et factū ē cū
omēs quiuissent ut me sola-
rent ut quiesceret: et surrexi nocte
et fugi et ueni sicut uides in li-
campo: et rogato iam nō reuer-
si in ciuitatē. sed hic cōsistere: et
neq; manducare neq; bibere:
sed sine infusione ligere et ie-
iunare usq; dū moriar. Et dereliqui
sermōnes in quibus eam:
et cūdi cū iracundia ad eam: et
dixi. Multa sup oēs mulieres:
nō uides luctū nēm et q nobis

congruit: Quia si o me nra omni
 tristitia contristat et humilitate hu-
 miliata est et luget validissime: et
 nunc quia omnes lugemur et tristescimus.
 quia omnes contristati sumus: tu autem contristaris in uno
 filio. Interroga cum ita et dicit
 tibi: quia hec est que debet lugere
 casum tantorum super ea germinan-
 tium. Et ex ipa ab initio de-
 natum et alij veniet. Et ecce pene
 omnes in perditionem ambulat: et
 retinendum sit multitudo eorum. Et
 quis ergo debet lugere magis.
 nisi hec que tam magnam mul-
 tudinem perdidit: quia tu que pro
 uno doles: Si autem dicis michi
 quia non est plandum meum fili-
 sce: quia fructus ventris mei per-
 didi. que cum meretricibus peperci et cum
 doloribus genui: terra autem secundum
 viam ire. abnequit in ea multitudo
 presens. quod cecidit: et ego tibi
 dico. Sicut tu cum labore peper-
 cisti: sic et terra dat fructum suum.
 homini ab initio et qui fecit eam.
 Nunc ergo retine apud te tempus
 istum dolorem tuum: et fortis fiet quod tibi
 contingeret casus. Si cum iustifi-
 caveris iudicium dei et consilium su-
 um. recipies in tempore: et in cali-
 bus collaudaberis. Ingredere
 ergo in civitatem ad virum tuum. Et
 dixit ad me. Non faciam: neque in-
 grediar civitatem: sed hic moriar.
 Et appositum adhuc loqui ad eam.

et dixi. Noli facere hunc sermonem:
 sed cōsenti persuadenti. Quot enim
 casus syon: Consolare propter do-
 lorem iherusalem. Dices cum quia sanc-
 tificatio nostra deserta effecta est. et
 altare nostrum demolitum est. et tem-
 plum nostrum destructum est: et psalterium
 nostrum humiliatum est. et ceterum con-
 tinuit: et exultatio nostra dissolu-
 ta est. et lumen candelabri nostri ex-
 tinctum est: et archa testamenti nostri
 direpta est. et sancta nostra conta-
 minata sunt: et nomina quod
 invocatum est super nos pene plu-
 natum est. et libri nostri contume-
 lia passi sunt. et sacerdotes nostri
 succubi sunt et levite nostri in capi-
 tuncatē abierunt: et virgines nostre
 contaminatę sunt. et mulieres
 nostre vim passę sunt et iusti nostri
 capti sunt. et pueri nostri perierunt.
 et iuvenes nostri servierunt: et for-
 tes nostri invalidi facti sunt. Et non
 omnium maius signaculum syon: quia
 resignata est de gloria sua. Nā
 et tradita est in manibus eorum qui
 nos oderunt. Tu ergo retine nū-
 tristitiam multam: et deponit abs-
 te multitudinem dolorum ut tibi re-
 propicietur fortis: et requies faciat
 tibi altissimus. requiescentem la-
 borum. Et factum est cum loquerer
 ad eam sanctus ei? fulgebant visi-
 to: et species choruleus fiebat
 visus eius: ut esset paucis val-
 de ad eam et cogitare quid esset

hoc. Et ecce subito emisit soni-
tum vocis magnū timore ple-
nū: ut commoueret terra a mūe-
ris sono. Et vidi: et ecce ampli-
us mulier non cōparebat mi-
hi: sed ciuitas edificabatur et
locus demonstrabatur de funda-
mentis magnus: et annui et cla-
māui voce magna: et dixi. ubi
est huriel angelus q̄ a principio
venit ad me: Quia ipse me fecit
venire in mīsericordia in excessu
mentis hui⁹. Et factus est finis
meus in corruptionē: et oratio
mea impropertū: et nūc essent lo-
quens ego h̄: ecce venit ad me
et vidit me. Et ecce etiam posi-
tus ut mortuus: et intellectus
meus alienatus erat. Et tenuit
dexterā meā et cōfortauit me: et
statuit me sup pedes meos. Et
dixit michi. Quid tibi est et qua-
re cōturbat⁹ est intellectus tu⁹
et sensus cordis tui: et quare cō-
turbaris. Et dixi. Quia dereliquisti
me. Et ego quidē feci scdm ser-
mones tuos: et cecidi ī campū:
et ecce vidi et video qd nō pos-
sum narrare. Et dixit ad me.
Sta ut vir: et cōmouebo te. Et
dixi. Inq̄r dñe meus tu ī me.
Noli me derelinquere ut nō frus-
tra moriar: quā vidi que non
sciebā: et audio que non scio.
Aut nūquid sensus meus fal-
litur: et aīa mea supinat. Nūc

ergo deprecor te: ut demonstres ser-
mo tuo de recessu hoc. Et cūdit
ad me: et dixit. Audi me. et do-
ceam te: et dicam tibi de quibus
timas: quā altissim⁹ reuelauit
tibi misteria multa. Vidi re-
ctam viam tuā: quā sine infus-
sione existabas p̄ p̄p̄s tuo:
et valde lugubas p̄p̄s syon. Hic
ergo intellectus visionis q̄ tibi
apparuit ante paululū. Quam
vidisti lugentem inchoasti cōso-
lari eam: nūc aut iam speciem
mulieris nō vides. sed apparu-
it tibi ciuitas edificari: et quo-
nam narrabat tibi de casu fi-
lii sui. Hec absolute est. Hec
mulier quā vidisti hec syon: et
quā dixit tibi q̄: et nūc despices
ut ciuitatē edificatā. Et quā dix-
it tibi quia sterilis fuit ānus tri-
ginta: p̄p̄ qd erat ānu scilicet tri-
ginta quādo non erat in ea ad-
huc oblatio ablata. Et factū ē
post annos triginta edificauit
salomon ciuitatē et obtulit ob-
lationes: tūc fuit quādo pepe-
rit sterilis filiū. Et q̄ tibi dixit
quā nutriuit eum cum labore li-
erat habitatio in iherlm. Et quā
dixit tibi q̄ filius meus veniēs
in suo thalamo mortuus esset
et cōgisset ei casus: hoc erat q̄
facta est ruina iherlm. Et ecce vi-
disti similitudinē et: et quā fi-
liū lugeret inchoasti cōsolari

eam: et de hijs que cōfingent li-
 erāt tibi aperienda. Et nūc videt
 altissimus quā ex animo cōmis-
 tatus es: et quā ex toto corde pa-
 ceris pro ea: ostendit tibi clari-
 tatem glorie eius: et pulcritudi-
 nem decoris eius. Propterea
 enī dixi tibi: ut maneres in tāpo
 ubi domus nō ē edificata. Bā-
 rtham enī ego quā altissim⁹ in-
 rīpitbat tibi ostendere hec: ppe-
 rea dixi tibi ut omnes in agrū
 ubi nō est fundamētū edificij.
 Nec enī poterat op⁹ edificij ho-
 minis sustineri in loco: ubi in-
 rīpitbat altissim⁹ civitas ostē-
 di. Tu ergo noli timere neq; re-
 pārescat cor tuū: sed ingredere
 et vide splendorem et magnitu-
 dinē edificij: quānū capax est tibi
 visu oculos videre: et post h
 audies quānū caput auditus
 auris tuarū audire. Tu enī be-
 atus es p multis: et vocatus es
 apud altissimū. Sicut et pauci.
 Nocte autē que ī crastinū futu-
 ra est manebis hic: et ostendet
 tibi altissim⁹ eas visiones sup-
 morū que faciet altissim⁹ hijs
 qui habitāt sup terram a novis-
 simis dieb: Et dormivi illam
 noctem et alia: sicut dixerat mi-
 hi.

Et vidi XL thi-
 somniū: et ecce ascendebat
 de mari aquila cui erāt duode-
 cim alae pennar: et capita tria.

Et vidi: et ecce repādebat alas
 suas in oēm terram: et omnes vē-
 ti celi insufflābāt ī eā et collige-
 bant. Et vidi: et de pennis eius
 nascebant cōtrarie pennis: et ip-
 se fiebat in pennis minuis
 et modicis. Nam capita eius
 erant quiescentia: et dimidiū ca-
 put erat manus aliorū capitiū:
 sed ipsa quiescebat cū eis. Et vi-
 di: et ecce aquila volavit in pē-
 nis suis: et regnavit sup terrā
 et sup eos qui habitāt in ea. Et
 vidi quā subiecta erāt ei oīa sū-
 celis: et nemo illi cōtradicebat:
 neq; unus de creatura que ē su-
 per terram. Et vidi: et ecce surrexit
 aquila sup ungues suos: et mi-
 sit vocē pennis suis dicens. No-
 lite omnes simul vigilare: dormi-
 te unusquisq; ī loco suo: et pē-
 nus vigilate. Capita autē nō
 missimo sruētur. Et vidi: et ecce
 vox nō regebat de capitib: eius:
 sed de medietate corporis eius.
 Et numeravi cōtrarias pēnas
 eius: et ecce ipse erāt octo. Et vi-
 di: et ecce a dextera parte surre-
 it una penna: et regnavit sup
 oīm terram. Et factū est cū reg-
 naret. venit ei fons: et nō appa-
 ruit locus ei⁹: et sequens exiit
 regit et regnabat. Ipse multū te-
 nuit temp⁹. Et factū ē cū regna-
 ret: et veniebat finis ei⁹ ut non
 appareret sicut prior: et ecce vox

missa est illi dicens. Audi tu quod tanto tempore tenuisti terram. Hec animo tibi antequam incipias non appareret. Nemo post te tenebit terram tuam: sed ecce dimidium eius. Et leuabit terra: et tenuit principatum sicut et portus: et non apparuit et ipsa. Et sic contingebat omnibus aliis singulari principatum gerere: et terram nusquam comparere. Et vidi: et ecce in tempore. Sequentes penne erigebantur a dextera per ut teneret et ipse principatum: et ex hijs erat qui tenebant: sed tamen statim non comparerebant: nam et alique ex eis erigebantur: sed non tenebant principatum. Et vidi post illud: et ecce non disparuerunt duodecim penne et duo pennacula: et nichil supererat in corpore aquile nisi duo capita quiescentia et sex pennacula. Et vidi: et ecce sex pennaculis diuise sunt due: et manserunt sub capite quod est ad dexteram pennae. Nam quatuor manserunt in loco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabant se erigere: et tenere principatus. Et vidi: et una creta est: sed statim non disparuit. Et secunda de velocius quam portus non comparuerunt. Et vidi: et ecce due qui superauerunt apud semetipsas cogitabant et ipse regnare: et in eo non cogitarent. ecce unum quiescentium caput quod erat medium euigilabat. Hoc enim erat duorum capitum

maius. Et vidi quoniam completa sunt duo capita secunda: et ecce conuersum est caput cum hijs qui cum eo erant: et comedit duas subalares qui cogitabant regnare. Hoc autem caput preterruit omnem terram: et dominabat in ea hijs qui habitant terram cum labore multo: et potentatum tenuit orbis terrarum super omnes alas que fuerunt. Et vidi post hec: et ecce medium caput subito non comparuit: et hoc sicut ale. Superauerunt autem duo capita: qui et ipsa sibi regnauerunt super terram: et super eos qui habitant in ea. Et vidi: et ecce transiit caput a dextera per illud quod a terra. Et audiui vocem dicentem michi. Conspecte contra te: et considera quod videris. Et vidi: et ecce sicut leo conitans de silua rugiens: et vidi quoniam emittit vocem hominis ad aquilam. Et dixit dicens. Audi tu. et loquar ad te: et dicit alacerrimus tibi. Nonne tu es qui superasti et quatuor animalibus que fecerant regnare in seculo meo: et ut per eos veniret finis temporis tui. Et quatuor veniens truxit omnia animalia que fuerant: et potentatum tenuit seculum cum tremore multo. et omnem orbem cum labore pessimo: et inhabitauit tot temporibus orbem terrarum cum dolo. Et iudicasti terram non cum veritate. Tribulasti cum

maſculos & leſiſti quieſcentes: &
dilexiſti mendaces & deſtruxiſti
habitationes eorum qui fructifi-
cabat: & humiliavi muros eo-
rum qui te non nocuerunt. Et al-
cendit contumelia tua ad altissi-
mum: & ſupbia tua ad fortē. Et
reſpexit altiffimum ſupra tempora:
& ecce finita ſunt: & ſcelera ei⁹
impleta ſunt. Propterea non ap-
pareas tu aquila & ale tue hor-
ribiles & pennacula tua peſſi-
ma. & capita tua maligna. & un-
guis tui peſſimi. & omne
corpus tuum vanum: ut refrigeret
ut ois terra. & revertat libertas
de tua vi: & ſperet iudiciū & miſe-
ricordiā ei⁹ q̄ fecit eā. **XII**

Et factū ē dum loqueretur Ie-
ſus verba h̄ ad aquilā: & vi-
di et ecce q̄ ſuperauerat caput
& non comparuerunt quatuor
ale ille que ad eū tranſierunt & e-
recte ſunt ut regnarent: & erat
regnū eorum regile. & tumultu ple-
nū. Et vidi: & ecce ipſa non appa-
rebant: & omne corpus aquile in-
tendebat: & repaueſcebat terra
valde. Et ego a tumultu & reſer-
ſu mentis & a magno timore
vigilavi: & dixi ſpiritu meo.
Ecce tu preſtaſti michi h̄: in eo
q̄ ſecutariſ vias altiffimi. Et
te adhuc fatigat⁹ ſū animo. &
ſpiritu meo invalidus ſum val-
de: & nec modica ē in me virtus

a multo timore q̄ repaui noc-
te hac. Nūc ergo orabo altissi-
mum: ut me confortet uſq; in finē.
Et dixi. Dñator dñe ſi iuueni q̄
nā ante oculos tuos. & ſi iuſtificat⁹
tuſ ſum apud te pre multis. &
ſi ecce aſcendit deprecatio mea ad
te faciem tuā. conforta me & of-
fende ſervo tuo michi interpreta-
tionē & diſtinctionē viſus hor-
ribilis hui⁹: ut pleniffime conſo-
letis aīam meam. Dignū tū
me habuiſti: oſtendere michi re-
pae nouiffima. Et dixit ad me.
Hec eſt interpretatio viſionis hu-
ius. Aquilā quā vidisti aſcen-
dentē de mari: hoc eſt regnū q̄
viſum eſt in viſione danieli ſer-
uo tuo. Sed non eſt illi interpretat⁹:
quā ego nūc tibi interpretor. Et
ecce dies veniūt: & reſurget reg-
nū ſup eā: & erit timor anterior
omni regno: que fuerūt ante eū.
Regnabūt aut in eo reges du-
odecim. unus poſt unū. Nam
ſcōus incipiet regnare: & ipſe te-
nebit ampli⁹ tempus pre duode-
cim. Hec eſt interpretatio duode-
cim alarū quas vidisti. Et quā
audiſti vocem que locuta ē non
de capitib; eius ſecundū ſed de
medio corpe ei⁹: h̄ ē interpretat⁹.
Quā poſt tempus regni illius
naſcent⁹ cōtentiones non modi-
ce: & periclitabit⁹ ut cadat & non
cadet tūc: ſed iterū conſtituet in

suū inuū. Et quoniam uidisti
subalares octo rostrantes alis
eius: hec est interpretatio. Et sur-
gent in ipso octo reges quorū e-
runt tempora leuia et anni citati:
et duo quidē ex ipsis perierūt. Ap-
propinquante autē tempore medi-
o. quatuor seruabūt in tempore
cum incipiet appropinquare tem-
pus ei⁹ ut finiat. Due uero in
finē seruabūt. Et quā uidisti
tria capita quiescentia: hec est inter-
pretatio. In nouissimis eius sus-
citabit altissim⁹ tria regna: et
reuocabit in ea multa et domi-
nabūtur terrā et qui habitāt i-
ea: cum labore multo super oēs
qui fuerūt ante hos. Propter
hoc ipsi uocati sunt capita aqu-
le. Et cū erūt quā recipiant abūt
impietates ei⁹ et qui p̄fuerūt no-
uissima eius. Et quā uidisti ca-
pit manu nō apparet: hec est
interpretatio eius. Quā unus re-
gis super lectū suū morietur: et ta-
men cum tormentis. Nam du-
o qui p̄seuerauerūt: gladius e-
os comedet. Un⁹ cū gladius
comedet qui nō eo: sed tamen b
gladio in nouissimis cadet. Et
quā uidisti duas subalares tra-
inentes super caput quod est in
dextera p̄re: hec est interpretatio.
Hi sunt quos seruauit altis-
simus in finē suū: hoc ē regnū
eile et curuatiōnis plenū. Si

aut uidisti et leonē quē uidisti de
silua euigilātem et rugiētem et
loquētem ad aquilā et arguen-
tem eā. et iniusticias ipsius per
oēs sermones eius sicut audis-
ti: hic est uentus quem seruauit
altissim⁹ in finem ad eos et im-
pietates ipsos: et arguet illos et
manuet corā ipsis scriptiōnes
eorū. Et auert cū eos in iudici-
um uiuos: et erit cū arguerit e-
os: tūc corripiet eos. Nam res-
duū p̄p̄m meū liberabit cū mi-
seria. qui saluati sūt super fines
meos: et iocundabit eos quoad
usq; ueniet finis dierū iudicii de
quo locut⁹ sum tibi ab initio.
Hoc somnū quē uidisti: et hec i-
nterpretationes. Tu ergo solus
dign⁹ fuisti scire altissimi secre-
ta huius. Et scribe ergo omnia
ista i libro quē uidisti. et pone ea
in loco abscondito: et docebis
ea sapientes de p̄p̄o tuo: quorū
corda scis posse capere et serua-
re secreta huius. Tu autē adhuc su-
stine hic alios dies septem: ut
tibi ostendat quicquid uisum
fuit altissimo ostendere tibi. Et
profectus est a me. Et factū est
cum audisset omnis p̄p̄s quā p̄-
trāssetūt septē dies et ego non
fuissem reuersus in ciuitatem:
et cōgregauerūt se omnes a minu-
mo usq; ad maximū et uenit ad
me: et dixerunt michi dicentes.

Quid peccauimus tibi: et quid i-
iuste egimus tibi te qui derelinquens
nos. sedisti in loco hoc: Tu cum
nobis superes solus te omnibus
populis sicut bonus de vinea: et si-
cut lucerna in loco obscuro: et
sicut portus et nauis saluata
a tempestate. Aut non sufficit
nobis mala. que coniungunt: Si
ergo tu nos derelinqueris: quon-
to nobis erit melius si essemus
succensi et nos cum incendio syon:
Nec cum nos meliores sumus co-
tum qui ibi mortui sunt. Et plo-
rauerunt voce magna. Et rudi
ad eos et dixi. Esiste israel: et no-
li resistere tui domus iacob. Est
enim memoria vestra coram altissi-
mo: et fortis non est oblitus vestri
in temptatione. Ego cum non de-
reliquis vos neque recessi a vobis:
sed veni in hunc locum ut deprecar-
er per desolationem syon: ut que-
rerem misericordiam pro humilitate
et sanctificationis vestre. Et nunc
ut unusquisque vestrum in domum su-
am: et ego veniam ad vos post
dies istos. Et perfectus est popu-
lus sicut dixi tibi in ciuitate. Ego
autem sedi in campo septem diebus
sicut michi mandauerunt: et mandu-
caba de floribus solummodo agri:
de herbis facta est esca michi in
dictis illis. XIII

Factum est post dies septem: et
somniaui somnium nocte.

Et ecce de mari ventus resurge-
bat: ut turbaret omnes flumina
eius. Et vidi: et ecce conuallesce-
bat ille homo cum milibus celi:
et ubi vultum suum vertebat ut con-
sideraret remanebat omnia que sub
eo videbantur: et ubicumque stabat
vox de ore eius arderebat omnes
qui audiebant voces eius sicut
quiescit terra quando senserit ig-
nem. Et vidi post hec: et ecce con-
gregabat multitudo hominum quon-
iam erat numerus de quatuor
ventis celi. ut debellarent homines
qui ascenderat de mari. Et vidi:
et ecce libanum super sculptum ma-
gnum: et volauit super eum.
Ego autem quesiui videre regem
vel locum vnde sculptus iste
mons: et non potui. Et post hec
vidi: et ecce omnes qui congregati
sunt ad eum ut repugnarent
cum dimicabant valde: tamen au-
tem habebant pugnare. Et ecce ut vidi
impetum militum diuersi uentus.
non leuauit manum suam neque fra-
micam tenebat. neque aliquid uas
bellicosum: nisi solummodo ut
vidi. quoniam misit de ore suo sicut
flatum ignis. et de labiis eius
spiritus flammę. et de lingua eius
emittebat scintillas et tempesta-
tes: et conmixta sunt omnia sicut
hic flatus ignis et spiritus fla-
me. et multitudo tempestatie: et
concidit super multitudinem in unum.

petu que parata erant pugnare
 et succendit omnes: ut subito ni-
 hil videret de inimitabili mul-
 tudine. nisi solummodo pulvis
 et fumus odor. Et vidi: et cecidimus.
 Et post hec vidi ipsum hominem de-
 scendentem de monte et vocantem
 ad se multitudinem aliam pacificam:
 et accedebat ad eum vultus ho-
 minum multos quorundam gauden-
 tium. quorundam tristantium: aliqui
 vero alligati: aliqui adducti
 et eis qui offerebantur. Et egro-
 tavi a multitudine pavoris: et
 reperi factus sum: et dixi. Tu
 ab initio demonstrasti secus tu-
 o mirabilia hi: et dignum me ha-
 buisti ut susciperes interpretationem
 meam: et nunc demonstra michi ad-
 huc interpretationem somnii huius.
 Sicut enim existimo in sensu meo:
 ut qui derelicti fuerunt in diebus il-
 lis. Et multo plus ut hijs: qui
 non sunt derelicti. Qui enim non
 sunt derelicti tristes erant. Intel-
 ligo nunc que sunt reposita in
 novissimis diebus: et occurrunt eis:
 sed et hijs qui derelicti sunt. Prop-
 ter hoc venerunt enim in pericula
 magna. et necessitates multas:
 sicut ostendunt somnia hec. At-
 tamen facilius est pericula tem-
 venire in hunc quam pertransire sicut
 nubem a seculo: et nunc videre qui
 conungunt in novissimo. Et re-
 spondit ad me: et dixit. Et visi-

onis interpretationem dixam tibi:
 et de quibus locutus es adperiam
 tibi. Quia de hijs dixisti qui derelicti
 sunt: hi sunt interpretationes. Qui
 auferet periculum illo tempore: hic
 se custodivit. Qui in periculo in-
 ventus: hi sunt qui habent opera
 et fidem ad fortissimum. Scito te-
 go: qui magis beatificati sunt
 qui derelicti: super eos qui mortui
 sunt. Hec interpretationes visio-
 nis. Quia vidisti virum ascenden-
 tem de corde maris. ipse est quem
 conservat altissimus multis tempo-
 ribus: qui per scriptum liberabit
 creaturam suam: et ipse disponet qui
 derelicti sunt. Et quem vidisti de o-
 re eius egire ut spiritum et ignem et
 tempestatem: et quem non turbat
 frumentum neque vas belliosum:
 corripit enim impetus eius multi-
 tudinem que veniunt repugnare
 ei: hec est interpretatio. Ecce dies
 veniunt quando incipiet altissimus
 liberare eos que super terram sunt:
 et veniet in excessu mentis super
 eos qui inhabitant terram. Et alij
 alios rogabunt debellare:
 civitas civitatem et locus locum. et
 gens aduersus gentem: et regnum
 aduersus regnum. Et erit cum fuerit
 hec: et continget signa que ante
 ostendi tibi: et tunc revelabitur fili-
 us meus: quem vidisti ut viderem
 ascendit. Et tunc quando audie-
 rint omnes gentes vocem eius: et

derelinquet unusquisque in regi-
one sua bellum suum quod habet
ad alterum: et colliget in unum
multitudo innumcrabilis sicut
volentes venire et repugnare cu-
m. Ipse autem stabit super catenam mo-
tis syon. Syon autem veniet: et os-
tendetur omnibus parata et edifi-
cata sicut vidisti mentem sculpi-
sine manibus. Ipse autem filius meus
arguet que adinvenierunt gentes
impietates eorum has: que respici-
tati appropinquaverunt propter ma-
la cogitamenta eorum et contumacia-
ta quibus incipient cruciari quod as-
simulate sunt flame: et prede-
ret eos sine labore. per legem quod ig-
ni assimilata est. Et quam vidisti
eum colligentem ad se aliam mil-
litudinem pacificam: hec sunt ter-
ribiles que captivae facte sunt de te-
ra sua in diebus iosie regio que
captivum duxit salmanasar rex
assirorum. et transtulit eos trans
flumen: et translati sunt in terram
alia. ipsi autem sibi dederunt consili-
um si ut derelinqueret multitudi-
nem gentium: et perhisteretur in ultimi-
ore regionem ubi nunquam inhabi-
tauit genus humanum: ut ibi ob-
servare legitima sua que non
fuerant servantes in regione sua.
Per introitus autem angustos
fluminis eustatem introierunt. Fe-
cit enim eis tunc altissimus signa
et statuit venaflumens usque

quo transiret. Per eam enim regi-
onem erat via multa iteris an-
te unum et dimidium: nam regio
illa vocatur arlareth. Tunc inha-
bitaverunt ibi usque in novissimo
tempe: et nunc iterum cum expectis
venire. iterum altissimus statuit
venaflumens ut possint transire:
propter hec vidisti multitudinem
cum pace. Sed et quod derelicti sunt
de populo tuo: hi sunt qui inveniu-
tur intra terminum meum. Et factu-
erit ergo quando incipiet prede-
re multitudinem earum quod colligete sunt
gentes: proteget eos qui super-
averunt populum: et tunc ostendet eis
multa plurima portenta. Et dixi
ergo. Dominator domine hoc michi os-
tende: propter quod vidi virum ascen-
dentem de corde maris. Et dixit
michi. Sicut non potes hec ul-
lucari vel scire quod sunt in pro-
fundo maris: sic non poterit
quisque super terram videre filium me-
um. vel eos que cum eo sunt:
nisi in tempe dici. Hec est inter-
pretatio sonum quod vidisti: et propter
quod illuminatus es hic solus.
Derelinquisti enim terram: et circa me-
am vocasti legem et quesisti. Di-
cam enim terram disposuisti in sapi-
entia: et sensum tuum vocasti ma-
tem. Et propter hoc ostendi tibi
mirres apud altissimum. Erit autem
post alios tres dies ad te alia
loquar: et reponam tibi gratia

et mirabilia. Et perfectus sum et
transi in campum: multum glori-
ficans et laudans altissimum de-
mirabilibus que per tempus fa-
ciebat: et qui gubernat ipsum et
que sunt in temporibus illata. Et
sed i ibi tribus diebus. **XIII**

Et factum est tertio die: et ego
sedebam super quatuor. Et ex-
te vox reuocauit coram me de cubo
et dixit. Eldra eldra. Et dixi. Ec-
ce ego domine. Et surrexi super pedes
meos. Et dixit ad me. Reuelas
reuelatus sum super cubum. et lo-
cutus sum moysi quado plus
me? seruabat in egipto: et misi
eum et eduxi populum meum de egipto.
et adduxi eum super montem syna: et
detinebam eum apud me diebus mul-
tis: et enarraui ei mirabilia mul-
ta. et ostendi ei tempora secreta
et finem: et precepi ei dicens. Hec in
palam facies uerba: et hec abscon-
des. Et nunc tibi dico signa que
demonstrauit: et somnia que uidis-
ti et interpretationes quas tu ui-
disti in corde tuo. reponere ea. tu
enim recipieris ab omnibus conuer-
tis residuus cum consilio meo et cum
similibus tuis: usquequo finian-
tur tempora. Qui secundum perdidit
innocentiam suam: et tempora appro-
pinquant senescere. diuisum est
partibus diuisum est seculum: et fin-
is erit eius decima et dimidium de-
cime partis supersunt autem eius

post medium decime partis. Nunc
ergo dispone domum tuam. et cor-
ripe populum tuum et consolare humi-
les eorum: et renuncia iam corrup-
tele et dimitte abs te mortales
cogitationes: et pice abs te po-
derata humana et reue te iam in-
firmam naturam: et reponere in unam
partem molestissima ubi cogi-
tamenta: et festina: transmutare
a temporibus hijs. Que enim uidisti
nunc contingisse mala: iterum horum
deteriora faciet. Quamquam enim in-
ualidum fuit seculum a senectute:
tantum multiplicabuntur super inha-
bitantes mala. Prologauit enim se
magis ueritas: et appropinqua-
uit mendacium. Jam enim festinat
uenire quod uidisti uisionem. Et re-
di: et dixi coram te domine. Ecce enim ego
abibo sicut precepisti michi: et
corripiam plebem meam. Qui autem
iterum nasci fuerit: quis commoue-
bit? Positum est ergo seculum in te-
nebris: et qui inhabitant in eo si-
ne lumine. Quia lex tua iusta
est: propter quod nemo scit que a te
facta sunt uel que incipit ope-
ra. Si enim inueni in te gratiam: in-
mitte in me spiritum sanctum: et
scribam omne quod factum est in secu-
lo ab initio quod tunc in lege tua
scripta. ut possint homines inue-
nire sententiam: et qui uoluerit ui-
uere in nouissimis uiuat. Et re-
spondit ad me: et dixit. Vade

congrega populum. et dices ad eos:
ut non querat te dies; quadra-
gesima. Tu autem para tibi buros
multos: et accipe retum sartam
dabiam. Islemiam. et chanum. et as-
el. quique hos: qui parati sunt
ad scribendum velonem. Et venies-
hinc et ego accendam in corde tuo
lucernam intellectus: que non ex-
anguetur quo ad usque finiatur
quod incipis scribere. Et nunc perfectus
quedam palam facies: quedam sapi-
entibus absconsete mads. In mas-
tinum enim hac hora incipies scri-
bere. Et perfectus sum sicut mudi
precepit: et congregavi omni po-
pulum: et dixi. Audi israel verba haec.
Perreginasti sunt pres nri ab
initio in egipto. et liberasti sunt i-
de: et acceperunt legem vite quam
non custodierunt. quam et vos
post eos transgressi estis: et data
est vobis fraus sortem et terra
spon: et pres vni et vos iniqui-
tatem fecistis. et non servastis vi-
as quas precepit vobis altissi-
mus: et iustus iudex nri sit. abs-
tulit a vobis in tempe quod dona-
verat. Et nunc vos habetis: et fratres
vni introsum vni sunt. Si er-
go imperaveritis sensum vno et
studieritis cor vni. vni conser-
vati eritis: et post mortem misericor-
diam consequamini. Iudicium
enim post mortem veniet. quan-
do rectum reviviscemus: et tunc ius-

torum nomina parabunt: et i-
pse facta ostendit. Ad me igitur
nemo accedat nunc: neque requi-
rat me usque dies quadraginta. Et
accepi quique viros sicut manda-
vit michi: et perfecti sumus in ca-
pum: et mansimus ibi. Et fac-
tus sum in martinum. et ecce vox
vocavit me dicens. Esdra ape-
ri os tuum: et bibe quo et potaver-
is. Et apertus os meum: et ecce calice
plenus portigebat michi. Hoc
erat plenum sicut aqua: color ut
eius ut ignis similis. Et accipi
et bibi: et in eo cum bibissem cor
meum cruciabat intellectu: et in
perfectum meum intesabat sapientia.
Nam spiritus meus conserva-
batur memoria. Et apertum est os
meum: et non est clausum ampli-
us. Altissimus dedit intellectum
quique viros: et scripserunt que di-
cebantur recessiones noctis: que
non sciebant. Nocte autem mandu-
cabat panem: ego autem per diem
loquebar: et per noctem non tace-
bam. Scripti sunt autem per qua-
draginta dies libri duodecim
quatuor. Et factum est cum comple-
visset quadraginta dies: locutus est
altissimus dicens. Priora quam scrip-
sisti in palam pone. et legant
digni et indigni: novissimos
autem septuaginta conservabis: ut
tradas eos sapientibus de populo tu-
o. In his enim est vera intellectus

et sapientie fons: et scientie flu-
E me. Et feci sic. **XV**
 et loquere i aures plebis
 mee sermones prophetie quos i-
 misero in os tuum dicit dominus: et
 fac ut in carta scribantur. quia fi-
 deles et veri sunt. Ne timeas a
 cogitationibus adversum te: nec
 turbent te incredulitates dicenti-
 um: quia omnes increduli in incre-
 dultate sua moriuntur. Ecce ego i-
 ducor dicit dominus super orbem ter-
 rarum mala. gladium et famem et
 mortem et interitum: propter quod su-
 perpollunt iniquitas omnem terram:
 et adimplenda sunt opera non-
 na illorum. Propterea dicit dominus.
 Ego non silebo de impietantibus
 eorum qui negligenter agunt: nec sus-
 tinebo in hiis que nunquam cessa-
 runt. Ecce sanguis innocentium et
 iustus clamat ad me: et aures ius-
 torum clamant persequantur. Vindi-
 catus vindicabo illos dicit dominus: et
 accipiam omnem sanguinem innocentium
 et illis ad me. Ecce populus
 meus quasi grex ad occasionem
 ducitur: iam non pariat illum ha-
 bitare in terra egypti: sed eductum
 erunt in manu potentis et brachio
 extenso. Et pariam plagam sicut
 prius: et corrumpam omnem terram
 eius. Iugebit egyptus et fundamenta
 eius: plaga ueterata et cas-
 tigatione quas inducet ei deus.
 Iugebunt cultores operantes ter-

ram: quia deficient semina eorum
 ab ordine et gradine et a sidere
 terribili. De seculo et qui habi-
 tant in eo: quia appropinqua-
 vit gladius et contritio eorum: et
 resurget gens super gentem ad
 pugnam et triumphum in manibus
 eorum. Erunt enim inconstabilis ho-
 minibus: et alij alijs inualescen-
 tes non curabunt regem suum et prin-
 cipes: ut gestos suos in potentia
 sua. Non cupiscet enim homo in iu-
 uitate nec: et non poterit. Prop-
 ter superbiam enim eorum iumentes
 turbabuntur: domus ceteretur:
 homines metuentur. Non miserebitur
 homo proximum suum ad irruendum
 facendum domos eorum in gladium:
 ad diripiendas substantias e-
 orum propter famem panis. et tribu-
 lationem multam. Ecce ego con-
 uoco dicit deus omnes reges terre
 ad me occidendum qui sunt ab ori-
 ente et ab austro. ab euro et a liba-
 no ad conuertendos in se: et red-
 dunt qui dederunt illis. sicut faciunt
 usque hodie cecidit meis: sic faci-
 am et reddam in sinu eorum. Hec
 dicit dominus deus. Non pariet tre-
 ceta mea super peccatores: nec cessa-
 bit triumphum super effundentes
 sanguinem innocentium super terram.
 Egredietur ignis ab ira eius. et deu-
 raut fundamenta terre: et peccatores
 quasi stramentum incensum. De eis
 qui peccant: et non observant man-

data mea dicit dñs. Nō pram
illis. Discedite filij a potestate:
nolite cōtaminare sanctifica-
tionem meā: quā novit dñs oēs
qui delinquūt in illū. Propterea
tradidit eos ī mortē ⁊ ī orci-
fionē. Jam enī venerūt sup or-
bem terrarū mala: et manebūt
in illis. Non enī liberabit vos
deus: ppter qđ peccastis in eū.
Ecce visio: ⁊ horribilis ⁊ facies
illi⁹ ab oriente. Et erūt nationes
draconū arabū in turrib⁹ mē-
tis: ⁊ sicut flatus. eos numer⁹
fectur super terram: ut iam time-
ant ⁊ trepidant oīes qui illos
audient carmonib⁹ insipientes
in ira: et creant ut apri de silva
et advenēt in virtute magna:
et cōstabūt ī pugna cum illis:
et vastabūt portionē terrae assiri-
orum. Et post hęc supualescēt
dracones. nationes sue me-
mores: et cōvertent se cōspirā-
tes in virtute magna ad perse-
quendos eos. Nō turbabūtur
⁊ silēbūt in virtute illorū: ⁊ cō-
vertent pedes suos in fugam: ⁊ a-
fectorio assiriorū sublestor ob-
sidit eos: ⁊ cōsumet unū ex il-
lis: et erit timor et tremor in ex-
ercitu illorū. et cōtenuis in regē
iporū. Ecce nubes ab oriente et
a septentrione usq; meridianū:
et facies earum horrida valde
plena ire et procelle. Et collidēt

se invicē: ⁊ collidēt sydus copio-
sum sup terram et sydus illorū.
Et erit sanguis a gladio usq;
ad ventrē: et fumi⁹ hominis usq;
ad substramentum sancti. Et erit ti-
mor ⁊ tremor mēsus sup terrā:
et horrebūt qui videbūt iram il-
lam: et tremor apprehendet illos.
Et post hęc mouebūtur nubi
copiosi a meridiano et septen-
trione: ⁊ portio alia ab oriente
Et sup iualetēt veni ab oriente
et recludēt eam: et nubē quam
suscitavit in ira: ⁊ sydus ad fa-
ciendam exercitationē ad orie-
ntalem partem ⁊ occidentem. viola-
bit. Et exaltabūt nubes mag-
ne et valide plene ire et sydus.
ut ceterent oēm terram ⁊ inha-
bitātes eam: et infundēt super
oēm locū altū. et erumēt sy-
dus terribile. ignem et grandi-
nem et rumpētes volantes. ⁊
aquas multas: ut triū impleā-
tur oīes campi ⁊ omnes cui
plentudine aquarū multarū.
Et demolietur civitates et mu-
ros et mōtes et colles et ligna
silvarū: et feni⁹ pratorū ⁊ frumē-
ta eorū. Et transibūt cōstantes
usq; babilonem et ceterēt eā:
cōvertentur ad ipsam ⁊ circūbāt
eā: et effundēt sydus ⁊ cōmētū
iram sup eam. Et subibit pul-
vis et fumi⁹ usq; in celū: et om-
nes in circuitu lugebūt eā: et q

sub ea remanserunt seruiunt huius
 qui exheredaverunt. Et tu alia ratione
 in spiritum babilonis. et gloria pro
 cone eius: ut tibi misera. propter
 quod assimilasti ei et ornasti filias
 tuas in fornicatione ad placen-
 dum et gloriam in amatoribus
 tuis qui tecum cupierunt sem-
 per fornicari. Odibilem imitata
 es in omnibus opibus eius et in adven-
 sationibus eius: propterea dicit deus.
 Annuntiabo tibi mala: videlicet
 pauperiam et famem et gladi-
 um et preterea ad devorandas do-
 mus tuas a violacione et mor-
 te et gloria virtutis tue. Sicut
 flos siccabitur cum exsurgat ardor
 qui emissus est super te: infirma-
 beris ut paupercula plagata et
 castigata a mulieribus ut non
 possint te suscipere potentes et a-
 matores. Numquid ego sit zela-
 bo te dicit dominus. nisi occidisses
 electos meos in omni tempore real-
 tatis perussione manu: et dicens
 super mortem eorum cum scelerata
 esses. et omnia spernem vultus tui.
 Merces fornicationis tue in si-
 mu tuo: propter hoc reddicionem ac-
 cipies. Sicut facies electis meis
 dicit dominus. sic facies tibi deus: et
 tradat te in malum. Et nati cum
 fame inveniunt: et tu rumpes ea
 des et civitates tue conterentur: et
 omnes tui in campo gladio ca-
 dent. Et qui sunt in montibus fame

peribunt: et madurabunt carnes
 suas et sanguinem bibent a fame
 panis et sitis aque. Infelix pro ma-
 ria venies: et rursum accipies
 mala. Et intransitu albidet si-
 mita orosane et exheredit ali-
 quam portionem terre tue. et propter
 glorie tue exterminabunt: rur-
 sum reuertentes convellam. Et
 demolita eris illis pro stipula:
 et ipsi erunt tibi ignis: et devora-
 bunt te et civitates tuas. Etiam tu-
 am. et montes tuos: omnes sil-
 vas tuas et lignum fructiferum ig-
 ni comburent. Filios tuos capti-
 vos ducet: et censum tuum in pre-
 dam habebunt: et gloriam faciei
 tue exterminabunt. **XVI**

Abi babilon et asyria: ve-
 nite vobis egiptus et syria. Protes-
 tatur vos facies et nilinis. et pla-
 gite filios vestros et dolere: quo-
 niam appropinquavit veritas vest-
 ra. Annuntius est vobis gladi-
 us: et quis est qui avertat illum:
 Annuntius est in vobis ignis: et
 quis est qui extinguat illum: An-
 nulla sunt vobis mala: Et quis
 est qui repellat ea: Numquid re-
 pellit aliquis leonem elurientem
 in silva: aut extinguit ignem in
 stipula. mox quando reperit ar-
 dre: Numquid repellit aliquis sa-
 gittam a sagittario forti nullam:
 Dominus fortis inicit mala: et quis
 est qui repellat ea: Exiit ignis ex

iracundia eius: Et quis est qui
resistat ei: Quoruscumque: et qui
non timebit: Tonabit: et quis
non pauebit: Dominus comminabitur:
et quis non funditus deturgetur
a facie ipsius: Terra tremunt et
fundamenta eius: mare fluctuat
de profundo: et fluctus eius dis-
tribuantur: et pisces eius a fa-
cie domini et a gloria virtutis eius:
quem fortis detrahit: quem arcum mu-
dit: sagitta eius acutior quam ab ipso
mittitur: non deficient cum repe-
rint mitti iustitias terre. Ecce mit-
tentur mala et non revertentur: do-
nec veniat super terram. Ignis luc-
cenditur: et non extinguetur donec
consumat fundamenta terre. Quo-
modo non redit sagitta
missa a valido sagittario: sicut
non revertentur mala que missa
fuerint in terram. De michi ve-
niet michi. Dominus me liberabit in illis
diebus: Initium dolorum et mulierum ge-
nitricum: initium famis et multa in-
teritio: initium bellorum et formida-
bunt potestates: initium malorum:
et trepidabunt omnes. In his quod
facta sunt venerunt mala: Ecce
fames et plaga et tribulatio et
angustia missa sunt flagellum et
emendatione: et in his omnibus
se non convertent ab iniquitatibus
suis: neque flagellorum memores
erunt semper. Ecce fit annus vili-
tas super terram: sit ut putent si-

bi esse directam pacem: et tunc ger-
minabunt mala super terram gla-
dius famis et magna confusio.
Et fame et plurimum qui inhabi-
tant terram interient: et gladius
predet ceteros qui superaverunt
a fame: et mortui sicut stragula
proicientur et non erit qui consoletur
eos. Derelinquitur cum terra
deserta: et civitates eius desolantur.
Non derelinquetur qui colat terram:
et qui seminet eam.igna dabit
fructus: et quis dominabitur il-
la: Quia matura fiet: et quis col-
labit illam: Sicut et locis magna
desertio. Cupiet enim homo homi-
nem videre: vel vocem eius au-
dire. Relinquentur enim de civitate
decem et duo de agro qui abscon-
derunt se in densis nemoribus: et
fossuris petrarunt: quemadmodum
derelinquitur in oliveto et sin-
gulis arboribus tres aut quatuor
olivae: sicut in vinea vinee
minuta racemi relinquantur ab
his qui diligenter vineam scrutantur:
sic relinquentur in diebus illis tres
aut quatuor scrutantibus domos
in triumphum. Et relinquetur
terra deserta: et agri eius muer-
rabunt: et vire eius et omnes semi-
nes eius germinabunt spinas eo-
rum non transierunt homines per eam.
Iugebunt virgines non habentes
sponsos: iugebunt milites non
habentes viros: iugebunt filiae pa-

rū nō habētes adiutoriū spon-
si earū. In bello consumuntur:
et viri earū in fame exsternuntur.
Audite uero ista: et cognoscite
ea serui dñi. Ecce uerbu dñi: ex-
cipite illud ne diis credatis de q̄
h̄i dicit dñs. Ecce appropinquāt
mala et nō tardāt. Quādmō-
dū p̄guās cū parit in nono
mense filiū suū: appropinquā-
te hora partus eius. At hora
dñas neli tres dolores circueūt
uenerē eius: et p̄dunt infantē
de uentre non tardabunt uno
pūdo: sic nō morabimur ma-
la ad p̄dundū sup̄ terram: et se-
culum gemit. et dolores circue-
nctunt illud. Audite uerbum
plebs mea. Parate uos ī pug-
nam: et in malis. sic estote qua-
si aduenit sc̄e. Qui uendit qua-
si qui fugiat. et qui erit quasi
q̄ p̄ditur. q̄ meret q̄si q̄ fruc-
tum non rapiat: et qui edificat
q̄si nō habuit. Qui seminat
quasi qui non metet: sic et qui
uineam putat quasi non uin-
demiaturus. Qui nubūt sic q̄si
filios nō facturi: et qui nō nu-
bunt sic quasi uidui: p̄pter qd̄
q̄ laborāt sunt causa laborāt.
Fructus enim illorū alienigenae
merent: et substantiā illorū rapi-
ent et domos euerēt: et filios e-
orū captiui bunt. quia ī captiui-
tate et fame generāt natos su-

os. Et q̄ negotiāntur in rapina
quantū diu reformant ciuitate
et domos suas et possessiones
et p̄sonas suas: tanto magis
adzelabor eos sup̄ p̄cia sua di-
cit dñs. Quō zelatur formari-
a miltitē rdoncā et bonā ualēt:
sic zelabit iusticia iniquitatem
cū reformet se et accusat eam in
facie cum uenerit qui defendat
requirētē om̄e p̄ccm sup̄ terrā.
Propterea nolite silarī et nec
opibus eius: quā adhuc pusil-
lum et tollet iniquitas a terra:
et iusticia regnabit in uos. Nō
dicat p̄ccor se nō peccasse: quā
carbones ignis comburent sup̄
caput eius qui dicit nō peccauit
coram deo et gloria ip̄ius. Ecce
dñs cognoscat oīa opa hoīm:
et adinuationes illorū et cogi-
tationes illorū: et corda illorū.
Dixit enī fiat terra et facta ē: fiat
celū et factū est. Et in uerbo illi-
us stelle fundate sunt: et nouit
numerū stellarū. Qui scrutatur
abissum et derelictos illas: qui
mensus ē mare. et cōceptū ei.
Qui cludit mare in medio aq̄-
rū: et suspendit terrā sup̄ aquas
uerbo suo. Qui extendit celum
quasi tamentū. sup̄ aquas fun-
dauit eū. Qui posuit in deserto
fontes aquarū: et sup̄ uerticem
mōtū lacus ad emittendū flu-
mina ab eminenti p̄tra: ut po-

taret terram. Qui finxit hominem
et posuit cor suum in medio cor-
poris: et misit ei spiritum vitam et
intellectum et spiritum dei omnipoten-
tis qui fecit omnia: et scrutatur
omnia abscondita in absconditis terrae.
Hic novit adiunctionem vestram:
et que cogitatis in cordibus vestris
peccantes et volentes occultare
peccata vestra. Propter quod dominus scrutan-
do scrutatur omnia opera
vestra: et tradidet vos omnes: et
vos confusi eritis cum peccaverit
peccata vestra coram hominibus: et iniqui-
tates erunt que accusatores sta-
bunt in die illo. Quid faciemus: a
quo absconditis peccata vestra co-
ram deo et angelis eius? Ecce videt
deus: nunciate enim. Desinite a peccatis
vestris: et obliviscamini iniquitates
vestras iam agere eas in semper-
no: et deus educet vos et libera-
bit de omni tribulatione. Ecce enim
incendit ardor super vos tur-
be copiose: et rapiunt quosdam
ex vobis et stabunt idolis occi-
sos: et qui consenserunt eis erunt il-
lis in derisum et in improperium et
in contumeliam. Erunt enim loci
locus: et in vicinas civitates ex-
surrectio maledicta super amicos do-
mini. Erunt quasi insani nemi-
ni peccantes: ad diripiendum et devas-
tandum adhuc timentes dominum:
quia devastabunt et diripiant sub-
stantias: et de domibus suis eos

erunt. Tunc partibus probando
electorum meorum: ut aurum quod pro-
batur ab igne. Audite dilecti
mei dicit dominus. Ecce assunt dies
tribulationis: et de his libera-
bo vos. Ne timeatis nec hesite-
tis: quia deus dux vester est. Et qui
servat mandata et precepta mea
dicit dominus deus: ne perdat vos
peccata vestra: ne supererunt se iniqui-
tates vestre. De qui restringunt a
peccatis suis et obreguntur ab ini-
quitatibus suis: quemadmodum a-
ger restringitur a filia et spiritus
regis servata eius propter quam non
transit homo: et recludit: et mit-
tatur ad devorandum ignis.

*Explicit liber secundus quantus.
Incipit prologus in libro secundo*

O bromatio et heli-
odoro episcopis:
et ceteris presbiteris
in domino salutem.
Mirari non desino
reactionis vestre instantiam. Ex-
ignis enim ut librum chaldæo scri-
mone descriptum ad latinum stilum
traham: librum unumque vobis: quem
hebrei de cathalago divinarum
scripturarum sanctas. his qui ag-
ographa memorant mancipa-
runt. Vra sancti desiderio vestro:
non tamen meo studio. Arguunt
enim nos hebreorum studia: et im-
tant nobis rationem suam canonem
latinis auribus ista translatum.

Tobias

Red michi⁹ esse iudicans phari-
seoru displice iudicio. et episco-
poru iussionibz deservire: instia-
ut ponui. Et quia vidua ē chal-
droz lingua sermone hebraico:
utriusq; lingue perfectissimū lo-
quacē reperies. vni⁹ diei labo-
rem accipuit: et quicquid ille mi-
chi hebraicis verbis expressit.
hoc ego amico notario. sermo-
nibz latinis reposui. Oronibz
vris mercedē hui⁹ opus cōpen-
sabo: cum gratū vobis didice-
ro me quod iubere vobis digna-
ri cōplessē. *Explicit prologus*

Incapitulum. Tobie. Cap. I.

Tobias ex tri-
bu et civitate
neptalim. q̄ ē
in superioribz
gablce supra
naalon. post

viā que ducit ad occidentem. i. li-
nistro habens civitatē sephre:
cū capt⁹ esset ī dictis salmana-
sar regis assiriorū. in captivita-
te tamē positis viam veritatē
nō deseruit: ita ut omnia que ha-
bere poterat quondam cōcapti-
vis sibi qui erāt ex ei⁹ genere i-
periret. Eunq; esset iunior om-
nibz ī tribu neptalim: nichil ta-
mē puerile gessit in ope. Deni-
q; cū mēt omēs ad vinulos au-
reos quos iheroboa fecerat reg
isrl̄ hic solus fugiebat desertia

om̄i: et p̄grebat ad iherusalem ad tem-
plū dñi. et ibi adorabat dñm
isrl̄: oīa p̄matia sua et decī-
mas suas fidelit̄ offerēs. ita ut ī
īso āno. p̄schis et aduentus mi-
nistret om̄em decimationē.
Hec et hīs similia scdm legem
dei p̄tulus observabat. Cū
vero fact⁹ fuisset vir accepit ux-
orem ānam de tribu sua: et ge-
nuit ex ea filiū nomē suū ip̄o-
nens ei: quē ab infālia timentē
dñi docuit et abstinere ab om̄i
p̄ccō. Igitur dum p̄ captivitatem
duenisset cū uxore sua et filio ī
civitātē ninivem cū omni tribu
sua. et cum omēs cōderēt ex tribu
gētilium: iste custodivit aīam
suā: et nunq; cōtaminat⁹ in es-
cis eorū. Et quā minor fuit dñi
ī toto corde suo. Dedit illi de⁹ g-
nā ī d̄p̄ctu salmanasar regis:
et dedit illi potestatē quorūq; ve-
let ire: habēs libertatē quūq; fa-
cere voluisset. P̄grebat ergo
p̄ omēs q̄ erāt in captivitate: et
monita salutis dabat eis. Cū
autē venisset in rages civitatē
nidre. et ex hīs quibz honora-
tus fuerat a rege habuisset decē
talenta argenti: et cum in mul-
ta turba gēis sui gabellū egen-
tem videret qui erat ex tribu ei⁹:
isrl̄ anographo dedit illi memo-
ratū pōdus argenti. Post mē-
tū vero tempis mortuo salma

nasar rege. cū regnaret semnachib filius eius pro eo. et filios israel repositos habere in conspectu suo: tobias peregrinatus per omnem cognationem suam. et consolabatur eos: dividebatque unicuique prout poterat de facultatibus suis. Esurientes aliebat: nudisque vestimenta prebebat: et mortuis atque oculis sepulturam sollicitus exhibebat. Denique cū reversus esset rex semnachib fugiens a iudea plagam. quam circa eum fecerat deus. propter blasphemiam suam: et iratus multos occideret ex filiis israel: tobias sepeliebat corpora eorum. Sic ubi nūquam regi. iussit eum occidi: et tulit omnem substantiam eius. Tobias vero cū filio suo et cū uxore fugiens nudus latuit: quia multi diligebant eum. Post dies vero quadragintaque occiderunt regem filii ipsius. Et reversus est tobias domum suam: omnesque facultates eius restituta est ei.

Post hec vero cum esset dies festus domini et factum esset prandium bonum in domo tobie: dixit filio suo. vade et adduc aliquos de tribu nostra timētes deum: ut epulentur nobiscum. Cūque abisset: reversus nuntiavit ei omni re filiis israel ingulatum iacere in platea. Statimque egrediens de accubito suo. relinques pra-

edium ieiunius pervenit ad corpus: tollensque illud. portavit ad domum suam occultare: ut dum sol occubisset caute sepeliret eum. Cūque occultasset corpus. manducavit panem cū luctu et tremore: memorans illum sermonem quem dixit dominus per amos prophetam. Dies festi vestri convertentur in lamentationem et luctum. Cū vero sol occubisset: abiit et sepelivit eum. Arguebant autem eum omnes proximi eius dicentes. Quia huius rei causa infestissima est tibi. et vix effugisti mortis imperium: et iterum sepelis mortuos. Sed tobias plus timens deum quam regem. rapiebat corpora occisorum et occultabat in domo sua: et mediis noctibus sepeliebat ea. Contigit autem ut quadam die fatigatus a sepultura veniens domum iactasset se iuxta parietem et obdormisset: et ex iudo hircum diuinum dormienti illi calida stercore incidere super oculos eius: sicque cecus. Hanc autem tempestatem ideo permisit dominus evenire illi: ut posteris daret exemplum patientie eius: sicut et sancti iob. Nam cū ab infanzia sua semper deum timebat. et mandata eius custodierat. non est contestatus contra deum quod plaga cecitatis eveniret ei: sed immobilis in dei timore permansit: agens gratias deo omnibus diebus vite sue. Nam

sicut beato iob insultabant re-
ges: ita isti parentes et cognati
eius iridebant vitam eius dice-
tes. Vbi est spes tua pro qua e-
limosinas et sepulturas facie-
bas? Tobias vero interpabat
eos dicens. Nolite ita loqui: quia
filij sanctorum sumus. et vitam illam
expectamus: quam deus daturus est
hij qui fidem suam nunquam mutant
ab eo. Anna vero uxor eius ibat
ad opus agerum quoddam: et de
labore manuum suarum victum quem
deservi posuisset deferrebat. Un-
de factum est: ut quando captivum ac-
cipiens. detulisset domum. Cum
cum vocem balantis vir eius au-
disset. dixit. Videte ne forte for-
tunis sit. Reddite enim domino suis:
quia non licet nobis aut edere
ex furto aliquid aut coniungere.
Ad hoc uxor eius irata respon-
dit. Manifeste vana facta est spes
tua: et elemosine tue paruerunt.
Atque huius et alius huiusmodi vi-
bis reprobrabat eum. III

Tunc tobias ingemuit. et
cepit orare cum lacrimis di-
cens. Misere es domine: et omnia iu-
dicia tua vera sunt: et omnes vi-
e tue misericordia et veritas. et iudi-
cium. Et nunc domine minor esto
meis: et ne vindictam sumas de
peccatis meis: neque reuscularis
delicta mea vel parentum meorum.
Quia non obediimus preceptis tu-

is ideo traditi sumus in captivitatem.
et captivitate et mortem. et in fa-
bulam: et in improperium omnibus na-
tionibus in quibus despexisti nos. Et
nunc domine magna iudicia tua:
quia non egimus secundum precepta tua:
et non ambulavimus. Auertit
coram te. Et nunc domine secundum volun-
tatem tuam fac mecum: et preceptum
patris accipi spiritum meum. Expedie
enim michi mori magis quam vi-
vere. Eadem itaque die conegit ut
sara filia raguclis et rages cum
tate medorum. et ipsa audiret im-
properium ab una ex ancillis pa-
tris sui: quia tradita fuerat sep-
tem viris: et demonum nomine al-
modus occiderat eos. morum
ingressi fuissent ad eam. Ergo
cum pro culpa sua interperaret
puella: respondit ei dicens. Am-
plius te te non vidcamus filium aut
filiam super fratrem: interfecisti viros
tuos. Numquid et occidere me vis
sicut etiam occidisti septem viros?
Ad hac vocem perterrita in supe-
rius cubiculum domus sue: et tri-
bus diebus et tribus noctibus non
manducavit neque bibit: sed in
oratione persistens cum lacrimis
deprecabatur deum. ut ab isto im-
properio liberaret eam. Factum est
autem die tertia dum compleret
orationem: benedicens deum dixit.
Benedictum est nomen domini dei patrum
nostrorum: qui cum iratus fuisset na-

misericordia facies: et in tempore tribulationis peccata dimittis his qui inuocant te. Ad te domine faciem meam conuertero: ad te oculos meos dirigo. Peto domine ut de uinculo iniquitatis huius absoluas me: aut certe de superis itam eripias me. Tu scis domine quia nunquam concupiui uirum: et mundam seruauit animam meam ab omni concupiscentia. Nunquam cum ludentibus misceui me: neque cum his qui in leuitate ambulant participare me prohibui. Dicit autem tu timore tuo non tuum libidine mea desensui suscipere. Et a ego indigna fui illis: aut illi forsitan michi non fuerunt digni: qui forsitan uirum alium conseruasti me. Non est enim in hominibus potestate consilium meum. Hoc autem pro certo habet omnis qui colit te: quia uictus eius si in probatione fuit coronabitur: si autem in tribulatione fuit liberabitur: et si in correptione fuerit ad misericordiam tuam peruenire licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris: quia post tempestatem tranquillam facies: et post lacrimationem et fletum exultationem infundis. Sic nomen tuum deus israel benedictum in secula. In illo tempore gaudent sunt preces ambrosii in conspectu glorie summi dei: et missus est angelus domini sanctus raphael ut curaret eos ambos quorum uno tem-

pore sunt orantes in conspectu domini recitatur.

VIII

Cum cum tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori posset: uocauit ad se tobiam filium suum: dixitque ei. Audi fili mi uerba oris mei: et ea in corde quasi fundamentum construe. Cum accepisset animam meam. corpus meum sepeli: et honorem habebis meum in omnibus diebus uite eius. Memor enim esse debes: quare et quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cum autem et ipsa compleretur tempus uite sue: sepelias eam circa me. Omnibus autem diebus uite tue in mente habeto deum: et scire ut ne aliquando peccato desentias: et premitas precepta dei nostri. Ex substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab ullo paupere. Ita enim fiet: ut nec a te auerseat facies domini. Quod potueris: ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter impertiri stude. Premium est bonum tibi thersizas in die necessitatis: quoniam elemosina ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo deo elemosina: omnibus facientibus eam. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: et preter uxorem tuam nunquam pa-

naris timent scire. Supbia nū-
q̄ in tuo sensu. ā in tuo verbo
dominari p̄mittas. In ip̄a cū ī-
cū sumpsit om̄is p̄dino. Qui-
tūq; tibi aliqd opatus fuit.
Statim ei mercedē restituere: et merces
mercenarij tui apud te om̄i-
no nō remaneat. Qd ab alio
odris fieri tibi: vide ne tu aliqn-
do alteri facias. Panem tuū
cum esurientibus et egenis
comede: et de vestimentis tuis
nudos tege. Panem tuū et vi-
num tuū super sepulturā iusti
constitue: et noli te eo mādura-
re et bibere cū p̄coribz. Cōsili-
um semp a sapiente perquire.
Quū temp̄e benedixit dñs: et p̄ce
ab eo ut vias tuas dirigat: et
om̄ia cōsilia tua in ip̄o p̄ma-
neant. Audico etiā tibi fili mi de-
disse me decem talenta argenti
dum infāculus es: et gabelo ī-
rages civitate medorū: et cro-
graphū eius apud me habeo.
Et ideo perquire quō ad eū per-
venias: et recipias ab eo supra
memorātū pondus argenti: et
restituas ei crographum suū.
Noli timere fili mi: pauperem q̄-
dam vult gerere: sed multa bo-
na habebim⁹ si amuerim⁹ dñm.
et recesserim⁹ ab om̄i p̄co: et se-
recimus bene.

Tunc respondit tobias p̄ri suo
et dixit. Om̄ia quecūq; p̄-

cepisti mihi. facia pater. Quō
ā pecuniā hāc m̄grā. ignoro.
Ille me nescit: et ego sum igno-
ro. Qd signū dabo ei: Sed ne-
q; viam per quā pergat illuc.
aliquādo cognovi. Tūc pater
suis respōdit illi. et dixit. Cro-
graphū quidē illius apud me
habeo. qd dū illi ostēderis statim
restituere. Sed perge nūc et īqui-
re tibi aliquē fidelem virū: qui
eat tecū salva mercede sua. dū
adhuc vivo: ut recipias cam.
Tunc egressus tobias. invenit
iuvenē statim splendidū p̄nci-
pem: et quasi paratū adambu-
landū. Et ignorās qd angelus
dei esset: salutavit eum. et dixit.
Unde te habemus bone iuve-
nis. At ille respōdit. Ex filiis is-
rahel. Et tobias dixit ei. Nosti
viā q̄ ducit in regionē medorū:
Cui respōdit. Nosti: et om̄ia īn-
tera eius frequēter ambulavi:
et mansi apud gabelum scem
nīm qui morat ī rages civita-
te medorū que posita est in mō-
te egbathamis. Cui tobias ait.
Sustine me obsecro: donec hēc
ip̄a munus p̄ri meo. Tūc īgres-
sus tobias. indicavit vniūsa
hec p̄ri suo. Sup̄ que amura-
tus pater. rogavit ut intraret ad
eū. Ingressus itaq; salutavit
eum et dixit. Gaudiū tibi sit se-
per. Et tobias ait. Quale gau-

diu michi sit: qui in tenebris se-
 deo. et lumē celī non video: Qui
 ait iunioris. Forti animo esto:
 in proximo est ut a deo curreas.
 Dixit itaq; illi tobias. Numquid
 poteris perducere filiū meū ad
 gabeliū in cages ciuitatem me-
 dor: Et cū redieris. restituā tibi
 mercedē tuā. Et dixit ei angelus.
 Ego ducā: et reducā eū ad te.
 Qui tobias respōdit. Hogo te:
 iudica michi. De qua domo: ā
 de qua tribus es tu. Qui raphael
 angelus dixit. Genus quæris
 mercenarij: an ipm mercenari-
 um qui cum filio tuo eat: Sed
 ne forte solitū te reddā: ego
 sum azarias. azarie magni
 filius. Et tobias respondit. E-
 magnus genere es tu. Sed pro-
 ne irascaris: q; uoluerim cog-
 noscere genus tuū. Dixit autē
 illi angelus. Ego sanū ducā: et
 sanū tibi reducā filiū tuū. Hū-
 dēs āt tobias ait. Bene ambu-
 letis: et sit dñs ī itinere vō: et ā-
 gel⁹ ei⁹ conuert⁹ uobiscū. Tūc
 paratis omib; q; erāt ī uia por-
 tanda: fecit tobias uale parē
 suo. et mī sue: et ambulauerūt
 ambo sū. Cumq; pfecti essent:
 cepit mater eius flere et dicere.
 Sacculū sanctorū nre nūlū: et
 transmissi a nobis. Numq; fu-
 isset ipa pecunia: pro qua mī-
 listi eū. Sufficiebat nobis pau-

pertas nra: ut diuitias reputa-
 remus hor. q; uidemus filiū
 nostrū. Dixitq; ei tobias. Noli
 flere. Saluus pueniet fili⁹ nos-
 ter: et saluus reuertet⁹ ad nos: et
 oculi tui uidebūt illū. Credo nū
 q; angelus dei bonus conuert⁹
 ei: et bene disponet omia q; er-
 ra cum gerūtur: ita ut cū gau-
 dio reuertat⁹ ad nos. Ad hāc uo-
 cē cessauit mī ei⁹ flere. et tacuit.

Profectus est autē VI
 tobias: et canis secutus ē
 eum: et māsit prima māsiōne
 iuxta flumini tigeon. Et cecit
 ut lauaret pedes suos: et ecce
 piscis mirandus cecit ad duo-
 randū eū. Quē expanseus to-
 bias: clamauit uoce magna di-
 cēs. Dñs: inuadit me. Et dixit
 ei angelus. Apphēde brachiū
 eius: et uale eū ad te. Quē cum
 fecisset attraxit eū in lūcū: et pal-
 pitare cepit āt pedes ei⁹. Tūc
 dixit ei angelus. Exentrea hūc
 piscem: et cor ei⁹. et fel. et iecur
 reponit tibi. Sunt enī hec neces-
 saria ad medicamēta uoluer.
 Quē cum fecisset assauit carnes
 eius. et secū sustulerūt in uia:
 cetera saluerūt que sufficerēt eis:
 quousq; pueniret ī cages ciui-
 tatē medor. Tūc interrogauit
 tobias angelē: et dixit ei. Ob-
 secro te azaria frater: ut dicas
 michi quod remediū habebūt

ista que de pisce seruare iussisti.
Et respondens angelus dixit ei.
Cordis eius particulam si super
carbonem ponas. fumus eius
extinguit omne genus demonio-
rum siue a viro siue a muliere:
ita ut ultra non accedat ad eos.
Et dixit ei tobias. Vbi vis ut
maneam? Respondensque ange-
lus ait. Est hic raguel nomine viri
propinquus de tribu nua: et hic
habet filiam nomine saram: sed ne-
que masculum neque feminam ullam
habet aliam preter eam. Tibi debetur
omnis substantia eius: et oportet
eam te accipere coniugem. Pe-
te ergo eam a patre eius: et dabit
tibi eam uxorem. Tunc respondit
tobias. et dixit. Audio quod tra-
dita est septem viris. et mortui
sunt: sed et hoc audiui. quia de-
monium occidit illos. Timeo er-
go ne forte et michi hoc contingat:
et cum sum unicuique parentibus me-
is: deponam succedente illorum cum
tristitia ad inferos. Tunc ange-
lus raphael dixit ei. Audi me:
et ostendam tibi. qui sunt quibus
preualere potest demonium. Hi
namque qui congrua ita suscipiunt
ut deum a se et a sua mente exclu-
dant. et sue libidini ita vacent si-
cut equus et mulus quibus non est
intellectus: habet potestatem de-
monium super eos. Tu autem cum ac-
ceperis eam. ingressus cubicu-

lum per tres dies et noctes esto ab ea:
et nichil aliud nisi orationibus
vacabis cum ea. Huius autem nocte.
intenso uero: pisces fugabi-
tur demonium. **S**ed et uero nocte.
in copulatione sanctorum patri-
archarum admittens. Tertia uero
nocte benedictionem consequeris:
ut filii te uobis preueniant inco-
lumes. **T**ransacta autem terra nocte
accipies uirginem cum amore
re dei. amore filiorum magis quam
libidinis ductus: ut in semine
abrahe benedictionem in filiis
consequaris. **VII**
Ingressi sunt autem ad raguel:
et suscepit eos raguel: cum gau-
dio. **I**ntuensque tobiam raguel:
dixit anime uxori sue. Quam simi-
lis est iunioris iste consobri-
no meo. **E**t cum haec dixisset. ait. Du-
ce istos iuniores fratres nostros. **A**t illi
dixerunt. **E**t tribu neptalim su-
mimus: et captiuitate nimie. **D**ixit
ergo illis raguel. **N**ostis tobiam
fratrem meum? Qui dixerunt. **N**oui-
mus. **E**unque multa bona loqueretur
de eo: dixit angelus ad rague-
lem. **T**obias de quo interrogas.
pater istius est. **E**t misit se ragu-
el. et cum lacrimis osculans est
eum: et plorans supra collum eius
dixit. **B**enedictio sit tibi fili mi:
quia bonus et optimus uiri filius es.
Et anna uxor eius et sara ip-
sa filia lacrimante sunt. **P**ostquam

autē locuti sunt: prępit raguel
 occidi arietē. et parari cōmunē.
 Eūq; hortatē eos discubere
 ad prandiu: tobias dixit. **Hic**
 ego hodie non māducabo ne-
 q; bibā: nisi prius p̄monuē
 meā confirmēs: et p̄mittas mi-
 hi dare sarā filiā tuā. Quo au-
 ditis uerbo raguel exauit. scē
 qd̄ tunc illis septē uiris. q̄ in-
 gressi sūt ad eā: et timere cepit.
 ne forte et hūc sicut condinge-
 ret. **Et** cū mutaret et nō daret ul-
 lū petēti respōsum: dixit ei āge-
 lus. **Noli** timere dare eam isti:
 quī hūc amēti dū debet cōiū-
 filia tua. **Propterea** ali⁹ nō po-
 tuit habere illā. Tūc dixit ragu-
 el. **Nō** dubito qd̄ de⁹ p̄res et la-
 crimas meas ī conspectu suo ad-
 miserit. **Et** credo quī ideo fecit
 uos uenire ad me: ut et ista cō-
 iūgeret cognatōm sue. scdm̄ le-
 gem mori. **Et** nūc noli dubiū
 gerere: qd̄ tibi eā tradā. **Et** ap-
 hēdēs dētrā filie sue: dētrē tobi-
 e tradidit dicens. **De⁹** abrahā
 et de⁹ ysaac et de⁹ iacob uobiscū
 sit. et ip̄e cōiūgat uos: imple-
 atq; benedictionē suā ī uobis.
Et accepta carta. fecerūt scrip-
 tionem diuini. **Et** post hęc epu-
 lati sūt: benedictēs dū. **Porro**
 iteq; raguel ad se annā uxōrē
 suā: et prępit ei ut p̄pararet alte-
 rū cubiculū. **Et** introduxit illuc

sarā filiā suā: et lacrimata est.
 Dixitq; ei. **Forā** animo esto fili-
 a mea. **Dñs** celi det tibi gaudiū
 pro redio qd̄ perperla es. **VIII**
ostēq; uero cenauerūt: **intro-**
duxerūt nūcū ad eam.
Recordat⁹ itaq; tobias sermo-
 nū angeli prouult de cassidili
 suo partem ictoris: posuitq; e-
 am sup carbonēs uiuos. Tūc
 raphael angelus ap̄hēdit dē-
 monū: et religauit eum in de-
 serto superioris egypti. Tūc hor-
 tatus ē uirginē tobias: dixitq;
 ei. **Sara** resurge et deprecemur
 dū hodie et cras et scdm̄ cras:
 quia hīs trib; noctib; deo iū-
 gimur: tertia aut̄ trāsa da nos-
 te. in nr̄o cōiūgio diuino. **Illi**
 quippe sanctos sumus: et non
 possumus ita coniungi sicut et
 gentes q̄ ignorant dū. **Surgē-**
tes aut̄ pariter instāter orabāt
 ambo simul: ut sanas daret
 eis. **Dixitq;** tobias. **Dñs** dē⁹ pā-
 trum nr̄orū benedicāt et teli ter-
 re mareq; et fōtes et flumina: et
 omēs creature tue q̄ in eis sūt.
Tu fecisti adam de limo terre:
 ddistiq; ei adiutoriū tuum. **Et**
 nūc dñe tu scis q̄a nō luxurie
 causa accipio sororē meā con-
 iugem: sed sola posteritatis di-
 latione ī qua benedicat nomen
 tuū in secula seculorū. **Dixit** ita-
 q; **sara.** **Miserere** nobis domine.

miserere nobis: et cōsenciam⁹
ambo pariter sanī. Et factū est
iuxta pullos canum. accessit
iussit raguel seruos suos: et a-
bierunt cū eo pariter ut foderēt
sepulcrū. Dicebat autē: ne simili
modo eueniat ei. quo et ceteris
alijs septem uiris q̄ sūt ingressi
ad eā. Cumq; parasset fossam:
reuersus raguel ad uxorē suā.
dixit ei. Mitte unā ex ancillis ui-
ris. et uideat si mortuus est: ut se-
peliā eum atq; illucescat. At il-
la misit unam ex ancillis suis.
Que ingressa cubiculū reperit
eos saluos incolumes: secum
pariter dormientes. Et reuera
nūciauit bonū nūciū. Et bene-
dixerunt dñm. raguel uidelicet
et anna uxor eius: et dixerunt.
Benedicim⁹ te dñe deus israel
q̄a non contigit nobis quēad-
modū putabam⁹. Fecisti enī
nobiscū misericordiam tuā: et redu-
xisti a nobis inimicū psequētē
nos. Misertus es autē duobus
uicis. Fac eos dñe in plen⁹
benedicere te: et sacrificiū laudis
tue et sue sanitatis offerre: ut co-
gnoscat uniuersitas gēnū. quia
tu es deus solus in uniuersa tēra.
Et cūq; precepit seruis suis ra-
guel ut repleant tēra fossā quā
fecerat: priusquā illucesceret.
Uxor autē sue dixit ut instue-
ret cōuiuuiū: et ppararet omnia q̄

in cibos erant nec agentib; ne-
cessaria. Duas quoq; pingues
uaccas. et quatuor atresses occi-
di fecit et parari epulas omib;
uicinis suis. cunctisq; amicis.
Et adiurauit raguel tobiam:
ut duas thodomas moraret
apud eum. De omib; autē que
possidebat raguel dimidiā par-
tem dedit tobi: et fecit hāc scrip-
turam: ut pars dimidia q̄ sup-
erat. Post obitū eorū tobi de-
mino deueniret. **VIII**

Tunc uocauit tobias a-
ge- lum ad se. quē quidē ho-
minem existimabat: dixitq; ri-
saria fratre: pro ut auscultes
uerba mea. Si me ipm̄ itadā
tibi seruū: non ero cōdign⁹ p-
iudicis tue. Tamen obsecro te
ut assumes tibi aīalia sue ser-
uitia: et uadas ad gabelū i ra-
ges ciuitatem medor. reddasq;
ei cirographū suū: et recipias
ab eo pecuniā. et roges eū ueni-
re ad nuptias meas. Scis enī
ip̄e quā numerat pater me⁹ di-
es: et si tardauero una die plu⁹
cōtribuat aīa eius. Et ecce uidē
quō admirant me raguel: cui⁹
adiuramētū spectare non pos-
sū. Tūc raphael assumēs qua-
tuor ex seruis raguelis et duos
camelos. in rages ciuitatē me-
dor prebit: et inueniens gabelū
dedit ei cirographū suū: et rece-

pit omnē pecuniā. Adit autēq;
ei de tobiam filio tobie oīa q̄ ges-
ta sūt: fecitq; eū secū venire ad
nuptias. Quq; ingressus esset
domū raguelis. inuenit tobi-
am discubētē: et exiles oscula-
ti sunt se inuicē. Et fleuit gabe-
lus: benedixitq; dñi et dixit. Be-
nedicat te deus isrl: q̄a filius es
optimi viri et iusti. et timētis de-
um. et elemosinas facientis. Et
dicatur benedictio super uxore
tuā. Et sup parētes vros: et vi-
deatis filios vros et filios filio-
rum vrorū usq; in tertiā et quar-
tam generationē: et sit semen
vstrū benedictū a deo isrl. q̄ reg-
nat in secula seculorū. Quq; oēs
dixissent amē: accesserūt ad co-
munū. Sed et cum timore dñi
nuptias comunū celebrabant.

Um vero moras **X**
faceret tobias causa nup-
tias: sollicitus erat pater ei⁹ to-
bias dicens. Putas quare mo-
ratur fili⁹ meus: aut quare de-
fensus est ibi? Putas ne gabe-
lus mortu⁹ est. et nemo reddit
illi pecuniā? Lepit autē tristari
nimis ipse et anna uxor eius cū
eo: et repperūt ambo simul flere:
eo q̄ die statuto minime reuer-
teretur filius eorū ad eos. Fle-
bat igitur mater eius inremedi-
abilib; lacrimis: atq; dicebat.
Heu me fili mi ut quid te mis-

mus peregrinari. lumē oculos
nrōs. baculum fructus nr̄e:
solaciū uite nostre. spem poste-
ritatis nr̄e: **O**īa simul ī te uno
habētes: te nō debui⁹ dimi-
tere a nob. Cui dicebat tobias.
Tace et noli turbari: sanus est
filius noster: sanus fidelis ē vir
ille cū quo misim⁹ sū. **N**ā autē
nullo modo cōsolari poterat
sed cotidie exiliis circūspice-
bat. et circūbat vias oēs p̄ q̄s
spēs remeādi videbat: ut. p̄cul
videret eum si fieri posset veni-
re. **A**t vero raguel dicebat ad
generū suū. **N**āne h: et ego mit-
tam munus saluus de te ad to-
biam p̄rem eum. Cui tobias
ait. **E**go nō in quia pater meus
et mater mea modo dies cōpu-
tant: et cruciat⁹ spiritus eorū in
ipsis. Quq; verbis istis roga-
ret raguel tobiam. et ille eum
nulla rāone vellet audire: ita
didit ei sarā et dimidiā partem
omnis substantie sue. in pueris.
in puellis. in pecudib; . ī anis
lis. et in vaccis et pecunia instā
et saluū atq; gaudētē dimisit
eum a se dicens. **A**ngelus domū
sanctus sit in itinere vro: p̄du-
catq; vos ī columes. et iustitias
om̄ia recte nra parētes vros:
et videant oculi mei filios vros
priusq; moriar. Et apprehēden-
tes parētes filiam suā. osculan-

sunt ea. et dimiserunt ire: monē
tes eā honorare soceros. dilige
re maritū. regere familiā. gubi
nare domū: et seipam ut recte
sibilem exhibere. XI

Quinque reuerteretur: puenē
runt ad charā q̄ ē in me
dio iunior cōtra minime undeci
mo die. Dixitq; angel⁹. Tobia
frater: scis quāmodū reliq̄s
ti p̄rem tuum. Si placet itaq;
tibi p̄cedamus: et lento gradu
insequātur iter n̄m familie li
mul cū cōiuge tua. et cum aīa
lib⁹. Quāq; si placuisset ut irent:
dixit raphael ad tobiā. Tolle
tecū ē felle piscis. erit tū neces
sariū. Tulit itaq; tobias ē fel
le illo: et abierūt. Anna autē se
debat secus viā comedie in sup
alio mōns: unde respicere pote
rat ex lōgiquo. Et dum ē co
dem loco specularē aduentū ei
us: vidit a longe et illico cognō
uit venientē filiū suū. currens
q; nūciavit viro suo dicens. Ec
ce venit filius tuus. Dixitq; ra
phael ad tobiā. At ubi introie
ris domū tuā. statim adora do
minū deū tuū: et gratias age
t. accede ad p̄rem tuū: et oscu
lare eū. Statimq; hui sup o
culos eius ē felle isto piscis. qd
portas tecū. Scias nū qm̄ ap
ertur mor oculi eius: et videbit
pater tuus lumen celi: et in al

pectu tuo gaudebit. Tunc p̄ci
currat canis qui simul fuerat in
via: et quasi nimis adueniēs
blandimento sue caude gaude
bat. Et surgens sec⁹ pater. ce
pit ostendens pedib⁹ currere: et
data manu puero. occurrit in
obuiam filio suo. Et suscipiēs
osculatus ē eū cum uxore sua:
et ceperūt flere p̄ gaudio. Quā
q; adorassent deū. et gratias e
gissent: cōsederūt. Tunc sumēs
tobias de felle piscis. lumen o
culos p̄i suo. Et sustinuit qua
si dimidiā fere horā. et cepit al
bugo ē oculis ei⁹ quasi mem
bramū cui egredi. Quā app̄hen
dens tobias marit ab oculis ei⁹:
statimq; visum recepit. Et glo
rificabāt deū ip̄e videlicet et ux
or eius: et om̄es qui sciebāt eū.
Dicebatq; tobias. Benedictio te
dū deus israel q̄ tu castigas
mi me: et tu saluasti me. Et ecce
ego video tobiā filiū meū. In
gressa est etiā post septē dies sa
ra uxor filij ei⁹. et oīs familia et
pecora sana: et cameli. et pecu
nia multa uxoris: sed et illa pe
cunia quā receperat a gabelo.
Et narravit parentibus suis
om̄ia beneficia dei: que fecisset
circa eū p̄r hominem qui cū dux
erat. Veniēq; achior et nabathi
cōsobrini tobie. gaudentes ad
tobin: et cōgratulātes ei de om̄i

nib; bonis q̄ circa illū ostende-
rat deus. Et p̄ septem dies epu-
lantes om̄es cum gaudio ma-
gno gausi sunt. **XII**

Quam vocavit ad se tobias
filium suū: dixitq; ei. Quid
possum⁹ dare vtro istī s̄cto q̄
venit tecū: Respōdens tobias.
dixit p̄i suo. Pater quā mercede
deū dabimus ei: aut qd dignū
poterit esse beneficijs eius: Me
duxit et reduxit sanū: pecuniā
a gabelo ip̄e recepit: uxore ip̄e
me habere fecit. et demoniū ab
ea ip̄e cōpescuit: gaudiū paren-
tibus eius fecit: me ip̄m a deo
ratione p̄sco cepit: et quoq;
videre fecit lumen celi: et bonis
om̄ibus p̄r cū repleti sumus.
Quid illi ad h̄c poterim⁹ dig-
nū dare: Sed peto te pater mi:
ut roges eum. si forte dignabi-
tur medietatē de om̄ib; que al-
lata sunt sibi assumere. Et vo-
cantes eum pater solit⁹ et fili⁹.
culerūt eum in partē: et rogare
reperūt ut dignaretur dimidiā
partē om̄i q̄ attulerāt acceptā
habere. Tunc dixit eis occulte.
Benedicite deū celi: et corā om̄i-
bus vivētib; cōfitemini ei: q̄a fecit
vobiscū misericordiā suā. Et enī
sacramentū regis abscondere
bonū est: opa autē dei recludere
et cōfiteri honorificū est. Bona
est oratio cum ieiunio et elemo-

sina. magis q̄: thesauros auri
recōdere: quā elemosina a mor-
te liberat. et ip̄a ē q̄ purgat pec-
cata: et facit invenire viā eter-
nam. Qui autē faciūt peccatū et
iniquitatem: hostes sunt aīe sue.
Manifesto ergo vobis veritatē:
et nō abscondā a vobis oculi-
tum sermonē. Quando orabas
cū lacrimis et sepeliebas mor-
tuos. et derelinquebas prandi-
um tuū et mortuos absconde-
bas p̄ diē in domo tua et nocte
sepeliebas eos: ego obtuli ora-
tionē tuā dñō. Et quia accept⁹
eras deo: necesse fuit ut tempta-
tio p̄baret te. Et nūc misit me
domini⁹ ut curare te: et sacra-
mentū filij sui a demonio libera-
rem. Ego nū sum raphael an-
gelus: un⁹ ex septem q̄ stant
ante dñm. Cūq; h̄c audissent
verba illi sunt: et tremētes cecide-
rūt sup̄ terram in facie suā. Dix-
itq; eis angelus. Pax vobis.
Nolite timere. Et enī cum esset
vobiscū p̄ voluntatē dei. ip̄m
benedicite et cōfitemini illi: videbat
quid vobiscū mādūcare. et bi-
bere: sed ego ab hominib; videri nō
potui qui ab hominib; videri nō
potest vroz. Tempus ē ergo ut
revertar ad eum qui me misit:
vos autē benedicite deū: et nar-
rate omnia mirabilia eius. Et
cum h̄c dixisset. ab aspectu ro-

rum ablatus ē: et ultra eū vide-
re nō poterūt. Tunc prostra-
ti per horas tres in facie: bene-
dixerūt dñm. Et resurgētes. nar-
rauerūt omnia mirabilia eius.

Aperiens autē XIII
robias senior os suū: be-
nedit dñm et dixit. Magni-
s dñe in eternū. et ī omnia secu-
la regnū tuū: quī tu flagellas
et saluas. deducis ad inferos et
reducis: et non est qui effugiat
manū tuā. Confitemini dño filij
isrl. et ī conspectu gentiū laudate
eum: quī ideo dispersit vos in
gentes que ignorāt eū. ut vos
enarrētis mirabilia eius: et sa-
natis sciet eos quia nō est ali-
us omnipotēs prter eū. Ipse
castigauit nos ppter iniquitate-
m nostrā: et ipse saluabit nos ppter
misericordiā suā. Aspice ergo que
fecit vobiscū: et cum timore et
tremore. confitemini illi: regēq;
seculorū exaltate in opib; vris.
Ego autē ī tēra captiuitatis mee
confitebor illi: quī ostendit ma-
iestate suā in gentem peccati-
cem. Conuertimini itaq; pecca-
tores. et facite iusticiā corā dño:
credentes quod faciat vobiscū
misericordiā suā. Ego autē et anima
mea in eo letabimur. Benedi-
te dño omnes electi eius: et agite
dies leticie: et confitemini illi. Iheru-
salem ciuitas dei: castigauit te

dñs in opibus manū suarū.
Confiteere dño in bonis tuis et
benedic dñm seculorū: ut credi-
fiet in te tabernaculū suū. et re-
uertat ad te omnes captiuos: et
gaudeas in omnia secula seculo-
rum. Ante splendida fulgebis: et
omnes fines tē adorabunt te.
Nationes et longinquo ad te
venient: et munera deferentes
adorabūt in te dñm: et sciam tu-
am ī sanctificationē habebūt.
Nomen eū magnū inuocabūt
in te. Maledicti erunt q; contemp-
serunt te: et cōdemnati erūt oēs
q; blasphemauerūt te: benedicti
q; erunt qui edificauerūt te. Tu
autē letaberis in filiis tuis: quī
omnes benedicentur. et cōgrega-
buntur ad dñm. Etiam omnes
qui diligūt te: et qui gaudent su-
per pace tua. Anima mea bene-
dit dñm: quī liberauit iherlm ci-
uitatē suā. Esus ero: si fuerint
reliquie seminis mei ad viden-
dam claritatē iherlm. Porte ihe-
rusalem ex saphiro et smarag-
do edificabuntur: et ex lapide pre-
tioso omnis circuitus murorū ei-
us. Et lapis candido et mudo
omnes platee eius struentur: et p-
vitiis eius allclusa cātabuntur.
Benedictus dñs qui exaltauit
eam: ut sit regnū eius in secula
seculorū super eam amen.

A et consummati XIII

sunt sermones tobie. Et postquam illuminatus est tobius dixit annis quadraginta duobus: et vidit filios nepotum suorum. Complevis itaque annis centum duobus. Sepultus est honorifice in nomine. Quinquaginta namque et sex annorum lumen oculorum amisit: sexagenarius vero recepit. Reliquum vero vite sue in gaudiis fuit: et cum bono profectu amoris dei preterit in pace. In hora autem mortis sue vocavit ad se tobiā filium suum. et septem iuvenes filios suos nepotes: dixitque eis. Prope est iterum in nomine. Non enim recidit verbum domini: et fides nostra qui dispersi sunt a terra israel. reuertetur ad eam. Omnis autem terra eius deserta replebitur: et domus dei que in ea inclusa est iterum reedificabitur: ibique revertentur omnes universi dei. Et relinquunt gentes idola sua: et veniunt in iherusalem. et inhabitabunt in ea: et gaudebunt in ea omnes reges terre. adorantes regem israel. Audite ergo filii mei. premunite. Servite domino in veritate: et inquirete ut faciant que placita sunt illi. Et filiis vestris madata. ut faciant iusticias et elemosinas: ut sint memores dei: et benedicant eum in omni tempore in veritate et in tota virtute sua. Nunc ergo filii audite me: et nolite manere hic. Sed quicumque die se-

placitis misericordiam vestram. circa me in uno sepulcro: et eo dirigite gressus vestros ut regatis hic. Videte enim: quia iustas tuas finem dabit ei. Factum est autem post obitum matris sue. tobius abiecit se in nomine cum uxore sua et filiis: et filios filijs: et reclusus est ad soceros suos. Invenitque eos in colonias in senectute bona: et curam rerum gessit. Et ipse clausit oculos rerum: et omni hereditate domus ragnalis ipse precepit: viditque quam generationem filios filios suos. Et replevis annis nonaginta et novem in amore domini: cum gaudio sepelirent eum. Omnis autem cognatio eius et omnis generatio eius in bona vita et in sancta conversatione permansit: ut accepti essent tam deo quam hominibus: et rectis habitantibus terram. *Explicit liber tobie: Incipit prologus in libro iudith.*

A pud hebreos liber iudith inter agrostographa legitur: cuius auctoritas ad corroboranda illa que in rationem veniunt minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen sermone conscriptus. inter historias computatur. Sed quia huius libri finis non in numero sanctas scripturarum legitur computasse. arguitur postulationem vestram. immo reati-

omni: et sepositis occupationibus
quibus vehementer actabar. hunc
omni lucubracionula dedi: ma-
gis sensu et sensu quam ex verbo u-
bi cesseret. Altorum codicum va-
rietate uariolissimam amputant:
sola ea que intelligentia integra in
verbis chaldeis inuenire potui-
lanis expressi. Accipite iudith
uiduam castitatis exemplum: et tri-
umphali laude perpetuis fami-
prouis declarate. Hic est non
solum feminis sed et uiris muta-
bilem dedit: que castitatis eius re-
munerator uirtutem tale tribuit.
ut iudith omnibus hominibus uince-
ret: insuperabilem superaret.

In apith liber iudith capim 1.

Appharat namque
ree medorum su-
pergaudeat mil-
tas gentes impe-
rio suo: et ipse
edificauit ciui-
tatem potissimam quam appel-
lauit egbatane. Et lapidibus
quadratis et sectis fecit muros
eius: in altitudine cubitorum sep-
tuaginta. et in latitudine cubito-
rum triginta: curretes uero eius
posuit in altitudine cubitorum se-
tum. Per quadrum uero eam. la-
tus utriusque uiciorum pedum spatii
o tendebat: posuitque portas ei-
us in altitudine iurru. Et glo-
riabatur quasi potens in pot-

na regniis sui: et in gloria qua
dignas suas. Anno igitur duo-
decimo regni sui. nabuchodonoso-
sor rex assiriorum qui regnabat in
minime ciuitate magna pugna-
uit contra appharat: et obanuit
eum in campo magno qui ap-
pellatur ragau. circa rufecreni
et rignin. et radalon in campo
rioris regis eliorum. Tunc realca-
ui est regnum nabuchodonosor:
et domus eius eleuata est. Et misit
ad omnes qui habitabant in reli-
cia. et damasco. et libano. et ad
gentes que sunt in carmelo et
cedar. et in habitantes galilea.
in campo magno eldrelon: et
ad omnes qui erant in samaria.
et trans flumen iordanem. usque ihe-
rusalem. et omnem terram rellie. quo
usque perueniant ad montes ebi-
opie. Ad hos omnes misit nuntios
nabuchodonosor. rex assi-
riorum: qui omnes uno animo con-
tra dixerunt. et remiserunt eos ua-
cuos: ac sine honore abierunt.
Tunc indignatus nabuchodo-
nosor rex ad omnem terram illam.
iurauit per regnum et terram suam:
quod defenderet se de omnibus hiis.

In anno decimo decimo
nabuchodonosor regis.
vicesima et secunda die mensis pri-
mi. factum est uerbum in domo na-
buchodonosor regis assiriorum:
ut defenderet se. Vocauitque omnes

maiores omnesque duces bella-
tores suos : et habuit cum eis
miserum consilium suum. Dixitque cogi-
tationem suam in eo esse : ut omnem
terram suam subiugaret imperio.
Quod dictum cum placuisset omnibus :
vocavit nabuchodonosor rex
holofernem principem milicie sue :
et dixit ei. Egredere adversum omne
regnum occideris : et contra eos pri-
ncipes qui contempserunt imperium
meum. **N**on parceret oculus tu-
us ulli regno : omnesque urbem
numerantem subiugabis michi.
Tunc holofernes vocavit duces
et magistratus virtutis assiria-
rum : et dinumeravit viros in
expeditione sicut precepit ei rex.
centum viginti milia pedum pug-
natorum . et equites sagittarios
duodecim milia. Deinceps repe-
ditionem suam fecit perire in mul-
titudine innumerabilium camelorum
cum hijs que exercitibus
sufficeret copiose : bovum quoque
armenta . gregesque ovium . quo-
rum non erat numerus. Et cum
cumque omnia sicra in transitu su-
o parata essent. **A**urum vero et
argentum de domo regis assump-
sit multum nimis. Et perfectus est
ipse et omnis exercitus cum qua-
drigis et equis et sagittariis :
qui cooperuerunt faciem terrae sicut lo-
cusse. Cumque pertransisset fines
assirorum venit ad magnos mo-

tes australes qui sunt a sinistro eli-
ae : ascenditque omnia castella ro-
rum : et obtinuit omnem munitionem.
Effregit autem civitatem opi-
natissimam meloth : predavitque
omnes filios tharlis . et filios el-
mahel qui erant contra faciem deser-
ti . et ad austrum iter telcon . Et facti
sunt euseaten . et venit in meso-
potamiam : et fregit omnes civita-
tes recessas que erant ibi a tor-
rente mambre usquequo pervenit
manit ad mare : et occupavit
terminos eius a elicia usque ad
fines iaphet . qui sunt ad austrum.
Adduxitque omnes filios madian .
et predavit omnem locum plenari-
um eorum : omnesque resistentes sibi
occidit in ore gladii . Et post hec
descendit in campos damasci
diebus messis et succendit omnia
sata : omnesque arbores et vineas
fecit incidere : et cecidit timor illius
super omnes habitantes terram.

Unde misit **III**
legatos suos universas
urbes ac principatus reges ac pri-
ncipes syrie . solim et mesopota-
mie . et syrie sobal . et libie . acq-
ilicie : qui venientes ad holofernem
dixerunt . Desinat indigna-
tio tua contra nos . Melius est enim
ut universi serviamus nabuchodonosor
regi magno . et subdi-
ti sumus tibi : quam mori nunc cum
interitu nostro ipsi servimus nos.

re damna patiamur. Omnis
civitas nostra omnisque posses-
sio. omnes colles et montes. et ca-
pi. et armenta bouum. gregesque o-
uium. et caprarum equorumque ca-
melorum et omnes facultates nostre
atque familie in conspectu tuo sunt.
Sunt omnia sub lege tua. Nos
enim et filii nostri. serui tui sumus.
Deum nobis pacificus dominus: et
utere seruitio nostro sicut placue-
rit tibi. Tunc descendit de mon-
tibus cum equitibus. in virtute
magna: et obtinuit omnem civi-
tatem. et omnem inhabitantem ter-
ram. De universis autem urbibus as-
sumpsit sibi auxilios viros
fortes et electos ad bellum. Tan-
tusque metus punitionis illis in-
cubuit: ut universarum urbium habita-
tores principes et honorati similes
non populo exirent in obviam venienti-
bus recipientes eum cum coronis et la-
pidibus: ducentes choros in tim-
panis et tibis. Nec ista tamen
facientes. fecunditatem eius proba-
ris minigare poterunt. Nam et
civitates eorum destruxit: et lucos
eorum egreditur. Preceperat enim illi
nabuchodonosor rex. ut omnes
deos terre exterminaret: videlicet ut
ipse solus diceretur deus ab his
nationibus que potuissent holo-
feris potentia subjugari. Per-
transiens autem scriam sobal et om-
nem apparnam. omnemque meso-

potamiam. venit ad ydumto-
rum in terra gabaa: accepitque civita-
tes eorum. et sedit ibi per triginta
dies: in quibus diebus adunati pre-
cepit universum exercitum virtutis
sue. **T**unc audi **III** **I**ue-
ntes hec filii israel qui ha-
bitabant in terra iudee: timuerunt
valde a facie eius. Tremor enim
et horror invasit sensus eorum: ne
hoc faceret iherusalem et templo domini:
quod fecerat ceteris civitatibus et te-
plis earum. Et miserunt in omnem sa-
mariam per circuitum usque ihericho:
et procuraverunt omnes portes
montium. Et muris circumdederunt
viros suos: et congregaverunt
frumenta in preparationem pugne.
Sacerdos enim eliahim scripsit
ad universos qui erant circa eldar-
lon. que est contra faciem campi
magnum iuxta doraim: et universis
per quos via transire esse
poterat: ut obniterent ascensum
montium per quos via esse pote-
rat ad iherusalem: et illic custodirent
ubi angustum iter esse poterat
inter montes. Et fecerunt filii israel:
secundum quod constituerat eis sacerdos
domini eliahim. Et clamavit omnis
populus ad dominum instantia magna:
et humiliaverunt animas suas in
ieiuniis. ipsi et mulieres eorum. Et
induxerunt se sacerdotes cilicis:
et infantes prostraverunt contra
faciem templi domini: et altare domini

operuerunt alio. Et clamauerunt ad dominum deum israel unanimiter: ne daretur in predam infantes eorum. et uxores eorum in diuisione. et ciuitates eorum in exterrum. et sancta eorum in pollutionem: et fieret in obprobrium gentibus. Tunc eliababim sacerdos domini magnus circumiit omnem israel: allocutusque est eos dicens. Benigne quoniam exaudimus dominus preces vestras: si manentes permanseritis in ieiunijs et orationibus in conspectu domini. Memores estote moris serui domini: qui amalech confidit in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo. et in diis suis et in viribus suis et in equis suis non ferro pugnano: sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erunt vniuersi hostes israel: si perseveraueritis in hoc opere quod cepistis. Ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes dominum. permanserunt in conspectu domini: ita ut etiam hi qui offerbant domino holocausta. praeiungi aliquid offerrent sacrificia domino: et erat cinis super capita eorum. Et ex toto corde suo omnes orabant deum: ut visitaret populum suum israel.

Nunciatusque est **Y**holoferni principi milicie assiriorum quod filij israel pararent se ad resistendum. ac monum interea conclusissent. et furore nimio

erant in iracundia magna. **D**olantesque omnes principes moab et duces ammon: et dixit eis. Dicite michi quis sit populus iste qui montana obsidet: aut que et quales et quante sint ciuitates eorum que etiam sit virtus eorum aut qui sit multitudo eorum vel quis rex militum illorum. Quare per homines qui habitant in oriente isti contempserunt me. et non fecerunt in obviam nobis: ut susceperet nos cum pace. Tunc archior dux omnium filiorum ammon respondit ait. Si dignum audire dominum. dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat: et non egreditur verbum falsum ex ore suo. Populus iste ex progeie caldeorum est. **H**ic primum in mesopotamia habitant: qui noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra caldeorum. Deserentes itaque criminas patrum suorum que in multitudine deorum erant unum deum coluerunt: qui et precepit eis ut eirent in desertum: et habitarent in terra. Cumque operuisset omnem terram famines. descendere in egiptum: illique per quadringentos annos sit multiplicati sunt: ut numerari eorum non posset exercitus. Cumque gravaret eos rex egipti atque in edificationibus urbium suarum in luto et latere subiugasset eos: clamauerunt ad dominum suum et per

cussit totā terram egypti. plagis
 variis. Quāq; eiecissent eos egip-
 ti a se. et cessasset plaga ab eis
 et iterū eos uellent capere ⁊ ad
 suū seruitiū reuocare. fugienti-
 bus hijs deus celi mare aperuit:
 ita ut hinc inde aque q̄si mur⁹
 solidarentur: et isti pede sicco sū-
 dum maris pambulādo tran-
 sirent. In quo loco dum innum-
 erabilis exercit⁹ egyptiorū eos
 p̄sequeret. ita aquae coepit
 esse: ut nō remaneret uel unus.
 qui factum posteris nūciaret.
 Egressis etiam mare rubrū de-
 serta syria montes occurrerūt: in
 q̄b; nunq; homo habitare po-
 tuit: uel fili⁹ hoīs requieuit. A-
 lii fontes amari obdulcati sūt
 eis ad bibendū: ⁊ p̄ annos qua-
 draginta ammonā de celo cose-
 nta sunt. Obiitq; ingressi sūt:
 sine arcu ⁊ sagitta. ⁊ absq; lau-
 ro et gladio. deus eorū pugna-
 uit pro eis et uicit. Et nō fuit q̄
 in sulcasset p̄p̄o isti: nisi quādo
 recessit a cultu domini dei sui.
 Quocircaq; autē p̄ter ipm
 deum suū alterū coluerunt: da-
 ti sunt in predā et in gladiū et
 i obprobriū. Quocircaq; ac-
 ceperunt se recessisse a cultu
 dei sui: dedit eis de⁹ celi uirtu-
 tem resistendi. Deniq; canane-
 um regem et iebusū. ⁊ pharise-
 um et euēum et ethiū et amor-

reum et omnes potētes in egebō
 prostrauerunt: et terras eorū et ci-
 uitates eorū ipi possederūt: ⁊ ul-
 q; dum nō peccarēt in conspectu
 dei sui erāt cum illis bona. De-
 us enī illos odit iniquitatem.
 Nam et ante hos annos cum
 recessisset a via quam dederat
 illis deus ut ambularent in ea.
 exterminati sunt p̄p̄s a multis
 nationib;: ⁊ plurimū eorū capti-
 ui abducti sunt in terram nō su-
 am. Plur autē reuersi ad dñm
 deum suū de dispersione qua dis-
 persi fuerant adunati sunt: et
 ascenderūt montana hec omnia:
 et iterū possident iherlm. ubi sūt
 sancta sanctorum. Nunc ergo
 mi dñe perquire si ē aliqua ini-
 quitas eorū in conspectu dei eorū:
 ascendam⁹ ad illos quā et adē-
 scadet illos deus eorū abis: ⁊ sub-
 iugati erunt sub iugo potētie
 tue. Si uero nō est offensio po-
 puli hui⁹ coram deo suo nō po-
 terimus resistere illis: quā deus
 eorū defendet illos: et erimus in
 obprobriū uniuēse terre. Et fact-
 um ē cum cessasset loqui adhi-
 os uerba hec: irati sunt omnes
 magnates holofetims. et cogi-
 tabant interficere eum dīctes
 ad alterutrū. Quis est iste q̄ fili-
 os israhel posse dicat resistere
 regi nabuchodonosor. et exerci-
 tibus eius: hoīes inermes et sine

virtute. et sine peritia artis pu-
gue: Ut ergo agnoscat achior
qui fallit nos. ascendimus in
montana: et cum capta fuerint
portæ eor: tunc cum eis gladio
transuerberabit: ut sciant omnes
gentes qui nabuchodonosor
deus terre est. et propter ipsum alius
non est.

Actum est autem cum cessas-
sent loqui: indignatus holofe-
nes vehementer dixit ad achior:
Quomodo prophetasti nobis dicens quod
gens israel defendat a deo suo:
ut ostendat tibi quoniam non est deus
nisi nabuchodonosor: cum per-
cussimus eos omnes sicut homines
vnu. tunc et ipse cum illis assimo-
rum gladio interfecit: et omnis
israel secum perditione disperiet:
et probabis quoniam nabuchodono-
sor dominus sit vniuersę terre. Tuncque
gladius militie mee transiet per
læticia tua: et confusus cadet inter
vulneratos israel: et non respi-
rabis ultra donec extiteris
cum illis. Porro autem si prophetia
tuam veram existimas non con-
tradat vultus tuus: et pallor qui
faciem tuam obtinet abscedat a
te: si verba mea hæc putas imple-
ri non posse. ut autem noueris quod
a simul cum illis hæc reperieris:
ecce ex hac hora illorum populo soci-
aberis: ut dum dignas mei gla-
dij penas receperint. ipse simul

ulioni succedat. Tunc holofe-
nes precepit secuis suis: ut com-
prehenderent achior et ducerent eum
in bethulia: et tradissent eum in
manus filiorum israel. Et acci-
piens eum secus holofernus.
profecti sunt per campestria: sed
cum appropinquassent ad mon-
tana. exierunt contra eos fun-
dularii. Alii autem diuerentes a
latere montis. ligauerunt achior
ad arborem manibus et pedibus:
et sic victum de restibus dimiserunt
eum: et reuersi sunt ad dominum su-
um. Porro filii israel descen-
dentes de bethulia. venerunt ad
eum. Quem soluentes dixerunt
ad bethuliam: atque in medium populi
illum statuentes percutant eum.
quod rectum esset quod illum victum assi-
morum reliquisset. In diebus illis erant
illius principes. ozias filius nuch
a de tribu simeon: et tharai qui
et gothomel. In medio namque se-
mor et in conspectu omnium achior
dixit omnia que locutus fuerat
ab holoferne interrogatus: et quod
hæc populus holofernus voluisset.
propter hæc verbum interficere eum:
et quemadmodum ipse holofernus
iratus uisisset cum israelitis
hæc de causa tradi: ut dum vin-
ceret filios israel. tunc et ipsum
achior diuersis mibet supplici-
is interficeret: propter hoc quod dixisset.
deus celi defensor eorum est. Cumque

archio: uniusa hec exposuisset:
omnis populus cecidit in facie ado-
rantes dominum: et communis lamenta-
tione et fletu unanimiter preces
suas domino effuderunt dicentes. Do-
mine deus reli et terre iuuere superbia
eorum et respice ad nostram humi-
litate: et facie sanctorum tuorum at-
tende: et ostende quoniam non declinamus
presumentes de te: et presumentes de
se et de sua virtute gloriantes hu-
milias. Finito itaque fletu: et pro
totum die oratione populus comple-
ta: consolati sunt archio: dicentes.
Deus patrum nostrorum cuius in virtu-
tem predicasti. ipse tibi hanc dabit
viassitudinem: ut eorum magis tu
interitum videas. Cum vero dominus
deus noster dederit hanc libertatem
seruis suis: sic et tecum deus in me-
dio nostri. ut sicut placuit tibi ma-
num tuam omnibus: converteris no-
biscum. Tunc omnes finito con-
silio suscepit eum in domum suam:
et fecit cenam magnam. Et vocatis
omnibus prespicis. simul expleto
ieiunio refecerunt. Postea vero
convocatus est omnis populus: et pro
totam noctem intra ecclesiam ora-
uerunt: petentes auxilium a deo israel.

Holofernes autem VII
altera die precepit exercitibus
suis: ut ascenderet contra bethuliam.
Erant autem pedites bellatorum tri-
tingenti milia et eques vigin-
t duo milia: preter preparatio-

nes virorum illorum quos occupa-
uerat captivitas: et adducti fu-
erant de pinnis et orbibus om-
nium iuuentutis. Omnes para-
verunt se pariter ad pugnam. con-
tra filios israel: et venerunt per
repidum montis usque ad apicem
quem respicit super dothanum a loco quem
dicitur belma. usque ad thersimonem quem
est contra eldelon. Filii autem israel
ut viderunt multitudinem illorum
prostraverunt se super faciem int-
rentes cuneam super capita sua:
unanimiter orantes ut deus israel
misericordiam suam ostenderet su-
per populum suum. Et assumptis ar-
ma sua bellica. sederunt pro loco
quem angustis itineris terram
dirigit inter montuosos: et erant
custodientes ea tota die et nocte.
Porro holofernes dum circum
per greum reperit quem fons qui
influebat aqueductum illorum a
parte australi extra civitatem di-
rigeret: et ibidem precepit aqueduc-
tum illorum. Erant tamen non longe
fontes a muris et quibus fuerant
videbantur haurire aquam: ad re-
fontellum potius quam ad potan-
dum. Sed filii ammon et moab.
accesserunt ad holofernem dicentes.
Filii israel non in lancea nec in
sagitta confidunt: sed montes de-
fendunt illos: et mununt illos
colles in principio cisternarum. Ut
ergo sine congregatione pugne

possis superare eos pone custo-
des fontium ut non hauriant ex
eis: et sine gladio interficias eos:
vel certe fatigati tradant civi-
tatem suam quam putant in montibus
positam superari non posse. Et
placuerunt verba hec coram holo-
ferne et coram satellitibus eius: et con-
stituit per girum circumarios per sin-
gulos fontes. Cumque ista custo-
dia per dies viginti fuisset reple-
ta. Defecerunt cisternae et collectio-
nes aquarum omnibus inhabitanti-
bus bethulia: ita ut non esset in-
tra civitatem unde satiarentur vel
una die: quia ad mensuram daba-
tur populo aqua quod die. Tunc
ad omnem congregavit omnes viri femi-
naeque iuvenes et pueri. Omnes simul
una voce dixerunt. Iudicet deus inter
nos et te: quia fecisti in nos mala.
nolens loqui pacifice cum adversariis:
et propter hoc vendidit nos deus in
manibus eorum. Et ideo non est quod ad-
iuvet: cum persternamur ante oculos
eorum in sinu et perditione mag-
na. Et nunc congregate universos
qui in civitate sunt: ut sponte tradi-
mus nos omnes populo holofer-
nis. Melius est enim ut capivi be-
nedicamus deum universos: quam
moriamur et simus obprobrium
omni carni: cum videmus uxores
nostras et infantes nostros mori
ante oculos nostros. Constatu-
mur hodie velum et terram et deum pa-

trui nostrorum: quod ultiscitur nos secundum
promissam nostram. ut iam tradaris civi-
tatem in manum mulieris holofer-
nis: ut sit finis nostrae brevis in-
ore gladii: quod longior esset in
ariditate siccis. Et cum haec dixisset:
factus est stridor et ululatus mag-
nus in ecclesia omnibus: et per multas
horas una voce clamaverunt
ad deum dicentes. Peccavimus cum
patribus nostris: iniuste egimus:
indignamur fecimus. Tu quia pius es
miserece nostri. et in tuo flagello
vindicta indignitates nostras: et noli
cadere confusus te populo qui igno-
rat te: ut non dicant inter gentes
ubi est deus eorum. Et cum sanguinibus
clamoribus et huiusmodi fleatibus
lassati fuissent: resurgens orans
infusus lacrimis dixit. Equo a-
nimo esto et fides: et hos quinque
dies expectamus a domino misericordiam.
Foris est enim indignationis suae
absolvet: et dabit gloriam nomini suo.
Si autem consolatus est quinque diebus non
venit adiutorium: faciemus haec
verba quae locuti estis. **VIII**

Et factum est cum audisset haec ver-
ba iudith vidua. quae erat fi-
lia merari. filii vero filii ioseph
filii ozie filii elai filii iaminor. fi-
lius gedron filii rason filii archi-
tob filii methie filii mani filii
nathanie filii salathiel filii sy-
meon filii ruben: et vir eius fuit
manasses: qui mortuus est in diebus

messis ordeat: instabat enim
 sup alligātes manipulos ī cā-
 po et venit etrus sup caput ei⁹:
 et mortuus est in bethulia ciui-
 tate sua et sepultus est illic cum
 pñib; suis. Erat aut iudith relic-
 ta eius vidua tam annis trib;
 et mensib; sex. Et in superiorib;
 dom⁹ sue fecit sibi secretū tibi-
 culum in quo cum puellis suis
 clausa morabat⁹: et habēs sup
 lumbos suos nihilum. ieiuna-
 bat omib; dieb; vite sue: preter
 sabbata et neomenias. et festa
 domus israel. Erat autem e-
 legans aspectu omnis: cui vir-
 tu⁹ reliquerat diuinitas multas
 et familiā copiosam: ac posses-
 siones armentis bouum et gregi-
 bus vinū plenas. Et erat hec ī
 omib; famosissima. quoni-
 am timebat dñm valde: nec fac-
 tū q loqueret de illa verbū malū.
 Hec itaq; cum audisset quoni-
 am ozias. pmississet q; tñsado
 quito die traderet ciuitatē: misit
 ad pñb;eros thabai et tharmi.
 Et uenerūt ad illā: et dixit illis.
 Quid est hoc verbū in quo cōsen-
 sit ozias. ut tradat ciuitatē assi-
 rijs: si int̄ quinq; dies nō uenerit
 uob; adiutoriū. Et q; estis uos
 q; temptatis dñm. Nō ē iste ser-
 mo qui misericordiam. prouocat: sed
 potius qui iram excitat. et furo-
 rem accendat. Posuistis uos

tempus miserationis dñi: et in
 arbitriū ur̄m diem constituistis
 ei. Sed q̄a paues dñs ē. in hoc
 ipso peniteam⁹: et ī dulgētiā ei⁹
 lacrimis postulem⁹. Nō cū q̄si
 homo de⁹ sit cōmunicat⁹: neq;
 sicut filius hoīs ad iracūdiā in-
 flānabit. Et ideo humilem⁹ il-
 li aīas nr̄as: et ī spiritu cōstitui-
 hūiliato. seruētes illi. dicam⁹
 fletus dñi. ut scdm volūtatē su-
 ā sit sanatus nobiscū tuo mīam
 suā: ut sicut turbauit cor nr̄m
 in superbia cor: ita etiā de nr̄a
 humilitate gloriemur: quū nō
 sum⁹ secū pñā patrū nr̄orū q;
 dereliquit dñm suū. et adorauē-
 runt deos alienos: pro quo sce-
 lere dati sunt in gladiū. et ī ra-
 pinam. et in cōfusionē minui
 sunt. Nos autē alterū dñm nesci-
 mus preter ipm. Expedem⁹ hu-
 miles cōsolationē ei⁹. et requi-
 ret sanguinē nr̄m de afflictioni-
 bus inimicorū nr̄orū: et humili-
 abit omēs gentes quicūq; in-
 surgūt cōtra nos: et faciet illas
 sine honore dñs de⁹ noster. Et
 nūc fētes quū uos q; estis pñb;e-
 ri ī pñlo dñi. et ex uobis pendit a-
 nima illorū: ad eloquiū uestrū
 corda eorū reigite: ut memores
 sint quia temptati sunt patres
 nr̄i. ut pharentur si uere colerēt
 deū suū. Memores esse debent
 quō pater noster abrahā temp

tatus est: et p multas tribulatio-
nes pbatus. dñi amicus effectus
ē. Sic isaac. sic iacob. sic moy-
ses: et omnes q̄ placuerūt deo. p
multas tribulationes trāsierūt
fideles. Ali autē q̄ temptatione
nō suscepti cum timore dñi.
et in patientia suam et impro-
perū mormurationis sue cō-
tra dñm pulerūt: exterminati
sunt ab exterminatore: et a ser-
pētibus perierūt. Et nos ergo nō
ulascamur nos p hīs q̄ pati-
mur: sed reputantes pcc̄is nris
hec ipsa supplicia minora esse:
flagella dñi q̄si lecti q̄ corrip-
imur ad emendationē et nō ad p-
ditionem nr̄am euersisse creda-
mus. Et dixerunt illi ozias et p-
sibiter. **D**ñe q̄ locuta es nra sūt:
et nō est in sermonibus nris ulla
reprehensio. **N**ūc ergo ora pro
nobis: quā mulier sancta es. et
timēs dñm. Et dixit illis iudith.
Sicut qd̄ potui loqui dei esse
recognoscens: ita qd̄ facere dispo-
siui pbare si ex deo est. et orate
ut firmū faciat dñs cōsiliū meū.
Stabis vos ad portam nocte
ista: et ego exā nū abraham:
et orate ut sicut dixistis i diebus
q̄nq; respiciat dñs p̄lm suū is-
rahel. Vos autē nolo sciretū
actū meū: et usq; dum renūci-
etis vobis. nil aliud fiat nisi orati-
o pro me ad dñm dñm nr̄m. Et

dixit ad eā ozias p̄nceps iude.
Date in pace: et dñs sit ecū in
ultionē inimicorū nr̄orū. Et reu-
tentes abierunt. **VIII**

Omb; ascendētib; iudith i-
gressa est oratoriū suū: et
induens se cilicio posuit cinerē
sup caput suū: et p̄sternens se
dño clamabat ad dñm dicens.
Dñe deus p̄ris mei symeon. qui
dedisti illi gladiū in defensionē
alienigenarū qui violatores re-
tulerūt in coniugatione sua. et
demidauerunt fecerunt virginis
in cōfusione: et tradisti mulieres
illoz in predā. et filias illos in
captivitātē. et omnem predā in
diuisione seruīs tuis q̄ zelau-
runt zelū tuū: subueni quiesce
dñe dñs meus michi uidue. Tu
cū fecisti priora: et illa post il-
la rogasti: et hoc factū est. qd̄
ip̄e voluisti. **D**ñes cū uir tuus
parate sunt: et tua iudicia i ius-
tia p̄uidentia posuerūt. **R**espice cal-
tra assiriorū nunc. sicut nūc cal-
tra egyptiorū uidere dignatus es:
quādo post seruos tuos arma-
ti currebāt. confidentes in qua-
drigis et in equitatu suo et in
multitudine bellatorū. **S**ed as-
pexisti sup castra eorū: et tenebre
fatigauerūt eos. tenuit pedes
eorū abissus: et aque operuerūt
eos. **S**ic fiat et isti dñe. qui cōfi-
dūt in multitudine sua. et i ius

ribus suis. et in conis. et in sagittis suis. et in lanceis gloriatur: et nesciunt quia tu ipse es deus noster qui conteris bella ab initio. et dominus nomen est tibi. Erige brachium tuum sicut ab initio: et allide virtutem eorum in virtute tua. Cadat virtus eorum in iracundia tua. qui permittit se violare sancta tua: et pollute tabernaculum nostrum: et decere gladio suo cornu altaris tui. Fac domine: ut gladio proprio eius supbia amputentur. Capiatur laqueo oculorum suorum in me: et punitis eum et labijs caritatis mee. Da michi in animo constantiam ut contemnam illum: et virtutem: ut euertam illum. Erit enim hoc memoriale nostrum tui: cum manus femine decernerent eum. **N**on enim in misericordia est virtus tua domine: neque in equorum viribus voluntas tua. Nec superbi ab initio placuerunt tibi: sed humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Deus celorum. creator aquarum. et dominus totius creature. Exaudi me miseram deprecantem: et de tua misericordia presumantem. Memoro domine testamenti tui. et da verbum in ore meo. et in corde meo consilium roboratum domini tua in sanctificatione tua permaneat: et omnes gentes agnoscant quia tu es deus et non est alius preter te. **X**

Factum est autem cum cessasset clamare ad dominum: surrexit de loco in quo iacebat. prostrata ad dominum. Vocavitque abram suam. et descendens in domum suam. abstulit a se olivum: et genuit se vestimentis viduitatis sue. Et lauit corpus suum. et unxit se murre optimo: et discriminauit crinem capitis sui. et imposuit murem super caput suum: et induit se vestimentis iocunditatis sue. Et viduit sabbalia pedibus suis: assumpsitque dextallola: et lilia. et iacres et anulos: et omnibus ornamentis suis ornauit se. Cum etiam dominus contuleret splendorem: qui omnes ista compositus non se libidine. sed se virtute pendebat. Et ideo dominus hanc nullam pulchritudinem amplauit: ut incomparabili decore omnium oculis appareret. Imposuit itaque abire sue ascensionis vini. et vas olei et potentiam et lapides. et panes et caseum: et perfecta est. Cumque venisset ad portas civitatis: invenierunt expectantes eam. et presbiteros civitatis. Qui cum vidissent eam: stupentes mirati sunt nimis pulchritudinem eius. Nichil tamen interrogantes eam: dimiserunt insistentibus. Deus patrum nostrorum de tibi gratiam: et omne consilium: cui cordis sua virtute roboraret: et gloriaretur super te iherusalem. et sit no

men tuū in numero sanctorū et
iustorū. Et dixerunt hi qui illi
erāt. omnes una voce fiat fiat.
Iudith uero orās dñm: insuit
p portas. ip̄a et abra h̄. Factum
est autē cū descendere mōē
circa ortū diei: occurrerūt ei re-
ploratores assiriorū: et tenuerūt
eam dicentes. Unde uenis: aut
quo uadis: Que respōdit. Fili-
a sum hebreorū. Pro ego fugi
a facie eorū: quā futurū agnouī
q̄ dñs uobis in depredationē.
pro eo q̄ cōtinētes uos nolu-
erūt ultra tradere sepos: ut iue-
nirent misericordiam in conspectu
uestro. Hac de causa cogitaui
interiū dicens. Dada ad faciem
principis holofernus ut indicem
illi secreta illorū: et ostendā illi
quo aditu possit obtinere eos:
ita ut nō cadat uir unus de ex-
ercitu eius. Et cū audissent uiri
illi uerba eius. cōsiderabāt faci-
em eius: et erat in oculis eorū
stupor: quā pulchritudinē eius
mirabantur nimis. Et dixerunt
ad eam. Cōseruasti aīam tuā:
eo q̄ tale reperisti cōsiliū ut de-
cideres ad dñm nr̄m. Hoc au-
tem scias: quā cū steteris in con-
spectu eius bene tibi faciet: et re-
ris gratissima ī corde ei⁹. Dux-
eruntq; illā ad tabernaculū ho-
lofernis: nūciantes eam. Cūq;
intrasset ante faciem ei⁹: statim

capt⁹ est in sine oculis holofe-
rnis. Dixeruntq; ad eum sacelli-
tes eius. Quis cōtinuat p̄lm
hebreorū qui tam decoras muli-
eres habent: ut nō p̄ his meri-
to pugnare dita eos debam⁹?
Dicens itaq; iudith holofernē
sedente in conopeo qd̄ erat re-
purpura et auro. et smaragdo
et lapidib; p̄iosis intertū: et cum
in faciem eius intendisset. ado-
rauit eum prosternēs se super ter-
ram: et eleuauerunt eam secū
holofernis inberet domo suo.

Cum holofernis **AI**
dixit ei. Equo animo es-
to et noli pauere in corde tuo:
quā ego nunquā noui uirū q̄
uoluit scire nabuchodonoso-
rē regi. Populus autē tuus si
non cōtemplisset me: non alle-
uassent lanceā meam sup̄ eū.
Nūc autē dic michi qua re causa
recessisti ab illis: et placuit tibi
ut uenires ad nos. Et dixit illi
iudith. Summe uerba acceperis:
quā si secut⁹ fuissēs uerba acceperis:
perfectā rem faceret dñs tecum.
Dunt enim nabuchodonosor
repperit. et uixit uirtus eius q̄ ē
in te ad correptionē om̄i aīam
terrancū: quā nō solū hoīes ser-
uiunt illi p̄ te: sed et bestie agri
obtemperant illi. Nūc autē cū
anīm tuā industria. uniuersis
gentib; et indicatū est omni se

culo quā tu solus bonus et po-
 tens es in omni regno eius: et
 disciplina tua omnib; punitis
 punitur. Nec si latet quā locutus
 est ad te: nec illud ignoratur
 quā ei iusseris euenire. Constat
 enim deū nostrū sic peccatis offen-
 sum: ut mādauerit p. pphetas
 suos ad pplm: q. cadat nū p.
 peccatis suis. Et quā scūt se of-
 fendisse deū suū filij israhel: tre-
 mor tuus sup ipsos est. Insup
 etiam famēs inuasit eos: et ab-
 ariditate aque. iam inter mor-
 tuos cōputant. Dnūq; hoc or-
 dinant. ut interficiant peccata
 sua et bibāt sanguinē eorū: et
 sancta dñi sū que p̄cipit deus
 nō coniungi. in seumēto uino
 et oleo. Nec cogitauerūt impē-
 dī: et volūt consumere. q. nec
 manib; deberēt cōtingere. Ergo
 quā hec faciūt: rectū est quā in p-
 ditionē dabūtur. Quā ego an-
 la tua cognosces fugi ab illis:
 et misit me dñs h. ipa mūnare
 tibi. Ego enī ancilla tua deū co-
 lo etiā nūc apud te: et exiet an-
 la tua. et orabo deū: et dicet mi-
 chi. quādo sis reddat peccm suū.
 et uenēs mūnabo tibi: ita ut e-
 go adducā te p. mediā iherlm.
 Et habebis omnem pplm isrl. si-
 cut oues qbus nō ē pastor. et
 nō lateabit uel unus cōtra te:
 quā hec michi dicta sunt p. pro-

uidentiā dñi. Et quā iratus ē illis
 de: hec ipa missa sunt mūnare
 tibi. Placuerūt aut oīa uerba
 hec corā holofertis et coram pu-
 eris eius. et mirabant ad sapi-
 entiā eius: et dicebāt alter ad al-
 terum. Nō est talis mulier sup
 terram in aspectu. in pulchritu-
 dine et in sensu uerbor. Et dix-
 it ad illam holofertis. Venite
 cū deus qui misit te ante pplm.
 ut des illū tu in manibus nr̄is.
 Et quā bona est pmissio tua: si
 fecerit michi hoc. deus tuus erit
 et meus deus. et tu in domo na-
 buchodonosor magna eris: et
 nomē tuum nominabunt in
 uniuersa terra. **XII**

Quā iussit eū introire ubi
 repostiā erāt thesauri ei.
 et iussit illis manere tam et con-
 stituit quā daret illi de conuiuio
 suo. Cui respōdit iudith et dix-
 it. Nūc non potero mādutare
 te hīs que michi p̄cipis tribu-
 ne ueniat sup me offensio. E-
 hīs aut q. michi detuli mandu-
 cabo. Cui holofertis ait. Si de-
 fecerint tibi ista que tecum detu-
 listi: quā faciem? tibi: Et dixit iu-
 dith. Diuit aīa tua dñe meus.
 quā nō expeidet oīa h. ancilla
 tua: donec faciat de. in manu
 mea hec q. cogitavi. Et induxe-
 runt illā serui ei. in tabernacu-
 lum. quo p̄ceperat: et petiit dñ

introidet ut daret ei copia nocte.
 et ante lucē egredi foras ad ora-
 tionem. et deprecandi dñm. Et p̄-
 cepit cubicularijs suis ut sicut
 placeret illi exiret et introiret ad
 adorandum dñm suū per triduum.
 Et reibat noctib; ī vallē bethu-
 lie: et baptisabat se in fonte a-
 que. Et ut ascendebat. orabat
 dominū dñm israel ut dirige-
 ret viā eius ad liberationē po-
 puli sui. Et introiēs munda ma-
 nebat in tabernaculo. usq; dū
 acciperet escam suā in vespertū.
 Et factū est. quarta die. holo-
 ferres fecit cenam secus suis:
 et dixit ad vagabundum eunuchum.
 Vade et suade hebreā illam ut
 sponte cōsentiat habitare meū.
 Sedū est cū apud assirios si fe-
 mina irideat virū agendo ut
 in munus ab eo trāseat. Tunc
 intūit vagabundus ad iudith et dixit.
 Non vereatur bona puella
 introire ad dñm meū ut hono-
 rificetur ante faciem eius: et man-
 ducet cū eo et bibat vinū in iocū-
 ditate. Cui iudith respōdit.
 Que ego sum ut contradicā dñō
 meo: Quāte qd̄ erit ante oculos
 eius bonū et optimū faciam.
 Quicquid aut illi placuerit hoc
 michi erit optimū omnib; dieb;
 vite mee. Et surrexit et ornauit
 se vestimēto suo: et ingressa ste-
 tit ante faciem eius. Cor aut holo-

ferres cōcussum est: erat etiā ar-
 dens in concupiscentia eius. Et
 dixit ad eam holofernes. Bibe
 nūt et accumbe in iocūditate:
 quā iuvenisti gratiā corā me. Et
 dixit iudith. Bibā dñe: quon-
 iam magnificata ē anima me-
 a hodie p̄ omnib; dieb; meis.
 Et accepit et manducauit et bi-
 bit corā ipso ea que parauerat
 illi ancilla ei⁹. Et iocūdus fact⁹
 est holofernes ad eam: bibens
 vinū multū nimis quantum nū-
 quā biberat in vita sua. **XIII**

Et autē secundo factū est festi-
 uerūt serui illi⁹ ad hosi-
 na sua: et cōclusit vagabundus ostia
 cubiculi et abiit. Erāt autē oēs
 satietati a vino. Erātq; iudith
 sola in cubiculo. Porro holo-
 ferres iacebat in lecto nimis e-
 brietate sopit⁹. Dixitq; iudith
 puelle sue. ut staret foris ante
 cubiculū et obseruaret. Retie-
 q; iudith ante lectū. orās cū lacri-
 mis et labiorū motu ī silēcio di-
 cēs. Cōfirma me dñe deus israel.
 et respice in hac hora ad opera
 manū mearū: ut sicut paup̄is
 et iherlm̄ civitatē tuā regas: et li-
 qd̄ credens p̄ te posse fieri cogi-
 tavi perficā. Et cum hec dixisset:
 accessit ad colūmā q̄ erat ad ca-
 put lectuli eius: et pugnionē ei⁹
 qui in ea ligatus pēderat exsol-
 vit. Cūq; euagmasset illū ap-

prehendit comam capitis ei⁹ ⁊ ait. **C**ōfirma me domine deus ī hac hora. Et percussit bis in ceruicem eius. et abscidit caput eius: et abstulit canopeū eius a columinis. ⁊ euoluit corpus eius truncū. Et post pusillū exiit ⁊ tradidit caput holofernis ancille sue: ⁊ iussit ut mitteret illud ī perā suā. Et exierunt due scdm cōsuetudinē suā quasi ad orationem. et transierūt castra: ⁊ gigantes vallē uenerūt ad portā ciuitatis. Et dixit iudith a lōge custodib⁹ muroꝝ. **A**perte portas quā nobiscū ē deus: q̄ fecit uirtutem in isrl. Et factū ē cum audissent uiri uocem ei⁹. uocauerūt presbiteros ciuitatis. Et occurrerūt ad eam omnes. a minimo usq; ad maximū: quoniam am specauerūt eam iam nō esse uenurā. Et accendētes luminaria cōgirauerūt circa eā omnes. Illa autē ascendēs ī eminētiore locum: iussit fieri silentiū. Cūq; omnes tacuissent: dixit iudith. **L**audate dñm deū nr̄m q̄ nō deseruit sperātes ī se: et ī ancillā suā. adimpleuit misericordiā suā. quā promisit domui isrl: ⁊ interfecit in manu mea hostem ppli sui in hac nocte. Et proferēs de pera caput holofernis. ostendit illis dicens. **E**cce caput holofernis p̄ncipis milicie assu-

rioꝝ. Et ecce canopeum illi⁹ in quo recumbebat ī ebrietate sua: ubi et per manū femine percussit illū dñs de⁹ noster. **D**ixit autē ip̄e dñs qm̄ custodiuit me angelus eius et hinc euntem ⁊ ibi cōmorantem et inde huc reuertentē: et nō permisit me dñs ancillā suā cōmānari: sed sine pollutione p̄ci reuocauit me uobis. gaudēt in victoria sua in euasione mea. ī liberatione ur̄a. **C**ōfirmamur illi omnes quī bon⁹: qm̄ in seculū misericordia ei⁹. **D**ixērūt autē adorātes dñm dixerunt ad eam. **B**enedixit te dñs in uirtute sua: q̄ per te ad nichilum rediit inimicos nostros. **P**orro oziab p̄ncps ppli israhel dixit ad eam. **B**enedicta es tu filia a dño deo excelsio. p̄ omnibus mulierib⁹ sup̄ terram. **B**enedictus dñs qui creauit celū ⁊ terram. qui te direxit in uulnera capitis p̄ncipis inimicorū nr̄orum. quia hodie nomen tuum ita magnificauit. ut non recedat laus tua de ore hoīm. qui memores fuerint uirtutis dñi in eternū: pro quib⁹ non peperisti anime tue p̄ angustias et tribulationē generis tui: sed subuenisti ruine ante cōspectū dei ur̄i. Et dixit omnis ppl̄s fiat fiat. **P**orro adq̄ior uocat⁹ ur̄i. Et dixit ei. **D**eus isrl cui tu testi-

monium dedisti quod ulciscat se de
inimicis suis: imple caput omni
credulorum in die hac nocte in
manu mea. Et ut probes quia
ita est: ecce caput holofernus qui
in contemptu superbie sue deum israel
contempsit. et ubi interitum minabatur
dicens: cum caput fuit
populi israel gladio perforari prece-
piam lacera tua. Videns autem archi-
or caput holofernus angustia-
tus pro pavoris cecidit in faciem su-
am super terram: et resurrexit anima
sua. Postea vero quam resump-
to spiritui recessit est: prostratus
ad pedes eius. et adoravit eam
et dixit. Benedicta tu a deo nunc
in omni tabernaculo iacob: quia
in omni gente que audierit nomen
tuum. magnificabit super te deus.

Proxit autem **XIII** israel.
Iudith ad omnem popu-
lum. Audite me fratres. Suspendite
caput hoc super muros nostros:
et cum exierit sol. accipiat unus-
quisque arma sua et exeat cum impe-
tu: non ut descendatis deorsum sed
quali impetu facientes. Tunc ex-
ploratores necesse erit ut fugi-
ant ad principem suum exercituum
ad pugnam. Cumque duces eorum co-
currerint ad tabernaculum holo-
fernus. et invenerint eum truncum
in suo sanguine volutatum: deci-
det super eos timor. Cumque cognov-
erint fugere eos ite post illos

securi: quia dominus conteret eos sub
pedibus vestris. Tunc archior videns
virtutem quam fecit deus israel relicto
gentilitatis ritu credidit deo. et
circumdedit carnem propriam suam. et ap-
positus est ad populum israel: et omnis
successio generis eius. usque in
hodiernum diem. Mox autem ut or-
tus est dies. suspendunt super
muros caput holofernus: acce-
pitque unusquisque vir arma sua: et
egressi sunt cum grandi strepitu
et ululatu. Quod videntes explora-
tores. ad tabernaculum cucurre-
runt. Porro hi qui in taberna-
culo erant venientes et ante ingressum
cubiculi preterites. excitati
de gratia magnitudinem arte moli-
erant: ut non ab exercitu abire sed
a sonantibus holofernis rugila-
ret. Nullus enim auderat cubicu-
lum virtutis assidens pulsando
aut mittendo aperire. Sed cum
venissent eius duces ac tribuni
et universi maiores exercitus ass-
riorum: directum cubicularis.
Invocat et excitat illum: quoniam
egressi mures de caucibus suis
ausi sunt provocare nos ad pre-
lium. Tunc ingressus vagans cubi-
culum eius stetit ante cornu. et
plausum fecit manibus suis: sus-
pirabatque cum illum cum iudith dor-
mire. Sed cum nullum motum in-
certis sensu aurium caperet. access-
sit primas ad cornu: et elevans

eam vidit cadaver absq; capite
holofecus in suo sanguine ta-
befactū iacere sup fratri. et cla-
mavit voce magna cum fleu.
et scidit vestimēta sua. Et ingres-
sus tabernaculū iudith nō iue-
nit eā. Et rediit foras ad po-
pulū. et dixit. Una mulier hebre-
a fecit cōfusionē in domo regis
nabuchodonosor. Ecce enī ho-
lofecus iacet in ita. Et caput
eius nō est in illo. Quod dum
audissent p̄ncipes virtutis assy-
riorū. ceciderūt omēs vestimenta
sua: et intollerabilis timor et tre-
mor cecidit sup eos: et turbati
sunt animi eorū valde. Et fact⁹
est clamor in comparabilis in
medijs castrorū eorū. **AV**

Quinq; omīs exercit⁹ deole-
bant holofecū audisset.
fugit mēs et cōfiliū ab eis: et solo
terrorē et metu agitati fugē p̄-
sidiū sumūt: ita ut nullus loq̄-
retur cum primo suo. sed mēdi-
nato capite relictis omib; cua-
dere festinabāt hebreos. quos
armatos sup se vēire audierāt:
fugientes p̄r vias camporū et se-
mitas colliū. Vidēs itaq; filij
isrl fugientes secuti sunt illos.
descendētesq; clangētes tubis et
plūctes post ip̄os. Et quoniā
assyrii non adunati in fugam
ibāt p̄ncipes: filij autē isrl uno
agmine p̄sequētes. debilitabāt

omēs quos iuenerit potuissent.
Missiq; ozias nūcios p̄ omēs
civitates et regiones isrl. Dīs
itaq; regio. omīsq; urbs electā
iuventutē armatam misit post
eos: et persecuti sunt eos in ore
gladij quousq; p̄tulerunt ad
extrematē finū suorū. Reliq̄
autē q̄ erant in bethulia. ingressi
sunt castra assyriorū: et pradam
quam fugientes assyrii relique-
rāt abstulerūt. et onustati sūt
valde. Hī vero qui victores re-
verši sunt ad bethuliā. omnia
queq; erāt illorū abstulerunt se-
cum: ita ut non esset numerus
in p̄corib; in iumentis et ovine:
his mobilibus eorū: ut a mini-
mo usq; ad magnū omnes di-
vites fierēt de p̄dationib; eorū.
Bathin autē summ⁹ pontifex
de iherlm venit in bethuliā cum
universis p̄sbyteris suis. ut vi-
deret iudith. Que tū exisset ad
illū. benedixērūt illā omēs una
voce dicētes. Tu gloria iherlm.
tu letitia isrl. tu honorificētia
p̄pli nr̄i: q̄a fecisti virile et cōfor-
tatiū ē cor tuū eo qd̄ castitatem
amaveris. et post virū tuū alce-
rum nescieris: idō et man⁹ dñi
confortavit te. et idō eris bene-
dicta in eternū. Et dixit omnis
p̄plus fiat fiat. Per dies autē tri-
ginta vix collecta sunt spolia
assyriorū a p̄plo isrl. Porro autē

uniūsa que holofennis preclia-
ria fuisse probata sunt. dederūt
iudith in auro et argento et ves-
tibus et gemmis et omni suppel-
lectili: et tradita sunt omnia illi
a ipso. Et omnes populi gaudebāt
cum mulieribus et virginibus et iu-
uenibus in organis et cytharis.

Quoniam cātauit **XVI**
cāticū hī dñs iudith dīctis.

Incipite dñs ī tympanis. cāta-
te dñs ī cymbalis: modulamī
illi psalmū nouū exultate et in-
notate nomē ei⁹. Dñs cōterēs
bella. dñs nomen est illi: q̄ po-
luit castra sua ī medio populi sui.
ut eriperet nos de manu omī ī-
mītorū nrōrū. Venit assue re
mōtib⁹ ab aquilone in mul-
titudine fortitudinis sue: cuius
multitudo obturauit torrentē
et equi eorū cooperuerūt ualles.
Dixit se īcensurū fines meos.
et iuuenes meos occisurū gla-
dio: infantes meos dare ī pre-
dam. et uirgines ī captiuitatē.
Dñs autē omnipotens nocuit
eum. et tradidit eū ī manus
femine: et cōfudit eum. **N**ō enī
cecidit potens corū a iuuenib⁹:
nec filij erant pūsserūt eū nec
recessi gigantes imposuerūt se
illi: sed iudith filia metati ī spe-
cie faciei sue dissoluit eū. **E**ruit
enī se uestimenta uiduaris: et
induit se uestimēta leticie ī re-

ultatione filiorū isrl. **D**ixit fa-
ciem suā ungento. colligauit
necios suos mīra ad decipi-
endū illū. Sandalia ei⁹ rapue-
runt oculos ei⁹: pulcritudo ei⁹
captiua fecit aīam eius: ampu-
tauit pugione terribē ei⁹. **H**or-
ruerūt p̄se cōstantiā ei⁹. et me-
di audaciā ei⁹. **T**unc exulauē-
runt castra assiriorū quādo ap-
paruerūt humiles mei. arescen-
tes in siti. **F**ilij puellas cōpū-
erunt eos. et sicut pueros fugi-
entes occiderūt eos: p̄ciderūt ī
plio a facie dñi dei nrī. **R**enu-
tāuē dñs: renū nouū cā-
ticus deo nrō. **A**donai dōmīe
magnus es tu et p̄clarus ī
uirtute. et quē superare nemo
potest. **T**ibi seruiat oīs creatu-
ra tua. q̄a dixisti et facta sunt.
mīxisti spiritū tuū et creata sūt.
et non est qui resistat uolūti tue.
Mōtes a fūdāmētis montib⁹
cum aquis: p̄tere sicut cetera hīs-
tent ante faciem tuā. **Q**ui autem
timēt te magni erūt apud te p̄-
dīa. **D**e genu ī surgenti sup-
genus meū. **D**ñs enī omīpo-
tens vindicauit īris: ī die iū-
dicii uisitabit illos. **D**abit enī
ignē et uermes ī carnes eorū:
ut urant et seruiāt usq; ī san-
p̄ternū. **E**t factū est post hī. oīs
ip̄sus post uictoriā uenit ī ihe-
rusalem adorare dñm: et mox

Prologus.

ut purificati sunt obulerunt omnes
holocausta. et vota et reparationes
suas. Porro iudith omni
uersa vasa bellica holocaustis
que dedit illi populus. et canopeum
quod ipsa sustulerat posuit in ana-
thema oblationis. Erat autem
populus iocundus secundum faciem sanc-
torum: et per tres menses gaudi-
um huius victoriae celebratum est
cum iudith. Post dies autem illos ve-
nit quisque rediit in sua. et iu-
dith magnificata est in bethuli-
a: et preclarior erat uniuerse terre
israhel. Erat etiam virtuti cas-
tatis adiuncta: ita ut non cog-
nosceret virum omnibus diebus vite
sue. ex quo defunctus est manaf-
ses vir eius. Erat autem diebus festis
procedens cum magna gloria.
Mansit autem in domo viri sui an-
nos centum quinquaginta et dimisit abra-
ham liberam: et defuncta est ac
sepulta cum viro suo in bethu-
lia: luxitque illa omnis populus diebus
septem. In omni autem spatio vite
eius non fuit qui perturbaret israel.
et post mortem eius annis mil-
lis. Dies autem victoriae huius festi-
uitatis. ab hebreis in numero
sanctorum dierum accipitur: et coli-
tur a iudeis ex illo tempore us-
que in presentem diem. **Explicit**
liber iudith secundum ordinem latinum
et primum per hebraicum. Incipit prologus
in librum 2 de iudith.

Librum hesther variis
translatoribus constat
esse uicatum: qui
ergo de archiuis he-
breorum relicta sunt uerba et uerbo re-
pressius transtuli. Quem librum
ordino uulgata latinitate hinc
inde uerborum similibus reabit. addens
itaque que ex tempore dici poterant.
et audiri: sicut solitum est scola-
ribus discipulis sumptis thema-
te cogitare. quibus uerbis uni-
potuit qui iniuriam passus est.
uel ille qui iniuriam fecit. Nos autem
o paula et eustochium qui et bi-
bliothecas hebreorum studuistis
intare. et interpretum certamina
comprobastis. cunctas hesther he-
braicam librum per singula uer-
ba latinam translationem aspiciat:
ut possitis agnoscere me nichil
etiam augumentasse addendo: sed fi-
deli testimonio simpliciter sicut
in hebreo habetur. historiam he-
braicam latine lingue tradidisse.
Nec affectamus laudes hominum
nec uituperationes repauescamus:
deum enim placere curantes minus
hominum penitus non timeamus: qui
deus dissipat ossa eorum quod homini-
bus placere desiderat: et secundum
apostolum qui eiusmodi sunt serui-
tuti esse non possunt. Rursus
in libro hesther alphabetum ex mi-
nimo usque ad ducenta litteras fecimus
diuersis in locis: uolentes scilicet

sis et mares et maritima et ma-
mucha septem duces persarum atque
medorum. qui videbant faciem regis
et primi post eum residere soliti
erant: cum scirent vashti regina sta-
tueret quod assueti regis imperium
quod per eunuchos mandauerat.
facere nolisset. Responditque ma-
mucha audiente rege atque prin-
cipibus. Non solum regem lesit regi-
na vashti. sed omnes populos et
principes qui sunt in cunctis pro-
vinciis regis assueti. Egre die-
rent sermo regine ad omnes mu-
lires ut continerent viros suos
et dicerent. Rex assuetus iussit ut
regina vashti intraret ad eum.
et illa noluit: atque hoc exemplo
omnes principum coniuges persarum
atque medorum pariter eunt impe-
ria maritorum. Unde regis iusta
est indignatio. Si tibi placet e-
gre diatut edictum a facie tua. et
scribat iuxta legem persarum atque
medorum quod preterit illis non est:
ut nequaquam ultra vashti ingredi-
atur ad regem. sed regnum illius
altera que melior est illa accipi-
at. Et hoc in omne quod latissimum
est provinciarum earum divulgatur
imperium: et tunc uxores tam
maiores quam minores deserunt
maritos suos honorem. Placuit
consilium eius regi et principibus
fecitque iuxta consilium mamucha et
misit epistolas ad universas pr-

vincias regni sui: ut quique gratias
audire et legere poterat diversis
linguis et litteris. esse viros prin-
cipes ac maiores in domibus suis:
et si per cunctos populos divulgari.

In ista gestis
postquam regis assueti indig-
natio defertur erat. recordata est
vashti que fecisset vel que passa
esset. dixeruntque pueri regis ac
iuniorum eius. Quarta die regi
puelle virgines ac speciosas. et
mittantur qui considerant per uniu-
sas. puellas puellas speciosas
et virgines: et adducant eas ad
ciuitatem suam. et tradant in do-
mum feminae sub manu regis
eunuchi qui est praefectus et iustos
mulierum regiarum: et accipiant mun-
dum mulierum et cetera ad usus
necessaria. Et quicumque inter omnes
oculis regis placuerit. ipsa reg-
ine per vashti. placuit sermo re-
gi: et ita ut suggereretur illi fi-
eri. Erat vir iudeus in suis ciui-
tate vocabulo mardocheus filius
iair filii semei. filii iis. de stirpe
beniamin. qui translatus fuerat de
iherusalem. eo tempore quo ierichonam
regem iuda nabuchodonosor
rex babilonis transtulerat: qui fu-
it nutricius filie regis sui edisse quod
altero nomine vocabatur hester. et
utrumque partem amiserat. pulchra
iunioris et decora facie. Mox tunc
quod praefectus ac miles mardocheus

sibi eam adoptauit in filiā. Eū-
q; petebat regis imperiū. et
iuxta mandatū illi⁹ multe pul-
tre virgines adducebantur sūā. et
egro tradere eunuchis: hester
quoq; inter ceteras puellas ei
tradita ē ut seruaret ī numero
feminarū. Que placuit ei et iue-
nit gratiā in aspectu illius. Et
precepit eunuchis ut accelleret
mundū mulierū et traderet ei
partes suas. et septem puellas
speciosissimas de domo regis:
et tam ipam quā predilectas
n⁹ ornatet atq; recollet. Que
noluit inditare ei ipsam et parti-
am suā. Mardocheus nū p^{re}ce-
rat ei ut de hac re omnino reti-
neret: quā deambulabat cotidi-
e ante vestibulū domus ī qua
electe virgines seruabātur: cu-
ram agens salutis hester. et scī-
re volens qd ei accideret. Eū au-
tem venisset tempus singulari
per ordinē puellas ut intraret
ad regem. repletis omnib; que
ad cultum mulierū pertinebant
mensis duodecim⁹ petebatur:
ita dūtaxat ut sex menses oleo
ungerentur mirtino. et alijs sex q̄
busdā pignētis et aromantibus
vterent. Ingredietesq; ad regē.
quicquid postulassent ad orna-
tum pertinetes accipiebant et ut
eis placuerat: cōposuit de tristi-
mo feminatū ad regis cubicu-

lum transibat. Et q̄ intraret
vespere egrediebatur mane: atq;
inde in scias edes deducebantur
que sub manu sasagari sumu-
bi erāt. qui concubinis regis p^{re}-
sident: nec habebat potestatem
ad regem ultra redeūdi nisi vo-
casset rex. et eā venire iussisset re-
noīe. Eoluto autē tempore per
ordinē: instabat dies quo hes-
ter filia abiabib fratris mardo-
chei. quā sibi adoptauerat in fi-
liam. deberet intrare ad regem.
Que nō quesuit mulierū cul-
tum: sed quicūq; voluit egrotus
eunuchis custos virginū. hec
ei ad ornatū dedit. Erat nū for-
mosa valde et incredibili pulch-
ritudine: omni oculis gratiosa et
amabilis videbatur. Ducta ē ita-
q; ad cubiculum regis assueti-
mensis decimo qui vocatur the-
beth. septimo anno regni ei⁹: et
adornauit eam rex plusquam
omnes mulieres: habuitq; gra-
tiam et misericordiam corā eo sup-
er omnes mulieres: et posuit diademā
regni in capite eius: fecitq;
eam regnare in loco vasisbi. Et
iussit cōmuni p^{re}parari p^{re}magi-
nū nūctis p^{re}ncipib; et seruis
suis. pro cōmitione et nupti-
is hester. Et dedit requiem vniū-
suius: ac dona largitus ē
iuxta magnificentiā p^{re}ncipalē.
Eunq; et lecto querebatur virgi-

nes. et congregarentur. mardocheus manebat ad ianuam regis: necdumque prodiderat hester patriam et populum suum. iuxta mandatum eius. Quicquid enim ille precipiebat obseruabat hester: et ita cuncta faciebat ut eo tempore solita erat quod eam paruulam nutrebat. Eo igitur tempore quo mardocheus ad regis ianuam morabatur. irati sunt bagathas et chares duo eunuchi regis. qui ianitores erant et in primo palatii limine residebant: uolueruntque insurgere in regem et occidere eum. Quod mardocheum non latuit. Statimque nuntiavit regi hester: et illa regi ex nomine mardochei quod ad se rem detulerat. Quisitus est et inuentus: et appensus est uterque eorum in pambulo. Et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut pro uita sua aliquid repensaret ei. Mandatumque est historiis et annalibus traditum coram rege. III

Post haec rex assuerus exaltauit aman filium amadachi qui erat de stirpe agag: et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. Cunctique serui regis qui in foribus palatii uocabantur flectebant genua. et adorabant aman. Sic enim preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu. neque adorabat eum. Qui dixerunt puti

regis qui ad fores palatii residebant. Cur preter ceteros non obseruas mandatum regis? Cunctique hoc trebrius dicerent. et ille nollet audire: nuntiauerunt aman sore cupientes utrum persueraret in sententia. dixerat enim eis se esse iudam. Quod cum audisset aman. et experimento probasset quod mardocheus non sibi flecteret genua nec se adoraret. iratus est valde: et pro nichilo duxit in unum mardocheum nutre manum suas: audierat enim quod esset gentis iudee: magisque uoluit omnem iudeorum qui erant in regno assueri perdecere nationem. Mense primo cuius uocabulum est nisan. anno duodecimo regni assueri. missa est sor in ueniam que hebraice dicitur phur totam aman. quo die et quo mense gens iudeorum daret interitum: et exiit mensis duodecimus qui uocatur adar. Dixitque aman regi assuero. Est populus per omnes prouincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus. nouis uenis legibus et conditionibus. insuper et regis scita continentis: et optime nosti quod non repediat regno tuo ut nullo lesceat per licentiam. Si tibi placeret decerne ut preceat: et decem milia talentorum appendam archariis gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua. et de-

dicit eū aman filio amadati de
 progenie agag hosti iudorū:
 dixitq; ad eū. Argētū qđ tu pol-
 liceris tui sit: de ipso age qđ ti-
 bi placet. Porroq; sunt scribe
 regis mense primo nisan terti-
 adecima die eiusdem mensis: et
 scriptū est ut iussit aman ad
 omnes satrapas regis. et iudices
 provinciarū directarūq; genti-
 um. ut queq; gens legere pote-
 rat et audire. pro varietate lin-
 guarū et noīe regis assuerit: et
 hīe signate ipsius anulo misse
 sunt per cursores regis ad unū-
 sas pinnas. ut occiderēt atq;
 deleerēt omnes iudros a puero us-
 q; ad senem parvulos et mulie-
 res. uno die hoc ē tertio decimo
 mēsis duodecimi qđ vocat̃ adar:
 et bona eorū diriperēt. Būma
 aut̃ epistolae hec fuit: ut omnes
 province scirent et pararent se
 ad p̃dictam diem. Et designabāt
 cursores qui missi erant regis
 imperiū replere. Statimq; in
 susis precepit edictū regis: et
 aman celebrāte cōmuniū. et cūc-
 tis iudeis qđ erāt in urbe flētib;

Que cum audis. **III**
 let mardocheus scidit ves-
 timenta sua: et indutus ē sacco.
 et spargens cinerē capiti: et in pla-
 tea medii ciuitatis voce mag-
 na clamabat ostendēs amari-
 tudinē animi sui: et hoc ciulatu

usq; ad fores palatii gradibus.
 Nō eū erat huiusmodi indutus sacco
 aulā regis intrare. In omnibus
 quoq; pinnis oppidis ac lo-
 nis ad qđ crudelis regis dogma p-
 uenerat. plandus ingens erat
 apud iudros. ieiuniū. ululat̃.
 et flētus. sacco et cinere multis
 pro stratu utentib; . Ingressi aut̃
 sūt puellae bestee et eunuchi. nū-
 ciauerūtq; ei. Quā auditis con-
 sternata est: et vestem misit ut
 ablato sacco induerēt eā. Quā
 accipere noluit. Atroxq; atach
 eunuchus quē rex ministrū ei de-
 dicit: p̃cepit ut iret ad mardo-
 cheū et disceret ab eo cur hoc fa-
 ceret: Egressusq; atach iuit ad
 mardocheū: et inuenit eum stā-
 tē in platea ciuitatis ante ostiū pa-
 latii. Qui indicauit ei oīa qđ acci-
 derant. quō aman. p̃miserat ut
 in thesauros regis pro iudros
 nec inferret argētū: exemplar
 qđ edicti qđ p̃t̃ebat in susis dedit
 ei ut regine ostenderet: et mone-
 ret eam ut intraret ad regem. et
 deprecetur eum pro ipso suo.
 Reversus atach nūciauit hel-
 ter omnia que mardocheus dix-
 erat. Que respondit ei: et iussit
 ut diceret mardocheo. Omnes
 scui regis et cuncte que sub di-
 ctione eius sunt norūt p̃miser.
 qđ siue vir siue mulier non vo-
 catus int̃ius atriu regis ita

uerit. absq; ulla cūctatione statim interficiat: nisi forte rex auream virgā ad eum extendit. pro signo clementie. atq; ita possit uiuere. Ego igit quō ad regem intrare poterō: q̄ triginta iā dieb; nō sum uocata ad eū: Quā cum audisset mardocheus rursū mandauit hester dicens. Ne putes qd̄ aīam tuā tantū liberes: q̄am domo regis es p̄ cunctis iudeis. Si nūc nūc sic salueris p̄ aliam occasionē liberabunt iudei: et tu et domus patris tui peribis. Et q̄s nouit utrū idcirco ad regnū ueneris: ut in tali tempe parceris: Rursū q; hester hēc mardocheo uerba mandauit. Vade et congrega om̄es iudeos quos ī suis reperis: et orate p̄ me. Non comedis et nō bibas tribus dieb; et trib; noctib; . et ego cū annululis meis similit̄ ieiunabo: et tunc ingrediar ad regē contra legem facies nō uocata. tradēs q; me morti et p̄lio. Fuit itaq; mardocheus et fecit omnia que hester preceperat. V

Que aut̄ tertiō induta ē hester regalib; uestimētis: et stetit in antio domus regie qd̄ cūc interius contra basilicā regis. Et ille sedebat sup̄ solū suū in cōsistorio palatii cōtra ostium domus. Quq; uidisset hester re-

ginā statim placuit oculis ei⁹. et extendit dextra eam virgā auream quam tenebat manu. Que accedēs osculata est summitatem virge eius: dixitq; ad eam rex. Quid uis hester regīa: Que ē petio tua: Etā si dimidiā partē regni petieris dabit̄ tibi. At illa respōdit. Si regi placet obsecro ut uenias ad me hodie et amari tēcū ad diuinū qd̄ parauim. Statūq; rex. uocare inq̄t cū eo amari ut hester obediat uoluntati. Veniunt itaq; rex et amari ad cōmuniū qd̄ eis regīa parauerat. Dixitq; ei rex postq; uinum biberat habundanter. Quid petis ut detur tibi et pro qua re postulas: Etā si dimidiā partem regni mei petieris impetrabis. Cui respondit hester. Petio mea et preces sunt iste. Si iucū in cōspectu regis gratiā. et si regi placet ut det michi qd̄ postulo et meā impleat petitionē: ueniat rex et amari ad cōmuniū qd̄ parauit eis: et eas aperciā regi uolūtatem meam. Egressus est itaq; illo die amari letus et alacer. Cūq; uidisset mardocheū sedentē ante fores palatii. et nō solū nō assurrexisse sibi sed nec motū quidē de loco sessionis sue. indignatus ē valde: et dissimulata ira reuersus in domū suā cōuocauit ad

se amicos suos et zares uxore
suā: et exposuit illis magnitudi-
nem diuitiarum suarum filiorumque
turba: et quanta cum gloria super
omnes principes et seruos suos
reuehasset. Et post haec ait. Re-
gina quoque habet nullum alium
vocatū ad cōmuniū cum rege pre-
ter me: apud quā etiā cās cum
rege pransurus sum. Et cum haec
omnia habēa nihil me habere pu-
to quā diu video mardocheū iu-
dēū sedentem ante fores regias.
Responditque ei zares uxor ei⁹
et ceteri amici. Habe parati excel-
sam trabē habentem altitudinis
quingenta cubitos: et die ma-
ne regi ut appendat super eam
mardocheus: et sit ibi cum rege
lectus ad cōmuniū. Placuit ei cō-
siliū: et iussit excelsam parari.

Idem **VI** autem
illā duxit rex in somnium:
iussitque sibi afferri historias et ā-
nales priorū temporū. Quae cum
illo presente legerent: ventū est
ad illū locum ubi scriptū erat
quod nūciasset mardocheus in-
sidias bagathā et charis eunu-
chorū. regem assuetū iugulare
cupientū. Quod cum audisset rex
ait. Quid pro hac fide honoris
ac premij mardoche⁹ cōsecut⁹
est. Dicunt ei serui illi⁹ ac iussit.
Nihil omnino mercedis
accepit. Statimque rex. quā est in

quit in antio: Aman quippe in-
terius atrium domus regis intra-
uerat. ut suggereret regi et iube-
ret mardocheū affigi patibulo
quod ei fuerat paratum. Respon-
derunt pueri. Aman stat in antio.
Dixitque rex. Ingrediar. Cum es-
set ingressus ait illi. Quid tibi
fieri uero quē rex honorare desi-
derat. Cogitās autem in corde tuo
aman et reputans quod nullum
aliū rex nisi se uellet honorare.
respondit homo quē rex hono-
rare cupit debet indui uestibus
regis et imponi super equū qui
de sella regis est. et accipere regi-
um diadema super caput suū: et
prin⁹ de regis principibus ac trā-
mis teneat equū eius: et per pla-
team cunctans incedens clamet
et dicat. Sic honorabitur quicū-
que rex uoluerit honorare. Dixit
que ei rex. festina et sumpta stola
et equus fac ut locut⁹ es mardo-
cheo iudaeo qui sedet ante fores
palatii. Laus tibi quicquā de his
que locutus es praestitit. Tu-
lit itaque aman stolā et equum:
induitque mardocheū in plate-
a ciuitatis. et imposuit equo pri-
cedebat atque clamabat. Hoc ho-
nore cōdignus est quicūque rex
uoluerit honorare. Reuersusque
est mardoche⁹ ad ianuā palatii:
et aman festinauit ire in domū
suā lugens. et opus cepit: nat-

cauēq; zarta uxori sue ⁊ amicis
oīa q̄ euēissent sibi. Qui respō
derūt sapientes quos habebat
in consiliis ⁊ uxor eius. Si de se
mine iudeorū ē mardoche⁹ aīe
quē cadere cepisti. nō ei potēis
resistere: sed cades in conspectu
eius. Adhuc illis loquētib; ve
nerunt eunuchi regis: ⁊ cito cū
ad cōuiuiū qd̄ regina parauē
rat p̄gere cōpulerūt. **VII.**

Interuenit itaq; rex ⁊ aman ut bi
berēt cum regina. Dixitq; a rex
etiā scd̄a die postq; uino intali
scat. Que ē petitiō tua hester ut
detur tibi: et qd̄ uis fieri? Etiam
si dimidiā partē regni mei peti
eris impetrabis. Ad quē illa re
spondit. Si iueni gratiā i oculis
tuis o rex ⁊ si tibi placeat: dona
michi aīam meā p̄ qua rogo.
et p̄p̄m meū pro quo obsecro.
Tradidit enī sumus ego ⁊ p̄p̄us
me⁹ ut cōteramur iugulentur
⁊ peream⁹. Atq; utinā i seruos
et famulas uēderemur esset co
lōrabile malū ⁊ gemitus tacerē:
nūc aut̄ hostis noster est nimis
crudelitas redūdāt in regē. Re
spōdensq; rex assue⁹ ait. Quis
ē iste ⁊ tu⁹ potēdie. ut h̄ audiat
facē? Dixitq; hester. Hostis ⁊ in
imic⁹ n̄r pessim⁹ iste ē aman.
Qd̄ ille audies ilico obstupuit.
vultū regis ⁊ regis̄ ferre nō sus
tinet. Rex aut̄ surrexit iratus:

et de loco cōuiuij intrauit in or
tum arborib; cōsueum. Aman
q̄ surrexit ut rogaret hester re
ginā pro aīa sua: intelligit enī
a rege paratū sibi malū. Qui
cū reuersus esset de orto nemo
ribus cōsueo. ⁊ intrasset cōuiuij
locū: repperit aman sup̄ lectū
cortuisse i quo iacebat hester. ⁊
ait. Etiā reginā uult opprimere
me presente in domo mea. Nec
dum uerbū de ore regis exierat:
et statim opercutūt faciem eius.
Dixitq; arborea unus de eunu
chis q̄ stabāt in mīsterio regis.
En lignum qd̄ parauerat mar
dorcho q̄ locutus ē p̄ rege. stat
in domo aman. habens altitu
dine q̄nquaginta cubitos. Qui
dixit rex. Appēdite eum in co
suspenus est itaq; aman i pa
ribulo qd̄ parauerat mardocho.
Ite illo die **VIII.**

rex assue⁹ hester regine domū
aman adūlarū iudeorū: et mar
dorcheus ingressus ē ante faciem
regis. Cōfessa ē enī ei hester. qd̄
esset parricidius suus. Tulitq; rex
anulū quē ab aman recepiuis
serat. et tradidit mardocho.
Hester aut̄ ostendit mardocheū
sup̄ domū suā. Nec hīs cōstitū
prodidit ad pedes regis: stetit
q; ⁊ locuta ad eū orauit ut ma
litiā amā agagite et machina:

nones ei⁹ pessimas quas reco-
gitauit dicit iudicos: iubet ite-
ritas fieri. At ille ex more ser-
penti aureū prendit manu quo
signū clementie monstrabat. Al-
laq; cōsurgens stetit ante eum.
Et ait. Si placet regi et si inueni
gratiā in oculis eius et deprecā-
tio mea nō ei videt esse dicitaria:
obsecro ut nouis epistolis vete-
res amari littere insidiatoris et
hostis iudicos. quib; eos in cū-
ctis regis punitis perire prece-
rat corrigantur. Quō enim pote-
ro sustinere necem et interfec-
tionem ipsi mei? Responditq; rex
assuet⁹ hester regine et mardo-
cheo iudeo. Domū amā cōcessi
hester et ipm iussi affigi cruci: qā
ausus est manū mittere in iude-
os. Scribite ergo iudicis sicut
vobis placet ex regis nomine:
signantes lras amulo meo. Hec
enī cōsuetudo erat. ut epistolis
que ex regis noīe mittebantur
et illius amulo signate erant ne-
mo auderet cōtradicere. Accin-
q; scribis et librariis regis. erat
aut tempus tercii mensis q̄ ap-
pellatur siban: vicesima et terci-
a illius die scripte sunt epistole
ut mardocheus voluerat ad iu-
deos et ad principes. procurato-
resq; et iudices. qui centū uigin-
tisep^{te} punitis ab india usq;
ethiopiā presidebant: punitis

atq; punitis. p^{ro}lo et p^{ro}lo. iuxta
linguas et litteras suas: et iudic^{es}
pro ut legere poterat et audire.
Ipseq; epistole q̄ ex regis noīe
mittebant. amulo illius obli-
gate sunt et nulle p^{ro}cedarios:
qui per omnes punitas discur-
rentes. veteres litteras nouis nū-
cis punitiret. Quib; imperauit
rex. ut cōueniret iudicos per sin-
gulas ciuitates. et in unū p^{ro}ci-
perent cōgregari. ut staret pro
amiciis suis: et omnes inimicos
suos cum coniugib; ac liberis.
et uniuersis domib; interficerent
atq; delectet. Et cōstituta est per
omnes punitas una ultionis
dies. id est triciadecima die me-
sis duodecimi adar. Summaq;
epistole fuit ut in omib; terris
ac p^{ro}lis q̄ regis assueti subiac-
bant imperio: notū fieret para-
tos esse iudicos ad capiendā vin-
dictā de hostib; suis. Egressiq;
sunt vicedarij celeres nuntios
preferētes: et edictū regis p^{ro}ci-
dit in iustis. Mardocheus autē
de palatio et de cōspectu regis e-
grediēs fulgebat vestib; regis
satinclius videlicet et accinis:
coronā aureā portās capite. et
amictus serico pallio atq; pur-
puro. Quisq; ciuitas exulta-
uit atq; letata ē. Iudicis autē no-
ua lux oriri visa ē: gaudiū. ho-
nor. et tripudiū. Apud omnes

iplos urbes atq; puñias quo-
runq; regis precepta veniebāt.
mira exultatio epule atq; cōm-
unia et festus dies: intantū ut al-
terius plures gentis et sede eorū
religioni et testimoniis iungerē-
tur. Grādis enī cunctos iudai
et noīs terror inuaserat. **IX**

igitur duodecimi mensis quini
adar vocari ante iam dixim⁹.
tredecima die quādo cunctis
iudis interfectio parabat⁹ et ho-
stes eorū inhiabant sanguini.
versa vice iudai superiores esse ce-
perunt. et se de adulteris vindi-
care. Cōgregatiq; sunt per sin-
gulas civitates. et oppida et lo-
ra. ut extendrēt manū cōtra mi-
nimos et persecutores suos. Nul-
lusq; ausus ē resistere eo qđ oēs
iplos magnitudinis eorū for-
mido perueccaret. Nam et puñ-
iarū iudices duces et procurato-
res. omīsq; dignitas que singu-
lis locis et opib; precat. extolle-
bāt iudcos amore mardochei:
quē pñcipē esse palatii et pluri-
mū posse cognouerāt. Fama
quoq; noīs eius rescebat quo-
ndie: et per cunctos ora voluta-
bat. Itaq; pūllerūt iudai inimi-
cos suos plaga magna et occi-
derunt eos. reddētes eis qđ sibi
parauerāt facere: intantum ut
etiā in susis quingentos viros in-
terficerēt. extra decē filios amā

agagite hostis iudcos. Quorū
ista sunt noīa: pharlandathā
et delphon et sphata et phora-
ta et adalia et aridatha et epher-
mescha arilai et aridai et vaisha-
cha. Quos cum occidissent pre-
das de substantiis eorū tangere
noluerūt. Statimq; numerus
eorū qui occisi erāt in susis ad
regē relatus est. Qui dixit regi-
ne. In urbe susis interfecerunt
iudai quingentos viros. et alios
decem filios amari: quantam
putas eos fecere cedem in uni-
uersis puñciis. Quid ultra pos-
tulas: et qđ vis ut fieri iubeam.
Eui illa respondit. Si regi pla-
cet de potestas iudcis. ut sicut
fecerūt hodie in susis sic et tras-
faciāt: et decē filij amari in parbu-
lis suspēdāt. Precepit rex ut ita
fieret. Statimq; in susis prepen-
dit edictū: et decem filij amari sus-
pēsi sunt. Cōgregatis iudcis
quartadecima die mensis adar
interfecti sunt in susis recenti viri:
nec eorū ab illis direpta substā-
tia est: sed et per oēs puñcias.
que dinom regis subiacabant
pro aiabuis suis steterūt iudai.
interfectis hostib; ac persecutori-
bus suis: intantū ut septuagin-
taq; milia occisorū impleren-
tur. et nullus de substantiis eorū
quicq; cōtingeret. Dies autē tre-
vicesimus mensis adar unus

apud omnes interfectionis fuit:
 et quartadecima die cedere desie-
 runt. Quæ constituta esse solen-
 nē: ut in eo omni tempore deinceps
 vacaret epulis gaudio atque cō-
 iuniis. Et hi qui in urbe iusi
 cedere exercebant decimo decimo et
 quarto decimo die eiusdem mensis
 in cede versati sunt: decimo qui-
 to autē die prout desierunt. Et
 idcirco eundem diem constituerunt
 solennē epularum atque leticie.
 Hi vero iudei qui in oppidis nō
 numeratis ac villis morabantur.
 quartūdecimū diē mensis adar
 cōiunior et gaudiū decreverunt:
 ita ut regerent in eo et mittant
 sibi mutuo partes epularum et ci-
 borū. Scripsit itaque mardo-
 chus omnia hæc. et litteris rōpre-
 hensis misit ad iudeos qui in omni-
 bus regis punciis morabantur:
 tam in vicino positis quā paul:
 ut quartadecimā et quintadeci-
 mā diē mensis adar p festis su-
 sciperent. et reuerterē semp anno
 solenni honore celebraret: quā
 in ipis diebus se viderunt iudei de
 iunioris suis. et ludus atque trif-
 uia in hilaritate gaudiūque cō-
 uersi sunt: essentque dies isti epis-
 colarum atque leticie. et mitterent sibi
 iunctam aborū partes: et paupe-
 ribus munuscula largirentur. Su-
 sciperuntque iudei in solennē ritū
 cūcta quæ eo tempore facere ceperant:

et quæ mardocheus litteris faci-
 enda mandauerat. Aman enim fili-
 us amadan stirpis agag hos-
 tis et aduersarius iudeorum cogita-
 uit contra eos malū. ut occideret
 illos atque diceret: et misit phur
 quod nostra lingua vocatur in sorit: et
 postea ingressa est hester ad re-
 gem obsecrans ut conatus eius
 litteris regis irrita fierent: et ma-
 lum quod contra iudeos cogitauit
 reuerteret in caput ei. Denique
 et ipsum et filios eius affixerunt
 cruci: atque ex illo tempore dies isti
 appellati sunt phurim id est sor-
 nit: eo quod phur id est soris in ur-
 nam nulla fuerit. Et cūcta quæ
 gesta sunt epistole id est libri huius
 volumine continentur: quæque susci-
 puerunt et quæ deinceps in iuncta-
 ta sunt. suscepit iudei super se
 et semen suū. et super cunctos qui
 religioni eorum voluerint copula-
 ri: ut nulli liceat duos hos dies
 absque sollemnitate transigere quod
 scriptura testatur: et cetera ceperunt
 tempore annis sibi iugiter succeden-
 tibus. Hi sunt dies quos nulla
 unquam desinit oblivio. et per singu-
 las generationes cūcte in toto or-
 be publice celebrabunt: nec est ulla
 ciuitas in qua dies phurim id
 est soritū nō obsecrēt a iudeis.
 et ab eorum progenie quæ his ceti-
 moniis obligata est. Scripsit
 quoque hester regina filia abiahil et

mardochus iudeus nra sciam
epistolam. ut omni studio dies
ista sollemnis sanetur in poste-
rum. Et miserunt ad omnes iude-
os q in centum viginti septem provinci-
is regis assueri uelabant. ut ha-
beret pacem et suscipere ueritatem.
obseruantes dies sortium: et suo
tempore cum gaudio celebrarent.
sicut constituerat mardochus
et hester. Et illi obseruanda susce-
perunt a se et a semine suo ieiuni-
a. atq; damores et sortium dies:
et omnia que libri huius q uocat
hester historia continetur. **R**

Rex uero assuerus omni terra
et cunctas maris insulas
fecit tributarias: cuius fortitudo
et imperium et dignitas atq; sub-
limitas qua exaltant mardo-
chum scripta sunt in libris me-
torum atq; psalmi: et quomodo mardo-
cheus iudam genus scdm a rege
assuero fuit et magnus apud
iudeos. et acceptabilis plebi fra-
trum suorum. quibus bona ipso su-
o. et loquens ea que ad pacem se-
minis sui pingerent. Que habentur
in hebreo plena fide expressi:
hec autem que sequuntur scripta rep-
peri in editione uulgata q gre-
corum lingua et litteris continetur:
et interim post finem libri
hoc capitulum ferebat. qd iuxta
consuetudinem nostram obelo id est
ueteri protatum. **D**ixitq; mar-

docheus. **A**d deo facta sunt ista.
Recordatus sum somnii qd ui-
diam hec eadem significatio:
nec eorum quicquam irritum fuit.
Paruus fons q creuit in flumi-
nem et in lucem solisq; conuersus
est. et in aquas plurimas redun-
dauit. hester est: qua rex accepit
prorem et uoluit esse reginam.
Duo autem dracones ego sum et
amian. Genes que conuenerat.
hii sunt q conati sunt delere no-
men iudeorum. Gens autem mea is-
rahel e que clamauit ad dominum:
et saluum fecit dominus populum suum. libe-
rauitq; nos ab omnibus malis.
et fecit signa magna atq; porten-
ta inter gentes: et duas sorores
esse precepit. una populi dei et altera
cunctarum gentium. Deniq;
utraq; soror in statutum re illo id
tempore coram deo uniuersis gen-
tibus: et recordari in dominus populi sui.
et miseris hereditatis sue. Et
obseruabuntur dies ista in men-
se adar quattadecima et quita-
decima die eiusdem mensis. cum
omni studio et gaudio in unum re-
tulerit populi aggregati in cunctas din-
ceps generationes populi israhel.

Anno quarto **— XI**
regnantibus proloymo et
deopatra. attulerunt dosithenus
qui se sacerdotem et leuitem gen-
tis ferebat. et proloymeus filius
eius hanc epistolam phurim: qua

directum interpretatum esse hisma-
thum ptolomei filium in iherusalem.
Hoc quod principium erat in editione
vulgata: quod nec in hebreo nec
apud ullum fertur interpretum. An-
no secundo regnante artaxerxe
maximo. prima die mensis ni-
san: vidit somnium mardoche-
us filius iaberi filij semei. filij autem
de tribu beniamin. homo iude-
us qui habitabat in urbe iustis:
vir magnus. et inter primos au-
le regis. Erat autem de eo numero
captiuorum quos transtulerat na-
buchodonosor rex babilonis
de iherusalem cum isconia rege iuda-
et hoc eius somnium fuit. Ap-
paruerunt voces et tumultus.
conterrita et terre motus et conur-
batio super terram: et ecce duo dra-
cones magni paratiq; contra
se in prelium: ad quorum clamorem
cuncte civitate sunt nationes.
ut pugnaret contra gentem iustorum.
Fuitque dies illa tenebrarum et dis-
criminis. tribulationis et angus-
tie. et ingens formido super terram.
Conurbataque est gens iustorum ti-
mentium mala sua et parata ad
mortem. Clamaveruntque ad deum:
et illis concessit: fons parum
crevit in fluvium maximum. et in
aquas plurimas reduit. Tunc et sol ortus est et humiles
exaltati sunt. et devoraverunt
inimicos. Quod cum vidisset mar-

docheus et surrexisset de stratu.
cogitabat quid deus facere vellent:
et fixum habebat in animo scire
cupiens quid significaret somnium.

Morabatur autem XII
eo tempore in aula regis. cum
bagabba et thara eunuchis re-
gis qui ianitores erant palatii.
Cumque intellexisset cogitationes
eius et curas diligentius perdidisset:
didicit quod conarentur in regem ar-
taxerxen manum mittere: et mu-
niant super eo regi. Qui de utro-
que habita questione. confessos
misit dum ad mortem. Hec autem quod
gestum erat scripsit in commentari-
is. Sed et mardocheus rei me-
moriam litteris tradidit. Pre-
cepitque ei rex ut in aula palatii
moraretur. Datis ei pro delatio-
ne muneribus. Anno vero filius
amadathi bugcus erat glorio-
sissimus coram rege: et voluit no-
tere mardocheo et ipsa eius. Per
duos eunuchos regis qui fue-
rant interfecti. Huc usque pro mu-
nere. Que secuntur in eo loco po-
sita erant ubi scriptum est in volu-
mine et diripuerunt bona usque ad
stantias eorum. Que in sola vul-
gata editione reperimus. Episto-
le autem hoc exemplar fuit. XIII

Rex maximus artaxerxes
ab india usque ethiopiam et
triginta septem provinciarum princi-
pibus et duobus. qui eius impe-

rio subiecti sunt salutē. Cū plu-
rimis gentib; imperare. et uni-
uersum orbem mee ditioni sub-
iugassem: volui nequaquā ab
uti potencie magnitudine. sed
clementia et lenitate gubernare
subiectos: ut absq; ullo terrore
vitā silentio transigētes. opta-
ta cunctis mortalib; pace frue-
rent. Querere autē me a consiliari-
is meis quō posset hoc impleri:
vixit qui sapientia et fide terro-
prellebat. et erat post regē secu-
dus aman noīe. indicauit mi-
hi in toto orbe frangē p̄p̄m esse
displum q̄ uouis uinceret legib;
et contra oīm gentiū consuetudinē
faciens. regū iussa cōtēneret:
et uniuersas concordia nationū
sua dissēctione violaret. Quid tū
didicissem? uidētes unā gētem
rebellē aduersus omne hominē ge-
nus peruersis ut legib; nrisq;
iussionib; contere. et turbare
subiectas nobis. p̄uinas pa-
rem atq; cōcordia: iussimus ut
quoscuq; aman qui omnib; p-
uinijs p̄positus ē et scis a rege.
et quē p̄is loco colimus mon-
straucit. nū cōiugib; ac libetis
delectat ab inimicis suis nullus
q; eos misceat. quattadecima
die duodecimi mensis adar an-
ni presentis: ut nepharij hoīes
uno die ad inferos descendētes.
reddant imperio nro pacē quē

turbauerāt. Huiusq; exemplar
epistole. Que secūtur post cum
locū scripta reperiri ubi legitur
p̄p̄tisq; mardocheus fecit oīa
que ei mādauerat hester: nec ta-
mē habēt in hebraico et apud
nullū prius fecūtur in p̄p̄tū.
Mardocheus autē exprobratus ē
dñm. intemor oīm operū eius
et dixit. Dñe dñe rex omnipotēs.
in ditione tū tua cuncta sunt
posita: et nō ē qui possit tūe re-
sistere uolūtatī. si decreueris sal-
uare israhel. Tu fecisti celum et
terram et quicquid celi ambitu
cōtinetur dñs oīm res. nec est q̄
resistat maiestati tue. Cūda no-
sti et scis q̄a nō p̄ supbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupidi-
tate fecerim hoc. ut non adora-
rem aman supbissimū: libēter
tū p̄ salute israhel etiā uestigi-
a pedū nros desolati paratus
essem: sed cūm ut honorē dei
mei transferrem ad hoīem. et ne
quēquam adorarem excepto de-
o meo. Et nūc dñe rex deus ab-
rahā miserere p̄p̄i tui: q̄ uolūt
nos inimici nri perdere et heredi-
tatem tuam delect. Ne despicias
partem tuam quā redemisti de
egipto. Exaudi deprecationē me-
am et p̄p̄ius esto sorā et fūniculo
tuo: et cōuertere luctū nrm ī gau-
diū. ut uniuerses laudem? nomē
tuum dñe: et ne claudas ora te

canentiū. Omnis quoque israel pa-
tri mente et obsecratione clama-
uit ad dñm: eo quod eis tanta
moeror impenderet.

XIII

Hester quoque regina confu-
git ad dñm pauens peri-
culū qđ imminabat. Tunc de-
posuisset vestes regias. fletib;
et luctu apta indumenta suscep-
it: et pro unguentis varijs dñe-
re et fletore impleuit caput. et
corp⁹ suū humiliavit ieiunijs:
omnīaq; loca in quib; ante le-
ti cōsueuerat cōmū laccratione
cōpleuit. Et deprecabatur dñm de-
um israel dicens. dñe mi qui rex
nostre es solus adiuua me soli-
tariam: et nūq̃ preter te nullus
auxiliator est alius. Periculū
meū ī manib; meis ē. Audiuī
a p̃re meo qđ tu dñe tulisses is-
rahel de cunctis gentib;: et p̃res
ñros te omnib; recto maiorib;
suis. ut possideres hereditatem
sempiternā: fecistiq; eis sicut lo-
cutus es. Peccauim⁹ in cōspec-
tu tuo: et idcirco tradidisti nos
in manus inimicorū nostrorū.
Solūm⁹ enī deos corū. iustus
es domine. Et nūc nō eis sufficit
qđ durissima nos opprimunt
seruitute: sed robur manū su-
arū ydolorū potēte deputantes
volūt tua mutare p̃missa. et de-
lere hereditatē tuā: et claudere o-
ra laudantiū te. atq; extinguere

gloriā templi et altaris tui: ut
aperiāt ora gentium et laudent
ydolorū fortitudinē. et predi-
cant carnalē regē in sempiternū.
Ne tradas dñe scriptū tuū hīs
qđ nō sunt. ne cedant ad ruinā
ñram: sed auerte cōsiliū eorū su-
per eos: et eū qđ in nos cepit seuerē
disperde. Memoro dñe et ostē-
de te nobis in tempe tribulatio-
nis ñre: et da mī fiduciā dñe rex
eorū et vniūse potētis: tribue
sermonē cōpositū in ore meo ī
cōspectu leonū. et transiet cor
illī⁹ in odiū hostis ñri: ut et ip̃e
pereat et ceteri qui ei cōsentiūt.
Nos autē libera in manu tua: et
adiuua me nullū aliū auxiliū
habētem nisi te dñe qui habes
om̃i sciētiā. et nosti qđ optin-
gloriā iniquorū: et dixerit tibi
le mactātor et om̃is alienige-
ne. Tu scis necessitatē meā qđ
abominer signū sup̃bie. et gla-
rie mee qđ ē sup̃ caput meū in
dieb; obsecrationis mee: et detel-
ter illud quasi pannū menstru-
at. et nō portem in dieb; silen-
tiorū: et qđ nō comedam in mē-
sa amā. nec michi placeat cō-
uiuuiū regis. et nō bibetum vniū
libaminiū: et nunq̃ locuta sit
ancilla tua te quo huc missa
sum usq; in presentē diē. nisi in
te dñe de⁹ abrahā. Deus fortis
sup̃ om̃es exaudi vocē teē qui

nullā aliā spem habēt ⁊ libera
nos de manu iniquorū: et erue
me a timore meo. Hec q̄ addi
ta repperi in editione vulgata.

et mādauit

XV

Ei haue dubiū quin hester
marдохеus. ut ingrederet ad
regem: ut rogaret p̄ populo suo ⁊
pro patria sua. Memorare in
quit dies humilitatis tue. quō
nutrita sis in manu mea: quia
amant scdus a rege locutus est
cōtra nos in morte: et tu inuo
ca dñm et loquere regi pro no
bis. ⁊ libera nos de morte. Nec
nō et ista que subdita sunt. Di
e aut̄ tercio deposuit vestimenta
ornatus sui: et circūdata ē glo
ria sua. Cūq; regio fulgeret ha
bitu ⁊ inuocasset oīm rectorem ⁊
saluatōrē dñi: assumpsit duas
famulas. ⁊ sup̄ unā quidē inue
batur quasi p̄ deliciis. et nimia
tenuitudine corpus suū ferre
nō sustinens: altera aut̄ famu
larū sequebat̄ dñam dfluētia
in humū indumēta sustentās.
H̄a aut̄ roseo colore vultū per
fusa. et gravis ac nitentib; oū
lis ridentem celabat animū. et mī
nig timore cōtractū. Ingressa
igit̄ cuncta p̄ ordinē ostia ste
nit cōtra regē. ubi ille residēbat
sup̄ solū regni sui. induē⁹ ves
tib; regis auroq; fulgēs ⁊ p̄
nolis lapidib;: eratq; terribilis

aspectu. Cūq; eleuasset faciem
⁊ ardētib; oculis furorē pecto
ris indicasset: regina corruit et
in pallorē colore mutato. lassū
sup̄ anellulā reclinauit caput.
Conuertitq; deus spiritū regi
in māsuetudinē: et festinus ac
metuens reliuit de solio ⁊ sustē
tans ram vltimis suis donet redi
ret ad se. hīs verbis blādit̄ba
tur. Quid habes hester. Ego sū
fecit tuis noli metuere. Non
morietis. Non tū pro te sed p̄
oīmib; hec lex constituta est. Ace
de igit̄ et tange sceptū. Cūq;
illa retinēret. tulit aureā virgā
et posuit sup̄ collū eius: ⁊ oscu
latus est eam et ait. Cur michi
non loqueris. Que respondit.
Vidi te dñe quasi angelū dñi: ⁊
cōturbatū est cor meū p̄ timo
re glorie tue. Valde tū mirabi
lis es dñe: et facies tua plena ē
granarū. Cūq; loqueret̄ rursū
corruit et p̄ter exanimata est.
Hec aut̄ turbabat̄ et omēs mī
nistri eius cōsolabātur eū. Exē
plar epistole regis artaxerxis
quā pro iudeis ad totas regni
suū p̄uincias misit: qđ et ipm̄ i
hebraico volumine nō habet̄.

et magnus

XVI

Artaxerxis ab india usq;
ethiopiā centū viginti septem p̄
uinciarū ducib; ac p̄ncipib;: q̄
nñ iussioni obediūt: salutem di

tie. Multa bonitate principum et honore qui in eos collatus est abusi sunt in superbia: et non solum subiectos regibus inuenerunt opprimere. sed datam sibi gloriam non ferentes in ipsos qui dederunt moluntur insidias. Nec contenti sunt gratias non agere beneficiis. et humanitatis in se iura violare: sed dei quoque cuncta terrenis arbitrantur se posse fugere sententiam. Et in tantum presumpserunt ut eos qui credita sibi officia diligenter obseruarent. et iura cuncta agerent ut omni laude digni sint. in edantem cunctis conuenit subvertit: dum autem principes simplices et sua natura alios estimantes callida fraude decipiunt. Que res et ex veteribus probatur historiis. et ex his qui geruntur quondam: quod malis quorundam suggestionibus regum studia deprauent. Unde prouidendum est pati omnem perniciem. Nec putare debetis si diuina iubemus re animi nostri uentis leuitate: sed pro qualitate et necessitate temporum. ut rei publice posset utilitas ferre sententiam. Et ut manifestius quod dicimus intelligatis. amani filius amadathi et animo et gente macedo alimusque a patre sanguine. et pietate nostram sua crudelitate commanulans. peregrinus a nobis susceptus est

et tanta in se repperit humanitatem ut pater noster uocaretur et adoraretur ab omnibus post regem secundus: qui intantum arrogantie tumorem sublatum est ut regno priuare nos niteretur et spiritu. Nam mardocheum cum fide et beneficiis unum et consortem regni nostri hester. cum omni gente sua nouis quibusdam atque inauditis machinis repperit in mortem: si cogitans ut illis interfectis insidiaret nostre solitudinem. et regni preclarum transferret in macedonas. Nos autem a pessimo mortalium iudicio neci destinati. in nulla penitus culpa repperimus: sed contrario iustis uentis legibus et filios alexandri et marum semper uiuentis dei. cuius beneficio et prebui nostris. et nobis regnum est traditum et usque hodie custodit. Unde eas leges quas sub nomine nostro ille dixerat sanctas esse iuramus. Pro quo scelere ante portas huius urbis id est suscit. et ipse qui machinatus est et omnis cogitatio eius perdet in patibulis: non nobis sed deo reddere ei quod meruit. Hoc autem edictum quod nunc mittimus in cunctis urbibus. proponatur. ut liceat iudeis uti legibus suis: quibus debetis esse ammirulo ut eos qui se ad necem eorum parauerant possint interficere. tredecima die

Prologus .j.

mensis duodecimi qui vocatur
adar. Hanc tñ diem deus omi-
potes meroris et luctus eis vec-
tit in gaudiū. Unde et vos iter
reteros festos dies. Hanc habi-
tote diē. et celebrate eā cū omni
letitia: ut et in posterū cognos-
cantur omnes qui fidelit̃ p̃celis
obediāt digne pro fide recipere
mercedē: qui aut̃ insidiant̃ reg-
no eorū patire pro scelere. Om̃s
aut̃ p̃uicia et ciuitas que no-
luerit solēnitatis hui⁹ esse par-
ticeps gladio et igne percat: et
sic deleatur ut nō solū hominib;
sed etiā inuia bestiis sit in sen-
pitemū. p̃ exemplo cōtempni
et inobedientie. *Explicit liber*

*h̃st̃. incipit prologus prim⁹
in librum Job. S.*

Prologus per singulos
scripture diuine li-
bros adiutorio re-
spondere maledictis. q̃ interpre-
tationē meā reprehensionē sep-
tuaginta interpretū criminātur:
quasi nō et apud grecos aquila
summarhus et theodotius. uel
uerbū e uerbo uel sensum e sen-
su uel ex utroq; commixtum et
medie temperant̃. genus trans-
lationis represserunt: et oīa ue-
teris instrumētī volumina ori-
genes obliis asteriscisq; distin-
xit. quos uel additos uel theo-
dotione sumptos translationi

antique inscriuit: probās defu-
isse qd̃ additū est. Discāt igitur
obsecratores mei recipere in to-
to qd̃ in partib; suscepit: aut
interpretationē meā cum asteri-
cis suis cadere. Neq; cū fieri po-
rest ut quos plura intemisse
suscepit. nō eodē etiā in qui-
busdā errasse fateātur: p̃cipu-
e in iob: cui si ea que sub asteri-
scis addita sūt sūtaxeris pars
maxima detrahatur: et hoc dum-
taxat apud grecos. Ceterum a-
pud latinos ante eam transla-
tionem quā sub asteriscis et obe-
lis nuper edidim⁹. septuaginti
setine aut octingenti uersus de-
sunt: ut de curtius et laccatus
corrosusq; liber feditate sui pu-
blice legētib; prebeat. Hec aut̃
translato nullū de ueterib; sequi-
tur interpretem: sed ex ip̃o hebra-
ico arabicoq; sermone et inter-
dum syro. nūc uerba nūc sen-
sus. nūc simul utrūq; resona-
bit. Obliquus cū apud hebre-
os totus liber fertur et lubrī⁹.
et qd̃ greci rethores uocant sce-
natis memos. dumq; aliud lo-
quunt̃ aliud agit. Ut si uelis ā
guillā uel muremā strictis te-
nere manib;: quāto fortius p̃f-
ectis tanto c̃ius clabit̃. Memi-
ne ob intelligentiā huius volu-
minis lideat̃ quendā p̃ceptorē.
qui apud hebreos primus habe-

ri putabat. non paruis redemisse
 se numis: non doctrina an ali-
 quid profecerim nescio. Hoc unum
 scio non potuisse me interpretari.
 nisi quod ante intellectum. A pinda-
 pio namque voluminis usque ad
 verba iob. apud hebreos pla-
 oratio est. Porro a verbis iob
 in quibus ait. preceat dies in qua
 natus sum. et non in qua dictum
 est conceptus est homo. usque ad
 illum locum ubi ante finem voluminis
 scriptum est. idcirco ipse me repre-
 hendendo et ago penitentiam in famu-
 la et cinere. egametri versus sunt.
 dactilo spōdoque iunctes: et ipse
 lingue idioma crebro recipien-
 tes et alios pedes. non earundem
 syllabarum sed earundem tem-
 porum. Interdum quoque tri-
 minus ipse dulcis et tumulus fer-
 nit numeris lege resolutis quod
 metrici magis quam simplex lec-
 tor intelligunt. A supradicto autem
 versu usque ad finem libri paruum
 comma quod remanet prosa o-
 ratione dicitur. Quod si cui vide-
 tur incredulum metra scilicet esse
 apud hebreos. et in morem nos-
 tri flacci grecique pindari et alibi
 et sapho vel psalterium vel la-
 minationes ieremie. vel omnia
 ferunt scripturarum cetera com-
 prehendit: legat philonem iosephum ori-
 genem. cesariensem iulianum: et co-
 rum testimonio me verum dicere

comprobat. Audiant quapro-
 pter canes mei idcirco me in hoc
 volumine laborasse. non ut inter-
 pretationem antiquam reprehende-
 ram: sed ut ea que in illa aut ob-
 scura sunt aut omissa. aut recte
 scriptor vicio depravata. ma-
 nifestiora nostra interpretatione fie-
 rent: qui et hebreum sermonem re-
 parte didicimus. et in latino pe-
 ne ab ipsis cunabulis me gra-
 mantos et rethores et philoso-
 phos didicimus. Quod si apud
 grecos post septuaginta anno-
 nem. iam christi euangelio thoru-
 scante iudeus aquila et simachi-
 us ac theodotion iudaizantes
 heretici sunt recepti. qui multa
 mysteria saluatoris subdola in-
 terpretatione clarant: et tamen
 in caplois habentur apud ec-
 clesias. et explanantur ab ecclesia-
 sticis viris: quanto magis ego
 christianus et de parentibus christia-
 nis natus. et vexillum crucis in
 mea fronte portans. cum studium
 fuit omnia repetere. depravata
 corrigere. et sacramenta ecclesie
 puro et fidei aperire sermone:
 vel a fastidiosis vel a malignis
 lectoribus non debere reprobari.
 Habeant quod volunt veteres libros
 vel in membranis purpureis.
 auro argentoque descriptos: vel
 oncialibus ut vulgo autem litteris
 onera magis repleta quam co-

dices: diuino do michi meisq; p-
mittant pauperes habere codi-
las. et nō tam puleros codices
quā emendatos. Utraq; autē
dimo et septuaginta iuxta grecos
et mea iuxta hebreos. in latinū
meo labore trāslata est. Eligat
unusquisq; qd̄ vult: et studio-
sum me magis quā malivolū
prober.

Prologus secundus

Si autē fuscillā iuncto
regem aut palma-
rum folia cōplere
aut in sudore vultu
mei comedere panē. et vultis
opus sollicita mente pertrada-
re: nullus mordet nemo re-
prehēderet. Nūc autē qā iuxta
sententiā saluatoris volo opa-
ri cibū qui non perit et antiquā
diuinarū voluminū viam sen-
tib; virgulisq; purgare: error
michi gemmā infigit. corrector
viciarū falsarius vocor. et erro-
res nō auferre sed scire. Tāta
est enī vetustatis cōsuetudo ut
etiā cōfessa plerisq; vicia place-
ant: dū magis puleros volūt
habere codices quā emendatos.
Quapropter o fratres dilectissimi
vincū nobilitatis et humilitatis
exemplar et p̄ flabello calatis
spoztellisq; munusculis mona-
chorū. spiritualia hec et mansu-
ta dona suscipite: ac beatū iob
q̄ adhuc apud latinos iacebat

in errore et vitiis; scatebat er-
ror. integrū et inmaculatūq;
gaudete. Quō enī post proba-
tionem atq; victoriā duplicia
sunt ei vniūsa reddita: ita ego
in linguam nr̄am ut audacter
loquar. feci enim habere q̄ ami-
serat igit̄ et vos et unūquēq; lec-
torē solita p̄fatione cōmonito
et in p̄ncipis librorū eadē semp
annedēs rogo: nec ubiq; se-
per p̄cedētes virgulas vidēti-
us. scitis ea que subiecta sunt
in hebraicis voluminib; non
haberi. Porro ubi stelle rina-
go p̄fulserit. et hebreo i sermo-
ne nr̄o addita sunt. Necnon et
illa que hebrei videbātur. et ita
corrupta erāt ut sensum legēti-
bus tolleret. orantib; vobis
magno labore correxi: magis
utile quid et odio meo ecclesiis
restiti vultue ramis. quā et alio-
rum negotio. *Explicit pro-
logus incipit liber iob cap. i*

Ut erat in terra
bus noīe iob.
Et erat vir ille
simplex et rec-
tus ac timens
deū: et recedēs
a malo. Namq; sunt ei septem
filij. et tres filie. Et fuit possessio
eius septem milia ovium. et tria
milia camelorum: quingenta quo-
q; iuga bouum et quingente asine:

ac familia multa nimis. Et atq;
 tunc ille magis inter omnes orien-
 tales. Et ibant filij eius et facie-
 bant iuniū per domos. unus-
 quisq; in die suo. Et mittentes
 vocabat res sorores suas: ut
 comederēt et biberēt cū eis. Cū
 q; in orbem cōsisterent dies con-
 iunij mittebat ad eos iob et sac-
 rificavit illos: surgensq; dilu-
 culo offerebat olocausa p sin-
 gulos. Dicebat enim. Ne forte
 peccaverint filij mei: et benedic-
 erunt deo in cordib; suis. Sic fa-
 ciebat iob cūctis dieb;. Quadā
 autē die cum venissent filij dei ut
 assisterēt coram dñs: affuit intē
 eos etiā sathan. Cui dixit dñs.
 Unde venis? Qui respōdens ait.
 Circuii terrā et perambulavi e-
 am. Dixitq; dñs ad eum. Nun-
 quid cōsiderasti servū meū iob
 qd nō sit ei similis in terra: ho-
 mo simplex et rectus et timens
 deū ac recedens a malo? Cui re-
 spondens sathan ait. Nunquid
 frustra timet iob deū? Nōne tu
 vallasti eum ac domū ei: omniū
 tamq; substantiā per circuitū:
 Operib; manū eius benedixis-
 ti: et possessio eius crevit in ita.
 Sed egredere paululū manū
 tuā et tange cūcta que possidet.
 nisi in facie benedixerit tibi. Dix-
 it ergo dñs ad sathan. Ecce uni-
 versā q̄ habet in manu tua sūt:

tantū in cū ne extendas manū
 tuā. Egredulq; est sathan a fa-
 cie dñi. Cū autē quadā die filij
 et filie eius comederēt et biberēt
 unū in domo fr̄is sui p̄moge-
 niti: nuntius venit ad iob q̄ di-
 ceret. Boves arabant et asine
 pascébantur iuxta eos: et iterū
 sabei culerūtq; omnia. et pueri
 percussunt gladio: et euasi ego
 solus ut nūciarē tibi. Cūq;
 adhuc ille loqueret. venit alter
 et dixit. Ignis dei cecidit e celo: et
 tactas oves puerosq; cōsump-
 sit: et effugi ego solus ut nūci-
 arem tibi. Sed et adhuc ille lo-
 quēte: venit alius et dixit. Chal-
 dæi fecerūt res turmas et invase-
 rūt camelos et culerūt eos: nec
 nō et pueros percussunt gladio:
 et ego fugi solus ut nūciarem
 tibi. Adhuc loquebat ille: et ce-
 te alius intine et dixit. Filij
 tui et filia; uelcentib; et bibē-
 tibus unū in domo fr̄is sui p̄-
 mogeniti. repente ventus uhe-
 mens intravit a regione deserti et
 contulit quatuor angulos do-
 mus: que corruis oppressit li-
 beros tuos. et mortui sunt: et ef-
 fugi ego solus ut nūciarē tibi.
 Tunc surrexit iob. et scdit tui-
 tam suā. et tonsa capite corru-
 is in itam. adoravit et dixit.
 Audus egredius sum de utero
 matris mee: et nudus revertar

illuc. Dñs dedit dñs abstulit:
sicut dñs placuit ita factū est:
sic nomē dñi benedictū. In om-
nib; hīs nō peccavit iob labijs
suis: neq; stultū quid contra de-
um locutus est. **II**

Factum ē autē cum quadā
die venissent filij dñi et staret eo-
ram dñs: venisset quoq; sathan
inter eos et staret in cōspectu dñi:
ut diceret dñs ad sathan. **Unde venis?** Qui respondens ait.
Circum terrā: et perambulavi
eā. Et dixit dñs ad sathan. Nū-
quid cōsiderasti servū meū iob
q; non sit ei similis in terra. Vir
simplex et rectus et timēs dñm ac
recedens a malo: et adhuc reti-
nens innocentia. Tu autē cōmo-
visti me adversus eum: ut affli-
gerem eum frustra. Qui respon-
dens sathan ait. Pelle. p. pelle:
et quicquid q̄ habet homo dabit
pro aīa sua. Alioqn mitte ma-
num tuā et tange os eius. et car-
nem: et tunc videbis qd̄ in facie
benedicat tibi. Dixit ergo dñs
ad sathan. Ecce in manu tua ē:
veruntanū aīam illius serva.
Egressus igit sathan a facie do-
mini percussit iob ulcere pessimo:
a planta pedis usq; ad verticem
eius. Qui testa saniem radebat:
sedens in sterquilino. Dixit at
illi uxor sua. Adhuc tu perma-
nes in simplicitate tua: Benedic

de et morere. Qui ait ad illam.
Quasi una de stultis mulierib;
locuta es. Si bona suscepim⁹
de manu dñi: mala quare non
sustineamus? In omnibus hīs
nō peccavit iob labijs suis. Agi-
tur audientes tres amici iob om-
ne malū qd̄ accidisset ei veniēt
singuli de loco suo: eliphaz the-
manites et baldad suus et so-
phar naamathites. Eōdixerāt
enī: ut pariter venientes visita-
rent eum et cōsolarētur. Cumq;
elevassent procui ortos suos:
nō cognoverunt eum. Et recla-
mantes ploraverūt: cassisq; ves-
tibus sparsērūt pulverē sup ca-
pue suā in celū. Et sederūt cum
eo in terra septē dieb; et septem
noctibus: et nemo loquebat̄ ei
verbū. Videbat enī dolorē esse

Prohemertem **III**
Post hec appetit iob os su-
um: et maledixit diei suo: et lo-
cūtus ē. Perdat dies in qua na-
tus sum: et nox in qua dictū est
concepitus est homo. Dies illa
vertetur in tenebras. Nō requi-
rat eum deus desup et non illu-
set lumine. Obscurent eū tene-
bre et umbra mortis. Occupet
eum caligo et involvat amari-
tudine. Noctē illā tenebrosus
turbo possidat. Nō cōpūntur
in dieb; anni nec numerentur in
mensib;: Sic nox illa solitaria:

nec laude digna. Maledicant ei
 qui maledicunt dñi: qui parati
 sunt suscitare leuiathan. Obre-
 nebrent stelle caliginem eius. Ex-
 pectet lucem et non videat: nec
 ortu surgentis aurore. Quia nō
 eduxit ossa ventris qui porta-
 uit me: nec abstulit mala ab o-
 culis meis. Quare nō in pulua
 mortuus sum. egressus ex utero
 nō statim perii. Quare recep-
 tus genibus: cur lachrymā ubi-
 que? Nunc enim dormiens siletem. et
 somno meo requiescere cū regi-
 bus et cōsulibus tuis. qui edificāt
 sibi solitudines: aut cum pñci-
 pibus qui possident aurū: et re-
 plēt domos suas argēto. Aut
 sicut abortiuū absconditū non
 subsisterem: uel qui cōceptū nō
 vident lucem. Ibi impii cessa-
 uerunt a tumultu: et ibi requie-
 uerunt fessi robore: et quondā
 uincti pariter sine molestia. Nō
 reaudierunt uocem reatoris.
 Paruus et magnus ibi sunt:
 et securus et liber a domino suo.
 Quare misero data est lux. et ui-
 ta hīs qui in amaritudine aīe
 sunt: Qui expectāt mortē et nō
 ueniunt: q̄si effodiētes thesaurū:
 gaudētq; uehementer cum inue-
 rint sepulcrū. Dico nūq̄ absco-
 dita est uia: et circūdidit tū tuis
 tenebris. Anteq; comedā suspi-
 ro. et quasi inundātes aque sic

ruginis meus: q̄a timor quem
 tenebā erant michi: et qd̄ uere-
 bar accidit. Nōne dissimulauit
 Nōne silui: Nōne quicui: Et ut
 me sup me indignatio. **III**

Respōdens autem eliphas
 themanites dixit. Si repe-
 rimus loqui tibi: forsitan ma-
 leste accipies. Sed conceptū ser-
 monē quis tenere poterit. Ecce
 docuisti multos: et man⁹ lassas
 roborasti. Vacillātes cōfirma-
 uerunt sermones tui: et genua
 tremētia confortasti. Nunc au-
 tem ueni super te plaga et dese-
 nisti: attingit te et cōturbatus es.
 Timor tuus. fortitudo tua. et
 potentia tua: et perfectio uia-
 tuarū. Recordare obsecro te. q̄s
 unquā innocens perierit: aut q̄n-
 do recti delicti sunt. Quia potius
 uidi eos qui operantur iniquitatē
 et seminant dolores et metunt
 ros flante deo percussē: et spūci-
 ite eius esse cōsumptos. Fugi-
 tus leonis et uox leuē. et dentes
 catulorū leonū cōtūti sunt. Ti-
 gres percussit eo qd̄ nō habuerat p-
 dā: et catuli leonis dissipati sūt.
 Porro ad me dictū ē uerbu ab-
 scōditū: et q̄si furtiue suscepit
 auris mea uenas susurri tui.
 In horrore uisionis nocturne
 quādo solet sopor occupare ho-
 mines. pavor tenuit me et tre-
 mor: et omnia ossa mea perterriti.

ta sunt. Et cum spiritus me pre-
sente transiret: in horruerunt pi-
li carnis mee. Stetit quidam tu-
mus non agnoscebat vultum: ma-
gis coram oculis meis: et voce
quasi aure lenis audiui. Num-
quid homo dei compensatione ius-
tificabitur: aut factore suo puri-
or erit vir. Ecce qui seruiunt ei non
sunt stabiles: et in angelis suis
repperit prauitatem. Quanto ma-
gis hi qui habitant domos lute-
as qui terrenum habent fundamen-
tum consumuntur velut a cinis:
de mane usque ad vespertinam succin-
duntur: et quia nullus intelligit in
eternum peribunt. Qui autem reliqui
fuerint auferentur de eis: morien-
tur et non in sapientia. V

Quia ergo si est qui tibi respon-
deat: et ad aliquem sanctorum
conuertere. Virum stultum interficit
iracundia: et paruulum occidit in-
uidia. Ego vidi stultum firma ra-
dix: et maledixi pulcritudini ei-
us statim. Tunc filii eius
a salute: et coterentur in porta: et
non erit qui euat. Qui messum
famelicus comedit: et ipsum rapit
armatus: et bibet siccitates diuitiarum
eius. Nichil in terra sine causa
fit: et de humo non oritur dolor.
Homo ad laborem nascitur: et auis
ad volatum. Quobrem ergo depre-
cabor dominum: et ad deum ponam elo-
quium meum. Qui facit magna et

inscrutabilia: et mirabilia abs-
que numero. Qui dat pluviam
super faciem terre: et irrigat agros
vniuersas. Qui ponat humiles
in sublimem: et merces erigit so-
spitate. Quid dissipat cogitati-
ones malignorum: ne possint im-
plere manus eorum quod reputant.
Qui apprehendit sapientes in as-
tutia eorum: et consilium prauorum
dissipat. Per diem incurrunt te-
nebras: et quasi in nocte sic palpa-
bunt in meridie. Porro saluum
faciet regnum a gladio oris eorum:
et de manu violenti pauperem.
Et erit regno spes: iniquitas autem
detrahet os suum. Eratus homo
qui corripitur a domino. Irreparatio-
nem ergo domini ne reprobes: quia
ipse vulnerat et medetur: prauitatem
et manus eius sanabunt. In tre-
mulationibus liberabit te: et in
septima non tanget te malum. In
famine treuit te de morte: et in bel-
lo de manu gladii. A flagello
lingue abscondens: et non time-
bis calamitatem cum venerit. In
vastitate et fame ridebis: et bestias
terre non formidabis. Sed
cum lapidibus regionum pactum
tuum: et bestie terre pacifice trun-
cabi. Et scies quod pacem habeat
tabernaculum tuum: et visitans spe-
ciem tuam non precabis. Scies quod
quam multiplex erit seminis tuum: et
progenies tua quasi herba vite.

ingredietis in abundantia sepulcrum: sicut infertur aerum in tempore suo. Ecce hoc ut investigavimus ita est: quod auditum meum

Respondens **vi** peracta. **13** autem iob dixit. Dominam appetere peccata mea quibus iram meam: et calamitas quam patior in statum: quasi arena maris hec grauior apparet. Unde et verba mea dolore sunt plena: quia sagitte domini in me sunt. Quia indignatio tribuit spiritum meum: et terrores domini militat contra me. Numquid rugiet onager cum habuerit herbam: aut mugiet bos cum ante presepem plenum steterit? Aut poterit comedi insullum: quod non est sale conditum? Aut poterit aliquis gustare: quod gustatum affecerit mortem? Anime enim esuriens etiam amara dulcia esse videtur. Que prius volebat tangere anima mea nunc pro angustia tibi mei sunt. Quis det ut veniat precium meum: et quod expecto tribuat michi deus: et qui cepit ipse me conterat? Soluat manum suam et succindat me: et hec michi sit consolatio ut affligens me dolore non patiar: nec contradicam sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea ut sustineam: aut quis finis meus ut patienter agam? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea cuncta est. Ecce non

est auxilium michi in me. et necessarii quoque mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam: amorem domini derelinquit. Fratres mei pertraxerunt me: sicut torrens qui rapam transit in convallibus. Qui timet pruinam: intuetur super eos vir. Tempore quo fuerint dissipati peribunt: et ut invaluunt solvantur de loco suo. Involunt sunt semite gressuum eorum: ambulabunt in viaeum et peribunt. Considerate semitas thesaurum in terra saba: et expedite paulisper. Confusi sunt: quia speravi. Veniunt quoque usque ad me: et pudore cooperiti sunt. Non vultis: et modo videntes plagam meam amittis. Numquid dixi afferte michi. et de substantia vestra donate michi: vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum etiam? Dicitur mihi et ego tacebo: et si quid forte ignoravi instruite me. Quare dicitur istis sermonibus veritatis: cum et vobis nullum sit quod possit arguere? Ad increpandum tantum eloquia condumans: et in verum verba profertis. Super pupillum intuearis: et subvertere minimum aurum cum vultu. Dicitur tamen quod repletiis replete. Prebete aurem: et videte an morietur. Respondere obsecro absque contradictione: et loquentes id quod iustum est iudicare.

Et nō inuenietis in lingua mea
iniquitatem: nec in faucibus meis
stularia psonabit. — VII —

Militia ē vita hominis sup̄ ter-
ram: et sicut dies mercen-
narij dies eius. Sicut ceru⁹ de-
siderat umbrā et sicut mercēna-
rius prestolat finem operis sui:
sic et ego habui menses vacu-
os: et noctes laboriosas nume-
raui michi. Si dormiero dico
quādo cōsurgam: et rursum re-
pedabo vesp̄rā et replebor do-
lorib⁹ usq; ad tenebras. Indu-
ta ē caro mea putredine et sordi-
bus pulueris: rinas mea aruit
et cōtracta est. Dies mei vcloti-
us transierunt quā a cegente ce-
la succidit: et cōsumpti sūt abs-
q; ulla spe. Manēto quia vctus
est vita mea: et non reuertetur
oculus meus ut videat bona:
nec aspiciet me visus hominis.
Oculi mei in me: et nō subsistā.
Sicut cōsumunt nubes et prean-
sit: sic qui descendit ad inferos
non ascendet: nec reuertet ultra
in domū suam: neq; cognoscerit
eum amplius locus eius. Quia
propter et ego nō peccavi ori-
meo: loquar ī tribulatione spi-
ritus mei: cōfabulabor cum a-
maritudine aīe mee. Nunquid
mare ego sum aut certus: quia
necūdidisti me cettere? Si dixerō
cōsolabit me lectulus meus et

releuabor loquēs meū in stru-
tu meo: terribis me per somni-
a: et per visiones horrore cōcu-
ties. Quāobrem elegi suspēdū
aīa mea: et mortē ossa mea. De-
spectavi. Nequaquā ulc̄ iā vniā.
Parce michi: nichil enī sunt di-
es mei. Quid est homo q̄a ma-
gnificas eum: aut qd̄ apponis
erga eū cor tuū? Visitas eū dilu-
tulo: et subito probas illū. Us-
quequo non parcas michi: nec
dimittis me ut gloriā saluam
meā. Peccavi. Quid faciā tibi.
o iustos homin. Quare posuisti
me cōtrariū tibi: et factus sum
michimetip̄i gravis? Cur non
tolles peccatū meū: et quare nō
auferes iniquitatē meā? Ecce nūc
in pulvere dormiā. et si mane
me queritis non subsistam.

Respōdēs aut̄ — VIII —
Baldach suites dixit. Us-
quequo loqueris talia: et spiri-
tus mltiplex sermōnis oris tui?
Nunquid deus subplācat iudici-
um: aut omnipotens subvertit
qd̄ iustum est? Etia si filij tui pecca-
uerūt ei et dimisit eos in manu
iniquitatis sue: tu tamē si dilutu-
lo cōsurrexeris ad deū et omipo-
tētem fuīs deprecatus. si mūdus
et rectus iudicetis statim cūgi-
labit ad te: et peccatū reddet ha-
bitaculū iusticie tue: mitatū ut
si priora tua fuerint parua: et

novissima tua multiplicentur
 mis. Interroga enim generationem
 primam et diligenter investiga
 patrum memoriam: hesterum quip
 pe sumus et ignoramus. quia sicut
 umbra dies nostri sunt super terram:
 et ipsi docebunt te. loquentur tibi:
 et de corde suo proferent eloquia.
 Nunquid vitare potest corpus
 absque humore: aut crescere carer
 e sine aqua. Cum adhuc sit in
 flore nec carpatur manu ante oculos
 herbas arefcit: sic vix omnis qui ob
 liviscitur deum: et spes reposita
 peribit. Non enim placebit recordari
 a sua et sicut tela araneae fidu
 cia eius. Inveniet super domum suam
 et non stabit: fulget eam et non
 resurgit. humectus videtur ante
 quod veniat sol: et in ortu suo ger
 minat eius egredietur. Super arcum
 petrarum radices eius convolvuntur:
 et inter lapides commorabitur. Si
 absorbuerit eum de loco suo:
 negabit eum et dicit. Non novi
 te. Hec est enim leticia vix eius: ut
 rursus de terra alii germinent.
 Deus non perit simplicitate: nec
 porriget manum malignis: do
 nec impleatur risu os tuum. et labia
 tua iubilo. Qui odit te in
 ducunt confusione: et tabernacu
 lum impiorum non subsistet. **IX**

Et respondens iob ait. Detra
 hio quod ita sit: et quod non ius
 tificetur homo repositus deo.

Si voluerit contendere cum eo: non
 poterit respondere ei unum pro mil
 le. Sapiens corde est: et fortis ro
 bore. Quis resistit ei: et pacem ha
 bent. Qui transulit montes: et ne
 scierunt hi quos subvertit in fu
 rore suo. Qui commovet terram de
 loco suo: et coluine eius concu
 tur. Qui precipit soli et non oritur:
 et stellas claudit quasi sub sig
 naculo. Qui extendit celos solis:
 et graditur super fluctus maris.
 Qui facit arcturum et orionem et
 brachias: et interiora australis. Qui
 facit magna et incomprehensibili
 a: et mirabilia quorum non est nu
 merus. Si venerit ad me et non
 videbo eum: si abierit non intel
 ligam. Si repente interroget: quis
 respondebit ei. Vel quis dicere po
 test tui facis. Deus enim non
 resistere potest: et ubi quo cursum
 aut qui portat orbem. Quamvis
 ergo sum ego ut respondeam ei: et
 loquar verbis meis cum eo. Qui
 etiam si habuerim quippiam iustum non
 respondebo. sed meum iudicium et pre
 tabor: et cum invocante me exau
 dietis: non credo quod talis au
 dietis vocem meam. In turbine autem
 conteret me: et multiplicabit vul
 nera mea etiam sine causa. Non
 concedit requiescere spiritui meo:
 et implet me amaritudinibus.
 Si fortitudo quereat: robustissi
 mus est. Si equitas iudicij: me

mo audiet pro me testimoniū
dicere. Si iustificare me volue-
ro: os meū cōdēnnabit me. Si
inocentem ostendero: prauū me
cōprobabit. Et si simplex fu-
ero: hoc ipm ignorabit aīa me-
a: et redēbit me vice mee. Unū
est qđ locutus sum: et inocentē
et impiū ipse cōsumit. Si flagel-
lat occidat semel: et nō de peni-
inocentē cideat. Terra data est
in manus impij vultū iudiciū
eius operit. Qđ si nō ille est: qđ
ego est: Dies mei velociores fu-
erūt cursore. fugerunt et nō vi-
derūt bonū. Pertrāsierūt quasi
naues poma portantes sicut
aquila volās ad escam. Cum
dixero nequaquā ita loquar cō-
muto faciem meam: et dolore
torquor. Verebar omnia ope-
ra mea sciens qđ non parceres
delinquenti. Si autē et sic impius
sū quare frustra laboravi? Si
locus fuero quasi aquis cuius-
re fulserūt velut mūdissime ma-
nus mee: tamē sordibz man-
ges me: et abominabūt me vel-
timēta mea. Neq; cū viro qui
similis mei est respōdebo: nec q̄
mecū ī iudicio ex equo possit au-
diri. Non est qui utriq; valeat
arguere: et ponere manū suā ī
ambobz. Auferat a me virgā
suā: et pavor eius nō me treat.
Loquar et nō timebo eū. Neq;

cū possum metues respōdere.
redet aīam meā. **X**
Vice mee: dimittā aduer-
sum me eloquiū meū. loquar
in amaritudine anime mee: di-
cam deo. noli me cōdēnnare.
Iudica mī: cur me ita iudices?
Nūquid bonū tibi videt si calū-
mies me et oppimas me. opus
manuū tuarū: et cōsiliū impiorū
adiuues. Nūquid oculi carnei
tibi sunt aut sicut videt homo
et tu videbis? Nūquid sicut dies
hoīs dies tui. et anni tui sicut
humana sūt tempora: ut que-
ras iniquitatem meā et peccm me-
um scrutaris? Et scias qđ nichil
impiū fecerim. cū sit nemo qui
de manu tua possit euertere. Ma-
nus tue fecerunt me et plasma-
uerūt me totū in circuitu: et sic
repperē precipias me. Alimento q̄-
so qđ sicut lunū feceris me: et in
puluerem reduces me. Nōne si-
cut lac coagulasti me. et sicut case-
um me coagulasti. Pelle et carni-
bz uestisti me: ossibz et nervis cō-
pregasti me. Dura et misericordiam
tribuisti michi: et visitatio tua
custodiuit spiritū meum. Hec
habet es in corde tuo: tamē scio
qđ a vniūsorū manibus. Si
peccavi et ad horā peccasti mi-
chi: cur ab iniquitate mea mūdū
me esse nō patris? Et si impius
fuero ut michi ē: et si iustus nō

leuabo caput saturar⁹ afflicti-
one et miseria. Et propter superbiam
quasi serua capies me: reuersusque
mirabiliter me crucias. Instauras
testes tuos contra me. et mul-
tiplicas iram tuam aduersum me: et pe-
ne militat in me. Quare de vul-
ua eduixisti me: Quia unum con-
sumptus essem ne oculus me
videret. Fuissem quasi qui non es-
sem: de utero translat⁹ ad cumu-
lum. Numquid non paucitas dierum
meorum finit⁹ breui: Dimittite er-
go me ut plagam paululum dolo-
rem meum antequam vadam et non reu-
tar ad terram tenebrosam et operam
mortis caligine: terram miserie et
tenebrarum: ubi umbra mortis et
nullus ordo. sed sempiternus
horror inhabitans. **II**

Respondens autem sophar na-
amathites dixit. Numquid
qui multa loquitur non audit: aut
uir verbosus iustificabitur: Tibi
soli tacebunt homines: et cum ceteris
irascieris a nullo confutaberis:
Diristi enim. Purus est sermo me-
us: et mundus sum in conspectu
tuo. Atque unum deus loquere-
retur tecum et aperiret labia sua tibi: ut
ostenderet tibi secreta sapientie et
quod multiplex esset scientia eius: et in-
telligeres quod multo minora re-
garis ab eo quam mereris iniquitas
tua. Forsitan vestigia dei comprehen-
deris: et usque ad perfectum omni-

potentem reperires: Excellentior celo
est. Et quod facies: Profundior in-
ferno: et unde cognosceris: longi-
or terra mensura eius: et latior
mari. Si subuerit omnia uel in
unum coartauerit quod contradicit
ei: uel quod dicere ei potest tunc na-
facies: Ipse enim nouit hominem uani-
tatem: et uidens iniquitatem nonne con-
derat: Dir vanus in superbiam
erigitur: et tanquam pullum onagri se
liberum natum putat. Tu autem in-
iasti cor tuum et repandisti ad tuam
manus tuas. Si iniquitatem que
est in manu tua abstuleris a te
et non manserit in tabernaculo
tuo in iustitia: tunc leuare poteris
faciem tuam absque macula: et eris
stabilis et non timebis. Miseric
quoque obliuisceris: et quasi aqua
rum que preterierunt non recorda-
beris: et quasi meridiana⁹ fulgor
resurget tibi ad uesperam. Et cum
te consumptum putaueris oritur
ut luseris: et habebis fiduciam
propositam tibi spe: et defossus
securus dormies. Requiesces et
non erit qui te exterreat: et deprecabu-
tur faciem tuam plurimum. Quasi autem
impii deficiet: et effugium pre-
bit ab eis: et spes illorum abomi-
natio anime. **III**

Respondens autem iob dixit.
Ergo uos istis soli homines:
et uobiscum orietur sapientia. Et mi-
hi est cor sicut et uobis: nec mi-

ferior vñ sum. Quis enī h̄ que
 nostis ignorat: Quī decider̄ ab
 amico suo sicut ego: innotabit
 deū et exaudiet eū. Decider̄ enī in
 stī simplicitas: lampas cōtēp-
 ta apud cogitationes diuinū:
 parata ad tēpus statutū. Abū-
 dant tabernacula predonū: et
 audacter puotāt deū: tū ip̄e de-
 derit om̄ia in manus eorū. Mi-
 serum interroga iumenta et doce-
 bunt te: et volatilia reli et indica-
 bunt tibi. Loquere sē et respō-
 debit tibi: et narrabunt pisces
 maris. Quis ignorat q̄ om̄ia
 h̄et man⁹ dñi fecit: h̄i tū⁹ ma-
 nu aīa om̄is vniuersis: et spiritus
 vniuersē carnis hoīs. Nōne au-
 ris verba dñi audient: et fauces co-
 medētis sapore: h̄i antiquis est
 sapiētia: et in multa tempe pru-
 dentia. Apud ip̄m est sapiētia
 et fortitudo: et ip̄e habet cōsiliū
 et intelligētia. Si destruxerit ne-
 mo est qui edificet: si incluserit
 hoīem nullus est q̄ aperiat. Si
 dixerit aquas om̄ia siccabū-
 tur: si emisit eas subuertēt ter-
 ram. Apud ip̄m est fortitudo et
 sapiētia. Ip̄e nouit et decipiente:
 et tū qui decipit. Addunt cōsili-
 arios ut stultū finē: et iudices ī
 stuporem. Saltheū regū dissol-
 uit: et p̄cingit fune renes eorū.
 Ducit sacerdotes inglorios: et
 optimates supplantat. Cōmu-

rans labiū veraciū: et doctrinā
 senū auferēs. Effundit despecti-
 onē sup p̄ncipes: et eos q̄ op̄i-
 si fuerāt relinquit. Qui reuelat
 profūda de tenebris: et p̄ducit
 in lucem umbrā mortis. Qui
 multiplicat gentes et p̄dit eas:
 et subūlas in integrū restituit.
 Qui immutat cor p̄ncipū ppli sē.
 et decipit eos ut frustra incedāt
 p̄t inuū. Palpabūt quasi in
 tenebris et nō in luce: et errare
 eos faciet quasi ebrios. **XIII**

Ecce om̄ia h̄c vidit oculis
 me⁹ et audiuit auris me-
 a: et intellexi singula. Secundū
 sciētia vñam et ego noui: nec
 inferior vñ sum. Sed tamē ad
 omnipotentē loquar: et disputa-
 re tū deo cupio: prius vos ostē-
 dēs fabricatores mēdanti et cul-
 tores puerlos dogmatū. Atq̄
 vana taceatis. ut putaremini
 sapiētes esse. Audite ergo cor-
 reptiones meas: et iudiciū labi-
 orum meorū attendite. Nunquid
 deus indiget vñ mendaciis: ut
 p̄ illo loquamini dolos: Nunquid
 faciē n⁹ accipitis: et pro deo iu-
 dicare n̄minim: Aut placebit
 ei quē celare nichil potest: aut
 decipiet ut homo vñs fraudu-
 lētis: Ip̄e vos arguet: quoniā
 in abscondito faciē n⁹ accipitis.
 Statim ut se cōmouerit turba-
 bit vos: et terror eius irruet su-

per vos. Memoria vestra com-
parabit cunctis: et redigentur in lutum
cervicibus vestris. Tacere paulisper:
ut loquar quodcumque michi mens
suggererit. Quare latro car-
nes meas dētib; meis: et animam
meam porro in manibus meis:
Etiam si occiderit me: in ipso spera-
bo. Derelinque vias meas in iō:
spectus eius arguam: et ipse erit sal-
uator meus. Nō enim veniet in cō-
spectu eius omnis reproba. Au-
dite sermonem meum: et augmēta
precipite auribus vestris. Si fuero
iudicatus: scio quod iustus inven-
iar. Quis est qui iudicet mecum? De-
niat. Quare tacēs consumor:
Duo tantum ne facias michi: et
cū a facie tua nō abscondar.
Manū tuā lōge fac a me: et for-
mido tua nō me terreat. Vota
me et respōdebo tibi: aut certe
loquar: et tu responde michi.
quātas habeo iniquitates et peccata:
scelerata mea et delicta ostende mi-
chi. Cur faciem tuā abscondis: et
arbitraris me inveniū tuū: Cū
ita solum quod vultu rapit ostendis
potentiam tuā: et stipulam siccam
persequeris. Scribis enim contra
me amaritudines: et consumere
me vis peccans adolescentie mee.
Posuisti in netis pedem meum: et
observasti omnes semitas meas:
et vestigia pedum meorum cōsidera-
sti. Qui quasi putredo cōsumi-

bus sum: et quasi vestimentum
quod comeditur a tinea. Homo na-
tus de muliere brevis vivēs tem-
pore: repletur multis miseriis.
Qui quasi flos egreditur et cōteri-
tur: et fugit velut umbra: et nū-
quā in eodē statu permanet. Et di-
gnū ducis super humulcemodi a-
perire oculos tuos: et adducere tu-
tum in iudicium. Quis potest facere
mundū de immundo conceptū semē-
ne: Nōne tu qui solus es. **XIII**

Recurs dies hominis sunt: nu-
merus mensium apud te ē.
Cōstinuisti famos eius quod prece-
riri non possunt. Recede pau-
lulum ab eo ut quiescat: donec
optata veniat sicut mercenarii
dies eius. Signū habet spiritum.
Si possum fuerit: rursum viret-
cit: et ramus eius pullulat. Si se-
muerit in terra radix eius et in pul-
vere mortuus fuit cūctus illi:
ad odorem aque germinabit: et
faciet coma quasi cum primū
placatum ē. Homo vero cū mor-
tuus fuit et nudatus atque colūp-
tus: ubi quiescit? Quō si recedat
aque de mari et fluvius vacue-
factus areseat: sic homo cū dor-
miverit non resurget. Donec at-
teratur telum nō cuigilabit: nec
cōsurgit de somno suo. Quis
michi hoc tribuat ut in inferno
protegas me et abscondas me
donec precescat furor tuus: et cō-

Statuas michi temp⁹ in quo re-
corderis mei: Putasne mortu⁹
homo rursus uiuet: Lūdis di-
ebus quib; nūc milito: expecto
donec ueniat immutatio mea.
Docabis me: et ego respōdebo
tibi. Operi manuum tuarū porri-
ges dexteram. Tu quidē gressus
meos dinumerasti: sed parce
peccis meis. Signasti quasi in
sacculo delicta mea: sed curasti
iniquitatē meā. Mons cadens de-
fluit: et saxū trāsfertur de loco
suo. Lapides recauant aque: et
alluuione paulatim terra consu-
mit: et hoīes ergo sicut pdes.
Roborasti eū paululu: et in p-
petuū trāsieret. Immutabis faci-
em eius: et emittes eū. Siue no-
biles fuerūt filij ei⁹ siue ignobi-
les: non intelliget. Attamenē ca-
ro eius dum uiuet dolerit: et a-
nima illius sup semetipso luge-

Respōdens autē **XV** bñ.
Eliphaz themanites dixit.
Nūquid sapiēs respōdebit qua-
si inuentū loquens: et implebit
ardore stamachū suū. Arguis
uēbis eū q̄ nō est equalis tui et
loq̄ris qd̄ tibi nō expedit. Quā-
tū in te est euacuasti timorē: et
tulisti pccs corā deo. Docuit e-
nim iniquitas tua os tuū: et imi-
taris linguā blasphemantiū.
Cōdemnabit te os tuū et nō ego:
et labia tua respōdebūt tibi. Nū-

quid prius homo tu natus ē⁹
et ante colles format⁹: Nūquid cō-
silij dī audisti: et inferior te sit
et⁹ sapientia: Quid nōsti qd̄ ig-
noram⁹: qd̄ intelligis qd̄ nesci-
amus: Et senes et antiqui sunt
in nobis: misro utrustiores quā
patres tui. Nūquid grande est
ut cōsolatur te deus: Sed uerba
tua praua hoc phibent. Quid
te eleuat cor tuū: et quasi mag-
na cogitans attonitos habes
oculos: Quid timeat cōtra dēū
spirīt⁹ tu⁹: ut pferas de ore tuo
huiusmodi sermones: Quid
est homo ut in maculatus sit.
et ut nictus appareat natus de
muliere: Ecce inter sanctos eius
nemo imitabilis. et reli nō sūt
mūdi in cōspectu eius: quanto
magis abominabilis te iudicis
homo qui bibit quasi aquā in-
iquitatē. Ostendā tibi audi me:
qd̄ uidi narrabo tibi. Rapite⁹
cōfiteant⁹: et nō abscondunt pccs
suos. Quib; solis data ē terra:
et nō trāsiunt altius per eos.
Lūdis dieb; suis impius sup-
bit: et numerus annorū incret⁹
est tremidib; eius. Boninus ter-
roris semper in aurib; illius: et
cum par sit ille semp inuidias
suspicit. Non credit qd̄ reueri
possit de tenebris ad lucē circū
spectans undiq; gladiū: cū se
mouerit ad querendū panem:

Flouit qđ parauit sit in manu
eius tenebras dies. Tenebit eū
tribulatio: et angustia uallabit
eū sicut regē qđ paratur ad pre-
liū. Tenebit aduersus deū manu
suā: et cōtra omnipotentē robo-
ratus est. Lucrēt aduersus eū e-
recto collo: et pingui teruice ar-
matus ē. Operuit faciē ei⁹ tras-
situs: et de lateribz eius aruina
depēdit. Habitauit ī ciuitatibz
desolatis: et in domibz desertis
qđ in tumulos sunt redacte. Nō
ditabit nec p̄stabit substantiā
ei⁹: nec mittet ī terrā radicē su-
am. Nō recedet de tenebris. Ha-
mos ei⁹ accendit flāma: et aufer-
ret spiritu oris ei⁹. Non recedit
frustra errore decept⁹: qđ aliquo
p̄rio redimēd⁹ sit. Autq; dies
ei⁹ impleantur p̄bit: et manus
eius arescēt. Iedet quasi uinea
in primo flore. botrus eius: et
quasi olina prociēs florē suū.
Cōgregatio enim potuit scet-
ilis: et ignis deuorabit taberna-
cula eorū qđ munera libēt acci-
piūt. Cōcepit dolorē et peperit
iniquitatē: et utetus ei⁹ parat do-

Respondēs **XVI** los.
Aut iob dixit. Audiuī fre-
quer talia. Cōsolatores one-
rosi omēs uos estis. Nunquid
habebunt finē uerba uentosa:
Aut aliqd tibi molestū est si lo-
quaris: Poterā et ego similia

uā loqui. Atq; utinā esset aīa
uā pro aīa mea. Cōsolaret et
ego uos sermonibz et mouerē
caput meū sup uos. Robora-
rem uos ore meo: et mouerem
labia mea quasi p̄ces uobis.
Sed qđ agam: Nil locutus fue-
ro. non quiescit dolor meus: et
si tacuē nō recedet a me. Aut
aut oppressit me dolor meus: et
nil nichilū redacti sunt omēs
art⁹ mei. Fuge mee testimoni-
um dicit dea mea: et suscitauit
falsiloquus aduersus faciē me-
am cōtradictō michi. Collegit
furore suū in me: et cōminans
michi intemuit cōtra me doli-
bus suis. Hostis meus terribili-
bus oculis me intuitus est. Ap-
properuēt sup me ora sua: et re-
probrantes p̄cūerūt maxillā
meā: scissam sunt p̄cis meas.
Cōdusit me deus apud iniquū:
et manibz impiorū me tradidit.
Ego ille quōdā opulētus epē
et cōtutus sum: remeē et uictū
meā. Confregit me: et posuit si-
bi quasi in signum. Circūdedit
me lanceis suis: cōmilitauit
lūbos meos. Nō peperit: et ef-
fudit in terra uiscera mea. Con-
fudit me uulnere sup uulnus:
irruit in me quasi gregas. Bar-
rū sin sup curē meā: et operui
dineē carnē meā. Facies mea
intumuit fletu: et palpebre mee

caligauerunt. Hec passus sum
absq; iniquitate manus mee: nō
habere mūdās ad deū preces.
terra ne operias sanguinē me-
um: neq; inueniat in te locū la-
tendi clamor meus. Ecce enī in
celo testis meus: et cōsors me⁹
in excelsis. Verbosi amici mei:
ad deū stillat oculus meus. Ne-
q; omnia sic iudicaret vir cū deo:
quō iudicat hī⁹ hoīs cū colle-
ga suo. Ecce enī breues sū tē-
seunt: et semitā p quā nō reuer-
tar ambulo. **XVII**

Spiritus meus attenuabit:
dies mei breuiabūt: et solū mi-
hi superest sepulcrū. Nō peccavi:
et in amaritudinib; morat^r ocu-
lus me⁹. Libera me et pone me
iuxta te: et cū iussis manibus pu-
gnat cōtra me. Lor rex longe
fecisti a disciplina: p̄terea non
realtabūtur. Predā pollicet^r so-
cis: et oculi filior⁹ eius deficient.
Posuit me q̄si in puerbū uul-
gi: et exemplū sum corā eis. Ca-
ligauit ad indignationē oculus
meus: et membra mea quasi i
nichilū redacta sūt. Stupebat
iusti sup hoc: et immores contra
propositā suscitabit. Et tenebit
iustus uia suā: et mūdīs mani-
bus addet fortitudinē. Hic dē
uos cōuertim⁹ et uenite: et non
inueniā in uobis uillū sapiētem.
Dies mei trāserunt: rogatio

nes mee dissipate sunt torquen-
tes cor meū. Noctē uertetūt in
diem: et nictum post tenebras
spero lucē. Si sustinuerō infer-
nus dom⁹ mea est: et in tenebris
stravi lectū meū. Pueredini dix-
i pater meus es: mater mea et so-
ror mea uentrib; . Obi est ergo
nūc p̄stolatio mea: et patiētiā
meā q̄s cōsiderat. Si pfundissi-
mū infernū descendat omnia me-
a. Putasne saltē ibi erit requies

Respōdens **XVIII** michi:
autē baldad suites dixit.
Usq; ad quē finem uerta iada-
bis: intellige p̄us: et sic loqua-
mur. Quare reputa sum⁹ ut
iuncta: et sordim⁹ coram te:
Qui p̄cedis aīam tuā in furore
tuo. Nūquid p̄ter te derelique-
tur terra: et trāserūt rupes de
loco suo: Nōne lux impij extin-
guet^r: nec splēdorit flāma ignis
e⁹: Dix obteneb^resce in taber-
naculo illius: et luxena q̄ sup
eum est extinguet^r. Attabūtur
gressus uirtutis eius: et p̄cipita-
bit cū cōsiliū suū. Inmisit enī
in rete pedes suos: et in macu-
lis eius ambulat. Tenebit plā-
ta illi⁹ laqueo: et cecidit cō-
tra tum lūis. Abscōdita est in
terra p̄dita eius: et decipula illi-
us sup semitā. Ondiq; t̄rebūt
eū formidines: et noluēt pedes
eius. Attenuet fame robur e⁹:

et in media inuadat costas illius.
 Deuoret pulcritudinem eius ei⁹:
 et consumat brachia illius primo
 genita mors. Auellat de taber-
 naculo suo fiducia ei⁹: et ceciderit
 super eum quasi rex interitus. Habitet
 in tabernaculo illi⁹ soci⁹ ei⁹ qui
 non est: aspergat in tabernaculo
 ei⁹ sulphur. Deorsum radices
 eius licent: sursum autem artera-
 tur melleis eius. Memoria illi⁹
 pereat de terra: et non celebretur
 nomen eius in plateis. Expellet
 eum de luce in tenebras: et de or-
 be transierit eum. Non erit semen ei-
 us neque progenies in ipso suo:
 nec ule reliquie in regionibus ei-
 us. In die eius stupebit nomen
 suum: et primos inuadat horror.
 Hec sunt ergo tabernacula in-
 qui: et iste locus eius qui igno-
 rat deum.

Respondens autem iob dixit.
 Disquequo affligis animam me-
 am: et atteris me sermonibus:
 Si decet consilium me: et non tri-
 bescis opprimere me. Nampe
 et si ignorā: mecum erit ignoran-
 tia mea. At vos contra me erigi-
 mini: et arguitis me opprobriis
 meis. Vultis nunc intelligere quia
 deus non equo iudicio afflixerit
 me: et flagellis suis me cinxerit.
 Ecce clamabo uini patres et ne-
 mo audiet: uociferabor: et non
 est qui iudicet. Beniam meā ne-

cesserit et transire non possum:
 et in calle meo tenebras posuit.
 Spoliauit me gloria mea: et
 abstulit coronā de capite meo.
 Destruxit me undique et petto:
 et quasi euulsa arbori abstulit
 spem meā. Iratus est contra me
 furor eius: et sic me habuit quasi
 hostem suū. Beniam uenerunt la-
 terones eius: et fecerunt sibi uiam
 per me: et obsederunt in gyro ta-
 bernaculū meū. Fides meos lo-
 ge fecit a me: et non mei quasi
 alieni recesserunt a me. Dereli-
 runt me propinqui mei: et qui me
 nouerat obliti sunt mei. Angeli
 in domus mee et ancille mee si-
 cut alienū habuerunt me: et qua-
 si peritorem fui in oculis eorum.
 Beniam meū uocavi et non respo-
 dit: ore proprio deprecabar illum.
 Beniam meum rehorruit uxor
 mea: et orabam filios uterī mei.
 Vultu quoque despiciebant me: et
 cū ab eis recessissem detrahebant
 michi. Abominati sunt me quon-
 dā consilium mei: et quē maxime
 diligebam auersati⁹ est me. Pelle
 mee consumpsit carnes adhære-
 os meū: et derelicta sunt tantū-
 modo labia circa dentes meos.
 Misericordiam mei misericordiam mei sal-
 tem uos amici mei: quia manus
 dñi tetigit me. Quare persequi-
 mini me sicut deus: et caribus
 meis saturamini: Quis michi

tribuat ut scribatur sermones
mei: Quis michi det ut crearentur
in libro stilo ferreo et plumbi lami-
na: uel recte sculpatur in filice:
Beno enim qui redemptor meus
uiuat et in nouissimo de ita sur-
recturus sum. Et rursum circūda-
bor pelle mea: et in carne mea
uidebo deū. Quē uisurus sum e-
go ipse: et oculi mei conspiciendi
sunt: et non alius. Reposita est
hęc spes mea in sinu meo. Qua-
re ergo nūc dicitis persequamur
eū: et radicē uerbi inueniamus cō-
tra eū: Fugiet ergo a facie gla-
dij: quā ultor iniquitātū gladius
est: et scitote esse iudiciū. **XXIII**

Respondens autē Sophar naa-
mathites dixit. Audito co-
gitationes mee varie succedūt
sibi: et mens in diuersa rapitur.
Doctrinā qua me arguis audi-
am: et spiritus intelligētie mee
respondebit michi. Hoc scio a
principio te quo est positus ho-
mo super terrā: quod laus impiorū
breuis sit: et gaudium propebreue
ad instar puncti. Si ascenderit
nūq̃ ad celum supbia ei⁹: et ca-
puit eius nubes refrigerit: quasi
stercus in fine perdetur: et q̃
cū uiderāt dicet. Ubi est: Velut
somnia auolās nō inueniet: tñ
sicut visio nocturna. Oculi
qui cū uiderat nō uidebūt: ne
q̃ ultra inueniūt eum locus su-

us. Filij eius attrētur et stent:
et manus illius reddent ei dolo-
rem suū. Ossa eius implebunt
uicijs adulescentie eius: et cū to-
taliter puluere dormiēt. Cum enī dul-
ce fuit in ore eius malū. abstō-
dit illud sub lingua sua. Par-
cet illi et nō derelinquet illud: et
relabit in gutture suo. Panis
eius in utero illius uertet in fel
aspidum intransiens. Diuidias
quas deuorauit euomet: et de
uentre illius retrahet eas deus.
Caput aspidū suget: et occidet
eum lingua vipere. Nō uidet
cunilos fluminis torrens. mel-
lis et butiri. Rur que fecit oīa:
nec tamē cōsumet. Rurta multi-
tudinē adiunctionū suarū sic et
sustinebit: quā cōstringēs nuda-
uit pauperis domum: rapuit et
nō edificauit eā. nec est satiat⁹
uenter eius. Et cū habuerit que
cōcupiscat: possidere non pore-
rit. Nō remansit de ciba eius: et
propterea nihil permanebit de
bonis eius. Cum satiauis fuit
artabit: et fluabit. et omnis dolor
irruet super eū. Vniū impleat
uent⁹ ei⁹ ut emittat ī eū irā furo-
ris sui: et pluat super illum bellū
suū. Fugiet arma ferrea et ir-
ruet in arcū et cū: educt⁹ et egre-
diens de vagina sua: et fulgu-
rans in amaritudine sua. Da-
dent et ueniet super eū horribiles:

omnes tenebre abscondite sunt
in oculis eius. Deuorabit eum
ignis qui non succendit: afflige-
tur relictus in tabernaculo suo.
Reuelabunt celi iniquitatem eius: et
terra consurget aduersus eum. A-
peritum erit gremium domus illius:
detrahetur in die furoris dei. Hec
est pars hominis impii a deo: et he-
reditas verborum eius a domino.

Respondens autem **XXIII**
Iob dixit. Audite queso
sermones meos: et ageris peni-
tentiam. Sustinete me ut et ego lo-
quar: et post mea si videbit ver-
ba ridere. Numquid contra hominem
disputatio mea est. ut merito
non debeam contristari. Attendite
mihi et obstupescite: et superponi-
te digitum ori vestro. Et ego quan-
do recordatus fuero promissio:
et contineat carnem meam tremor.
Quare ergo impii viuunt suble-
uati sunt confortatiq; diuitijs:
semen eorum permanet coram eis.
propinquorum turba et nepotum
in conspectu eorum. Domus eorum
secure sunt et pacate: et non est vir-
ga dei super illos. Hos eorum con-
cepit et non abortiuit: partem pe-
perit et non est priuata fetu suo.
Egrediuntur quasi greges parvuli
eorum: et infantes eorum exultant lu-
libus. Tenuit tympanum et organum:
et gaudet ad sonitum orga-
ni. Ducunt in bonis dies suos

et in puncto ad infernum descendunt.
Qui dixerunt deo recede a nobis:
et scientiam viarum nostrarum nolumus.
Quis est omnipotens ut seruiamus
ei? Et quid nobis prodest si oraueri-
mus illum? Decebamur quia non
sunt in manu eorum bona sua:
consilium impiorum longe sit a me.
Quoniam lucerna impiorum extin-
guetur: et superueniet eis tumba-
no: et dolores diuident furoris su-
i. Erunt sicut palee ante faciem ve-
sti: et sicut fauilla quam turbo di-
spersit. Deus seruabit filijs illi-
us dolorem patris: et cum reddiderit
tunc sciet. Videbunt oculi eius in-
terfectionem suam: et de furore omni-
potentis bibet. Quid enim ad tu-
pam de domo sua post se? Et
si numerus mensium eius diuidi-
tur: Numquid deum docebit quis-
piam scientiam quam excelsos iudicat?
Ne moritur robustus et sanus
diues et felix: viscera eius plena
sunt adipe: et medullis ossa illi
us irrigantur. Alius vero moritur
in amaritudine anime sue absque ul-
lis opibus: et tamen simul in pul-
uere dormit: et uentus operit
eos. Ecce noui cogitationes ve-
stras: et sententias contra me ini-
quas. Dicis enim. Vbi est domus
principis: et ubi tabernacula im-
piorum? Interrogate quilibet de vi-
atoribus: et hec eadem illum intelli-
gere cognoscetis. Quia in die p-

dicōnis seruat malus: et ad diē
furoris ducet. Quis arguet co-
rā eo vias eius: et q̄ fecit q̄s red-
det illi: Ip̄e ad sepulcra ducetur:
et in congerie mortuorū vigila-
bit. Dulos fuit glareis torri:
et post se omniē hoīem trahet: et
ante se innumerabiles. Quō igit̄
solamū me frustra: nū respōsi-
o v̄ra repugnare ostēda sit v̄ra.

Respōdēs autē **XX** mās:
Eliphaz themanites dixit.

Nūquid deo potest comparari
homo: etiā nū p̄fecte fuerit scien-
tia: Quid p̄dest deo si iustus fue-
ris: aut quid ei cōfers si imacu-
lata fuit vita tua: Nūquid timēs
arguet te: et veniet tecū in iudici-
um: et nō p̄pter maliciā tuā plu-
rimam et infinitas iniquitates
tuas: Abstulisti enim pignus
fratrū tuorū sine causa: et nudos
spoliasti vestibz. Aquam lassā
nō dediti: et esuriētē subtraxisti
panem. In fortitudine brachiū
tū possidebas terrā: et potens-
simus obtinebas eam. Viduas
dimisisti vacuas: et lacteos pu-
pillos cōmuniisti. Propterea
circūdatus es laqueis: et cōtine-
bat te formido subita. et puta-
bas nō visurū: et īpetu aquarū
inundantiū non oppressum mē.
An cogitas q̄ deus excelsior ce-
lo sit. et sup̄ stellarū verticē sub-
limet. Et dicis. Quid enī nouit

deus: Et quasi per caliginē iudi-
cat. Nubes latibulū eius: nec
nra cōsiderat: et circa cardines
celi pambulat. Nunquid semi-
tam seculorum custodire cupi-
quā calcauerūt viri iniqui qui
sublati sunt ante tempus suū:
et fluvius subuertit fundamē-
tū eorū: Qui dicebant deo recede
a nobis: et quasi nichil possit
facere omnipotēs. estimabāt eū:
cum ille implessit domos eorū
bonis. Quorū sentētia p̄tulit
a me. Videbūt iusti et letabun-
tur: et inuicēs sublaunabit eos.
Nōne succisa ē cecidit eorū: et re-
liquas eorū deuorauit ignis: Ac-
q̄resce igit̄ ei et habito patē: et p̄-
her habebis fructos optimos.
Suscipe et ore illi⁹ legē: et pone
sermōnes n̄⁹ ī corde nro. Si re-
ūsus fuīs ad omnipotētē edifica-
beris: et longe facies iniquitatem
a tabernaculo nro. Dabit pro
terra siliat: et pro siliat torretes
aureos. Erig; omnipotens con-
tra hostes tuos: et argentū coa-
ctuabit tibi. Tūc sup̄ omīpo-
tentē delicias afflues: et eleuabis
ad dū sanctē tuā. Rogabis eū et
re audiet te: et vota tua reddēs.
Dixeris enim et veniet tibi: et in
vīs tuis sp̄ledabit lumē. Qui e-
nim humiliat⁹ fuit et in glia:
et q̄ indignauerit oculos ip̄e sal-
uabit. Saluabit inuicēs: sal-

uabit ac mūdicia manuū sua

Respōdēs aut̃ **XXI** rñ.
 Job ait. Nūc q̃ in amari-
 tudinē ē sermo meus: et nūc
 plage mee aggravata sūt sup̃
 genua meū. Quis michi tribu-
 at ut cognoscā et inveniā illū:
 et veniā usq; ad solū eius: Po-
 nam corā eo iudiciū. et os meū
 replebo inceptationib;: ut scā
 verba que michi respōdat: et i-
 telligā qd loquat̃ michi. Nolo
 multa fortitudinē ostendat me
 cū: nec magnitudinis sue mo-
 le me premat. Proponat equi-
 tatem contra me: et perveniet ad
 victoriā iudiciū meum. Si ad
 orientem iero nō apparet: si ad
 occidentem nō intelligā eum. Si
 ad sinistram qd agam: Non ap-
 prehendā eum. Si me vertam
 ad dextrā: nō videbo illum. Ip̃e
 vero scit viā meā: et p̃babit me
 quasi aurū qd per ignē trāsit.
 Vestigia ei⁹ secutus ē pes me⁹:
 viā eius custodivi: et nō declina-
 vi ex ea. A mādans labior ei⁹
 nō recessi: et in sinu meo absco-
 di verba oris ei⁹. Ip̃e enī solus
 scit: et nemo auertere potest cogi-
 tationē eius: et aīa ei⁹ quodcu-
 q; voluit h̃ fecit. Nunq; replue-
 rit i me voluntatē suā: et alia mē-
 ta similia prelo sūt ei. Et idcir-
 co a facie eius turbatus sum: et
 cōsiderans eū timore sollicitor.

Deus molliuit cor meū: et om-
 nipotēs cōturbavit me. Non
 enī perii ppter inimicēs tene-
 bras: nec faciem meam opuit

Ab om̃ipo **XXI** taligo.
 rene nō sunt abscondita
 tempora: qui aut̃ novierunt eū
 ignorāt dies illius. Alii termi-
 nos trāstulerūt: diripuerūt gre-
 ges: et pauperūt eos. Alii pu-
 pillos abegerūt: et abstulerūt
 pro pignore bonē vidue. Sub-
 verterūt pauperū viā: et oppres-
 serūt pariter mansuetos terre.
 Alii q̃si onagri in deserto egre-
 diūtur ad opus suū: vigilātes
 q; ad prēdā p̃tāt panem libe-
 ris. Agrū non suū dimitūt: et
 unicā eius quē vi oppresserunt
 vindicant. Mulos dimittūt ho-
 mines indumenta tollētes: qui-
 bus nō ē op̃tinētū in frigore.
 quos rubres montiū rigāt: et
 non habētes velamē amplecū-
 tur lapides. Qui fecerūt depre-
 dātes pupillos: et vulgū pau-
 perū spoliaverūt. Iudis et in-
 credulib; absq; veltū et elurē-
 ribus nulerūt spiras. Inter acer-
 vos forū meridiati sunt: q̃ tal-
 ius torcularib; sinūt. De mul-
 iatib; fecerunt viros genere: et
 aīa vulneratorū domabit. et de-
 us in ultū abire nō pat̃. Ipsi
 fuerūt rebelles humis. Nescie-
 runt vias eius: nec reversi sūt

per semitas illius. Mane primo
 confurgit homicida: interficit
 egenū et pauperē: per noctem
 vero erit quasi fur. Oculus ad-
 ulteri obsecrat caliginē dicens
 non me videbit oculus: et opiet
 vultū suū. Perforat in tenebris
 domos sicut in die cōdixerāt si-
 bi: et ignorauerūt lūrē. Si subi-
 to apparuerit aurora arbitran-
 tur umbrā mortis: et sic in tene-
 bris quasi in luce ambulāt. Te-
 nus est sup facie aque. Maledic-
 ta sit pars ei⁹ in terrā: nec am-
 bulet per viā vinearū. Ad nimium
 calorem trāsit ab aquis nivium:
 et usq; ad inferos peccatū illi⁹.
 Obliviscat ei⁹ misericordia. Dulce-
 do illi⁹ venies. Nō sit in recor-
 datione: sed dretur sicut lignū
 infructuosum. Pauper enim steri-
 leui et que nō parit: et vidue be-
 ne non fecit. Detraxit fortes in
 fortitudine sua: et cū steterit nō
 crederet vice sue. Dedit ei deus lo-
 cū perniciē: et ille abunat eo in
 supbia. Oculi aut eius sunt in
 vis illius. Elevati sunt ad mo-
 dicū et nō subsistēt: et humilia-
 buntur sicut omnia et auferentur:
 et sicut summitates spirax cōtere-
 ntur. Quid si non ita q̄s me potest
 arguere esse mentitū: et ponere
 ante deū verba mea? **XXV**

Respondens aut baldad lui-
 tes dixit. Potestas et ter-

ror apud eum ē: q̄ facit cōcordi-
 am in sublimibus suis. Nūquid
 est numerus militū eius: et sup
 quē nō surget lūrē illius? Nū-
 quid iustificari potest homo com-
 paratus deo: aut apparere mū-
 dus natus de muliere? Ecce lu-
 na etiam non splendet et stelle
 non sunt numer in conspectu
 ei⁹: quāto magis homo putre-
 do et filius hoīs natus? **XXVI**

Respondens aut iob dixit.
 Cur⁹ adiutor es? Nūquid
 imbecillus: et sustētas brachiū
 eius q̄ nō est fortis? Cui dediti
 cōsiliū? Forsitā illi q̄ nō habet
 sapienciā: prudentiā etiā ostē-
 disti plurimā. Quem docere vo-
 luiti? Nōne cū q̄ fecit spiramē-
 tum? Ecce gigātes genuit sub
 aquis: et q̄ habitant cū eis. Nu-
 dus est infernus coram illo: et
 nullū est opimentū preditioni.
 Qui extendit aquilonē sup va-
 tuū: et appēdit terrā sup nichilū.
 Qui ligat aquas in nubib; su-
 is: ut nō erumpāt pariter dor-
 sum. Qui tenet vultū solis sui:
 et expandit sup illud nebulā su-
 am. Terminū cirtū dedit aquis:
 usq; dum finiantur lux et tene-
 bre. Columnē celi cōtenuit cū: et
 pavēt ad munū eius. In fortitu-
 dine illius repēte maria cōgre-
 gata sunt: et prudentia eius pre-
 cussit supbū. Spiritus eius or-

navit celos: et obsteritavit ma-
nu eius eductus est coluber tor-
tuosus. Ecce hec ex parte dicta
sunt vias eius. Et cum vix par-
vam stillam sermonis eius audi-
erim⁹ q̄s poterit coniectuū ma-
gnitudinis illius intueri: **XXVII**

Addidit q̄s iob assumens pa-
rabolā suā et dixit. Divit
deus qui abstulit iudiciū meū et
omnipotēs qui ad amaritudi-
nē adduxit aīam meā: quia do-
nec superest alius ī me et spiritus
dā in narib⁹ meis nō loquētur
labia mea iniquitatem: nec ling-
ua mea meditabit̄ mēdaciū.
Falsit̄ a me ut iustos esse vos
iudicē. Donce deficiā nō recedā
ab innocentia mea. Iustificatio
mea quā cepi tenere. nō de-
seram. Neq; cū reprehēdit me
cor meum: ī omī vita mea. Si-
cut impius inimicus meus: et
adversarius meus quasi iniqu⁹.
Que est cū spes vporit si aua-
re rapiat: et nō libet deus ani-
mā eius. Nūquid deus audit
clamorē eius cū venerit sup eū
angustia: Aut poterit ī omni-
potēte delectari: et invocare deū
omī tēpore: Docbo vos p ma-
nū dī que omnipotens habeat:
nec abscondā. Ecce omēs vos
nostis: et qd sine causa vana
loquimur: hec est pars hoīs im-
pij apud deū: et hereditas violē-

torū quā ab omnipotēte suscipi-
ent. Si multiplicati fuerit filii
eius in gladio erūt: et nēpotes
ei⁹ nō saturabūtur pane. Qui
reliqui fuerit ex eo sepeliētur ī
interitū: et vidue illius nō plo-
rabūt. Si cōportaverit quasi f-
ra argentū et sicut lutiū ppara-
verit vestimenta: pparabit quidē
sed nullus vestiet̄ illis: et argen-
tū innocens dividet. Edificant
sicut tinea domū suā: et sicut cu-
stos fecit umbraculum. Divites
cum dormierit nichil secū aufe-
ret. aperiet oculos suos et nichil
inveniet. Apprehendet eum q̄si
aqua inopia: nō tēc opprimit
cum tēpestas. Tolle eū ventus
v. eius et auferet: et velut turbo
rapiet eum de loco suo. Et nate-
ret sup eum: et nō pareet: de ma-
nu ei⁹ fugiēs fugiet. Berget
sup eū man⁹ suas: et sibilabit
super illum intus sorum ei⁹.

Abet argentū **XXVIII**
viciat suae principia: et
auro locus est in quo cōf. aue-
rētū de terra tollit: et lapis so-
lutus calore in es vertit. Tēpus
voluit tenebris: et uniuscui⁹ finē
ip̄e cōsiderat. Rapidē quoq; ca-
liginis et umbrā mortis divi-
det torrens a ip̄so peregrināte:
eos quos oblitus ē pes regis
hoīs et iunior. Terra de qua o-
riebat̄ panis: in loco suo igni

subūsa ē locus saphiri lapides
ei⁹: et glebe illi⁹ aurū. Scintilla
ignoravit aures: nec intuentur ē
oculos vulturis. Non calcave-
rūt cā filij mīstic⁹: nec p̄transi-
vit per eam leena. Ad saltem
egredietur manū suā: subvertet a
radicib⁹ mōtes. In p̄ctis eius
egredietur et omne p̄ciosum vidit
oculus eius. Profūda quoq;
fluviorū scrutatus est: et abscon-
dita p̄duxit in lucē. Sapientia
vero ubi inueniē: et q̄s est locus
intelligēte: Nescit homo p̄ci-
um eius: nec inueniuntur in terra
suauit̄ uiuentiū. Abissus dicit
nō est in me: et mare loquit̄ nō
ē meū. Nō dabit aurū obreū
pro ea: nec appendet argētum
in cōmūcatione eius. Nō cōfe-
retur cinctis indie colorib⁹: nec
lapidi sardonio p̄ciosissimo
uel saphiro. Non adrequabit̄ ei
aurū uel vitrū: nec cōmutabū-
tur uasa pro ea aut excelsa et
eternit̄ia: nō cōmemorabunt̄
cōp̄eratione eius. Erabit autē
sapientia de oculis. Non adre-
quabitur ei topasion de ethiopia:
nec indure mundissime cōpo-
netur. Unde ergo sapientia uenit:
et q̄s ē loc⁹ intelligēte: Abscon-
dita ē ab oculis om̄i uiuentiū:
volucres quoq; celi latet. Per-
ditio et mors dixerūt: auribus
n̄ris audiūm⁹ famā eius. De

us intelligit uia eius: et ip̄e no-
uit locū illi⁹. Ip̄s cū fines mū-
di mēret: et om̄ia que sub celo
sunt respicit. Qui fecit v̄tis pō-
dus: et aquas appendit mensu-
ra. Quādo ponebat pluuias le-
gem et uia p̄ctis sonātib⁹:
tunc vidit illā et enarrauit: et p̄-
parauit et inuestigauit. et dixit
homī. Ecce nūm⁹ dñi ip̄a est sa-
pientia: et recedere a malo intelli-

Addidit **XXIX** gentie.
quoq; iob assumēs para-
bolam suā et dixit. Quis michi
tribuat ut sim iuxta mentes p̄-
stinos: scōm dñs quib⁹ de⁹ eu-
stodiebat me: Quando splende-
bat luccna eius sup caput me-
um: et ad lumē ei⁹ ambulabā
in tenebris. Sicut fui in diebus
adulescentie mee: quādo deus se-
cretus erat in tabernaculo meo.
Quādo erat omnipotēs int̄cū: et
ī circuitu meo pueri mei. Quā-
do lauabā pedes meos burro:
et p̄cta fūdebat michi rosas o-
lei. Quādo p̄cedebā ad portā ci-
uitatis: et in platea parabant
cathedrā michi. Videbant me
iuuēnes et abscondebant: et se-
nes stabāt assurgētes. Princi-
pes cessabāt loqui: et digitum
superponebant ori suo. Vocē
suā cohibebāt duces: et lingua
eor⁹ gutturi suo adheerebat. Au-
ris auditis beneficiebat me et

oculus videns testimonium redde-
bat michi: eo quod liberasset me pau-
perem vociferantem: et pupillum cui
non esset adiutor. Benedictio
perituri super me veniebat: et ego
vidue consolatus sum. Iustitia in-
digne sum: et vestium me sicut ve-
stimento et diademate iudicio meo.
Oculus meus retro: et pes claudens.
Pater etiam pauperum: et causam
quam nesciebam diligenter in-
vestigabam. Conterebam molas inimicorum:
et de dentibus illius auferbam pre-
dam. Dicebamque in nudilo meo mo-
riar: et sicut palma multiplicabo
dies. Radix mea aperta est
secus aquas: et ros morabitur
in messione mea. Gloria mea
semper innotabit: et arcus meus
in manu mea instaurabit. Qui
me audiebant expectabant sententiam:
et intente tacebant ad consilium
meum. Verbis meis addere ni-
hil audebant: et super illos stalla-
bat eloquium meum. Expectabant
me sicut pluviam: et os suum apre-
bant quasi ad rimam scorum.
Hi quando ridebam ad eos non cre-
debant: et lux vultus mei non ca-
debat in terram. Si voluissem ire
ad eos sedebam princeps. Cumque se-
derem quasi rex in altitudine tecti
tui: etiam tamen mercedem consolatorum.

unc autem tradit **XXX**

Nunc me nimio res temporis: quo-
rum non dignabatur preces ponere

cum canibus gregis mei. Quorum
virtus manuum michi erat pro
nichilo: et vita ipsa putabam in-
dignum. Egestate et fame sceleres:
qui rodebant in solitudine squa-
lentes calamitate et miseria. Et
mandebant herbas et arborum cor-
tices: et radix umipereorum erat in
bus eorum. Quia de consiliis ista
capietes: cum singula reperissent.
ad ea cum clamore currebant.
In desertis habitabant torquentium:
et in caueis terre. vel super gla-
ciem. Quia mihi humilitermodi lecta-
batur: et esse sub senibus delicias
computabant. Filii stultorum et igno-
bilium: et in terra pecunias non
parantes. Nunc in eorum tantum
verus sum: et factus sum eis in
prophetam. Abominantur me et
longe fugiunt a me: et facit meam
conspectu non vereant. Pharetra
autem suam aperuit et afflixit me: et
ferum posuit in os meum. Ad tres
etiam orationis calamitatis me illi-
co surrexerunt. Pedes meos ob-
vertentes: obpresserunt quasi fluctibus
semitis suis. Dissipaverunt membra
mea: insidiant sunt michi et
pervaluerunt: et non fuit qui ferret
auxilium. Quasi rupto muro et
aperta ianua recesserunt super me:
et ad meas miseras devolutae
sunt. Redacti sunt in nichilum.
Abscessi quasi ventus deserti-
um meum: et velut nubes pertransi-

sit salus mea. Nunc autem in me-
 mris meis marcescit anima mea: et
 possident me dies afflictionis.
 Nocte os meum perforatur dolo-
 ribus: et quod comedit me non domi-
 unt. In multitudine torum consu-
 muntur vestimenta mea: et qua-
 si rapio tunice sic exierunt me.
 Comparatus sum luto: et assimu-
 latus sum faulle et cineri. Cla-
 mo ad te et non exaudies me:
 sto et non respicias me. Mutatus
 es michi in crudelē: et in duricia
 manus tue aduersaris michi.
 Eleuasti me: et quasi super uentum
 ponēs elisisti me valide. Scio quod
 a morti tradas me: ubi constan-
 ta est domus omni uiuenti. Detra-
 hantem non ad consumptionē cor-
 poris mittis manū tuā: et si correxit
 ipse saluabis. Flebam quoddam
 super eo quod afflictus erat: et com-
 patiebatur anima mea pauperi. Expec-
 tabam bona et uenerunt michi
 mala: perstolabar lucē et erupe-
 runt tenebre. Interiora mea effec-
 buerunt absque ulla requie: puer-
 runt me dies afflictionis. Merces
 incedebam: sive furore surgēs.
 in turba clamauī. Fratres mei dra-
 conum: et socius strutionum. Latus
 meum denigrata est super me: et os-
 sa mea aruerunt pre caumate.
 Deserta est in luctum tribula mea:
 et organum meum in uocem
 flentium.

XXXI

Pepigi fedus cum oculis meis:
 ut ne cogitarem quidem de
 uirgine. Quia enim partem habe-
 ret in me deus desuper: et heredi-
 tatem omnipotēs de celsis. Num-
 quid non perditio est iniquo: et ali-
 mento operantibus iusticiā? Non
 ne ipse considerat vias meas: et
 cunctos gressus meos dinume-
 rat? Si ambulauim in uanitate
 et festinauim in dolo pes meus:
 appendat me in statera iusta: et
 sicut deus simplicitatem meam. Si
 dedinauim gressus meos de via
 et si securus est oculos meos cor-
 meum: et si in manibus meis adhe-
 sit macula: sciam et alius comedat:
 et progenies mea tradiderit. Si
 deceptus est cor meum super muliere:
 et si ad hostium animum mei insidi-
 atus sum: sciam alterum sit uxor
 mea: et super illam inuenerunt alii.
 Hoc enim nephas est et iniquitas
 maxima: ignis usque ad perditionē
 deuorans: et omnia traditans
 gemmina. Si contempsi subire
 iudiciū cum seruo meo et ancilla
 mea: cum disceptaret aduersum
 me. Quid enim faciam cum surrexerit
 ad iudicandum deus: et cum que-
 sierit quod respondebo illi? Numquid
 non in utero fecit me quod et illud opa-
 tus est: et formauit me in uulua
 unus? Si negaui quod volebant
 pauperibus: et oculos uidue repe-
 rare feci. Si comedi buccellam

meam solus: et non comedit pu-
pillus ex ea. Quia ab infamia
mea creuit mecum miseria: et de
utero matris mee egressa est in me.
Si desperi pretereunt eo quod non
habuerit indumentum: et absque
opercimento pauperem. Si non be-
nedixerunt michi latera terrae: et de
velleribus omnium mearum talefactus
est. Si leuavi super pupillum ma-
nu meam etiam cum viderem me in por-
ta superiorum: humerus meus a iuc-
tura sua cadat: et brachium meum
cum suis ossibus confringatur. Semper
enim quasi tumefactus super me fluctus
timui terram: et pedibus meis terram
non potui. Si putavi aurum ro-
bur meum: et obrizo dei fiducia
mea. Si letatus sum super iniustitiis
dominici mei: et quia plurima
repperit manum meam. Si vidi so-
lem cum fulgeret et lunam inceden-
tem clare: et letatus est in abscondi-
to cor meum: et osculatus sum ma-
nu meam ore meo. quae est iniquitas
maxima. et negans totam deum
alissimum. Si gamsus sum ad
tumentum eius quod me odit: et exul-
taui quod inuenisset cum malum. Non
enim dedi ad peccandum guttur me-
um: ut expeccet maledictus ani-
ma eius. Si non dixerunt viri la-
bernaculi mei: quis det de carnibus
eius ut satureremur. Foris non
mansit peregrinus: ostium meum via-
tori paruit. Si abscondi quasi

homo precem meam: et relaxavi in si-
nu meo iniquitatem meam. Si repa-
ui ad multitudinem nimiam: et des-
pectus propinquorum terruit me: et
non magis tacui nec egressus sum
ostium. Quis michi tribuat adiu-
torem ut desiderium meum audiat
omnipotens. et librum scribat ipse
qui iudicat: ut in humero meo
portet illum et circumdum illum quasi
coronam michi. Per singulos
gradus meos pronuntiabo illum:
et quasi principi offeret eum. Si ad-
uersum me terra mea clamar: et
cum ipsa sulci terrae deflent. Si fructus
terram comedi absque pecunia: et ani-
ma agricolae eius afflixit: pro-
fermento oriat michi tribulus:
et pro ordore spina. **XXXII**

Responderunt autem tres viri isti
respondere iob: eo quod iustus
sibi videretur. Et erat indignatus
quod est heliu filius barachel buzeus
de cognatione ram. Erat autem
aduersum iob: eo quod iustum se esse
diceret coram deo. Porro aduersum
amicos eius indignatus est eo quod
non inuenissent responsionem ratio-
nabilem: sed tantummodo rationes
sicut iob. Erant heliu expectantes
iob loquentem: eo quod seniores essent
qui loquebantur. Cum autem vidisset quod
tres responderi non potuissent: ira-
tus est vehementer. Respondensque
heliu filius barachel buzeus dixit.
Humior sum tempore: vos autem

antiquiores. Porro dimisso capi-
te verie? su vobis indicare me-
am sententia. Sperabam enim quod
etas, plerique loqueretur: et amor
infans do doceret sapientia. Sed
ut video spiritus est in hominibus: et
inspiratio omnipotentis dat in-
telligentia. Non sunt longeui sapi-
entes: nec senes intelligunt iudicium.
Deo dicam audite me: ostendam
vobis etiam ego meam sententia.
Expectavi enim sermones vestros:
audivi prudentiam vestram. Donec
disceptarem sermonibus vestris: et
donec putabam vos aliquid dicere
considerabam. Sed ut video non est
quod possit arguere Iob: et responde-
re et vobis sermonibus eius. Ne
forte dicatis iurum? sapientia:
deus? periet enim non homo. Nichil
locutus est michi: et ego non se-
cundum sermones vestros responde-
bo illi. Et tunc tunc nec responde-
runt ultra: abstuleruntque a se elo-
quium. Quia igitur expectavi et non
sunt locuti. Steterunt nec respon-
derunt ultra: respondebo et ego
partem meam: et ostendam sententiam me-
am. Plenus sum enim sermoni-
bus: et coartat me spiritus uteri
mei. Et ventret me? quasi mustum
absque spiraculo: quod lagunculam
novas dirumpit. Loquar et re-
spirabo paululum: aperiam labia
mea et respondebam. Non accipiam
personam viri: et deum hominum non

equabo. Nescio enim quandiu si-
stam: et si post modicum tollat

Aur factor meus. **XXXIII**
Audi igitur Iob eloquia mea:
et omnes sermones meos audula.
Ecce aperui os meum: loquatur
lingua mea in fauibus meis.
Simplificabo cor meum sermones
mei: et sententiam labia mea pura
loquentur. Spiritus dei fecit me: et
spiraculum omnipotentis vivifica-
vit me. Si potes responde michi:
et adversus faciem meam consistere. Ec-
ce et me sicut et te fecit deus: et de
terro luto ego quoque formatus
sum. Venitamen miraculum me-
um non te terreat: et eloquentia me-
a non sit tibi gravis. Dixisti igitur
in auribus meis: et voce verborum
tuorum audivi. Aludis sum ego
et absque delicto: immaculatus. et non
est iniquitas in me. Quia querelas
in me repperit: ideo arbitratus
est me inimicum sibi. Posuerunt in
necio pedes meos: custodiunt
omnes semitas meas. Hoc est
ergo in quo non es iustificatus.
Respondebo tibi: quia maior sit de-
us hominum. Adversum enim contendis:
quod non ad omnia verba responderit ti-
bi. Sicut loquitur deus: et scdo
idem non repperit. Per somnium
in visione nocturna: quando ie-
ruit sopor super homines: et dormi-
unt in lectulo. Tunc aperit aures
viros et studiet eos instruit di-

disciplina: ut auertat hominem ab
his que fecit. et liberet eum de su-
perbia: reuerset animam eius a corrup-
tione. et vitam illius ut non transe-
at in gladium. Interpat quoque p-
dolorē in ledulo: et omnia ossa
eius marcescere facit. Abomina-
bilis ei fit in vita sua panis: et
aer illius cibis ante desiderabi-
lis. Tabescat caro eius: et ossa que
recta fuerant nudabuntur. Appro-
pinquabit corruptioni anima eius:
et vita illius mortificetur. Si fuit
pro eo angelus loquens unum de
similibus ut annunciet hominis equi-
tatem: miserebitur eius et dicit. Libe-
ra eum: ut non descendat in corrup-
tionem. Inueni in quo ei propitius
sum. Consumpta est caro eius a suppli-
ciis: reuertat ad dies adolescenti-
e sue. Deprecabitur deum et placabi-
lis ei erit: et videbit faciem eius in ni-
bilo: et reddet homini iusticiam suam.
Respiciet homines et dicit. Pecca-
ui et uere deliqui: et ut terra dignus
non recepi. Liberauit animam suam
ne periret in interitum: sed uultus
lucis uideret. Ecce hec omnia opa-
tur deus tribus uicibus per singulos:
ut reuocet animas eorum a corrupti-
one: et illuminet lucem uultuum.
Attende iob et audi me: et tace
dum ego loquor. Si autem habes
quod loquaris responde michi. Lo-
quere. Dolo enim te apparere ius-
tum. Quod si non habes audi me: ta-

ce et docebo te sapientiam. **XXXIII**
conuicias itaque hominum etiam
hec locutus est. Audite sapi-
entes uerba mea: et erudiri aus-
cultate me. Auris enim uerba
probat: et guttur estas gustu
diudicat. Audientiam eligamus no-
bis: et inter nos uideamus quod sit
melius. Quia dixit iob iustus
sum: et deus subuertit iudicium me-
um. In iudicando enim me iniquita-
tem fuit: uolente sagitta mea abs-
que ullo peccato. Quis est uir ut
sit iob qui bibit sublationem
quali aqua: qui graditur cum opor-
tet iniquitatem et ambulat cum uir-
tutibus. Dicit enim non placebit
uir deo: etiam si cunctaret cum re-
cto uiri cordati audite me. Abs-
it a deo impietas: et ab omni po-
tente iniquitas. Opus enim hominis
reddet ei: et iuxta uias singulo-
rum restituet eis. Dicit enim deus non
condemnabit frustra: nec omni-
potens subuertit iudicium. Que co-
stinuit alium super terram: aut quem
posuit super orbem quem fabricat
est. Si direxerit ad eum cor suum:
spiritum illius et flatum ad se tra-
het. Desinet omnis caro simul:
et homo in cinerem reuertetur. Si
habes ergo intellectum audi quod
dixi: et ausculta uocem eloquii
mei. Numquid quod non amari uidi-
tum sanari potest. Et quomodo tu cum
iustus est inuincit condemas?

Qui dicit regi apostata: qui vocat duces impios. Qui non accipit personas principum: nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem. Opus enim manuum eius sunt universi. Subito moriuntur: et in media nocte turbabunt populi: et peribunt et auferet violentum absque manu. Oculi enim eius super vias hominum: et omnes gressus eorum considerat. Non sunt tenebre et non est umbra mortis: ut abscondat ibi qui operantur iniquitatem. Neque enim ultra in homine potest esse: ut veniat ad deum in iudicium. Cogitet multos innumerabiles: et stare faciet alios pro eis. Novit enim opera eorum: et idcirco inducet noctem et conterent. Quasi impios percussit eos in loco videndi. Qui quasi de industria recesserunt ab eo: et omnes vias eius intelligere noluerunt: ut precum facerent ad deum clamorem egerint: et audiret vocem pauperum. Non enim concedere parum: quod est quod eduxerit. Ex quo abscondere vulum: quod est quod contempletur eum. Et super gentes: et super omnes homines. Qui regnare facit hominem ypotitum propter peccata populi. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoque non prohibebo. Si rectum tui doce me. Si iniquitatem locutus sum: ultra non addam. Numquid a te deus cepit ea: quia displicuit tibi: Tu

enim cepisti loqui et non ego. Quod si quid noster melius loqueretur. Viri intelligentes loquantur michi: et vir sapiens audiet me. Job autem stulte locutus est: et verba illius non sonant disciplinam. Quare mihi probetur Job usque ad finem: ne desinas ab hoc iniquitatis: quod addit super peccata sua blasphemiam. Inter nos interim restringat: et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis deum. **XXXV**

igitur belin her rursus locutus est. Numquid equa videtur tibi tua cogitatio: ut dixeris iustior deo sum? Dixisti enim. Non tibi placeat quod rectum est. Vel quod tibi placeat: si ego peccavero: namque ego respondabo sermonibus tuis: et annis tuis rectum. Suspice celum et intue: et contemplantur cuncta quae altior te sit. Si peccaveris: quod ei notis: Et si multiplicare fuit iniquitates tue: quod facies contra eum. Porro si iuste egeris. quid donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Homini qui similis tui est notabit impietas tua: et filium hominis admirabitur iustitia tua. Propter multitudinem calumniarum clamabunt: et ciulabunt propter viri brachii tyrannorum. Et non dicit ubi est deus qui fecit me: qui dedit carmine in nocte. Qui docet nos super iumenta terre: et super volucres caeli erudit nos. Ibi clamabunt et non

re audiet propter superbiam malorum.
Non ergo frustra audiet deus: et
omnes causas singulorum in-
terabit. Etiam cum dixeris non conde-
rat: iudicare coram illo. et expecta-
re eum. Nunc enim non inferet furor su-
um: nec ultis scelerum valde. Er-
go Job frustra aperit os suum: et
absque scientia verba miscebat.

Addens quoque heliu hec lo- XXXVI
quutus est. Sustine me pau-
lulum: et iudicabo tibi. Adhuc re-
mum habeo quod pro deo loquar.
Secreta scientiam meam a principio:
et opatorum meum probabo iustum.
Dere enim absque mendacio sermo-
nes mei: et perfecta scientia probabi-
tur tibi. Deus potentes non abicit
cum et ipse sit potens: sed non saluat
impios: et iudicium pauperibus tri-
buit. Non auferet a iusto oculos
suos: et reges in solio collocat
in perpetuum: et illic eligunt. Et si
fuerit in latibibus et vincat in funi-
bus pauperatis: iudicabit eis ope-
ra eorum et scelera eorum: quia violenti
fuerunt. Reuelabit quoque auribus eorum
ut corripiant: et loquatur ut reuer-
teantur ab iniquitate. Si audierint
et obseruauerint complerunt dies
suos in bono: et annos suos in
gloria. Si autem non audierint retri-
bunt per gladium: et consumentur
in scutricia. Simulatores et cal-
lidi prouocant iram dei: neque clama-
bunt cum vincati fuerint. Morietur in

tempore animarum eorum: et vita eorum in-
ter effeminatos. Eripiet de angus-
tia sua pauperem: et reuelabit in
tribulatione auribus eius. Ignis
saluabit eum de ore angusto lacri-
larum: et non habente fundamentum
subter se. Requies autem mens-
tur ei plena pinguedine. Lau-
da tua quasi ipsi iudicata est: causam
iudiciumque recipies. Non te ergo
superet ira ut aliquem opprimas:
nec multitudo donorum indi-
net te. Depone magnitudinem
tuam absque tribulatione: et om-
nes robustos fortitudine. Ne
protrahas noctem: ut ascendant
populi per te. Cave ne declinas ad in-
iquitatem. Hanc si cepisti sequi post
misericordiam. Ecce deus recessus in for-
titudine sua: et nullus ei similis
in legislatoribus. Quis poterit
scrutari vias eius: aut quis po-
terit ei dicere opus eius iniquitatem?
Memento quod ignioris opus tuum:
de quo retinuerunt viri. Omnes ho-
mines vident eum: unusquisque iu-
rat per eum. Ecce deus magnus vinctus
scientiam nostram. Numerus annorum
eius inestimabilis. Qui auferit
stellas plume et effudit nubes
ad instar gurgitum. Qui de nu-
bibus fluuit: quasi praeiit cuncta delu-
p. Si voluerit retrahere nubes
quasi tentorium suum et fulgurare
lumen suum desuper: cardines quoque
que maris operiet. Per hec cum in-

dicat populos: et dat escā multis mortalibus. In manibus abscondit lucem. et precipit ei ut rursus adveniat. Annūciat de ea amico suo quod possessio eius sit: et ad eam possit ascendere. **XXXVII**

Sup hoc ex pavore cor meum: et enonū est de loco suo.

Audiet audientē in terrore vocis eius: et sonū de ore illius prædē. Subter omnes celos ipse cōsiderat: et lumen illius sup terminos terre. Post eū rugiet sonitus: tonabit voce magnitudinis sue: et nō investigabit eū audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce sua mirabili: quod facit magna et inscrutabilia. Qui precipit nivem ut descendat in terrā: et hiemem pluvis et imbri fortitudinis sue. Qui in manu omni hominū signat ut novit singula opera sua. Ingreddietur bestia latibulū suū: et in antro suo morabitur. Ab interioribus egredietur repentes: et ab archa frigoris. Flāte deo cōterretur gelu: et rursus laetissime fundunt aquae. Frumētum desinat nubes: et nubes spargūt lumen suū. Que lustrāt cūcta per circuitū quocūque eas volūtas gubernans duxerit ad omne quod præcepit illis sup faciem orbis terrarū: siue in una tribu siue in terra sua. siue in quocūque loco insederit super eas insurret iumentū. Ausculta hī Job:

Et cōsidera mirabilia dei. Nūquid scis quando præcepit deus pluvis: ut ostenderet lucem nubium eius? Nūquid nosti semitas nubium magnas: et perfectas scitias? Nōne vestimenta tua calida sūt cum p̄lata fuit terra austro? Tu forisā cum eo fabricat⁹ es celos: quod solidissimū quasi cec fusi sūt. Ostende nobis quod dicam⁹ illi. Nos quippe involumur tenebris. Quis narrabit ei quod loquor? Etiam si locutus fuit homo deus: erabit: at nūc nō videt lucē. Subito aut cogetur in nubes: et ventus transiens fugabit eas. Ab aquilone autem venit: et a deo formidolosa laudatio. Digne eū iurari non possum⁹. Magnus fortitudine et iudicio et iustitia: et enarrari nō potest. Protimebunt eū viri: et non audbunt cōtemplari omnes quod sibi videtur esse sapientes. **XXXVIII**

Respōdens autē dñs Job de turbine dixit. Quis ē iste involvens sententias sermonibus imperiis? Attinge sicut vir liberos tuos: interrogabo te: et respōde michi. Ubi eras quando ponēbā fundamenta terre? Indica michi si habes intelligentiā. Quis posuit mensuras eius si nosti: vel quod attendit sup eam lintā? Super quo bases illius solidate sūt? Aut quod dimisit lapidē āgu-

larem ei? cū me laudaret simul
astra matutina: et iubilaret oēs
filij dei: Quis cōdulsit ostijs ma-
re quādo erūperat quali de vul-
ua pedēs: cū poneret nubē ve-
stimentū eius. et caligine illud
q̄si pannis intāne obvolueret:
Circūdedit illud terminus meus:
et posui vinctū et ostia: et dixi. Os-
q; huc venies et nō pedes am-
plius: et hic cōfringes cunietes
fluctus tuos. Nūquid post or-
nū tuū p̄cepisti diluculo et ostē-
disti aurore locū suū: et tenuisti
cōiunctes ceterina fce. et cussisti i-
pios ex ea: Restitueret ut lucū si-
gnatū: et stabit sicut vestimē-
tū. Aufert ab impijs lux sua:
et brachiū excessum cōfringit.
Nūquid ingressus est profundū
maris: et in nouissimis abissi de-
ambulasti: Nūquid apert sunt
tibi porte mortis: et ostia tene-
brosa vidisti: Nūquid cōsiderasti
latitudinē terre: iudica michi si
nōsti oīa in qua via lux habitat
et tenebrarū q̄s loc⁹ sicut dicitur
vniūq; ad tūmos suos. et i-
telligas sentias dom⁹ ei⁹. Scī-
ebas tunc qd̄ nascitur⁹ esses: et
nūmerū dierū tuorū noueras:
Nūquid ingressus es thesauros
nūis aut thesauros gradinis
aspexisti: que p̄parauit in tēpis
hostis. in diē pugne et belli: Per
quā viam spargit lux. diffundit

estus super terrā: Quis dedit ve-
hēmentis rubri cursum et viā
sonantis tonitru: ut plueret su-
per terrā absq; hoīe in deserto ubi
nullus mortaliū cōmorat⁹: ut
impleret inuā et desolatā. et p-
duceret herbas virides: Quis est
pluuię pater: uel q̄s genuit stel-
las coelis: De cui⁹ utero egressa
est glaciēs: et gelu de celo q̄s ge-
nuit: in similitudinē lapidis a-
que durant⁹: et superficies abissi
cōstringit⁹. Nūquid cōiungere
valebis mutantes stellas plia-
des: aut girū arduri poteris dis-
sipare: Nūquid p̄ducas luciferū
in tēpore suo: et vespertū super fili-
os terre cōsurgere facies: Nūquid
nōsti ordinē celī: et poteris rano-
nē ei⁹ in scā: Nūquid eleuabis
in nebulā vocē tuā: et impru-
aquarū opiet te: Nūquid mittere
fulgura et ibūt: et reuertētia di-
cēt tibi assum⁹: Quis posuit in
viscerib; hoīs sapientia: uel q̄s
dedit gallo intelligentiam: Quis
enarrabit celos ranoū: et cōtē-
tū celī q̄s dormire faciet: Quāto
fūdabat⁹ puluis in terrā: et gle-
be cōpungebant⁹: Nūquid rapi-
es leuē predā. et aīam canilō-
rū implebis: quādo tubāt in
antris et in specub; insidiātur:
Quis p̄parat coruū escam suā:
quādo puli ei⁹ clamāt ad dñū
vagātes eo q̄ nō habēt cibos:

Nunquid nosti rem ~~XXXX~~
 pus part⁹ ibitū in p^{re}is:
 uel parturiētes ceras obserua-
 sti: Dinumerasti mēses cōcep⁹
 ear: et scisti tēpus partus ear:
 Nutruant⁹ ad feni et parūt: et
 eugit⁹ cunctūt. Separant⁹ filij
 ear et pergūt ad pastū: egredi-
 unt⁹ et nō reuertunt⁹ ad eas. Quis
 dimisit onagrū liberū: et vincu-
 la eius q̄s soluit: Cum dedit in so-
 litudine domū: et tabernacula
 ei⁹ i⁹ terra saluginis. Cōtenuit
 multitudinē ciuitatis: clamorē
 rectoris nō audit. Circūspicit
 mōtes pascue sue: et uirētia que
 q̄ p̄quirat. Nunquid uolet riuote-
 ros seruire tibi: ā morabit⁹ ad
 p̄scu tuū. Nunquid alligabis ri-
 uos: et ad arandū loro tuo:
 aut cōfringet glebas uallum
 post te. Nunquid fiduciā habebis
 in magna fortitudine eius: Et
 dereliquis ei labores tuos. Nū-
 quid credes illi quā sententiā reddet
 tibi: et arcā tuā cōgreget. Pen-
 na strutionis similis est pennis
 herodij et accipitris. Quādo de-
 reliquit oua sua in feni: tu forsi-
 tā in puluere calcas eas. Ob-
 liscas q̄ pes conculcet ea: aut
 bestia agri dētrat. Ducat⁹ ad fi-
 lios suos quasi nō sint sui: fru-
 stra laborauit nullo amore ro-
 gente. Priuauit eū cam d⁹ sa-
 pientia: nec dedit illi intelligentiā.

Cum tempus fuerit i⁹ altū alas
 riget: decidet equū et ascensorē ei-
 us. Nunquid p̄bebis equos forti-
 tudinē: ā circūdabis collo eius
 humerū. Nunquid suscitabis eū
 quasi locustas: Gloria natū
 eius terror: terrā ungula fodit.
 Exultat audacter: in occursum
 pergit armatus. Cōtenuit pau-
 rem: nec cedit gladio. Super ip-
 sū sonabit pharetra: vibrabit
 hasta et dīptus. Feruens et fre-
 mens sorbet terrā: nec reputat
 tibi sonare clāgorē. Obi audi-
 erit bucina dicit uab: p̄cul ado-
 rat ut bellū exhortationē ducit:
 et ululātū exercitus. Nunquid p̄
 sapientiā tuā plumescit accipi-
 ter: expādens alas suas ad au-
 strum: Nunquid ad p̄ceptum
 tuum deuabitur aquila: et in
 ardore ponet nidum suū. In pe-
 tris manet. et i⁹ p̄cipis silinib:
 cōmorat⁹: atq; i⁹ accessis rupib:
 Inde cōtemplat⁹ ecclā: et de lōge
 oculi eius p̄spiciūt. Pulli eius
 lambūt sanguinē: et ubicunq;
 cadauit fuit statim adest. Et adie-
 cit dñs: et locutus ē ad iob. Nū-
 quid q̄ cōtendit cū deo: tam faci-
 le cōquiescit. Vnq; q̄ arguit de-
 um: debet et respōdere ei. Respō-
 dens aut iob dñs dixit. Qui le-
 uiter locut⁹ sum: respōdere q̄d
 possum. Manū meā ponā sup
 os meū. Unū locutus sum q̄d

uina non dixissim: et alteru: q
bus ultra no addam. **XL**

Respiciens aut dñs iob de
curbuit dixit. Accinge si
cut vir lumbos tuos: interrogabo
te: et indica michi. Nūquid irri
nū facies iudiciū in cū: et cōtēna
bis me ut iustificeris: Et si habes
brachiū sicut deus et uoce sicut co
nas: circūda tibi decore et ī sibi
me erigere: et esto gloriosus et spe
tiosus induere uestibz. Disperge
supbos ī furore tuo et cōfunde
eos: et respiciēs oēm arrogāte
humilia. Respice tūctos super
bos et cōfunde eos: et dūce īpios
ī loto suo. Absconde eos ī pul
uere simul: et facies eoz demer
ge ī foueā: et ego cōfitebor q
saluare te possit de terra tua. Et
et behemoth quē feci tecū: semū
quasi bos comedet. Fortitudo
ei⁹ ī lūbis ei⁹: et uirtus illius
ī umbilico uētris ei⁹. Exiguit
caudā suā quasi cedrū: merui te
sticulus ei⁹ prepleti sunt. Ossa
ei⁹ uelut uiscule etis: cartilago
illius quasi lamina ferrea. Hic ē
pīncipiū uias tui. Qui fecit eum
applicabit gladiū ei⁹: hūic mō
tes herbas fecit. Omnes bestie a
gri ludēt ibi: sū umbra dormie
ī secreto salami. ī locis humēti
bus. Protergūt umbre umbrā
eius: circūdabūt eū saltes tor
rentis. Ecce absorbebit flumē et

no mirabit: et habet fiduciā q
influat iordanis in os eius. Et
oculis ei⁹ qū hamo capiet eū:
et in sudibz pforabit nates ei⁹.
An cecidit potes leuathā
hamo: et tunc ligabis linguā
eius: Nūquid pones circulū in
naribz eius: aut armilla pfora
bis maxillā eius: Nūquid mul
tiplicabit ad te p̄ces: ne loquet
tibi mollia: Nūquid fecit tecū
pactū: et accipies tū seruū sem
pitermū: Nūquid illudēs ei quā
si aut: aut ligabis eum anullis
eius: Cōcidit eū amīcī: dūntē il
lū negotiatores. Nūquid imple
bis lagenas pelle ei⁹: et gurgu
stū piscū capiet illi⁹: Pones
sup eū manū tuā: Aleuico bel
li: nec ultra addas loqui. Ecce
spes ei⁹ frustrabit eū: et uictibz
tūctis p̄cipitabit. **XLII**

Non quasi crudelis susce
bo eū. Quis eū resistere
potest uultuū meo: et q̄s ante d
dit michi ut reddā ei: Oīa quē
sub celo sunt. Nō parca ei uer
bis potētibz: et ad deprecandū cō
positis. Quis reuelabit faciem
indumentū ei⁹: Et ī mediū oris ei⁹
us q̄s increabit: Potas uidens
eius q̄s aperiet: Per gū dēuū
eius fornicatio: corpus illi⁹ qua
si scuta fusilia. cōmactum squa
mis se p̄mitibz. Una uini cōmū
git: et ne spiraculū quidē credit

per eas. Una alteri adhaerebit:
et tenentes se nequaquam sepe abun-
tur. Strenuano eius splendor
ignis. et oculi eius ut palpebre
diluculi. De ore eius lampades
procedunt. sicut rede ignis accen-
se de naribus eius. preedit fumus:
sicut olle succulente atque fetuētis.
Habit⁹ ei⁹ prunas ardere facit.
et flamma de ore eius egreditur. In
collo eius morabitur fortitudo:
et faciem ei⁹ preedit regestas. Mem-
bra carum eius coheretia sibi.
Alitet contra eum fulmina. et ad
lorum alium non ferunt. Eos eius in-
durabit tanquam lapis: et stringet quā-
si malleatoris meus. Cum subla-
tus fuit timebunt angeli: et tremi
purgabunt. Cum appropinquaverit ei
gladius subsistere non poterit:
neque hasta neque corax. Reputa-
bit eum quasi paleas ferrum: et quasi
lignum putridum es. Non fugabit
eum vir sagittarum: in stipulam ver-
si sunt ei lapides fide. Quasi sti-
pulam estimabit malleum: et deride-
bit vibrantem hastam. Sub ipo-
crunt radii solis: et sternet sibi
aurum quasi lutum. Feruescere fa-
ciet quasi ollam profundum maris:
ponet quasi cum ungula bulli-
unt. Post eum lutebit semina: esti-
mabit abissum quasi senescenti-
am. Non est super terram potestas que
comparet ei: qui factus est ut nullum
timeat. Omne solenne videt: ipse

est rex super omnes filios superbie.
respondens autem **XLII**
Respondens autem **XLII**
Job domino dixit. Scio quia
omnia potes: et nulla te latet co-
gitatio. Quis est iste qui celat co-
silium absque scientia: et ego insipien-
ter locutus sum: et quod ultra mo-
dum excederem scientiam meam. Au-
di et ego loquar: interrogabo te
et responde michi. Audiuisti auribus
audivi te: nunc autem oculus meus
videt te. Dico ipse me reprehē-
do: et ago penitentiam in favilla
et cinere. Postquam autem locutus est
deus verba hec ad Job: dixit ad
eliphaz themanitem. Iratus est fu-
ror meus in te et in duobus amico-
nis: quoniam non estis locuti coram
me rectum sicut servus meus Job.
Sumite ergo vobis septem thau-
ros et septem arietes: et ire ad ser-
vum meum Job: et offerre olorum
tum pro vobis. Job autem servus
meus orabit pro vobis. Faciem ei⁹
suscipiam: ut non vobis imputet
stulticia. Neque enim locuti estis
ad me rectum: sicut servus meus
Job. Abierunt ergo eliphaz the-
manites et baldach sumes et so-
phar naamanites et fecerunt si-
cut locutus fuerat dominus ad eos:
et suscepit deus faciem Job. Dominus
quoque conversus est ad primitiam Job:
cum oraret pro amicis suis. Et
addidit dominus omnia quicquid fu-
erant Job duplicia. Emersit au-

venit ad eum omnes fratres sui et universi
se sorores sue et cuncti qui noverant eum prius: et comederunt cum
eo panem in domo eius. Et noverunt
eum super eum caput: et consolati
sunt eum super omni malo quod in-
tulit ei dominus super eum: et dederunt
ei unusquisque ovem unam et inau-
rem auream unam. Dominus autem be-
nedixit novissimis iob magis
quam principio eius. Et facta sunt
ei quatuordecim milia ovium et sex
milia camelorum: et mille iuga
bovum et mille asine: et fuerunt ei
septem filii et tres filie. Et voca-
vit nomen unius dicitur: et nomen se-
cunde cassia: et nomen tertie cor-
nubij. Non sunt autem iuvenes
mulieres speciose sicut filie iob:
in universa terra. Deditque eis pa-
ter suus hereditatem inter fratres eor-
um. Dixit autem iob post haec centum
quadraginta annos: et vidit filios
suos et filios filiorum suorum usque
ad quartam generationem: et mor-
tuus est senex et plenus dierum.

*Explicit liber iob. Incipit pro-
logus beati ieronimi presbyteri
in psalmum.*

Psalterium rome du-
dum positum emen-
dandum: et iuxta sep-
tuaginta interpretes.
Iuxta cursum. magna tamen ex
parte correpta. Quod quia cursum
videtis o paula et eustochium

scriptor vicio depravatum. plus
quam antiquum errorem quam novam emen-
dationem valere: nec rogamus ut
velut quoddam navali. cassum iam
aratum terreat. et obliquis sulcis
renascens spinas tradat: equum
esse dicentes. ut quod crebro pullu-
lat crebrius succidat. Unde com-
muni prefatione commoneo. tam
vos quibus forte labor iste defu-
dat. quam eos qui exemplaria istius-
modi habere voluerint: ut qui
diligenter emendant: cum cura et
diligentia transcribantur. Floret
sibi unusquisque vel iacentem line-
am. vel radiata signa. id est obo-
elos. vel asteriscos: et ubique
videtur virgulam praedantem. ab ea
usque ad duo puncta que impres-
simus. sciat in septuaginta transla-
tionibus plus haberi: ubi autem per
speciem stelle similitudinem. de habet
is voluminibus additum novum
equum usque ad duo puncta. nec a
theodotionis duntaxat commoneo:
quod simplicitate sermonis a septua-
ginta interpretibus non discordat.
Hec ergo et vobis et studioso cu-
ique fecisse me scitis. non ambigo
multos fore. qui ut invidia vel
supercilio male ut conueniret et
videre preclara quam discere: et
de turbulento magis rivo quam
de purissimo fonte potare. *Ex-
plicit prologus. Incipit liber
ix. ieronimi vel eustochii*

Beatus vir qui
non abiit in co-
silio impiorum:
et in via peccatorum
non stetit: et in
cathedra pesti-
lentie non sedit. **E**t in lege domini
voluntas eius: et in lege eius me-
ditabitur die ac nocte. **E**t erit tan-
quam lignum quod plantatum est secus de-
cursum aquarum: quod fructum suum
dabit in tempore suo. **E**t folium eius
non defluet: et omnia quecumque
faciet prosperabuntur. **N**on sic im-
pii: non sic: sed tanquam pulvis quem
proiciat ventus a facie terre. **I**deo
non resurgunt impii in iudicio:
neque peccatores in consilio iustorum.
Dominus novit dies iustorum:
et iter impiorum percipit. **Psalmus**
Quare fremuerunt gentes: et
populi inordinati sunt inania:
et stiterunt reges terre et principes
converserunt in unum: adversus dominum
et adversus christum eius. **I**repa-
mus vincula eorum: et periclitamur
a nobis iugum ipsorum. **Q**ui habi-
tat in celis iridebit eos: et dominus
subvertet eos. **N**unc loque-
tur ad eos in ira sua: et in furo-
re suo conturbabit eos. **E**go au-
tem obstinatus sum rex ab eo super
syon montem sanctum eius: predi-
cans preceptum eius. **D**ominus dixit
ad me filius meus es tu: ego ho-
die genui te. **P**ostula a me et

dabo tibi gentes hereditatē tuā:
et possessionē tuā in unum terre.
1 Reges eos in virga ferrea: et cā-
mā; vas figulū confringes eos. **Et**
nūc reges intelligite: et didici-
tū quid faciatis terrā. **Et** exultet dñs
in timore: et exultate ei cum tre-
more. **Et** apprehēditē disciplinā:
ne quando irascat̃ dñs et perea-
tis de via iustā. **Cum** iraserit
in breuī ira eius: breuī omēs q̃
cōfidūt in eo. **psalmus dauid**
cū fuger̃ a facie absolō sui sui.

Domine quod multiplicati sunt
quod tribulant me: multi insur-
gunt adversum me. **M**ulti dicunt
animum meum: non est salus ipsi in deo.
Ecce autem domine susceptor me-
us es: gloria mea et exaltatio ca-
put meum. **C**or meum ad domi-
num clamavi: et exaudivit me de-
um sancto suo. **E**go dormi-
vi et soporatus sum: et resurrexi
quia dominus suscepit me. **N**on time-
bo milia populi circumdantis me: ex-
urge domine saluum me fac deus meus.
Quoniam tu percussisti omnes ad-
versarios meos sine causa: domine
peccatorum derisisti. **D**omini est sa-
lus: et super populum tuum benedictio
tua. *In fine in canticibus psalmi*
Quoniam invocare exaudivit me deus.
Divine me deus iusticie mee:
in tribulatione dilatasti michi.
Miserere mei: et exaudi oratio-
nem meam. **F**ili hominum usque quo

gravi corde: ut quod diligitis va-
nitate et quodis mendacium: **Et** so-
lore qui mirificavit dominus factum
suum: dominus exaudiet me cum cla-
maueris ad eum. **L**ascimini et
nolite peccare: quod dicitur in cordi-
bus vestris in subtilibus: omnis compun-
guum. **A**ttendite sacrificium ius-
tie et sperate in domino: multi di-
xerunt quis ostendit nobis bona.
Signatum est super nos lumen vul-
tus tui domine: dedisti letitiam in corde
meo. **F**ructu frumenti vini et oli-
vi tui: multiplicati sunt. **I**n pa-
ce et in idipsum: dormiam et requiescam.
Quoniam tu domine: singulariter in
spe constituisisti me. **In fine. ps.**
que hereditate consequitur ps

Verba mea auribus dauid.
Apercipe domine: intellige cla-
morem meum. **I**ntende voci ora-
tionis mee: et exaudi me.
Quoniam ad te orabo domine: ma-
ne exaudies vocem meam. **Q**uoniam
astabo tibi et videbo: quoniam non de-
us volens iniquitatem tuam. **E**rgo
habitabit iuxta te malignus:
neque permanebunt multi ante ocu-
los tuos. **D**isti omnes qui operantur
iniquitatem: pedes omnes qui loquun-
tur mendacium. **U**rum sanguinem
et dolosum abominabitur dominus: ego
autem in misericordia tua misericordie tue.
Interibo in domum tuam: adora-
bo ad templum sanctum tuum in timore
tuo. **O**mine deduc me in iustici-

a tua: propter inimicos meos di-
rige in conspectu meo viam rectam.
Quoniam non est in ore eorum veritas:
cor eorum vanum est. **E**pulsum
patris est guttur eorum: lingua su-
is dolose agebant: iudica illos
domine. **E**cidat a cognitionibus
suis: secundum iustitiam tuam impia-
rum eorum expelle eos: qui irritaverunt
te domine. **E**stent omnes qui
sperant in te: in eternum exultabunt
et habitabis in eis. **E**t gloria-
buntur in te omnes qui diligunt
nomen tuum: quoniam tu benedixisti in
scuto. **O**mine: in scuto bone vo-
luntatis tue coronasti nos. **In**
fine. ps. cantibus ps. octava.
Omine ne perdat dauid
in furore tuo arguas me:
neque in ira tua corripas me. **A**u-
serere mei domine qui infirmus sum:
salva me domine qui turbata sunt
ossa mea. **A**nia mea turbata
est valde: et tu domine usque quo-
uerere domine et eripe animam meam:
salvum me fac propter misericordiam tuam.
Quoniam non est in morte quod me
confitebitur tibi: **L**aboravi in ge-
mitu meo: lauabo per singulas
noctes lectum meum: lacrimis meis
stratum meum rigabo. **U**rbatus
est a furore oculus meus: iuravi
in ira mea omnes inimicos meos.
Esternum a me omnes qui operantur
iniquitatem: quoniam exaudivit

dominus vocem fletus mei. et audi-
uit dominus deprecationem meam: dominus
orationem meam suscepit. et rube-
scant et conturbentur vehementer omnes
inimici mei: convertantur et rube-
scant valde velociter. *In fine ps.*

David qui cantavit per liras domini.

Domine deus si filius gemitum.
meus in te speravi: saluum
me fac ex omnibus persequentibus
me et libera me. et quando ra-
piat ut leo animam meam: dum non
est qui redimat neque qui saluum
faciat. Domine deus meus si
fecisti istud: si est iniquitas in mani-
bus meis. non reddidi retribu-
tibus michi mala: decida merito
ab inimicis meis manus. et re-
sequatur inimicus animam meam et con-
prehendat: et contulerit in terra vi-
tam: et gloriam meam in pulvere
deducat. Resurge domine ira tua
a: et exaltare in finibus inimicorum
meorum. Resurge domine deus meus
in precepto quod mandasti: et syna-
goga populi rectudabit te. et
propter hoc in altum regredere: do-
minus iudicat populos. Iudica
me domine secundum iustitiam meam: et se-
cundum innocentiam meam super me.
Consumet nequitia peccatorum: et
diriges iustum secutus corda et re-
nes deus. Iustum adiutorium me-
um a domino: qui saluos facit rectos
corde. Deus iudex iustus fortis
et patiens: nunquam irascitur per singu-

los dies. Ipsi converti fuerunt
gladium suum vibrant: arcum suum
extendit et paravit illum. et in eo
paravit vasa mortis: sagittas
suas ardentes effecit. et par-
turi iniustitiam: contempsit dolorem
et percipit iniquitatem. Laqueum aperuit
et effodit eum: et incidit in foue-
am quam fecit. et omittet dolor eius
in caput eius: et in vertice ipsius
iniquitas eius descendet. et confite-
bor domino secundum iustitiam eius: et
psallam nomini domini altissimi. *In fine*

ps. David per citharam.

Domine deus noster: quam a-
mirabile est nomen tuum in omni
saecula. Quoniam elevata est ma-
gnificencia tua: super celos. et
ore infantium et lactantium perfecisti
laudem propter inimicos tuos: ut
distingas inimicum et ultorem. Quo-
nia videro celos tuos opera digi-
torum tuorum: lunam et stellas que tu
fundasti. Quid est homo qui me-
mor es eius: aut filius hominis
quem visitas tu. Misisti eum pau-
lominus ab angelis: gloria et
honore coronasti eum: et constituisti
eum super opera manuum tuarum.
Mina subiecisti sub pedibus
eius: ovem et bouem universas: et
super et protra capri. Volucres ce-
li et pisces maris: qui pambulant
semitas maris. Domine deus
noster: quam admirabile est nomen
tuum in universa terra. *In fine*

pro multis filii psalmi dauid.

Confitebor tibi dñe in toto
corde meo: narrabo omnia
mirabilia tua. **L**etabor et re-
ultabo in te: psallā nomī tuo al-
tissime. **I**n conuertendo inimici
mēi retrorsum: infirmabūt
et peribūt a facie tua. **Q**uoniam
fecisti iudiciū meū et causā meā:
sedisti sup thronū q̄ iudicas in-
sticiā. **I**nceptasti gētes et peristi
impij: nomē eorū deletū in eter-
nū. et in seculū seculi. **I**nimici
defecerunt tremore in finē: et ciui-
tates destruxisti. **P**eristi memo-
ria eorū cū sonitu: et dñs in eter-
nū pmanet. **P**erant in iudi-
cio thronū suū: et ipse iudicabit
ortē terre in equitate: iudicabit
p̄p̄os in iusticia. **E**t factus est
dñs refugium pauperi: adiutor
in oportunitatib; in tribulatio-
ne. **E**t speret in te qui nouerūt
nomē tuū: quā nō dereliquisti q̄
rētes te dñe. **C**allite dñs q̄ ha-
bitat in syon: annuntiate inter
gētes studia ei. **Q**uoniam requi-
rens sanguinē eorū recordatus
est: nō est oblitus clamorē pau-
perū. **D**iscrete mei dñe: uide hu-
militatē meā de inimicis meis.
Qui exaltas me de portis mor-
tis ut annūciet oēs laudationes
tuas in portis filie syon. **E**ul-
tabo in salutarī tuo: infirmitatē
gētes in interitū quem fecerūt.

In laqueo isto quē absconde-
runt: cōprehensus est pes eorū.
Et agnoscat dñs iudicia faciens:
in opib; manū suarū cōprehe-
sus ē peccator. **E**t annūciet p̄ca-
res in infernū: omnes gētes que
obliuiscunt dñm. **Q**uoniam non
in finē obliuio erit pauperis: pa-
tencia pauperū non peribit in fi-
nem. **R**esurge dñe nō cōfoze-
tur homo: iudicetur gētes ī cō-
spectu tuo. **E**t cōstitue dñe legis-
latozē sup eos: ut sciant gentes
quā hoīes sunt. **E**t qd dñe re-
cellisti longe: despicias in opor-
tunitatib; in tribulatione. **E**t
supbit impius incendit paup:
cōprehēduntur in cōsilijs quib;
cogitant. **Q**uoniam laudat pec-
cator in desiderijs aīe sue: et ui-
quus benedicit. **E**t ceterabant
dñm peccator: scdm multitudi-
nē ire sue non querebat. **N**on est
deus in cōspectu eius: iniquitate
sunt die illius in omni tempore.
Auferuntur iudicia tua a facie
eius: omni inimicorū suorū domi-
nabit. **E**t ixit tū in corde suo:
nō moueboz a generatione in
generationē sine malo. **E**t ui-
maledictione os plenum est et
amaritudine et dolo: sub lingua
eius labor et dolo. **E**t cōdet in in-
sidijs cū diuitib; in oculis: ut
interficiat innocentē. **O**culi eius
in pauperē respiciūt: insidiatur

in abscondito quasi leo in spelū-
ra sua. **I**nsidiat ut rapiat pau-
perem: rapit pauperem dum at-
trahit eum. **I**n laqueo suo hu-
miliabit eum: inclinabit se et cader-
eum dominatus fuit pauperem. **P**erit
enim in corde suo oblitus est deus:
auertit faciem suam ne videat in fi-
nem. **R**esurge domine deus et exul-
tetur manus tua: ne obliuiscaris
pauperem. **P**ropter quod iurauit
impious deus: dixit enim in cor-
de suo non requirer. **V**ides quia
tu laborem et dolorem consideras: ut
tradas eos in manus tuas. **T**ibi
derelictus est pauper: orphanus
in eis adiutor. **N**on erit bra-
chium peccatoris et maligni: quare
peccatum illius non inueniet. **O**-
mnis regnabit in eternum et in
seculum seculi: peribitis gentes de
terra illius. **R**esiderunt pauperes
et audiuit dominus: parauit cor-
dis eorum audiuit auris tua. **I**n-
dicare pupillo et humili: ut non
apponat ultra magnificare se
homo super terram. **I**n fine psalmi.
In domino confido quia dicitis anime
me: transigra in montem sicut
passer. **N**oniam ecce peccatores in-
tenderunt arcum: parauerunt sagi-
tas suas in pharetra: ut sagi-
tes in obscuro rectos corde. **N**on-
iam quod perfecisti destruxerunt: iustus
autem quod fecit. **O**mnis in templo
sancto tuo: dominus in celo sedes eius.

Non enim in pauperem respiciunt:
palpebre eius interrogant filios
hominum. **N**on interrogat iustum et im-
pium: qui autem diligit iniquitatem odit
aniam suam. **P**uer super pecca-
tores laqueos: ignis et sulphur et
spiritus procellarum pars talibus co-
rum. **N**oniam iustus dominus et ius-
ticias dilexit: equitatem vidit
vultus eius. **I**n fine psalmi dauid.
Malinum me fac domine. **P**er octaua.
Quoniam defecit sanctus: quoniam di-
minute sunt veritates a filiis ho-
minum. **V**ana locuti sunt unus-
quisque ad primum suum: labia do-
losa in corde et corde locuti sunt.
Dispdat dominus uniuersa labia do-
losa: et linguam maguloquam.
Qui dixerunt linguam nostram ma-
gnificabimus: labia nostra a nobis
sunt: quos noster dominus respicit. **P**ropter
misericordiam inopum et gemitum paupe-
rum: nunc resurgam dicit dominus. **N**on-
iam in salutare: fiducialiter agam
in eo. **E**loquia domini eloquia ca-
sta: argentum igne examinatum:
probatum fere purgatum septuplum.
Quoniam domine seruabis nos et custo-
dies nos: a generatione hac in
eternum. **I**n circuitu impij am-
bulant: secundum altitudinem misericordiam
multiplicasti filios hominum. **I**n fine psalmi.
Usque quo domine obliuisceris
me in fine: usque quo auer-
tis faciem tuam a me. **Q**uandiu po-
nam consilia in anima mea: dolorem

in corde meo p die: **U**sque quo
exaltabit inimicus meus super me:
respice et exaudi me domine deus meus.
Illumina oculos meos ne
unquam obdormiam in mortem: ne
quando dicat inimicus meus
non valui adversus eum. **N**on tribu-
lant me exultabunt si mortuus fue-
ro: ego autem in misericordia tua spe-
ravi. **E**xultabit cor meum in sa-
lutari tuo: confitebor domino quod bona
tribuit michi: et psallam nomini do-
mini altissimi. *In fine ps david.*

Oixit insipiens in corde: non est
deus. **C**orrupti sunt et ab-
ominabiles facti sunt in studiis
suis: non est qui faciat bonum non
est usque ad unum. **N**on de celo pro-
spexit super filios hominum: ut vide-
at si est intelligens aut requirens
deum. **M**ures declinaverunt sicut
inutiles facti sunt: non est qui fa-
ciat bonum non est usque ad unum.
Epulenti patres est gurgur eorum:
linguis suis dolose agebant: ut
nemo aspidem sub labijs eorum.
Vos os maledictione et ama-
ritudine plenum est: velut pedes
eorum ad effundendum sanguinem.
Contricio et infelicitas in visceribus
eorum et via pacis non cognoverunt:
non est timor dei ante oculos eo-
rum. **N**on cognoscunt omnes
quod operantur iniquitatem: quod devorant
plebem meam sicut escam panis.
Omnium non invocaverunt: illi

recipiant timorem ubi non
erat timor. **V**oniam dominus in ge-
neratione iusta est: consilium ius-
tis confudit: quoniam dominus spiritus ci-
us est. **D**eus dabit et syon salu-
tatem israel: cum auerterit dominus cap-
tivitatem plebis sue exultabit ia-
cob et letabitur israel. *In fine ps david.*

Omnis qui habitabit in
tabernaculo tuo: aut quis
requiescet in monte sancto tuo:
qui ingreditur sine macula: et
operatur iustitiam. **Q**ui loquitur
veritatem in corde suo: quod non egit
dolum in lingua sua. **N**ec fecit
proximo suo malum: et obpro-
brium non accepit adversus pri-
mos suos. **N**on nichilum deducit
est in conspectu eius malignus:
timeutes autem dominum glorificant.
Qui iurat primo suo et non de-
cipit: qui pecuniam suam non dedit
ad usuram: et munera super innocentem
non accepit. **Q**ui facit haec:
non movebitur in aeternum. *Titulus.*

Conserva me *Impo ipi do.*
domine qui speravi in te: dixi
dominus deus meus es tu: quoniam bono-
rum meorum non egres. **S**ancti qui
sunt in terra eius: mirificant omnes
voluntates meas in eis. **M**ulti-
plicate sunt infirmitates eorum:
postea acceleraverunt. **N**on re-
gregabo convivia eorum de san-
guinibus: nec memor ero nomi-
nis eorum per labia mea. **O**mnium

pars hereditatis mee et calicis
mei: tu es qui restituas heredita-
tem meam michi. **F**unes cecide-
runt michi in pedibus: etenim here-
ditas mea pedata est michi. **R**e-
medica domine quod tribuit michi in
intellectu: insuper et usque ad noctem
interpretuerunt me cuncti mei. **P**ro-
videbam dominum in conspectu meo
semper: quoniam a dextris est michi ne
commovear. **P**ropter hoc letatum
est cor meum et exultavit lingua
mea: insuper et caro mea requie-
scet in spe. **Q**uoniam non decli-
ques animam meam in inferno: nec
dabis sanctum tuum videre corrup-
tionem. **O**mnis michi fecisti via
vire: adimplebis me letitia cum
vultu tuo: delectationes in de-
tecta tua usque in finem. **Gloria laud**

Exaudi domine iustitiam meam:
 intende deprecationem meam.

Auribus percipe orationem meam:
 non in labijs dolosis. **R**e-
verbera virtutum tuorum iudicium meum prodeat: oculi
tui videant equitatem. **P**robasti
cor meum et visitasti nocte: igne
me examinasti et non est inveni-
ta in me iniquitas. **E**t non loquar
os meum opera hominum: propter verba
labiorum tuorum ego custodivi vi-
as duras. **R**efice gressus me-
os in seminis tuis: ut non move-
antur vestigia mea. **E**go clama-
vi quoniam exaudisti me deus: incli-
na aurem tuam michi et exaudi vocem

meam. **D**irige misericordias tu-
as: quod saluos facis sperantes in te.
Resistebis: deprece tua custodi-
me: ut pupillam oculi. **S**ub um-
bra alarum tuarum protege me: a fa-
cie impiorum quod me afflicterunt. **I**n-
imici mei animam meam circumdode-
runt: adipe suum concluserunt os eo-
rum: locutus est superbia. **P**roici-
entes me nunc circumdoderunt me:
oculos suos statuerunt declina-
re in terram. **R**esponderunt me sicut
leo paratus ad predam: et sicut
catalus leonis habitans in abdi-
nis. **R**esurge domine puerum tuum et
supplanta eum: eripe animam meam
ab ipso: scameam tuam ab inimi-
cis manus tue. **N**on a paucis
de terra divide eos in vita eorum:
et de absconditis tuis adimplet
est venter eorum. **A**urati sunt
filij: et dimiserunt reliquias su-
as parvulis suis. **E**go autem in
iustitia apparebo conspectui tuo:
laudabar cum apparuerit gloria
tua. **In fine psalmi domini dauid quod
locutus est domino verba cantica huius
in die qua eripuit ei dominus de
manu saul et omnium inimicorum**

Diligam te domine fortitudo dei.
 mea: dominus firmamentum me-
um et refugium meum et liberator
meus. **D**eus meus adiutor me-
us et sperabo in eo. **P**rotector
meus et cornu salutis mee: et su-
scriptor meus. **L**audas iuora-

bo dñm: et ab inimicis meis sal
u⁹ ero. **C**ircūdederūt me dolores
mortis: et torrens iniquitatis cō
turbauerūt me. **D**olores infer
ni circūdederūt me: preoccupaue
runt me laquei mortis. **I**n tri
bulatione mea iuocavi dñm:
et ad deū meū clamavi. **A**t re
audiuit de tēplo sancto suo vo
cem meā: et clamor meus in cō
spectu ei⁹ introiuit in aures ei⁹.
Commota est et cōtremuit ter
ra: fundamēta mōtiū turbata
sunt et cōmota sunt: quā irat⁹
est eis. **A**scendit fum⁹ in ira ei
us: et ignis a facie eius exarsit:
carbones succensi sunt ab eo.
Indinavit celos et descendit: et
caligo sub pedibz ei⁹. **A**scē
dit sup cherubī et volauit: vola
uit sup pennis vītor⁹. **E**t posuit
tenebras latibulū suū. **I**ncurru
it⁹ tabernaculū ei⁹: tenebrosa
aqua in nubibz aeris. **P**erful
gore in cōspectu eius nubes ē
uerūt: grando et carbones ignis.
At introiuit de celo dñs: et altis
simus dedit vocē suā: grando et
carbones ignis. **E**t misit sagit
tas suas et dissipauit eos: ful
gura multiplicauit et cōturbā
uit eos. **E**t apparuerūt fontes
aqua: et reuelata sunt funda
mēta orbis terraz. **I**n cōpā
ne tua dñe: ab inspiratione spi
ritus ire tue. **I**esu de summo et

accepit me: et assumpsit me de
aquis multis. **E**t repperit me de
inimicis meis fortissimis et ab
hīs qui oderunt me: quā cōfor
taati sunt sup me. **E**t reuertit⁹
me in die afflictionis mee: et fa
ctus est dñs pector⁹ meus. **E**t
eduxit me in latitudinē: saluū
me fecit quā voluit me. **E**t retri
buet michi dñs scđm iusticiā
meā: et scđm puritatē manū
meaz retribuet michi. **Q**uia tu
scđm vias dñi: nec ipse gessi
a deo meo. **Q**uoniam omnia iudi
cia eius in cōspectu meo: et iusti
cias ei⁹ nō repuli a me. **E**t reco
imulans cū eo: et obseruabo
me ab iniquitate mea. **E**t retribu
it michi dñs scđm iusticiā meā:
et scđm puritatē manū meaz
in cōspectu oculor⁹ tuor⁹. **A**um
sancto sanctus eris: et cum vi
ro innocēte innocēs eris. **E**t cū
electo electus eris: et cū pūlo p
ūteris. **Q**uoniam tu pūm humili
lan saluū facies: et oculos sup
borū humiliabis. **Q**uoniam tu
illuminas lucernā meā dñe: et
us me⁹ illumina tenebras me
as. **Q**uoniam in te cripiar a tēp
tatione: et in deo meo tēstificor.
ar murū. **E**t repperit me⁹ impollu
ta via ei⁹: eloquia dñi igne te
aminata: pector⁹ ē oīm sprā
tū in se. **Q**uoniam qđ dñs pect⁹
dñm: aut qđ dñs pect⁹ dñm

nēm. **D**eus qui p̄duxit me vir-
tute: et posuit immaculatā viam
meā. **Q**ui perfecit pedes meos
tanq̄m ceruorū: et sup̄ excelsa sta-
tuit me. **Q**ui docet man⁹ me-
as ad p̄liū: et posuisti ut arcū
tecum brachia mea. **E**t dedisti
michi p̄tectionē salutis tue: et
dextera tua suscepit me. **E**t dis-
ciplina tua corripuit me in finē:
et disciplina tua ip̄a me docuit.
Dilatasti gressus meos sicut
me: et nō sūt infirmata vestigi-
a mea. **P**reseque minores me-
os et cōp̄rehēdā illos: et nō con-
uertat donec deficiāt. **C**onfrin-
gam illos nec poterūt stare: ca-
dent subtus pedes meos. **E**t p̄-
cixisti me virtute ad bellum: et
supplātaisti insurgētes in me sū-
tus me. **E**t inimicos meos de-
disti michi dorsum: et odiauerūt
me disp̄didisti. **L**amauerunt
nec erat q̄ saluos faceret ad do-
minū: nec exaudīuit eos. **E**t
cōmminā eos in puluere aīe fa-
cie veni: ut lutū platearū deleto
eos. **R**ipies me de cōtradictio-
nib⁹ pp̄ri: cōstituēs me in caput
gentiū. **P**opulus quē nō cog-
nouit secūit michi: in auditu
auris obediuit michi. **F**ilij ali-
eni mēti sunt michi: filij alieni
iurauerūt sunt: et clauditaerūt
a seminis suis. **A**nnū dñs et be-
nedict⁹ deus meus: et exaltetur

deus salutis mee. **D**eus q̄ dā-
uit vindictas michi: et sūdis p̄pos
sub me: liberator me⁹ de inimi-
cis meis racūdis. **E**t ab insur-
gentib⁹ in me exaltabis me: a
viro iniquo eripies me. **P**rop-
terea confitebor tibi in nationib⁹
dñe: et nom̄ tuo psalmū dicā.
In agnificās salutes regis ei⁹:
et faciens misericordiam cristo suo
dauid: et semini eius usq; in se-
culū. **I**n finē psalmus dauid

Qui enarrat gloriā dei: et
opa manū ei⁹ annūciat
firmamētū. **D**ies diei cructat
verbū: et nox nocti indicat scē-
nam. **Q**ui sunt loquētes neq;
sermōnes: quos nō audiātur
voces eorū. **I**n oīm terrā regnat
sonus eorū: et in fines orbis ter-
re verba eorū. **I**n sole posuit ta-
bernaculū suū: et ip̄e tanq̄m sp̄s
suis p̄cedens de thalamo suo.
Et exultauit ut gygas ad cur-
dā viā: a summo celo egressio
eius. **E**t occursum ei⁹ usq; ad
summū eius: nec est q̄ se absco-
dat a colore eius. **L**ex dñi ima-
culata dixerūt aīas: testimoni-
um dñi fidele sapientiā p̄stant
paruulis. **I**usticie dñi recte le-
tificātes corda: p̄ceptū dñi luci-
dū illuminās oculos. **I**mor-
dū dñi sanctus p̄mans in seculū
seculi: iudicia dñi vera iustifica-
ta in semetip̄a. **E**t cōderabilia su-

per aurū et lapidē p̄ciōsū m̄stū:
et dulciora super mel et fauū.
Et seruus tuus custodit ea:
in custodiendis illis retributio
multa. **R**elicta quis intelligit:
ab oculis meis munda me: et
ab alienis parce seruo tuo. **S**i
mei nō fuerit dñs tūc imma-
cular̃ ego: et emūda bor a delic-
to maximo. **E**t erūt ut cōpla-
teant eloquia oris mei: et medi-
tatio cordis mei in cōspectu tu-
o semp. **D**omine adiutor me-
us: et redēptor meus. **In fine psal-**
mus dauid.
Audiat te dñs in die tribulationis:
protegat te nomen dñi iacob.
Mittat tibi auxiliū de sancto: et
de syon tueatur te. **M**enor sit
om̄is sacrificiū tuū: et olocaustū
tuū pingue fiat. **T**ribuat tibi
scdm̄ cor tuū: et om̄e cōsiliū tu-
um cōfirmet. **L**etabimur ī sa-
lutari tuo: et in noīe dñi nr̄i ma-
gnificabimur. **I**mplerat dñs
om̄es p̄tiones tuas: nūc cog-
nouit quā saluū fecit dñs cristū
suū. **A**udiet illū de celo sanc-
to suo: in potētib; saluus de-
tere eius. **I**n in currib; et hñ in
equis: nos aut̄ ī noīe dñi nostri
īnorabim̃. **I**psi obligati sūt
et ceciderūt: nos aut̄ surreximus
et erecti sumus. **D**ñe saluū fac
regē: et exaudi nos in die qua
īnorauēim̃ te. **In fine ps dñi.**

Domine in uirtute tua la-
bitur rex: et sup salutare
tūū exultabit uehementer. **D**esi-
deriū cordis ei⁹ tribuisti ei: et uo-
lūtate labiorū ei⁹ nō fraudasti
eum. **Q**uoniam p̄uenisti eum in
benedictionib; dulcedinis: po-
sisti in capite ei⁹ coronā de la-
pide p̄ciōso. **L**itā perit a te et
tribuisti ei: lōgitudinē dierū in
seculū et in seculū seculi. **M**ag-
na gloria eius in salutari tuo:
gloriā et magnū decorē impo-
nes sup eum. **Q**uoniam dabis
eum in benedictionē ī seculū se-
culi letificabis eum in gaudis
vultu tuo. **Q**uoniam reg-
spectat in dño: et in misericōdia al-
tissimi non cōmouebit̃. **I**ue-
niantur man⁹ tua om̄ib; inim-
icis tuis: decreta tua inueniat oēs
q̄ te oderūt. **P**ones eos ut dila-
m̄ ignis in tempore vultus tui:
dñs in ira sua cōturbabit eos:
et deuorabit eos ignis. **F**ru-
tum eorū de terra perdes: et semē
eorū a filiis hoīm. **Q**uoniam
dedinauerūt in te mala: cogita-
uerūt cōsilia que nō ponunt
stabilire. **Q**uoniam pones eos
torum: in reliquijs tuis prepa-
rabis vultū eorū. **E**xaltate do-
mine in uirtute tua: cōtabimur
et psallē virtutes tuas. **In fine**
psalmus dauid pro susceptione
matthia.

Deus deus meus respice in
me: quare me dereliquisti:
lōge a salute mea uerba delicto-
rum meorum. **D**eus meus clama-
bo per diem et nō exaudies: et
nocte et nō ad insipientiā michi.
Qu autem in sancto habitas:
laus israel. **I**n te sperauerūt pa-
tres nostri: sperauerūt et libera-
sti eos. **A**d te clamauerunt et
salui facti sunt: in te sperauerūt
et nō sūt cōfusi. **E**go autem sum
humilis et nō homo: obprobriū
hōm et abirectio plebis. **O**mnes
uidētes me deriserunt me: locuti
sunt labijs et mouerūt caput.
Sperauit in dñō eripiat eum:
saluū faciat eū quī uult eum.
Quoniam tu es qui retraxisti
me de uentre: spes mea ab uberi-
bus matris mee: in te pectus sum
ex utero. **D**e uentre matris mee de-
us meus es tu: ne discesseris a
me. **Q**uoniam tribulatio proxi-
ma est: quā nō est qui adiuuet.
Circūdederūt me uiculi multi:
thauri pingues obsederūt me.
Apperuerunt sup me os suū: si-
cut leo rapiēs et rugiēs. **S**icut
aqua effusus sum: et dispersa
sunt omnia ossa mea. **F**actum
ē cor meū tanq̃ terra liquefēs:
in medio uentris mei. **A**ruit tā-
q̃ testa uirtus mea: et lingua me-
a adhesit faucibus meis et in pul-
uere mortis adduxisti me. **Q**uo-

niā circūdederūt me canes mul-
ti: cōsiliū malignantiū obsedit
me. **E**oderūt manus meas et
pedes meos: diminuerunt
omnia ossa mea. **I**psi uero cō-
derauerūt et inspuerunt me: di-
miserūt sibi uestimenta mea: et su-
per uestem meā misērūt sordē. **Q**u-
autem dñe ne elongaueris auxiliū
mū: ad defensionē meā aspice.
Aruē me a framea deus animam
meā. **S**alua me ex ore leonis:
et a cornibz unicorniū humili-
tate meā. **C**antabo nomē tuū
sc̃ibus meis: in medio ecclesie
laudabo te. **Q**ui timeas dñm
laudate eum: uniuersum semen
iacob glorificate eū. **C**imeat
eū omne semen israel: quā nō spre-
uit neq; despecte deprecationem
pauperis. **E**t auert faciem suā a
me: et cū clamare ad eum exau-
diuit me. **A**pud te laus mea ī
ecclesia magna: uota mea red-
dam in conspectu timeentiū eum.
Adent pauperes et saturabūtur
et laudabūt dñm qui requirūt
uimēt corda eorū in seculū seculi.
Reminiscere et conuertere ad
dñm: uniuersē fines tē. **E**t ado-
rabūt in cōspectu eius: uniuersē
familie gentiū. **Q**uoniam do-
minū est regnū: et ipse dñabitur
gentiū. **M**anducauerūt et ado-
rauerūt oēs pingues terre: ī cō-
spectu eius ceciderūt omēs q̃ disce-

duit in terrā. Et aīa mea illi vi-
uet: et semē meū seruiet ipi. An-
nūciabit dñs generatio veniu-
ra: et annūciabūt celi iusticiā ei⁹
p̄p̄lo qui nascetur quē fecit dñs.

Domin⁹ *psalmus dauid*
regit me et nichil michi de-
erit: in loco pascuit ibi me collo-
cauit. *Sup* aquā refectiōis e-
ducavit me: aīam meā cōstitit.

Reduxit me sup semitas iusti-
cie: p̄pter nomē suū. Nam et si
ambulauero in medio umbrę
mortis non timebo mala: quā-
tu mēcū es. *Virga* tua et bacu-
lus tuus: ip̄a me cōsolata sūt.

*Parasti in cōspectu meo men-
sam:* adūsus eos qui tribulāt
me. *Impinguasti i oleo* caput
meū: et calix meus iebriās quā
p̄clarus est. *Et misericordia* tua sē-
quetur me: omnib; dieb; uite
mee. *Et ut in habitē in domo*
dñi: in lōgitudine dierū. *psal-*

mus dauid in prima sabbati.

Domini ē terra et plenitudo
eius: orbis terrarū et uniu-
ersi q̄ habitāt in eo. Quia ip̄e su-
per maria fūdauit eū: et super
flumina p̄parauit eū. Quis as-
cendit i montem dñi: aut q̄s sta-
bit in loco sancto eius. Inuo-
cans manib; et mūdo corde: qui
non accepit in vano aīam suā:
nec iurauit in dolo p̄rimo suo.

Et accipiet benedictionē a do-

mino: et misericordiam a deo saluta-
ri suo. *Hec est generatio* quere-
tū eū: quereētū faciē dñi iacob.

A tollite portas principes ue-
stras: et elcuamini porte et̄nales:
et introbit rex glorie. Quis est
iste rex glorie: dñs fortis et po-
tens: dñs potēs in p̄lio. *A tol-*
lite portas p̄ncipes vr̄as: et ele-
uamini porte et̄nales: et introi-
bit rex glorie. Quis est iste rex
glorie: dñs virtutū ip̄se est rex
glorie. *In fine psalmus dauid*

Ad te dñe leuaui aīam me-
am: deus meus in te cōfi-
do nō erubescā. *Requirit* aut
me inimici mei: et enim uniu-
sū q̄ sustinet te nō cōfundent. Quā-
fūdāntur om̄es iniqua agētes:
sup vacue. *Mias* tuas dñe de-
mōstra michi: et semitas tuas
edoce me. *Dirige* me i veritate
tua et doce me: quā tu es de⁹ sal-
tor meus: et te sustinui tota die.

Reminiscere miserationū tua-
rū dñe: et misericordias tuas que a
seculo sunt. *Relicta* iniquitatibus
meis et ignorātiis meis: ne me-
meminis. *Secundū* misericordiam
tuā memento mei tu: p̄pter boni-
tatē tuā dñe. *Vultus* et redus
dñs: p̄pter hoc legē dabit et̄u-
eritib; in viā. *Diriget* māne-
ros in iudicio: docebit mites vi-
as suas. *Miser* vix dñi misē-
ricordia et veritas: requirētib;

testamentū ei⁹ ⁊ testimonia ei⁹.

Propter nomē tuū dñe p̄ci-
aberis p̄cō meo: multū est cū

Quis ē homo qui timet dñm:
legē statuit ei in viā quā elegit.

Anima eius in bonis demora-
bit: et semē ei⁹ hereditabit terrā.

Firmamentū ē dñs timētib; cū:
et testamentū ip̄ius ut manifeste-

tur illis. **A**n̄i mei sem̄p ad do-
minū: quū ip̄e euelleret de laqueo

pedes meos. **R**espice in me et
miserere mei: quā vinctus et pau-

per sum ego. **T**ribulationes
cordis mei multiplicatæ sunt: de

necessitatib; meis erue me. **U**-
de humilitē meā et laborem meū:

et dimitte uniuersa delicta mea.

Respice inimicos meos quia
niā multiplicati sunt: ⁊ odio mi-

quo oderunt me. **I**ustitiam
meā ⁊ erue me: nō erubescā

quā speravi in te. **I**nnocētes ⁊
recti adheserunt michi: quā iusti-

nui te. **L**ibera deus israel: ex om-
nib; tribulationib; suis. **P**s. vi.

Iudica me dñe quū ego in inno-
centia mea ingressus sum: ⁊ i do-

mino sperās non infirmabor.

Proba me dñe et tempta me:
ut reus meos et cor meum.

Quoniam misericordia tua ante o-
culos meos est: ⁊ complacui in veri-

tate tua. **N**on sedi cum cōsilio
vanitatis: et cum iniqua geren-

tib; nō introibo. **D**ñi ecclesi-

am malignatū: et cum impijs
nō sedabo. **L**utabo inter ino-

centes man⁹ meas: ⁊ circumdabo
altare tuū dñe. **U**t audia vocē

laudis: ⁊ enarrē vniuersa mira-

bilia tua. **D**omine dilexi deco-

rem domus tue: et locū habita-

tionis glorie tue. **N**e p̄das cū

impijs deus animā meā: et cum

viris sanguinū vitā meā. **L**in-

guorū manib; iniquitates sunt:
delecta eorū repleta ē munerib;.

Ego autē in innocentia mea in-

gressus sum: redime me ⁊ mise-

tere mei. **P**es enī me⁹ stetit in

directo: i ecclesijs benedicā te do-

mine. **I**n finem psalmus dauid

Quoniam illuminatus
est oculus meus
et salus mea:
quē timebo. **D**omi-

nus p̄cedo: vite mee a quo tre-

pido. **U**ni appropiāt sup-

me nocētes: ut edāt carnes me-

as. **U**ni tribulant me inimici
mei: ip̄i infirmati sunt et recide-

runt. **E**i cōsistāt aduersum me
castra: nō timebit cor meū. **E**i

resurgat aduersum me p̄eliū: i
hoc ego sperabo. **U**nam p̄ci-

a dño hanc requirā: ut inhabi-

tem in domo dñi omnib; dieb;
vite mee. **U**t videā volūtātē do-

mini: ⁊ visite templū ei⁹. **Q**uo-

niā abscondit me i tabernaculo
suo in die malorū: proteget me

in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltauit me: et nunc
exaltauit caput meum super inimicos
meos. **C**ircum et immolaui
in tabernaculo tuo hostiam vo-
ciferationis: cantabo et psalmum
directum domino. **E**xaudi domine vocem
meam qua clamavi ad te: misere-
re mei et exaudi me. **T**ibi dixit
cor meum exquisiuit te facies me-
a: faciem tuam domine requiram. **N**e a-
uertras faciem tuam a me: ne decli-
nes ira a seruo tuo. **A**d iutor
meus esto ne derelinquas me:
neque despicias me deus saluta-
ris meus. **Q**uonia non pater meus
et mater mea dereliquerunt me:
dominus autem assumpsit me. **L**egem po-
ne michi domine in via tua: et diri-
ge me in semita recta propter in-
imicos meos. **N**e tradideris me
in manus tribulantium me: quoniam in-
supererunt in me testes iniqui: et
metum est iniquitas sibi. **C**redo
videre bona domini in terra viuendi-
tium. **E**xpecta domine viriliter age:
et confortetur cor tuum et sustine do-
minum. **Psalmus ipsi dauid**

Ad te domine clamabo deus meus:
ne sileas a me: ne quando careas a me: et assimilabor
descendentibus in lacum. **E**xaudi domine
vocem orationis mee dum pro-
ad te: dum extollo manus me-
as ad templum sanctum tuum. **N**e
simul tradas me cum peccatoribus:

et cum operantibus iniquitatem ne per-
das me. **Q**ui loquuntur patrum
cum primo suo: mala autem in
cordibus eorum. **V**a illis secundum ope-
ra eorum: et secundum nequitiam ad iur-
ationem ipsorum. **S**ecundum opera ma-
nuum eorum tribue illis: reddet reci-
butionem eorum ipsis. **Q**uonia non
intellexerunt opera domini et in opera
manuum eius: derisores illos et non
edificabis eos. **B**enedictus do-
minus: qui exaudivit vocem de-
precationis mee. **D**ominus ad-
iutor meus et protector meus: et
in ipso speravit cor meum et adiu-
tus sum. **N**e refloreat caro me-
a: et ex voluntate mea confitebor
ei. **D**ominus fortitudo plebis
sue: et protector saluationum Christi
sui est. **S**aluum fac populum tuum do-
mine et benedic hereditati tue:
et regere eos et extolle illos usque
in eternum. **psalmus dauid in**

Afferre columen cor tibi ad
domino filij dei: afferre domino fi-
lios arietum. **A**fferre domino glori-
am et honorem: afferre domino glo-
riam nomen eius: adorare dominum
in aris sancto eius. **V**ox domini
super aquas: deus manifestus in
tonitru: dominus super aquas multas.
Vox domini in virtute: vox domini in
magnificencia. **V**ox domini confren-
gens cedros: et confringet dominus
cedros libani. **N**e comminuet
eos tanquam vitulum libani: et dilect-

tus quemadmodum filios univor-
nium. **V**ox domini incedens flam-
ma ignis: vox domini concutiens de-
sertum: et commouebit dominus desertum
radix. **V**ox domini preparans iterum
et reuelabit secreta: et in templo
eius omnes dicent gloriam. **D**omi-
nus diluuium in habitare facit:
et sedebit dominus rex in eternum. **D**o-
minus virtutem populo suo dabit:
dominus benedicet populo suo in pace.
Psalmi cantati in domo domini

Exaltabo te domine **Dauid**
qui suscepisti me: nec dele-
stasti inimicos meos super me.
Domine deus meus clamavi
ad te: et sanasti me. **D**omine
eduxisti ab inferno animam meam:
saluasti me a descendentibus in lacum.
Assilite domino sancti eius: et confi-
temini memorie sanctitatis eius.
Quonia in indignatione
eius: et ira in voluntate eius.
Ad vespem demorabitur fletus:
et ad matutinum letitia. **E**go autem
dixi in abundantia mea: non mo-
uebor in eternum. **D**omine: in vo-
luntate tua prestasti decorem meo
virtute. **A**uertisti faciem tuam a
me: et factus sum conturbatus.
Ad te domine clamabo: et ad deum
meum deprecabor. **Q**ue utilitas in
sanguine meo: dum descendo
in corruptionem. **Q**uoniam confite-
bitur tibi pulvis: aut annuncia-
bit veritatem tuam. **A**udiuit dominus

et misertus est mei: dominus factus
est adiutor meus. **C**onuertisti
plachum meum in gaudium michi: con-
uertisti faciem meam. et circumdasti
me letitia. **E**t caret tibi gloria
mea et non compungar: domine deus
meus in eternum confitebor tibi.
In fine psalmi dauid peritalem
Non te domine non confundat in eternum:
in iusticia tua libera me. **I**ndi-
na ad me aurem tuam: accedat vir-
tutis meae. **A**sto michi in deum
protectorem et in domum refugium: ne
saluum me facias. **Q**uonia for-
titudo mea et refugium meum es tu:
et propter nomen tuum educes me et
erutres me. **E**duces me de la-
queo quem absconderunt michi:
quoniam tu es protector meus. **I**n ma-
nus tuas commendo spiritum meum:
redemisti me domine deus veritatis.
Disti obsecrantes uanitates:
superuacue. **E**go autem in domino
speraui: exultabo et letabor in
misericordia tua. **Q**uonia respicis
humilitatem meam: saluasti de
necessitatibus animam meam. **R**e-
soluisti me in manibus inimici:
statuisti in loco spinoso pedes
meos. **D**ilectio mei domine quam tri-
bulor: conturbatus est in ira ocul-
lus meus: anima mea et uenter me-
us. **Q**uonia defecit in dolore ui-
ta mea: et animi mei in gemitibus.
Infirmata est in paupertate vir-
tus mea: et ossa mea conturbata

sunt. **S**uper omnes inimicos
meos factus sum obprobrium vi-
dinis meis valde: et timor notus
mei. **Q**ui videbant me foras fu-
gerunt a me: obliuioni datus
sum tanquam mortuus a corde. **F**ac-
tus sum tanquam vas perditum: quam
audui vituperationem multorum
commoratum in circuitu. **I**n eo
dum conueniret simul aduersum
me: accipere animam meam desiliati
sunt. **E**go autem in te speravi do-
mine: dixi deus meus es tu: in
manibus tuis sortes mee. **A**ripe
me de manu inuicorum meorum: et
a persecutoribus meis. **I**llustera faci-
em tuam super seculum tuum: saluum
me fac in misericordia tua: domine non
confundat quem inuocaui te. **A**ru-
bescant impii et deducantur in infer-
num: muta fiant labia dolosa.
Que loquuntur aduersus iustum
iniquitate: in superbia et in abusio-
ne. **Q**uam magnam misericordiam dol-
cedinis tui domine: quam abscondisti
cunctis tibi. **P**ropterea eis qui spe-
rant in te: in conspectu filiorum ho-
minum. **A**bscondes eos in abscon-
dito faciei tue: a turbatione
hominum. **P**ropterea eos in taber-
naculo tuo: a contradictione li-
guarum. **B**enedictus dominus: quo-
nia multiplicauit misericordiam suam mi-
hi in ciuitate munita. **E**go au-
tem dixi in recessu mearum me: per-
iectus sum a facie oculorum tuorum.

Ideo gauidisti voce orationis
mee: dum clamare ad te. **O**ligite
domini omnes sancti eius: qui ve-
ritatem requirunt dominus: et retribuunt
abundanter facientibus superbiis.
Auiliis agite et rofortet cor ue-
strum: omnes qui speratis in domino.
Berati quod. **I**ntelligit dauid.
remisse sunt iniquitates: et
quorum recta sunt peccata. **G**ea-
tus vir cui non imputauit dominus
peccatum: nec est in spiritu eius dolus.
Quonia tacui in terrarum ossa
mea: dum clamare tota die.
Quonia die ac nocte grauata
est super me manus tua: confusus sum
in cuncta mea dum configit spina
lancea mea. **P**ropterea meum rogitum tibi feci:
et iniusticiam meam non abscondi.
Propterea confitebor aduersum me in
iniusticiam meam dominus: et tu remissisti
impietatem peccati mei. **P**ropterea hoc o-
rabit ad te omnis sanctus: in tem-
pore opportuno. **A**ccurramus
in diluuis aquarum multarum: ad-
eum non approximabunt. **Q**ues
refugium meum a tribulatione quam
circumdedit me: exultatio mea erui-
t me a circumdantibus meis. **I**ntel-
lectum tibi dabo et instruam te: in-
uia habet quia gradibus firmabo
super te oculos meos. **N**olite fi-
ci sicut equus et mulus: quibus
non est intellectus. **I**n chamo et
terreno maxillas eorum costringe:
qui non approximant ad te. **M**ulta

flagella pectoris: sperantem autem
in domino misericordia circumdabit. **L**e-
taminus in domino et exultate iusti:
et gloriamini omnes recti corde.

In hunc psalmum dauid.

Exultate iusti in domino: rectos
deus laudabit. **C**onfitemini
domino in cythara: in psalterio de-
cem cordarum psallite illi. **C**an-
tate et canticum novum: bene psal-
lite ei in veneratione. **Q**uia re-
ctum est verbum domini: et omnia opera
eius in fide. **D**iligite misericordiam
et iudicium: misericordia domini plena est
terra. **V**erbo domini celi firmati sunt:
et spiritu oris eius omnis virtus
eorum. **C**ongregans sicut in utero
aquas maris: ponens in thesau-
ris abyssos. **C**um erit dominus omnis
terra: ab eo autem commoveant omnes
inhabitantes orbem. **Q**uoniam ip-
se dixit et facta sunt: ipse manda-
vit et creata sunt. **D**ominus dis-
sipat consilia gentium: reprobat
autem cogitationes populi: et repro-
bat consilia principum. **C**onsilium
autem domini in eternum manet: cogi-
tationes cordis eius in genera-
tionem et generationem. **B**eata
gens cuius est dominus deus eius: po-
pulus quem elegit in hereditatem sibi.
De celo respexit dominus: vidit
omnes filios hominum. **D**e parva-
to habitaculo suo: respexit super
omnes qui habitant terram. **Q**ui fixe-
rit singillatim corda eorum: qui intelli-

git omnia opera eorum. **N**on sal-
vatur rex per multam virtutem: et
gragas non salvabit in multitu-
dine virtutis sue. **F**allax equus
ad salutem: in abundantia autem vir-
tutis sue non salvabitur. **N**ec
oculi domini super metuentes eum: et in
iris qui sperant super misericordia eius.

Et eruat a morte animas eorum: et
aliet eos in fame. **A**nima nostra
sustinet dominum: quoniam adiutor et p-
rocurator noster est. **Q**uia in eo leta-
bit cornu nostrum: et in nomine sanc-
to eius speravimus. **F**iat mise-
ricordia tua domine super nos: quoniam
admodum speravimus in te. **I**s-

*dauid cum mutavit vultum suum
coram ab inimicis suis et dimisit eis et abiit.*

Benedicite dominum in omni tempore:
semper laus eius in ore meo.
In domino letabitur anima mea:
audiat masuerit et letetur. **D**ac-
tificate dominum in corde: et exaltemus
nomen eius in idipsum. **R**equiescit
dominus et exaudivit me: et ex omni-
bus tribulationibus meis respu-
it me. **C**redite ad eum et illumi-
nabimini: et sancti vestri non confundentur.
Iste pauper clamavit et
dominus exaudivit eum: et de omnibus
tribulationibus eius salvavit eum.
Immittet angelus domini in circu-
itu circumstantium eum: et eripiet eos.
Exultate et videte quoniam suavis est
dominus: beatus vir qui sperat
in eo. **C**um erit dominus omnes sancti

cius: quā nō ē in opia timētib;
eum. **V**identes egreduntur et cluere:
runt: inquirentes autē dñm non
minuētur omni bono. **V**enite
filij audite me: timorē dñi doce-
bo vos. **Q**uis est homo q̄ vult
vitā: diligit dies videre bonos:
Prohibe linguā tuā a malo:
et labia tua ne loquātur dolum.
Vivete a malo et fac bonū: in-
quire pacē et persequere eā. **N**u-
li dñi sup iustos: et aures eius
in preces eorū. **V**ultus autē dñi
sup facientes mala: ut p̄dat de ē-
ra memoriā eorū. **A**manuēt
iusti et dñs exaudivit eos: et ex
omnib; tribulationib; eorū libe-
ravit eos. **I**uxta ē dñs hīs q̄
tribulato sunt corde: et humiles
spiritu salvabit. **M**ulte tribu-
lationes iustorū: et de hīs omni-
bus liberabit eos dñs. **C**onfite-
dit dñs omnia ossa eorū: unū ex
hīs non cōtere. **M**ors peccatorū
pestifera: et q̄ occidit iustū delin-
quentē. **R**edime dñs aīas sce-
norū suorū: et nō delinquent oēs
q̄ sperant in eo. **In fine ps dauid.**
Judica dñe nocentes me: expug-
na impugnantes me. **A**pprehē-
de arma et scutum: et exurge i ad-
iutoriu michi. **A**ffunde fcame-
am et cōclude adūsus eos qui
persecunt me: dir autē mee salus
tua ego sū. **C**ōfundant et reuer-
tantur: querentes aīam meam.

Avertantē retrosum et cōfundā-
tur: cogitantes michi mala. **E**i
aut tanq̄ pulvis ante faciem vē-
ti: et angelus dñi coartās eos.
Fiat via illorū tenebre et lubri-
cū: et angelus dñi persequens eos.
Quoniam grans abscondit mi-
chi interitū laquei sui: supnatu-
r et reprobrauerūt aīam meam.
Veniat illi laqueus quē igno-
rat: et captio quā abscondit ap-
p̄hēdat eū: et in laqueū cadat in
ip̄m. **A**nima autē mea exulta-
bit in dño: et delectabit sup sa-
lutari suo. **O**mnia ossa mea di-
xēt: dñe q̄s similis tibi. **A**mplē-
s inopē de manu fortior ei: ex-
nū et pauperē a diripientib; eū.
Exurgēs cētes iniqui: q̄ igno-
rabant interrogabāt me. **R**eti-
buerūt michi mala p̄ bonis:
sterilitatē autē mee. **E**go autē cū
michi moleste esset: inducbar
delitio. **H**umiliabā in ieiunio
animā meam: et oratio mea i
sinu meo cōverte. **Q**uali p̄ri-
mū q̄li scem nēm h̄c dulce bā:
quali lugens et cōtristatus sic
humiliabar. **A**dūsus me
litati sunt et cōvenērūt: congre-
gati sunt super me flagella et
ignoravi. **D**issipati sūt nec cō-
puncti: reprobauerūt me substan-
tiant me sublaminatione:
stenduerūt sup me duntib; suis.
Omnine quādo respicies: resti-

tue animā meā a malignitate
rogas: a leonibus unitā meā. **N**on
timebor tibi in ecclesia magna:
in populo gratia laudabo te. **N**on
supergaudeant michi qui aduersant
michi inique: qui oderunt me gra-
tis et annuntiant oculis. **Q**uoniam
michi quidem pacifice loquebantur:
et in iracundia terre loquentes do-
los cogitabant. **E**t dilataue-
runt super me os suum: dixerunt eu-
ge euge viderunt oculi nostri. **U**t
si domine ne sileas: domine ne disce-
das a me. **R**esurge et accende
iudicium meo deus meus: et dominus
meus in causam meā. **I**udica
me secundum iusticiā tuā domine deus
meus: et non supergaudeat michi.
Non dicant in cordibus suis euge
euge anime nostre: nec dicant deuora-
buntur eum. **A**rubescant et reuertant
simul: qui gratulantur malis meis.
Induatur confusione et reue-
rentia qui maligna loquuntur super
me. **R**esurget et letetur qui voluit
iusticiā meā: et dicant semper ma-
gnificet dominus qui voluit pacem
secui eius. **E**t lingua mea me-
ditabitur iusticiā tuam: tota die
laudem tuā. **In fine sermo domini**
Dixit iniustus ut delinquat
in semetipso: non est timor
dei ante oculos eius. **Q**uoniam
dolose egit in conspectu eius: ut
iumentum iniquitas eius ad odium.
Verba oris eius iniquitas et do-

lus: noluit intelligere ut bene age-
ret. **I**niquitatem meditatus est in
cubili suo: astutus omni vii non
boni: maliciā autem non odium.
Domine in celo misericordia tua:
et veritas tua usque ad nubes.
Iusticia tua sicut montes dei:
iudicia tua abissus multa. **N**on
omnes et iumenta saluabis domine:
quemadmodum multiplicasti mi-
sericordiā tuā deus. **F**ilij autem
hominum in regimine alarum tuarum
sperabunt. **I**n ebriabuntur ab
vbertate domus tue: et corrue-
re voluptatis tue potabis eos.
Quoniam apud te est fons vite:
et in lumine tuo videbimus lumen.
Recunde misericordiā sanctis tuis et
iusticiā tuā hominibus qui recto sunt
cordis. **N**on veniat michi pes su-
pbia: et manus preceps non mo-
ueat me. **I**bi ceciderunt qui opor-
tuit iniquitatem: repulsi sunt nec
potuerunt stare. **In fine sermo domini**
Noli emulari in malignanti-
bus: neque zelaueris facien-
tes iniquitatem. **Q**uoniam tanquam fe-
nu velox arefcet: et quemadmo-
dum oliveta herbarum cito decidit.
Precor in domino et fac bonitatem:
et inhabita certaminis et pascuis in
divitiis eius. **R**edde in domino:
et dabit tibi preces cordis
tui. **R**ecurda domino viam tuam et spe-
ra in eo: et ipse faciet. **E**t reducet
quasi lumen iusticiā tuā: et iudici-

um tuū tanq̃ meridie: subdit⁹
esto dñs ⁊ ora eū. **N**oli emula-
ri in eo qui prosperat in via sua:
in hoīe faciente iniustitias. **N**es-
ne ab ira ⁊ derelinque furore: no-
li emulari ut maligneris. **I**n-
q̃ malignanti⁹ exterminabuntur:
sustinentes autē dñm ipsi heredi-
tabūt terram. **E**t adhuc pusillū
et nō erit peccator: et queres lo-
cum eius ⁊ nō inuenies. **Q**uā-
si autē hereditabūt terrā: et dele-
tabuntur in multitudine pacis.
Observabit p̃tor iustū ⁊ cecide-
bit sup eum decubitus suis. **P**o-
nimus autē cecidit ei: qm̃ pro-
spicit q̃ veniet dies ei⁹. **L**adi-
um euaginauerūt p̃tores: in-
decuit arcū suū. **E**t decipiat pau-
per ⁊ inopē: ut cuncti rectos
corde. **L**adi⁹ cor mittet in cor-
da ip̃orū: ⁊ arcus corū defringat.
Alius est modus iusto: super-
buntas p̃torū multas. **Q**uo-
mā brachia p̃torū cōterunt: cō-
firmat autē iustos dñs. **O**mnis
dñs dies immaculatus: ⁊ heredi-
tas corū in eternū erit. **O**mnis cō-
fundent in tempore malo: et in
dieb; famis saturabunt: quia
p̃tores peribūt. **I**nimici vero
dñi mori ut honorificati fuerit
et exaltat⁹: deficientes quādmō-
dū fum⁹ deficiēt. **O**mnis autē pec-
cator et non soluet: iustus autē
misericordia ⁊ retribuet. **Q**uia benedi-

ctores ei hereditabūt terrā: mali-
dictores autē ei disperibūt. **P**ud
dñm gressus hoīs diriget: ⁊ vi-
am eius volet. **Q**uam ceciderit
nō collidet: quia dñs supponit
manū suā. **I**nimici sui ceciderūt
eius: et nō vidi iustū derelictum:
nec semen eius queres panem.
Quia die miseret et cōmodat:
et semen illius in benedictione
erit. **P**redina a malo et fac bo-
nū: et inhabita in seculū seculi.
Quia dñs amat iudiciū: ⁊ nō
derelinquit sanctos suos: i eter-
nū observabunt. **I**nimici puni-
entur: et semen impiorū peribit.
Iusti autē hereditabūt terrā: ⁊
inhabitabūt in seculū seculi su-
per eā. **P**ro iusti meditabit sapi-
entia: et lingua eius loquet iu-
diciū. **L**ex dei eius in corde ip̃i:
et nō supplantabūt gressus ei⁹.
Considerat p̃tor iustū: querit
⁊ mortificat eū. **D**omin⁹ autē
nō derelinquit eum in manib;
ei⁹: nec damnabit eū cū iudica-
bitur illi. **E**xpecta dñm et ex-
stodi viā eius: et exaltabit te ut
hereditate capias terrā: cū pec-
caverit p̃tores videbis. **V**idi im-
piū superexaltatū: et eluatū sicut
sedros libam. **E**t transiit ⁊
ecce non erat: quāsi cū ⁊ non
est iuventus locus ei⁹. **V**stodi
invenia et vide equitatem: quo-
mā sūt reliquie hominū pacifico.

iniusti autē disperibūt: simul re-
liquie impiorū interibūt. **Et** al⁹
autē iustos a dñe: et pēdoz co-
rum in tempore tribulationis.

Et adiuuabit eos dñs et libe-

rabit eos: et eruet eos a pēori-

bus: et saluabit eos q̄a speraue-

runt in eo. **Ps. David in vine**

Domine morabor sabbat

ne in furore tuo arguas

me: neq; ira tua corripas me.

Quoniam sagitte tue infixe sunt

mihi: et confirmasti sup me ma-

nū tuā. **Non** est sanitas in car-

ne mea a facie ire tue: nō ē pax

ossib; meis a facie pētorū meo-

rū. **Quoniam** iniquitates mee sup-

gressę sunt caput meū: et sicut

onus graue gravate sunt sup

me. **Intreuerūt** et corrupe sūt

clauitres mee: a facie insipientie

meę. **Miser** fact⁹ sum et curua-

tus sum usq; in finem: tota die

tōristatus ingrediebar. **Quo-**

niam sūbi mei impleti sunt illusi-

onib;: et nō ē sanitas in carne

mea. **Afflictus** sum et humilia-

tus sū nimis: rugiebat a gemit-

u cordis mei. **Quia** ante te om-

ne desiderū meū: et gemit⁹ me⁹

a te nō ē absconditus. **Quia** me-

um tōruebatū est: dereliqui me

virtus mea: et lumē oculorū me-

orū et ipm nō est meū. **A** mici

mei et pēimi mei: adūsū me

appropinquauerūt et steterunt.

Et q̄ iuxta me erāt de lōge stete-

rūt: et omi faciebāt q̄ querebāt

aiam meā. **Et** q̄ inq̄rebāt ma-

la mihi locutū sunt vanitates:

et dolos tota die meditabātur.

Ego autē tanq; surdus nō au-

diebā: et sicut mutus non apēti-

tus os suū. **Et** fact⁹ sum sicut

homo nō audis: et nō habēs

ī ore suo redargutiones. **Quo-**

niam in te dñe speravi: tu exaudi-

es dñe deus meus. **Quia** dixi

ne quādo supgaudeat mihi in

inimici mei: et dum tōmouent pe-

des mei. sup me magna locuti

sunt. **Quoniam** ego in flagella

parat⁹ sū: et dolor meus in cō-

spectu meo semp. **Quoniam** in

iquitatem meam annūnabo: et

rogitabo p pēto meo. **Lumi-**

ni autem mei viuūt et cōfirmati

sunt sup me: et multiplicati sūt

qui oderūt me inique. **Qui** retri-

buit mala p bonis deridebāt

mihi: quoniam seq̄bar bonita-

tem. **Et** dereliquas me dñe de-

us meus: ne discesseris a me.

Intende in adiutoriū meū: do-

mine deus salutis mee. **In fine**

pro iuditha cantatum dauid.

Dixi custodiam vias

meas: ut non delin-

quā in lingua mea.

Posui ori meo custodiā: cum

tōstiteret peccator adūsū me.

Ab inimicū et humiliat⁹ sum et

Salui a bonis: et dolor meus re-
nouatus est. **Q**uasi caluit cor me-
um intra me: et in meditatione
mea exardescit ignis. **L**ocutus
sum in lingua mea: non sum tacui
mihi. **D**ominus finis meus. **N**um-
erum dierum meorum quod est: ut sciam quod desit
mihi. **E**cce mensurabiles posui
isti dies meos: et substantia me-
a tanquam nichilum ante te. **R**etun-
tamen universa vanitas: omnis
homo vivens. **R**etuntamen in
famine pertransit homo: sed
et frustra concubatur. **I**nsauri-
zat: et ignorat cui congregabit
ea. **N**unc que est expectatio
mea nonne dominus: et substantia
mea apud te est. **A**b omnibus ini-
quitatibus meis erue me: opprobri-
um insipienti dedisti me. **V**eni-
tui et non aperuit os meum: quia
tu fecisti amorem a me plagas
tuas. **F**ortitudine manu tua
ego defeci in interfectionibus: pro-
pter iniquitatem corripisti hominem.
Et labescere fecisti sicut arane-
am animam tuam: veritatem pane
concubatur omnis homo. **E**xau-
di orationem meam domine et deprecationem
meam: auribus prope lacri-
mas meas. **N**e silas quoniam ad-
vena ego sum apud te: et pere-
grinus sicut omnes patres mei.
Remitte me ut refrigeret prius
quam abeam: et amplius non ero.
In finem psalmus David.

Expectans expectavi dominum:
et intendit mihi. **E**xau-
divit preces meas: et reduxit me de
latu miserie et de luto fecis. **E**t
statuit supra petram pedes me-
os: et direxit gressus meos. **E**t
innuit in os meum canticum novum:
canticum domino nostro. **L**abunt mulier
et ambulant: et sperabunt in domino.
Exauis vir cuius est nomen do-
mini spes eius: et non respexit
in vanitates et insanas falsas.
Multa fecisti tu domine deus meus
mirabilia tua: et cogitationibus
tuis non est qui silis sit tibi. **A**n-
nuntiaui et locutus sum: multi-
plicati sunt super numerum. **S**a-
crificium et oblationem noluit:
auris autem perfecisti mihi. **L**o-
catus sum et pro peccato non postulasti:
nunc dixi ecce venio. **I**n sapie-
libri scriptum est de me ut faceret vo-
luntatem tuam: deus meus volui et
legem tuam in medio cordis mei.
Anuntiaui iustitiam tuam in eccle-
sia magna: ecce labia mea non
prohibebo dominum tuum scisci. **I**usti-
tiam tuam non abscondi in corde meo:
veritatem tuam et salutare tuum dixi.
Non abscondi misericordiam tuam et
veritatem tuam: a consilio multo.
Tu autem domine ne longe facias mi-
serationes tuas a me: misericordia
et veritas tua semper susceperunt
me. **Q**uia circumdant me mi-
sera quorum non est numerus: conpro-

haurerunt me iniquitates mee: et
non potui ut viderem. **M**ultiplica-
te sunt super capillos capitis mei:
et cor meum dereliquit me. **R**espice
tibi domine ut eruas me: domine
ad adiuvandum me respice. **N**on
fundatur et reuerentur simul: qui
querunt animam meam ut auferant
eam. **R**etrahant retrorsum et re-
uerentur: qui volunt michi mala.
Erant desolatio confusione sua:
qui dixerunt michi ruge ruge. **R**u-
lent et letentur super te omnes qui re-
cedunt te: et dicant semper magnificetur
dominus qui diligunt salutare tuum.
Ergo autem medicus sum et pau-
per: dominus sollicitus est mei. **A**d-
iutor meus et protector meus tu-
es: deus meus ne tardaueris.
In fine ps. dauid inter ceteros filios
Beatus qui intelligit chor:
super egenum et pauperem: in die
mala liberabit eum dominus. **N**on
minus conseruet eum et viuifi-
cet eum: et beatum faciat eum in ter-
ra: et non tradat eum in animam mi-
nistrorum eius. **D**ominus aper-
tuit illi super lectum doloris eius:
vniuersum stratum eius vertisti in i-
firmitate eius. **E**rgo dixi domine mi-
serere mei: lona animam meam quia
peccavi tibi. **I**nimici mei dixe-
runt mala michi: quando morietur
et peribit nomen eius. **S**i ingre-
diebatur ut videret vana loquenda-
tur cor eius: conturbauit iniqui-

tatem sibi. **I**ngrediebatur foras:
et loquebatur in idipsum. **I**n uisum
me susurrabant omnes inimici mei
aduersum me cogitabant mala
michi. **I**nterbum iniquum constitue-
runt aduersum me: numquid quod dor-
mire non adiciet ut resurgas. **U**-
trum homo paries mee in quo spe-
raui: qui educat paries meos ma-
gnificauit super me supplicatione-
meam. **C**um autem domine miserere mei: et
resuscita me et retribuas eis. **I**n
hoc cognoui quia voluisti me:
quia non gaudebit inimicus me-
us super me. **N**unc autem propter inno-
centiam suscepisti: et confirmasti
me in conspectu tuo in eternum.
Benedictus dominus deus israel a se-
culo in seculum: fiat fiat. *In fine
inter ceteros filios dauid*
Quodammodo desiderat cer-
uus ad fontes aquarum: ita
desiderat anima mea ad te deus. **S**i-
cut anima mea ad deum for-
tem uiuum: quando ueniam et appa-
rebo ante faciem dei. **F**uerunt
michi lacrimae mee panes die
ac nocte: dimum dixi michi quo-
tidie ubi est deus meus. **N**unc reco-
datus sum et effudi in me ani-
mam meam: quia transibo in locum
tabernaculi admirabilis usque ad
domum dei. **I**n uoce gemituum
et confessionis: sonus psalteris.
Quare misisti es anima mea: et con-
turbas me. **P**ropterea in deo qui

adhuc confitebor illi: salutare
vultus mei et deus meus. **I**n
meipsum anima mea turbata est:
propterea minor ero tui de ter-
ra iordanis et hermon usque ad mo-
re modico. **A**bissus abissum in-
vocat: in voce ratharadarum ma-
gnum. **M**ulta recessa tua et flu-
xit super me insuetudo tua. **I**n die
mandavit dominus misericordiam suam:
et nocte rationem eius. **I**n die
oratio tua venit in me: dixit deus su-
perior meus. **Q**uare oblitus
es mei: et quare conturbatus sum
do dum affligit me inimicus? **U**-
t contingeret ossa mea: reprobra-
verunt michi qui tribulant me mi-
nici mei. **U**t dicunt michi per sin-
gulos dies ubi est deus tuus: quare
tristis es anima mea et quare tur-
bas me? **P**era in deo quo-
nia adhuc confitebor illi: saluta-
re vultus mei et deus meus. **I**n-
udica me deus **hinc ps david.**
et discerne causam meam de gente
non sancta: ab hoste iniquo et
dolofo erue me. **Q**uia tu es deus
fortitudo mea: quare me repu-
listi et quare tristis incedo dum
affligit me inimicus? **M**itte lu-
cem tuam et veritatem tuam: ipsa me
deduxerunt et adduxerunt in mon-
tem sanctum et in tabernacula tua.
Et introibo ad altare dei: ad de-
um qui largitur iustitiam meam.
Confitebor tibi in cythara deus

deus meus: quare tristis es anima mea
et quare turbas me? **P**era
in deo quia adhuc confitebor illi:
salutare vultus mei et deus meus.
hinc ps david.
Deus auribus meis **ps david.**
dominus audientia: et factus est
annuntiavit nobis. **P**us quod
operatus es in diebus eorum: et in di-
ebus antiquis. **M**anus magis
res dissipavit et plantasti eos:
afflixisti populos et repulisti eos.
In et cum in gladio suo posside-
runt terram: et brachium eorum non
salvavit eos. **E**t dextera tua
et brachium tuum et illuminatio
vultus tui: quia tuus arcus est in no-
bis. **Q**uare ipse rex meus et deus meus:
qui mandas salutes iacob.
Ante inimicos nostros ut labi-
mus coram: et in nomine tuo sper-
nantes insurgentes in nobis.
In et cum in arcu meo spectabo:
et gladius meus non salvabit
me. **A**luasti cum nos de affligentibus
nos: et odientes nos confundi-
sti. **I**n deo laudabimur tota
die: et in nomine tuo confitebitur
in seculum. **U**nt autem repulisti et
confundisti nos: et non egredieris
in virtutibus nostris. **A**vertisti nos
retro et post inimicos nostros: et
qui oderunt nos diripiebant sibi.
Unt et confundi nos tamquam oves escar:
et in gentibus dispersisti nos. **E**t
didisti populum tuum sine pretio: et non

fuit multitudo in commutationi-
bus eorum. **O**sisti nos oppro-
briū victimis nris: subfannatio-
nem et desum hīs qui sunt in
retrinu nro. **O**sisti nos ī si-
militudine peccatorum: commotionē
capitis in p̄p̄is. **O**ra die vter
rundia mea rōra me est: et con-
fuso faciei mee coopuit me. **A**-
vorte reprobrāis et obloquēis:
a facie inimici et p̄sequēis. **I**te
om̄ia venerūt sup nos nec ob-
lii sumus te: et inique non agi-
mus in testamēto tuo. **E**t nō
recessit retro cor nrm: et declina-
sti semitas nostras a via tua.
Quoniam humiliasti nos in lo-
co afflictionis: et coopuit nos
umbra mōno. **I**oblii sum⁹
nomē dī nri: et si expādim⁹ ma-
nus nras ad dū alienū. **D**on-
ne deus requirit ista: ip̄e autē no-
uit abscondita cordis. **Q**uoniam
am̄i p̄pter te mortificamur tota
die: estimati sumus sicut oves
occisionis. **R**esurge quare ob-
dormis dñe: resurge et ne repel-
las in finē. **Q**uare facie tuam
auctis obliuisceris inopie no-
stre: et tribulationis nre. **Q**uo-
niam humiliata ē in pulvere aīa
nra: cōglutinatus est in ita vī-
ter noster. **R**esurge dñe adiu-
ua nos: et redime nos p̄pter no-
mē tuū. **I**n finē. **plius q̄ muta-
buntur filij dñi: et ad intellectū
miseri p̄o dilecti**

Erudavit cor meū v̄bū bo-
nū: dico ego opa mea re-
gi. **L**ingua mea calam⁹ scribit:
velociter scribēs. **P**reciosus
forma p̄ filiis hoīm: diffusa est
gratia ī labiis tuis: p̄pterea be-
nedixit te deus in eternū. **I**cin-
gere gladio tuo: sup fovee tu-
um potēs sime. **P**ecce tua et
pulcritudine tua: intende p̄spe-
re p̄cede et regna. **R**espice ve-
ritatē et m̄litudinē et iusticiā:
et eduat te mirabilis dextera tua.
Agite tunc acute: p̄p̄i sub te
cadūt in corda inimicorū regis.
Audis tua deus in seculū secu-
li: virga directionis virga reg-
ni tui. **M**ilexisti iusticiā et odisti
iniquitatem: p̄pterea venie te et us-
tus tuus oleo leticie p̄re rōlor
ribus tuis. **I**rra et gutta et ca-
lia a vestimentis tuis: a domib;
eburneis et quib; delectauerūt
te filie regū in honore tuo. **A**s-
cende regina a dextris tuis in ves-
titu deaurato: circumdata variet-
ate. **A**udi filia et vide et inclina
aurem tuā: et obliuiscere p̄p̄m
tuū et domū patris tui. **E**t cōru-
piscent regē decorē tuū: quū ip̄e est
dñs deus tuus et adorabūt eū.
Et filie t̄ri ī murrib; vultū
tuū deprecabūtur om̄es diuites
plebis. **O**mnis gloria ci⁹ filie
regis ab intus: in fimbriis au-
reis circumamicta varietatibus.

Adducuntur regi virgines post
eam: primum eius affertur tibi.

Afferetur in letitia et exultatio-
ne: adducunt in templum regis.

Pro patribus tuis nati sunt tibi
filii: constitues eos principes super
omnem terram. **D**omus tua nominis
tui domus: in omni generatione et
generatione. **P**ropterea populi con-
fitebuntur tibi in eternum et in secu-
lum seculi. *In fine psalmus dauid
pro archanis psalmus dauid*

Deus noster refugium et vir-
tus: adiutor in tribulatio-
nibus que invenerunt nos nimis.

Propterea non turbabimur dum
turbabitur terra: et transierunt mon-
tes in cor maris.

Omnauerunt
et turbate sunt aque roris: con-
turbati sunt montes in fortitudine

eius. **F**luminis impetus letifi-
cat civitatem dei: sanctificavit ta-
bernaculum suum altissimum.

Deus
in medio eius non commovebitur:
ad iuvabit eam deus mane di-

luculo. **C**onturbate sunt gen-
tes et inclinata sunt regna: dedit

vocei suam mota est terra. **D**e-
minus virtutum nobiscum: suscep-
tor noster deus iacob.

Venite et
videte opera domini que posuit: prodi-
gia super terram: auferens bella usque

ad finem terre. **E**t cum conderet et
confunderet arma: et loca combu-
ret igni.

Venite et videte quoniam
ego sum deus: exaltabor in ge-

ntibus: et exaltabor in terra. **D**eus
virtutum nobiscum:ceptor noster
deus iacob. *In fine psalmus dauid*

Omnibus gentibus et populo
plaudite manibus: iubilate

et deo in voce exultationis. **Q**uia
quia dominus excelsus et terribilis: rex

magnus super omnem terram. **S**ub-
iicit populos nobis: et gentes sub

pedibus nostris. **L**egit nobis he-
reditatem suam: spiritus iacob quem

dilexit. **E**t ascendit deus in iubilo:
et dominus in voce tubae.

Salvate deo
nostro psallite: psallite regi no-
stro psallite. **Q**uoniam rex omnis ter-
re deus: psallite sapienter.

Rex
nabit deus super gentes: deus sedet
super sedem sanctam suam.

Prin-
cipes populi congregati sunt cum deo
abraham: quoniam domus fortis sue ve-

hementer elocata sunt. *Psalmus
dauid secundum sabbatum.*

Magnus dominus et laudabilis
nimis: in civitate dei nostri in

monte sancto eius. **F**undatur
exultatione universae terre: mons

syon latera aquilonis civitas
regis magni. **D**eus in domibus

ei regno sedet: cum suscipiet terram.

Quoniam ecce reges terre congre-
gati sunt: conveniunt in unum.

Ipsi videntes sic ammirati sunt:
conturbati sunt et commoti sunt: ter-

ror apprehendit eos. **I**bi dolo-
res ut parturientis: in spiritu ve-

hementi conteres naves tharsis

Sicut audiui⁹ sic vidi⁹ in
ciuitate dñi vñtu tū ī ciuitate dei
nri: deus fundauit eā in eternū.
Auscipimus deus misericordiā
tuā: in medio templi tui. **Et** cū
dum nomē tuū deus sit et laus
tua in fines terre: iusticia plena
est terra tua. **L**etetur mons
syon et exultet filius iude: propter iu-
dicia tua dñe. **V**irtute spon-
te et cōplectimini eā: narrate in cō-
tribus eius. **P**onite corda v̄ra
in virtute eius: et distribuere do-
mos ei⁹ ut emaretis ī progeni-
e altera. **N**omina hic est d⁹ d⁹
noster in eternū et in seculū seculi:
ipse reget nos in secula. **In fine.**
Audite her **huys chore is id.**
Omnes gētes: auribus perci-
pite om̄es qui habitatis orbē.
Quiq; terrigenę et filij hoīm: se-
mul in unum diues et pauper.
Vos meū loquerē sapiētiā: et me-
ditatio cordis mei prudentiā.
Indinabo in parabolā aurē
meā: apericiā in palatio positi-
onē meā. **A**ur timebo in die
mala: iniquitas calcanei mei cir-
cundabit me. **Q**ui confidunt in
virtute sua: et in multitudinis di-
uitias suas gloriātur. **F**ratres
nō redimunt redimet homo: nō
dabit deo placationē suā. **E**t
precium redēptionis aīe sue: et
laborabit in eternū et uiuet ad-
huc in finem. **N**on videbit iterū

cum cum videt sapiētes mori-
entes: simul insipiens et stultus
peribūt. **E**t relinquent alienis
diuitias suas: et sepulcra eorū
dom⁹ eorū ī cōmū. **A**bernatha
eorū ī p̄genie et p̄genie: vocaue-
runt nomina sua in terris suis.
Et homo cum in honore esset
nō intellexit: cōparatus ē iūme-
no in sapientib;: et similis fact⁹
ē illis. **E**t via illorū scandalū
ip̄is: et postea in ore suo cōpla-
rebunt. **S**icut dux in inferno
positi sunt: mors depasceat eos.
Et dñabūtur eorū iusti in ma-
tinuo: et auxiliū eorū detrahet
in inferno a gloria eorū. **E**t cū
tamē d⁹ redimet aīam meā de
manu inferi cum acceperit me.
Et timueris cum diues fact⁹
fuerit homo: et cū multiplicata
fuerit gloria dom⁹ eius. **N**o-
niam cū iterierit nō sumet oīa:
neq; descendet cū eo gloria eius.
Quia aīa eius in vita ip̄ius be-
nedicetur: cōfitebit̄ ubi cū breue
feceris ei. **I**nteribit usq; in p̄-
genes patrū suorū: usq; in eter-
nū nō videbit lumē. **H**omo cū
ī honore esset nō itellēxit: cōpa-
ratus est iūmetis insipientibus:
et similis factus est illis. **Isa.**
Deus dñs dñs locut⁹ **saph.**
est: et vocauit terrā. **E**t so-
lis ortu usq; ad occasum: et sy-
on species decori ei⁹. **E**t deus ma-

nifeste veniet: deus noster et nō
silebit. **I**gnis in cōspectu eius
egredietur: et in circuitu eius re-
prestas valida. **A**duocavit celū
desursum: et terrā discedere po-
pulū suū. **C**ongregati illi san-
ctos eius: qui ordināt testamē-
tum eius sup sacrificia. **E**t an-
nūciabūt celi iusticiā eius: quā
deus iudex est. **A**udi populus me⁹
et loquar: israel et edificabor vobis:
deus deus tuus ego sum. **N**on
in sacrificiis tuis arguam te: o-
locusta autē tua in conspectu
meo sunt semp. **N**on accipiā
de domo tua vitulos: neq; de gre-
gibus tuis hircos. **Q**uoniam
me sunt oēs fecer siluā: iument-
a in montib; et boves. **C**ogno-
ui omnia volatilia celi: et pulcri-
tudo ager in circuitu est. **S**i resurrexero
non dicā tibi: meus ē cū orbis
terre et plenitudo eius. **N**unquā
māducabo carnes davorū:
aut sanguinē hircos potabo.
Immola deo sacrificiū laudis:
et redde altissimo vota tua. **E**t
iuvota me in die tribulationis:
etiam te et honorificabis me.
Precatori autē dixit de⁹ quare
tu narras iusticias meas: et as-
sumis testamētū meum per os
tuū. **E**t utro odisti disciplinā
et proiecisti sermones meos re-
solum. **E**t videbas furē curre-
bas cum eo: et cū adulteris por-

cionem tuā ponebas. **O**s tuū
abundavit malitia: et lingua
tua cōfirmabat dolos. **S**edēs
aduersus fratrem tuū loquebaris:
et aduersum filiū matris tue pone-
bas scandalū: hec fecisti et tan-
tum. **E**xistimasti inique qd ero tui si-
milis: arguā te et statuā cōtra
faciē tuā. **I**ntelligit h; qd obli-
uiscimini deū: nequādo rapiat
et non sit qd recipiat. **S**acrificiū
laudis honorificabit me: et il-
lic iter quo ostendā illi salutare
dei. **P**salmus dāuid cū uenit ad annū
natani propheta quando intra-
uit in iherosolimam. **M**iserere mei ut ad iherosolimam
deus: scdm magnā mise-
ricordiā tuā. **E**t scdm multitudi-
nem miserationū tuarū: dele ini-
quātem meam. **A**mpli⁹ lava
me ab iniquitate mea: et a peccato
meo munda me. **Q**uoniam iniqui-
tate mea ego cognosco: et peccatum
meum cōtra me ē semp.
Qui soli peccavi et malū corā
te feci: ne iustificeris in sermoni-
bus tuis et vincas cū iudicaris.
Ecce enim in iniquitatib; concepit me:
et in peccatis concepit me mater
mea. **E**cce enim veritatem dilexisti:
inerta et occulta sapientie tue
manifestasti michi. **A**spice me
et misereberis: et munda me et alba-
bo me et super niuem dealbabor.
Audiu i meo dabis gaudiū et
laetitiā: et exultabūt ossa humili-

liata. **U**erte faciē tuā a pecca-
 tis meis: et omnes iniquitates me-
 as dele. **N**on mundū crea in me-
 dus: spiritū rectū in noua in vi-
 scribus meis. **R**epicias me a
 facie tua et spiritū sanctū tuū ne
 auferas a me. **R**edde michi le-
 titiā salutaris tua: et spiritū pri-
 ncipali confirma me. **D**icebo uni-
 quos vias tuas: et impij ad te
 conuerrent. **L**ibera me de sangu-
 nibus deus deus salutis mee: et ex-
 ultabit lingua mea iusticiā tuā.
Domine labia mea aperies: et
 os meū annūciabit laudē tuā.
Quoniam si voluisses sacrificiū
 dedissem unq̃: oblationis non
 delectaberis. **A**cciditū deo spi-
 ritus tribulatus: cor cōtinū et
 humiliatum deus nō despicias.
Ignigne fac dñe in bona vo-
 lūtatē tuā syon: ut edificentur
 muri iherlm. **C**um acceptabis
 sacrificiū iusticie oblationes et
 oblationes: tūc imponēt sup al-
 tare tuū vitulos. **In fine intel-**
lectus dauid cū uenit ad cū do-
cti ydumeis et uinm affec san-
li uenit dauid i domū abimelech
Quid gloriaris in malicia:
 qui potēs es in iniquitate?
Quā diē iniusticiā cogitauit
 lingua tua: sicut nouacula acu-
 ta fecisti dolum. **I**llegisti maliciā
 sup benignitātē: iniquitatem ma-
 gis q̃ loqui equitatē. **I**llegisti

omnia uerba p̃cipitationis: lig-
 ua dolor. **P**ropterea dñs destruet
 te in fine: euellat te et emigrabit
 te de tabernaculo tuo: et radice
 tuā de terra uiuentiū. **T**idebūt
 iusti et amebūt: et sup eum ride-
 būt et dicēt: ecce homo q̃ nō po-
 suit dñm adiutori suū. **E**d spe-
 rant in multitudinē diuitiarū
 suarū: et p̃ualunt i uanitatē sua-
 rum. **E**go autē sicut oliua fructifera
 in domo dei: speraui in misericordiā
 dei in eternū et in seculū seculi.
Confitebor tibi in seculū q̃a fe-
 cisti: et respiciabo nomē tuum
 quū bonū in cōspēctu sanctorū
 tuorū. **In fine intellectus dauid p̃o-**
phet insipiens amalech
Quid in corde suo: non est
 deus. **C**orrupti sūt
 et abominabiles fa-
 ci sunt i iniquitatibz: non est qui
 faciat bonū. **D**eus de celo pro-
 spectat sup filios hominū: ut uide-
 at si est intelligēs aut requirens
 deū. **D**imies declinauerūt sicut
 inimiles facti sunt: nō est q̃ faci-
 at bonū nō est usq̃ ad uirum.
Nōne sciēt omnes q̃ opant in i-
 quitatē: q̃ deuorant plebē meā
 ut cibū panis. **C**ū non inuo-
 cauerūt: illic repidauerūt timo-
 re ubi nō fuit timor. **P**onā
 deus dissipauit ossa eorū q̃ ho-
 minibz placēt: cōfusi sunt quī
 deus sperant eos. **P**ius dabit

et non salutare israel: cum duxerit deus captivitatem plebis sue
gaudebit iacob et letabitur israel.
*In fine in canticis intelligis
dauid cum venisset ephraim
et caetera saul nonne dauid abscon-*

sonavit et sonavit

Deus in nomine tuo saluum me
fac: et in virtute tua iudi-
ca me. **D**eus exaudi orationem
meam: auribus percipe verba oris
mei. **Q**uonia alienum insurrexe-
runt aduersum me: et fortes que-
sierunt animam meam: et non posue-
runt deum ante conspectum suum. **E**cce
cum deus adiuuat me et dominus sus-
ceptor est anime mee. **A**uerte ma-
la inimicis meis: et in veritate tu-
a disperde illos. **V**oluntarie sacri-
fabo tibi: et confitebor nomini tuo
domine quoniam bonum est. **Q**uoniam re-
gnum tribulationis percussit me:
et super inimicos meos desuper
oculus meus. *In fine in canticis
exaudi deus me in canticis
oracione mea: et ne despre-*
Exaudi deus in canticis
oracionem meam: et ne despre-
cis deprecationem meam: incede
mihi et exaudi me. **C**ontrista-
tus sum in exercitatione mea: et
disturbatus sum a voce inimici
et a tribulatione peccatoris. **Q**uo-
nia declinauerunt in me iniqui-
tates: et in ira molendi creant michi.
Cor meum conturbatum est in me:
et formido mortis cecidit super
me. **A**timor et tremor venierunt
super me: et conturbavit me tenebre.

Et dixi quis dabit pedes si-
cut columbe: et volabo et requi-
escam. **E**cce elongavi fugiens
et mansi in solitudine. **E**xpecta-
ui cum qui saluum me fecit: a pu-
sillamine spiritus et tempus
facit. **P**recipita domine diuide lin-
guas eorum: quoniam vidi iniquitatem
et contradictionem in ciuitate. **V**e-
at nocte circumdabit eam super-
muros eius iniquitas: et labor in
medio eius et iniustitia. **E**t non
defecit de plateis eius: usura et
dokus. **Q**uonia si inimicus meus
maledixisset michi: sustinuissem
unquam. **E**t si is qui odit me su-
per me magna locutus fuisset:
abscondissem me forsitam ab eo.
Quonia homo unanims: dux
meus et fortis meus. **Q**ui simul
meum dulces capiebas cibos: in
domo dei ambulauimus cum con-
sensu. **V**eniat mors super illos:
et descendat in infernum uniuersa.
Quonia nequies in habitacu-
lis eorum: in medio eorum. **E**go autem
ad deum clamauimus: et dominus salua-
uit me. **V**espere et mane et me-
ridie narrabo et annuntiabo: et
exaudiet vocem meam. **E**t redimet in
pace animam meam ab his qui ap-
propinquauerunt michi: qui me in-
fecerunt et conturbauerunt. **E**xaudiet dominus
et humiliabit illos: qui est ante
secula. **N**on enim est illis commu-
tio et non timebunt deum: exaudiet

manū suā in retribuēdo. **N**on
taminaverūt testamentū eius:
dimisi sunt ab ira vultus eius:
et appropinquavit cor illi. **N**ol-
lū sunt sermones eius sup ole-
um: et ipsi sunt iacula. **L**auda-
sup dñm turā tuā et ipse te cru-
riet: et non dabit in eternū flu-
ctuationē iusto. **Q**uāto deus
deduces eos in puerū interius.
Quā sanguinū et dolosi non
dimidiabūt dies suos: ego au-
tem sperabo in te dñe. **I**n finem
pro populo qui a sanctis longe fac-
tus est in tūli inscriptione ipi
tūdi ai tūient ai alloptūi gēti
Miserere mei deus quā cōsul-
tavit me homo: tota die
impugnās tribulavit me. **Q**uā-
tulcaverunt me inimici mei to-
ta die: quā multā bellātes aduer-
sū me. **A**balitudine diei time-
bo: ego vero in te sperabo. **I**n
deō laudabo sermones meos:
in deō speravi nō timebo quid
faciat michi caro. **T**ota die v̄-
ba mea recrebātur: adūsum
me om̄es cogitationes cor in
malū. **I**nhabitabūt et absco-
derūt: ipi calcantū meum obser-
vabūt. **S**icut sustinuerūt ani-
mā meā pro nichilo saluos fa-
cies illos: in ira populos cōfriges.
Deus vitā meā annūciavi tibi:
posuisti lacrimas meas in spec-
tu tuo. **S**icut et in pmissione tua

cunt convertere inimici mei re-
trosum. **I**n quacūq; die ino-
raverō te: ecce cognovi quā de-
meus es. **I**n deō laudabo ver-
bū: in deō laudabo sermonē:
in deō speravi nō timebo quid
faciat michi homo. **I**n me sūt
de-⁹ vota tua: que reddā lauda-
tiones tibi. **Q**uoniam eripuisti
animā meā de morte: et pedes
meos de lapsu: ut placeā corā
te in lumine viventiū. **I**n fine
ne dāp̄das tūid i tūli inscrip-
tione ai fugēt a facie saul regis
Miserere mei deus in spelunca
miserere mei: quā in te cōfi-
dit aīa mea. **E**t in umbra ala-
rū tuarū sperabo: donec transe-
at iniquitas. **C**lamabo ad deū
alacerrimū: deū q̄ benefecit michi.
Misit de celo et liberauit me: de-
dit in opprobriū cōsulantes me.
Misit deus misericordiam suā et ve-
ritatē suā: et eripuit aīam meā
de medio calcule: scorum: dormi-
ui cōturbatus. **M**ichi hominē du-
ces cor: arma et sagitte: et ling-
ua cor gladius acutus. **E**xal-
tare sup celos deus: et in omni
terra gloria tua. **L**aquū pa-
rauerūt pedib; meis: et iurua-
verūt aīam meā. **F**oderūt aīe
faciē meā foucā: et inderūt in-
ram. **P**arant cor meū deus pa-
rant cor meū: cātabo et psalmū
dñā. **E**xurge gloria mea re-

surgere psalteriū et cythara: resur-
gam diluculo. **N**on timebor tibi
ipsius dñe: et psalmū dicā tibi
in gētibz. **V**erūmā magnifica-
ta est usq; ad celos misericordia tua
et usq; ad nubes veritas tua.
Exaltare sup celos deus: et su-
per omnē terram gloria tua.
In finem ne dispdas dauid in n
Stuli in scruptione. **p̄s dñi**
In vere utiq; iusticiā loq̄m̄:
recte iudicare filij hominū. **N**ec
in corde iniquitates operum in
terra: iniusticias manū v̄re con-
firmāt. **A**lieni sunt peccatores
a vulua: creauerūt ab utero: lo-
cū sunt falsa. **F**urores illis secū-
dum similitudinē serpentis: sicut
aspidis surde et obturatis au-
res suas. **Q**ue nō crediderūt vo-
cē incantatiū: et venictia incantatis
sapiēter. **D**eus conteret dentes
eorū in ore ipsorū: molas leonū
confringeret dñs. **A**d nichilū de-
ueniret tanq; aqua decurrēs: in-
tendit arcū suū donec infirmen-
tur. **S**icut terra que fluit auferē-
r: suprecidit ignis et nō viderūt
solē. **P**riusq; intelligerēt spūe
v̄re cainmū: sicut vinctes sicut i-
ra absorbet eos. **L**utabit nistū
rum viderit vindictā: manū su-
as lauabit i sanguine peccatoris.
Nec dicet homo si vniq; est fruct-
i⁹ iusto: vniq; ē dñs iudicās eos
in terra. **In finem ne dispdas dñi**

i finem in scruptione qm̄ misit saul et
custodiuit domū ei⁹ ut interficeret ei
Ripe me de inimicis meis
deus meus: et ab insurgē-
tibus in me libera me. **R**ipe
me de operantibus iniquitatem: et de
viris sanguinū salua me. **Q**ui
a terra ceperunt animā meā: intue-
runt in me fortes. **N**eq; iniqui-
tas mea neq; peccatū meū dñe: si-
ne iniquitate cecideri et diceri.
Ex-
surge in occursum meū et videri:
et tu dñe deus virtutū deus israel.
Intende ad visitandas omnes
gentes: nō miserearis omnibus
gētibz q̄ operant iniquitatem. **N**ō
utrent ad vespertā et famē pati-
rentur ut canes: et circumbūt inui-
tati. **N**ec loquatur in ore suo:
et gladius in labijs eorū: quā-
tū audierit. **N**ec tu dñe deridebis
eos: ad nichilū deduces omnes
gētes. **F**ortitudinē meā ad te
custodiā: q̄a deus suscepit me
us: deus me⁹ misericordia eius pre-
ueniet me. **D**eus ostendisti mihi
rui sup inimicos meos: ne occi-
das eos nequādo oblitiscātur
populi mei. **D**isperge illos in vir-
tute tua: et depone eos p̄dator
meos dñe. **O**clūū oris eorū:
sermone labiorū ipsorū: et comp-
bendant in supbia sua. **N**ec de
reuerentione et mūdatione annūci
abūtur in cōsumatione: in ira
cōsumationis et non erūt. **N**ec

scient quia deus dominabitur iacob: et
 finem terre. **C**onuerterent ad pre-
 peccatum et famem patienter ut ca-
 nes: et circuibunt civitatem. **I**psi
 dispergentur ad manducandum: si ve-
 ro non fuerit saturati et murmu-
 rabunt. **E**go autem cantabo forti-
 tudinem tuam: et exaltabo mane-
 rentiam tuam. **Q**uia factus es
 susceptor meus: et refugium meum
 in die tribulationis mee. **A**dmi-
 rosus meus tibi psallat: quia deus
 susceptor meus es: et in meum mi-
 sericordiam mira. **I**n fine propheta
 qui commutabitur in titulum in
 scriptura ipse david in doctrina
 cum succendit mesopotamia:
 syne et sobal. et conuertit iobab
 et percussit eorum in valle salua-
 rum duodecim milia. . . .

Deus repulisti nos et destrux-
 isti nos: iratus es et miser-
 eris nobis. **A**dmoneuisti ita
 et conturbasti eam: sana contem-
 nes eius quia commata est. **O**sten-
 disti populo tuo dura: potasti nos
 vino compunctionis. **E**didisti
 me uentibus: et significationem: ut
 fugiam a facie accus. **E**t libren-
 tur dilecti tui: saluum fac dextera
 tua et exaudi me. **D**eus locutus
 est in sancto suo: letabor et par-
 tabor sicutum: et conuallent taber-
 naculorum iudiciorum. **D**eus est ga-
 laad et meus est manasses: et e-
 phraim fortitudo capitis mei.

Iuda rex meus: moab olla speciei
 mee. **I**n redimenda egredienda salu-
 amentum meum: michi alienigenae
 subditi sunt. **Q**uis adducet me
 in civitatem muniam: quis deducet
 me usque in redimenda. **N**onne tu
 deus qui repulisti nos: et non egre-
 dieris deus in virtutibus nostris.
Ora nobis auxilium de tribulatio-
 ne: et uana salus hominis. **I**n deo
 faciamus uirtutem: et ipse ad nichilum
 adducet tribulantes nos. **I**n fine
 innumis psalmis david

Exaudi deus deprecationem meam
 intende orationi mee. **A**si-
 nibus terre ad te clamaui dum an-
 xiaretur cor meum: in petra exalta-
 sti me. **P**roduxisti me quia factus
 es spes mea: turris fortitudinis
 a facie inimici. **I**n habitabo
 in tabernaculo tuo in secula: pro-
 regar in uelamento alarum tuarum.
Quonia tu deus meus exaudi-
 sti orationem meam: dedisti heredi-
 tatem inimicibus nomen tuum. **Q**ui
 es super dies regis adiuuans: annos
 tuos usque in diuina generationis
 et generationis. **P**ermanet in
 eternum in conspectu dei: misericordiam
 et ueritatem eius quos requirit. **S**ic
 psalmum dicam nomen tuo in secu-
 lum seculi: ut reddam uota mea
 de die in diem. **I**n finem pro iuda
 thum psalmus david. . . .

Nonne deo subiecta sit anima
 mea: ab ipso cum salutare

meū. Nam et ipse deus meus et
salutaris meus: susceptor me⁹
non mouebo: amplius. Quod
usq; irruis i hoīem: in tectionē
omniū uos: tanq; parietem incli-
nato et materie depulso. **U**trū
tamē precū meū cogitauerūt
repellere: eucurri in sinu: ore suo
benedicebāt et corde suo maledi-
cebāt. **U**trū tamē deo subiecta
esto aīa mea: qm̄ ab ipso paciē-
tia mea. **Q**uia ipse deus meus
et saluator meus: adiutor me⁹
nō emigrabo. **I**n deo salutare
meū et gloria mea: deus auxili
mei et spes mea in deo est. **S**pe-
rate in eo om̄s cōgregatio po-
puli: effūdite corā illo corda ue-
stra: deus adiutor noster in eter-
nū. **U**trū tamē uani filij ho-
minū: mēdaces filij hoīm i sta-
teris: ut decipiāt ipi de uanitate
in idipsum. **N**olite sperare in ini-
q̄tate et rapinas nolite cōcupis-
cere: diuitie si affluāt nolite cor
appondere. **Q**uid lonit⁹ ē deus
duo hec audiui: q̄a potestas dei
est et tibi dñe mīscōdia: q̄a tu red-
dis unicuiq; iuxta opa sua. **ps**
dauid cum eēt in deserto ydu
Deus deus meus. **F**ine.
Ad te de luce uigilo. **S**i in-
uit in te aīa mea: quā multipli-
citer tibi caro mea. **I**n terra de-
serta et inuisa et in aquosa sic in
sancto apparui tibi: ut uiderem

uirtutē tuā et gloriā tuā. **Q**uo-
niā melior est mīscōdia tua sup
uitas: labia mea laudabūt te.
Si benedicā te in uita mea: et
i nocte tuo seruabo man⁹ meas.
Si ut adipe et pinguedine re-
pleatur aīa mea: et labijs exul-
tationis laudabit os meū. **S**i
memor fui tui sup strātū meū:
in matutinis mēditabor in te:
q̄a fuisti adiutor meus. **E**t in
uelamēto alarū tuarū exultabo:
adhesit aīa mea post te: me lu-
cepit dextera tua. **E**t ipsi uero in-
uanū quēserūt aīam meā: in-
troibūt in inferiora terre: mē-
tur in man⁹ gladij. partes uir-
pū erunt. **E**t ex uero letabit in
deo: laudabūtur om̄es q̄ nūcāt
in eo: q̄a obstrudū ē os loquē-
tū iniqua. **In fine ps dauid.**
Audi deus orationē me-
am. Nam tū deprecor: a timore
inimici tēpt animā meā. **P**ro-
tegit me a ducatu malignan-
tū: a multitudinē opantū mi-
q̄tate. **Q**uia exaceruunt ut gla-
diū linguas suas: intenderūt arcū
rem amarā: ut sagittēt in oc-
culus imaculatum. **S**ubito sa-
gittabūt eum et nō timebūt: fir-
mauerūt sibi sermonē nequā.
Marcauerūt ut abscondēt laq̄-
os: dixerunt quis uidebit eos?
Scutati sunt iniquitates: desce-
runt scrutātes scrutinia. **E**t re-

det homo et cor altū: et exaltabi-
tur de^o. **S**agitte paruulorū fac-
te sunt plage eorū: et infirmate
sunt cōtra eos lingue eorū. **N**ō
turbati sunt omēs qui uidebāt
eos: et timuit omīs homo. **A**n-
nūciauerūt opa dñi: et facta ei⁹
intelligerūt. **L**etabit iustus in
dñō et sperabit in eo: et lauda-
bunt omēs recti corde. **I**n fine
ps cō cantu aggr ieremie et e
zechiel de uisio pegrinationis et
de ipso nūmigratōis nūmigrat
E dñi pñius dñs pñia
in syon: et tibi reddet uocē
in iherlm. **A**udi oratōnē me-
am: ad te omnis caro uenit.
Lecta iniquorū pñaluerūt sup
nos: et impietates nñs tu pñi-
tiaberis. **E**cce quē elegisti et
assūpsisti: inhabitabit in atrijs
tuis. **E**plebimur in bonis do-
mus tue: sanctū est templū tuū
mirabile in equitate. **A**udi
nos dñs salutaris noster: spes
omniū finū terre et in mari lōge.
Preparās mōres in uirtute tu-
a: acutus potētia: q̄ cōturbas
profundū maris sonū fluctuū
tuis. **A**utabunt gētes et time-
būt q̄ habitāt finnos a signis
tuis: regis manuū et uespri
delectabis. **U**sitasti terrā et me-
braasti eam: multiplicasti locu-
pletate eā. **F**lumen dñi repletū
est aquis: parasti cibum illorū

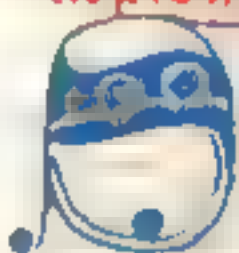
quā ita ē pparatio eius. **I**uuo-
tus inebria: multiplicata gēmi-
na ei⁹: in stillicidijs suis letabi-
tur gēminans. **M**edices co-
ronę anni benignitatis tue: et
campi tui replēbuntur ubertate.
Ingues sēt speciosa deserti: et
exultatione colles attingētur.
Endua sunt arietes ouium: et
ualles habūdabunt frumēto:
clamabunt et cū frumē dixerūt.
In fine cantu pñ resurrectionis
ubilate dñō omīs ita: psalmū
dicite nomī ei⁹: date gloriā lau-
di ei⁹. **V**enite dñō quā terribilia
sunt opa tua dñe: in mētudi-
ne uirtutis tue mētauerūt tibi in-
imici tui. **V**enite ita adorēt te
et psallat tibi: psalmū dicat no-
mī tuo. **V**enite et uidete opa
dñi: terribilis in cōsilijs sup filijs
hōim. **Q**ui conuēnt mare in a-
ridā: in flumē pñalibūt pe-
des: ibi letabimur ī ipso. **Q**ui do-
minat in uirtute sua in eternū:
oculi eius sup gētes respiciūt:
qui exasperat nō exaltent in se-
mētipsis. **M**edicare gētes de-
um nñm: et audiat facite uocē
laudis eius. **Q**ui posuit aīam
mēā ad uitā: et nō dedit in com-
mōtionē pedes nros. **Q**uoniam
am probasti nos dñe: igit nos
examinasti sicut examinat ar-
gentū. **I**nduxisti nos ī laque-
um: posuisti tribulaciones ī dor-

sa nro: imposuisti hoies super
capita nra. **Q**uoniam p ig-
ne et aqua: et eduisti nos i refra-
geriu. **I**n introibo in domu tua
i olocautis: reddam tibi vota
mea que distinxerunt labia mea.
Et locutu e os meum: in tribula-
tione mea. **O**locauta medul-
lata offera tibi cum incensu ari-
etu: offera tibi boues cu hircis.
Venite audite et narrabo ois
qui timentis deu: quata fecit ani-
me mee. **A**d ipm ore meo cla-
maui: et exultavi sb lingua mea.
Iniquitate si aspexi in corde me-
o: no exaudiet dñs. **P**ropterea
exaudiuit deus: et attendit vo-
ci deprecationis mee. **B**enedictus
deus: qui no amouit oratione
mea et misericordiam sua a me. **I**n
fine in rñms ps cantu da
Deus misereatur nri et iud.
Benedicat nobis: illumi-
net vultu suu sup nos: et mise-
reatur nri. **E**t cognoscam⁹ in
terra via tua: in omib; gentibus
salutare tuu. **C**onfiteant tibi
ppli de⁹: confiteant tibi ppli oēs.
Letent et exultent gentes: quia iu-
dicas ppos in equitate: et gētes
in recta dirigis. **C**onfiteant tibi
ppli de⁹: confiteant tibi ppli oēs:
recta dedit fructu suu. **B**enedicat
nos deus deus noster benedicat
nos deus: et mituet cu omnes
fines terre. **I**n fine ps cantu dd.

Exurgat deus et dissipetur
inimici eius: et fugiat qui
odit eum a facie eius. **S**icut
deficit fumus deficiat: sicut fluit
terra a facie ignis sic pereant pec-
catores a facie dei. **E**t nisti spū-
letur et exultet in conspectu dei: et
delectent in letitia. **C**antate de-
o psalmu dicite nomē eius: nec
facite ei qui ascendit super ocea-
lum: dñs nomē illi. **E**xulta-
te in conspectu eius: turbabun-
tur a facie ei⁹ patris orphan-
rum et iudicis viduaru. **D**eus
in loco sancto suo: deus qui in-
habitare facit vnu⁹ mortis i do-
mo. **Q**ui eduxit vinctos in for-
titudine: similiter eos q exspe-
rant qui habitant in sepulchris.
Deus cum egredereis in con-
spectu ppli tui: cum pertransieris
in deserto. **E**t terra mota ē: et celi
distillauerunt a facie dei sy-
nai a facie dei israel. **I**nnuā vo-
luntaria segregabis deus heredi-
tati tue: et infirmata est: tu ve-
ro perfecisti eam. **A**nimalia tua
habitabunt in ea: parasti in ordi-
ne tua pauperi deus. **D**ñs
dabit vbu euangelizantib; virtu-
te multa. **E**t virtutu dilecti di-
lecti: et speciei domus diuinite
spolia. **E**t i dominacis inter me-
dios ceteros prout colūbe dar-
gentate: et posteriora dorsi eius
in pallore auri. **Q**ui discernerit

electio reges super eam nunc dicit
 habunt in selmon: mons dei
 mons pinguis. **D**ons coagu-
 lans mons pinguis: ut quid
 suspitanti montes coagulos:
Dons in quo beneplacitum est deo
 habitare in eo: etenim dominus habita-
 bit in fine. **V**irtus dei decem mili-
 bus multiplicat: milia letantium:
 dominus in eis in sinu in sancto. **A**s-
 cendisti in altum cepisti captivita-
 tem: accepisti dona in hominibus.
Et cum non credentes: in habitare
 dominum deum. **B**enedictus dominus die
 quondam: prosperum iter faciet no-
 bis deus salutarum nostrorum. **V**ir-
 tus deus saluos facienti: et do-
 minum deum regis mortis. **E**t cum
 tamen deus contingeret capita inu-
 nitorum suorum: verticem capilli p-
 ambulanti in delictis suis. **V**ixit
 dominus te basan convertam: convertam
 in profundum maris. **E**t in tang-
 uatur pes tuus in sanguine: in-
 gua tantum tuorum te munus ab
 ipso. **V**iderunt ingressos tuos de-
 us: ingressus dei mei regis mei
 qui est in sancto. **V**enerunt prin-
 cipes cuncti psallentibus: in me-
 die nuiculas tympanistiarum.
In ecclesiis benedicite deo: do-
 mino de sanctis israel. **U**bi ben-
 anna adolescentulus: in mentis
 excessu. **P**rinicipes iuda duces
 eorum: principes zabulon et prin-
 cipes neptalim. **B**anda deus vir-

tutus: confirma hoc deus quod
 operatus es in nobis. **A** templo tuo
 in iherusalem: tibi offerunt reges mun-
 ra. **I**nterpaseras arundinis:
 aggregando rhauros in uanis po-
 pulos: ut excludant eos qui pro-
 bati sunt argento. **D**issipa gen-
 tes qui bella volunt: uniuersam legati-
 onem egipto: ethiopia percutiet
 manus eius deo. **R**egum terre
 cantate deo: psallite dominum. **P**sal-
 lite deo: qui ascendit super celum reli-
 ad orientem. **E**t dabit uon sue
 uocem uirtutis: dabit gloriam deo
 super israel magnificencia eius et uir-
 tus eius in nubibus. **I**racibilis
 deus in sanctis suis: et israel
 ipse dabit uirtutem et fortitudinem
 plebi sue: benedictus deus. **I**nfi-
 ne pro his qui conmutabuntur

psalmi ipsi dauid.
 Aluum me fac deus:
 qui inuenerunt aque
 usque ad animam meam.

Infixus sum in limo, pfundi:
 et non est substantia. **C**um in al-
 titudinem maris: et tempestas di-
 mersit me. **L**aboranti clamans
 rauce facte sunt fauces mee: de-
 fecerunt oculi mei dum spero in
 deum meum. **M**ultiplicati sunt super
 capillos capitis mei: qui oderunt
 me gratis. **C**onfortati sunt qui
 persecuti sunt me inimici mei inui-
 ce: que non rapui nunc exsolue-
 bantur. **V**ir tuos in sapientia

mea: et delicta mea a te non sunt
abscondita. **N**on erubescat in
me qui respiciat te domine: domine vir-
tutu. **N**on confundantur super me:
qui querunt te deus israel. **Q**uonia
propter te sustinui opprobriu:
operuit confusio faciem meam. **E**t
trans factus sum fratribus meis: et
peregrinus filijs matris mee.
Quonia zelus domus tue comen-
dit me: et opprobria reprobran-
tium tibi occiderunt super me. **E**t
operui in ieiunio animam meam: et
factum est in opprobriu michi. **E**t
posui os meum sicut cinerem: et
factus sum illis in parabolam.
Aduersum me loquebantur qui se-
debant in porta: et in me psalle-
bant qui bibeant vinum. **E**go ve-
ro orationem meam ad te domine:
tempus beneplaciti deus. **I**n
misericordia tua miserebere tue: et audi
me in veritate salutis tue. **E**t
eripe me de luto ut non infigat: libe-
ra me ab hijs qui oderunt me et
de profundis aquarum. **N**on me
dimerget insuperabis aque: neque
absorbeat me profundum: neque ve-
geat super me puteus os suum.
Et exaudi me domine quia benigna
est misericordia tua: secundum multitudi-
nem miserationum tuarum respice
me. **E**t ne auertas faciem tuam
a puero tuo: quia tribulor et do-
let et exaudi me. **L**auda anime
mee et libera eam: propter inimicos

meos eripe me. **T**u scis improp-
erium meum et confusionem meam:
et reuerentiam meam. **I**n aspectu
tuo sunt omnes qui tribulant
me et improprium respiciunt cor
meum et misericordiam. **E**t sustinui
qui simul contestaretur et non fuit:
et qui consolaretur et non inveni. **E**t
dederunt in escam meam fel: et in sit-
im mea potauerunt me aceto. **F**iat
autem mensa eorum coram ipsis in la-
queum: et in retributionem et in
scandalum. **O**bscurentur oculi eo-
rum ne videant: et dorsum eorum
semper incurua. **E**t stonde super
eos iram tuam: et furor ire tue re-
prehendat eos. **F**iat habitatio
eorum deserta: et in tabernaculis
eorum non sit qui inhabitet. **Q**uo-
nia que tu posuisti persecuti sunt:
et super dolorem vulnere eorum addi-
derunt. **O**ppone iniquitatem super
iniquitatem eorum: et non mereant in
iusticiam tuam. **O** releuantur de libra
vini: et cum iustis non scri-
bentur. **E**go sum pauper et do-
lens: salus mea deus suscipit me.
Laudabo nomen dei cum can-
tico: et magnificabo eum in lau-
de. **E**t placebit deus super vitulum
nouellum: cornua producentem et
ungulas. **V**ideant pauperes
et letentur: quia tu domine et vincti omnia
verba. **Q**uonia exaudiuit paupe-
res dominus: et vinctos suos non de-
spexit. **L**audet illum celi et terra:

mare et omnia reptilia in eis. **Q**uo-
nia deus saluam faciet syon: et edi-
ficabuntur ciuitates iude. **E**t in-
habitabunt ibi: et hereditate ac-
quirent eam. **E**t semen seruatorum
eius possidebit eam: et qui diligunt
nomen eius habitabunt in ea.
In fine psalmus dauid in imo-
ratione quod saluum fuit cum dñs

Deus in adiutorium meum in-
ter: dñe ad adiutuandum me
festina. **N**on fundantur et treuere-

antur: qui querunt animam meam.

Auertant retrosum et erubescant:

qui volunt michi mala.

Auertant statim et erubescant

qui dicunt michi euge euge. **E**t

ultrentur et letentur in te omnes qui qu-

runt te: et dicant semper magnificet

dñs qui diligunt salutare tuum.

Ego vero egenus et pauper sum:

deus adiutor meus. **A**diutor me-

us et liberator meus es tu: dñe

ne moreris. **Ps dauid filiorum**

ionadab et priores captiuorum.

Ne te dñe speraui non confundar in

eternum: in iusticia tua libera me

et eripe me. **I**nclina ad me au-

rem tuam: et salua me. **A**sto mi-

hi in deum protectorem et in locum mu-

nimentum: ut saluum me facias. **Q**uo-

nia firmamentum meum: et refugi-

um meum es tu. **D**eus meus eripe

de me manu peccatoris: et de ma-

nu contra legem agentis et iniqui.

Quonia tu es patientia mea do-

minere: dñe spes mea a iuuentu-

te mea. **I**n te confirmatus sum et

veritas deus: de veritate mentis mee tu es

protector meus. **I**n te ratio

mea semper: tanquam prodigium factus

sum multis et tu adiutor fortis.

Reflectat os meum laudem in tan-

te gloriam tuam: tota die magni-

tudinem tuum. **R**espicias me in

tempore seueritatis: cum deficiet

virtus mea ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mi-

hi: et qui custodiebant animam meam

consilium fecerunt in unum. **R**ecurre

deus derelinquit eum: persequimini

et comprehendite eum: quia non est

qui eripiat. **D**eus ne elongeris

fecisti magnalia: deus q̄s filis
sit tibi: **Q**uantas ostendisti mi-
hi tribulationes multas et ma-
las: et confusus unificasti me:
et de abyssis ire iterum reduxisti
me. **M**ultiplicasti magnificen-
tiam tuā: et cōuersus cōsolatus
es me. **N**am et ego cōfitebor ti-
bi in uasis psalmi ueritatē tuā
deus: psallā tibi in cythara san-
ctus isrl. **R**esultabūt labia me-
a cum cāntauero tibi et aīa mea
quā redemisti. **E**t et lingua
mea tota die meditabitur iusti-
tiā tuā: cum defuerint et reuer-
tuntur qui querunt mala michi.

Deus iudiciū **In salomone**
cui regi da: et iusticiā tuā
filio regis. **I**udicare pplū tu-
um i iusticia: et pauperes tuos
in iudicio. **U**scipiat montes
patē p̄p̄lo: et colles iusticiā. **I**u-
dicabit pauperes ppli et saluos
faciet filios pauperū: et humili-
abit calūniatores. **E**t p̄mane-
bit cū sole et ante lunā: in gene-
rationē et generationē. **R**esce-
det sicut pluuia i uellus: et sicut
stillidia stillātia sup itā. **P**ri-
etur i dieb; ei⁹ iusticia et abūdā-
tia pacis: donec auferat luna.
Et dñabit a mari usq; ad ma-
re: et a flumine usq; ad finis
orbis terrar. **A**urā illo p̄dēt
ethiopes: et munus ei⁹ terrā lin-
guet. **R**eges tharlis et insule

munera offerēt: reges arabū et
laba dona adducēt. **E**t adora-
būt cū om̄es reges: om̄es gētes
seruiēt ei. **Q**uia liberabit pau-
perē a potēte: et pauperē cui nō
erāt adiutor. **P**arce pauperi et
inopi: et aīas pauperū saluas
faciet. **E**t usuris et iniquitate re-
dimet aīas eorū: et honorabile
nomē corū corā illo. **E**t uiuet
et dabit ei de auro arabie: et a-
dorabunt de ip̄o semp: tota die
benedicēt ei. **E**t firmanient
in terra in summis montū: sup-
erollet sup libanū fluctus m̄:
et florebāt de ciuitate sicut fem̄
terre. **E**t nomē eius benedictū
in secula: ante solē p̄manet no-
men eius. **E**t benedictū in ip̄o
so om̄es trib; terre: om̄es gētes
magnificabūt eū. **B**enedictus
dñs deus isrl: q̄ facit mirabilia
solus. **E**t benedictū nomē ma-
iestatis eius in eternū: et replebi-
t manifestate ei⁹ oīs ita: fiat fiat.

Defecerunt ymni dauid si

Quā bonus ihs iesse.

Quā bonus ihs iesse.
isrl de⁹: hīs q̄ recto sunt
cora. **E**t aut p̄uē mori sunt
pedes: p̄uē effusi sunt gressus
mei. **Q**uia zelau sup iniquos:
patem p̄uē uidēs. **Q**uia nō ē
respēd⁹ mori cor: et firmanē-
tum in plaga cor. **I**n labore
hōim nō sunt: et cū hōib; nō
nō flagellabunt. **I**nro trunt

ros supbia: operati sunt iniquita-
te et impietate sua. **P**rodiit quasi
re adipe iniquitas eorum: reascendit
in affectu cordis. **R**ogitauerunt
et locuti sunt nequicia: iniquitate
in excelsis locuti sunt. **P**osuerunt
in celum os suum: et lingua eorum
transiit in terra. **A**deo conuertere-
tur populus meus hic: et dies ple-
ni inueniunt in eis. **E**t dixerunt
quod sit deus: et si est scientia in ex-
celsis. **E**t ecce ipsi peccatores et abun-
dantes in seculo: obmutuerunt diui-
tias. **E**t dixi ego sine causa iu-
stificavi cor meum: et laui manus inno-
centes manus meas. **E**t fui fla-
gellatus tota die: et cogitatio
mea in amaritudine. **E**t dicebam
narrabo sic: ecce nationem filiorum
tuorum reprobaui. **E**t existimaba-
ut cognosceret: hoc labor est ante
me. **D**onet intrem in sanctuari-
um dei: et intelligam in nouissimis
eorum. **A**ccusant me propter dolos po-
sui: et detestati sunt me dum alle-
uarent. **Q**uod facti sunt in deso-
lationem: subito defecerunt: perie-
runt propter iniquitatem suam. **E**clut
soluminum lurgentium: donec in ciuita-
te tua ymaginem ipsorum ad nichilum
rediges. **Q**uia inflammatus
est cor meum: et renes mei commuta-
ti sunt: et ad nichilum redactus sum
et nesciui. **E**t iumentum factus
sum apud te: et ego semper tecum.
Quoniam manus et cetera mea: et

in voluntate tua deduxisti me.
et cum gloria suscepisti me. **Q**uoniam
in michi est in celo: et a te quod volui
super terram. **E**fecit caro mea et
cor meum: deus cordis mei et pars
mea deus interitum. **Q**uia ecce quod
elongat te a te peribit: perdidisti
omnes qui fornicantur abs te. **M**i-
chi autem adherere deo bonum est:
ponere in domino deo speram meam.
Et annuncia omnes predicationes
tuas: in portis filie syon.

Psalmus Asaph.

Quod deus repulisti in furem:
iratus est furor tuus super
omnes pascuas tue. **M**emor esto
agregationis tue: quam possedi-
sti ab initio. **E**t redemisti uirgam
hereditatis tue: montem syon in
quo habitasti in eo. **L**inea ma-
nus tuas in supbias eorum in fi-
nem: quanta malignatus est inimicus
tuus in sancto. **E**t gloriam sunt
qui oderunt te: in medio solenni-
tatis tue. **P**osuerunt signa sua
a signa et non cognouerunt: sicut
in ceteris super summum. **Q**uali in
silua lignorum securibus ceciderunt
ianuas eius in idipsum: in securi et
ascia dixerunt eam. **I**ntenderunt
ignem sanctuarii tui in terra:
polluerunt tabernaculum nomini
tui. **D**ixerunt in corde suo cog-
natio eorum simul: quiescere faci-
amus omnes dires fessos dei a
terra. **L**igna nostra non uidimus

iam nō est ppheta: et nos nō co-
gnosceret amplius. **U**squequo
et iproptabit mimer: irritat
adūfarius nomē tuū in finem
Et qd auertis manū tuā et de-
tēta tuā: de medio sinu tuo in
finē. **D**eus aut rē noſter ante
ſecula: opatus eſt ſalutē in me-
dio terre. **Q**u cōfirmasti i virtu-
te tua mare: cōtribulaſti capita
draconū in aquis. **Q**u cōregi-
ſti capita draconis: cōquiſti cum
eſcam ppls ethiopū. **Q**u diru-
piſti ſōtes et cōrētes: tu ſiccavi
fluuios ethan. **Q**uus ē dies et
tua ē nox: tu fabricat⁹ es auro-
ram et ſolē. **Q**u feciſti omnes
finios ſec: eſtate et uer tu plas-
maſti ea. **M**enor eſto hui⁹: mi-
muer⁹ iproptauit dñs: et ppls
inſipies imitauer⁹ nomē tuū.
Ne tradas beſtias aīam cōſec-
ratū tibi: et aīas pauperū tuorū
ne obliuiſcaris in finē. **R**eſpi-
ce in teſtamentū tuū: q̄a repleti
ſunt q̄ obſcurati ſunt ſec domi-
bus iniquitatum. **N**e auertatur
humilis fact⁹ cōſuſus: pauper
et inops laudabūt uocē tuā.
Reſurge dñs iudica cauſā tuā:
menior eſto improperiorū tuo-
rum eorū qui ab inſipiente ſunt
tota die. **N**e obliuiſcaris uocē
inimicorū tuorū: ſupbia eorū q̄
te cōtēnt aſcendit ſemp. **In fi-
nem intellectus. Dauid.**

Conſitebimur tibi deus cō-
ſitebimur: et inuocabim⁹
nomē tuū. **N**arrabim⁹ mira-
bila tua: cum accepto tempore
ego iuſticias nudiabo. **L**ique-
facta ē terra et omēs q̄ habitāt
in ea: ego cōfirmavi colūnas
ei⁹. **O**ui iniquis nolite inique
agere: et delinquentib⁹ nolite cō-
ſecrare corru. **N**olite cōtollere
i aliu corru uīn: nolite loqui
adūſum dñi iniquitate. **Q**uia ne-
q; ab oriēte neq; ab occidēte ne-
q; a deſertis mōtib⁹: qm dñs iu-
de eſt. **I**unc humiliat et hunc
exaltat: q̄a calix i manu pñi vi-
ni mēti plenus mixto. **E**t in di-
nauit eē hoc in hoc: cōtūtamiē
ſec eius nō eſt cōmanita: bibēt
eē eo omēs pccatores terre. **E**go
aut annūtiabo i ſeculū: cōtābo
eo iacob. **E**t oīa corrua pccō-
rum cōſtingā: et exaltabūt
corrua iuſti. **In finem ne cor-
rumpas psalmus cantu**
Donus in iudra. **Acapp.**
Dñs: in iſrl magnū nomē
eius. **E**t factus eſt in pace loc⁹
eius: et habitatio eius in ſron.
Ibi cōſregit potēcias arcuū:
ſcutū gladiū et bellū. **I**llumi-
nans tu mirabilis a montib⁹
eternis: urban ſunt omēs inſi-
pientes corde. **D**ormierūt ſoni-
nū ſuū: et nichil inueniūt viri
diuinarū in manib⁹ ſuis. **A b**

in trepatione tua dñs iacob: do-
mificauerunt q̄ ascendunt equos.

Quoniam terribilis es et q̄s resistet ti-
bi: ex tunc ira tua. **U**t celo audi-
ui fecisti iudiciū: terra tremuit et
q̄cunt. **U**bi resurgeret in iudi-
ciū dñs: ut saluos faceret om̄es
miseros terre. **U**bi cogitatio
hoīs cōfitebit̄ tibi: et reliquie co-
gitationis dicam festū agēt tibi.

Conerte et reddite dñs deo v̄ro:
om̄es q̄ in circuitu eius auferis.
munera. **T**erribili et ei q̄ auferit
spiritū principū: terribili apud

om̄es reges terre. **In fine iacob:**

Voce mea ad dñm clama-
ui: voce mea ad dñm et ite-
dit michi. **I**n die tribulationis
meae dñm requisui manibus meis
nocte cōtra eū: et nō sum decep-
tus. **R**enuit cōsolari aīa mea:
memor fui dñi et delectat̄ sum:
et exercitat̄ sum et defecit spūs
meus. **A**nticipauerunt vigilas
oculi mei: turbatus sum et nō
sum locut̄. **C**ogitavi dies an-
tiquos: et annos terribiles i me
habui. **E**t meditatus sum noc-
te cōtra corde meo: et exercitabar
et scopos a spiritū nr̄u. **Q**uod
in eternū p̄ciet deus: aut non
apponet ut complatinos sit ad-
huc. **U**t in fine misericordiam suā
absideret: a generatione in gene-
ratione. **E**t obliuiscer̄ misereri
dñs: aut cōtinebit in ira sua mi-

sericordias suas. **E**t dixi nunc
repi: hęc mutatio detere recessi.

Memor fui opetum dñi: quia
memor ero ab initio mirabili-
um tuorum. **E**t meditabor in
om̄ibus operibus tuis: et in ad-
iunctionibus tuis exercabor. **U**t
us in sancto via tua: quis dñs
magis sicut dñs noster: tu es
deus q̄ facis mirabilia. **N**otā
fecisti in p̄lis virtutē tuā: rede-
misti in brachio tuo p̄p̄m tuū:
filios iacob et ioseph. **V**iderūt
et aquę deus viderūt et aquę et d-
muerūt: et turbate sunt abissi.

Cultrudo sonitus aquarū: vo-
cem dederunt nubes. **E**t celi sa-
gittę aut transcūt: vox tonitru-
ni i cōta. **I**lluxerūt chorista-
tiones tue orbi terre: cōmota ē
et cōtremuit terra. **I**n mari via
tua et sonite tue in aquis m̄is
et vestigia tua nō cognoscunt̄.
Reduxisti sicut oues p̄p̄m tuū:
in manu moysi et aaron. **In fine iacob:**

Attendite p̄p̄e meus legem
nr̄ā: intemate aurem ve-
strā in verba oris mei. **A**p̄erā
i parabolis os meum: loquar
propositiones ab initio. **Q**uā-
ta audiui et cognoui et
et p̄res nr̄i narrauerūt nobis.
Nō sūt occultata a filiis eorū:
in generatione altera. **N**arra-
tes laudes dñi et virtutes eius:
et mirabilia eius que fecit.

istud est agnoscere nomen

impudens

suscipuit testimoniū in iacob:
et legē posuit in israel. **Q**uanta
mandavit patribus nostris nota face-
re filiis suis: ut cognoscat
generatio altera. **F**ilius qui nascetur
et resurgens: et narrabit fili-
is suis. **E**t ponat in deo spem
suā: et nō obliuiscantur opus dei:
et mandata eius requirant. **E**t fi-
ant sicut patres eorum: generatio
praua etasperas. **E**uerat
que nō direxit cor suū: et non
est creditus cum deo spiritus eius.
Filius effrem intendens et mittens
res arcū: cōiūsi sunt in die belli.
Non custodierunt testamentū
dei: et in lege eius noluerunt am-
bulare. **E**t obliuiscuntur benefac-
tor eius: et mirabiliū eius que
ostendit eis. **C**oram patribus eorum
fecit mirabilia in terra egypti: in
campo riantos. **I**nterripit
mare et produxit eos: et statuit a-
quas quasi in utero. **E**t deduxit
eos in nube diei: et tota nocte
in illuminacione ignis. **I**nter-
rupit petra in heremo: et adagi-
uit eos velut in abisso multa.
Et eduxit aquā de petra: et de-
duxit cāq; flumina aquas. **E**t
apposuerunt adhuc peccare ei:
in irā exultauerunt excelsum in
iniquo. **E**t temptauerunt de-
um in cordibus suis: ut peterent
escas aīab; suis. **E**t male locu-
ti sūt de deo: dixerunt nūquid po-

terit deus parare mēsam in desec-
to. **Q**uoniam percussit petram et
fluxerunt aque: et torrentes inun-
dauērunt. **U**nquid et panem
poterit dare: aut parare mēsam
p̄plo suo. **D**eus audiuit deus et
distulit: et ignis accensus est in
iacob: et ira ascendit in israel.
Quia nō crediderunt in deo: nec
spectauerunt in saluari ei. **E**t
mandavit nubib; desuper: et ianu-
as celi aperuit. **E**t pluit illis mā-
na ad māduandū: et panem
celi dedit eis. **P**anē angelorum
māducauit homo: cibaria mi-
sit eis in abundantiā. **T**ransu-
lit austrum de celo: et induxit in
virtute sua afflictiōem. **E**t pluit
super eos sicut puluere carnes:
et sicut arena maris volatilia
pēnata. **E**t ceciderunt in medio
castrorum eorum: circa tabernacula
eorū. **E**t māducauerunt et sa-
turi sunt nimis: et desiderium eo-
rum attulit eis: non sunt fran-
da a desiderio suo. **A**dhuc esse
eos erant in ore ipsorum: et ira dei
ascendit super eos. **E**t occidit
pingues eos: et electos israel
impeduit: in omnib; hīs pecca-
uerunt adhuc et nō crediderunt in
mirabilib; eius. **E**t defecerunt
in vanitate dies eorum: et anni eo-
rum cū festinacione. **U**ni ore
dixerunt querebāt cū: et reuer-
bantur et dilutulo veniebant ad

cum. **E**t remunerati sunt qui-
a deus adiutor est eorum: et deus ex-
cellens redemptor eorum est. **E**t di-
ligenter eum in ore suo: et lingua
sua misericordia sunt ei. **O**mnis autem eo-
rum non erat rectum eum eo: nec
fideles habiti sunt in testimonio
eius. **I**psa autem est misericors et
propicia fiet peccatis eorum: et non di-
spendet eos. **E**t abundavit ut a-
verteret iram suam: et non accendit
omnem iram suam. **E**t recordatur est
quia caro sunt: spiritus vultus et
non rediens. **V**ocatis exacerba-
verunt eum in deserto: in iram
excitaverunt eum in iniquo loco. **E**t
commisi sunt et temptaverunt de-
um: et sanctum israel exacerba-
verunt. **N**on sunt recordati manum suam:
die qua redemerunt eos de manu
tribulationis. **I**am posuit in egypto
signa sua: et prodigia sua in ca-
po thames. **E**t commisit in san-
guine flumina eorum: et riuos
eorum ne biberent. **M**isit in eos sy-
nagogam et comedit eos: et carnem
et dissipavit eos. **E**t dedit eum gi-
ni fructus eorum: et labores eorum
locuste. **E**t occidit in gradine
vineas eorum: et moros eorum in
pruna. **E**t tradidit grandini
numera eorum: et possessionem eorum
ignem. **M**isit in eos iram indigna-
tionis sue: indignationem et iram
et tribulationem: immisiones per
angelos malos. **Q**uam fecit se-

mitate ire sue: non peperit a mor-
te animas eorum: et numerata eorum in
morte delusit. **E**t perussit omne
primogenitum in terra egypti: pri-
micias omnis laboris eorum in ta-
bernaculis cham. **E**t abstulit
sicut ovis ovum suum: et perussit
eos tanquam gregem in deserto. **E**t
deduxit eos in spe et non time-
runt: et inimicos eorum operuit ma-
re. **E**t induxit eos in montem san-
ctum canonis sue: montem quem
acquiescunt de terra ei. **E**t cecit
a facie eorum gentes: et sorte divi-
sit eis terram in famulo distribu-
tionis. **E**t habitare fecit in ta-
bernaculis eorum: tribus israel. **E**t
temptaverunt et exacerba-
verunt deum excelsum: et testimonia eius
non custodierunt. **E**t auferunt
se et non servaverunt pactum: quem
admodum pater eorum commisi sunt in
artum pravi. **I**n iram exacerba-
verunt eum in collibus suis: et in sculp-
tilibus suis ad simulationem eum per-
venerunt. **I**ndignus deus et spre-
vit: et ad nihilum redegit valde
israel. **E**t repulit tabernaculum sy-
lo: tabernaculum suum ubi habita-
vit in hominibus. **E**t tradidit in
captivitatem virtutem eorum: et pul-
critudinem eorum in manum inimici.
Et conclusit in gladio ovum su-
um: et hereditatem suam sprevit.
Iuvenes eorum comedit ignis:
et virgines eorum non sunt lamenti

tate. **A**ntedotes eorum in gladio
cecidit et vidit eos non plora-
bant. **E**t excitatus est tanquam dor-
mientis dominus: tanquam potens rapu-
latus a vino. **E**t percussit inimicos
suos in posteriora: opprobri-
um sempiternum dedit illis. **E**t
repulit tabernaculum ioseph: et
tribum effrem non elegit. **E**t ele-
git tribum iuda: morem fratris quem
dilexit. **E**t edificavit sicut uni-
versorum sacrificium suum: in terra quam
fundavit in secula. **E**t elegit da-
vid servum suum: et sustulit eum de
gregibus ovium: et post fratres ac-
cepit eum. **P**ascere iacob servum su-
um: et israel hereditatem suam.
Et pavit eos in innocentia cor-
dis sui: et in intellectibus manuum su-
arum adduxit eos. **Antiphona.**

Deus venerunt gentes in he-
reditatem tuam: polluerunt tem-
plum sanctum tuum: posuerunt iheru-
salem in pomorum custodiam. **P**o-
suerunt mortamina servorum tuorum
et eas volantes celi: carnes san-
ctorum tuorum bestias terre. **E**ffu-
derunt sanguinem ipsum tanquam a-
quam in circuitu iherusalem: et non erat
qui sepeliret. **E**achi sumus op-
probrium vicinis nostris: sub san-
natio et illusio his qui in circuitu
nostro sunt. **U**squequo domine iras-
ceris in finem: accenderis velud ignis
zelus tuus. **E**ffunde iram tuam in
gentes que te non reverentur: et in

regna que nomen tuum non honorant
verunt. **Q**uia comederunt iacob:
et locum eius desolaverunt. **E**t me-
moreris iniquitatum nostrarum anti-
quarum: cito anticipet nos misericor-
diter tu: quia pauperes facti
sumus nimis. **A**d dñm nos de-
salutans noster: et propter glori-
am nominis tui domine libera nos.
Et propitius esto peccatis nostris propter
nomen tuum: ne forte dirigit in ge-
tibus ubi est deus eorum. **E**t inno-
tescat in nationibus coram oculis
nostris: visio sanguinis servorum
suoꝝ qui effusus est. **I**ntra et
in conspectu tuo: generis reprobi-
torum. **E**t secundum magnitudinem
brachii tui: posside filios morti-
ficatoꝝ. **E**t redde vicinis nostris
septuplum in sinu eorum: improprie-
tatem ipsorum quod reprobrauerunt ti-
bi domine. **R**os autem ipsius tui et
ovines pascue tue: distribuemus ti-
bi in seculum. **I**n generatione et
generatione: annuntiabimus lau-
dem tuam. **Psalmus.**

Qui regis israel intendit: qui
adducis velut ovem ioseph.
Qui sedes super cherubin mani-
festare: coram ephraim beniamin
et manasse. **E**xalta potentiam
tuam et vinum: ut saluos facias
nos. **D**eus converte nos: et ostende
faciem tuam et salum erimus. **Antiphona.**

mine de⁹ virtutū: quousq; Isra-
litis sup orationē serui tui. **Q**ui
habis nos pante lacrimarū: et
potū dabis nobis in lacrimis
in mensura. **P**osuit nos ī cō-
tradictione viriū nū: et in
imā nū subannauerūt nos.
Deus virtutū conuertere nos: et
ostende faciē tuā et salui erimus.
Vineā de egipto trāstulisti: ne-
cisti gentes et plantasti eā. **U**x
itineris fuisti in conspectu eius:
et plantasti radices ei⁹ et impleuit
eā. **P**erunt mōtes umbra ei⁹
et arbuta ei⁹ cedros dei. **E**xten-
dit palmites suas usq; ad ma-
re: et usq; ad flumē. **P**agines ei-
us. **E**t qd destruxisti materiā ei-
us: et viderunt eā oēs q pēgre-
diūt viā. **E**xtirpauit eā apce
de silua: et singularis fer⁹ depas-
tus est eam. **D**eus virtutū con-
uertere: respice de celo et vide et vi-
sita vineā istā. **E**t pñce eā quā
plantauit dextera tua: et sup filiū
quē confirmasti tibi. **I**ntensa
igni et suffossa: ab interfectione
vultus tui pibūt. **F**iat manus
tua sup virū dexte tue: et sup re-
filij hoīs quē confirmasti tibi.
Et nō discedim⁹ a te: vivifica-
bis nos et nomē iustabimus.
Domine deus virtutū conuertere
nos: et ostende faciē tuā et salui
erimus. **I**n finem pro his qui
conuertunt psall. nos ī testimonium

Exultate deo adiutori
nū: iubilate deo ia-
cob. **S**umite psal-
mū et date tympanū:
psalteriū iocundū cum cythara.
Utinam in neomenia nuba:
in insigni die sollemnitate vñe.
Quia pceptū in isrl est: et iudici-
um deo iacob. **T**estimonium in
ioseph posuit illud: cum reiret
de terra egipti linguā quā non
nouerat audiuit. **U**ertit ab
onerib; dorsum eius: man⁹ ei⁹
in cophno seruierunt. **E**t in tri-
bulatione inuocasti me et libe-
raui te: exaudiui te ī abscondito
tempētans: probaui te apud
aqm contradictionis. **A**udi pps
meus et cōtestabor te: isrl si au-
ditis me nō erit in te de⁹ rectis:
neq; adorabis deū alienū. **E**go
nū sum dñs de⁹ annis q eduxi te
de terra egipti: dilata os tuū et
implebo illud. **E**t nō audiuūt
ppus meus vocem meā: et isrl
non intendit michi. **E**t dimisi
eos scdm desideria cordis eorū:
ibūt ī adinuetionib; suis. **E**t
ppus meus audisset me: isrl si
in vijs meis ambulasset. **P**ro
nihilō forsitan inimicos eorū
humiliasset: et sup tribulātes
eos misisset manū meā. **I**n i-
nni dñi mētā sunt ei: et erit re-
pus eorū in secula. **E**t habuit
illos re adipe frumenti: et de pe-

tra melle saturavit eos. **I**n fuentibus
Deus sicut in synagoga de
orū: in medio autē deos di
iudicat. **I**quequo iudicatis i
iqtatē: et facies pēcor sumitis.
Iudicate egeno et pupillo: hu
mile et pauperē iustificare. **A**n
pire pauperē: et egenū de manu
pēcoris libereate. **E**stetū ne
q; itellexerūt in tenebrisambu
lāt: movebūtur omnia fūdamē
ta tē. **E**go dixi dñi estis: et filij
recessi oēs. **D**os autē sicut ho
mines moriemini: et sicut un⁹
de pñcipib; caderis. **S**urge de⁹
iudica terrā: quā tu hereditabis
in omib; genib;. **Psalmus**
Deus q̄s similis erit **asaph**
nbi: ne latras neq; cōpē
tatis deus. **Q**uoniam ecce inimi
ci tui sanauēūt: et qui odierunt
te retulerūt caput. **S**up ppsm
tūū malignauerūt consiliū: co
gitauerūt adūsus sctos tuos
Dixerūt ueniat et disperdamus
eos de gēte: et non memorem no
men isrl̄ ultra. **Q**uoniam cogita
uerūt unanimiter: sicut adūsūm
te testamētū deposuerunt taber
nacula rōumcor; et israhelice.
Moad et agareni gebal et a
mon et amalech: alitugine tū
habitātib; tēum. **E**tenim assue
uerūt cum illis: facti sunt in ad
iutorium filiis loth. **H**ec illis
sicut madian et israhel: sicut ia

bin in torrente orson. **D**isperie
runt in eudor: facti sunt ut ster
cus ite. **Q**uoniam pñcipes eorū si
cut orbi et zeb: et zebce et salma
na. **O**mnēs pñcipes eorū: qui
dixerūt hereditate possideamus
sanctuariū dei. **D**eus meus po
nit illos ut rotā: et sicut stipulā
anex facit uenti. **E**tenim ignis q̄
cōburet siluā: et sicut flāma cō
burens mōtes. **I**ta psequeris
illos in tempestate tua: et in ira
tua turbabis eos. **I**mple faci
es eorū ignominia: et quereat no
men tuū dñe. **A**rubescāt et cō
turbent in seculū seculi: et cōfū
dant et pereant. **E**tenim cognoscat
q̄a nomē tibi dñs: tu solus al
tissim⁹ sup omnē terrā. **Q**

Psalmus asaph.
Quam dilecta tabernacula
tua dñe virtutū: corrupi
scit et defecit aīa mea in actio do
mini. **X**or meū et caro mea:
reulauerūt in deū uiuū. **E**tenim
passer inuenit sibi domū: et tur
tur nidū sibi ubi ponat pullos
suos. **A**staria tua dñe virtutū:
reg meus et deus meus. **B**eatī
qui habitāt in domo tua dñe:
in secula seculor; laudabūt te.
Beatissim⁹ uir tu⁹ est auxiliū ab
ste: ascensiones in corde suo dis
posuit in valle lacrimar;: in loco
quē posuit. **E**tenim benedictio
nē dabit legislator; ibūt de uir

nite in virtute: videbit deus deo-
rum in syon. **Domine deus vir-**
tutum exaudi orationem meam: auri-
bus percipe deus iacob. **Protec-**
tor noster aspice deus: respice
in faciem tuam. **Quia** melior
est dies una in atriis tuis: super
nulla. **Legi** abiectus esse in do-
mo dei mei: magis quam habita-
re in tabernaculis precor. **Quia**
misericordiam et veritatem diligit deus:
gratiam et gloriam dabit dominus.
Non peribit bonis eos qui am-
bulant in innocentia: domine virtutum
beatus homo qui sperat in te.
Benedixisti in his: **proculanb**
domine iram tuam: auertisti rap-
tuitatem iacob. **Et** emulisti iniqui-
tatem plebis tue: operuisti omnia
peccata eorum. **Indignasti** omnem iram
tuam: auertisti ab ira indignationem
tuam. **Conuertere** nos deus salu-
tatis noster: et auerte iram tuam
a nobis. **Unquid** in eternum iras-
ceris nobis: aut extendes iram
tuam a generatione in generatio-
nem. **Deus** tu conuersus uiuifi-
cabis nos: et plebs tua letabitur
in te. **Stende** nobis domine mise-
ricordiam tuam: et salutare tuum da
nobis. **Audiam** quid loquatur in
me dominus deus: quia loquetur pacem
in plebem suam. **Et** super sanctos
suos: et in eos qui conuertantur ad
te. **Reuertamur** propter iuniores
eum salutare ipsius: ut inhabi-

ret gloria in terra nostra. **Misericor-**
dia et veritas obuiauerunt tibi:
iustitia et pax osculatae sunt. **Ver-**
itas de terra orta est: et iustitia
de celo respexit. **Et** dominus da-
bit benignitatem: et terra nostra da-
bit fructum suum. **Iustitia** autem cum
ambulabit: et ponet in via gres-
sus suos. **In fine filius digne.**
Iudina domine aurem tuam et exaudi
me: quia inops et pauper sum
ego. **Custodi** animam meam quon-
iam sanctus sum: saluum fac ser-
uum tuum deus meus sperantem in te.
Miserere mei domine quia ad te cla-
maui tota die: letifica animam ser-
ui tui quia ad te domine animam meam
lucraui. **Quoniam** tu domine suavis
et misericors: et misere misericordie omnibus
innotantibus te. **Auribus** percipe do-
mine orationem meam: et intende
vocali deprecationis mee. **In** die
tribulationis mee clamaui ad
te: quia exaudisti me. **Non** est si-
milis tui in diis domine: et non est
secundum opera tua. **Omnes** gentes
qualcumque fecisti uenire et adora-
bunt coram te domine: et glorificabunt
nomen tuum. **Quoniam** magnus es
tu et sanctus mirabilia: tu es deus
solus. **Reduc** me domine in uiam tuam:
et ingrediar in ueritatem tuam: letetur
cor meum ut timeat nomen
tuum. **Confitebor** tibi domine deus
meus in toto corde meo: et glo-
rificaro nomen tuum in eternum.

Quia misericordia tua magna est super me: et crucisti animam meam in inferno inferiori. **Q**ui iniqui insurrexerunt super me: et synagoga potentium quesierunt animam meam: et non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu domine deus miserator et misericors: patiens et misere misericordie et verax. **R**espice in me et misereere mei: da imperium tuum puero tuo: et saluum fac filium ancille tue.

Hac mecum signum in bonum ut videant quod oderunt me et confundantur: quoniam tu domine adiunxisti me et consolatus es me. **Dauid**

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. **L**erosa dicta sunt de te: civitas dei. **M**emor ero rabi et babilonis: sicut me.

Ecce alienigenae et tyrus et populi ethiopi: hi fuerunt illi. **U**bi syon dicit homo: et homo natus est in ea: et ipse fundavit eam altissimam. **O**mnis narrabit in scripturis populi et principum: homines qui fuerunt in ea. **S**icut letantium omnium: habitatio in te.

Canticum psalmi filius dionysii in fine
p m d m ad respondendum intell

Domine deus heremae ex parte. **S**alutis mee: in die clamavi et nocte coram te. **I**ntra in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. **Q**uia re-

pleta est malis anima mea: et vita mea inferno appropinquavit. **A**stimatus sum cum descenderem in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos libet. **S**icut vulnerati dormientes in sepulchris quos non es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. **P**osuerunt me in lacum inferiori: in tenebrosis et in umbra mortis. **S**uper me confirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos induxisti super me. **L**onge fecisti notos in conspectu meo: posuerunt me abominationem sibi. **T**raditus sum et non egrediebar: oculi mei languerunt pro inopia. **C**lamavi ad te domine: tota die repandi ad te manus meas. **U**bi morum facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi. **U**bi narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditionem. **U**bi cognoscunt in tenebris mirabilia tua: et iustitia tua in terra oblivionis. **E**t ego ad te domine clamavi: et mane oratio mea perveniet te. **E**t quod domine repellis orationem meam: audis faciem tuam a me. **P**auper sum ego et in laboribus: a miseratione mea: exaltatus autem humilior sum et conturbatus. **I**n me transierunt ire tue: et terrores tui conturbaverunt me. **U**bi dicit

rūt me sicut aqua rota die: et
cū dedecūt me sūnt. **L**ōgasti a
me amīcū et proxīmū: et notos
meos a mīserīa. **M**iserīcor-

Miserīcordias dñi: ī eternū
cātabo. **I**n generatōne
et generatōne: annūciabo veri-
tatem tuā in ore meo. **Q**uon-
iam dixisti ī eternū: mīserīcōdīa edi-
ficabitur in celis: pparabit verī-
tas tua ī eis. **N**ō posui testamē-
tum electis meis: iuravi dauid
seruo meo usq; ī eternū ppara-
bo semini tuū. **E**t edificabo ī
generatōne et generatōne: se-
dē tuā. **C**onfitebunt celi mira-
bilia tua dñe: eternū veritatem tuā
ī ecclesia sanctorū. **Q**uoniam q̄s
in nubib; equabit dño: similis
erit deo in filiis dei. **P**er eū q̄ glo-
rificat in cōsilio sanctorū: mag-
nus et terribilis sup omēs qui
in circuitu eius sūnt. **O**mnē
de⁹ virtutū q̄s filis tibi: potius
es dñe: et veritas tua in circum-
uio. **Q**uā dñaris potestati ma-
ris: motū aut fluctuū ei⁹ tu mi-
nigas. **Q**uā humiliasti sicut vul-
neratū superbū: in brachio vir-
tutis tue displicisti inimicos tu-
os. **Q**uā sūnt celi et tua est terra:
orbē terre et plenitudinē eius tu
fūdasti: aquilonē et mare tu cre-
asti. **A**haboz et hermon in no-
mīe tuo exultabūt: iuu brachi-
um tuū potētia. **A**seruet ma-

nus tua et exaltetur dextera tua
ī iusticia et iudiciū pparans sedis
tue. **M**iserīcordia et veritas pce-
dunt faciem tuā beatis pplis qui
sūt ī iubilatōne. **O**mnē in hi-
mine vultus tuī ambulabūt: et
in noīe tuo exultabūt cōra die:
et in iusticia tua exaltabuntur.
Quoniam gl̄a virtutis corū tu-
es: et in beneplacito tuo exalta-
bitur corū nrm. **Q**uia dñi est
assumptio nr̄a: et sancti isrl reges
nr̄i. **U**ne locut⁹ es ī visione
sanctis tuis: et dixisti posui ad-
iutorū ī portē: et exaltaui ele-
ctum de plebe mea. **I**n iurā da-
uid seruū meū: oleo sancto me-
o unxi eū. **Q**uā enī mea auxi-
liabit ei: et brachiū meū confir-
mabit eū. **N**ihil p̄ficer nūm-
rus ī eo: et filius mīgratōis nō
apponet nocere ei. **E**t conuersā
a facie ip̄i⁹ inimicos ei⁹: et odie-
res eos ī fugā cōuersā. **E**t ve-
ritas mea et mīserīcōdia mea cum
ip̄o: et in noīe meo exaltabitur
corū eius. **E**t ponā ī mari
manū eius: et ī fluminib; de-
xterā eius. **E**t p̄se īnotabit me
patre meus es tu: deus meus et
susceptor salutis mee. **E**t ego
p̄nogenitū ponā illū: excelsū
p̄re regib; terre. **I**n eternū ser-
uabo illi mīserīcōdīā meā: et testa-
mentū meū fidele ip̄i. **E**t ponā
ī seculū seculi semē ei⁹: et iherō-

num eius sicut dies celi. **I**n au-
tem dereliquerunt filij eius legem
meam: et in iudicijs meis non am-
bularunt. **I**n iusticias meas
prophanaverunt: et mandata mea
non custodierunt. **V**isitabo in vir-
ga iniquitates eorum: et in verbera-
bus peccata eorum. **D**ilectionem autem
meam non dispiciam ab eis: neque
nocebo in veritate mea. **N**eque
prophanabo testamentum meum: et
quod perdidit de labijs meis non faci-
am irrita. **E**t iuravi in sanc-
to meo si david mentiar: semine
ei in eternum manebit. **S**icut dicit
dominus deus: sicut sol in conspectu me-
o: et sicut luna perfecta in eternum:
et celsus in celo fidelis. **Q**uoniam
reprobasti et despexisti: distulisti
crisum tuum. **A**versasti testamentum
secum tuum: prophanasti in terra sanc-
tuarium eius. **D**estruisti omnes
sepas eius: posuisti firmamentum
eius formidinem. **V**iripuerunt
eum omnes nascentes via: factus
est opprobrium vicinis suis. **E**x-
altasti dexteram deprimendum eum:
lascivisti omnes inimicos eius.
Aversasti adiutorium gladii ei:
et non es auxiliatus ei in bello.
Destruisti eum ab emundatione:
et sedes eius in terra collisisti.
Morasti dies temporis eius: pro-
fundisti eum confusione. **U**sque
quo donec auertis in finem: egarde-
bit sicut ignis ira tua. **E**t erig-

rare quod mea substantia nunquam con-
uane constituti omnes filios ho-
minum. **N**unquam est homo qui uiuet
et non videbit mortem: eruct animam
suam de manu inferi. **Q**ui
sunt in sedibus tuis antiquae domus:
sicut iurasti david in veritate tu-
a. **E**t erigamur domine opprobrii ser-
uorum tuorum: quod continui in sum-
mo multas gentium. **Q**uod re-
probrauerunt inimici tui domine:
quod reprobrauerunt commutatio
non cristi tui. **B**enedictus dominus
in eternum: fiat fiat. **Q**uoniam mori

Domine refugium hominis in
factus es nobis: a genera-
tione in generationem. **P**riusquam
montes fierent aut formaretur ter-
ra et orbis: a seculo et in seculum
tu es deus. **N**e auertas hominem
in humilitate: et dixisti conuer-
timini filij hominum. **Q**uoniam mille
anni ante oculos tuos: tanquam
dies hereterna que preterit. **E**t
custodia in nocte: que per nichilum
habetur eorum anni crucis. **M**a-
ne sicut herba transcat: mane
floreat et transcat: vespere deci-
dat inducet et arescat. **Q**uia de-
ficiamus in ira tua: et in furore tuo
turbati sumus. **P**osuit iniqui-
tates nostras in conspectu tuo: secu-
lum nostrum in illuminatione vul-
tus tui. **Q**uoniam omnes dies
nostri defecerunt: et in ira tua defici-
mus. **A**nni nostri sicut aranea me-

ditabunt: dies annorum nostrorum in
ipsis septuaginta anni. **S**i autem
in potentatibus octoginta anni: et
amplius eorum labor et dolor.
Quoniam superuenit inasuetudo:
et corripimur. **V**is nonne po-
testate ire tue: et per timorem tuo-
rum tuam dimittet te. **R**eticeam
tuam sic nota fac: et eruditos co-
de in sapientia. **C**onuertere domine
usquequo: et deprecabilis esto su-
per secutos tuos. **R**epleti sumus
mane misericordia tua: et exultavi-
mus et delectati sumus in omnibus
dies nostris. **L**etra sumus per di-
cibus quibus nos humiliasti: an-
nus quibus vidimus mala. **R**espi-
ce in secutos tuos et in opera tua:
et dirige filios reus. **S**i sit spiritus
deus deus dei nostri super nos: et opera
manuum vestrarum dirige super nos:
et opus manuum vestrarum dirige.

Aus cantio ipsi David:

Qui habitat in adiutorio al-
tissimi: in predicatione dei re-
li commemorabitur. **O**mnis deus su-
scipioz meus es tu et refugium me-
um deus meus: sperabo in tu.
Quoniam ipse liberabit me de la-
queo venantium: et a verbo aspe-
ro. **R**apulis suis obumbra-
bit tibi: et sub pennis eius specta-
bis. **A**ueto circumdabit te veri-
tas eius: non timebis a timore
nocturno. **A**lagitta volante
in dir: a negotio pambulante

in tenebris: ab incurfu et demo-
nio meridiano. **V**adit a late-
re tuo mille: et decem milia a de-
re tus: ad te autem non appropi-
quabit. **V**ertamur oculis tuis
considerabis: et retribuere omne pec-
catorum videbis. **Q**uoniam tu es
domine spes mea altissimum posui
refugium tuum. **N**on accedet ad
te malum: et flagellum non appro-
pinquabit tabernaculo tuo. **P**ro-
pterea angelis suis mandavi de-
te: ut custodiant te in cunctis viis
tuis. **I**n manibus portabunt te:
ne forte offendas ad lapidem pe-
dem tuum. **S**uper aspice et basili-
sum ambulabis: et consultabis
leonem et draconem. **Q**uoniam in-
me sperant in beato cum: pro-
regem cum cum cognovit nomen
meum. **C**lamavit ad me et ego
exaudiam eum: cum ipso sum in
tribulatione: eripiam eum et glori-
ficabo eum. **L**ongitudine dierum
replebo eum: et ostendam illi saluta-
re meum. **Psalmi cantio in die**

Bonum est confiteri **Sabbati**.
domino: et psallere nomini tuo
altissime. **A**d annuntiandum ma-
ne misericordiam tuam: et veritatem tu-
am per noctem. **I**n decacordo
psalterio: cum canticis in cythara.
Quia delectasti me domine in factu-
ra tua: et in operibus manuum tua-
rum exultabo. **Q**uia magnifica-
ta sunt opera tua domine: miris per

funde facte sunt cogitationes
tue. **U**ir insapiens nō cognō
let et stult⁹ nō intelligit h̄. **U**
exorti fuerūt peccatores sicut femū:
et apparuerūt om̄es q̄ opantur
iniquitatē. **E**t interāt ī seculū se
culi: tu aut̄ altissim⁹ ī eternitatē
dñe. **Q**uoniam ecce inimici tui do
mine qm̄ ecce inimici tui pibūt:
et disp̄gent om̄es q̄ opant in i
niquitatē. **E**t exaltabit sicut uni
cornus cornu meū: et sicut⁹ me
a in misericordia uberi. **E**t des̄p̄xit
oculus meus inimicos meos:
et insurgētib; in me malignanti
bus audiet auris mea. **F**uit⁹
ut palma florebit: sicut cedrus
libani multiplicabit. **P**lantati
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei
n̄ri florebit. **A**d huc multipli
cabit in sancta uberi: et bene
pacētes erūt et am̄nēt. **Q**uo
niā red⁹ dñs deus noster: et nō
est iniquitas in eo. **Aus cantid**

i die an̄ sabum qm̄ fundata ē

Dominus regna terra
in̄i decorē induc⁹ ē: indu
c⁹ ē dñs fortitudinē et p̄cūxit se
et tēū firmavit orbem terre: q̄
nō cōmouebit. **P**arata sedes
tua tē tunc: a seculo tu es. **E**le
uauerunt flumina domine: ele
uauerunt flumina vocē suam.
Et leuauerūt flumina fluctus
suos: a vocib; aquarū multarū.
Mirabiles clatōnes maris: mi

rabilis in altis dñs. **C**redimo
nia tua credibilia facta sunt mi
nis: domū tuā dicit sanctitudo
domine in longitudine dñi.

psalm⁹ dauid quarta sabbat

Deus ultionū dñs: deus ul
tionū libere egit. **E**xalta
re q̄ iudicas terrā: reddere retribu
tionē sup̄bis. **U**squequo peccā
tores dñe: usquequo peccatores
gloriabūt. **E**t stabunt et loquē
tur iniquitatē: loquentur om̄es
qui opant in iusticiā. **P**opulū
tuū dñe humiliauerūt: et herē
ditatē tuā uexauerūt. **A**duer
sariā interfecerūt: et pupillos
occiderūt. **E**t dixerūt nō uidet
dñs: nec intelliget deus iacob.

Intelligite insipientes in p̄p̄o:
et stult⁹ aliquando sapit. **E**u
plātauit aurē nō audiet: aut q̄
finxit oculū nō cōsuetat. **E**u
corripit gentes nō arguit: qui
docet hominē sciētiā. **D**ominus
scit cogitationes hominū: quā uā
ne sunt. **S**atus homo quan
tu erudicis dñe: et de lege tua
docueris eū. **E**t muges et a di
ebus malis: donec fodiat peccā
ri fontem. **Q**uia nō repellat dñs
plebē suā: et hereditatē suā nō
derelinquat. **Q**uoadusq; iusti
tia cōuerstat in iudiciū: et q̄ iux
ta illā: om̄es q̄ recto sunt corde.
Quis cōsurgat michi aduersus
malignantes: aut q̄s stabit me

tum aduersus operantes iniquitate:

Nisi quia dominus adiunxit me: paulum habitasset in inferno anima mea. **S**i dicebam mortis est pes meus: misericordia tua domine adiunxit me. **S**ecundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tue iustificauerunt animam meam. **N**unquid adheret tibi sedes iniquitatis: quia fingis laborem in precepto. **C**apti sunt in animam iusti: et sanguinem innocentem contemnabunt. **N**on factus est michi dominus in refugium: et deus meus in adiutorem spiritui meo. **E**t reddet illis iniquitatem ipsorum: et in malitia eorum disperdet eos: disperdet illos dominus deus noster. **Aus cantu.**

Quoniam exultemus domino: ipsi domini jubilemus deo salutari nostro. **R**ecupera faciem eius in confessione: et in psalmis nubilum ei. **Q**uoniam deus magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. **Q**uia in manu eius sunt omnes fines terre: et altitudines montium ipsius sunt. **Q**uoniam ipsius est mare et ipse fecit illud: et sicca manus eius formauerunt.

Venite adoremus et prostramus et ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipse est deus noster. **Q**uia nos populus pascue eius: et oves manus eius. **N**odie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. **S**icut in temptatione: se-

cundum diem temptationis in deserto. **U**bi temptauerunt me presbyteri: probauerunt me et viderunt opera mea. **Q**uadragesima annis offensus fui generationi illi: et dixi semper et tunc corde. **E**t isti non cognouerunt vias meas: ut iuravi in ira mea si intrabunt in requiem meam. **psalmus dauid qui cum a. heribai per captiuitatem.**

Quantate domino canticum novum: quantate domino omnis terra.

Quantate domino et benedicite nomini eius: annunciate de die in diem salutare eius. **A**nnunciate in gentes gloriam eius: in omnibus ipsis mirabilia eius. **Q**uoniam magnus dominus et laudabilissimus: terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dii gentium demonia: dominus autem celos fecit. **C**onfessio et pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. **F**erte domino patrie gentium: afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nomen eius. **C**ollite hostias et introite in atria eius: adorete dominum in atrio sancto eius. **C**onmoueat a facie eius uniuersa terra: dicite in gentibus quia dominus regnauit. **V**eni cor regit orbem terre qui non commouebitur: iudicabit populos in equitate.

Letent celi et exultet terra: commoueat mare et plauitudo eius:

gaudebunt capi et omnia q̄ in eis
sunt. **Q**uoniam gaudebunt omnia sig-
na siluarum a facie dñi q̄a venit:
qm̄ venit iudicare terrā. **L**udi-
cabit orbem terre in equitate: et
populos in veritate sua. **Ps. dauid.**

Dominus regnavit exultet
terra: letent insule multe.

Nubes et caligo in circuitu ei⁹:
iustitia et iudiciū correctio sedis
eius. **I**gnis ante ipm̄ p̄cedit:
et inflamabit in circuitu ini-
quos eius. **I**lluxerunt fulgura ei⁹.

In orbem terre: vidit et commota ē
terra. **M**ontes sicut cera fluxerunt
a facie domini: a facie domini
omnis terra. **A**niunt autem
celi iusticiā eius: et vident om-
nes populi gloriā eius. **C**on-
fundant omnes q̄ adorant sculp-
tilia: et q̄ gloriantur in simulacris
suis. **A**dorant eū omnes angeli
eius: audiunt et letata est syon.

Exultaverunt filie iude: p̄pter iu-
dicia tua dñe. **Q**uoniam tu dñs
alissim⁹ sup̄ omni terrā: nimis
exaltat⁹ es sup̄ om̄es deos. **Q**ui
diligis dñm odire malū: custo-
dit dñs animas sanctorum suorum: de
manu peccatoris liberauit eos.

Lux orta est iusto: et rectis cor-
de leticia. **L**etamini iusti in do-
mino: et confitemini memorie
sanctificationis eius. **Ps. dauid.**

Orantate dñm ratiū
nouū: q̄a mirabili-
ter fecit. **E**xultavit sibi
de terra ei⁹: et brachy-

um sanctum eius. **1.** **O**mnem fe-
cit dñs salutare suū: in cōspec-
tu gentium reuelavit iusticiā suā.

1. **R**ecordatus est misericordie sue: et
veritatis sue dñm isrl. **V**iderunt
omnes termini terre salutare dñi:
nri: iubilare dñm omnis terra iu-
stare et exultare et psallite. **P**sallite
dñm in cythara in cythara et
voce psalmi: in tubis ductilibus
et voce tube cornice. **I**ubilare
in cōspectu regis dñi: moueat
mare et plenitudo eius: orbis ter-
rae et q̄ habitant in eo. **P**salmi:
na plaudite manu simul: more
exultabunt a conspectu dñi: qm̄
venit iudicare terram. **I**udica-
bit orbem terrarum in iusticia: et po-
pulos in equitate. **Ps. dauid.**

Domin⁹ regnavit irascen-
tur p̄puli: q̄ sedet sup̄ cheru-
bin moueat terra. **D**ominus
in syon magnus: et recessus su-
per om̄es populos. **C**onfiteantur
nomi tuo magno qm̄ terribile
et sanctū est: et honor regis iu-
diciū diligit. **C**u parasti direc-
tiones: iudiciū et iusticiā in ia-
cob tu fecisti. **E**xaltate dñm de-
um nr̄m: et adorare scabellum
pedū eius qm̄ sanctū est. **D**o-
s et aaron in sacerdotib⁹ ei⁹.

et samuel inter eos qui inuocant
nomen eius. **I**nuocabat dominum et
ipse exaudiebat eos: in calumina nu-
bis loquebatur ad eos. **I**nstodi-
ebat testimonia eius: et preceptum
quod dedit illis. **D**omine deus noster
non exaudiebas eos: deus noster
propitius fuisti eis: et placentes in
omnes adiunctiones eorum. **E**x-
altate dominum deum nostrum: et adorare
in monte sancto eius: quoniam sanctus
dominus deus noster. **Psalmus ipse dauid.**
Iubilare domino omnis terra: seruire do-
mino in leticia. **E**ntroite in con-
spectu eius: in exultatione. **E**t
note quoniam dominus ipse est deus: ipse fecit
nos et non ipsi nos. **P**opulus eius
et oves pascue eius introite por-
tas eius in confessione: atria eius
in ymnis confitemini illi. **L**auda-
te nomen eius quoniam suavis est dominus:
in eternum misericordia eius: et usque in
generationem et generationem ve-
ritas eius. **Psalmus ipse dauid.**

Misericordia et iudicium cuncta
habebis domine: psallam et intel-
ligam viam immaculatam quando
venies ad me. **P**erambulabam
in innocentia cordis mei: in medi-
o domus mee. **N**on ponebam
ante oculos meos rem iniquam:
facientes purificationes obui.
Non adhebit michi cor prauum:
declinante a me malignum non
rognocebam. **R**etraxit se secre-
to primo suo: hunc persequabar.

Supbo ordo et insatiabili cor-
de: cum hoc non edebam. **O**culi mei
ad fideles terre: ut sedeat mecum:
ambulans in via immaculata hic
michi ministrabat. **N**on habi-
tabit in medio domus mee quoniam fa-
cit superbia: qui loquitur iniqua non
dirigit in conspectu oculorum meo-
rum. **I**n matutino iustificabam
omnes peccatores terre: ut dispiceret
de civitate domini omnes operantes
iniquitatem. **O**ro pauperis cum anna-
ret et coram domino effunderet precem.

Domine exaudi ora suam
tionem meam: et clamor me-
us ad te veniat. **N**on auertas
faciem tuam a me: in quacumque die tri-
bulor inclina ad me aurem tuam.
In quacumque die invocauero te:
velociter exaudi me. **Q**uia defere-
runt sicut fumus dies mei: et ossa
mea sicut cinis aruerunt. **P**er-
cussus sum ut fenum et arui cor
meum: quia oblitus sum comedere
panem meum. **V**oce gemitus mei:
adhesit os meum carni mee. **S**i-
milis factus sum pellicano soli-
tudinis: factus sum sicut nocteo-
ra in domicilio. **I**gilaui: et fac-
tus sum sicut passer solitarius in tecto.
Quia die reprobrabant michi
inimici mei: et qui laudabant me
adiuersum me iurabant. **Q**uia di-
uerse tanquam panem manducabam: et
potulum meum cum fletu miscabam.
Facie me indignationis tue:

quia eleuās aliusisti me. **Q**uia
mea sicut umbra declinauerunt:
et ego sicut fenu arui. **Q**uia autē
dñe ī eternū pmanes: et memo-
riale tuū in generatione ⁊ gene-
rationē. **Q**uia gurgēs miserebe-
ris syon qā tempus misereudi
ei⁹ quia uenit tēpus. **Q**uia
placuerūt seruis tuis lapides si-
us: ⁊ tere eius miserebunt. **Q**uia
timebūt gentes nomē tuū dñe:
et omēs reges terre gloriā tuā.
Quia edificauit dñs syon ⁊ ui-
debit in gloria sua. **R**espexit ī
oraōnē humiliū: ⁊ nō spreuit
prece forū. **R**ebantē hēc in ge-
neratione altera: et plūs q̄ cre-
abit laudabit dñm. **Q**uia pro-
spexit de cecelso sūdo suo: dñs
de celo ī terrā aspexit. **A**t audi-
ret gemitus tōpeditōrū: ut sol-
ueret filios mīserīcor. **A**t an-
nūciat in syon nomē dñi: et
laude eius in iherlm. **I**ncōueni-
endo ppos in unū: et reges ut
seruiāt dñs. **R**espōdit ei in uia
uirtutis sue: paucitatem dictū
meor nūcia michi. **R**e reuocet
me in dimidio dictū meor ī ge-
nerationē et generationē anni
tūi. **L**auda tu dñe terrā funda-
sti: et opa manū tuar sunt ce-
li. **I**psi pibūt tu autē pmanes:
et omēs sicut uesimentū uste-
rascēt. **A**t sicut opiorū muta-
bis eos ⁊ mutabuntur: tu autē

idem ipse es: et anni tui nō defici-
ent. **F**ilij seruoꝝ tuor habitā-
bunt et semē eoꝝ in seculū diri-
getur. **Psalmus ipi dauid.**

Benedixit anima mea dño: ⁊
omnia q̄ intra me sunt no-
mini sancto eius. **R**espexit aīa
mea dñs: et noli obliuisci oīs
retributiones eius. **Q**uia p̄p̄ia-
tur omīb; iniquitatib; tuis: q̄ sa-
nat omēs infirmitates tuas.
Quia rediuit de inferni uisā tu-
am: q̄ coronat te in misericordia et
misericordiis. **Q**uia replet in
bonis desiderū tuū: renouabit
ut aquile iuuentus tua. **F**acta
misericordia dñs: ⁊ iudiciū omīb;
inimicā patētib;. **N**otas fecit
vias suas mors: filijs isrl uo-
luntates suas. **M**isericors et mi-
sericors dñs: lōganimis et mi-
sericors. **N**on in pepe-
tū irasce: neq; in eternū cōni-
nabit. **N**on scdm p̄ccā n̄rā fe-
cit nobis: neq; scdm iniquitates
n̄ras retribuit nobis. **Q**uia
am scdm altitudinē celi a terra:
corroborauit misericordiam suā su-
per timētes se. **Q**uāntū distat
ortus ab occidēte: longe fecit a
nobis iniquitates n̄ras. **Q**uā-
misericors pater filioꝝ misericors ē
dñs timētib; se: qm̄ ipse cognō-
uit figmentū n̄rū. **R**ecordat⁹
et qm̄ puluis sum⁹: homo si-
cut fenu dies eius: tanq; flos

agri sic efflorescunt. **Q**uonia[m] qui
ritus prelatibit in illo et non sub
sistet: et non cognoscat amplius
locum suum. **M**isericordia autem do
mini ab eterno et usque in eternum:
super timores eius. **I**ustitia illius
in filios filiorum: hijs qui seruant
testamentum eius. **M**emores
sunt mandatorum ipsius: ad faciē
dum ea. **D**ominus in celo parauit
sedem suam: et regnum ipsius omnibus
dominabitur. **B**enedicite domino omnes
angeli eius potentes virtute: fa
cientes verbum illius ad audiendam
vocem sermonum eius. **B**enedicite
domino omnes virtutes eius: ministri
eius: qui facitis voluntatem eius.
Benedicite domino omnia opera eius:
in omni loco dominationes eius: be
nedic anima mea domino. **Ps. lxxi. ad.**

Benedic anima mea domino: domine
deus meus magnificatus
es vehementer. **C**onfessionem et
decorum induisti amictus lumine
sicut vestimento. **E**t tendens celum
sicut pellē: qui regis aq[ua]s superi
ora eius. **I**n pennis nubis ascen
sum tuum: qui ambulas super pen
nas ventorum. **I**n facis angelos
tuos spiritus: et ministros tuos
ignem urentem. **Q**ui fundasti terram
super stabilitate suam non incli
nabitur in seculum seculi. **A**bissus
sicut vestimentum amictus eius:
super montes stabunt aque. **A**b in
trepatore tua fugiet: a voce ro

natui tui formidabunt. **A**scen
dunt montes et descendunt campi:
in locum quem fundasti eis. **C**rimi
num posuisti quem non transgredien
tur: neque conuertentur operire faciem.
Qui cunctis fontes in conualli
bus: inter medium montium prela
tibunt aquas. **P**otabunt omnes
bestie agri: reptabunt onagri
in sinu suo. **S**uper ea volucres ce
li habitabunt: et medio paterarum
dabunt voces. **I**gnis montes
et superioribus suis: et fructu ope
rum tuorum faciet terra. **P**rodu
ces frum[m]inum: et herba serui
tium hominum. **E**ducas panem de
terra: et vinum letificet cor hominis.
Et exultaret facies in oleo: et pa
nis cor hominis confortet. **C**ultura
bunt ligna cāpi et cedri libani
quas plantauit: illis pastores ni
dificabunt. **I**ntrodu domum dux
est rex: montes excelsum altius: pe
tra refugium herematis. **F**ecit
lunam in tempore: sol cognouit
occasum suum. **P**osuisti tenebras
et facta est nox: in ipsa prelatibunt
omnes bestie silue. **V**anilo
rum rugientes ut rapiant: et que
rant a deo escā sibi. **P**otus est sol
et congregati sunt: et in nubilibus
suis collocabuntur. **E**ribit ho
mo ad opus suum: et ad operatio
nem suam usque ad vespertinum. **Q**uā
magnificata sunt opera tua do
mine: omnia in sapientia fecisti:

impleta est terra possessione tua.
Not mare magnum et spaciolum
manibus: illic repalia quorum non
est numerus. **A**nimalia pusilla
cum magnis: illic naues pens-
ibunt. **P**ropterea iste quem formasti
ad illudendum ei: omnia a te respe-
ctant ut deus illis esca in tempore.
Pante te illis colligetur: apiente
te manu tua omnia implebunt
bonitate. **A**vertente autem te faciem
turbabunt: auferes spiritum eorum
et deficiet: et in puluerem suum reuer-
tentur. **A**vertes spiritum tuum et cre-
abunt: et renouabis faciem terre.
Sic gloria domini in seculum: letabi-
tur dominus in operibus suis. **Q**ui re-
spicit terram et faciem eam reuertetur: quod
tangit montes et fumiungat. **N**on
tabor domino in uita mea: psallam de-
o meo quod diu sum. **T**ocudum
sit ei eloquium meum: ego uero de-
lectabor in domino. **D**eficiet pro-
res a terra et iniqui ita ut non
sint: benedic anima mea domino.
Confitemini **A**leluia
domino et inuocate nomen eius:
annuntiate in gentes opera eius.
Antate ei et psallite ei: narra-
te omnia mirabilia eius: lauda-
mini in nomine sancto eius. **L**ete-
tur cor querentium dominum: querite
dominum et confirmamini: querite fa-
ciem eius semper. **D**emonstrate mi-
rabiliu eius quod fecit: prodigia eius
et iudicia oris eius. **S**anctus abra-

ham serui eius: filii iacob electi
eius. **I**psa dominus deus noster: in uni-
uersa terra iudicia eius. **M**inori
fuit in seculum testamentum suum: ut ubi
quod mandauit in mille genera-
tiones. **Q**uod disposuit ad abra-
ham: et iuramentum suum ad ysaac.
Et statuit illud iacob in precep-
tum: et israel in testamentum eternum.
Dicens tibi dabo terram chanaan
funiculum hereditatis tue. **A**uni-
fuit numero breui: paucissimi
et incole eius. **E**t pertransiit de
gente in gentem: et de regno ad
populum alterum. **N**on reliquit ho-
minem noscere eis: et corripuit po-
pulis reges. **N**olite tangere iustos
nec in prophetis meis nolite
malignari. **E**t uocauit faciem
super terram: et omne firmamentum
caeli conuincit. **Q**uod ille ante eos
uirum in seruum uenundatus est io-
seph. **H**umiliauerunt in compedi-
bus pedes eius: ferrum pertransiit
animam eius donec ueniret uerbum
eius. **E**loquium domini inflamauit
eum: misit regem et soluit eum: princeps
populorum et dimisit eum. **C**onsti-
tuit eum dominum domus sue: et prin-
cipem omnis possessionis sue.
Et reducit principes eius sicut
semen populi: et serues eius prudenti-
am doceret. **E**t iurauit israel
in egiptum: et iacob ancilla fuit in
terra chanaan. **E**t auxit populum suum
vehementer: et firmavit eum super

inimicos eius. **Et** conuertit cor
eorum ut erudiret populum suum: et do-
lum faceret in seruos suos. **Q**ui
fuit moyses seruus suum: aaron
quem elegit ipse. **P**osuit in eis
verba signorum suorum et prodigiorum:
in terra cham. **U**isit tenebras et
obscurauit: et non crederant
sermones suos. **N**on uincit aquas
eorum in sanguinem: et occidit pis-
ces eorum. **E**t edidit terra eorum ra-
nas: in praetereabilibus regum ipso-
rum. **V**ixit et uenit cyonina et
sanphes: in omnibus finibus eo-
rum. **P**osuit pluuies eorum gra-
dine: ignem comburit eum in terra
ipsum. **E**t percussit unguem eorum et
ficulneas eorum: et coarctauit lignum
finium eorum. **V**ixit et uenit locusta
et bruchus: cuius non erat numerus.
Et comedit omne fenum in terra
eorum: et comedit omnem fructum ter-
re eorum. **E**t percussit omne primo-
genium in terra eorum: primicias
omnis laboris eorum. **E**t eduxit e-
os cum argento et auro: et non
erat in tribubus eorum infirmus.
Letata est egiptus in perfectione
eorum: quia incubuit timor eorum su-
per eos. **E**xpandit nubem in pro-
tectionem eorum: et ignem ut luceret eis
per noctem. **P**etierunt et uenit cotur-
nux: et pane celi saturauit eos.
Iurauit per iram et fluxerunt aquae:
abiecerunt in sicco flumina. **Q**uo-
modo in memor fuit uerbi sancti

sui: quod habuit ad abraham pue-
rum suum. **E**t reduxit populum suum
in reuelationem: et electos suos in
letitia. **E**t dedit illis regiones
gratum: et labores populi posside-
runt. **E**t custodiunt iustitias
eius: et legem eius requirunt.

Confitemini **Aleluia.**
Quoniam quoniam bonus: quoniam in se-
culum misericordia eius. **Q**uoniam loquitur
potestas eius: audias facit
omnes laudes eius. **E**t tanquam tu
fodiuit iudicium: et faciunt iustiti-
am in omni tempore. **M**emento
nostri domine in beneplacito populi tui:
uisita nos in saluati tuo. **E**t
uidendum in bonitate electorum tu-
orum: ad letandum in letitia gentis
tue: ut laudatis tuam hereditatem tu-
am. **P**recor uos cum patribus nostris:
in iustitia regum in iustitia fecimus.
Patres nostri in egipto non intel-
lexerunt mirabilia tua: non fue-
runt memores misericordiarum tuarum:
et irascuntur tui. **E**t irascuntur
ascendentes in mari mari rubro
et saluauit eos propter nomen su-
um: ut nota faceret potestatem suam.
Et intercepit mare rubrum et re-
siccantur: et deduxit eos in abyssum
sicut in deserto. **E**t saluauit eos
de manu odientium: et redemit e-
os de manu inimicorum. **E**t opuit
aqua tribulantes eos: unus re-
gis non remansit. **E**t crediderunt
uerbis eius: et laudauerunt lau-

dem ei⁹. **N**ito fecerūt obliu sūt
opere eius: nō sustinuerūt cōst
lū eius. **U**t cōcupierūt cōcupi
scentiā in deserto: et contempne
rūt deū ī maquoso. **U**t dedit eis
petitionē iporū: et misit sati
tatem in aīas eorū. **U**t irritaue
runt moysen in castris: aaron
sanctū dñi. **P**erta est terra et
deglutit dathan: et opuit sup
cōgregatiōē abiron. **U**t car
sit ignis in synagoga eorū: flā
ma cōbussit p̄iores. **U**t fecerūt
vinclū in oreb: et adorauerunt
sculptile. **U**t timeauerunt glā
suā in similitudinē vituli comedē
tis fenu. **O**blu sūt deū q̄ salua
uit eos: qui fecit magnalia in e
gipto mirabilia in terra chani:
terribilia ī mari rubro. **U**t dix
it ut dispderet eos: si nō moyses
electus eius steterat in cōtractio
ne in cōspedu eius. **U**t auerte
ret iram eius ne dispderet eos:
et pro nichilo habuerūt terrā de
siderabilē. **N**on crediderūt vbo
eius: et murrerūt ī taber
naculis suis: non exaudierunt
vocē dñi. **U**t leuauit manū su
am sup eos: ut p̄sterneret eos
ī deserto. **U**t ut diceret semē eo
rum in nationib: et disperderet
eos in regionibus. **U**t iudiciū
sunt brelphigor: et comedērūt
sacrificia mortuorū. **U**t irritaue
runt eū in adinuentiōib: suis:

et multiplicata ē ī eis ruina. **U**t
stetit phinres et platauie: et cessa
uit quassatio. **U**t reputatū ē ei
in iusticiā: in generationē et ge
nerationē usq; in sempiternū.
Ut irritauerunt eum ad aquā
cōtradictionis: et uexat⁹ ē moy
ses p̄pter eos: quia contempne
runt spiritū ei⁹. **U**t distinxit in
labris suis: nō dispdiderūt gen
tes quas dixit dñs d⁹ illis. **U**t
cōmixti sunt inter gētes: et didi
cerūt opa eorū: et seruierūt sculp
tilib: eorū: et factū est illis in scā
dalū. **U**t immolauerūt filios hy
os et filias suas: demonijs. **U**t
effuderūt sanguinē innocent
languinē filiorū suorū et filiarū su
arū: quas sacrificauerūt sculp
tilib: chanaan. **U**t interfecta ē
terra in sanguinib: et cōtami
nata ē in opib: eorū: et fornicat
a sunt in adinuentiōib: suis.
Ut iratus est furore dñs in po
pulū suū: et abominabilis est be
reditatem suā. **U**t tradidit eos
in manus gentiū: et diſan sunt
eorū q̄ oderunt eos. **U**t tribula
uerūt eos inimici eorū: et humili
ati sunt sub manib: eorū: sepe
liberauit eos. **I**psi autem ex
acerbauerunt eū in cōsilio suo:
et humiliati sunt in iniquitatib:
suis. **U**t uidit nū tribularetur:
et audiuit orationem eorū. **U**t
memor fuit testamētī sui: et prui

tuit eū scdm multitudinē mise-
ricordie sue. **Et** dedit eos in mi-
sericordias: in cōspectu omnium
q̄ reperat eos. **Et** alios fac nos-
trū dñe dñs noster: et cōgrega nos
de nationib; **Et** cōfiteamur
nomi sancto tuo: et gloriemur in
laude tua. **U**niuersū dñs deus
isrl a seculo et usq; in seculū: et
dicit omnis populus fiat fiat.
Confitemini. **A**lla. Allclama-
uim dñs quā bonus: quā in
seculū misericordia eius. **U**niuersū
redempti sunt a dño: quos re-
demit de manu inimici: de regio-
nib; congregauit eos. **E**t solis
ortu et occasu: ab aquilone et
mari. **E**reuerunt in solitudi-
ne iniquo: uia ciuitatis ha-
bitaculi nō muerunt. **E**t surie-
res et sicētes: aīa eorū in ipis de-
fecit. **Et** clamauerūt ad dñm
cum tribularent: et de necessita-
tib; eorū cepit eos. **Et** duxit
eos in uia rectā: ut irent in ciui-
tate habitationis. **C**onfitean-
tur dño misericordie eius: et mirabi-
lia eius filijs hoīm. **Q**uia faci-
auit aīam maris: et aīam flui-
entem faciauit bonis. **E**dētes
in tenebris et umbra mortis. **U**-
isus in medicamine et ferro. **Q**uia
a reuerbauerūt eloquia dei: et
cōsiliū altissimi irritauerunt.
Et humiliatū est in laboribus
cor eorū: infirmati sunt nec fuit

q̄ adiuuaret. **Et** clamauerunt
ad dñm cum tribularent: et de
necessitatib; eorū liberauit eos.
Et eduxit eos de tenebris et um-
bra mortis: et uincula eorū diru-
pit. **C**onfiteant dño misericordie eius
et mirabilia ei⁹ filijs hominū.
Quia cōtriuuit portas ferreas: et
uideris ferreos cōfregit. **E**t uice-
pit eos de uia iniquitatis eorū: p-
ter iniusticias eorū suas humili-
auit sunt. **O**mnē escā abominā-
ta est aīa eorū: et appropinqua-
uerunt usq; ad portas mortis.
Et clamauerūt ad dñm cum tri-
bularent: et de necessitatib; eorū
liberauit eos. **D**ixit uerbū suū
et sanauit eos: et cepit eos de
interitionib; eorū. **C**onfiteant
dño misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹
filijs hoīm. **Et** sacrificet sacri-
ficiū laudis: et annūciēt opa ei⁹
in exultatione. **Q**ui descendit
mare in nauib;: facientes opati-
onē in aquis multis. **I**psi ui-
derūt opa dñi: et mirabilia eius
in profundo. **U**ixit et stetit spūs
procelle: et exaltati sunt fluctus
ei⁹. **A**scendūt usq; ad celos et de-
scendūt usq; ad abyssos: aīa eo-
rum in malis tabescebat. **T**ur-
bati sunt et mori sunt sicut ebri-
us: et omnis sapiētia eorū duo-
rata est. **Et** clamauerūt ad do-
minū cum tribularent: et de ne-
cessitatib; eorū eduxit eos. **Et**

statuit prellā eius in aurā: et si-
luerunt fluctus eius. **Et** letati
sunt quia siluerunt: et deduxit eos
in portū voluntatis eorum. **Non**
fiteant dñs misericordie eius: et mi-
rabilia eius filius hominū. **Et** ex-
altet eū in ecclesia plebis: et in ha-
bitaculis seniores laudent eū. **Posu-**
it flumina in desertum: et crevit
aquas in siccum. **Terra** fructife-
ram in falsuginē: et malina in-
habitantiū in ea. **Posuit** deser-
tū in stagna aquarum: et terrā sine
aqua in crevis aquarum. **Et** col-
locavit illic cisternas: et constitue-
runt civitatē habitacionis. **Et**
seminaverunt agros et plantave-
runt vineas: et fecerunt fructū na-
tivitatis. **Et** benedixit eis et mul-
tiplicati sunt nimis: et numerato-
res non minoravit. **Et** pauci
facti sunt: et perierunt a tribu-
lacione malorum et dolore. **Infu-**
sa est contentio super principes: et
ecce fecit eos in iniuriā et non in
viam. **Et** adiunxit pauperē de in-
opia: et posuit sicut oues fami-
lias. **Uiderunt** recti et letabuntur:
et omnis iniquitas oppilabit os
suū. **Quis** sapiēs et custodiet
hec: et intelliget misericordias dñi:
Alleluia. **Cantat psalmus david.**

Paratum cor meū deus para-
tum cor meum: cantabo et
psallā in gloria mea. **Et** surge
psalteriū et cythara: et surgam

dilutulo. **Non** timebo tibi in pñs
dñe: et psallā tibi in nationib;
Quia magna super celos miseri-
cordia tua: et usque ad nubes ve-
ritas tua. **Et** altare super celos
deus: et super omnē terrā gloria
tua: ut libere dilecti tui. **Al-**
tū fac de terra tua et exaudi me:
deus loquutus est in sancto suo.
Et exultabo et dividā sibi iherosolimā:
et cōvallē tabernaculorum dñe-
tiar. **Deus** est galaad et meus
ē manasses: et siphram suscep-
to capitis mei. **Iuda** rex me-
us moab lebes spei mee. **In** redi-
mentū meū cecidit calciam mentis mee:
michi alienigenę amici facti sūt.
Quis deducet me in civitatem
munitā: quōs deducet me usque in
redimentū. **Domine** mi deus qui re-
pulist nos: et nō retribis deus in
virtutibus nostris. **Et** a nobis auxi-
liū de tribulatione: quia vana
salus hominis. **In** deo faciemus
virtutem: et ipse ad nichilū dedu-
cet inimicos nostros. **In fine psalmi.**
Deus laudem mus david.
Mea ne tacueris: quia os
peccatoris et os dolosi super me ap-
ertum est. **Locuti** sunt aduersum
me lingua dolosa: et sermonibus
odii circumdederunt me et repug-
naverunt me gratis. **Pro** eo ut
me diligeret detrahebāt michi:
ego autē orabā. **Et** posuerunt
aduersum me mala pro bonis:

et odiū p dilectione mea. **N**ō
stiter super cū peccatorē: et dra-
bolus stet a dextris eius. **N**um
iudicat exeat cōdēnat: et ora-
tio eius fiat in peccatū. **F**iant
dies eius pauci: et episcopatu
eius accipiat aliter. **F**iant filij
ei⁹ orphani: et uxor ei⁹ uidua.
Mutantes reasserent filij eius et
mēdicet: eiciant de habitatio-
nibus suis. **R**euertetur creator om-
nis substantiā eius: et diripiāt ahe-
ni labores eius. **N**on sit illi ad-
iutor: nec sit q̄ misereat pupill⁹
eius. **F**iant nati eius in interitū:
in generatione una deleant
nomē eius. **I**n memoriā rede-
at iniquitas patrū eius ī cōspēctu
dñi: et peccatū mris eius nō de-
leat. **F**iant ora dñi semp: et
disperdat de terra memoria eorū:
pro eo q̄ nō esset recordat⁹ fa-
cere misericordiam. **N**i psecutus ē
hōiem inopem et mēdicū: et cō-
pūctū corde mortificare. **N**i di-
legit maledictionem et uenit ei:
et noluit benedictionē elōgabit
ab eo. **N**i induit maledictionē
sicut uestimentū: et itauit sicut
aqua in interiora eius: et sicut
oleū in ossib⁹ eius. **F**iat ei sicut
uestimentū quo operit⁹: et sicut
zona qua semp ptingit. **N**ot
opus eorū qui detrahunt michi
apud dñm: et q̄ loquūt mala
adūsus animā nrā. **N**i tu do-

mine dñe fac mecum ppter no-
mē tuū: q̄a suavis est misericordia
tua. **L**iberta me quia egen⁹ et
pauper ego sum: et cor meum
rōturbatū est intra me. **S**icut
umbra cum declinat ablat⁹ sū:
et recess⁹ sū sicut locustae. **T**em-
a mea infirmata sunt a ieiuni-
o: et caro mea immutata est ppter
oleū. **N**i ego fact⁹ sum oppro-
briū illis: uiderunt me et moue-
rūt capita sua. **A**dinua me do-
mine deus meus: saluū me fac
propter misericordiam tuā. **N**i sci-
ant q̄a man⁹ tua hęc: et tu dñe
fecisti eam. **M**aledixit illi et ui-
beredixit: q̄ insurgūt in me rō-
fundant: seruus autē tuus leta-
bitur. **I**nduant q̄ detrahunt
michi pudorē: et opiant sicut dy-
plōde cōfusione sua. **C**onfite-
bor dñeminiis in ore meo: et in
medio multorū laudabo eum.
Quia assistit a dextris paupis:
ut saluā faceret a psequētib⁹
animā nrā. **Psalmus dauid.**
Ixit dñs dñō meo:
sede a dextris meis.
Uergete ponā inimī-
cos meos: scabellū
pedū meorū. **A**rguā uirtutis tue
cruent dñs te syon: dñatē ī me-
dio inimicorū tuorū. **Q**uā pūci-
piū in die uirtutis tue in splen-
dorib⁹ sanctorū: et uiceo ante lu-
ciferū genui te. **I**urauit dñs et

nō perirebit cū: tu es sacerdos
in eternū sedm ordinē melchise-
dech. **O**mnī⁹ a dextris tuis: cō-
fregit ī die ire sue reges. **I**udi-
cabit dñs ī nationib; implebit
ruinas: cōquassabit capita in
terra multorū. **U**t corrēte in vi-
a bibet: pp̄ca exaltabit caput.

Confitebor tibi **Alleluia.**
Dñe in toto corde meo: in
cōsilio iustorū et cōgregatione.

Magna opa dñi: requisita in
om̄es voluntates eius. **C**onfes-
sio et magnificētia opus eius:
et iusticia eius manet in seculū
seculi. **M**emoria fecit mirabili
um suorū misericors et misera-

tor dñs: etiam dedit am̄itib; se-

Memor erit in seculū testamēti
sui: virtutē operū suorū annūcia-
bit pp̄lo suo. **U**t det illis heredi-
tate gentiū: opa manū ei⁹ ve-
ritas et iudiciū. **F**iducia om̄ia
mādata eius: cōfirmata ī secu-
lū seculi: facta ī veritate et equi-
tate. **R**edēptionē misit pp̄lo su-
o: mādaunt ī et̄nū testamēti su-
um. **S**anctū et terribile nomē
eius: in et̄nū sapiētis timor dñi.

Intellectus bonus om̄ib; faci-
entib; ei: laudatio eius manet
in seculū seculi. **Alleluia. Alleluia.**

In reuerſione agga et zadi

Beatuſ vir q̄ timet **ane.**
dñm: in mādatiſ eius vo-
let nimis. **P**otus in terra erit

semen eius: generatio rectorū be-
nedict⁹. **G**loria et diuicie in do-
mo eius: et iusticia eius manet
in seculū seculi. **R**ex nū ē in te-
nebris lumen rectis: misericors
et miserator et iustus. **T**orren-
tius homo qui misere⁹ et cōmo-
dat: disponit sermones suos ī
iudicio: q̄a ī eternū nō cōmoue-
bitur. **I**n memoria eterna erit
iustus: ab audicionē mala nō
timebit. **P**aratuſ cor ei⁹ sperare
iudiciū: cōfirmatuſ est cor eius:
nō cōmouebit⁹ donec despiciat
inimicos suos. **D**ispreſuſ dedit
pauperib;: iusticia eius manet
in seculū seculi: cornu eius exal-
tabitur in gloria. **P**eccator vi-
debit et irasce⁹: dentib; suis frenet
et labietur: desideriiū p̄iorū peri-
bit. **Alleluia. Alleluia.**

Laudate pueri dñm: lauda-
te nomē dñi. **S**ic nomē
dñi benedictū: ex hoc nūc et us-
q; in seculū. **A** solis ortu usq;
ad occasum: laudabile nomē
dñi. **E**xcellus sup om̄es gētes
dñs: et sup celos gloria eius.
Quis sicut dñs de⁹ noster: qui
ī altis habitat et humilia respici-
it in celo et in terra. **E**uscitant⁹
a terra inopē: et de stercore erigēs
pauperē. **U**t colloct ei cū p̄n-
cipib;: cū p̄ncipib; pp̄li sui. **U**nū
habitare facit sterilem ī domo:
matre filiorū letante. **Alleluia.**

in exitu israel de **Alleluia.**
 egipto: domus iacob de populo bar-
 baro. **E** acta est in terra sanctifica-
 tio eius: israel portans eam. **Q**uare
 vidit et fugit: iordanis conuer-
 sus est retrorsum. **M**ontes exul-
 tauerunt ut arietes: et colles si-
 cut agni omniū. **Q**uid est tibi ma-
 re quod fugisti: et tu iordanis quia
 conuersus es retrorsum. **M**ontes
 exultastis sicut arietes: et colles
 sicut agni omniū. **F**acie domus
 mota est terra: a facie dei iacob.
Qui conuertit petram in stagna
 aquarum: et rupem in fontes aquarum.
Non nobis domine non nobis: sed
 nomini tuo da gloriam. **S**uper mi-
 sericordia tua et veritate tua: ne-
 quando dicant gentes ubi est deus
 eorum. **O**culus autem noster in celo:
 omnia quaecumque voluit fecit. **S**i-
 mulacra gemmā argenti et aurum:
 opera manuum hominum. **O**culos habent
 et non loquuntur: oculos habent et
 non vident. **A**ures habent et non
 audiunt: nares habent et non ado-
 rabunt. **M**anus habent et non
 palpabunt: pedes habent et non
 ambulabunt: non clamabunt in
 inquietudine sua. **S**imiles illis fiāt
 qui faciūt ea: et omnes qui confidunt
 in eis. **D**omus israel sperauit in domino:
 adiutor eorum et protector eorum est.
Domus aaron sperauit in do-
 mino: adiutor eorum et protector
 eorum est. **Q**ui timet dominum spera-

uerunt in domino: adiutor eorum et p-
 rector eorum est. **D**ominus memor
 fuit nostri: et benedixit nobis. **B**e-
 nedixit domui israel: benedixit do-
 minus aaron. **B**enedixit omnibus
 qui timeant dominum: pusillis tamen maio-
 ribus. **A**dinat dominus super vos: su-
 per vos et super filios vestros. **B**e-
 nedixi vos a domino: qui fecit celum et terram.
Celū et terrā domino: terrā autē dedit
 filiis hominum. **N**on moriamur lauda-
 bunt te domine: neque omnes qui descen-
 dunt in infernum. **E**t id nos qui vi-
 uimus benedicamur domino: et hoc
 nunc et usque in seculum. **Alleluia.**

Dilexi: quia **Alleluia.**
Dominus audiet deus vocem ora-
 tionis mee. **Q**uia indi-
 cauit aurem suam michi: et in
 diebus meis inuocabo. **C**ircū-
 dederunt me dolores mortis:
 et pericula inferni inuenerunt
 me. **T**ribulationem et dolorem
 inueni: et nomen domini inuoca-
 ui. **D**omine libera animam meam: mi-
 sericors dominus et iustus: et deus no-
 ster miserere. **I**nstodiens par-
 uulos dominus: humiliatus sum et li-
 berauit me. **C**onuertere anima mea:
 a iniquitate tua: quia dominus bene-
 fecit tibi. **Q**uia cepit anima mea
 a de morte: oculos meos a lacri-
 mis: pedes meos a lapsu. **P**la-
 rebatur dominus in regione uiuorum.
Alleluia. Alleluia.

Credidi propter quod locutus
sum: ego autem humiliatus
sum nimis. **E**go dixi in recessu
meo: omnis homo mendax. **Q**uid
retribuam domino: pro omnibus quae retri-
buit michi. **C**alceum salutari-
um accipiam: et nomen domini invocabo.

Loba mea domino reddam coram
omni populo eius: preciosa in conspe-
ctu domini mors sanctorum eius. **D**o-
mine quia ego servus tuus: ego
servus tuus et filius ancillae tue.

Irrupisti vincula mea: tibi sacri-
ficabo hostiam laudis: et nomen
domini invocabo. **L**oba mea domino red-
dam in conspectu omnis populi eius: in
atriis domus domini in medio tur-
bis. **A**lleluia. **A**lleluia.

Laudate dominum omnes gentes:
laudate eum omnes populi.
Nomen confirmata est super nos
misericordia eius et veritas domini ma-
niet in eternum. **A**lleluia. **A**lla.

Confitemini domino quoniam bonus
est: quoniam in seculum misericordia eius.

Veniat nunc israel quoniam bonus est: quoniam
in seculum misericordia eius. **V**eniat nunc
domus aaron: quoniam in seculum mise-
ricordia eius. **V**eniat nunc qui time-
nt dominum: quoniam in seculum misericordia eius.

De tribulatione invocavi domi-
num: et exaudivit me in latitudi-
ne domus. **D**ominus michi adiu-
tor: non timebo quod faciat michi
homo. **D**ominus michi adiu-
tor: et ego despiciam inimicos me-

os. **B**onum est confidere in domino:
quoniam confidere in homine. **B**onum est spe-
rare in domino: quoniam sperare in prin-
cipibus. **M**ultae gentes circumven-
erunt me: et in nomine domini quia volens sum
in eos. **C**ircumdantes circumde-
runt me: et in nomine domini quia volens
sum in eos. **C**ircumderunt me

sicut apes: et exarsit sicut ignis
in spinis: et in nomine domini quia
volens sum in eos. **I**mpulsus
succensus sum ut caderem: et dominus
suscipit me. **F**ortitudo mea et
laus mea dominus: et factus est michi
in salutem. **L**ex exultationis et
salutis: in tabernaculis iustorum.

Decreta domini fecit virtutem: decre-
ta domini exaltauit me: decreta domini
fecit virtutem. **N**on moriar sed
vivam: et narrabo opera domini. **A**l-
ligans castigavit me dominus:

et morti non tradidit me. **A**peri-
te michi portas iustitiae: ingressus
sum in eas. **C**onfitebor domino: hec por-
ta domini iusti intrabunt in eam. **C**on-
fitebor tibi quoniam exaudivisti me: et
factus es michi in salutem. **L**api-

dem quem reprobaaverunt edificave-
res: hic factus est in caput angu-
li. **D**omino factum est istud: et est
mirabile in oculis nostris. **N**ec est
dies quam fecit dominus: exultemus et
letemur in ea. **D**omine saluum me
fac: o domine bene prospere:

benedictus qui vivit in nomine domini.
Benediximus vobis de domo

dñi: deus dñs et illuxit nobis.

Constituere diē solennē in cō-

denis: usq; ad cornu altaris.

Deus meus es tu et cōfitebor

tibi: deus me⁹ es tu et exaltabo

te. **C**onfitebor tibi qm̄ exaudi-

sti me: et factus es michi in salu-

tem. **C**onfitemini dño qm̄ bo-

nus: qm̄ in scdm̄ misericordia eius.

Alleluia. *Ant. Neph.*

Beatī immaculati in via: qui

ambulāt ī lege dñi. **E**

ad q̄ secutant̄ testimonia eius:

in toto corde requirūt eū. **N**ō

nū q̄ opant̄ iniquitatē: ī vno eis

ambulauerūt. **C**um mandasti:

mandata tua custodiri nimis.

Aniā dirigant̄ vie mee: ad cu-

stodiēdas iustificationes tuas.

Cum nō cōfundar: tū p̄spice-

ro in om̄ib; mādatīs tuis. **N**ō

fictor tibi in directione cordis:

ī eo q̄ didici iudicia iusticie tue.

Iustificationes tuas custodiā:

nō me derelinquas usquequaq;

in quo corrigit. *Ant.*

adolescentior viā suā: in custo-

diendo sermones tuos. **I**n to-

to corde meo exquisivi te: ne re-

pellas me a mādatīs tuis. **I**n

corde meo abscondi eloquia tua:

ut nō peccē tibi. **B**enedictus es

dñe: doce me iustificationes tu-

as. **I**n labiis meis: p̄nūciaui

oīa iudicia oris tui. **I**n via te-

stimonijs tuis delectat⁹ sum:

sicut in om̄ib; diuinis. **I**n mā-

datīs tuis exercebor: et cōsidera-

bo vias tuas. **I**n iustificatio-

nib; tuis meditabor: non obli-

viscar sermones tuos. *Ant.*

Recitabit seruo tuo: unifi-

cata me et custodiā sermo-

nes tuos. **C**ustodia oculos meos:

et cōsiderabo mirabilia de lege tu-

a. **I**ncola ego sū in terra: non

abscondas a me mandata tua.

Concupiuit aīa mea cōsidera-

re iustificationes tuas: in om̄i

tēpore. **I**nrepassi superbos:

maledicti q̄ dēclināt a mādatīs

tuis. **T**uice a me opprobriū et

contemptū: q̄a testimonia tua

requisivi. **C**um sederūt prin-

cipes et adūsūm me loquebant̄:

seruus aut̄ tuus exercebat̄ in i-

ustificationib; tuis. **I**am et testi-

monia tua meditatio mea est:

et cōsilium meū iustificationes tue.

Adhesi p̄am. *Delect.*

mento aīa mea: unifica-

me scdm̄ verbum tuū. **V**ias me-

as enūciaui et exaudisti me: do-

ce me iustificationes tuas. **C**um

iam iustificationū tuarū instrue-

re: et exercebor in mirabilib; tuis.

Concupiuit aīa mea p̄-

cedio: cōfirma me in verbis tuis.

Cum iniquitatis amoue a me:

et de lege tua miserece mei. **V**i-

am veritatis elegi: iudicia tua

non sum oblitus. **A**dhesi testi-

monijs tuis dñe: noli me cōfū-
dere. **U**iam mādatorū tuorū cu-

Rueri: nū dilatasti cor meū. **H**e-
rege m pone michi dñe viā
iustificatiōnū tuarū: et re-
quira eā semp. **A** michi intel-
lectū et scrutabor legē tuā: et cu-
stodiā illam in toto corde meo.

Reduc me in servitū mādatorū
tuorū: quia ipam volui. **I**ndi-
na cor meū in testimonia tua:
et nō in anariciā. **A**uerte oculos
meos ne videāt vanitatē: i via
tua vivifica me. **A**ttue seruo
tuo eloquiū tuū: in amore tuo.
Amputa opprobriū meū quā
suspiciatus sum: quia iudicia tua
iocūda. **A**tte cōcupiui mādā-
ta tua: in equitate tua vivifica

Et veniat sup. **U**iam me-
me misericōdia tua dñe: salu-
tare meū scdm eloquiū tuum.

Aet respōdebo reprobrātib; mi-
chi verbū: quā speravi in sermo-
nib; tuis. **A**ne auferas de ore
meo verbū occisoris usquequa-
q;: quia in iudicijs tuis suspexi:
in **A**et custodiā legē tuā semp:
in seculū et in seculū seculi. **A**et
ambulabā in latitudine: quia
mandata tua requisivi. **A**et lo-
quebar: in testimonijs tuis in
cōspectu regum: et nō cōfunde-
bar. **A**et meditabar: in mādā-
tis tuis quā dilexi. **A**et levavi ma-
nus meas ad mandata tua quā

dilexi: et exercebor in iustificatiō-
nib; tuis. **Psalm.**

Memor esto verbi tui seruo
tuo: in quo michi spem
didisti. **I**te me cōsolata est in-
humilitate mea: quia eloquiū tu-
um vivificavit me. **S**upbi in-
que agebant usquequaq; a le-
ge autem tua nō declinavi. **M**e-
mor fui iudiciorū tuorū a seculo
dñe: et cōsolat⁹ sum. **A**etfectio
tenuit me: pro peccatorib; derelin-
quētib; legē tuā. **A**et inestimabiles
michi erant iustificationes tue:
i loco peregrinatiōis tue. **M**e-
mor fui nocte nominis tui dñe:
et custodiui legē tuā. **I**te facta
est michi: quia iustificationes tu-
as requisivi. **Psalm.**

Porno mea dñe: dixi iustis
dñe legē tuā. **O**periet⁹
sum facie tuā in toto corde me-
o: miserere mei scdm eloquiū
tuū. **A**et cogitavi vias meas: et
cōverti pedes meos in testimo-
nia tua. **A**et paratus sum et non
sum turbat⁹: ut custodiā man-
data tua. **A**et iures peccatorū dereli-
plexi sum: et legē tuam nō
sum oblitus. **M**edia nocte sur-
gebā ad cōfitendū tibi: sup iudi-
cia iustificationes tuas. **A**et accipis
ego sum oīm iniquitū me: et cu-
stodiui mandata tua. **M**iseri-
cordia tua dñe plena est terra:
iustificationes tuas docet me.

Bonitatem fecisti cum **Thedi**
seruo tuo dñe: scdm ver-
bum tuum. **B**onitatem et discipli-
nam et scientiam doce me: quia in man-
datis tuis credidi. **P**erit quibus hu-
miliare ego deliqui: propterea e-
loquium tuum custodivi. **B**onus
eris mihi in bonitate tua doce me
iustificationes tuas. **M**ultipli-
cata est super me iniquitas superbo-
rum: ego autem in toto corde meo
scrutabor mandata tua. **V**o-
gularum est sicut lac cor eorum: ego
vero legem tuam meditatus sum.

Bonum michi quia humiliasti
me: ut discam iustificationes tuas.
Bonum michi lex oris tui: super
milia auri et argenti. **Ioth.**

Manus tue fecerunt me et
blasphemerunt me: da mi-
hi intellectum ut discam manda-
ta tua. **Q**ui timet te videbunt me
et letabuntur: quia in verba tua su-
persperavi. **C**ognovi dñe quia
requiras iudicia tua: et in verita-
te tua humiliasti me. **F**iat mi-
sericordia tua ut consoler me: se-
cundum eloquium tuum seruo tuo.

Veniunt michi miserationes tu-
e et viam: quia lex tua meditatio
mea est. **C**onfundantur superbi
quia iniuste iniquitatem fecerunt in me
ego autem exercebor in mandatis
tuis. **C**onvertantur michi timētes
te: et qui novērunt testimonia tua.
Fiat cor meum immaculatum in iu-

stificationibus tuis: ut non confundar.

Confecit in **Capli.** dar-
salutari tuum anima mea: et in
verbum tuum supersperavi. **C**onfec-
runt oculi mei in eloquium tuum:
dicentes quando consolaberis me.
Cum factus sum sicut vitum in
pruina: iustificationes tuas non
sum oblitus. **P**eciores sunt dies
serui tui: quando facies de persecu-
toribus meis iudicium. **C**ontraxerunt
michi iniqui fabulationes: sed
non ut lex tua. **C**um mandata
tua veritas: iniqui persecuti
sunt me adnuvia me. **C**onculon-
nus consumaverunt me in terra:
ego autem non deliqui mandata
tua. **C**onsecutus misericordiam tuam
vivifica me: et custodiam testimonia
ora tui. **Amen.**

In seculum dñe: verbum tuum permanet
in celo. **I**n generatione et ge-
neratione veritas tua: fundasti
terram et permanet. **C**onfirmatione
tua persecutatur dies: quoniam omnia
serviunt tibi. **V**isi quod lex tua me-
ditatio mea est: nunc forte possē
in humilitate mea. **I**n eternum
non obliviscar iustificationes
tuas: quia in ipsis vivificasti me.
Cum sum ego saluum me fac:
quia iustificationes tuas requi-
siui. **C**onspiciantur peccatores
ut perderent me: testimonia tua
intellectus est. **C**um omnis consumationis
vidi finem: latum mandatum tuum

nimis.

Mem.

Quomodo dilexi legem tuam domine: tota die meditatio mea est. **S**uper inimicos meos prouocauit me fecisti mandata tua: quia in eternum michi est. **S**uper omnes doctores me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. **S**uper senes intellexi: quia mandata tua quesui. **A**b omni uia mala prohibui pedes meos: ut custodiam uerba tua. **I**udiciis tuis non declinaui: quia tu legem posuisti michi. **Q**uam dulcis a faucibus meis eloquia tua: super uisceribus meis. **M**andatis tuis intellexi: propterea odium omnium uiam iniquitatis.

Luxuria pedibus meis uerbum tuum: et lumen seminis meis. **I**uravi: et statui custodire iudicia iusticie tue. **H**umiliatus sum usquequaque: domine uiuifica me secundum uerbum tuum: uoluntaria operis mei beneplacita fac domine: et iudicia tua doce me. **A**nima mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus. **P**osuerunt peritores laqueum michi: et de mandatis tuis non erravi. **N**on credita te a quesui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. **I**ndinaui cor meum ad faci-

Faciendas iustificationes tuas in eternum: propter retributionem. **A**n-

In quos odio habui: et legem tu-

am dilexi. **A**d uictor et susceptor inuisus es mihi: et in uerbum tuum super speravi. **N**on declinate a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. **S**uscipe me secundum eloquium tuum et uiam: et non confundas me ab expectatione mea. **A**d iuuua me et saluum meo: et meditabor in iustificationibus tuis semper. **P**eruenisti omnes discordes a iudiciis tuis: quia iniusta cogitatio eorum. **R**euertentes reputavi omnes peritores recte: deo dilexi testimonia tua. **N**on suffragere amore tuo carnes meas: a iudiciis tuis non sum timui. **S**ancti-

Isti iudicium et iusticiam: non tradas me calumniis meis. **S**uscipe seruum tuum in bonum: non calumnet me superbi. **N**ili mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iusticie tue. **H**ec tu seruo tuo secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. **S**eruus tuus sum ego: da michi intellectum ut sciam testimonia tua. **T**empus faciendi domine: dilexi pauca legem tuam. **I**deo dilexi mandata tua: super aurum et hyssopum. **R**epropterea ad omnia mandata tua dirigebam: omnem uiam iniquam odio habui. **S**an-

Dirabilia testimonia tua: ideo scrutata est anima mea. **R**elatio sermonum tuorum illuminat: et intellectum dat paru-

lis. **O**s meū apuī ⁊ attraxi spi-
ritū: q̄a mādata tua dēderabā.

Aspice in me et miserere mei:
scdm iudiciū diligentiū nomē
tuū. **R**ectos nicos dirige scdm
dū eloquiū tuū: et non dñetur
mei om̄s iniusticia. **R**edime
me a calūnijs hōm: ut custodi-
am mādata tua. **H**anc tuam
illumina sup seruu tuū: et doce
me iustificationes tuas. **A**xi⁹
aqua: deduxerūt oculi mei: qui-
a nō custodierūt legē tuā. **P**ue-

Iustus es dñe: et rectū iudiciū
tuū. **M**andasti iusticiā testimo-
nia tua: et veritatē tuā nimis.

Abscece me fecit zelus meus:
q̄a obliui sunt verba tua iunni-
a mei. **L**ignū eloquiū tuū ve-
hement: ⁊ seruus tuus dilexit il-
lud. **A**doleſcētulus sum ego ⁊
rōtemp⁹: iustificationes tuas
nō sum obliu. **I**usticia tua
iusticia in eternū: et lex tua veritas.
Tribulatio ⁊ angustia in-
uenerūt me: mādata tua medi-
tatio mea ē. **A**gnitas testimo-
nia tua in eternū: intellectum da
michi et uiuam. **S**ax.

Clamauī ī toto corde gau-
di me dñe: iustificationes
tuas requirā. **C**lamauī ad te
et saluū me fac: ut custodiam
mādata tua. **P**eruenī ī matu-
ritate et clamaui: in uerba tua
supſpectaui. **P**reueniūt oculi

mei ad te dilucto: ut meditarer
eloquia tua. **A**uētem meā audi
scdm misericordiā tuā dñe: et scdm
iudiciū tuū uiuifica me. **A**ppro-
pinauerūt psequētes me ini-
q̄tati: a lege autē tua lōge facti
sunt. **P**rope es tu dñe: ⁊ om̄es
uit tue ueritas. **L**unio cognō-
ui de testimonijs tuis: q̄a in eter-
num fundasti ea. **C**oph.

Vide humilitatē meā ⁊ripe
me: q̄a legē tuā non sum
obliu. **I**udica iudiciū meū et
redime me: pp̄ eloquiū tuū ui-
uifica me. **L**onge a p̄corib⁹
salus: q̄a iustificationes tuas
nō requirerūt. **M**iserere me mis-
ere dñe: scdm iudiciū tuū uiuifi-
ca me. **M**ulti q̄ psequuntur me
et tribulāt me a testimonijs tu-
is nō dedinaui. **Q**uid p̄uaria-
tes et tabescebā: q̄a eloquia tu-
a nō custodierūt. **V**ide quā mā-
data tua dilexi: dñe in misericordiā
tua uiuifica me. **P**rinapiū uer-
bor tuor ueritas: ī eternū om̄-
nia iudicia iusticie tue. **I**hes.

Prinapies p̄secuti sunt me
gratis: ⁊ a uerbis tuis for-
midauit cor meum. **L**etabor e-
go sup eloquia tua: sicut q̄ inue-
nit spolia multa. **I**niquitatem
odio habui ⁊ abominat⁹ sum
legem autē tuā dilexi. **R**ep̄tes
in die laudē dei tui: sup iudici-
a iusticie tue. **P**ax in te diligē

lib: legem tuā: et nō est illis scā-
dalu. **A**spexit bā salutare tu-
um dñe: et mādara tua dilexi.
Custodivit aīa mea testimoni-
a tua: et dilexit ea vehementer.
Retruavi mandata tua et testi-
monia tua: qā omēs viē mee ī
cōspectu tuo. **Thau.**

Appropinquet dēptatio me-
a in cōspectu tuo dñe: iux-
ta eloquiū tuū da michi ītellec-
tum. **I**niret postulatio mea ī
cōspectu tuo: secundū eloquiū
tuum eripe me. **R**udabunt
labia mea pinnū: cum docueris
me iustificaciones tuas. **P**ro-
nuntiabit lingua mea eloqui-
um tuū: qā oīa mandata tua
equitas. **F**iat man⁹ tua ut sal-
uet me: qm mādara tua elegi.
Concupiui salutare tuū dñe:
et lex tua meditatio mea ē. **U**-
uet aīa mea et laudabit te: et iu-
dicia tua admirabunt me. **R**

Asum oblitus. **Canticū 50.**
Ad dñm cū tribularet cla-
mam et exaudiuit me. **P**ne li-
bera aīam meā a labijs inq̄s:
et a lingua dolosa. **Q**uid datur
tibi aut qd apponatur tibi: ad li-
guā dolosam. **A**gite potētis
acutē: cum carbonibz desolato-
rijs. **N**eu michi quia nicolatus
meus, plangatus est: habitavi

nū habitātibz cedar: multū īco-
la fuit aīa mea. **Q**um hīs qui
oderāt pacē etiam pacificus: cū
loquebar illis impugnabant
me gratis. **Canticū gradui.**

Atravi oculos meos ī mō-
tes: unde veniret auxiliū
michi. **A**uxiliū meū a dño: qui
fecit celū et terrā. **N**on de in cō-
motionē pedū tuū: neq; dormi-
tet qui custodit te. **N**ec nō dor-
mitabit neq; dormiet: q custodit
isrl. **D**ominus custodit te:
dñs pectus tua sup manū dex-
terā tuā. **P**er diē sol nō uret te:
neq; luna p noctē. **D**ominus
custodit te ab omni malo: cu-
stodiat aīam tuā dñs. **D**omi-
nus custodiat introitum tuū et
exitū tuū: ex hoc nūc et usq; in
seculum. **Canticū gradui.**

Atratus sum in hīs que
dicta sunt michi: in do-
mū dñi ibim⁹. **N**ūc
erāt pedes nostri: in artibz tuis
ihrlm. **I**herusalē que edificat
ut ciuitas: cui⁹ participatio nō
in idipm. **I**lluc etiā ascenderūt
tribz tribus dñi testimoniu isrl:
ad cōfiteūdū nomī dñi. **Q**uia il-
lic sederūt sedes ī iudicio: sedes
sup dorū dauid. **R**ogate que
ad pacē sunt ihrlm: et abundan-
tia diligētibz te. **F**iat pax ī vir-
tute tua: et abundātia in iuribz
tuis. **P**ropi fies meos et proxi

mos meos: loquebar pacē de
te. **Prop̃ domū dñi dei nr̃i: q̃s-**
in bona tibi. Cantū graduū.

Ad te leuavi oculos meos:
q̃ habitas in celis. **Acce-**
sunt oculi serui: in manib⁹
dñorū suorū. **Sicut oculi aelle**
in manib⁹ dñe sue: ita oclī nr̃i
ad dñm deū nr̃m donec misere-
atur nr̃i. **Discrete nr̃i dñe mise-**
rere nr̃i: q̃a multū repleti sum⁹
despectione. **Quia multū reple-**
ta est aīa nr̃a: opprobriū abun-

Nisi q̃a dñs **Cantū gradū. dd.**
erat in nobis dicit nunc
isrl: nisi q̃a dñs erat in nobis.
Qui exurgeret hoīes in nos:
forte viuos deglutissēt nos.
Qui irasceret furor eorū ī nos:
forsitā aque absorbuissēt nos.
Corruerem p̃cāsum aīa nr̃a:
forsitā p̃cāssēt aīa nr̃a aquā
intolerabilē. **Benedictus dñs:**
q̃ nō dedit nos in captiōē dñi-
bus eorū. **Anna nr̃a sicut pas-**
cer exerta est: de laqueo venanti-
um. **Laqueus contritus est: et**
nos liberati sumus. **Adutori-**
um nostrū in noīe dñi: qui fecit
celum et terram. **Cantū gradū.**

Qui confidit ī dño sicut mōs
syon: nō commouebit̃ in tē-
mū q̃ habitat in iherlm. **Quia**
in circuitu eius: et dñs in circui-
tu ppli sui ex hoc nūc et usq; in

seculū. **Quia nō relinquit dñs**
virgā p̃ccorū sup sortē iustorū:
ut non extendāt iusti ad iniquita-
tem man⁹ suas. **Excitat dñe:**
bonis et rectis corā. **Relinquit**
autē in obligaciones adducet
dñs cū opantib⁹ iniquitatē: pax
super isrl. **Cantū graduū.**

In conuēntendo dñs captiuitatem
isrl: facti sumus sicut desolati.
Quia repletū ē gaudio os no-
strū: et lingua nr̃a in exultatione.
Quia dicit inī gētes: magnifi-
cavit dñs facere cū eis. **Magis**
ficauit dñs facere nobiscū: facti
sumus letantes. **Conuertere do-**
mine captiuitatē nostrā: sicut
corrēs in austro. **Qui semināt**
in lacrimis: in exultatione me-
ret̃. **Miseres ibāt et flebāt: mis-**
eres semina sua. **Quia uenit au-**
tem uenit cū exultatione: por-
tans manipulos suos. **Cantū gradū.**

Nisi dñs edificauit **salom̃**
domū: inuanū labora-
uerūt q̃ edificauit tam.
Nisi dñs custodierit ciuitatem:
frustra uigilat q̃ custodit tam.
Manū est uobis ante lucē sur-
gere: surgite postq; sederitis q̃
ināditatis panē doloris. **Qui**
dedit dilectis suis somnū ecce
hereditas dñi: filij mīeres fructus
uītis. **Sicut sagittae ī ira**
no potentis: ita filij excussorū.
Beatus uir q̃ impleuit desiderii

um suū et ip̄is: nō cōfundit̄ tū
loquē in inimicis suis in porta.

Beni om̄es *Cant. grad.*
q̄ timet dñm: q̄ ambulat in
vīs ei⁹. *Labores manū tua-*
rū q̄a manducabis: beat⁹ es et
bene tibi erit. *Uxor tua sicut vi-*
tis abundāns: in laterib⁹ domus
tue. *Fili⁹ tui sicut novelle oli-*
uay: in circuitu mēse tue. *Et*
sic benedicet homo: q̄ timet do-
minū. *Benedicat tibi dñs et sy-*
on: et videas bona iher⁹l̄m om̄i-
bus diebus vite tue. *Et videas*
filios filiorū tuorū: pacem sup
israhel. *Cant. graduum.*

Epe repugnaverunt mi a
iuventute mea: dicat nunc
isrl̄. *Epe repugnaverūt me a*
iuventute mea: et nū non potue-
runt mihi. *Supra dorsū meū*
fabricaverūt p̄ccatores: plonga-
verūt iniquitatē suā. *Domine*
iust⁹ cōcidit reueres p̄ccatores: cōfu-
dant et convellant̄ retrorsū oēs
q̄ oderūt syon. *Ei⁹ sicut semū*
rectorū: q̄ p̄ul q̄: euellat̄ et aruit.
Et quo nō implebit manū suā
q̄ meret: et sinū suū q̄ manipu-
los colliget. *Et* non dixerūt q̄
p̄ccabāt benedictio dñi super
vos: benedixim⁹ vobis in noīe
domini. *Cant. graduum.*

Dep̄fūdīs clamaui ad te
dñe: dñe exaudi vocē me-
am. *Ei⁹ aures tue intendēs:*

in vocē d̄p̄tationis mee. *Et in*
iqtates obseruaberis dñe: dñe
q̄s sustinebit. *Via apud te p-*
piciatō est: et p̄pter legē tuā su-
stinui te domine. *Et* iustituit aīa
mea in verbo ei⁹: speravit aīa
mea in dño. *Et* custodia natu-
rā usq; ad noctē: speret isrl̄ in
dño. *Via apud dñm misericō-*
dia: et copiosa apud eū red̄p̄tio.
Et ip̄e redimet isrl̄: et om̄ibus
iniquitatib⁹ ei⁹. *Cant. grad. 111.*

Domine nō est exaltatū dñ.
cor meū: neq; clati sunt o-
culi mei sup me. *Et* neq; ambla-
ui in magnis: neq; in mirabili-
b⁹ sup me. *Et* nō humiliē sci-
ficari: sed exaltavi aīam: et ex-
altat⁹ ablat⁹ est sup mētem
suā: ita retributō in aīam meā.
Et p̄ccet isrl̄ in dño: et hoc nūc
et usq; in seculū. *Cant. grad.*

Domine dñe *graduum.*
dauid: et oīs māliti-
dinis eius. *Sicut iura-*
uit dño: ponū ponit deo iacob.
Et introiero in tabernaculū do-
mus mee: si ascendero in locū
sanctū meū. *Et* dederō somnū o-
culis meis: et palpebris meis
dormitionē. *Et* requiē tēpo-
rib⁹ meis: donec iurā lōnī do-
mino tabernaculū deo iacob.
Et ecce audiunt⁹ rā in effrata: i-
uerimus rā in rāpis silur. *In-*
troibim⁹ in tabernaculū eius:

adorabim⁹ in loco ubi steterūt
pedes ei⁹. **E**rgo dñe in requi-
em tuā: tu et archa sanctificati-
onis tue. **A**ccedentes tui indu-
ant⁹ iustitia: et sancti tui exultet.
Propt̃ dauid seruū tuū: non
auitas faciem ep̃i tui. **I**urauit
dñs dauid veritatem et non fru-
strabit⁹ eum: de fructu ṽtris tui
ponā sup sedē tuā. **I** custodi-
rit filij tui testamētū meū: et ce-
rimoniam meā sicut q̃ doctus eos.
Et filij eorū usq; in sc̃m: sedebūt
sup sedem tuā. **Q**uoniam elegit
dñs syon: elegit eā in habitati-
onē sibi. **E**cce requies mea in se-
culū sc̃culi: hic habitabo quā e-
legi eā. **U**idit⁹ eius benedictio
benedictā: pauperes ei⁹ saturabo
panib; **A**ccedentes ei⁹ induā
salutari: et sancti eius exultati-
one exultabūt. **I**lluc p̃ducam
cornu dauid: parauit lucinā ep̃o
meo. **I**nimicos ei⁹ induā confu-
sione: super ip̃m aut̃ efflorescit
sanctificatio mea. **Canticum**
Ecce quā bonū **graduum.**
et quā iocūdu: habitare
fr̃es in unū. **S**icut unguētū in ca-
pite: qđ descendit in barbā bar-
bā aaron. **Q**uod descendit in
orā vestimētū ei⁹: sicut ros her-
mā qđ descendit in montē syon.
Quoniam illic mādauit dñs be-
nedictionē: et unā usq; in sc̃m.
Canticum graduum. 2.

Ecce nunc benedicite dñm.
oēs serui dñi. **Q**ui statis
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dñi
nr̃i. **I**n noctib; et tollite man⁹
ṽras in sancta: et benedicite do-
minū. **E**t meditari te dñs et syon:
qđ fecit celū et terrā. **Glossa.**
Laudate nomē dñi: lauda-
te seruū dñm. **Q**ui statis
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dñi
nr̃i. **L**audate dñm qđ bon⁹ do-
min⁹: psallite nomē ei⁹ quā su-
auē. **Q**uoniam iacob elegit sibi
dñs: isrl in possessionem sibi.
Quia ego cognoui qđ magn⁹
est dñs: et deus noster p̃ omnib;
dñs. **M**ulta quęcumq; voluit
dñs fecit in celo et in terra: in ma-
ri et in omnib; abissis. **D**ucēs
nubes ab extremo terre: fulgu-
ra ut pluuia fecit. **Q**ui p̃ducit
ṽetros de thesauris suis: qđ p̃cis-
sit primogenita egypti ab hoīe
usq; ad pecus. **M**isit signa et
prodigia in medio tui egypte:
in pharaonē et in om̃es seruos
eius. **Q**ui percussit gētes multas:
et occidit reges fortēs. **C**on re-
gem amorreorū et de regē basā:
et om̃ia regna chanaan. **E**t de-
dit terrā eorū hereditatē: heredi-
tatē isrl p̃p̃lo suo. **D**omine no-
men tuū in eternū: dñe memo-
riale tuū in generatione et gene-
rationem. **Q**uia iudicabit dñs
p̃p̃lū suū: et in seruis suis de p̃ca

bitur. **I**mulata gentium argen-
tum et aurum: opera manuum hominum.
Qui habet et non loquitur: os
habet et non videt: **l**ures ha-
bet et non audit: neque enim est spi-
ritus in ore ipsorum. **I**mulis illis
fiat quod faciunt ea: et omnes qui confidunt
in eis. **D**omus israel benedicite
domino: domus aaron benedicite do-
mino. **D**omus leui benedicite
domino: quod amaris domini benedicite
domino. **B**enedictus dominus de syon:
qui habitat in iherusalem. Alleluia.
Confitemini domino. **Alleluia**
qui bonus: qui in eternum mi-
sericordia eius. **C**onfitemini de-
o deorum: qui. **C**onfitemini domino
dominus: qui. **Q**ui facit mirabili-
a magna solus: qui. **Q**ui fecit
celos in intellectu: qui. **Q**ui fir-
mauit terram super aquas: quoniam.
Qui fecit luminaria magna:
quoniam. **S**ole in potestate diei:
quoniam. **L**una et stellas in po-
testate noctis: quoniam. **Q**ui per-
cussit egypum cum primogenitis
eorum: quoniam. **Q**ui eduxit israel
de medio eorum: quoniam. **I**n
manu potentis et brachio recti-
so: quoniam. **Q**ui diuisit mare
rubrum in diuisiones: quoniam.
Qui eduxit israel per medium eius: qui.
Qui percussit pharaonem et virtu-
tem eius in mari rubro: quoniam.
Qui traduxit populum suum per desertum:
quoniam. **Q**ui percussit reges

magnum: quoniam. **Q**ui occidit re-
ges fortes: qui. **Q**ui regem a-
morcorum: qui. **Q**ui regem ba-
san: qui. **Q**ui dedit terram eorum he-
reditatem: qui. **I**hereditatem israel
seculo suo: qui. **Q**uia in humili-
tate nostra memor fuit nostri: qui.
Qui redemit nos ab inimicis no-
stris: quoniam. **Q**ui dat escam om-
ni carni: quoniam. **C**onfitemini
deo rebus: quoniam. **C**onfitemini
domino dominus: qui in eternum miseri-
cordia eius. **Psalmus per ieremiam.**
Super flumina babilonis il-
lic sedimus et fleuimus: dum
recordamur tui syon. **I**n sa-
lab: in medio eius: suspensimus
organa nostra. **Q**uia illic interro-
gauerunt nos quod captiuos duxerunt
nos: verba rationum. **Q**ui
abduxerunt nos: ymnus cantate
nobis de canticis syon. **Q**uoniam
cantabimus canticum domini: in terra
aliena. **S**i oblitus fuero tui ihe-
rusalem: obliuioni tradere decreta mea.
Adhaereat lingua mea fauibus
meis: si non meminero tui.
Si non proposuero tui iherusalem:
principio letitiae mee. **M**emor es-
to domine filios edom: in die iherusalem.
Qui dixerunt remanete remanete:
usque ad fundamentum in ea. **A**lpha
babilonis misera: beatus qui
retribuet tibi retributionem tuam
quam retribuisti nobis. **B**eatus
qui retribuit: et allidet paruulos

suos ad peccatū. *Psalmus David.*

Confitebor tibi dñe ī toto corde meo: quā audi-
stī verba oris mei. *In*
conspetu angelorū psallā tibi:
adorabo ad templū sanctū tuū
et cōfitebor nomī tuo. *Super*
misericordia tua et veritate tua: quā
magnificasti sup omne nomen
sanctū tuū. *In* quacūq; die
inocruero te gaudi me: multi-
plicabis in aīa mea virtutem.
Confiteāt tibi dñe oēs reges tē-
re: qā audierūt verba oris tui.
Et cācēt in vīs dñi: quā mag-
na est gl'ia dñi. *Quoniam* excel-
sus dñs et humilia respicit: et al-
ta a lōge cognoscit. *Et* ambu-
lauero in medio tribulationis
municabis me: et sup irā inimi-
corū tuorū extendisti manū tuā:
et saluum me fecit dextera tua.
Domine retribuet p me: do-
minet misericordia tua ī seculū: opa
manū tuas ne despicias. *In fine.*
Domine pro *Psalmus David.*
basti me et cognouisti me
tu cognouisti sessionem meā et
resurrectionem meam. *In*tel-
lexisti cogitationes meas de lō-
ge: sententiam meam et funiculū
meū inuestigasti. *Et* omnes vias
meas prouidisti: qā nō ē scemo ī
līgua mea. *Ecce* dñe tu cognou-
isti omnia nouissima et aeterna:
tu formasti me et posuisti sup

me manū tuā. *Mirabilis* facta
est sciētia tua et me: confortata
est et nō potero ad eam. *Quia*
ibo a spiritu tuo: et quo a facie
tua fugiā. *Et* ascendero in celū
tu illis es: si descendero ī infernū
ades. *Et* sumptero pēnas me-
as diluculo: et habitauerō ī re-
tenuis maris. *Quoniam* illuc man-
tua deducet me: et tenebit me dex-
tera tua. *Et* dixi foris tenebre
cōcultabūt me: et nox illumina-
tio mea in delicijs meis. *Quia*
tenebre nō obfcurabunt a te: et
vox sicut dies illuminabit: sicut
tenebre et ita et lūmē et. *Quia*
tu possedisti renes meos: susce-
pisti me de utero matris mee. *Con-*
fitebor tibi qā terribiliter magni-
ficat⁹ es: mirabilia opa tua: et
aīa mea cognoscat munus. *Et*
est occultatū os meū a te qd fe-
cisti in occulto: et substantia me-
a in inferiorib; tē. *In* pfectū
meū viderūt oculi tui: et ī libro
tuo nō scribent: dies formabū-
tur et nemo in eis. *Quia* autē
numis honorificati sunt amici
tui deus: nimis confortat⁹ est pñ-
cipat⁹ eorū. *Et* numerabo eos
et sup arenā multiplicabuntur:
resurrexi et adhuc sum tecū. *Et*
occideris deus peccatores: vici san-
guinū declinare a me. *Quia* di-
nas in cogitatione: accipiant
ī vanitate ciuitates suas. *Et* o

ne q̄ oderūt te dñe oderā: et sup
inimicos tuos tabescebā. **¶** re-
fecto odio oderā illos: inimici
facti sunt michi. **¶** roba me de-
us et scito cor meū: interrogā me
et cognosce semitas meas. **¶** et
vide si via iniquitatis in me est: et
redue me in via eterna. **In fine ps**

Qripe me dñe ab hoste **dauid**
malo: a viro iniquo reipe
me. **¶** Qui cogitauerūt iniquitate
in corde: tota die constituebāt p̄li-
a. **¶** Rurūt linguā suā sicut ser-
pētes: venenū aspēdū sub labi-
is eorū. **¶** Custodi me dñe de ma-
nu p̄ccatoris: et ab hominib; iniquis
reipe me. **¶** Qui cogitauerūt sup-
plātare gressus meos: abscon-
derunt supbi laqueū michi. **¶** et
funes ceciderūt in laqueū: iux-
ta iter scādalu posuerūt michi.
¶ Rex dñs de⁹ me⁹ es tu: exau-
di dñe vocem deprecationis mee.
¶ dñe dñe ut⁹ saluus me: obū-
brasti sup caput meū i die belli.
¶ Non tradas me dñe a delictis
o meo p̄ccatori: cogitauerūt con-
tra me: ne derelinquas me ne for-
te exaltent. **¶** Caput circum⁹ co-
rum: labor labiorū iporū opiet
eos. **¶** Adit sup eos carbonēs:
in ignē deiciēs eos: in miseris
nō subsistēt. **¶** Ut linguosus nō
diriget in ira: virū iniustū ma-
la capiet in interitū. **¶** Cognoui
q̄a faciet dñs iudiciū inopis: et

vindictā pauperū. **¶** Verūtamē
iusti confitebunt⁹ nemini uo: et ha-
bitabunt recti cum pulis uo.

Domine psalm⁹ dauid.
¶ clamaui ad te exaudi me:
intende vocē mee cū clamaue-
ro ad te. **¶** Irigat⁹ oratio mea sicut
incensum in conspectu tuo: eleuā-
o manū mearū sacrificiū vesp-
tinū. **¶** Domine dñe custodiam o-
ri meo: et ostiū meū stātic labiis
meis. **¶** Nō deducēs cor meū in
verba malicie: ad recusandas
recusationes i p̄ccatis. **¶** Quia ho-
minib; operantib; iniquitatē: et nō
cōmunicabo cum electis eorū.
¶ Corripiet me iust⁹ in misericōdia
et increpabit me: oleū autē p̄ccā-
tis nō impinguet caput meum.
¶ Quoniam adhuc et oratio mea
in beneplacito eorū: absorpti
sunt iuncti petre iudices eorū.
¶ Audiet verba mea quā potue-
runt: sicut crassitudo fce rupta
est sup terrā. **¶** dissipata sunt os-
sa nra sicut infernū: q̄a ad te do-
mine dñe oculi mei: i te speraui
nō auferas aīam meā. **¶** Custo-
di me a laqueo quē stauerunt
michi: et a scādalis operantiū in-
iquitatē. **¶** Adit i reticulo ei⁹ p̄cc-
tatores: singulariter sum ego
donec trāscā. **Intellectus dauid**
¶ cum esset in spelunca oratio.

Quoniam ita ad dominū cla-
maui: voce mea ad do-

minu deprecatus sum. **I**n fundo in
conspetu tuorum orationem meam: re-
bulationem meam ante ipsum pronun-
tio. **I**n deficiendo te me spiritum
meum: et tu cognovisti semitas
meas. **I**n via hac qua ambulabam:
absconderunt laqueum michi.
Considerabam ad dexteram et vide-
bam: et non erat qui cognosceret me.
Non est fuga a me: et non est qui
requirat animam meam. **C**lamavi
ad te domine: dixi tu es spes mea:
portio mea in terra viventium. **I**n-
tende ad deprecationem meam: quia hu-
miliatus sum nimis. **L**ibera
me a persecutoribus meis: quia confortati
sunt super me. **A**dversus deus custo-
dia animam meam ad confutandum no-
mini tuo: me respiciam iusti do-
net retribuas michi. **Psalmus David**
quando persequeretur ei filii suis

Domine exaudi absolom.
orationem meam auribus pro-
pe obsecrationem meam: in pietate
tua exaudi me in tua iustitia.
Et non intres in iudicium cum ser-
uo tuo: quia non iustificabit in con-
spetu tuo omnis virtus. **Q**uia
persecutus est inimicus animam
meam: humiliavit in terra vitam
meam. **C**ollocavit me in obscu-
ris sicut mortui scilicet: et anxietas
est super me spiritus meus: in me
turbatum est cor meum. **M**inor fui
dictum antiquorum: meditatus sum
in omnibus operibus tuis: in factis

manuum tuarum meditabar. **E**x-
pandi manus meas ad te: anima
mea sicut terra sine aqua ubi.
Nonne exaudi me domine: defecit
spiritus meus. **N**on avertas faciem
tuam a me: et filius tuo descendentibus
in lacum. **A**udiam fac michi mane
misericordiam tuam: quia in te speravi. **O**-
sta fac michi viam in qua ambulem: quia
ad te levavi animam meam. **R**ipe
de inimicis meis domine ad te con-
fugi: doce me facere voluntatem tuam
quia deus meus es tu. **S**piritus meus
bonus adducet me in terram rectam:
propter nomen tuum domine visitabis
me in equitate tua. **A**dducet
de tribulatione animam meam: et in
misericordia tua dispertes inimicos
meos. **E**t perdes omnes qui tribu-
lant animam meam: quoniam ego servus tu-
us sum. **Psalmus ad adversus goliath**

Benedixit dominus deus meus
quia docet manus meas ad
prelium: et digitos meos
ad bellum. **M**isericordia mea et refugium
meum: susceptor meus et liberator
meus. **P**roceptor meus et in ipso spe-
ravi: qui subdit populum meum sub
me. **O**mnis quod est homo quia
invenisti ei: aut filius hominis quia re-
putas eum. **H**omo vanitatis filius
factus est: dies eius sicut umbra pre-
tereunt. **D**omine inclina celos tuos
et descende: tangere montes et fu-
migabunt. **F**ulgura rhorusta-
tionem et dissipabis eos: contere

lagitas tuas et turbabis eos.
Eripe manu tua de alto: eripe
me et libera me de aq̃s multis: et
de manu filiorum alienorum. **Q**uo-
rū os locutū est vanitatē: et de-
terra eos dextera iniquitatis. **E**t
canticū novū cātabo tibi: in psal-
terio de cithara psallā tibi. **Q**ui
das salutē regibz: qui redemisti
dauid secūm tuū: de gladio ma-
ligno eripe me. **E**t erue me de
manu filiorum alienorum quoz os
locutū est vanitatē: et dextera eo-
rū dextera iniquitatis. **Q**uoz filij
sicut novelle plantationes: in
innēture sua. **F**ilię roę cōposi-
te: circūornate et similitudo tēpli.
Rōptuaria roę plena: reudā-
tia te hoc in illud. **U**rsu corū
fecisse abundātes in egressibz: su-
is: boues roę trasse. **N**on ē ru-
ma marcie: neq; māstus neq;
clamor in placis roę. **E**t cān-
dixerūt ipsi tui her sunt: bñs
ipsi tui dñs et ei. **L**audā ip̃m.
Exaltabo te et ei me et te: et
benedicā nomī tuo in scū-
lū et in scūm scū. **E**t singulos
dies benedicā tibi: et laudabo
nomē tuū in scūm et in scūm se-
culi. **M**agni dñs et laudabilis
nimis: et magnitudinis ei nō
ē finis. **G**eneratio et generatio
laudabit opa tua: et potētiā tu-
am prouocabūt. **M**agnificenti-
am glie sancti tuis tuc loquūt:

et mirabilia tua narrabūt. **E**t
virtutē tribulū tuorum dicūt: et
magnitudinē tuā narrabunt.
Memorā abundātie suauitatē
tue reudabūt: et iustitia tua re-
ulabūt. **D**ilector et misericor-
dñs: pacis et mltū misericors.
Muavis tñs uniuersis: et mis-
erationes ei sup oīa opa eius.
Confirātur tibi dñs oīa opa
tua: et sancti tui benedicāt tibi.
Gloriā regni tui dicūt: et potē-
tiā tuā loquūt. **E**t notā fanāt
filij hominum potētiā tuā: et glo-
riā magnificētie regni tui. **R**eg-
nū tuū regnū oīm scōre: et do-
minatio tua in oīi generatio-
ne et generatione. **F**idelis dñs
in oīibz uerbis suis: et sanct⁹
in oīibz opibz suis. **A**lleluat
dñs omnes q̃ corrūit: et rigi-
om̃es discos. **T**uli oīm i et spe-
rāt dñs: et tu das cētā illorū in
tempore oportuno. **A**peris tu
manū tuā: et imple oīe aīal
benedictione. **I**ust⁹ dñs in om-
nibz uis suis: et sanct⁹ in oīi-
bus opibz suis. **P**rope est dñs
oīibz inuocātibz: et cūibz inu-
cātibz cum in ueritate. **A**lelu-
tatem simitū se faciet: et dēpra-
tionem totum reaudiet: et sal-
uos faciet eos. **C**ustodit dñs
om̃es diligētes se: et om̃es pec-
tatores dispert. **L**audationē
dñi loquet os meū: et benedicat

omnis caro noui sancto ei in
scdm et in scdm scdm. *Alleluia.*

Lauda aia nra dnm: lau-
dabo dnm in uita nra:
psallam dno meo q; dnm furo.
Nolite cōfidere in pncipib; in
filij hoim in quib; nō est sal.
Tribu spirit' ei et eructet in
terra sua: in illa die pibūt om-
nes cogitationes eorū. *Statu-*
tur' d' iacob adiutor ei': spēs
eius in dno dno ipius: q' fecit ce-
lū et terrā mare et omnia q' in eis
sunt. **Q**ui custodit ueritatē in se-
culū: facit iudiciū iniuriā paci-
tibi: dat escā esurientib; **D**omi-
nus soluit cōpeditos: dñs illu-
minat cecos. **D**omin' erigit e-
l. sos: dñs diligit iustos. **D**ñs
custodit aduenas: pupillum et
uiduā suscipiet: et uias pccorū
disperdet. **R**equabit dñs i sda:
deus nr' syon in generationē et
generationē. *Alleluia.*

Laudate dnm qui bon' ē
psalm': dno nro sit iocun-
da decoraq; laudatio. **D**ificāf
ibrlm dñs: displices israelis
cōgregabit. **Q**ui sanat cecos
corde: et alligat cecitates eorū.
Qui numerat multitudinē stel-
larū: et omib; eis nomina uocat.
Magn' dñs noster et magna
virtus ei': et sapientie eius nō ē
numet'. **U**scipies māsuros
dñs: humiliās aut pccores us-

q; ad terrā. **A**ccinisc dñs i cō-
fessione: psallite dno nro in cy-
thara. **Q**ui opit celū nubib;: et
parat fct pluuiā. **Q**ui pducit
in montib; senū: et herbā serui-
i ecclm. **Q**ui dat numeris escā
ipos: et pulis coruon iuocād-
bus eum. **N**on in fortitudine
eqm uoluntatem habebit: nec
in abys uiri brmplantiū rei ei.
Simplantiū est dno sup nriē-
tes eū: et in eis q' sperāt sup mē-
scordia ei'. *Alleluia. agger et adi-*

Lauda ihrlm dnm: *ane.*
lauda dñm tuū syon. **D**uo-
niā cōfortauit scas portū ni-
arum: benedixit filiis tuis in re-
Qui posuit fines tuos pacem:
et adipe frumētū sariat te. **Q**ui
emittit eloquiū suū iter: uelocitē
currit sermo ei'. **Q**ui dat niuē
sicut lanā: nebulā sicut cinerē
spargit. **M**itte metallū suū s-
cut butellas: ante facie frigori
ei' q's sustinebit. **E**mittet ūbū
suū et liquifaciet ea: flabit spi-
ritus eius et fluunt aque. **Q**ui
annūciat uerbu suū iacob: iusti-
nas et iudicia sua isrl. **N**on fe-
cit talē omi nationi: et iudicia
sua nō manifestauit eis. *Alleluia.*

Laudate dnm *Alleluia.*
et celis: laudate eū i ceceliis.
Laudate eū omnes angeli ei':
laudate eū omnes uirtutes eius.
Laudate eū sol et luna: lauda-

re eū om̃es stelle et lumē. **L**au-
date eū celi celos: et aque om̃es
que sup̃ celo sunt laudāt nomē
dñi. **Q**uia ip̃e dixit et facta sūt:
ip̃e mādauit et creata sūt. **N**on
ruit ea in seculū et ī seculū secu-
li: p̃ceptū posuit et nō p̃teribit.

Laudate dñm de terra: draco-
nes et om̃es abissi. **I**gnis grā-
do nix glacies spirit⁹ p̃cellarū.
que faciūt uerbū eius. **M**onte⁹
et om̃es colles: ligna fructifera
et om̃es cedri. **B**estie et om̃ia sa-
pientia: serpētes et volucres p̃-
nate. **R**eges terre et om̃es ppli:
p̃ncipes et om̃es iudices terre.

Luvenes et uirgines senes et
iuniorib⁹: laudāt nomē dñi: q̃a
exaltatū est nomen eius solius.

Confessio ei⁹ sup̃ celū et terrā:
et exaltauit cornu populi sui.

Virtus om̃ib⁹ sanctis ei⁹: fili-
is isrl̃ p̃p̃o appropinquād sibi.
Alleluia. **Alleluia.**

Cantate dñō canticū nouū:
laus eius in ecclesia sancto-
rū. **L**etē isrl̃ in eo qui fecit eū:
et filie syon exultēt in rege suo.
Laudāt nomē eius in choro:
in tympano et psalterio psallāt
ei. **Q**uia beneplacitū est dñō in
p̃p̃o suo: et exaltabit māsuetos
in salutē. **E**xultabūt sancti in
gloria: letabunt in tubilib⁹ su-
is. **E**xultationes dei in gutture
eor⁹: et gladij annūpices in ma-

nibus eor⁹. **E**t d faciendā vindi-
ctam in natiōib⁹: irrepatione⁹
in pplis. **E**t d alligandos reges
eor⁹ in cōpedib⁹: et nobiles eor⁹
in mannis ferris. **E**t faciāt in
eis iudiciū d̃scriptū: gloria h̃c
est om̃ib⁹ sanctis ei⁹. Alleluia.

Laudate dñm **Alleluia.**
in sanctis ei⁹: laudate eū
ī firmamēto virtutis ei⁹. **L**au-
date eū in virtutib⁹ ei⁹: laudate
eū scdm̃ multitudinē magnitu-
dinis eius. **L**audate eū in so-
no tube: laudate eū ī psalterio et
cithara. **L**audate eum in tym-
pano et choro: laudate eum in
cordis et organo. **L**audate eū
in cymbalis benesonantib⁹: lau-
date eū ī cymbalis iubilatiōis
om̃is spiritus laudet dñm. Al-
leluia. **Explicit psalterium**

Inquit quistola sancti iacobi in
ad dyonisiu et eliodore quis de
ungat epistola libris salom⁵⁷
quos iungit sacerdotu: immo
carta no diuidat: quos epi nec
ut amor. Comentaros in osce-
amos. et zacharia malachia. q³
positis. Scripsissent: si licuisset
p ualitudine. Aliquis solana
supra. notarios nros et libra-
rios sustentatis: ut uobis pos-
sumu nru desudat ingeniu. Et
ecce ex latere frequens turba di-
uersa poscentiu: quasi a equu
sit me uobis esurientib; alijs la-
borare: aut in ratione dari et
accipi. nuq; pter uos obnoxi-
us sum. Itaq; longa exoratio-
ne factus. ne penitus hoc an-
no reticerem. et apud uos mi-
nus essem. credui opus nomini
vro consecraui. interpretatione
videlicet triu salomonis volu-
minu: mastoch qd hebrei para-
bolas. uulgata editio prouibi-
a uocat: coelcu. que grece eccli-
asten. latine oronatoru possu-
mus dice: sirasirum. qd in ling-
nam nram uertitur canticu ca-
ntoru. Fertur et panarctos. ihe-
su filij sirach liber: et ali⁹ pseu-
dographus. q sapia salomo-
nis inscribit. Quor porem he-
braicu repert. non ecclasticum
ut apud latinos: sed pabolas
pnotatu. Qui iuncti erant eccli-

astes. et canticu cantoru: ut si-
militudine salomonis. non so-
lum numero libror: sed etiam
materia: genere coequet. Secu-
dus apud hebreos nusquam est:
quia et ipe stilus greca eloque-
riam redollet: et nomuli scripto-
ru ueteres hunc esse iudei filonis
affirmat. Siquid ergo iudicu et
thobie et machabeor libros.
legit quide eos ecclia. sed inter
canonicas scripturas non reci-
pit: sic et hec duo uolunta legat
ad edificatione plebis: no ad
auctoritate ecclasticorum dog-
matu confirmandam. Si cui sa-
ne septuaginta interpretum ma-
gis editio placeat: habet tam a
nobis olim emendata. Neq; ei
noua sit audimus: ut uetera de-
struam⁹. Et tamen cum diligen-
tissime legere. sciat magis nos-
tra scripta intelligi: que no in
terru uas transula coartat:
sed statim de plo purissime co-
madata esse: suu lapore serua-
uerunt. *Inquit liber: puerbioru.*

Puerbioru salomo-
nis filij dauid re-
gis isrl: ad sci-
da sapiam et dis-
ciplinam: ad intel-
ligendam uerba prudentie et sus-
cipiendam eruditione doctrine:
iusticia et iudiciu et equitatem:
ut detur pueris astutia: et ado-

lecta scientia et intellectus. Audiens sapiens sapiētiōr erit: et intelligens gubernacula possidebit. Anāduccet pabolam et interpretatōne: verba sapiētiū et cinguntur corū. Timor dñi pñcipiū sapiētiē. Sapiētiā atq; doctrinā stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinā patris tui: et ne dimittas legem matris tue: ut addatur gratia capiti tuo: et torques collo tuo. Fili mi si te laetauerint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerint veni nobiscū: insidiamur sanguini: abscondam⁹ tendiculas rōta insonantē frustra. Deglutiamus cū sicut infernus unguētē et integrum. quasi descenderit in laeū: oēm pñcipiū substantiam reperiemus. implebimus domus nras spolijs. sortē mitte nobiscū. marcupiū sit unū oīm nr̄m: fili mi ut ambules cum eis. Prohibe pedem tuū a senilis cor. Pedes enī illorū ad malū currūt: et festinant et effundant sanguinē. Frusta aut iacitur rete ante oculos pñcipator. Ipi q; contra sanguinē suū insidiāt: et molūtur fraudes cōtra aīas suas. Sic senite omnis avari. animas possideant et capiūt. Sapiētiā foris predicat: in plateis dat vocem suam. In capite tubarū clami-

nat: in forib; portarū urbis profert vba sua dñs. Osquoquo paruuli diligens u'sanciam et stulti ea q; sibi sūt noxia cupiūt: et imprudētes odibūt sciētiā. Conūmuni ad correptionem meā. Eū pferam vobis spiritū meū: et ostendam vobis vba mea. Quia vocavi et reuulstis: extendi manū meam et nō fuit qui alperet. Despectistis oīm consiliū meum: et interpretatōnes meas neglexistis. Ego q; in interitū vō rēbo: et subsannabo cum vobis id quod timebitis aduenire. Cum uenerit repentina calamitas: et uenerit quasi tempestas ingruerit: quid uenerit sup vos tribulatio et angustia. Tūc inuocabūt me et non exaudia: mane consurgent et non inuenient me: eo q; exolam habuerint disciplinā et timorem dñi non susceperunt: nec acquiescūt consilio meo: et derideūt uniuersē correptionem meā. Comedent igitur fructus uie sue: huiusq; consilio satiabuntur. Auertio paruulos: et interficiā eos: et p'speritas stultorum p'dat eos. Qui autē me audierit: absq; timore requiescet: et abundantia p'fecit: timore malorū sublato.

Fili mi si suscepis sermōnes meos: et mandata

mea absconditis penes te. ut
audiat sapiētiā auris tua: in-
clina cor tuū ad cognoscendā
prudētiā. Si enī sapiētiā
innotaueris et induueris cor
tuū prudēcie: si querieris eam
q̄i pecuniā et sicut thesauros ex-
foderis illā: tūc intelliges amo-
rem dñi. et sciētiā dei inuenies:
q̄a dñs dat sapiētiā: et ex ore ei⁹
prudētia et sciētia. Custodiet rec-
tor salutē: et p̄ceperit gradientes
simpliat. seruans seruatis iusti-
cie: et uias sanctoꝝ custodies.
Tūc intelliges iusticiā et iudici-
um et equitatē: et omnē semitā
bonā. Si interauerit sapiētiā
cor tuū et sciētia anime tue pla-
uerit: cōsiliū custodiet te. et pru-
dēcia seruabit te: ut seruariis a
uia mala et ab hoīe qui peruer-
sa loquit̃. Qui reliquūt iter rec-
torum: et ambulāt per uias tene-
brosas. Qui letantur cū male
fecerint: et exultant in rebus pessi-
mis. Quos uie p̄cesse sunt. et
infames gressus eorū. Ut serua-
ris a muliere aliena et ab extra-
nea q̄ mollit sermones suos:
et relinquit dūrem pubertatis
sue: et pacti dei sui oblita ē. In-
clinata ē enī ad moxorem dom⁹
eius: et ad inferos seruit ipius.
Omnes qui ingrediūtur ad eam
non reuertētur: nec apprehēdēt
semitas uite. Ut ambules i vi-

a bona: et calles iustorū custo-
dias. Qui cū recti sūt habitabūt in
ita: et simplices permanebunt
in ea. Impij uero de terra perde-
tur: et qui inique agunt auterē-
tur ex ea.

III

Non mihi ne obliuiscaris legis
meas: et p̄cepta mea cor tu-
um custodiat. Longitudinē tui
dies et annos uite et pacē appo-
nēt tibi. Misericordia et ueritas
te non deserant. Circumdā eas
guttur tuo: et describe in tabu-
lis cordis tui: et inueneris grati-
am et disciplinā bonā corā deo
et hominibz. Habe fiduciā i do-
mino ex toto corde tuo: et ne in-
uitaris prudēcie tue. In omni-
bus uis tuis cogita illū: et ipse
diriget gressus tuos. Ne sis sa-
piēs apud contemptū. Time de-
um: et recede a malo. Samicaf
quippe rex uirabilis tuo. et reci-
gatio ossū tuorū. Honora do-
minum de tua substantia et de
p̄micijs oīm frugū tuarum da
pauperibz: et implebūtur hor-
rea tua saturitate: et uino torcu-
laria redundabūt. Disciplinā
dñi fili mi ne abicias: nec desin-
as cum ab eo corripieris. Quē
enī diligit dñs corripit: et qua-
si pater in filio complacet sibi.
Esatus homo q̄ inuenit sapiē-
tiā: et qui affluit prudētia.
Meliorē acquilino ei⁹ negocia-

tionis auri et argenti: primi et purissimi fructus ei⁹. Preciosior ē cunctis opibus sapientia: et omnia que desiderant: huic non valēt comparari. Longitudo dierum in dextera eius: et in sinistra illius divitiæ et gloria. Vie ei⁹ vie pacis: et omnes semite ei⁹ pacis. Signum vie est huius qui apprehenderunt eam: et qui tenuerunt eam brachia. Dominus sapientia fundavit terram: stabilivit celos prudentia. Sapientia illi⁹ superavit abyssum: et nubes rore conrescunt. Filii mei effluant huius ab oculis meis. Custodi legem meam atque consilium meum: et erit vita anime tue: et gratia sanctorum tuis. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua: et pes tuus non impigret. Si dormieris non timebis: quiesces. et suavis erit somnus tuus. Ne paucas repentinis terrore. et irruentes tibi portias impiorum. Dominus enim erit in latere tuo: et custodiet pedem tuum ne caparis. Noli prohibere benefacere cui quod potest: si vales et ipse bonus fac. Ne dicas amico tuo. Eade et revertere et ego dabo tibi: cum statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malum: cum ille in te habeat fiduciam. Non contendas adversus hominem frustra: cum ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominem inultum

neque inmeritis vias eius: quia abominatio est domini. omnis illusor: et cum simplicibus sermone suo. Egredias a domino in domo impij: habitacula autem iustorum benedicuntur. Ne delictis illusores: et mansuetis dabit gratiam. Gloria sapientis possidebitur: stultorum exultatio ignominia.

Audite **iiii** minia. filij disciplinam patris: et attendite ut sciatis prudentiam. Dominum bonum retribuat vobis: legem meam ne derelinquatis. Nam et ego filius fui patris mei. tunculus et vindex coram matre mea: et docebat me atque dicebat. Suscipiat verba mea cor tuum: custodi precepta mea et vires. Posside sapientiam: posside prudentiam. Ne obliuiscaris: neque derelinques a verbis oris mei. Ne dimittas eam et custodiet te: diliget eam et conservabit te. Principium sapientie posside sapientiam et in omni possessione tua acquiesce et prudentiam. Accipe illam et retribuet tibi: glorificaberis ab ea cum tamen fueris amplexatus. Dabit coronam iudicii proteget te. Audi fili mi et suscipe verba mea: ut multiplicetur tibi annus vite. Dilectam sapientie monstrabo tibi: et ducam te per semitas equitatis. Quas cum ingressus fueris non a-

tabuntur gressus tui: et currens
non habebis offendiculum. Te-
ne disciplinam: ne dominas ea.
Custodi illam: quia illa est vita
tua. Ne delesteris in seminis im-
piorum: nec tibi placeat malorum
via. Fuge ab ea nec transeas
per illam: declina et desce eam.
Non enim dormiunt nisi cum ma-
le fecerint: et non capiunt somnum
ab eis nisi supplantaverit. Co-
mederunt panem impietatis: et vi-
num iniquitatis bibunt. Historum
autem semita quasi lux splendes
procedit: et crescit usque ad perfec-
tam diem. Via impiorum tenebro-
sa: nesciunt ubi corruant. Filii mi
ausculta sermones meos: et ad
eloquia mea inclina aurem tuam.
Ne recedant ab oculis tuis: cus-
todire ea in medio cordis tui. Vi-
ta enim sunt inveniendae ea: et uni-
versae carni salutis. Omni cus-
todire serva cor tuum: quia ex ip-
sa vita procedit. Renoue a te
os pravum: et detrahenda labia
sunt, paul a te. Oculi tui recta vi-
deant: et palpebre tue praedant gres-
sus tuos. Dirige semitas pedi-
bus tuis: et omnes viae tue sta-
bilitur. Ne declines ad dexteram
neque ad sinistram. Averte pedem
tuum a malo. Vias enim quae a dexte-
ris sunt novit dominus: perversae vero
sunt quae sunt a sinistris. In pe-
ccatis faciet gressus tuos. In

ra autem tua in pace producit.
Illi mihi attende. **V**
De sapientia meam et pru-
dentiae mee inclina aurem tuam:
ut custodias cogitationes: et di-
sciplinam labia tua consequentur.
Ne mendacis fallaris mulieris.
Fauis enim distillas labia melle-
tis: et melleis oleo guttur eius.
Novissima autem illius amara
quali absinthium: et lingua eius
acuta quasi gladius bipes. Pe-
des eius descendunt in mortem: et
ad inferos gressus eius pertrahunt.
Propter scintillam vite non ambu-
lant: vagi sunt gressus eius et
inutragabiles. Nunc ergo fili
mi audi me: et ne recedas a ver-
bis oris mei. Terge faciem ab ca-
viam tuam: et ne appropinques
foribus domus eius. Ne des alicui
honoris tui: et amicos tuos
crederis. Ne forte impleantur re-
reantur viribus tuis et labores tui
sint in domo aliena. et gemas in
novissimis quando conspuleris
carnes tuas et corpus tuum: et di-
cas. Cur detestatus sum discipli-
nam: et increpationibus non ac-
quiescit cor meum. Nec audiam
vocem doctrinam meam: et in gentes
non inclinaui aurem meam. Pe-
ne fui in omni malo: in medio
rectis et synagoge. Bibe aquam
de cisterna tua: et fluenta putei
tui. Derivetur fons tui foras:

et in plateis aquas tuas diuide. Habito eas solus: nec sunt alii cum participes tui. Sit uenia tua benedicta: et letare cum muliere adulescentie tue. Et tua karissima: et gratissima humulus. Ubera eius inebriant te omni tempore: et in amore eius delectare iugiter. Quare seductus fili mi ab aliena: et foueris in sinu alterius. Respice dominus viam hominis: et omnes gressus eius consolidat. Iniquitates sue capiunt impius: et funibus peccatorum suorum restringitur. Ipse morietur quia non habuit disciplinam: et in multitudinem stulticie sue decipiet. **VI**

Fili mi si spoponderis pro amico tuo: defixisti apud certantem animam tuam. Inaque-
ntus es verbis oris tui: et cap-
tus propriis sermonibus. Fac er-
go quod dico fili mi et cunctum li-
bera: quia mundaisti in manum
proximi tui. Discede festina:
suscita amicum tuum. Ne dederis
somnia oculis tuis: nec dormi-
entem palpebre tue. Ecce quasi
damula de manu: et quasi auis
de insidiis aucupis. Vade ad
fornicam o piger: et consolida vi-
as tuas: et discite sapientiam. Que-
cum non habeat ducem nec precep-
torem nec principem parat in es-
tate cibum sibi: et congregat in
melle quod comedat. Disce quo-

piger dormires. Quando resur-
ges et somno tuo: paululum dor-
mies paululum dormitabis: pau-
lulum deters manus tuas ut dor-
imas. et ueniet tibi quasi viator e-
gestas: et pauperes quasi vir ac-
matus. Si uero impiger fueris:
ueniet ut fons mellis tua: et egres-
tas longe fugiet a te. Homo a-
postata uir inutilis gradit ore
pueris: amittit oculos: terit pe-
di digito loquitur: prauo corde
machinatur malum: et omni tem-
pore uirgia scurrit. Hinc ex-
emplo uenit perditio sua et sibi
to conteretur: nec habebit ultra
medicinam. Hec sunt que odit do-
minus: et septimum detestatur a-
nima eius. Oculos sublimis:
linguam meditentem: manus effu-
dentes innoxium sanguinem: cor
machinans cogitationes pessi-
mas. pedes ueloces ad curren-
dum in malum. profertentem menda-
cia: testem fallacem: et cum qui semi-
nat uis fratres discordias. Et
scia fili mi precepta patris tui et
ne dimittas legem matris tue: li-
ga eam in corde tuo iugiter: et sit
numida gutturi tuo. Cumambu-
laueris gradiantur tecum: cum dor-
mieris custodiant te: et tuigilans
loquere cum eis. Quia munda-
rum luxuria est et lux lux: et uia
uite interceptio disciplina: ut tu
hodiatur te a muliere mala: et a

blanda lingua cecante. Non
 concipiat pulchritudine ei⁹ cor
 tuū ne rapiaris nubibus illi⁹.
Preciū eū sortis viri est unius
 panis: mulier autē viri p̄ciōsā
 aīam capie. Nūquid potest ho-
 mo abscondere ignē in sinu su-
 o ut vestimēta illius non arde-
 ant: ā ambulare sup prunas.
 ut non cōburātur plantę eius:
Sic qui ingredit̄ ad mulierem
 proximi sui: nō erit mūdus cū
 tetigerit eā. Nō grādis ē culpa
 cū quis furatus fuerit. Furat̄
 tū: ut elurietē impleat aīam.
 Deprehēsus quoq; reddet septu-
 plum: et oēm substantiā domus
 sue tradet: et liberabit se. Qui autē
 adulter est: p̄ter cordis īp̄iā
 p̄det aīam suam. Turpitudinē
 et ignominia cōgregat sibi: et
 opprobriū illius nō delēbitur.
 Quia zelus et furor viri nō par-
 ret in die vindicte: nec acquies-
 cet cuiusq; p̄tib⁹: nec suscipiet
 p̄to redēptione dona plurima.

illi in custo. **VII**

Ad sermones meos: et pre-
 cepta mea recondē tibi. Fili ho-
 nora dñm et ualebis: p̄ter eum
 uero ne timuīs alienum. Ser-
 mona mādāta mea et uires: et le-
 gem meam quasi pupillā oculi
 tui. Nigra tam in digitis tuis:
 scribe illā in tabulis cordis tui.
 Dixit sapientie soror mea es: et

prudētiā uota amica tuā. Et
 custodiat te a muliere cecante
 et ab aliena: que uerba sua dul-
 cia facit. Et fenestra eū domus
 mee per cācellos prospici nunc-
 tem et uideo puulos. Conside-
 ro uerorū nunciū qui transit p
 plateas iuxta angulū: et prope
 uiam domus illius gradit̄. in
 obscuro aduerspectat cōte die: in
 noctis tenebris et caligine. Et
 ecce occurrit illi mulier in orna-
 tu nitentio: p̄parata ad trapi-
 endas aīas. Garrula et uaga
 quicquid impatiēs: nec ualeus ī
 domo consistere pedibus suis.
Nūc foris nūc in plateis: nūc
 iuxta angulos insidiās. App̄-
 hēsumq; osculat nunciū et p
 rati uultu blādit̄ dicens. Dicit̄
 mas pro salute deuonū: hodie
 reddidi uota mea. Dico egres-
 sa sum in occursum tuū deside-
 rans te uidere. et reperi. Interui
 sumus lectulū m̄rū: stram cape-
 tibus pictis et egipto: aspersi
 cubile meū mirra et aloē et cina-
 momo. Denū inebriemur ube-
 ribus: et feciamur cupinis am-
 plectibus donec illucescat dies.
Nō ē eū uir in domo sua: abi-
 it uia lōgissima. Bacculū pecu-
 nit secū tulit: in die plene lune
 reuertetur est in domū suā. Re-
 tenuit cū multis sermonibus: et
 blāditib⁹ labiorū p̄traxit illū.

Statim eam sequat' quasi bo-
duct' ad victimā et q̄i agn' lat-
entes et ignorās: et nescit qd
ad vincula stultus trahat: do-
nec transigat sagitta iecur ei'.
Velud si avis festinet ad laqū:
et nescit qd de piculo anime illi-
us agitur. Nūc ergo fili mi au-
di me: et attende v̄bis oris mei.
Ne abstrahat in vijs illi' mēs
tua: neq; decipiaris senitijs ei'.
Multos enī vulnēratos dicit:
et fortissimū quiq; interfecti sūt
ab ea. Dic infeti domus ei': pe-
nitantes interiora mortis.

Inquit non **VII**
sapiētia clamat: et pru-
dētia dat vocem suā: et sum-
mus excelsiq; uertitib'. supra
uiam in medijs senitijs stans:
iuxta portas ciuitatis. in ip̄is
forib; loquitur ditius. Viri ad
uos clamat: et vox mea ad fili-
os hoīm. intelligite p̄uili astu-
tiam: et insipientes aumadu-
cite. Audite qm̄ de rebus mag-
nis locutura sū: et ap̄ietur labi-
a mea ut recta p̄dicent. Verita-
tem meditabit' guttur meū: et
labia mea deestabunt' impiū.
Iusti sūt om̄es sententiae mei:
nō est in eis prauū quid neq; p-
uū. Recti sunt intelligētib':
et equi inuētiētib; sententiā. Ac-
cipite disciplinā meā et non pe-
cuniā: doctrinā magis q̄ aurū

eligit. Melior est enī sapientia
nūctis opibus p̄uolissimis: et
om̄e desiderabile ei non potest
cōparari. Ego sapientia habeo
in cōsilio: et studius intersum
cogitationib;. Tunc dñi odit
malū: arrogāciam et supbiā et
uiam prauā et os bilingue de-
testor. Meū ē cōsiliū et requies.
Mea est prudētia: mea ē fortitu-
do. Per me reges regnāt: et le-
gum cōditores iusta dēcrinūt.
Per me p̄ncipes impetrāt: et po-
tentes dēcrinūt iusticiā. Ego di-
ligētes me diligo: et qui mane
vigilauerūt ad me inueniūt me.
Meū sunt diuitie et glia: opes
supbe et iusticia. Melior ē fruc-
tus me' auro et lapide p̄uoloso:
et gemina mea argēto electo.
In uis iusticie ambulo. in me-
dio sententiarū iudicij: ut dicat dili-
gētes me: et iusticiarios eos re-
pleam. Dñs possedit me in ini-
cio uiae suae. anteq; quicq; fa-
ceret a p̄ncipio: ab aeterno ordi-
nata sum et ex antiquis: ante
q̄ ita fieret. Non dū erāt abissi:
et ego iam cōcepta erā. Non dū
fontes aq̄arū ruperant: non dū
montes graui mole cōstituerāt.
Ante om̄es colles ego parturi-
tar. Adhuc itam non fecerat:
et flumina et cardines orbis fēc.
Quādo p̄parabat celos aditā:
quādo terra lege et giro ualla-

bat abissos. Quando ethera firmabat sursum: et librabat fortes aquas. Quando circūdabat mari terminū suū: et legem ponebat aquis. ne transirent fines suos. Quando appēdēbat fundamenta terre: tū ego stam cuncta cōponens. Et delectabar p singulos dies ludens corā eo omni tēpore: et ludēs in orbem terrarū: et delictie mee esse cū filiis hominū. Nūc ego filiū audite me. Et cū q custodiūt vias meas. Audite disciplinā et estote sapientes: et nolite abiretē cā. Ecce tuus homo qui audit me: et qui vigilat ad fores meas quonādie: et obseruat ad postres hostij mei. Qui me inuenierit inueniet vitam: et hauriet salutē a dño. Qui autē in me peccauerit: ledet animā suā. Omnes qui me oderūt diligūt mortē. **VIII**

Sapientia edificauit sibi domū: et cecidit colūnas sep̄tē. Immolauit victimas suas: miscuit vinū: et proposuit mēsam suā. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcem: et ad mēna cunctas. Si quis ē pusillus ueniat ad me. Et insipientib; locuta est. Venite comedite panē meū: et bibite vinū qd miscui vobis. Relinquitē infantia et uimere: et ambulate p vias prudentie. Qui erudit deusorem in

se iniuriā sibi facit: et qui arguit impiū sibi maculā generat. Noli arguere deusorem: ne oderit te. Argue sapientē: et diliget te. Da sapienti occasionem: et addetur ei sapientia. Dote iustū: et scurrabit accipere. Principiū sapientie timor dñi: et sciētia sanctorū prudentia. Per me cū implerabūtur dies tui: et addetur tibi annus uite. Si sapiens fueris tibi in tēpore: si autē illudor: sol⁹ portabis malum. Mulier stulta et damosa. plenaq; illecebris et nichil omnino sciēs. sedet in forib; dom⁹ sue sup sellam. in excelso urbis loco: ut vocaret transeūtes per viam: et pergentes inueter suo. Quis ē pusillus: declinat ad me. Et uerborū locuta ē. **A**que fure que dulciores sūt: et panis absconditus suauior. Et ignorauit q ibi sint gigantes: et in profundis inferni cōiue ei⁹. Qui cū applicabit illi descendet ad inferos: nam q abscesserit ab ea saluabitur. **X**

Si sapiēs lenificat p̄m: filius uo stultus meliora est m̄is sue. Nil p̄tuit iusticiā impietatis: iusticia uero liberabit a morte. Non affliget dominus fame animā iustā: et insidias impiorū subuertat. Egrediam opata est manus remissa:

manus autem fortium diuitias parat. Qui mittitur mendacis hic pascit ventos. Idem autem ipse sequitur aures volantes. Qui congregat in melle filius sapiens est: qui autem siccus est siccus filius confusionis. Benedictio domini super caput iusti: os autem impiorum operiet iniquitatem. Memoria iusti cum laudibus et nomen impiorum periret. Sapiens corde precepta suscipit: stultus credidit labijs. Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter: qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Qui auert oculo dabit dolorem: et stultus labijs verberabit. De na vitae os iusti: et os impiorum operiet iniquitatem. Dominus suscitauit reas: et omnia delicta operis rareas. In labijs sapientis numeratur sapientia: et organum in dorso eius qui indiget corde. Sapientes abscondunt scientiam: os autem stulti confusio. Penitus est. Substantia diuitis urbs fortitudinis: pauper pauperum egreditur eorum. Opus iusti ad vitam: fructus autem impij ad peccatum. Vita vitae custodiens disciplinam: qui autem in correptionibus relinquit errat. Abscondunt odium labia mendacia: qui profert contumeliam insipiens est. In melle loqui non debet peccatum: qui autem moderatur labia sua prudens est.

Argentum electum lingua iusti: cor autem impiorum per nichilo. Labia iusti erudierunt plurimos: qui autem indocti sunt in cordis egrotate moriuntur. Benedictio domini diuites facit: nec sociabitur cum afflictis. Quasi per risum stultus operatur scelus: sapientia autem est viro prudentia. Quod timet impius veniet super eum: desiderium suum iustis dabitur. Quasi tempestas transiens non erit impius: iustus autem quasi fundamentum sempiternum. Sicut accendit dentes et fumus oculis: sic piget hijs qui miseri sunt. Timor domini apponet diem: et animi impiorum breuiabuntur. Expectatio iustorum letitia: spes autem impiorum peribit. Fortitudo simplicis via domini: et pauper hijs qui operantur malum. Iustus in eternum non commouebitur: impius autem non habitabit super terram. Os iusti parturit sapientiam: lingua prauorum peribit. Labia iusti considerant placita: et os impiorum perit. **S**ententia dolosa abominatio est apud deum: et pondus equum voluntas eius. Vbi fuerit superbia ibi erit et contumelia: ubi autem est humilitas ibi et sapientia. Simplicitas iustorum dirigit eos et supplantatio peruersos vastabit illos. Non prodierit diuites in die

ultionis: iusticia aut liberabit
a morte. Iusticia simplici-
s dirigit via eius: et in impietate sua
corruet impius. Iusticia recto-
rum liberabit eos: et in insidiis
suis capiuntur unquam. Mortuo
homine impio nulla est ultra
speres: et expectatio sollicitos pi-
bit. Iustus de angustia libera-
tus est: et traditur impius pro eo.
Simulator ore decipit amicum
suum: iusti aut liberabunt scientia.
In bonis iustorum exaltabit ciui-
tas: et in perditione impiorum re-
laudano. Benedictione iustorum
exaltabit ciuitas: et ore impio-
rum subiungitur. Qui despiciat a-
nimum suum indiget corde: vir
aut prudens tacebit. Quiambu-
lat fraudulenter reuelat archana.
Qui aut fidelis est celat amicum co-
missum. Vbi non est gubernator
populi corruet: salus aut ubi
multa consilia. Affligetur malum
qui fidem facit pro extraneo: qui
aut taceat laqueos securus sit.
Misericordia gratiosa munus est glori-
e: et robusti habebunt diuitias.
Satisfacit autem sue vir misericors:
qui aut crudelis est et propinquos
abicit. Impius facit opus instabi-
le: seruicia autem iusticiae mer-
ces fidelis. Clementia parat vi-
tam: et sectatio malorum mortem.
Abhorribile domino cor prauum: et
voluntas eius in hiis qui sunt

placiter ambulant. Manus in
manu non sunt iniuriosus malus:
semen autem iustorum saluabit. Cir-
culus aureus in naribus suis:
mulier pulchra et fatua. Deside-
rium iustorum omne bonum est: pro-
stolano impiorum furor. Filii di-
uidunt propria et diuores sunt: alii
rapina non sua et semper in egre-
tate sunt. Anima que benedixit
impugnabitur: et qui inebriat
ipse quoque inebriabit. Qui ab-
scondit frumenta maledicetur
in populo: benedictio autem super ra-
pam videtur. Hinc surgit di-
luculo qui querit bona: qui autem
inuestigator malorum est opprimetur
ab eis. Qui confidit in diuitiis
suis corruet: iusti autem quasi vi-
rens folium germinabunt. Qui
conturbat domum suam possidebit
uentos: et qui stultus est scruet
sapientia. Fructus iusti linguam
vire: et qui suscipit animas sapiens
est. Si iustus in ira recipit: quoniam
magis impius et peccator.

Qui diligit **XII**
disciplinam diligit scientiam:
qui autem odit increpationes in-
sapientis est. Qui bonus est hau-
riet sibi gratiam a domino: qui autem
confidit in cogitationibus suis
impie agit. Non roborabitur
homo se impietate: et cadit iusto-
rum non commouetur. Multa
diligens corona est vno suo: et

putredo in ossibus eius quod confusione res dignas gerit. Loguatores iustorum iudicia: et consilia impiorum fraudulenta. Verba impiorum insidiatur sanguini: os iustorum liberabit eos. Verba impiorum et non erunt: domus autem iustorum permanebit. Doctrina sua uoluit uir: qui autem uanus et recors est patebit corruptus. Melior est pauper et sufficiens sibi: quam gloriosus et indigens pane. Nonne iustus numerum suorum animas: uiscera autem impiorum crudelia. Qui operatur ita suam satiabit pauperes: qui autem sectatur orem stultissimus est. Qui suauis est in uini moderacionibus: in suis monitionibus relinquit contumeliam. Desiderium impiorum inuentionem est pessimorum: radice autem iustorum perficit. Propter peccata labiorum ruina premitur malo: effugiet autem iustus de angustia. De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis: et iuxta opera manuum suarum retribuatur ei. Via stulti recta in oculis eius: qui autem sapiens est audit consilia. Fatus statim indicat iram suam: qui autem dissimulat iniuriam talidus est. Qui quod nouit loquitur inde iusticie est: qui autem inuenit testis est fraudulens. Est qui promittit et quasi gladio pugnat: consolatur: lingua autem sa-

piens sanitas. Labium ueritatis firmum erit in perpetuum: qui autem testis est repetitur confirmat linguam mandanti. Dolos in corde cogitantia mala: qui autem pacis inuenit consilia. Sequitur eos gaudium. Non constabit iustum quicquid ei acciderit: impii autem replebuntur malo. Abominatio est domino labia mendacia: qui autem fideliter agunt placeat ei. Homo uersutus relet scientiam: et cor insipientium prouocat stulticias. Malus fortis dominabitur: que autem remissa est tribuitur seruit. Melior in corde uiri humiliabit illum: et sermone bono iustificabit. Qui negligit dominum propter amicum iustus est: iter autem impiorum decipiet eos. Non inuenit fraudulens lucrum: et substantia hominis sic autem precium. In sententia iusticie uita: iter autem deum ducit ad mortem. **III**

Sapientis doctrina patris: qui autem illud est non audit cum arguitur. De fructu oris sui homo satiabitur bonis: anima autem impiorum iniqua. Qui custodit os suum custodit animam suam: qui autem inconsideratus est ad loquendum seruat mala. Dilectus et non uult pigrescit: anima autem operanti impinguabitur. Verbum mendax iustus et testabitur: impius autem confundit et confunditur. Iustus

cia custodit innocens viā: in-
 pias autē p̄torem suplatat.
 Est q̄ diues cū nichil habeat: et
 ē quasi pauper cum in multis
 diuitijs sit. Redemptio autē vni
 diuitie sue: qui autē pauper est in
 crepationē nō sustinet. Iuxta ius-
 torū lenificat: luxuria autē impi-
 orum extinguit. Inter supbo-
 semp iurgia sunt: q̄ autē agūt
 omnia cū cōsilio. regūt sapiē-
 tia. Substātia festinata minu-
 tur: que autē paulatim colligi-
 tur manu. multiplicabit. Pro-
 p̄ q̄ differē affligit animā: lignū
 vite desiderū vanēs. Qui detra-
 hit aliam rei. ipse se in futurū ob-
 ligat: qui autē tenet p̄ceptum ī
 pace vacabit. Animus dolose
 recant in p̄cis. iusti autē miseri-
 cordes sūt et miseriāt. Iuxta sapiē-
 tis sōs vite: ut declinet a cūma
 mortis. Doctrina bona dabit
 grātia: in iuvene dēceptor vo-
 cago. Astutus omnia agit cū
 cōsilio: qui autē fatuus est ape-
 rit stulticiā. Nuntius impij ca-
 det in malū: legatus fidelis sa-
 uis. Egrestas et ignominia ei
 q̄ deserit disciplinā: qui autē ac-
 quiescat arguenti gl̄f. tabit. De-
 sideriū si cōpleatur dēlectat ani-
 mam: detestant stultici eos q̄ fu-
 giunt mala. Qui cū sapiētibz
 graditur sapiens erit: amicus
 stultorū similis efficiet. P̄tore

p̄sequitur malū: et iustis reci-
 buetur bona. Bonus relinqt
 heredes filios et nepotes: et cus-
 toditur iusto substātia p̄tore.
 Multa tibi in noualibz patru:
 et alijs cōgregantur absqz iudi-
 cio. Qui parat virge odit filiū
 suū: qui autē diligit illū instan-
 ter erudit. Iustus comedit et re-
 plet aīam suā: ventris autē ipio-
 rum insaturabilis. **XIII.**

Sapiens mulier edificat do-
 mum suam: insipiens ex-
 tructā quoqz manibus destru-
 it. Ambulans recto iuuet et ti-
 metis dñi: despiciatur ab eo qui
 in fami gradit via. In ore stul-
 ti virga supbie: labia autē sapiē-
 tium custodiūt eos. Vbi non
 sunt boues p̄sept vacuū ē: ubi
 autē apparent plurime segetes
 ibi manifesta ē fortitudo bouis.
 Testis fidelis non mentit: pro-
 fect autē mendaciū dolosus tes-
 tis. Quirit dñs sapiētiā et nō
 inuenit: doctrina prudentiū fa-
 talis. Dade cōtra virū stultū: et
 nescito labia imprudente. Sa-
 piētia callide est intelligere viā
 suā: et prudētia stultorū errās.
 Stultus illudet p̄cem: et in ius-
 tos morabitur gēcia. Eor qd no-
 nit amaritudinē aīe sue: ī gau-
 dio ei nō miscebit ceterantus.
 Dominus impiorū dītribit: tabre-
 nacia iustorū gremiabit. Est

via q̄ uidetur homini iusta: no-
nissima aut̄ eius deducunt ad
mortem. Fusus dolore miseri-
tur: et extrema gaudij lud⁹ oc-
cupat. Dies suis replebit̄ stul-
tus: et sup̄ eū erit uir bon⁹. In-
nocens credit om̄i uerbo: astu-
sus cōsiderat gressus suos. Fi-
lius doloso nichil erit boni. Se-
rus aut̄ sapiētī prosperi erit at-
tus: et dirigetur uia ei⁹. Sapiēs
timet et declinat a malo: stult⁹
transiit et cōfidit. Impatiens
opabitur stulticiā: et uir uisus⁹
odiosus est. Possidebūt p̄uili
stulticiā: et reprobabūt astutiā sci-
entiā. Incidit mali ante bonos:
et impij ante portas iustorū.
Sciā prius suo pauper odio-
sus est: amici uero diuini mīa.
Qui despiciat p̄uiliū suū peccat:
qui aut̄ misereatur pauperi bea-
tus erit. Qui credit in dñō mis-
ericordiā diligit: et cōt̄ qui opā-
tur malū. Misericordia et ueritas p̄-
parant bona. In om̄i op̄e bo-
no sit abundātia: ubi aut̄ uer-
ba sunt plurima ibi frequēter
egressus. Corona sapientū di-
uinit̄ eorū: latitas stultorū im-
prudētia. Liberat aīas testis fi-
delis: et profert mendacia uerbi-
pellis. In timore dom̄i fiducia
fortitudinis: et filijs eius erit
sp̄s. Tumor dñi fons uite: ut
declinet a ruina mortis. In mī-

serudine ppli dignitas regis: et
in pauidate plebis ignominia
p̄ncipis. Qui paucus est multa
gubernet sapiētia: qui aut̄ im-
paciens est exaltat stulticiā suā.
Dura carum sanctorū cordis:
putredo ossiū inuidia. Qui ca-
lūmat egētem reprobat facto-
rē eius: honorat aut̄ eū qui mi-
seretur pauperis. In malicia sua
repellitur impius: sperat aut̄
iustus in morte sua. In corde
prudētis requiescit sapiētia:
et indoctos quosq; erudit. Mis-
ericordia eleuat gentem: miseros aut̄
facit p̄uiles peccatū. Acceptus
est regi minister intelligēs: ira-
nandiā eius multis sustinebit.

Responsio mel — XV —
lis frangit iram: sermo
durus suscitāt furorē. Lingua
sapiētū ornat sciētiam: os fa-
tuorū reuult stulticiā. In om̄i
loco ordi dñi cōplēt̄ bonos et
malos. Lingua placabilis lin-
guā uite: que aut̄ immoderata ē
cōtinet sp̄ritū. Stultus iridet
disciplinā p̄ris sui: qui aut̄ cul-
todit interprecationes astutorū fi-
et. In abundanti iusticia uite⁹
maxima est: rogationes aut̄
improborū traditabūtur. Dom⁹
iusti pluma fortitudo: et in fruc-
tibus impij conturbatio. Labia
sapientū disseminabūt sciētiam:
et stultorū dissipabit eū.

Dicitur impiorum abhominabiles
 dñs: vota iustorum placabilia.
Abhominatio ē dñs via impij:
 qui sequitur iusticiā diligit ab
 eo. Doctrina mala desertiū
 viam vite: qui interpretaciones o-
 dit mortis. Infernus et pñcio
 coram dño: quāto magis cor-
 da filiorum hominū: Non amat
 pñstiles eum qui se corripit nec
 ad sapiētes graditur. Eor gau-
 dius exhilarat facie: in merore
 animi deīat spiritus. Eor sapi-
 entias queret doctrinā: et os stul-
 torum pñstatur impietate. Omnes
 dñs paupis mali: secuta mēs
 quasi iuge cōmuni. Melius est
 pax cū timore dñi: q̄: chīlanti
 magni et in satiabiles. Melius
 ē vocari ad olera cum caritate:
 q̄: ad vitulū saginacū cū odio.
 Vir manducus provocat rixas:
 qui patiens est negat suscita-
 tas. Inter pigros q̄: sepes soma-
 rum: via iustos absq; offendi-
 culo. Filius sapiēs iustificat pa-
 trem: et stultus homo despiciat
 mētem suam. Gaudia gaudi-
 um stulto: et vir prudēs dirigat
 gressus suos. Dissipant cogi-
 taciones ubi non est cōsiliū:
 ubi vero sunt plures cōsiliarij
 cōfirmantur. Letatur homo in
 secretis oris sui: et sermo oportu-
 nus est optim⁹. Semina vite
 sup eruditū: ut educat de inter-

no novissimo. Domū supbo-
 rum demoliet dñs: et firmos fa-
 ciet cernuos vidue. **A**bhominā-
 tio dñi cogitaciones male: et
 pur⁹ sermo pulcritim⁹ firma-
 bitur ab eo. Conturbat domū
 suam qui sedat avariciā: qui
 at odit munera viuit. Per mi-
 sericordiā et fidem purgat pre-
 cata: p timorē aut dñi declinat
 omīs a malo. Alēs iusti medi-
 tabitur obediētiā: os impiorū
 redundat malis. Terge est do-
 mui⁹ ab impijs: et orones ius-
 torum gaudent. Inter oculos le-
 x fiat aīam: fama bona ipig-
 nat ossa. Auris que audit incre-
 paciones vite: in medio sapiē-
 tiū cōmorabit. Qui abiicit disci-
 plinā despiciat aīam suā: qui ac-
 acquiescit interpretacionib⁹. pos-
 sessor est cordis. Timor domi
 disciplina sapiētie: et glām p-
 credit humilitas. **XVI**

Dominus ē aīam pparare:
 et dñi gubernare linguā.
 Omnes vir hominū patet oculis
 eius: spiritui pondrator ē do-
 minus. Reula dñs opa tua:
 et dirigantur cogitaciones tue.
 Omnia p se semetipm opatus
 est dñs: impiū q̄: ad diem ma-
 lum. Abhominatio dñi est om-
 nis arrogans. etiā si man⁹ ad
 manū fuerit non est innocens.
 Initium vite bone facere iusticiā:

accepta est apud deū magis q̄
imolare hostias. Misericordia et ve-
ritate redimunt iniquitas: et in ti-
more dñi declinat a malo. Cū
placuerint dñs vir hominis: in-
micos quoq; eius convertet ad
pacem. Melius est parū cū iusti-
tia: q̄ multa fructus cū iniquita-
te. Cor hominis disponit viam
suam: sed dñs ē dirigere gressu
ei⁹. Divinatio in labijs regis:
in iudicijs non erabit os eius.
Pondus et statera iudicia dñi
sunt: et opera eius omnes lapi-
des seculi. Abhominabiles regi
q̄ agūt impij: quoniam iustitia
firmat solū. Volūtas regum
labia iusta: qui recta loq̄tur di-
riget. Indignatio regis inimi-
ci mortis: et vir sapiens placabit
eum. In hilaritate vult⁹ regis
vici: et clauem ei⁹ quasi un-
bet seronius. Posside sapien-
tiam quia auro melior ē: et ac-
quirit prudentiam quia p̄ciosior
est argento. Semina iustorū de-
clinat mala: iustos autē sur ser-
uat vitam suā. Cōtentionē p̄ce-
dit superbia: et ante eam exalta-
bitur spiritus. Melius ē humili-
ari cū iustis: q̄ diuidere spo-
lia cum superbis. Scudius in ū-
bo replet bona: et qui sperat
in dño beatus est. Qui sapiens
est corde: appellabit prudēs: et
qui dulcis eloquio maiora re-

piet. Fons vite studio posside-
ris: doctrina stultorū fatuitas.
Cor sapiens erudit os eius: et
labijs eius addet gr̄iā. Fanus
mellis disposita verba: dulcedo
autē sanctas ossū. Est via q̄ vir-
tut hominū recta: et nouissima ei⁹
us ducit ad mortem. Anima
laborans laborat sibi: quia cō-
pulit cum os suū. Vir insipies
fodit malū: et in labijs eius ig-
nis ardet. Homo peruersus
suscitat litēs: et verbosus sepa-
rat p̄ncipes. Vir iniquus lat-
tat animū suū: et ducit cum p̄-
viam nō bonā. Qui accendit
oculis cogitat prava: mordēs
labia sua perficit malū. Loro-
na dignitatis senectus: que in
vis iusticie reperietur. Melior
est pacatus viro foris: et qui do-
minatur animo suo repugnat:
corde verbi. Bonitas nutritur
in sanū sed a dño temptantur.

Melior est bu- XVII
cella sicca nū gaudio: q̄
dom⁹ plena victimis nū iurgi-
o. Bonus sapiens dñabit fili-
is filijs: et inter fides hereditate
diuidet. Sicut igitur probat ar-
gentū et aurū cannino: ita cor-
da probat dñs. Malus obedit
lingue inique: et fallax obtem-
perat labijs mendacib⁹. Qui
despicit pauperem reprobat fac-
tori ei⁹: et qui in ruina letatur

alterius nō sit impunitus. Lo-
rona semini filij filior: et glia
filior p̄res eor. Non dicit stul-
tum verba disposita: nec p̄ncipē
labiū mētens. Gemma gracul-
luna expectatio prestolantis:
quo nūq; se vertit prudenter in-
ligit. Qui celat delictum querit
amiciā: qui altero sermone
reperit separat sedetatos. Plus
proficit correctio apud pruden-
tem: q; cētū plage apud stultū.
Semper iurgia querit malus:
angelus autē crudelis mure cō-
tra eū. Expediit magis vire oc-
currere rapis fens: q; fatuo dū-
dēti sibi i stulticia sua. Qui red-
dit mala p̄ bonus: nō recedet
malū de domo eius. Qui dimi-
tit aquā caput est iurgiorū: et
anteq; patiat̄ deumclā iudici-
um desinit. Et qui iustificat im-
piū et qui cōdemnat iustū: ab-
hominabilis est utroq; apud de-
um. Quid p̄dest stulto habere
divinas: cū sapiētā emere nō
possit. Qui altari facit domū
suā querit ruinā: et qui evitat
discere incidet in malū. Omni-
tempore diligit qui amicus est: et
frater in angustiis cōprobat.
Stultus homo plaudet mani-
bus suis: cum spopōderit pro
amico suo. Qui medicat discor-
dias diligit viros: et q; exaltat
os suū querit ruinā. Qui puer

si cordis est non invenit bonū:
et q; vertit linguā mōdet in ma-
lum. Stultus ē stultus in igno-
ramā suā: sed nec pat̄ in fatu-
o letabitur. Anim⁹ gaudens e-
tatem floridam facit: spiritus
tristis exurit ossa. Munera de-
lini impius accipit: ne perire-
tar sc̄itas iudici. In facie pruden-
tis luet sapientia: oculi stulto-
rum in fimb; terre. Ita p̄ris fili-
us stultus: et dolor matris que
genuit eum. Non est bonū dā-
tū inferre iusto: nec percutere
p̄ncipem qui recta iudicat. Qui
moderatur sermones suos doc-
tus et prudens est: et p̄ciosi spi-
ritus vir eruditus. Stultus nō
si sciverit sapiens reputabit.
et si cōprefficit labia sua intelli-
get. **XXVII** gens.
Siones querit qui vult re-
cedere ab amico. omni tempo-
re etu reprobrabilis. Non reci-
pit stultus verba prudē: nisi
addideris que versant̄ in corde
eius. Supius cū in profundū
venerit peccator cōtemnit. sed
sequitur cum ignominia et op-
probriū. Aqua plūda ex ore
viri: et torrens redundās fons
sapientie. Accipe p̄sonam im-
pij in iudicio non est bonū: ne
declines a occidente iudici. Labi-
a stultū miscent se ris: et os ei⁹
iurgia puocat. Os stultū cōtri-

tio rī: et labia ipsius ruma aīe
 rī. Verba bilinguis q̄i simpli-
 na: et ip̄a pueniūt usq; ad īcci-
 ora v̄tīs. Pigrū dicit timor-
 anime aut effeminatorū efuri-
 ent. Qui molis et dissolutus ē
 in ope suo: frater est sua opera
 dissipantis. Turris fortissima
 nomē dñi. ad ip̄am currit mil-
 itis et exaltabit. Substantia di-
 uinis urbs roboris eius: et qua-
 si murus validus circumdatus ē
 um. Anteq̄ contrahatur exalta-
 tur cor hominis: et anteq̄ glori-
 ficetur humiliat. Qui prius re-
 spondet q̄i audiat stultū se esse
 demonstrat: et cōfusione dignū.
 Spiritus vici sustentat nūtil-
 lantem suam: spiritū v̄tō ad
 ita ascendū faciem quis poterit
 sustinere. Lor prudētis posside-
 bit sciētiā: et amīs sapientiū
 querit doctrinā. Donū hominis
 dilatat viam eius: et ante p̄nci-
 pes spaciū ei facit. Iustus por-
 est accusator sui: venit amicus
 eius et inuestigabit eū. Cōtra-
 dictiones cōprimūt sorēs: et in-
 ter potētes q̄i diuidit. Frater
 qui adiuuat a fr̄e q̄i ciuitas fir-
 ma: et iudicia quasi v̄tēs ur-
 biū. De fructu v̄tīs v̄tī replēti-
 tur v̄tēs eius: et gemina la-
 bioz ip̄i saturabūt eū. Mors
 et vita in manib⁹ lingue: qui
 diligūt eā comedēt fructus ei⁹.

Qui inueniūt mulierē bonā iue-
 nit bonū: et hauriet iocūditatē
 a dñs. Qui repellit mulierē bo-
 nam repellit bonū: qui autē re-
 nec adulteram stultus est et in-
 sapiens. Quā obsecrationib; loq̄-
 nit pauper: et diuers effabitur
 riget. Vir amicus ad soci-
 etatem: magis amicus est q̄i

frater. **XVIII**
Melior est pauper q̄ ambu-
 lat in simplicitate sua: q̄i ducit
 torquentis labia sua et insipis.
 Vbi non est sciētia aut non est
 bonū: et qui festinus est pedib;
 offendit. Similitudo hominis sup-
 plantat gressus eius: et circa et-
 um feruet animo suo. Diuites
 addūt annos plūmos: a pau-
 pere autē et hī quos habuit se-
 parant. Testis falsus non erit
 unpunitus: et qui inuidia lo-
 quatur non effugiet. Multi co-
 lunt psonam potentis: et ami-
 ci sunt dona tribuentis. Fides ho-
 minis paupis dē eū nū: insup-
 et amici pcul recesserūt ab eo.
 Qui tācū v̄tēs sedat nichil ha-
 bebūt: qui autē possessor est mē-
 tis diligit aīam suā: et custos
 prudēt iuuet bona. Falsus
 testis non erit unpunit⁹: et qui
 loq̄nit mēdacia pibit. Non de-
 cent stultū diuites: nec seruū do-
 minari p̄ncipib; . Doctrina vi-
 ri p̄ patientiā nolat: et gloria

eius ē iniqua p̄tergredi. Sicut
 fremitus leonis ita ⁊ regis ira:
 ⁊ sicut ros sup herbā ita ⁊ hila-
 ritas ei⁹. Dolor p̄ris fili⁹ stul-
 tus: et recta iugis p̄stulātia liri-
 giosa mulier. Domus et dñi-
 ficant a parentib⁹: a dño autē
 proprie vxor prudēs. Pigredo
 immittit soporē: et aīa dissolu-
 ta eluriet. Qui custodit mādā-
 tum custodit aīam suā: qui autē
 negligit viā suā mortificabit.
 Generator dñs qui misereatur
 paupis: et visitationē suam
 reddet ei. Audi filiū tuū ne de-
 speres: ad interfectionē autē ei⁹
 ne ponas aīam tuā. Qui tū ī-
 patiens est sustinebit damnum:
 et nū capuerit. aliud apponet.
 Audi cōsilium et suscipe discipli-
 nam: ut sis sapiens in nominis-
 tuis. Multe temptationes
 in corde viri: voluntas autē dñi
 in eternū permanebit. Homo in-
 digens misericors est: ⁊ melior
 est paup iustus q̄ vir mēdax.
 Timor dñi ad vitā: et in plen-
 tudine conmorabit absq; visita-
 tione pessimi. Abscondit piger
 manū suā sub aſcella: nec ad
 os suū applicat eam. Pestilē-
 t: flagellato stultus sapiētor
 erit: si autē corripiueris sapiētē
 intelliget sapiētia. Qui affligit
 p̄rem ⁊ fugit m̄rem: ignominia
 osus erit et infelix. Non reflex

audit fili doctrinā: nec igno-
 res sermones scientie. Testis mi-
 quis dedit iudiciū: ⁊ os impi-
 orū deuorat iniquitatē. Para-
 ta sūt thesorib⁹ iudicia: et mal-
 lei p̄uidentes stultorū corpib⁹.

Luxuriola res
 vniu: et cum multuola cōtri-
 ctas. Quicūq; hīs delectat nō
 erit sapiens. Sicut rugiens leo-
 nis ira ⁊ terror regis: qui pro-
 bat tū peccat in aīam suā. Ho-
 nor est homi q̄ separat se a cō-
 tritionib⁹: omnes autē stulti mis-
 centur cōtumelijs. Propter sci-
 gus piger arare noluit: mēdi-
 cabit ergo esurire et non dabit
 illi. Sicut aqua p̄funda sit cō-
 silium in corde viri: sed homo sa-
 piēs reſtaurabit illud. Multi ho-
 mines misericordes vocantur:
 virū autē fidelē quis inuenit? Mis-
 eris qui ambulat in simplicita-
 te sua: beatos post se filios reli-
 quit. Hic q̄ sedet ī solio iudiciū:
 dissipat omne malū in manu
 sua. Quis potest dīce mūdū est
 cor meū: purus sum a peccato:
 Pondus et p̄dus. mensura
 ⁊ mensura: utriq; abhorrabile
 est apud dñ. Ex studijs suis in-
 telligit p̄re: si munda et recta
 sint opa eius. Aurē audire
 et oculū vidētem: ē nō fecit utriū-
 q; . Noli diligere somnū: ne te
 egredias opprimat. apertū os

ruos: et saturare pauperes. **M**alū ē malū ē. dicit omnis cupitor: et tū recesserit tunc gloriabitur. Est aurū et multitudo gēmarū: vas autē p̄ncipis labia sciētie. Tolle vestimētū eius qui fiduciosus extitit alium: et p̄ secretis auferet pignus ab eo. Suavis est hominī panis mēdaci: et postea implebitur os ei⁹ calculo. Cogitationes cōsilijs roborantur: et gubernaculis mactāda sunt bella. Si quis reuelat mysteria: et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua: ne cōmiseraris. Qui maledixit p̄ci suo et matri: extinguat lumen ei⁹ in medijs tenebris. Hereditas ad quā festinat in p̄ncipio: in nouissimo b̄ndictione carebit. **N**e dicas reddam malū p̄ malo: et p̄necta dñm et liberabit te. Ab hominiano est apud dñm p̄dus et pondus: statuta dolosa nō ē bona. Si dñs dirigūt gressus viri. Quis autē hominū intelligere potest viā suā? Summa ē hominū deuotare sanctos: et post vota retractare. Dissipat impios rex sapiēs: et intemnat super eos fornicē. Interea dñs spiraculū hominis: qui investigat oīa secreta ventris. **M**iscōia et veritas custodiūt regem: et roboratur clemētia ibromus eius. Exultatio iuuenū fortitudo eorū:

et dignitas senum canticis. **T**uor vulneris absterget mala: et plage in secretioribz ventris.

Sicut dñi. **AXI**
Sientes aquarū ita cor regis in manu dñi: quocūq; voluerit inclinabit illud. Omnis via viri recta sibi videtur: appēdit autē corda dñs. Facit misericordiā et iudicium. magis placet dñs q̄; victime. Exaltatio oculorū ē dilatatio cordis: lucterna impiorū peccatū. Cogitationes robusti semp in abundantia: omnis autē piger semp in egestate ē. Qui cōgregat thesauros lingua mendaci vait⁹ et recors est: et impingit ad laqueos mortis. **R**apine impietum detrahēt eos: quia noluerunt facere iudiciū. **P**eritela via viri aliena est a deo: qui autē mundus ē rectū opus eius. Melius est sedere in angulo domatis: q̄; cū muliere iniquiosa et in domo cōmuni. **N**ā impius desiderat malū: non miserebitur p̄ci suo. **M**ulcato p̄ciliū sapiētiū erit p̄uulū: et si sedet sapiētem sumet sciētiam. **E**reograt iustus de domo impij: ut detrahāt impios a malo. Qui obcurat aurem suā ad clamorem pauperis: et ip̄e clamabit et nō exaudiet. **A**lium⁹ absconditū extinguit iras: et donū in sinu i-

digitationē maximā. Gaudi-
um iusto ē latere iudiciū: et pa-
uor opantib; iniquitatē. Vir
qui exauert a via doctrine: in-
teru gigantū cōmorabit. Qui
diligit epulas in egestate erit:
qui amat vinū et pīgula non
dabit. Pro iusto dabitur im-
pius: et pro recto iniquus. Meli-
us ē habitare in tēra deserta: q̄
num muliere rixosa et iracūda.
Thesaur⁹ desiderabilis et oleū
in habitaculo iusti: et imprudēs
homo dissipabit illud. Qui se-
quitur iusticiā et misericordiam: in-
ueniet uitā et iusticiā et gloriā.
Euitatem fortū ascendit sapi-
ens: destruxitq; robur fiducia ei-
us. Qui custodit os suū et lig-
nam suā: custodit ab angustis
ānam suā. Superbus et arro-
gans vocatur indoctus: q̄ in
ira opatur supbiā. Desideria
occidūt pigrū: noluerūt enim
quicq; manus eius opari. To-
ta die concupiscit et desiderat: q̄
aut iustus est tribuet et non res-
sabit. Hostie impiorū abhōia-
biles: que offeruntur ex scelere.
Talis mēdax pibit: vir obedi-
ens loquitur victoriā. Vir im-
pius praeferat obsecrat vultū
suū: qui aut rectus est corriget
viā suā. Non ē sapiētia: nō est
prudētia: nō est cōsiliū contra
dñm. Equus parat⁹ ad diē bel-

li: domini⁹ aut salutem tribuit.
Melius est nomē **XXII**
bonū q̄ diuitie multe: su-
per argenti cū et aurū grana
bona. Diues et paup obuiant
sibi: utriusq; opator ē do-
minus. Callidus videt malū et
abscondit se: innocens ptean-
sit et afflictus ē damno. Fumus
modestie timor dñi: diuitie et
gloria et vita. Anna et gladiū
in via supbi: custos aut aut su-
e longe recedit ab eis. Prouer-
biū est adolēscēs iuxta viā suā:
etiā cū senuerit non recedet ab
ea. Diues pauperib; impetrat:
et qui accipit mutū scruus est
seuētans. Qui seminat iniqui-
tatem metet mala: et virga ire
sue consumabit. Qui prius ē
ad misericordiam bñdicatur: et pa-
nib; cū suis dedit paup. Vic-
toriam et honorē acquirit qui
dat munera: aīam aut auferet
accipientū. Ecce derisorē et rei-
bit cum eo iurgū: cessabuntq;
cause et cōtumelie. Qui diligit
cordis inuidiciā: propter grati-
am labiorū suorū habebit ani-
mū regē. Oculi dñi custodiūt
sacriā: et supplantātur verba
iniqui. Viri piger. Leo ē foris:
in medio platearū occidendus
sum. Fovea pfūda os alieni:
cui iratus est dñs inderit in eā.
Bulnā colligata est in corde

puer: et virga discipline fuga-
bit eam. Qui calūniat paupe-
rem ut augeat diuitias suas:
dabit ipse didori et regitur. Fili
mi idina ante tua: et audi ver-
ba sapientium. Appone aut cor
ad doctrinā meā: q̄ pulchra erit
tibi nū seruaueris eam in vāte
tuo. Et redūdabit in labijs tu-
is: ut sit in domo fiducia tua.
Vnde et ostendā eā tibi hodie.
Ecce descripti eā tibi tripliciter in
cogitationibz et sententia: ut os-
tenderem tibi firmitatē et eloq̄a
veritatis: tū dicit et eis illis. qui
nulerūt te. Non facias violen-
tiam pauperi quia paup̄ ē. ne-
q; cōteras egriū i porta: quia
indignabit dñs causam eius: et
cōfiget eos q̄ dixerūt aīam ei.
Noli esse amicus hominū iramū-
do. neq; ambules cum viro fu-
roso: ne forte discas sententias
eius: et sumas scādalū aīe tue.
Noli esse cū his q̄ defigūt ma-
nus suas: et q̄ vadēs se offerūt
pro debitis. Si enī non habes
vnde redimas: quid cause ē ut
collas opimentū de cubili tuo:
Ne trāsgrediaris finios an-
quos: quos posuerūt p̄res tui.
Didisti virū eloquiū in opere
suo: corā regibz stabit: nec erit
ante ignobiles. **XXII**

Quādo sederis ut comedas
cum p̄ncipe. diligēter ac-

cede q̄ sunt apposta ante faci-
em tuā: et stant culerū i guttu-
re tuo: si tamen habes in potes-
tate aīam tuā. Ne desideres de ci-
bis eius: in quo est panis men-
daci. Noli laborare ut dixeris:
s; prudēter tū pone modū. Ne
tingas oculos tuos ad op̄a q̄
non potes habere: quia faciet
sibi pēnas quasi aquile: et vo-
labūt in celū. Ne comedas nū
hoīe inundo et ne desideres abo-
ci: qm̄ i similitudinē arioli et
cōcedoris estumat qd̄ ignorat.
Comede et bibe dicit tibi: et mēs-
tus non est tecū. Libos quos
comedas suonit: et perdes
pulchros sermones tuos. Si au-
ribz insipientiū ne loquaris
quia despiciēt doctrinā eloquiū
tū. Ne attingas puilorum fin-
nos: et agrū pupillorū ne intror-
as. Propinquus cū illorū for-
tis est: et ipse indignabit cōtra te
causam illorū. Ingreddiatur ad
doctrinā cor tuum: et auersus sit
ad verba sciētiarū. Noli subtra-
here a puero disciplinā: si enī
puillets cū virga. non morie-
tur. Tu virga percutis eum: et
aīam eius de inferno liberabis.
Fili mi si sapiens fuerit anim⁹
tuus gaudēbit tecū cor meū: et
regūtabūt reus mei cū locuta
fuerit recta labia tua. Nō mu-
let cor tuū p̄cores. sed in dīno-

re dñi esto tota die: quia habe-
bis spem in nouissimo: et pñ-
lacio tua non auferet. Audi fi-
li mi et esto sapiens: et dirige in
uia annuū tuū. Noli esse in cō-
uiujs potatorū: nec in diuersa-
tionib; eorū qui carnes ad ues-
cendum cōferūt: quia uacantes
potib; et dantes simbola con-
sumētur: et uestiet pannis dor-
mitatio. Audi pñm tuū q̄ ge-
muit te: et ne dormias cū som-
niet mater tua. Veritate time: et
noli vendere sapientia et doctri-
nā et intelligentiā. Exultat gau-
dio pater noster: q̄ sapiētem genu-
it letabitur in eo. Gaudeat pa-
ter tuus et mater tua: et exultet
qui genuit te. Prebe fili mi cor
tuū michi: et oculi tui uias me-
as custodiāt. Fovea cū pñi-
da ē meretrix: et puteus angus-
tus aliena. Insidiat in uia q̄li
latro: et quos inuitos inuen-
it interficiet. Qui ue cui? pñi oc-
cui rixet. cui fouet. cui sine cau-
sa uulneta: cui suffossio oculo-
rum: Nōne hijs qui cōmorāt
in uino et student calicib; spo-
tandis: ne intuearis uinū quā-
do flauescit: cū splēduerit in ui-
tro color eius. Ingreditur blāde
et in nouissimo mordebit ut co-
luber: et sicut regulus uentura
diffundit. Oculi tui uidēt te-
tentas: et cor tuū loquitur p-

uersa. Et cīs sicut dormiens in
medio mari: et quasi sopitus
gubernator amisso clauo: et di-
ces. Dabitauerūt mi sed non
dolum: traxerūt me: et ego non
scisi. Quādo uigilabo: et tur-
lus uina reperia: **XXIII**

Nē amuletis uiros malos
nec desideres esse cum eis:
q̄a rapinas meditat̄ mens co-
rum: et fraudes labia eorū loqu-
tur. Sapiētia edificabitur do-
mus: et prudētia roborabitur.
In doctrina replebuntur cellaria:
uniūsa substantia pñosa et pul-
critudina. Vir sapiens fortis est
et uir doctus robustus et vali-
dus: quia cū dispositione inuē-
bellū: et erit salus ubi multa cō-
silia sunt. Ecce stulto sapiē-
tia: in porta non aperit os suū.
Qui cogitat mala facit. Stultus
uocabit. Cogitatio stulti pecca-
tū est: et abominatio hoīm
detractor. Si desperaueris lap-
sus in die angustie: imminuetur
fortitudo tua. Sicut ros qui du-
ratur ad mortē: et qui stabū-
tur ad iterū libere ne tēdes.
Si directis uires non suppetūt:
qui inspector ē cordis ip̄i intel-
ligit et seruatoxē aīe tūc nichil
fallit: redetq; bonū iuxta opa
sua. Comede fili mi mel quia
bonū ē: et fauū dulcis annū gut-
turi tuo. Sic et doctrina sapien-

ne anime tue: quā nū iuuentis
habebis in nouissimis spem:
et spes tua non pibit. Ne mli-
dicis et queras impietatem in
domo iusti: neq; vastes requiē
ei⁹. Sepies nū in die cadet ius-
tus et resurget: impij autē corru-
unt in malū. Eū occiderit mini-
tus tuus ne gaudeas et in rui-
na ei⁹ ne exultet cor tuū: ne for-
te videat dñs et displiceat ei: et
auferat ab eo iram suam. Ne
cōtendas nū pessimis. nec emu-
leris impio: quoniam non ha-
bent futuros spem mali: et lu-
mina impioꝝ extinguuntur. Ti-
me dñm fili mi et regem: et nū
detractionib; non cōmisceris.
Quoniam repēte desurget p̄dicio
eorū: et ruinā utriusq; quis no-
uit. Hec quoq; sapiētib;. Cog-
nosce p̄sonā in iudicio nō ē
bonū. Qui dicūt impio iustus
es. maledicēt eis ppli: et dēsta-
būt eos tribus. Qui arguūt
nū laudabūtur: et sup eos uenit
benedictio. Labia dēsculabit:
qui recta uerba rūdet. Prepara
foris opus tuū: et diligēter re-
cede agrū tuū: et postea edifice
domū tuā. Ne sis testis frustra
contra p̄ximū tuū: ne lades
quemq; labijs tuis. Ne dicas
quomō fecit michi sic faciā ei:
et reddam utriusq; scdm opus
suū. Per agrū hominis pigri in-

ui: et p uinēā viri stultū. Et et-
ce totū repleuerāt uirtutē: et ope-
ruerāt sup̄ficiē ei⁹ spine: et ma-
teria lapidū destructa erat. Qu-
tū uidissim posui in corde me-
o: et exemplo didici disciplinā.
Disquequo piget dormire: us-
quequo de somno desurgas: pa-
rū inquā dormies. modicū do-
mitabis: paruillū manus cō-
scies ut q̄scas et ueniet tibi q̄si
cursor regestas tua: et mēdicia
quasi ut armatus. *Hec quoq;
parabolę salomonis quas
translulit uin exadit impij*
Gloria dñi est iuda. *XXV*
relare uerbū: et gloria re-
gum iudicare sermonē. Eū
sursū et terra dēorsū: et cor
regū insecrabile. Aufer rubi-
guem de argēto: et egreditur
uas purissimū. Aufer impietā-
tem de vultu regis: et firmabit
iusticia thronus eius. Ne glo-
riosus appareas corā rege: et i-
loco magis ne steteris. Alti-
us est nū ut dicatur tibi ascen-
de huc: q̄ ut humilietis coram
p̄ncipe. Que uiderūt oculi mei ne
proferas in uirgine tuo: ne pos-
sea mēdare nō possis nū dēho-
nestantis animū tuū. Laudā
tuā mēda cum amico tuo. et se-
cretū rēdico ne reuelas: ut for-
te insulet tibi cum audierit: et
reprobare non resset. Gratia

et amicitia libet: quas tibi ser-
ua. ne reprobrabilis fias. Ma-
la aurea in lectis argenteis: qui
loquitur verbum in tempore suo. In-
auris aurea et margarita ful-
gens: qui arguit sapientem et au-
rem obediens. Sicut frigus ni-
vis in die messis: ita legatus fi-
delis ei qui misit eum: animi
ipsius requiescere facit. Nubes
et ventus et pluvie non sequen-
tes: vir gloriosus et promissa
non complens. Patientia lenit
princeps: et lingua mollis conser-
get duriciam. Malum iuvenisti. co-
mede quod sufficit tibi: ne for-
te satiatus euomas illud. Sub-
trahere prout tuum de domo premi-
tuit: nequando latianus oderit te.
Mucronem et gladium et sagittam a-
ntea: homo qui loquitur contra
proximum suum falsum testimonium.
Dens putridus et pes lassus.
qui sperat super infidelis in die an-
gustie: et amittit palmum in die
frigoris. Accutem in intro: qui tan-
tat carmina cordi pessimo. Si-
cut cinerea vestimento et utrimus
ligno: ita iusticia viri nocet co-
di. Si eluciet inimicus tuus
cibi illud: si sitit da ei aquam bibe-
re. Prunas enim congregabis su-
per caput eius: et dominus redet ti-
bi. Ventus aquilo dissipat plu-
vias: et facies iustis linguam de-
trahentem. Melius est sedere in

angulo domatis: quam cum muli-
ere luxuriosa. et in domo comu-
ni. Aqua frigida ante sitientem: et
nuncius bonus de terra longin-
qua. Fons turbatus prout et ve-
na corrupta: iustus cadens co-
ram impiis. Sicut qui mel com-
edit mulum non est ei bonum:
sic qui scrutator est maiestatis
opprimetur a gloria. Sicut verbi
patens et absque murorum ambi-
tu: ita vir qui non potest in lo-
quendo cohibere spiritum suum.

Quomodo **XXVI**
nix in estate et pluvie in
aestate: sic indecens est stulto gloria.
Sicut avis ad alta insuolans.
et passer quolibet vadens: sic
maledictum frustra placum in quibus-
piam superuenit. Flagellum equo
et clavis asino: et virga in dor-
so imprudentium. Ne rideas
stulto iuxta stulticiam suam: ne ef-
ficiaris ei similis. Unde stulto
iuxta stulticiam suam: ne sibi sa-
piens esse videatur. Claudus pe-
dibus et iniquitatem bibens: qui
mittit verba per nuntium stultum.
Quomodo pulcras frustra habet
claudus tibias: sic indecens est
in ore stultorum pabola. Sicut
qui mittit lapidem in acetum mer-
curij: ita qui tribuit insipienti ho-
norem. Quomodo si spina nas-
catur in manu temulenti: sic pa-
rabola in ore stultorum. Iudicium

detrumat causas: et qui impo-
nit stulto silicium itas mitigat.
Sicut canis qui reuertitur ad
vomitum suum: sic imprudens qui
retrat stulticiam suam. Didisti ho-
minem sapientem sibi videtur: ma-
gis illo spem habebit insipiens.
Dicit piger leo est in via: et lee-
na in ianibus. Sicut osium
occidit in cardine suo: ita piger
in lectulo suo. Abscondit piger
manus sub ascella sua: et labo-
rat si ad os suum eas conuertit.
Sapientior sibi stultior videtur:
septem viciis loquens sibi senten-
as. Sicut qui apprehendit auribus
canem: sic qui insit et impatiens
dimittetur rixae alterius. Sicut
noxius est qui mittit sagittas
et lanceas in mortem: ita vir qui
fraudulenter nocet amico suo:
et cum fuerit deprehensus dicit
ludens feci. Cum defecerit ligna
extinguitur ignis: et susurrone
subtrahendo virga cognoscunt.
Sicut carbonem ad prunas et
ligna ad ignem: sic homo ira-
cundus suscitatur rixas. Verba
susurrone quasi simplicia: et
ipsa perveniunt ad interiora cordis.
Quia si argento sordido orna-
re velis vas fictile: sic labia tu-
mida cum pessimo corde sona-
ra. Labijs suis intelligit inimicus:
cum in corde tractaverit do-
los. Quando submisit vocem

suam ne credideris ei: quoniam
septem nequiae sunt in corde
illius. Qui operit odium fraudu-
lenter: revelabit malitia eius in
consilio. Qui fodit fontem in terra
in ram: et qui voluit lapidem re-
vertitur ad eum. Lingua fallax
non amat veritatem et os lubri-
cum operatur ruinas. **XXVII**

Ne gloriemini in castinum:
ignorans quid superueni-
ta pariat dies. Taudet te alicui
et non os tuum: retrahit et non
labia tua. Graue est saxum et
onerosa arena: sed ira stulti vi-
ci: grauior. Ira non habet mis-
ericordiam: nec compes furor: et
improbum deitatem spiritus ferre quod
potent: Melior est manifesta cor-
rectio: quam amor absconditus. Me-
liora sunt vulnera diligenter:
quam fraudulenta oscula odientis.
Aia saturata calcabit fenum: et
anima elurians etiam amarum p-
dula sumit. Sicut avis insimi-
grans de nido suo: sic vir qui re-
linquit locum suum. Unguentum
et variis odoribus delectat cor:
et bonus amici consilio anima
dulcorat. Amicum tuum et amicum
patris tui ne dimiseris: et domum
fratris tui ne ingrediaris in di-
ffusionis tue. Melior est vi-
cinus iuxta: quam frater procul. Gau-
de sapienter fili tuum et iuxta cor
meum: ut possis reprobrari iuxta

re sermonē. Astutus vidēs ma-
lum absconditis est: paruuli
transiētes sustinuerūt dispen-
dia. Tolle vestimentū eius qui
sponondit pro retranso: et p-
alienis auferet ei pign⁹. Qui bñ-
dicit primo suo voce grandi-
tudo de cōsurgens: maledicti
similis erit. Teda pstillācia in
die frigoris ⁊ hiūgiosa muliere
cōparant. Qui retinet tam q̄si
qui uenū teneat: et oleū dexte-
sue euacuat. Ferrū ferro reatu-
itur: ⁊ homo egauit sanē ami-
ci sui. Qui seruat sicū comedet
fructus eius: et qui custos ē do-
mini sui glorificabit. Quis in
agnis resplendēt uultus pspi-
ciēti: sic corda hominū manifest-
ta sunt prudētibz. Miseric⁹ ⁊ pre-
dico nunq̄ replentur: similis
et oculi hominū insatiabiles.
Quomō pbat̄ in cōflatorio
argentū et in fornace aurum:
sic pbat̄ homo ore laudan-
tis. For nunq̄ inquit mala:
cor aut̄ rectū inquit scintilla.
Si cūderis stultū in pila qua-
si tiplanas feriente desup pila:
non auferet ab eo stulticia n⁹.
Diligent̄ agnosce uultū pro-
ris tui: tuosq̄ greges cōsidera.
Nō enī habebis uigil potesta-
tem: sed corona tribuetur tibi
in gūatione et gūationē. Ap-
ta sunt prata et apparuerunt

herbe uirētes: et collecta sunt fe-
na et mōtibz. Agnū ad uestimē-
tum tuū: et hedi ad agri pñū.
Sufficiat tibi lac caprarū in ri-
bos tuos ⁊ in necessaria dom⁹
tue: et ad uictum ancillis tuis.
vigil in. **LXXVIII**
pius nemine psequente:
iustus aut̄ quasi leo confidens
absq̄ terrore erit. Propter pec-
cata terre multa pñipes n⁹: et
propt̄ hominis sapiētiā et horū
sciētiā que dīcunt̄. Vita dūcis
longior erit. Vir pauper calū-
nians pauperes: similis ē imbrī
vehemēti in quo parat̄ famēs.
Qui derelinquūt legem laudāt
impnū: q̄ custodiūt succundū
tur cōtra eū. Viri mali non co-
gitant iudiciū: q̄ aut̄ inquirūt
dñm animaduertūt oīa. Meli-
or est pauper ambulās in sim-
plicitate sua: q̄ diues pñans
inuitibz. Qui custodit legem fi-
lius sapiens est: qui aut̄ corref-
satores palat̄ cōfundit patre
suū. Qui cōcūat diuitias usu-
ris et fenore libtali: in pauper-
es cōgregat eas. Qui declinat
aures suas ne audiat legem:
oratio n⁹ erit terribilis. Qui
decipit iustos in via mala in i-
teritu suo corrumpet: et simplices
possidēt bona eius. Sapiēs
sibi uidetur uir diues: pauper
aut̄ prudēs scrutabit̄ eū. In re-

ultatione iustorum multa gloria est:
regnabit impius rume hominum.
Qui abscondit scelera sua non di-
rigetur: qui autem confessus fuerit
et reliquerit ea misericordiam conse-
quetur. Esus homo qui semper est
pavidus: qui vero mentis est du-
re corruit in malum. Ite rugiens
et versus furians: princeps impi-
us super populum pauperum. Dux in-
digens prudentia: milites oppri-
met per calumniam: qui autem odit
avariciam: longi fiet dies eius.
Hominem qui calumnat aures sangui-
nis eius: si usque ad lacum fugerit
nemo sustinet. Qui ambulat
simpliciter saluus erit: qui pre-
uersis gradibus unus ceciderit se-
mel. Qui operatur sciam suam
faciabit pauperibus: qui autem sectatur
onem replebit egestate. Vir fide-
lis multum laudabitur: qui autem fel-
linat dicari non erit unguis.
Qui cognoscit in iudicio faciem
non bene facit: iste et per bucel-
la pauperis deserti uentilat. Vir qui
festinat dicari et alius iudicat: ig-
norat quod egestas suppetat ei.
Qui corripit hominem: gratiam pos-
tea inueniet apud eum: magis
quam ille qui per linguam bladem-
ta decipit. Qui subtrahit aliquid
a patre suo uel a matre et dicit hoc
non esse peccatum: participes homi-
cidii est. Qui se iactat et dilatat
iurgia committat: qui uero sperat

in domino saluabitur. Qui confidit
in corde suo stultus est: qui autem
graditur sapienter ipse laudabitur.
Qui dat pauperi non indigebit:
qui despicit despicentem sustine-
bit penuriam. Cum surrexerint
impij abscondentur homines: tunc il-
li perierint multiplicabuntur iusti.

Uiro qui XXIX
corruptorem. Dura occurrere
conuenit: repetitur si suppetat
meritum: et cum famias non
sequitur. In multiplicatione
iustorum letabitur vulgus: cum
impij sumptuerint principatum ge-
neris ipsius. Vir qui amat sapien-
tiam letificat patrem suum: qui autem
nuiti scortum perdit substantiam.
Hec iustus erigit rem: vir
auarus destruat eam. Homo
qui blandis fidelibus sermonibus
loquitur amico suo: recte repa-
dit gressibus eius. Peccatorem ui-
rum iniquum inuoluet laqueus:
et iustus laudabitur atque gande-
bit. Non uult iustus causam pau-
perum: ipse ignorat scientiam. Ho-
mines peritiores dissipant diuitias:
sapiens uero auertit fu-
rorem. Vir sapiens si cum stul-
to deciderit: siue trahatur siue
rideat non inueniet requiem. Vi-
ri sanguinem obtulerunt simplicem:
iusti autem querunt animam suam. To-
tum spiritum suum perit stultus:
sapiens differt et reuertat in pos-

recum. Princeps qui libenter
audit verba mendacij: omnes
milites habet impios. Pauper
et creditor obuiauerit sibi: utri-
usque illuminator est dominus. Rex qui
iudicat in veritate pauperes:
thronus eius in eternum firmabitur.
Diriga atque correctio tribuit sa-
pientiam: puer autem qui dimittit
voluntatem suam confundit matrem
suam. In multiplicatione impi-
orum multiplicabuntur scelera:
et iusti ruinas eorum videbunt.
Exaudi filium matris et refrigerabit
eum: et dabit delicias anime tue. Cum
propheta defecerit dissipabitur
ipsius: qui vero custodit legem be-
atus est. Seruus verbum non po-
test erudiri: quia quod dicit in-
telligit et cedere dicunt. Didici-
si hominem velorem ad loquendum:
stulticia magis spectanda est quam
illius correctio. Qui delinquit a
puericia sua nutritur seruum suum:
postea sentit eum dominum. Vir
iracundus provocat rixas: et qui
ad indignandum facilis est citius ad
peccandum perducitur. Superbum sequi-
tur humilitas: et humilem spiritu
suscipiet gloria. Qui cum fure pri-
ncipat odit animam suam: ad iuramen-
tum audit et non iudicat. Qui non
met hominem domino corruet: qui spe-
rat in domino subleuabitur. Multum
requirit faciem principis: et in-
dicium a domino egreditur singulos.

Abominantur iusti virum impium:
et abominatur impius eos qui
in recta sunt via. Verbum custo-
diens filius regis per dominum sit.

Verba con- XXX
gregantis filij hominis.
Dixit quia locutus est vir cum
quo est deus et qui deo secum mo-
rante confortatus ait. Stultissi-
mus sum viror: et sapientia ho-
minum non est mihi. Non didici-
si sapientiam: et non sciendam
sanctorum. Quis ascendit in celum
atque descendit: Quis dimittit spi-
ritum in manibus suis: Quis colli-
gavit aquas quasi in vestimen-
to: Quis suscitavit omnes finis
nos terre: Quod nomen est eius:
et quod nomen filij eius si noster.
Quis sermo de igne: clipeus
est omnibus spectantibus in se.
Ne addas quicquam verbis illius et
arguas: iuvencusque mendas.
Duo rogaui te: ne dures mihi
antequam moriar. Danuatur et
verba mendacia longe latet a me.
Maledicentem et divitias me dede-
ris michi. Tribue tantum victui
meo necessaria: ne forte lacia-
tus illinam ad negandum et dica-
mus quod non est dominus: aut negitate compli-
sus fuerit et primum nomen dei
mei. Ne arguas servum ad domi-
num suum: ne forte maledicat tibi
et corruias. Gratias que pro
suo maledixit: et quod michi sue non

hūdit. Generatio q̄ sibi muni-
da videtur: et tamē non ē lota
sordib; suis. Generatio cui⁹ ex-
cessi sunt oculi: et palpebre ei⁹
in alta sūte. Generatio que
pro dentib; gladios habet et
demandit molaribus suis: ut
comedat iopes de terra: et pau-
peres ex hominib;. Sanguisuge-
nue sunt filie: dicētes affec-
fecit. Tria sunt insaturabilia: et
quartū qd̄ nūq̄ dicit sufficit. In-
fernus et os vulue et terra que
nō satiat aqua: ignis vco nū-
q̄ dicit sufficit. Oculū qui sub-
lānat p̄rem et qui respicit par-
tum matris sue: suffodiāt rū-
torū de torrentib;: et comedāt
eum filij aquile. Tria sunt dif-
ficia michi: et quartū penitus
ignoro. Viam aquile in celo.
Viam colubri sup̄ petra: viam
navis in medio mari: et viam
virī in adolescentia. Talis ē et
via mulieris adultere q̄ come-
dit: et terrens os suum dicit.
Non sum opata malū. Per
tria mouet terra et quartū qd̄
nō potest sustinere. Per seruū
num regnauerit. p̄ stultū cum
satietus fuerit cibo: et p̄ odi-
osam mulierē cum ī matrimo-
nio fuerit assumpta: et per an-
tillam nū fuerit heres dñe sue.
Quatuor sunt minima terre:
et ip̄a sunt sapiētiora sapiēti-

bus. Fornice p̄ps infirmus:
qui p̄parant in melle cibū sibi.
Iepusculus plebs inuadida: q̄
collocat ī petra cubile suū. Re-
gem locusta nō habet: et egre-
ditur uniuersa p̄ turmas. Stel-
lio manib; nititur: et moratur
in edibus regis. Tria sunt que
bene gradiūt: et quartū qd̄ ice-
dit feliciter. Iro fortissimi⁹ hūi-
arum: ad nullus paucis ot-
cursum. Gallus succinctus lū-
bos suos et arces: nec est rex q̄
resistat ei: et qui stultus appa-
ret. postq̄ elatus est in sub-
lime. Si enī intellegisset: ori su-
o imposuisset manū. Qui aut̄
fortiter premit vbra ad illicitū
lac. exprimit butrū: et q̄
vehemēter emūgit. elicit sāgu-
nem: et qui puocat iras pdu-
cit discordias. XXXI

Uerba lamuchis regis. Di-
scio qua cruduit cū mat̄
sua. Quid dilecte mi: qd̄ dilecte
vaci mei: quid dilecte uotorū
meorū. Ne dederis mulierib; stā-
tantiā tuam: et diuitias tuas
ad delendos reges. Noli regib;
o lamuel. noli regibus dare ui-
nū: q̄a nullū secretū est ubi reg-
nat ebrietas. Ne forte bibāt et
obliuiscātur iudiciorū: et mu-
tēt causam filiorū pauperū. Pa-
te licentiam merētib;: et vinū hūi-
um amaro sūt animo. Bibāt

fecit
ti

et obliuiscantur egestatis sue: et
doloris sui non recordetur am-
plius. Aperi os tuum muto: et
causis omnium filiorum qui persequuntur.
Aperi os tuum: docet quod iustum
est: et vindicta inopem et paupe-
rem. Aleph. Mulierem forte quae
inueniet: Procul et de ultimis
nubibus precium eius. Beth. Qui
dixit in ea cor uiri sui: et spiritus
non indigebit. Gimel. Qui
ei bonum et non malum
dixit uice sue. D. Qui
uit lanam et linum:
consilio manu-
ra est quasi non
longe por-
De nocte
domestica
his se-
et
G.

didici: dediſq; cor meū ut ſcīrē
prudētiā atq; doctrinā. erro-
resq; et ſtulticiā. Et agnouī q̄
in hijs quoq; eſſet labor et af-
flictio ſpiritus: eo q̄ in multa
ſapientia multa ſit indignati-
o: et qui addit ſcītiā addit et
laborem.

Dixi ergo i corde meo. Da-
dam et affluā dāmijs: et
ſeuar bonis. Et uidi q̄ hoc q̄
eſſet uanitas. Nilū reputaui
errorem: et gaudio dixi. Quid
frustra decipis. Cogitaui i cor-
de meo. abſtrahere a uino car-
nē meam. ut annuū meū ſul-
ſcerem ad ſapientiā deuitareq;
ſtulticiā: donec uiderem quid eſ-
ſet uale filijs hoīm: quo facto
opus ē ſub ſole numero dierū
uite ſue. Magnificaui opa me-
a. Edificaui mī domos et plāta-
ui uineas: feci ortos et pometa-
a et conſeci ea cūcti generis ar-
boribus: et excitui michi piſci-
nas aquarū ut irrigarem ſilua
lignos germenantū. Poſſedi
ſeruos et ancillas. multaq; ſa-
miliā habui: armenta quoq;
et magnos oum greges: ultra
omēs qui fuerūt ante me i ihe-
ruſalem. Coarteciui michi ar-
gentū et aurū: et ſubſtācias re-
gum et puñcias. ſeci michi
rātores et cātantes et delicias
filiorū hoīm: ſaphos et utroq;

los in miſterio ad oīa fundē-
da: et ſupgreſſus ſum opibus
omēs qui ante me fuerūt i ihe-
ruſalem. Sapiēcia quoq; pre-
uocauit meū: et omīa. que deſi-
derauit oculi mei non nega-
ui eis: nec prohibui cor meū q̄
omī uoluptate ſcueret: et oblec-
taret ſe in hijs que pparauerā.
Et hanc ratus ſum partē meā:
ſi uideret labore meo. Cumq; me
diſceſſem ad omīa opa q̄ fe-
cerant manus mee. et ad labo-
res in quib; fruſtra ſudauerā:
uidi in omībus uanitatē et af-
flictionē animi: et nichil pma-
nere ſub ſole. Et tranſui ad con-
templādā ſapientiā: erroresq; et
ſtulticiā. Quid ē in quā homo:
ut ſequi poſſit regem factorē ſu-
um. Et uidi q̄ tantū pcederet ſa-
piēcia ſtulticiā: quantū diſſeret
lux a tenebris. Sapiētis oculi
in capite ei⁹: ſtultus in tenebris
ambulat. Et didici q̄ un⁹ uti-
uſq; eſſet interitus: et dixi in cor-
de meo. Si unus et ſtultus et me-
us occaſus erat: qd michi pde-
t q̄ maiore ſapientie dedi opera:
Totuſq; cū mīte mea: animi
aduerti q̄ hoc q̄ eſſet uanitas.
Non enī erit memoria ſapiētis
ſimiliter ut ſtulti in perpetuū:
et futura tēpora obliuione cū-
ta pariter operiet. Moritur doc-
tus ſimiliter ut indoctus: et id-

circo reduit me vice mee videti-
 tem mala uniuersa esse sub sole:
 et cuncta vanitatem et afflictionem
 spiritus. Vinctus ductatus sum
 omnem industriam meam qua sub
 sole studiosissime laboravi: ha-
 biturus herede post me. quem ig-
 noro verum sapiens an stultus
 futurus sit: et diuabitur in labo-
 ribus meis quibus defudavi et
 sollicitus fui. Et est quicquid tam
 vanum: Vnde cessavi: renuncia-
 uitque cor meum vlti laborare sub
 sole. Nam cum alius laboret
 in sapientia et doctrina et sollici-
 tudine: homini otioso quiesca di-
 mittit. Et hoc quoque vanitas:
 et magnum malum. Quid enim pro-
 duxi homini de uniuerso labore su-
 o et afflictione spiritus: qua sub
 sole cruciatus est: Cuncti dies
 eius doloribus et reumnis pleni
 sunt: nec per noctem mentis re-
 quiescit. Et hoc nomine vanitas
 est: Nonne melius est comedere
 et bibere: et ostendere anime su-
 e bona de laboribus suis: Et hoc de
 manu dei est. Quis ita deuota-
 bit et delicijs affluet ut ego: Ho-
 mini bono in respectu suo de-
 dit deus sapientiam et scientiam:
 et intelligentiam: peccatori autem de-
 dit afflictionem et curam superflua:
 ut addat et congreget et tradat
 ei quod placuit deo. Sed et hoc vani-
 tas est: et cuncta sollicitudo mentis.

Amnia tempus III
 habet: et suis spatijs finit:
 ut uniuersa sub celo. Tempus
 nascendi: et tempus moriendi. Tem-
 pus plantandi: et tempus excelle-
 di quod plantatum est. Tempus oc-
 cidendi: et tempus sanandi. Tempus
 destruendi: et tempus edificandi. Tem-
 pus flendi: et tempus ridendi. Tem-
 pus plangendi: et tempus saltan-
 di. Tempus spargendi lapides:
 et tempus colligendi. Tempus
 amplectendi: et tempus longe
 fieri ab amplectibus. Tempus am-
 reudi: et tempus perire. Tempus
 custodiendi: et tempus abiecti.
 Tempus laudandi: et tempus
 resuendi. Tempus tacendi: et
 tempus loquendi. Tempus dilecti-
 onis: et tempus odij. Tempus
 belli: et tempus pacis. Quid ha-
 bet amplius homo de labore
 suo: Vidi afflictionem quam dedit
 deus filijs hominum: ut distendant
 in ea. Cuncta fecit bona in tem-
 pore suo: et mundum tradidit dis-
 putationi eorum: ut non inueni-
 at homo opus quod operatus
 est deus ab initio usque ad finem.
 Et cognouimus quod non esset melius
 nisi letari: et latere bene in vita
 sua. Omnis enim homo qui comit
 dit et bibit. et videt bonum de la-
 bore suo: hoc donum dei est. Didimus
 quod omnia opera quae fecit deus. perse-
 uerent in perpetuum. Non possumus

eis quicquid addere nec auferre: quod fecit deus ut timeant. Quod factum est: ipsum permanet. Que futura sunt iam fuerunt: et deus instaurat quod abiit. Vidi sub sole in loco iudicii impietatem et in loco iusticie iniquitatem: et dixi in corde meo. Iustum et impium confundabit dominus: et tempus omnis rei tunc erit. Dixi in corde meo de filiis hominum: ut probaret eos deus: et ostenderet similes esse bestijs. Scitote unus inuentus est hominis et iumentorum: et equa virtusque conditio. Sicut moritur homo: sic et illa moriuntur. Similiter spirant omnia: et nihil habet homo iumento amplius. Cuncta subiacent vanitati: et omnia pergunt ad unum locum. De terra facta sunt: et in terram pariter reuertentur. Quis nouit si spiritus filiorum adam ascendat sursum: et si spiritus iumentorum descendat deorsum: Et apprehendi nihil esse melius quam letari hominem in opere suo: et habere esse pre illius. Quis enim cum adducet: ut post se futura cognoscat.

Ceterum me ad **III** alia: et vidi calumnias que sub sole geruntur. et lacrimas innocentium et neminem consolantem: nec posse resistere eorum violentie. Quos auctores destitutos. Et laudant magis mortuos quam vi-

uentes: et feliciorum utroque nudum qui necdum natus est: nec vidit mala que sub sole sunt. Rursum contemplantur sum omnes labores hominum: et industrias animaduerti patet inuidie proximo. Et in hoc ergo vanitas: et cura superflua est. Stultus complat manus suas: et comedit carnes suas dicens. Melior est pugillus cum requie: quam plena usque manus cum labore et afflictione animi. Consideras reptem et aliam vanitatem sub sole. Unus est et secundum et non habet non filium non fratrem: et tamen laborare non cessat. nec satiatur oculi eius dominis: nec recogitat dicens. Qui laboro: et fraudo animam meam bono: in hoc quoque vanitas est: et afflictio pessima. Melius est ergo duos esse simul. quam unum: habent cum emolumentum societatis sue. Si unus ceciderit: ab altero suscitabitur. De soli: quia cum ceciderit non habet subleuantem se. Et si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Unus quomodo calcet: Et si quisquam preualuerit contra unum: duo resistunt ei. Funiculus tripliciter difficile rupit. Melior est puer pauper et sapiens regi senex et stulto. qui nescit preuidere in posterum: quam de carcere carchenisque interitum quem egrediantur ad regnum: et alius natus

in regno inopia consumat. Vi-
di nūctos viuentes. q̄ ambulāt
sub sole cum adolescente scō:
qui cōsurgat pro eo. Infinitus
nūctus est p̄p̄li om̄i qui fuerūt aē-
rum: et qui postea futuri sunt
nō habitūtur in eo. Sed et hoc
vanitas: et afflictio spiritus.
Custodi pedē tuū ingrediēs do-
mum dñi: et appropiqua ut au-
dias. Multo enī melior est obe-
dientia q̄ stultorū victimē: qui
nesciunt quid faciunt mali.

Ne timeas V
quid loquaris: neq; cor
tuū sit uelox ad p̄ferendū ser-
monem corā dō. Deus enī ī ce-
lo et tu sup̄ terrā: idcirco sunt
pauci sermones tui. Multas
causas secūnt somnia: et ī mē-
tis sermonibz inueniuntur stultici-
a. Si quid uouisti dō: ne more-
ris reddere. Displicet enī ei in fi-
delis et stulta p̄missio. Sed qd̄
cumq; uoueris reddere. Multoq;
melius est non uouere: q̄ post
uocū p̄missa nō reddere. Ne
dederis os tuū ut peccare facias
carnē tuā: neq; dicas. corā an-
gelo non est prudentia: ne for-
te iratus dñs cōtra sermones
tuos dissipet cūcta opera ma-
nuū tuarū. Obi multa sunt sō-
nia plurime sunt vanitates: et
sermones innumeri. Tu uō dū-
tius. Si uideris calūnias ege-

notum et uolenta iudicia et cō-
uerti iusticiam in punitia. nō
meritis sup̄ hoc negotio quia
excesso excessior est alius: et sup̄
hos quoq; eminentiores sunt
alii: et insup̄ om̄i se fecit rex ip̄e-
rat seruientia. Auarus non im-
plebitur pecunia: et qui amat
diuitias. fructū non caput re-
tis. Et hoc ergo vanitas. Obi
multe sunt opes: multi et qui
comedunt eas. Et quid p̄dest
possessori: nisi q̄ exeat diuiti-
as oculis suis. Dulcis est som-
nis operā suae parū suae in-
uam comedat: saturitas autē
diuitias non sunt cum dormire.
Est et alia infirmitas pessima:
quā uidi sub sole. Diuitis con-
seruate in malū dñi sui. Perre-
unt enī in afflictione pessima.
Emendauit filium: qui in sum-
ma egestate erat. Sicut egressus
est nudus de utero matris sue sit
reuerteret: et nichil auferret scū de
labore suo. Miserrabilis pro-
lus infirmitas. Quō uenit: sit
reuerteret. Quid ergo p̄dest ei q̄
laborauit numerum. Eun-
dis diebz uite sue comedit ī tenebris
et in tenebris multis: et in tenebris
atq; tristitia. Hoc itaq; uisum
est michi bonū: ut comedat qd̄
et bibat: et fruatur letitia re la-
bore suo. quo laborauit ipse
sub sole numero dñi uite sue:

quos dedit ei deus: et hec est pars illi. Et omni homini cui dedit deus divitias atque substantiam: potestatemque ei tribuit. ut comedat ex eis. et fruatur parte sua et letetur de labore suo: hoc est donum dei. Non enim sanis recordabitur dictum vite sue: eo quod deus

Occupet deliciis cor eius. et aliud VI

malum quod vidi sub sole: et quidem frequens apud homines. Vir cui dedit deus divitias et substantiam et honorem et nichil deest anime sue ex omnibus quod desiderat: nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo: sed homo regnans vorabit illud. Hoc vanitas et magna miseria est. Si genuerit quispiam centum liberos et vixerit multos annos. et plures dies etatis habuerit et anima illi non utatur bonis substantie sue. sepulturaque careat: de hoc ergo pronuntio quod melior illo sit arborumus. Frustra enim venit et pergit ad tenebras: et oblivione delibuit nomen eius.

Non vidit solem. neque cognovit distantiam boni et mali: etiam si duobus milibus annis vixerit: et non fuerit percipiens bonis. Nonne ad unum locum properant omnia: omnis labor hominis in ore eius: sed anima eius non implebitur. Quid habet am-

plius sapiens a stulto: et quid pauper nisi ut perdat illuc ubi est vita: Melius est videre quod cupias: quam desiderare quod nescias. Sed et hoc vanitas est: et presumptio spiritus. Quin futurum est: iam vocatum est nomen eius: et scitur quod homo sit et non possit ultra fortior se in iudicio defendere. Verba sunt plurima: meliusque in disputando habundantia

Vanitate. VII
Quid necesse est homini maiora se querere: cum ignoret quid adducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis sue. et tempore quod velut umbra preterit. Aut quis et poterit iudicare: quid post eum futurum sub sole sit: Melius est nomen bonum quam unguenta preciosa: et dies mortis die natiuitatis. Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii. Ita enim finis mundorum ammonet hominem: et vivens cogitat quid futurum sit. Melior est ira risu: quam per misericordiam vultus. corrigitur animus delinquentis. Et sapiens cum ubi tristitia est: et cor stultorum ubi letitia. Melius est a sapiente corrigi quam stultorum adulatione decipi: quia sicut sonitus spinarum ardentium sub olla sit risus stulti. Sed et hoc vanitas. Calumnia turbat sapientem: et perdit roborem cordis eius.

Melior est finis orationis: quam principium. Melior est parius arrogante. Ne sis uelox ad irascendum: quia ira in sinu stulti reforescit. Ne dicas: quod putas cause esse quod priora tempora meliora fuerint quam nunc sunt. Multa est enim huiusmodi interrogatio. Melior est sapientia cum diuitiis: et magis preest uidentibus solem. Sicut enim preest sapientia: sic protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio et sapientia: quod uitam tribuit possessori suo. Considera opera dei: quod nemo possit corrigere quem ille despicit. In die bona fructus bonis: et mala diem preceps. Sicut enim hanc sic et illam fecit deus: ut non inueniat homo contra eum iustas querimonias. Hec quod uidi in diebus uanitatis mee. Iustus perit in iustitia sua: et impius multo uiuit tempore in malitia sua. Noli esse iustus in seculo: neque plus sapias quam necesse est ne obstupescas. Ne impie agas multum: et noli esse stultus: ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustinere iustum: sed et ab illo ne subtrahas manum tuam: quia qui timet deum nichil negligit. Sapientia destruit sapientem: super decem principes diuitiarum. Non est enim homo iustus in terra: qui

faciat bonum et non peccet. Sed et in diebus sermonibus qui dicunt. Ne accomodes cor tuum: ne forte audias secum maledictum tibi. Sicut enim conscientia tua: quia et tu orebro maledixisti aliis. Cumque temptauit in sapientia. Dixi. Sapienter efficiat: et ipsa longius recessit a me multo magis quam erat. Et alta profunditas: quoniam inueniet eam: frustrauit uniuersa animo meo: ut scirem et considerarem et querebam sapientiam et rationem: et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem imprudentium. Et inueni amarioris morte miserem: que laqueus uenatorum est: et sagena cor eius. Dicitur sunt manus illius. Qui placet deo effugiet illam: qui autem peccator est capietur ab illa. Et hoc inueni dixit ecclesiastes. Unum et alterum: ut inuenirem rationem quam adhuc querebat anima mea: et non inueni. Dixi et nulle unum reperi: mulierem re omnibus non inueni. Solummodo hoc inueni. quod fecit deus hominem rectum: et ipse se infirmus suscitauit querentibus. Quis talis ut sapiens esset? Et quis cognouit solutionem? **S**api **VIII** uerbi: entia hominis sunt in uultu eius: et potentissimum faciem illius commutabit. Ego os regis obseruo: et precepta iuramenti dei. Ne

festines recedere a facie ei⁹. ne-
 q; permaneas in ope malo: q̄a
 omne qđ voluerit faciet: et ser-
 mo illius potestate plenus est.
 Nec dicere ei quisquā potest: q̄-
 re ita facis. Qui custodit precep-
 tum: non experietur quicquid mali.
 Tempus et responsionē cor sa-
 piētis intelligit. Quū negotio
 tempus est et oportunitas: et
 multa hoīs afflictio quia igno-
 rat p̄cēta: et futura nullo scī-
 re potest mūdo. Non est in ho-
 minis potestate phibere spm.
 nec habet potestatem in die mor-
 tis: nec finitur quiescere in gre-
 tute bello: neq; saluabit impi-
 etas impiū. Omnia hęc cōsidera-
 m: et dedi cor meū in cūctis opi-
 bus que sūt sub sole. Interdū
 dīanur homo homī in malū
 suū. Vidi impios malos: qui
 etiā cum adhuc vīuerēt. ī loco
 sancto erant: et laudabātur ī
 ciuitate q̄si iustorū opm. Sed
 et hoc vanitas est. Et cū quia
 nō p̄fertur cōtra malos
 sententia: absq; timore ullo fi-
 lii homī perpetrāt mala. At
 tamē p̄cor ex eo q̄ cētēs facit
 malū et p̄cē patiētiā sustentat:
 ego cognoui q̄ sit bonū timē-
 re deū: qui v̄tutē facit ei⁹.
 Non sit bonū impio nec plō-
 geatur dies ei⁹: sed quasi um-
 bra transcant: qui non timēt

faciem dñi. Et et alia vanitas
 que sit sup terram. Sunt iusti
 quibus mala proueniūt qua-
 si opera egerit impior: et sunt
 impij qui ita securi sunt: quasi
 iustos facta habeāt. Sed et hī
 vanissimū iudico. Laudauī igitur
 leuā: q̄ nō esset homī bo-
 nū sibi sole. nisi q̄ comederet et
 biberet atq; gauderet: et hī solū
 secum auferret de labore suo.
 omnibus dieb; vīte sue quos de-
 dit ei deus sub sole. Et appolui
 cor meū in scientiā sapiētiam: et
 intelligerē distensionē que v̄re-
 latur in terra. Et homo qui di-
 cebus et noctib; somnū non ca-
 pit oculis. Et intellexi: q̄ omni
 operū dī nullam possit homo
 inuenire rationē corū que sūt
 sub sole: et quanto plus labra-
 uit ad querendū. tanto min⁹
 inueniat minus. Et si dixerit
 sapiens se nosse: nō poterit re-
 p̄tere. Omnia hęc tractauī in cor-
 de meo: ut rursus intelligerem.

Sunt iusti atq; **IX**
 sapiētes: et opa eorū ma-
 ni dñi. Et tamen nescit homo
 utrū amore an odio dign⁹ sit:
 sed omnia in futurū seruātur ī-
 recta: eo q̄ omnia eque sumū-
 ant iusto et impio. bono et ma-
 lo. mūdo et immundo: imolant
 victimas: et sacrificia cōtemnē-
 ti. Sicut bonus sit peccator: ut

periturus sit ille q̄ uerū dixerat.
 Hoc ē primum inter omnia que
 sub sole sūt: quia eadem cunctis
 eveniūt. Unde ⁊ corda filio-
 rum hominū implent malicia et
 cōtempnū in uita sua: ⁊ post h̄
 ad inferos deducuntur. Nemo ē
 qui semp uiuat: et q̄ humilimo-
 di rei habeat fiduciā. Melior ē
 canis uiu⁹ leone mortuo. ui-
 uentes nū scūt se esse mortu-
 ros: mortui uō nichil nouerūt
 ampli⁹. Nec habēt ul̄ mēte-
 rem: quia obliuioni tradita ē
 memoria eorū. Amor quoq;
 et odnū ⁊ inuidie semel perierūt:
 nec habēt p̄m in hoc seculo:
 ⁊ in tempe quod sub sole geri-
 tur. Vade ergo ⁊ comedere in le-
 titia panis tui: et bibe cū gau-
 dio uinū tuū. quia dno place-
 opa tua. Om̄i tempe sint uesti-
 mēta tua cādida: et olēū de ca-
 pite tuo non deficiat. Perfue-
 re uita cum uxore quā diligis.
 cū his dieb; uite instabilitatis
 tue: qui dāci sunt tibi sub sole
 om̄i tempe uanitatis tue. Hec
 ē nū pars in uita: et in labore
 tuo quo laboras sub sole. Ad-
 cūq; facere potest man⁹ tua i-
 stante opere: q̄a nec opus
 nec ratio. nec sapientia nec sci-
 entia sūt apud inferos: quo tu
 properas. Vade me ad aliud:
 ⁊ uidi sub sole. nec uelotū esse

nulsum. nec fortū bellū. nec sa-
 pientū panē. nec dñor diui-
 tias. nec artificū gratiā: sed tē-
 pus ca'umq; in om̄ib;. Nescit
 homo finem suū: sed sicut pis-
 ces capiuntur hamo. et aues la-
 queo cōprehēdunt. sic capiun-
 tur hoīes in tempe malo: cum
 eis cētuplo superantur. Hāc
 quoq; sub sole uidi sapientiā:
 ⁊ p̄bauī maximā. Cūtas par-
 ua: ⁊ pauca in ea uiri. Om̄i cō-
 tra tā rex magnus et uallant
 tā: retruxitq; munitiones per-
 girū: et p̄fecta est obsido. Inue-
 nitq; ē in ea uir pauper et sapi-
 ens: ⁊ libertauit urbem p̄ sapi-
 entiam suam: ⁊ nullus princeps
 recordatus est hoīs illius pau-
 peris. Et dicebam ego meliorē
 esse sapientiā fortitudine. Quo-
 mō ergo sapientia pauperis cō-
 tempta est: et uerba eius non
 sunt audita: Verba sapientū
 audiuntur in silēcio: plus q̄; cla-
 mor p̄ncipis inter stultos. Me-
 lior ē sapientia q̄; arma bellū:
 et qui in uno peccauerit. infra
 bona perdit.

Ulce morientes p̄dūt sua-
 uitate uingūt. Preciosi-
 or est sapientia: paruaq; gl̄a
 ad tempus stulticia. Lor sapi-
 entis in dextra eius: et tor stulti
 in sinistra illius. Sed et in uia
 stultus ambulās: nū ip̄e insipi-

ens sit omnes stultos estimat.
 Si spiritus potestatem habens
 ascenderit super te. locum tuum ne di-
 miseris: quia curatio facit cel-
 sare peccata maxima. Est ma-
 lum quod vidi sub sole: quasi
 per errorem egredieris a facie prin-
 cipis. Positum stultum in dignita-
 te sublimi: et divites sedere de-
 posum. Vidi securos in equis:
 et principes ambulantes super terram
 quasi securos. Qui fodit foueam
 incidet in eam: et qui dissipat
 seipsum mordebit eum coluber.
 Qui frustet lapides affligetur
 in eis: et qui scindit ligna vulne-
 rabitur ab eis. Si retulimus fuit
 ferrum: et hoc non ut prius sed he-
 bitum fuerit. multo labore exa-
 cuetur: et post industria seque-
 tur sapientia. Si mordax serpens
 in silentio: nihil eo minus habet
 quam oculus detrahunt. Verba oris
 sapientis gratia: et labia insipientis
 precipitabit eum. Inicium verborum
 est stulticia: et novissimum oris
 illius error pessimum. Sicut ver-
 ba multiplicat. Ignorat homo
 quod ante se fuerit: et quod post fu-
 turum sit quod ei potest indicare.
 Labor stultorum affliget eos: qui
 nesciunt in urbem pergere. De ti-
 bi terra cuius rex est puer: et cu-
 ius principes mane comedunt.
 Esta terra cuius rex nobilis est:
 et cuius principes vescuntur in a-

poris suo. ad reficiendum. et non
 ad luxuriam. In pigritijs humi-
 liabit cognatio: et in infirmi-
 tate manuum prestabit domus.
 In risum faciunt panem et vinum:
 ut epulentur bibentes. Et pecunie
 obediunt omnia. In cogitatione
 tua regi ne detrahas: et in secre-
 to cubituli tui ne maledixeris
 diviti: quia et aures tui portabunt
 vocem tuam: et qui habent pen-
 nas annuntiabunt sententiam.

Mitte panem N
 tuum super insulas aquas:
 quia post tempus multa inveni-
 es illud. Da partes septem novem
 et octo: quia ignoras quid fu-
 turum sit mali super terram. Si re-
 plere fuerit nubes: imbrem super
 terram effundetur. Si ceciderit lig-
 num ad austrum aut ad aquilo-
 nem: in quocumque loco ceciderit
 ibi erit. Qui observat ventum non
 seminat: et qui considerat nubes
 nunquam metet. Quod ignoras que-
 sit via spiritus. et qua ratione spi-
 rantur ossa in ventre pregnan-
 tis: sic nescis opera dei qui fabri-
 cator est omnium. Mane semina se-
 men tuum et vespere ne cesset ma-
 nus tua: quia nescis quid ma-
 ius oriatur hoc aut illud: et si
 utrumque simul. melius erit. Dul-
 ce lumen et delectabile est oculis
 videre solem. Si anime multis
 vixerit homo et in his omnibus

letus fuerit: meminisse debet te-
nereoli temporis et dierum multo-
rum: qui cum venerit. Vanita-
tis arguetur praeterea. Iterare et-
go iuuenis in adolescentia tua.
et in bono sit cor tuum in diebus
iuventutis tue: et ambula in vi-
is cordis tui. et in iniquitatibus
oculorum tuorum: et scito quod pro omnibus
hijis adducet te deus in iudicium.

Aufer iram a **XII**
corde tuo: et amoue ma-
liciam a carne tua. Adolescentia
tuum et voluntas. vana sunt. Me-
mento creatoris tui in diebus iu-
ventutis tue: antequam veniat tem-
pus afflictionis tue: et appro-
pinquet anni de quibus dicas.
non michi placet. Antequam rene-
breant sol. et lumen. et stelle. et
luna: et reuertantur nubes post
pluviam. Quando commouebunt
custodes domus et mutabunt viri
fortissimi: et otiose erunt moleres
in munitio nullo: et tenebrosae vi-
dentes per foramina: et claudet
ostia in plateam humilitate
vocis molentis: et resurgunt ad
vocem voluntatis: et obsurdescunt
omnes filie carnis. Excelsa quae
timebunt: et formidabunt in via.
Florescit amygdalus: impig-
uabit lotusta: et dissipabitur
lapparis. Quomodo ibit homo
in domum eternitatis suae: et circu-
bunt in platea plagentes. An-

tequē rumpat funiculus argē-
us. et recurat vitta aurea: et co-
stet rotas sup fōtem. et cōstui-
gatur rota sup cisternam. et re-
uertat pulvis in iram suā un-
de erat: et spiritus redcat ad de-
um qui dedit illū. Vanitas va-
nitatum dicit ecclesiastes: et omnia
vanitas. Quoniam esset sapientissi-
mus ecclesiastes. docuit populum et re-
narravit que fecerat: et inuesti-
gans exposuit parabolas mē-
tas. Quasi vicia verba vicia: et cō-
scripsit sermones rectissimos:
ac veritate plenos. Verba sa-
pientium sunt stimuli: et quasi cla-
ui in altum defixi: quae per migrorum
consilium data sunt a pastore uno.
Hijis amplius fili mi ne requi-
ras. Et auferdi plures libros nil-
lus est finis: frequenterque medita-
tio. carnis afflictio est. Et sine lo-
quendi pariter omnes audiamus.
Deum time: et mandata eius ob-
serua. Hoc est omnis homo. Euen-
ta quae sunt adducet deus in iu-
dicium pro omni peccato: siue bonum
siue malum sit. **Impiunt can**

Ca. canticorum.
Sculitur me
osculo oris su-
i. Quia melio-
ra sunt opera
vino: fra-

gratia unguentis optimis. Oculi
effusum nomen tuum: deo adole-

cantule dilexerunt te. Trahe me
 post te. curram⁹ in odore ung-
 uentorum tuorum. Introduxit me
 rex in cellaria sua. Exultabimus
 et letabimur in te: memores u-
 berum tuorum super vinum. Recte dili-
 gunt te. Fugata sunt sed formosa
 filie iherusalem. sicut tabernacula ce-
 dar: sicut pelles salomonis.
 Nolite me considerare quia fusca
 sum: quia decolorauit me sol.
 Filii matris mee pugnaverunt
 contra me: posuerunt me custodem
 vineis. Vineam meam non custo-
 diui. Iudica michi quem diligis
 anima mea. ubi pascas ubi abibes
 in meridie: ne vagari incipiam
 post greges sodalium tuorum. Si
 ignoras te o pulcherrima inter mu-
 lieres: egredere et abi post ves-
 tigia gregum: et pascere hedos tu-
 os iuxta tabernacula pastorum.
 Equitum meo in curribus pharaonis.
 assimilauit te amica mea.
 Pulchre sunt gemitus tui sicut tur-
 turis: collum tuum sicut monilia.
 Mureculas aureas faciem⁹ tibi:
 ut circumculatas argento. Cum
 esset rex in accubitu suo: nardus
 mea dedit odorem suum. Fascicu-
 lus mirre dilectus mi⁹ michi:
 inter ubera mea dormitabit.
 Hortus nupti dilectus mi⁹ mi-
 chi: in vineis engaddi. Ecce tu
 pulchra es amica mea: ecce tu
 pulchra: oculi tui colubas. Ecce

tu pulchre es dilecte mi. et deco-
 rus. Indulus noster floridus:
 agna domorum nostrarum redina:
 laquearia nostra expressima.
 ego flos campi: **II**
 et lilium conuallium. Sicut li-
 lum inter spinas: sic anima mea
 inter filias. Sicut malus inter
 ligna siluarum: sic dilectus meus
 inter filios. Sub umbra illius
 quem desideraueram sedi: et fructus
 eius⁹ dulcis gutturi meo. Intro-
 duxit me rex in cellam vinariam:
 ordinauerunt in me caritatem. Ful-
 cit me floribus: stupore me ma-
 lis: quia amore languero. Inua-
 sius sub capite meo: et delecta
 illius⁹ amplectabitur me. Adiuua
 uos filie iherusalem. per capreas re-
 uolte et campos: ne succintis ne-
 que vigilare faciat dilectam: quia
 adulter ipsa uelit. Vox dilecti
 mei. Ecce iste uenit saltem in mon-
 tibus: insiliens colles. Similis
 est dilectus meus capreae breui-
 loqui et uorum. En ipse stat post
 parietem nostrum. respiciens per fenest-
 ras: perspiciens per cancellos. En
 dilectus meus loquitur michi.
 Surge propterea amica mea. io-
 lunba mea. formosa mea et
 ueni. Jam enim hiemps transiit:
 imber abiit et recessit. Flores
 apparuerunt in terra: tempus pu-
 rationis aduenit. Vox turturis
 audita est in terra nostra: filius p-

pulit grossos suos: vinee flore-
 res dederunt odorem suum. Surge
 propere amica mea speciosa
 et veni: columba mea in forami-
 nibus petre in caucena mactie.
 Ostende michi faciem tuam: sonet
 vox tua in auribus meis. Vox
 tua quia dulcis: et facies tua de-
 cora. Capite nobis vulpes par-
 uulas: que demoluntur vineas.
 Nā vineta nostra floruit. Dilectus
 meus michi et ego illi: qui pas-
 citur inter lilia: donec asperit di-
 es. et inclinetur umbra. Flectet-
 ter: similis esto dilecte in capre
 hirculoque ceruorum: super montes
 in lectulo **III** berbel-
 meo per noctem quoniam quem diligit
 anima mea. Quiesce illud: et nō in-
 ueni. Surgam et circuibō ciuita-
 tem per viros et plateas: quoniam
 quem diligit anima mea. Quiesce il-
 lud: et nō inueni. Inuenerunt me
 vigilantes: qui custodiunt ciuitatem.
 Nūquid quem diligit anima mea vidi-
 tis: Paululum cum perissem eos:
 inueni quem diligit anima mea. Te-
 nui eum. nec dimittam: donec in-
 ducam illud in domum matris mee: et
 in cubiculum generationis mee. Ad-
 iuro vos filie iherusalem per capreas
 ceruosque campos: ne suscitatis
 neque vigilare faciatis dilectam:
 donec ipsa velit. Que est ista que
 ascendit per desertum. sicut ungula
 fumus se aromantibus inter et thu-

ris: et omni pulueris pigmenta-
 ri: In lectulo salomonis sexa-
 ginta fortes ambiunt. et fortis-
 simus israel: omnes reuerentes gladi-
 os: et bella doctissimi. Unius-
 cuiusque cuius super femur suum: pro-
 pter timores nocturnos. fecerat
 sibi salomō de lignis liba-
 ni. Columnas eius fecit argen-
 teas. redinatorium arcum ascultum
 purpureum: media caritate con-
 stant. propter filias iherusalem. Egre-
 ditur filie syon: et videt regem
 salomonem in diademate: quo
 coronauit illum mater sua. in die
 dispensationis illius: et in die le-
 nat cordis eius. **III**

Quā pulchra es amica mea:
 quā pulchra es. Oculi tui co-
 lumbarum: absque eo quod intin-
 secus lateat. Capilli tui sicut gre-
 ges caprarum que ascenderunt de
 monte galaad. Dentibus tuis sicut
 greges conlarum: que ascenderunt
 de lauacro. Omnes gemellis fe-
 ribus: et sterilibus non est inter eas.
 Sicut vitra coram labia tua:
 et eloquium tuum dulce. Sicut frag-
 menti mali pumici ita gens tua:
 absque eo quod intinsecus lateat.
 Sicut turris dauid collum tu-
 um: quā edificata est cum pugnacu-
 lis. Nihil est super prout et ea: om-
 nes armatura fortium. Duo vbera
 tua sicut duo hirculi capree
 gemelli: qui pascuntur in liliis:

donec aspiat dies. et indument
 umbre. Vadā ad montem mir-
 re: et ad collē thuris. Tota pul-
 cra es amica mea: et macula nō
 est in te. Veni de libano sponsa
 mea: veni de libano veni. Co-
 ronaberis de capite amana. de
 uretice sanie: et hermon: de cu-
 bilib; leonū. de montib; pardo-
 rū. Vulnerasti cor meū. soror
 mea sponsa: vulnerasti cor me-
 um in uno oculoꝝ tuorū: et in
 uno crine colli tui. Quā pulcre
 sunt māne tue soror mea spō-
 sa. Pulciora sunt ubera tua
 vino: et odor ungentorū tuorū
 sup oīa aromata. Fons dis-
 stillans labia tua sponsa: mel
 et lac sub lingua tua: et odor
 vestimentorū tuorū sicut odor
 thuris. Ortus cōclusus soror
 mea sponsa: ortus cōclusus
 fons signatus. Emissiones vi-
 e paradisi malorū punitorū:
 cū pomorū fructib; . Cipri cū nā-
 dū. nardū et cedrū: fistula et cina-
 momū cum vniūsis lignis li-
 bani: mirra et aloes cū omib;
 pūis ungentis. Fons ortorū
 puteus aquarū viuentū: q̄ flu-
 unt impetu de libano. Surge
 aquila et veni auster: perfla or-
 tum meū: et fluant aromata il-

Veniāt di-
 lectus meus in ortū suū:
 ut comedat fructū pomorū suoꝝ

rum. Vani in ortū meū soror
 mea sponsa: mellui mirrā me-
 am cum aromatib; meis. Co-
 medi fannū cum melle meo: bi-
 bi vinū meū cū lacte meo. Co-
 medite annū et bibite: et iebria
 mini carissimi. Ego dormio: et
 cor meum vigilat. Vox dilecti
 mei pulsantis. Aperi michi so-
 ror mea amica mea columba
 mea imaculata mea. quia ca-
 put meū planū est rore: et cū-
 ni mei guttis noctū. Sepolia-
 ui me iuncta mea: quomō in-
 duar illa: laui pedes meos: q̄-
 modo quo inq̄nabo illos: Di-
 lectus me⁹ misit manū suā p
 foramen: et uentre meus inre-
 muit ad tactū eius. Surrexi ut
 aperī dilecto meo. Man⁹ mee
 stillauerūt iunctam: et digitū mei
 pleni mirra pbanissima. Per-
 culum hostiū mei apui dilecto
 meo: at ille declinauerat atq;
 rāsuerat. Aīa mea liquefacta
 est: ut dilectus loruus est. Que-
 siui et non inueni illū: vocaui:
 et non respondit michi. Inue-
 nerunt me custodes qui circue-
 runt ciuitatē. Percusserūt me
 et vulnerauerūt me: tulerūt pal-
 lium meum custodes miorū.
 Adiuro vos sicut iherlm: si in-
 ueritis dilectū meū ut nūtieris
 cū quia amore languero. Qua-
 lis ē dilectus meus ex dilecto: o

pulcherrima mulierum: Qualis est
dilectus tuus et dilectio: quia sic
adiurasti nos: Dilectus meus
candidus et rubicundus: electus
et milibus. Caput eius aurum op-
timum: cornu eius sicut elae pal-
mas: inget quasi cornu. Ocu-
li eius sicut columbe super riuu-
los aquarum que lacte sunt late:
et resident iuxta fluentia plenis-
sima. Genit illius sicut arcole
aromatum: confite a pigmentari-
is. Labia eius lilia distillantia
myrram primam. Manus illius tor-
nantes: auree: plene iacinctis.
Venter eius ebulliens: distin-
tus saphiris. Cuius illius colu-
ne marmoree: que fundantur sunt
super bases aureas. Species ei-
us ut libani: electus ut cedri.
Guttur illius suavisimum: et totus
desiderabilis. Talis est dilectus
meus: et ipse est amicus meus
filius israel. Quo abiit dilectus
tuus o pulcherrima mulierum:
quo declinauit dilectus tuus:

Et quarecumque eum secum
dilectus

meus descendit in ortum suum ad
arcolam aromatum: ut ibi pascatur
in ortis. et lilia colligat. Ego
dilectio meo: et dilectus meus
mihi: qui pascitur inter lilia. Pul-
chra es amica mea: suavis et de-
cora sicut israel: terribilis ut
castrorum: acies ordinata. Auert

te oculos tuos a me: quia ipsi
me auolare fecerunt. Capilli tui
sicut greges caprarum: que apparu-
erunt de galaad. Dentes tui sicut
greges ouium: que ascenderunt de
lauacro. Dominus gemellis fecit:
et sterilis non est in eis. Sicut sortem
malipuncti. Sic gens tua: abs-
que oculis tuis. Beragita sunt
regine: et octoginta concubine: et
adolescens tuus non est tuis. Una
est columba mea perfecta mea:
una est mater sue: electa genitrici
sue. Viderunt eam filie syon et be-
nissimam predicauerunt: regine et con-
cubine laudauerunt eam. Que
est ista que progreditur quasi auro-
ra consurgens: pulchra ut luna.
electa ut sol. terribilis ut castro-
rum acies ordinata: Descendi
in ortum meum ut viderem porta
rouallum: et inspicere si florui-
set vinea: et germinasset mala-
puncta. Nesciui. Anima mea con-
turbauit me: propter quadrigas
annadab. reuertere reuertere lu-
namitis: reuertere reuertere ut
inueniamur te.

Quid videbis in summanite:
nisi choros castrorum:
Quam pulchri sunt gressus tui in
calciamentis filia principis. Hunc
nunc feminum tuorum sicut moni-
lia: que fabricata sunt manu
artificis. Umbilicus tuus ita-
ter tornabilis: nunquam indiges po-

nulis. **V**enter tuus sicut attritu-
mentum: vallatus liliis. Duo ube-
ra tua sicut duo huiusmodi gemel-
li capree. Collum tuum sicut turris
eburnea: oculi tui sicut piscine
in esebon: que sunt in porta fi-
lie multitudinis. **N**asus tuus si-
cut turris libani: quod respicit con-
damasum. Caput tuum ut carme-
lus: et come rapidis tui sicut
purpurea regis in chana libi.
Quam pulchra es. et quam decora ra-
tissima in deliciis. Statura tu-
a assimilata est palme: et ube-
ra tua botris. **D**ixi. Ascendā in
palma: et apprehendā fructus eius.
Et erūt ubera tua sicut botri vi-
nce: et odor oris tui sicut odor
malorum: guttur tuum sicut vinum
optimum. **D**ignum dilecto meo
ad potandum: labijsque et dentibus
illis ad ruminandum. **E**go dilec-
to meo: et ad me conversio eius.
Veni dilecte mihi egrediamur in
agrum: amoremur in villis. **M**a-
ne surgam ad vineas: videa-
mus si floruit vinea. si flores
fructus parturuit: si floruerit
malapumica. **I**bi dabo tibi u-
bera mea. **M**andragore dede-
runt odorem in portis nostris. **O**ia
poma nova et vetera dilecte
mi seruaui tibi. **VII**

Quoniam michi de te fieri meum
sugentem ubera matris mee:
ut inueniam te foris et desolaber et

iam me nemo despiciat: **A**ppre-
hendam te et ducam in domum matris
mee: et in cubilem generationis
mee. **I**bi me docebis: et dabo tibi
pondum ex uno edicto: et
multum malorum granatorum meo-
rum. **I**ta enim sub capite meo:
et degetera illius amplexabitur
me. **A**diuro vos filie iherusa-
lem: ne suscitatis neque eugila-
re facias dilectam: donec ipsa ve-
lit. **Q**uare est ista que ascendit de
deserto delinens. affluens: innixa
super dilectum suum: **S**ub arbore
malo suscitauit te. **I**bi corrup-
ta est mater tua: ibi violata est
gentrix tua. **P**one me ut sig-
natulum super cor tuum. ut signa-
mentum super brachium tuum: quia fortis
est in mors dilectio: dura sicut
infectus emulatio. **L**ampades ei-
us. ut lampades ignis atque fla-
marum. **A**que mulier non ponere-
runt extinguere caritatem: nec flu-
mina obruerunt illam. **S**i dederit
homo omnem substantiam domus
sue pro dilectione: quasi nihil
despiciet eam. **H**orror nostra par-
ua: et ubera non habet. **Q**uid
faciamus sorori nostre: in die quan-
do alloquenda est: **S**i murus est
edificemus super eum. pugnacula
argentea. **S**i ostium est: compiga-
mus illud tabulis cedrinis. **E**go
murus: et ubera mea sicut tur-
ris: exquo facta sum coram te

quasi pacem repentes. Vineam fu-
it pacifico: in ea: que habet po-
pulos. Tradidit eam custodibus:
ut afferat pro fructu eius mille
argenteos. Vineam meam coram
me est. Mille tui pacifici: et du-
centi hiis qui custodiunt fructus
eius. Que habitas in ortis. a-
mici auscultant: fac me audire
vocem tuam. Fuge dilecte mi: et
assimulare capree hyssopum
terreorum super montes aromaticos.

*Explicit in cantica canticorum
incipit liber Sapientie cap. 1*

Diligite iustitiam:
qui iudicatis
terra. Benedicite de
domino in bonita-
te: et in simplici-
tate cordis q-

rite illi: qui inveniuntur ab hiis qui
non temptant illi: apparet autem
eis qui fidem habent in illi. Per-
uicere enim cogitationes separant
a deo: probata autem virtus corri-
piet insipientes. Quoniam in mali-
uola animam non introibit sapi-
entia: nec habitabit in corpore
subdito peccatis. Spiritus enim
sanctus discipline effugiet fic-
tum: et auferet se a cogitationibus
que sunt sine intellectu: et corri-
pietur a superueniente iniquitate.
Sanguis enim spiritus sapien-
tie et non liberabit maledictum
a labijs suis: qui renuntiat illi: et

is est deus. et cordis illius scu-
tator est verus: et lingue eius au-
ditor. Quia spiritus domini repleuit
orbem terrarum: et hi quod dant omnia sci-
entiam habet vocis. Propter hoc
qui loquitur iniqua non potest la-
tere: nec poterit illi corripere
iudicium. In cogitationibus enim
impij interrogatio sit: sermonum
autem illius auditio ad deum veni-
et: et ad correptionem iniquitatis
illi. Quoniam auris zeli audit
omnia: et tumultus murmura-
tionum non abscondetur. Custodi-
te ergo vos a murmuratione.
que nichil potest: et a detraho-
ne. parate lingue. Quia sermo
obscurus in vacuum non ibit: os
autem quod mendatur occidit ani-
mam. Nolite zelare mortem in
errore vite vestre: neque acquiratis
perditionem in operibus manuum vest-
rarum. Quoniam deus mortem non
fecit: nec letatur in perditione viuo-
rum. Creavit enim ut essent omnia: et
sanabiles fecit nationes orbis
terrarum: et non est in illis medicamen-
tum eternum: nec inferos regnum
in terra. Iustitia enim perpetua est
et immortalis: iniustitia autem
mortis acquiritis. Impij autem
manibus et verbis accesserunt il-
lam: et estimantes illam. amica de-
fluxerunt. et sponiones posue-
runt ad illam: quoniam morte dig-
ni sunt qui sunt ex parte illius.

Dixerunt tunc **II**
 impii: cogitantes apud se
 non rede. Exiguū et cū tedio ē
 tempus vite nre: et non ē refri-
 gerū in fine hoīs: et nō est qui
 agnit⁹ sit reuersus ab inferis.
 Quia ex nichilo nati sum⁹: et
 post hoc erim⁹ tanq̃; nō fueri-
 mus. Quā sumus afflatus est
 in narib⁹ nris: et sermo scūlle
 ad cōmouēdū cor nr̃m. Quia
 extinet⁹ cinis erit corpus nr̃m:
 et spiritus diffūdetur tanq̃; mol-
 lis aer. Et cālibit vita nr̃a tā-
 q̃; uestigiū nubis: et sicut nebu-
 lam dissoluet⁹. que fugata est
 a radijs solis: et a calore illius
 aggregata. et nomē nr̃m obli-
 uionē accipiet p̃ tēp⁹: et nemo
 habebit memoriā opm nr̃orū.
 Umbre cū fūctus est tempus
 nr̃m: et nō est reuersio finis nr̃i.
 quā cōsignata est: et nemo reu-
 nitur. Deute ergo et fruamur
 bonis que sunt: et utamur cre-
 atura tanq̃; in inuicemute cele-
 riter. Vno p̃ciolo et unguētis
 nos impleam⁹: et nō p̃tereat
 nos flos tempis. Coronemus
 nos rosis anteq̃; marcescant:
 nullū prauū sit quod non per-
 fūscat luxuria nr̃a. Flamma ves-
 tī exors sit luxurie nr̃e. ubiq̃;
 reliquam⁹ signa leticie: quā h̃
 est pars nr̃a: et h̃c est soris nr̃a.
 Opimamus pauperem iustū: et

nō parcam⁹ vidue nec vetera-
 no: nec reueeamur canos nil-
 ti temporis. Sit aut fortitudo
 nostra. Ite iusticie. Qd̃ ei infir-
 mū ē inuale inuenit⁹. Circūue-
 manus ergo iustū. quā iustis
 est nobis. et cōtrarijs est opeti-
 bus nris. et iproperat nobis
 peccata legis: et diffamat i nos
 p̃ccā discipline nre. Promittit
 se scienciā dī habere: et filiū dī
 se nominat. Factus est nobis
 itraductionē cogitationū nr̃a-
 rum. Grauis est nobis etiā ad
 videndū. quā dissimilis est alijs
 vita illius: et imutare sunt vie
 eius. Tanq̃; nugates estimati
 sumus ab illo: et abstinet se a
 vjs nris tanq̃; ab imūdijs:
 et p̃fert nouissima iustorū: et gl̃-
 atur p̃rem se habere dū. Vide-
 amus ergo si sermones illius
 veri sint: et tēp̃am⁹ que ṽctu-
 ra sunt illi: et scim⁹ que erunt
 nouissima illius. Si cū est ve-
 rus filius dī suscipiet illū: et li-
 berabit illū de manib⁹ cōtrari-
 orum. Cōtumelia et tormēto i-
 terogemus eū: ut sciamus reue-
 rentiā eius: et p̃bcm⁹ paciēciā
 illius. Morte turpissima cōdē-
 nemus eū. Ecce cū ei respectus
 ex sermonib⁹ illi⁹. H̃c cogita-
 uerūt et errauerūt: et errauit cū
 oculos malicia cor. Et nescie-
 runt sacramēta dī: neq̃; mēte-

dem sperauerunt iusticie: nec iudicauerunt honorem anime sancte. Quia deus creauit hominem inextinguibilem: et ad imaginem suam uidimus faciem illius. Inuidia autem diaboli: mors intravit in orbem terrarum: imitantur autem illum qui sunt ex parte illius. **III**

Iustorum autem anime in manu dei sunt: et non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium mori: et estimata est afflictio reus illorum. Et ab iniuste iusto abierunt in eternum: et quod a nobis est iter eternum: illi autem sunt in pace. Et si toram hominibus tormenta passi sunt: spes illorum in mortalitate plena est. In paucis creati: in multis bene disponitur: quia deus temptauit eos: et inuenit illos dignos se. Tamquam aurum in fornace probauit illos: et quasi oblatum hostiam accepit illos: et in tempore erit respectus illorum: fulgebunt: et tamquam scintille in arundineto discurrunt. Iudicabunt nationes et dominabuntur populis: et regnabit dominus illorum in perpetuum. Qui confidunt in illo intelligunt veritatem: et fideles in dilectione acquiescent illi: quoniam domus et pax est electis eius. Insuper autem secundum que cogitauerunt correctionem habebunt: qui neglexerunt iustum: et a domino recesserunt.

Seruit. Sapientia enim et disciplina quam qui abierit infelix est: et uana est spes illorum: et labores sine fructu: et inuania opera eorum. Mulieres eorum inculpate sunt: et nequissimi filii illorum. Male dicta creatura eorum. Quoniam felix est sterilis et incommuniata: quia nescit thorem in delicto. habebit fructum in refectione anime sancte. Et spado qui non operatus est per manus suas iniquitatem: nec cogitauit aduersus deum nequissima. Dabit enim illi fidei donum electum: et soror in templo dei acceptissima. Honor et labor gloriosus est fructus: et que non contingat radix sapientie. Filii autem adulterorum in consummatione erunt: et ab iniquo thoro semini exterminabuntur. Et si quidem longe uite erunt: in nihilum computabuntur et sine honore uite nouissima scirentur illorum. Et si relictis defuncti fuerint: non habebunt spem: nec in die agnitionis allocutionum. Nationes enim inique dice sunt consummationis. **III**

Quam pulchra est casta generationis cum claritate. Immortalis est enim memoria illius: quoniam et apud dominum nota est et apud homines. Cum presens est imitantur illam: et desiderant eam: cum se eduxerit: et in perpetuum

coronata triumphat. incoquinata
 torum certaminum primum vincens.
 Multigena autem impiorum misci-
 tudo non erit utilis: et spuria vi-
 tulamina non dabunt radices al-
 tas. nec stabile firmamentum col-
 labunt. Et si in ramis in tem-
 pe genuerint. infirmum posi-
 ta a vento commouebunt: et a ni-
 mitate ventorum eradiciabuntur.
 Confringent autem rami inco-
 summati: et fructus illorum iuvenes et
 acerbi ad manducandum: et ad mi-
 sturam apti. Et iniquis cum omni-
 bus filiis qui nascuntur testes sunt nequi-
 tie aduersus patres in interrogatio-
 ne sua. Iustus autem si morte pro-
 priam fuerit: in refrigerio
 erit. Benedictus enim venerabilis
 est: non diuturna. neque numero
 annorum computata. Qui autem sunt
 sensus hominis. et eas sententias:
 vita immaculata. Placens deo
 factus dilectus: et unicus inter
 preciores inflatus est. Hapens
 est ne malicia mutaret intellec-
 tum eius: aut ne fictio deciperet ani-
 mam illi. Salsanano enim nuga-
 ritatis obscurat bona: et in co-
 stantia concupiscentie insuauit se-
 sum sine malicia. Consummati
 in breui repleunt miscra tempora.
 Placita enim erat deo anima illi: pro-
 pter hoc preceant educere illum de
 medio iniquitatum. Populi autem
 videntes et non intelligentes. nec po-

nentes nec in probris talia: quoniam
 gratia dei. et misericordia est in sanctos
 eius: et respectus super electos il-
 los. Conducit autem iustus mor-
 tuos viuos ipsos: et iuuenis re-
 lectus consummata longam vitam
 inuisti. Videbunt enim fuisse sapien-
 tis: et non intelliget quod cogitauit
 de illo deus: et quare munierit
 illum dominus. Videbunt enim et contem-
 nent eum: illos autem deus irridet.
 Et erunt post haec decedentes sine ho-
 nore: et in contumelia inter mor-
 tuos in perpetuum. Qui disrum-
 pet illos inflatos sine voce: et
 commouebit illos a fundamentis:
 et usque ad summum desolabitur. Et
 erunt gentes: et memoria illo-
 rum periet. Veniet in cogitati-
 one peccatorum suorum timidi: et in-
 ducet illos exaduerso iniquitates

Tunc **V** ipso.
 Stabunt iusti in magna co-
 stantia aduersus eos qui se angusti-
 auerunt: et qui abstulerunt labo-
 res eorum. Videntes turbabuntur
 more horribili: et mirabuntur in
 iustificatione impii saluos gentes
 per angustiam spiritus: dicentes
 intra se. penitentiam agentes. et per an-
 gustiam spiritus gentes. Hi
 sunt quos habuimus aliquan-
 do in derisum et in similitudi-
 nem improperii: nos in sensu
 vitam illorum estimabamus infamiam:
 et finem illorum sine honore. Ecce

quō cōputati sunt inter filios
dei: et inter sanctos sors illorū ē.
Ergo errauim⁹ a via veritatis:
et iustitie lumen nō luxit nobis: et
sol intelligentie non est ortus no-
bis. Lassati sum⁹ i via iniquita-
tis et perditionis: et ambulauim⁹
vias difficiles: viā autē do-
mini ignorauim⁹. Quid nobis
profuit superbia: aut diuitiarū
iactantia quod cōtulit nobis? Et tā-
sicut oīa illa tamq̃; umbra et
tamq̃; nūb⁹ p̃uerrēs. Et tam-
q̃; nauis q̃ p̃uulsi fluctuantē a-
quā nū⁹ cū p̃cecidit nō est ves-
tigium inuenire. neq; semitā cari-
ne illi⁹ in fluctib⁹: aut auis q̃
insuolat in aere. cui⁹ nullū in-
ueniē argumētū iunctis illi⁹:
sed tantū sonitus alarū verbe-
rans leuē vētum. et sonit⁹ per-
um iunctis aere. cōmotis ali⁹
insuolauit. et post hoc nullū
signū inueniē iunctis illi⁹: aut
tamq̃; sagitta missa i locū des-
tinatū. diuisus aer cōtinuo in
se reclusus ē ut ignoret insitus
illi⁹: sic et nos nati cōtinuo exi-
uimus esse. et virtutis quā nū-
lum signū valui⁹ ostendere:
in malignitate autē nra cōsūp-
ti sumus. Talia dixerūt in infer-
no hī q̃ peccauerūt: quā spes
nūp̃ tamq̃; lamugo ē q̃ a ven-
to tollit: et tamq̃; spuma gra-
tulis que a p̃tella dissipat: et tā-

q̃; fumus q̃ a vento diffusus ē:
et tāq̃; memoria hospitis uni-
us diei p̃teritūis. Iusti autē i per-
petuū viuūt: et apud dñm est
merces eorū: et cogitatio illorū
apud altissimū. Deo accipiet
regniū decoris et diadema speci-
ei de manu dñi: quā dextera sua
teget eos: et i brachio sancto su-
o defendet illos. Et accipiet ar-
matūrā eius illi⁹: et armabit
tracturā ad visionē inimicorū.
Induet p̃ torace iusticiā: et acci-
piet p̃ galea iudiciū rectū. Su-
met scutum incerpugnabile equi-
tatē: acuet autē dirā irā in lance-
am: et pugnabit cū illo orbis
frax contra insensatos. Būt di-
recte emissiones fulgurū: et tā-
q̃; a bene tutuato arcu nubū
exinābūtur: et ad rectū locū i-
siliēt. Et a p̃tiosa ira plene mit-
tētur gradines: et scādescent in il-
los aqua maris: et flumina cō-
rurrēt duriter. Contra illos sta-
bit spiritus virtutis. et tamq̃;
turbo vni diuidet illos: et ad
heremū p̃ducat oēm frām iniqui-
tatis illorū: et malignitas eue-
ret sedes potentū. **VI**

Ethor est sapiētia q̃; vites:
et vir prudens magis q̃;
fortis. Audite ergo reges et in-
telligite: discite iudices finium
terre. Prebete aures vos q̃ cōti-
netis multitudines et placentis

vobis in turris nationū: quā
data est a dñō potestas vobis.
et virtus ab altissimo: qui in-
rogabit opa v̄ra. et cogitatio-
nes scrutabit: quā cū essetis mi-
nistri regni illius. nō recte iudi-
castis nec custodistis legē iusti-
tie: neq; scdm volūtātē dei am-
bulastis. Horrende et cito appa-
rebit vobis: quā iudiciū duris-
simū in hīs qui p̄sunt fiet. Ex-
iguus enī cōcedit misericōdia: potē-
tes aut potēter tormēta patē-
re. Non enī subtrahet p̄sonā
cuiusq; deus qui ē oīm dñator.
nec creabit magnitudinē cui-
q;: quā pusillū et magnū ipse
fecit: et equaliter cura est illi de
om̄ib; . Fortiorib; aut. fortior
iustat cruciatio. Ad vos ergo
reges sunt hī sermones mei:
ut discatis sapiētā: et ne recida-
tis. Qui enī custodierit iusticiā:
iuste iudicabūtur: et qui didice-
runt iusta iuveniet qd cōdant.
Cōcupiscite ergo sermones me-
os et diligite illos: et habebitis
disciplinā. Clara est et que nū-
q; marcescit sapiētia: et facile
videtur ab hīs qui diligūt eā:
et iuveniet ab hīs q̄ querūt il-
lam. Preoccupat qui se cōcu-
piscit: ut illis se prior ostendat.
Qui de luce vigilauerit ad illā
nō laborabit. assidētē enī il-
lam forib; suis iuveniet. Logi-

tare ergo de illa sensus est cōsu-
matus: et qui vigilauerit. ip̄i
illam cito erit securus. Quoniā
dignos se circūit ip̄a querens:
et in v̄is suis ostendit se illis
hilari: et i om̄i p̄udētia occur-
ret illis. Inicū cū illi? vtilissima
ē discipline cōcupiscētia. Cura
ergo discipline dilectio ē: et dilec-
tio custodia legū illi? ē. Custo-
dio aut legum cōsummatio
i corruptionis est: incorruptio
aut facit esse primū deo. Cōcu-
piscētia itaq; sapiētiē deducit
ad regnū p̄petuū. Si ergo de
lectamini sedib; et scriptis o-
rges ip̄li: diligite sapiētiā ut i
p̄petuū regueris. Diligite lu-
men sapiētiē: omnes qui p̄s-
tis ip̄lis. Quid est aut sapiētia
et quēadmodū facta sit refecā
et non abscondam a vobis sa-
ramenta dei: sed ab initio na-
tuitatis iuestigabo: et penā i
lucem sciētā illius. et non p̄te-
rbo v̄ritatē: neq; cum iudicia
labescunt iter habebō: quoni-
am talis homo non erit parti-
reps sapiētiē. Multitudo aut
sapiētiū. sanitas est orbis ter-
rar: et rex sapiens. p̄li stabili-
mētum est. Ergo accipite disci-
plinam p̄ sermones meos: et
proderit vobis. **VII**

Sum qdcm et ego mortalis
homo sis om̄ibus: et re

genere freno illius qui p̄or fac-
 tus est: et in ventre matris figu-
 ratus sum caro: decem menses
 tempe coagulatus sum in sang-
 uine. et semine hoīs: et delecta-
 mento somni duciente. Et ego
 natus accepti cōmune acceti: et
 insimuliter facta dediti fratri: et
 primā vocem similem omnibus
 emisī plorās. In suolumentis
 nutritus sum: et in aquis turis.
 Natus enim ex regibus aliud ha-
 bui naturae nuntium. Unus
 ergo introitus est omnibus ad vi-
 tam: et sibi reus. Propter hoc
 optavi et datus ē michi scelus:
 et notavi et venit in me spiri-
 tus sapientie. Et proposui illā reg-
 nis et sedibus: et divitias michi
 esse dicit in cōparatione illius.
 Nec cōparavi illi lapide p̄cio-
 sum: quoniam a omne aurū in cō-
 paratione illius arena est cri-
 gua: et tamquam lucū estimabit
 argentū in cōspectu illius. Su-
 per salutē et specie dilexi illā: et
 proposui pro luce habere illā:
 quā inextinguibile est lumen il-
 lius. Veniūt autē michi omnia
 bona pariter cum illa: et innume-
 rabilis honestas per manus illi-
 us. Et letatus sum in omnibus:
 quoniam antecederat me ista sapiē-
 tia: et ignorabam quoniam hoc om-
 nium mater est. Quā sine fictione di-
 dixi: et sine mendacia cōmunico:

et honestatē illius nō abscondo.
 Infinitus enim thesaurus est ho-
 mībus: quo quod vult sunt. participes
 facti sunt amicitie dei: propter discipli-
 ne dona cōmēdari. Michi autē
 dedit deus dicere et sententia et p̄-
 sumere digna horū que michi
 dant: quoniam ipse sapientie dux est:
 et sapientū mēdator. In manu
 enim illius et nos et sermones nō-
 et omnis sapientia. et opm scientie
 disciplina. Ipse enim dedit michi
 hoc scientiā verā que sunt: ut
 sciam dispositionē orbis terrarū
 et virtutes elementorū: initium et
 cōsumationē et medietatē tem-
 porū. vicissitudinū pmutatio-
 nes. et cōsuminationes tempo-
 rum. et morū mutationes: di-
 visiones temporū. anni cursus.
 et stellarū dispositiones. natu-
 ras animalū. et iras bestiarū:
 vim ventorū et cogitationes ho-
 minū. differentias virgultorū
 et virtutes radiorū: et quaecumque
 sunt absconsa et improvisa di-
 dici. Omnis enim artifex donavit me
 sapientia. Est enim illa spiritus in-
 telligentie sanctus unicus mi-
 nister. subtilis. discretus mobilis.
 inconquassatus: rectus suavis
 amans bonū: acutus. qui nihil
 illecebrat benefacere: humanus.
 benignus. stabilis. rectus. secu-
 rus: cōm habēs virtutē. omnia
 prospiciēs: et qui rapiat omnes

spiritus intelligibiles: mundus
subtilis. Quibus cum mobilibus
mobilius est sapientia. Accigit
autem ubique propter suam mundiciam.
Vapor est enim virtutis dei: et e-
manatio quodammodo est claritatis om-
nipotentis dei sincera: et ideo ni-
hil inquinatum in ea incurrit. La-
dor est enim lucis eterne et specu-
lum sine macula dei manifestans.
et imago bonitatis illius. Et
cum sit una omnia potest: et permanens
in se omnia innovat: et per nationes
in auras sanctas se effundit. Ami-
cos dei et prophetas constituit. Fle-
minem enim diligit deus: nisi cum
et cum sapientia inhabitat. Est
enim hoc speciosior sole: et super
omnem dispositionem stellarum. lu-
ci comparata iuvant prior. Alii ei
succedit nox: sapientia autem non
venit malitia.

VIII

Accigit ergo a fine usque ad
finem fortiter: et disponit
omnia suaviter. Hanc amavi et re-
quiesivi eam a iuventute mea: et
quesivi sponsam michi eam as-
sumere: et amator factus sum
forme illius. Generositate illi-
us glorificat amicum habens
dei: sed et omnis dominus dilexit illam.
doctrina enim est disciplina dei: et e-
lectrix operum illius. Et si diuine
appetunt in vita: quod sapientia
locupletius que operatur omnia:
Si autem sensus operatur: quis

horum que sunt magis quam illa
est artifex. Et si iusticiam quis dili-
git: labores huiusmodi magnas ha-
bent virtutes. Sobrietate enim
et prudentiam docet: et iusticiam et
virtutem: quibus valius nichil est
in vita hominibus. Et si multitudi-
nem scientie desiderat quis: scit
preterita et de futuris estimat: scit
versutias sermonum et dissoluti-
ones argumentorum: signa et mon-
stra scit antequam fiant: et cunctis
temporibus et seculis. Proponi
ergo hanc adducere michi ad
convivendum: scilicet quoniam mecum con-
municabit de bonis: et sit allo-
cutionis cogitationis: et rediens me-
habebis propter hanc claritatem
ad turbas: et honorem apud se-
niore. Iuvenis et acutus iuveni-
ar in iudicio: et in conspectu po-
tentium ammirabilis ero: et facies
principum mirabuntur me. Tac-
tem me sustinebunt: loquentem
me respicient: et secundum me
plura. manus oris mei im-
ponent. Preterea habebis propter
hanc immortalitatem: et memori-
am eternam hiis qui post me fu-
turi sunt relinquant. Disponam
populos: et nationes michi erunt
subdite. Timebunt me audientes
reges horrendi: et in multitudine
bonus videbor: et in bello
fortis. Accipiens in domum meam
requiescam cum illa. Non enim ha-

bet amaritudinē cōuulatio il-
 lius: nec tedū cōuictus illius:
 sed leticiā et gaudiū. Hec cogi-
 tans apud me. et commemorā^s
 in corde meo. quā immortalis ē
 in cogitatione sapiētia. et in a-
 miticia illius delectatio bona:
 et in opib; manuū illi⁹ honest-
 tas sine defectione: et ī certami-
 ne loquēte illius sapiētia. et p-
 claritas in cōmunicatione ser-
 monū ipius: circūbā querēs.
 ut michi illā assumere. Puer
 autē etiam ingenuus et sortis
 tuus sū aīam bonā. Et cū essem
 magis bonus: utri ad corp⁹
 inuēniatū. Et ut sciam quā ali-
 ter nō possim esse cōtinēs nisi
 deus det: et hoc ipm cāt summa
 sapiētia scire. cui⁹ esset hoc do-
 nū: adiū dñm et deprecatus sum
 illū: et dixi ex totis p̄cordijs me-
 is. **YIII** **is-**
Deus p̄m meorū et dñe misericōdie. qui
 fecisti oīa verbo tuo: et sapiēti-
 a tua cōstitisti hoīem. ut dñā-
 retur creature que a te facta ē.
 ut disponat orbē terrarū in equi-
 tate et iustitia. et in directione
 cordis iudiciū iudicet: da mi-
 chi sedū tuarū assistentē sapiēti-
 am: et noli me reprobare a pu-
 eris tuis. quā scruus tuus sum
 ego. et filius ancille tue: homo
 infirmus et feiguū tempis: et
 minor ad intellectū iudiciū et le-

gum. Et si quis erit cōsūmat⁹
 in filiis hoīum: si abfuerit ab
 illo sapiētia tua. in nichilū cō-
 putabit. Tu autē elegisti me re-
 gem p̄plo tuo: et iudicē filiorū
 tuorū et filiarū. Et dixisti me cō-
 ficare templū in mōte sancto
 tuo: et in ciuitate habitationis
 tue altare: similitudinē tabernaculi
 sancti tui quā p̄parasti ab i-
 nicio et tecū sapiētia tua. que no-
 uit opa tua: quā et affuit tūc cum
 orbē terrarū faceres. et sorbat quod
 esset placitū oculis tuis: et quod
 directū in p̄ceptis tuis. Mitte il-
 lam de celis sanctis tuis. et a se
 de magnitudinis tue: ut mecū
 sit et mecū laboret: et scā quod ac-
 ceptū sit apud te. Hic cū illa
 oīa et intelligit: et deducet me ī
 opibus meis sobrie: et custodi-
 re me ī sua potētia. Et erit ac-
 cepta opa mea: et disponā po-
 pulū tuū iuste: et ero dign⁹ se-
 dū p̄ris mei. Quis enī hoīem
 poterit scire cōsiliū dei: Aut quis
 poterit cogitare quod uelit deus?
 Cogitationes cū mortalium nō
 uidet: et incerte p̄uidēt nre. Cor-
 pus enī quod corrūpitur aggra-
 uat aīam: et fœcia inhabitatio
 dep̄mit sensum multa cogitātē.
 Et difficile estimam⁹ que in fœ-
 sunt: et que in p̄spectu sunt in-
 uenimus cū labore. Que in ce-
 lis sunt autē quis intelligabit? Hic

sum aut tuū q̄s sciet nisi tu de-
deris sapiētiā et mīseris spīri-
tum sanctū tuū de altissimis: et
si recte sint semine cor̄ q̄ sūt
in terris. et que tibi placent di-
dicerit hoīes: Nam p̄ sapiētiā
am sanati sunt quicūq; placu-
erūt tibi dñe a p̄ncipio. **X**

I et illū qui p̄mus forma-
tus est a deo pater orbis
terrarū. nū solus esset creatus cus-
todire: et eduxit illū a delicto
suo. Et eduxit illū de limo ter. et
dedit illi virtutē cōtinendi oīa.
Sub hac ut recessit iniustus in
ira sua: per rā homicidij fūi-
tas deperijt. Propter qd̄ nū aq̄
deleret frām: sanavit iterū sapi-
entia: per contempnibile lignū
iustū gubernans. **H**ec et in cō-
sensu supbie cū se nationes re-
tulissent cum iustū: et cōserua-
vit sine querela deo: et in filiis
mīserīcōdiā forte custodiunt. **H**ec
iustū a p̄uicib; ip̄is liberant
fugientem: descendit igne in p̄-
tapolim: q̄bus in testimonij
nequitiē fumigabūda cōstat
deserta fra: et in recto tempore
fructus habētes arbores: et in
credibilis aīe memoria stans
figmentū salis. Sapiētiā enī
p̄terentes nō tantū in hoc lapsi
sunt ut ignoraret bona: sed et
insipientie sue reliquerūt homi-
nib; memoriā: ut in hīs q̄ pe-

rauerunt: nec latere possent.
Sapiētiā aut hos qui se obser-
uant a dolorib; liberabit. **H**ec
aut profugum ire scīs iustū de-
duxit per vias rectas. et osten-
dit illi regnū dī: et dedit illi sci-
tiā sanctorū. **H**onestavit illū ī
laborib;: et cōplevit labores il-
lius. **I**n fraude circūuentū
illū affuit illi: et honestum fecit
illū. Custodiunt illū ab inimi-
cis: et a seductorib; tuerunt illū.
Et certamē forte dedit illi ut vin-
ceret: et foret quā oīm potēti-
or est sapiētiā. **H**ec videntū iustū
nō dereliquit: sed a peccatorib;
liberavit eum: descenditq; cum
illo in foueā et in vinculis nō
dereliquit illū: donec afferret illi
scriptū regni. et potētiā adū-
sus eos qui eum dēp̄mebāt: et
invidares ostendit qui mara-
uerūt illū: et dedit illi claritatē
eternā. **H**ec p̄p̄m iustū et semē
sine querela liberavit a natio-
nibus q̄ illū dēp̄mebant. **I**nter-
uit in aīam serui dī: et stetit cō-
tra reges horrendos in porten-
tis et signis. **E**t reddidit iustis
mercedem laborū suorū: et deduxit
illos in via mirabili. Et fuit
illis in velamēto die: et in luce
stellarū per noctē. Et cūstulit il-
los per mare rubrū: et cūstulit
illos p̄ aquā nimā. **I**mmicos
aut illorū demersit in mare: et

ab altitudine infernorum eduxit illos. Pro iusti autem sunt spolia impiorum: et decantauerunt domine nomen sanctum tuum: et victorie manu tuam laudauerunt patrem. Quia sapientia aperuit os mutorum: et linguas infantium fecit disertas. **M**

Direxit opera eius in manibus prophete sancti. Hec fecerunt per desertum que non habitant: et in locis desertis fecerunt casas. Steterunt contra hostes: et de inimicis se vindicauerunt. Sincerunt et invocauerunt te: et data est illis aqua de petra altissima: et requies sitis de lapide duro. Per quem cum penas passi sunt inimici illorum: a defectione ponis sui: miris cum abundaret filii israel letati sunt. Per hoc cum illis decissent: bene cum illis actum est. Nam pro forte quod sempiterni fluminis humani sanguinem dedisti inimicis. Qui cum numeretur in translatione infantium occisorum. Dedisti illis abundantem aquam insperatam: ostendens per signum que tunc fuit. quemadmodum tuos recales: et adiutores illos necares. Cum enim temptati sunt: et quod cum misericordia disciplinam accipientes: scelerunt quemadmodum cum ira iudicium impij tormenta paterentur. Hos quod tamquam patremque probasti. Allos autem tamquam durus rex interrogans cond-

nasti. Absentes enim et presentes sibi torquebant. Duplex enim illos accipere tedum: et gemitum memoria peccatorum. Cum enim audiret per sua tormenta bene secum agi commemorati sunt domini: admirantes in finem exierunt. Quae enim in expositione prava proiedum deciderunt: in finem fuerunt mirati sunt. Non sibi multis faciens: pro cogitationibus autem insculptis iniquitates illorum: quod quod errantes colebant mutos serpentes et bestias super vacuas: inuisti illis multitudinem mutorum animalium in vindictam: ut scirent quia per que peccat quis per hunc et torquet. Non enim impossibilis erat omnipotens manus tua que secant orbem terrarum et materia multa innumerare illis multitudinem urforum: aut audaces leones: aut noui generis: ita plenas: et ignotas bestias: aut vaporem ignis spiritantes: a summi odore preterites: aut horrendas ab oculis scintillas emittentes: quas non solum lesura poterat illos exterminare: sed et aspectus per timorem occidere. Nam et sine his uno spiritu poterant occidi persecutionem passi: ab ipsi factis suis: et dispersi per spiritum virtutis tue: sed omnia in mensura et numero et pondere disposuisti. Multum enim valere ti-

hi soli superat semp: et virtuti
brachij tui q̄s resistet: Quia tā-
q̄ momentum statere sic ē ante
te orbis terrarū: et tamq̄; gutta
roris antelucani qui descendit
in terram. Et miserere oīum. q̄a
oīa potes: et dissilas peccata
hōm. ppter penitentiā. Dilige
enī oīa q̄ sunt et nichil odisti
eorū q̄ fecisti: nec enī odinis a-
liquod abstulisti. ā fecisti. Quō-
dū potest aliqd pmanere nisi
tu voluisses: aut qd a te voca-
tū non esset cōservare. Partis
aut oīibz: quia tua sunt dñe q̄
amas animas. — XII —

Quam bonus. et suavis
ē dñe sp̄s tuus in om-
nibus. Proq; hos qui excedat
partibz; corripis: et de quibz; pec-
cant amones: et alloqueris ut
relicta malicia credat in te dñe.
illos enī antiquos inhabitato-
res terre sancte tue quos exhor-
tuisti quā odibilia opa tibi fa-
ciāt p mercedem et sacrifici-
a iniusta: et filios suos neca-
tores sine misericordia. et comesto-
res viscerū hōm et devoratores
sanguinis. et auctores paren-
tes aīar iuventutis p̄dce vo-
luisti. a medio sacramēto tuo.
p manus peccatū nr̄or. ut dig-
nam p̄cipere p̄grinationē
puerorū dei: que tibi oīum carior
est terra. Sed et hīs tamq̄; homi-

nibz; pepercisti: et misisti antecel-
sores rectius ut vespasut: il-
los paulatim exterminaret. Nō
quia impotens eras in bello.
subiret impios iustis. ā beatis
sevis. aut verbo duro simul ex-
terminare: sed partibz; iudicans
dabas locū penitentie. nō igno-
rans quā nequā est natio cor-
et naturalis malicia ip̄orū: et
quā non poterat mutari cogi-
tatio illos in perpetuū. Bene
enī erat maledictum ab initio.
Nec timēs aliquē: vniā dabas
peccatis illos. q̄s enī dicit ubi
quid fecisti: Aut q̄s stabit con-
tra iudiciū tuū: Aut quis in cō-
spectu tuo vult vīdē iniquo-
rum hōm: Aut quis tibi ipu-
tabit: si perierit nationes quas
tu fecisti: Nō est enī alius deus
quā tu. cui iura est de oīibus:
ut ostendas quā nō iuste iudi-
cas iudiciū. Neq; rex neq; iurā-
tus in cōspectu tuo inq̄rent de
hīs quos p̄didisti. Cum ergo
lis iustus. iuste oīa disponis.
ip̄m quoq; qui nō debet puni-
ri cōdamnas: et rectū estimas
a tua virtute. Virtus enī tua.
iustitiae nūcū est: et ob h̄ q̄ om-
nium dñs es. oīibz; te parere
facis. Virtutē enī ostendis tu.
qui non crederis esse in virtute
cōsummatus: et hos qui te nesci-
unt audaciā traducis. Tu aut

dñator virtutis nū tranquillitate
 iudicas: et nū magna reuerētia
 disponis nos. Subest tū ubi
 tū volueris posse. Docuisti tū
 ipsum tū per talia opa. quā o-
 portet iustū esse et humanū: et
 bone sp̄i fecisti filios tuos: quā
 nū iudicās das locū in pecca-
 tis penitentie. Si tū inimicos
 seruos tuos et debitos morti
 tū tanta cunctasti actione. et
 libertasti dans tempus et locū
 per que possent mutari a ma-
 licia: cum quanta diligentia iu-
 dicasti filios tuos quos patrē-
 nib; iuramēta et cōuersiones de-
 disti bonas pmissionū: Eū er-
 go das nobis disciplinam in-
 micos nros misericordie flagel-
 las: ut bonitatem tuā cogitem⁹
 iudicātes: et tū de nobis iudica-
 tur sp̄em⁹ misericordie tuā. Unde
 et illis qui in uita sua insensata
 et iniuste dixerūt: p̄ hoc que
 coluerūt dedisti summa tormē-
 ta. Et tū in erroris uia diuini⁹
 errauerūt: deus estimātes hec
 que in aīalib; sunt sup̄ uatua:
 infantiū insensatorū more ui-
 uentes. Propter hoc tamq̄; pu-
 ris insensatis iudiciū in decusū
 dedisti. Qui aut ludibris. et in-
 terpationib; nō correcti sunt:
 dignū dñi iudiciū expecti sunt.
 In his tū que patebant. mo-
 lēte ferebāt: in quibus patētes

indignabāt. Per h̄ quos pu-
 tabant deos in ipis tū reuerētia
 reuē: vidētes illū quon olim ne-
 gabant se nosse: uerū dñi ag-
 nouerūt. Propter quod et finis
 cōdēnationis eorū uenit sup̄ il-
 los. XIII
Quā sunt aut omēs hoīes in quibus
 nō fuit sciētia dñi: et de his q̄
 uident bona nō potuerūt inteli-
 ligere eū. qui est: neq; opib; at-
 tendētes agnouerūt quis esset
 artifex: sed ā ignē. aut sp̄itū.
 aut uatū aērē. aut girū stella-
 rum. aut nimīā aquā. aut so-
 lem et lunā rectores orbis itas
 deos puta uerū. Quos et si sp̄e-
 cie delectatū deos putauerūt: sci-
 ant quāto hys dñator eorū sp̄e-
 rior est. Speciei tū gūator
 hec omnia cōstituit. Aut si virtu-
 tem et opa eorū miratū sunt: in-
 telligāt ab illis. quū qui hec fe-
 cit fortior est illis. A magnitudi-
 dine tū sp̄itū et creaturē: cog-
 noscibilis poterit creator horū
 uideri. Sed tamē adhuc in his
 minor ē querela. Et hi tū for-
 tasse errāt dñi quētes: et uolē-
 tes inuenire. Et tū tū opibus
 illius cōuēnt: inquirūt et per-
 suasum habent: quā bona sūt
 que uident. Iterū aut nec hys de-
 bet ignosci. Si tū tantū potu-
 issent scire ut possent estimare
 seculū: quā hū⁹ dñm nō faci-

lius iuenerunt: infelices aut sunt
et inter mortuos spes illorum est:
qui appellaverunt deos opera ma-
num hominum. aurum et argentum ar-
tis inventionem. et similitudines
animalium. aut lapide inutilem opus
manus antiquae. Aut si quis arti-
fex faber de silva lignum rectum se-
cuerit. et huiusmodi deinde tradat om-
nem corticem et arte sua usus dili-
gentem fabricet vas utile in con-
versatione vite: reliquias aut eius
opis ad preparationem esse abuta-
tur: et reliquum horum quod ad nul-
lus usus facit. lignum curvum et
vermicibus plenum scilicet par diligenti-
ter per vacuitatem suam: et per sanctam
sue artis figuret illud. et assimi-
let illud imagini hominis aut ali-
cui ex animalibus illud comparat: pli-
mens rubrica. et rubricandum fa-
ciens furo colorem illius. et omnem
maculam quam in illo est plures ter-
ra: et faciat ei dignam habitatio-
nem et in pariete ponens illud. et
confirmans ferro ne forte cadat
prospiciens illi: sciens quoniam non
potest adiuuare se. In agro enim
est: et opus est illi adiutorium. Et
de substantia sua. et de filiis suis.
et de nuptiis. votum faciens inquirit.
Non erubescit loqui cum illo
qui sine anima est: et per sanitatem quam
deum infirmum deprecatur: et per vi-
tam rogat mortuum: et in adiuto-
rium inutilem invocatur: et per minere

petit ab eo quod ambulare non po-
test: et de acquirendo et de opan-
do et de omni reum suum petit ab
eo quod in omnibus est inutilis. **XIII**
Item alius nauigare cogitans et
per feros fluctus inter facere inci-
piens: ligno portante se. fragili-
us lignum invocatur. Illud cum cupi-
ditas acquirendi recogitant:
et artifices. sapientia fabricant su-
a. Tua autem pater prudentia ab in-
itio cuncta gubernat: quoniam edifi-
cavit in mari viam. et inter fluctus
semitam firmissimam: ostendit enim
quoniam potens es et omnibus sanare
etiam si sine rate aliquis adeat ma-
re. Sed ut non esset vacua sapien-
tia tua opera: propter hoc etiam et
exiguus ligno credunt homines animas
suas: et transcentes mare per ra-
tem liberati sunt. Sed et ab ini-
tio cum preteriret superbi gigantes:
spes orbis terrarum ad ractum confu-
gens. remisit seculo semine nati-
uitatis: que manu tua erat gu-
bernata. Benedictum est cum lig-
num: per quod sit iustitia. Per ma-
nus autem quod sit idolum maledic-
tum est. et ipsum. et qui fecit illud:
quia ille quidem opatus est: illud
autem cum esset fragile deus cog-
nominatus est. Similiter autem odi-
o sunt deo: impius et impietas
ei. Et cum quod factum est: cum illo quod
fecit tormenta patitur. Propter
hoc et in idolis nationum non sit

respectus: quā creature dei in or-
dine facte sūt et in temptationē
aīe hoīm: et in mulcapulā pedi-
bus insipientiū. Iniciū enī forni-
cationis est requisitio idolorū:
et adinuentio illorū corruptio
vite est. Neq; enī erat ab initio:
neq; erūt in perpetuū. Supu-
ritas enī hoīm hęc adiuenit ī
orbē itay: et ideo brevis illorū
finis est inuentus. **A**cerbo enī
luctu dolēs pater rapti nato sibi
filii fecit imaginē: et illū q̄ tūc q̄
si homo mortuus fuisset nūc
tanq; deū colere cepit: et cōstitu-
it inter securos suos sacra et sa-
crificia. Deinde infatuēte tem-
pore. cōualecente nunqua desue-
tudine. hic error tanq; lex cus-
toditus est: et tyrannos impe-
rio colebātur signēta. Et hos
quos in palā hoīes honorare
nō poterāt. ppter hoc q̄ longe
essent: a lōgiquo figura eorū
allata. eundē imaginē regis.
quē honorare volebāt fecerūt
ut illū qui aberat tanq; p̄sente
colerent sua solitudine. Pro-
uexit aut ad hos culturā et hos
qui ignorabāt. artifices eximi-
a diligenter. Ne enī volēs plus
placere illi qui se assumpsit: et
laborauit arte sua ut similitudi-
nē ei melius figuraret. Multa-
tudo aut hoīm abducta p̄ spe-
ciem opis: cū qui ante tempus

tanq; homo honoratus fuerat
nūc deū estimauerūt. Et hęc fu-
it vite humane deceptio: quā ā
affectui ā regib; deseruētes ho-
mines. incōmunicabile nomē
lapidib; et lignis imposuerūt.
Et nō suffecerat errasse eos cir-
ca dei locutā: sed et in magno
vniētes in sciētie bello: tot et
tam magna mala pacem ap-
pellāt. Aut enī filios suos sa-
crificātes. aut obscura sacri-
tia facientes. aut insanie plenas
vigilias habētes. neq; vitam
neq; nuptias mūdas iam cus-
todirūt: sed et alius aliu p̄ mul-
tiam occidit aut adulterās cō-
tristat: et omnia cōmerta sunt.
Langus hominū furtū et sic-
tis. corruptio et infidelitas. ur-
bano et p̄urio: tumultus bo-
norū. dei immemoratio. aīas in-
quiritio. natūritas immuta-
tio. nuptias incōstantia: inor-
dinatio medie et impudiciē.
Infandus enī idolorū cultura
omnis mali causa ē: et iniciū et fi-
nis. Aut enī dum letātur infa-
mūt. aut recte uaticinātur fal-
sa: aut viuūt inuiste: aut p̄re-
rant nro. Dum enī cōfidūt in
idolis que sunt sine aīa: male
nitantes nocetū se nō sperant.
Utāq; rego illis cūcūnt dīg-
ni: quā male senserūt de deo. et
tendētes idolis: et imitauerūt in

iuste in ydolo. cōtemnētes iusticiā. Nō enī iuratiū est virtus: sed peccatiū pena pambulat semp multos p̄uancationē.

Qu autē deus nos. **XV**
 ter. suauis et uetus es: p̄ciens et in misericordia disponens omnia. Et si enī peccaueimus tu sumus. sciētes magnitudinē tuā: et si nō peccaueimus: sciēmus quā apud te sumus cōputati. Nōsse enī te cōsumma misericordia est: et scire iusticiā et uirtutem tuā. radix ē immortalitatis. Non enī in errore induxit nos hominū male artis cogitatio: nec umbra picture. labor sine fructu. effigies sculpta p̄ varios colores. cuius aspectus dat insensato cupiscētiā: et diligit mortue imaginis effigiem sine aīa. Malos amatores digni sunt morte: qui spem habent in talibus et qui faciūt illos: et qui diligūt et qui colūt. Sed et figulus mollē terrā premēs laboriose fugit ad usus n̄ros uinūque uas: et de eodē luto fingit que mūda sunt in usū uasā: et scilicet que his sunt cōtraria. Hos autē uasos quis sit uisus iudex est figulus. Et cū labore uario deū fingit de eodē luto. ille quī paulo ante de terra factus fuerat: et post pusillum reducit se unde acceptus ē.

reptitus autē debiti q̄ habebat. Sed est cura illi nō quia labraturus est. nec quoniam breuis illi uita ē: sed cōtrectat auribus et argētariis: sed et rarior imitantur: et gloriā p̄fert quā res super uacuas fugit. Cuius est enim cor eius: et terra super uacua sp̄s illius et luto uilior uita eius: quā ignorauit qui se finxit: et q̄ inspirauit illi aīam q̄ operatur: et qui insufflauit ei sp̄itū uitalem. Sed et estimauerūt lulum esse uitā n̄ram: et dulcedinem uite cōpositā ad luccū: et oportere uidētiq̄ etiā se malo acquiescere. Hic enī lat se super omēs delinqueret: q̄ se terre materia fragilia uasa et cadpēlia fingit. Omēs enī insipientes et infelices supra modū autē superbi sunt in uina ipsi uiui. et imprecātes illi: quā omnia ydola nationū deos estimauerūt quibz neq̄ oculorum uisus est ad uidēdū: neq̄ nares ad p̄cipiendū sp̄itū. neq̄ aures ad audiēdū: neq̄ digiti manūū ad tactādū: sed et pedes eorū pigri ad ambulādū. Homo enī fecit illos: et q̄ sp̄itū mutat? ē is finxit illos. Nemo enī sibi simile homo poterit deū fingere. Cum enim sit mortalis: mortuū fugit manibz: nunquā. Melior enī est ip̄e his quos colit: quia ip̄e q̄dam

vixit cum esset mortalis: illi autem
numquam. Sed et animalia misere-
rima colunt. Insensata enim com-
parata hijs. illis sunt deterio-
ra. Sed nec aspectu aliquis ex
hijs animalibus bona potest conspi-
cere. Effugit autem dei laudem:
et benedictionem eius. **XVI**

Propter hec et hijs similia
passi sunt digne tormen-
ta: et per multitudinem bestiarum ter-
minati sunt. Pro quibus tormen-
tis bene disposuisti populum tuum:
quibus dedisti concupiscentiam deter-
tamenti sui. novum laporem escam
parans eis origoniteram: ut
illi quidem concupiscentes escam
propter ea que illis ostensa et
missa sunt. etiam a necessaria con-
cupiscentia auerterentur. Hijs autem
in brevi inopes facti: novam
gustaverunt escam. Oportebat e-
nim illis sine reculatione qui-
dem. superuacue in certum exercen-
tibus iram tuam: hijs autem tantum
ostendere quomodo inimicorum
exterminabatur. Et enim cum illis
superuacue sua bestiarum ira: mor-
tibus puerorum coluborum exter-
minabatur. Sed non in perpetuum
tua ira permansit: sed ad cor-
reptionem in brevi curban sunt:
signum habentes salutis. ad com-
memorationem mandati legis tue.
Qui enim conuersus est non propter hoc
quod videbat sanabatur: sed per te

omni saluatorem. In hoc autem ostendit
disti inimicos tuos: quia tu es qui li-
beras ab omni malo. Illos enim
locustas et muscas occiderunt
morsus: et non est inuenta san-
tas aut illos: quia digni erant
ab huiusmodi exterminari. Illi
os autem tuos nec draconum nec
venenatorum vicerunt dentes. Misere-
cordia enim tua adueniens sa-
nabat illos. In memoria est ser-
monum tuorum exterminabantur: et
velocius sanabantur: ne in altam in-
redites oblivione non possent tu-
o adiutorio vni. Etiam neque her-
ba neque malagma sanauit e-
os: sed tuus dominice sermo qui sa-
nat omnia. Tu es domine qui vitæ
et mortis habes potestatem: et de-
ducis ad portas mortis et redu-
cis. Homo autem occidit quod est
per malitiam animam suam: et cum reli-
quit spiritus non reuertetur nec
reuocabit animam que recepta est:
sed iam manum effugere impos-
sibile est. Negantes enim nosse te
improbi per fortitudinem brachij
tui flagellati sunt. nouis aquis
et gradibus et pluuijs persecuti
sunt: et per ignem consum-
mati. Quod enim mirabile erat:
in aqua que omnia extinguunt
plus ignis valebat. Vindicta est
enim oculis iustorum. Quod autem enim
pore mansuebat ignis ne
obiretur quod ad impios missa

creant aīalia: sed ut ipi vidētes
scirent quā dei iudicio parant
psecutionē. Et quodā tēpore ī
aqua supra virtutē ignis exar-
debat undiq: ut iniquā fce na-
tionē extirparet. Pro quibus
angelorū esca nutriti pplm tu-
um: et parant panē de celo p-
stisti illis sine labore omne de-
lectamētū in se habētem: et om-
nis saporis suauitatē. Būstā-
tia cī tua dulcedinē tuā quā ī fi-
lios habes ostendebas: et discer-
uens uniuscuiusq; voluntatē
ad qd quisq; volebat cōuer-
tebatur. Flux aut et glacies susti-
nebat vni ignis: et nō tabesce-
bant: ut scirent quā fructus in-
imicorū extirpabat ignis ar-
dens in gradine et pluuia coru-
tās. Hoc aut iterū: ut nutritur
iusti. Ignis etiā sue uirtutis ob-
litus ē. Creatura enī tibi facto-
ri deservies exardescit in conuē-
tū adūsus iniustos: et lenior
fit ad beneficiēdū p hīs qui ī
te cōfidūt. Propter hoc et tūc
omīa tēstificata dīm nutriti
ā gratie tue deserviebant ad
volūtātē eorū qui a te desiderati
sunt: ut scirent filii tui quos di-
legisti dñe: quā nō natiuitatis
fruct⁹ pascūt hoīes: sed sermo
tuus hos qui in te crediderūt cō-
seruat. Qd enī ab igne nō po-
terat extirpari statim ab exigu-

o radio solis calefactū tabesce-
bat: ut notū omnib; esset. quā
oportet pūne solem ad bue-
dictionē tuā: et ad oriētē lūis
te adorare. Ingradū enī fides tā-
quā hiemalis glacies tabes-
cet: et disperiet tanq; aqua su-

Apetuata. **XVII**
Magna sunt enī iudicia tu-
a dñe: et inenarrabilia uerba
tua: ppter hoc indisciplinate aīe
exauertūt. Dum enī psualum
habent iniqui posse dominari
nationi sādē: uiculis tenebra-
rum et lōge noctis cōpeditū. in-
dusi sub tectis. fugitiui perpe-
tue pudent iacuerūt. et dum
putāt se latere in obscuris pec-
catis tenebroso obliuionis ve-
lamento displi sunt pauciores
horrendi: et tū admiratione ni-
mia perturbati. Neq; enī que cō-
uertat illos spūta sine timo-
re custodiebat: quā somnus des-
cendens perturbabat illos: et per-
sonae tristes illis apparentes pa-
uorū illis pstabant. Et ignis q-
d nulla vis poterat illis lūmē
pberere: nec sidrū limpide flāme
illuminare poterāt illā noctē
horrendā. Apparebat aut illi
subitanus ignis. timore ple-
nus: et timore perussus illius que
nō uidebatur facies estimabāt
deteriora esse que nō uidebātur:
et magice artis appositā erāt de

risus. et sapientie et glorie cor-
reptio cum contumelia. Alii enim qui
promittebant amores et perur-
batores se expellere ab anima lan-
guere: huius cum decessu. pleni timore
et languerebant. Nam et si nichil
eos ex monstris. perturbabat: in-
situ animalium et serpentium sibilatio-
ne commoti. tremebundi peribant:
et aerem quem nulla ratione quod
effugere posset negantes se vide-
re. Cum sit enim timida nequitia:
dat testimonium condemnationi.
Sicut enim presumit seua: perur-
bata conscientia. Nichil enim est
timor nisi presumptionis adiu-
torium: perditio cogitationis aux-
ilium. Et dum ab initio minor
est expectatio: maiorem computat
sententiam eius cause. de qua tormen-
tum prestat. Alii autem qui in po-
tatem venire noverant. et ab infimi-
mis et ab altissimis inferis su-
peruenientem eundem formidini dor-
mientes: aliquando monstrorum ter-
gubantur timore: aliquando
autem deficiunt translatione. Su-
bitaneus enim illis et insperatus
timor supervenerat. Deinde si quis
quod ex illis deciderat: custodiebatur
in carcere sine ferro reclusus.
Si enim rusticus quis erat aut pas-
tor aut agri labore operari pro-
cupatus esset: in effugibile sus-
tinebat necessitatem. Una enim ca-
rena tenebrarum omnes erant colli-

gati. Sicut spiritus sibilans a
inter spissos arborum ramos animi
sonus suavis. aut vis aque de-
currentis murmur. aut sonus va-
lidus precipitatarum petrarum: aut
ludicium animalium. cursus iuvens.
aut mugientium valida bestiarum
vox: aut resonans de altissimis
montibus echo. Deficientes faci-
ebat illos per timorem. Omnis enim
orbis stellarum limpido illumina-
batur lumine: non improbitas
operibus continebatur. Solis autem
illis supposita erat gravis nox:
imago tenebrarum que super veni-
tura illis erat. Ipsi ergo sibi erant
graviiores tenebris. **XVII**

Sanctis autem tuis maxima
erat lux: et horum quidem vo-
cem intima audiebant. sed figu-
ram non videbant. Et quia non
et ipsi per eandem passi erant magni-
ficabant te: et qui ante Iesu erant
quia non videbant gratias agebant
tibi: et ut esset differentia. donum
prebatur. Propter quod ignis ar-
dentem columnam ducem habue-
runt ignem vite: et sollem sine le-
sura boni hospitii prebuerunt.
Dignum quidem illi carcere lucis et
pati carcerem tenebrarum qui in-
clusos custodiebant filios tuos.
per quos incipiebant incorruptum
legis lumen seculo dari: dum co-
gitarent iustos occidere infan-
tes. et uno exposito filio sed li-

herato in introductionē illorū mī-
 nudinē filios abstulisti: et pa-
 riter illos p̄didisti in aquā va-
 lidā. Nā cū nox ante cognita
 est a p̄ribus n̄is: ut utre scien-
 tes q̄bus iuramentis occiderūt
 aīequiores essent. Suscepta ē
 autē a p̄p̄o tuo. sanctitas quidē
 iustorū: iniustos autē cēnuna-
 tio. Sicut enī lesisti adūsarios
 n̄os: sic et nos puotans ma-
 gnificasti. Abstulisti enī sacrifici-
 abāt iusti p̄p̄i bonos: et ius-
 tice legem in cōcordiā disposue-
 rūt sicut bona et mala recepu-
 ros iustos: p̄is decātes lau-
 des. Resonabat autē in cōueni-
 ēs inimicorū vox: et flebilis au-
 diebatur plandus ploratorū
 infantū. Sili autē p̄na seru⁹
 cū dñs afflictus est: et popula-
 ris homo regi filia passus. Si-
 milis ergo oēs uno noīe mor-
 tis mortuos habebāt innume-
 rabiles. Nec enī ad sepelirudū
 viui sufficiebant: quā uno mo-
 mēto que erat p̄clarior natio
 illorū extirminata est. De omnib;
 cū nō credentes p̄pter benefici-
 a: tūc cū primū fuit extirminū
 p̄migenitorū sp̄s p̄dixerunt po-
 pulū dñi se esse. Cum enī quietū
 silentiū cōtineret omnia: et nox
 in suo cursu mediū nō haberet:
 omnipotēs sermo tuus dñe exi-
 liens de celo a regalib; sedibus

Durus debellator in mediā ex-
 tenui frām p̄siluit: gladius
 acutus insimulatiū impietū tu-
 um portans. et stans repluit
 omnia morte: et usq; ad celū at-
 tingebat stans in ira. Tūc cōti-
 nus visus somniorū malorū ē-
 haucūt illos: et timores super-
 uenit insperati. Et alius ali-
 bi p̄dictus sermone: p̄p̄i quā
 moribāt causam demonstrabat
 mortis. Visiones enī que illos
 turbauerūt hęc p̄moncbant:
 ne insci quare mala p̄ceban-
 tur p̄ceant. Tēgit autē tunc et
 iustos cōptatio mortis: et omo-
 nis in heremo facta est multitu-
 dinis: sed nō diu p̄māsi ira tu-
 a. Propterans enī homo sine
 quicquā dēp̄ari pro p̄lis. pro-
 ferens seruicū suū scutū ora-
 tionē: et p̄ neculū dēp̄atio-
 nem allegans. rediit ire et fi-
 nem imposuit necessitati: ostē-
 dus quā tuus est famulus. Vi-
 ci autē turbas non in virtute
 corporis nec armatura poten-
 tie: sed verbo illū q̄ se vgebāt
 subiecit: iuramenta patrum
 et testamētū dñi memorās. Cum
 enī iam attrituū recidisset
 sup̄ altitū mortui: interdidit.
 et omputauit impietā: et diuulsi-
 illā que ad viros ducebat viā:
 In velle enī potēis quā habe-
 bat totus cēt orbis frax: et pa-

centū magnalia in quorū ordi-
nib; lapidū erāt sculpta: et ma-
gnificētia tua in diademate ca-
pitis illius scripta erat: hijs autē
cessit qui extimabat: et hęc re-
rimunt. Erat enī sola temptati-

Io ire sufficiens. **XVII**
Impis autē usq; in nouis-
simū sine misericordia ira superet.
Presciabat enī et futura illo-
rū: quā ipi cū reuersi essent ut se-
ducerēt et cū magna sollicitudi-
ne p̄mississet illos: cōsequēbatur
illos penitētie actus. Adhuc e-
nim inf manus habentes luc-
rū et deplorātes ad monumenta
mortuorū aliā sibi assumpse-
rūt cogitationē in sciētie: et q̄s
rogantes p̄cederāt: hos tanq;
fugiuos p̄sequēbāt. Ducebat
enī illos ad hūc finē digna ne-
cessitas: et hoc que acciderant
omemorationē amittebāt: ut
que decēt tormētis repleret pu-
nitio: et ip̄s quidē tuus mira-
bilis transiret: illi autē nouam
mortē inueniret. Omnis enī cre-
atura ad suū genus ab initio
refigurabat deservies tuis pre-
ceptis: ut pueri tui custodirent
illecī. Nam nubes castra corū
obūbrabat: et ex aqua que ante
erat terra arida apparuit: et ex
mari rubro via sine impedimen-
to: et cāpus gemitūs de p̄fū-
do nimio: per quē omnis natio

transiuit. que regerat tua ma-
nu vidēs tua mirabilia et mō-
stra. Tanquā equi cū depaue-
runt escam: et tanquā agni re-
ultrauerūt magnificētes et do-
minē qui liberasti illos. Mono-
tes enī erāt adhuc corū q̄ in in-
colatu illos facta fuerāt: quē
admodū pro natione aīahū e-
duxit tra miscas: et p̄ piscib;
crederūt flumē multitudinē ca-
narū. Nouissime autē viderunt
nouā creaturā animū cū abduc-
tū cōcupiscētia postulauerūt es-
cas epulationis. In allocutio-
ne enī desiderij ascendit illis de
mari ortigometra: et v̄satio-
nes p̄tōrib; superueniūt nō si-
ne illis q̄ ante facta erāt argu-
mētis p̄ v̄m fluminū. Nulle cū
pariebant secūdū suas nequi-
as. Et enī inextētabile hospi-
talitatē infunderūt. Alii quidē
ignotos nō recipiebant adue-
nas. Alii autē bonos hospites
in secūtu redigebāt. Et nō so-
lū hoc: sed et alius quidē respec-
tus illos erat: quā muni recipi-
ebāt ceteros qui autē nō leti-
na receperūt hos qui eisdē usi e-
rāt institutis: leuissimis afflie-
rūt dolorib;: p̄culsi sunt autē
recitate. Sicut illi in forib; iusti:
cū subitaneis cooperti essent te-
nebris. Unusquisq; trāsum
hostij sui querebat. In se enī et

Prologus

menta dū cōuertūt sicut in or-
gano qualitatis sonus immuta-
tur: et omnia suū sonū custodi-
unt. Unde estimari ex ipso visu
certo potest. Agrestia cū in a-
quatica cōuertebāt: et quicūq;
erāt natātia in tra trāsiebant.
Ignis in aqua valebat supra
suā virtutem: et aqua extingū-
tis nature obliuiscēbat. Flam-
me cōtrario corruptibilium
animalū nō uigauerūt carnes co-
ambulāntiū: nec dissoluebāt il-
la que facile dissoluebāt sicut
glacies bonā escā. In omnibus
cū magnificasti pplm tuū do-
mine. et honorasti: et nō despre-
isti in omni tempe et in omni lo-
to assistens eis. *Explicit liber*
Sapientie. Incipit prologus in libri
Utor et ecclesiasticum.
In nobis et magnos
p legem et pphetas
aliosq; q secuti sūt
illos sapiētia demonstrata ē: in
quib; oportet laudare isrl doc-
trine et sapiētie causa: quia nō
solū ipos loquētes necesse ē et
se puros: sed etiā extraneos pos-
se et discētes et scribētes docē-
simos fieri. Anus meus ihesu
postq; se amplius dedit ad dili-
gētiā lectionis legis et ppheta-
rū et aliorū librorū qui nobis a
parentib; nris traditi sunt vo-
luit et ipse scribere aliqd horū

que ad doctrinā et sapiētiā pti-
nent: ut discētes discere et illo-
rum pccū fieri magis magis-
q; attendāt animo: et cōfirmē-
tur ad legitimā uitā. Hortor
itaq; uenire uos cū beniuolen-
tia et attentiori studio lectionē
facere: et ueniā habere in illis i
qbus uidemur sequētes imagi-
nem sapiētie: et deficere in uer-
borū cōpositione. Nam defici-
unt uerba hebraica: quādo fu-
erūt translata ad aliā linguā.
Nō aut solū hec: sed et ipa leg
et pphete ceteraq; aliorū librorū
nō paruam habent differenti-
am quando inter se dicuntur.
Nam in octauo et tricesimo an-
no temporibus ptolomēi ruer
getis regis postq; peruenit in e-
gyptum: et cum multum tem-
poris ibi fuisset inueni ibi li-
bro relictos non parue neq;
cōtinnande doctrine. Itaq; bo-
num et necessarium putauit et
ipse aliquam addere diligentiam
et laborem. interpretandi librū
istum: et multa uigilia attuli
doctrinam in spacio temporis
ad illa que ad finem ducunt li-
brum istum dare: et illis qui
uolunt animū intendere et dis-
cere quāmodū oporteat in-
stituerē mores qui scdm legem
dñi ppositū uitā agere. *Incipit liber ecclesiasticus. Cap. 1.*

Omnis sapien-
 a a dño dco ē:
 et cū illo fuit
 semp: et est an-
 te eum. Arc-
 nā maris et
 pluuie guttas et dies seculi: q̄s
 dinumerant: altitudinē celi et
 altitudinē tē et profundū abis-
 si: q̄s diuēsus ē sapiētiā dñi p̄-
 cedētem omnia: q̄s inuestigauit
 prior omniū creata ē sapiētiā:
 et intellectus prudētie ab eo.
 Fons sapiētie verbū dñi i eccl̄-
 sis: et ingressus illius mādāta
 eterna. Radix sapiētie cui reue-
 lata est. et astutias illius quis
 agnouit: Disciplina sapiētie
 cui reuelata est et manifestata:
 et in simplicationē ingressus illi-
 us quis intellexit: Dominus est al-
 tissim⁹ creator oīm omnipotēs.
 et rex potēs. et inuēd⁹ nimis:
 sedēs sup thronū illius: et do-
 minās deus. Hic creauit illā in
 spiritu sancto: et uidit et dinu-
 merauit et mēsus ē. Et effudit
 illā sup omnia opa sua: et sup
 oīm carnē scdm datū suū: et p̄-
 bet illā diligētib; se. Timor dñi
 gl̄a et gl̄atio: et leticia et
 corona exultationis. Timor
 dñi delectabit cor: et dabit leti-
 ciā et gaudiū i longitudinē di-
 rectū. Timentū dñi bene erit in re-
 tremis: et i die defunctionis sue

benedicet. Dilctio dñi honora-
 bilis sapiētiā: quib; autē appa-
 ruerit in visu. diligunt tam-
 in uisione et i agnitione mag-
 naliū suorum. Timentū sapi-
 entie timor dñi: et cū fidelib;
 in uolua cōtēctus est: et cum
 electis feminis gradit⁹. et cū ius-
 tis et fidelib; agnoscit. Timor
 dñi sciētie religiositas. Reli-
 giositas custodiet et iustifica-
 bit cor: non dimittet atq; gaudiū
 dabit. Timentū dñi bene erit in
 eternis et in dieb; consolatio-
 nis illius benedicet. Pleni-
 tudo sapiētie timere dñi: et plenu-
 do a fructib; illi⁹. Om̄ domū
 illius implebit a gūationib;
 et receptacula a thesauris illi⁹.
 Corona sapiētie timor dñi: re-
 plens pacem et salutis fructū:
 et uidit et dinumerauit eā. Dñi
 que aut sunt dona dñi. Scienti-
 am et intellectū prudētie. Sapien-
 tia cōpartiet⁹: et gloriā tētem
 se exaltat. Radix sapiētie est ti-
 mere dñi: rami cū illius longe-
 ui. In thesauris sapiētie intel-
 lectus et sciētie religiositas: te-
 terano aut peccatorib; sapien-
 tia. Timor dñi repellit peccatū.
 Nā qui sine timore est nō pote-
 rit iustificari: iracūdia cū ani-
 mositas illius subuersio eius
 est. Usq; in tempus sustinebit
 patiens: et postea reddidit io

runditatis. Bonus sensus. ut
q; in tempus abscondit verba il-
lius: et labia mutorum narrabunt
sensum illius. In thesauro sa-
pientie significatio discipline:
recreatio autem peccatori cultura
dei. **F**ili cupiscite sapientiam con-
secra iustitiam: et deus prebebit il-
la tibi. Sapientia enim et discipli-
na timor domini: et quod beneplacitum
est illi fides et mansuetudo: et ad-
implebit thesauros illius. **E**o-
rumque non sis. et incredibilis ti-
mori dei. et ne accesseris ad illud
duplex cor. **N**e suis reprobis
in conspectu hominum: et non scanda-
lizeris in labiis tuis. **A**ttende i-
illis ne forte cadas. et adducas
aie tue inhonorationem: et reve-
let deus abscondita tua. et in me-
dio synagoge elidat te: qui ac-
cessisti maligne ad dominum.
et cor tuum plenum est dolo et

fallacia. **II**

Illi accedens ad servitutem
dei. sta in iusticia et in timore: et
para animam tuam ad temptatio-
nem. **D**eprime cor tuum et susti-
ne: et inclina aurem tuam et sus-
cipe verba intellectus: et ne se-
dines in tempus obductionis.
Sustine sustentationes dei: con-
iungere deo et sustine: ut crescat
in novissimo vita tua. **O**mne
quod tibi applicatum fuerit accipe.
et in dolore sustine. et in humi-

litate tua patientiam habe: qui
in igne probatur aurum et argen-
tum: homines vero receptabiles in
camino humiliationis. **E**cce de-
deo et recuperabis te: et dirige vi-
am tuam et spera in illum. **S**erva
timorem illius: et in illo veterasce.
Merentes dominum sustinete miseri-
cordiam eius: et non deflectatis
ab illa ne cadatis. **Q**ui timetis
dominum credite illi: et non evanua-
bit merces vestra. **Q**ui timetis
dominum sperate in illum: et in obsec-
ratione veniet vobis misericordia.
Qui amatis dominum diligite illum:
et illuminabuntur corda vestra.
Respiciet filii nationes hominum:
et scietis quia nullus speravit in
domino. et confusus est. **Q**uis enim
permanet in mandatis eius: et
derelictus est: aut quis invocavit
eum: et despectus est. **Q**uonia pius
et misericors est deus: et remittet
in die tribulationis peccata: et
proredor est omnibus requirantibus
se in veritate. **D**e duplici corde
et labiis sceleratis et manibus
malefactoribus: et peccatori ita
ingredietur duabus viis. **D**e disso-
lutis corde. qui non credunt deo: et ideo
non protegetur ab eo. **D**e hiis
qui perdidit sustinentiam: et qui dereliquit
vias rectas: et dixerunt
in vias pravas. **E**t quid fa-
cient cum inspicere repertit dominus:
Qui timeat dominum non erunt in re-

dibiles verbo illius: et qui dili-
gunt illū cōservabūt verbū illi-
us. Qui timēt dñm inquirunt
que beneplacita sunt ei: et qui
diligunt eum replebuntur lege ip-
sius. Qui timēt dñm prepara-
būt corda sua: et in cōspectu il-
lius sanctificabūt aīas suas.
Qui timēt dñm custodiēt mā-
data illi⁹: et paciētiā habebūt
usq; ad inspectionē illius dicē-
tes. Si paciētiā nō egerim⁹
incidimus in man⁹ dñi: et nō
in manus hoīm. Scdm enim
magnitudinē illius: sic et mise-

ricordia illius cū ipso est.
illi sapiētie

Ecclēsia iustorū: et natio illorū
obediētia et dilectio. Iudiciū
p̄ris audite filij: et sic facite ut
sūt in suis. De⁹ cū honorauit
p̄rem in filiis: et iudiciū m̄ris
requirētis firmavit in filios.
Qui diligit dñm exorabit p̄ pec-
catis et cōuertebit se ab illis et in
orōne dictū exaudiet: et sicut
qui discit auris sua et qui hono-
rificat m̄rem suam. Qui hono-
rat p̄rem suū iocūdabit in fili-
is: et in die orationis sue exau-
dictur. Qui honorat p̄rem su-
um vita uiuet longior: et qui
obedit p̄ri refrigerabit m̄rem.
Qui timet dñm honorat parē-
tes: et quasi dñs seruit hīs q̄
se genuerūt. In ope et sermone

et omī paciētiā honora p̄rem
tuū ut superueniat tibi benedicti-
o a deo: et benedictio illius in
nomīno manet. Emdictio
p̄ris firmat domos filior: ma-
ledictio aut m̄ris eradicat fun-
damēta. Ne gloriēris in cōui-
uētia p̄ris tui: non cū est tibi
gloria sed cōfusio. Gloria cū
hoīs te honore p̄ris sui: et de-
dētus fili. pater sine honore.
Fili suscipe sēdictam p̄ris tui
et nō cōmittes eū in uita illi⁹:
et si defecerit sensu. uenā da: et
ne spernas eum in tua uirtute.
Elemosina cū patris non erit
in obliuione. Nam p̄ peccato
mantis restituit tibi bonū: et in
iusticia edificabit tibi. et in die
tribulationis memorabunt
tui: et sicut i sereno glacies. sol-
uuntur peccata tua. Quā male
fame est qui dereliquit p̄rem: et
est maledictus a deo qui exaspe-
rat m̄rem. Fili in mansuetudi-
ne opa tua p̄fecit: et sup hoīm
gloriā diligetis. Quāto mag-
nus es humilia te in omīb: et
corā deo mueris gratiā: quā
magna potētia dei solus: et ab
humilib; honorat. Altiora te
ne quiescis: et fortiora te ne
secut⁹ furis: sed que p̄cipit
tibi deus illa cogita semp: et in
plurib; opinionib; rursus ne fu-
eris curiosus. Nō est cū tibi ne-

cessariū ea que abscondita sunt
videre oculis nris. Insuperacu-
is reb; noli scrutari multipliciter
et in plurib; eius opib; nō res-
curiosus. Plurima enī super
sensū hominū ostensa sunt tibi.
Multos enī supplantant suspi-
cio illor; et in vanitate detinu-
it sensus illor;. **E**or durū habe-
bit male in nouissimo: et qui
amat piculū in illo pibit. **E**or
ingrediēs in duas vias nō ha-
bebit successus: et prauitōrs in
illis scandalizabit. **E**or nequā
grauabit in dolorib;: et pecca-
tor adiciet ad peccādū. **G**ua-
rage supbor nō erit sanitas:
fructe enī peccati et adiciabit in
illis et nō intelliget. **E**or sapiē-
tis intelligit i sapiētia: et auris
bona audiet cū omni cōcupiscē-
tia sapiētiā. **S**apiēs cor et intel-
ligibile abstinebit se a peccis:
et i opib; iusticie successus ha-
bebit. **I**gnē ardētē extinguit
aqua: et elemosina resistit pec-
catis: et deus p̄spector est eius
qui reddit gratiā. **M**emine in
posterū: et in tempe salus sui i-
uente firmamētū. **III**

Nī elemosinā pauperis
ne defraudes: et oculos tu-
os ne transuertras a paupere.
Nām esuriētē ne despectis:
et nō respice pauprē in in-
opia sua. **E**or inopis ne afflic-

tis: et nō perahas datū angu-
stian. **R**ogationē contribulati-
ne abicias: et non auctas faci-
em tuam ab egro. **A**b inope
ne auctas oculos tuos p̄p̄itā:
et non relinquo quercitib; tibi
retro maledicere. **M**aledicti-
ōis enī tibi in amaritudine aīe
re audiet deprecatio illius: et au-
dit aut cū qui fecit illū. **C**ogre-
gationi pauprū affabilem te
facito: et p̄sbiro humilia ani-
mam tuā: et magnato humili-
a caput tuū. **O**rdina pauprū
sine tristitia aurem tuā: et red-
de debinū tuū: et respōde illi paci-
fice in mansuetudine. **H**abita cū
qui iniuriā patitur de manu
supbi: et non aude fecas in ani-
ma tua. **I**n iudicando esto pi-
pillis misericors ut pater. et p̄
viro matri illorū: et eris tu ve-
lut filius altissimi obediēs: et
miserebit tui magisq; mater.
Sapientia filijs suis vitam in-
spirat: et suscipit inquiretes se:
et p̄bit in via iusticie. **E**t qui il-
lam diligit diligit vitam: et q̄
vigilauerit ad illā cōplectetur
placitū eius. **Q**ui reuertit illā
vitam hereditabit: et quo mē-
bit benedixit deus. **Q**ui secunt
ei obsequētes erūt deo: et eos q̄
diligūt illā diligit d̄. **Q**ui au-
dit illā iudicabit gentes: et qui
inuenit illam p̄manebit cōfi-

ds. Si crediderit ei permanebit et hereditabit illam: et erit in confirmatione creature illius: quia in temptatione ambulat cum eo et in primis eligit eum. Timorem et metum et probationem inducet super illum: et cruciabit illum in tribulatione doctrine sue donec temptet eum in cogitationibus suis: et credat anime illi. Et firmabit illum et iter adducet directum ad illum: et lenificabit illum et domudabit illi absconsa sua: et thesaurizabit super illum scientiam et intellectum iusticie. Si autem obtemperaverit directum: et tradet eum in manus inimicorum sui. Filius discipula tempus: et devota a malo. Pro anima tua ne confundaris dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum: et est confusio adducens gloriam et gratiam. Ne accipias faciem aduersus faciem tuam: nec aduersus animam tuam meditantem. Ne reuerteris proximum tuum in casu suo: nec retineas verbum in report salutis. Non abscondas sapientiam tuam in decore suo. In lingua enim sapientia demonstratur: et sensus et scientia et doctrina in verbo sententiis: et firmitatem in operibus iusticie. Non contraducas verbo veritatis ullomodo: et dimedatio in iudicationis tue confundere. Non confundaris confiteri peccata tua: et ne subicias te omni ho-

mini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis: nec coneris contra ventum fluminis. Pro iniuria agonizare pro anima tua: et usque ad mortem certa pro iusticia: et deus repugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatus esse in lingua tua: et inuialis et remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua euertens domesticos tuos: et opprimens subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collenda.

Noli attendere ad possessiones iniquas: et ne dixeris mihi sufficiens vita. Nichil enim perderit in tempore vindicte et obdurationis. Ne sequare in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui: et ne dixeris. Quomodo potui: a quo me subiacet ipse facta mea. Deus autem vindictam vindicabit. Ne dixeris. Peccavi: et quod mihi accidit misere. Altissimus enim est patiens redditor. Deus propitius peccatorum noli esse sine metu: neque adducas peccatum super peccatum: et ne dicas. Misericordia domini magna est: misericordiam peccatorum meorum miserebitur. Misericordia enim et ira ab illo cito premiantur: et in peccatore respicit ira illius. Ne credes conuersi ad dominum: et ne differas de die in diem. Subtrito enim veni et ira domini: et in tempore vindicte

disperdet te. Noli anxius esse in
diuitiis iniustis: nō enim pderūt
tibi ī die obductionis et vindic
te. Non venies te in omnem
uentum: et non eas in omnem
viam. Sic enim omnis peccator
probat̃ur in duplici lingua.
Esto firmus in via dñi et in ve
ritate sensus tui et scientia: et p
sequatur te verbū pacis et ius
ticie. Esto mansuetus ad audi
endum verbū dñi ut intelligas:
et cum sapientia proferes respō
sum verū. Si est tibi intellectus
respōde proximo: in aut ma
nus tua sit sup os tuū: ne capi
aris in verbo indisciplinato et
confundaris. Honor et gloria
in sermone sensati: lingua vō
imprudētis subuersio est ip̃i.
Nō appelleris susurreo in vita
tua: et lingua tua ne capiaris
et confundaris. Sup furem enim
est confusio et penitētia: et deno
tatio pessima sup bilinguē: su
ratoris aut odiū et inimicitia
et contumelia. Iustificā pusillū
et magnū silitet.

Noli fieri pro amico inimi
cus primo. Improperū
enim et contumeliā malis heredi
tabit: et omnis peccator indus
et bilinguis. Non te extollas ī
cogitatione aīe tue velut tau
rus ne forte elidatur virtus tu
a p stulticiā: et folia tua come

Dat et fructus tuos pdat: et re
linquaris velut lignū aridum
in heremo. Anima enim nequā
disperdet qui se habet: et ī gau
dium minimis dat illū: et dedu
cet ī sortē impiorū. Verbū dul
ce multiplicat amicos et miti
gat inimicos: et lingua turba
tis ī bono hoīe abundabit. Mī
pactio sunt tibi: et cōsiliarius
sit tibi unus de mille. Si possi
des amicu in temptatione pos
side eū: et ne facile credas ei in ip
sum. Est enim annus secundum
tempus suū: et non pmanebit
in die tribulationis. Et est ami
cus q dūat ad amicitia et ē ami
cus qui odiū et rēā et cōuicia
denudabit. Est aut amicus so
cius inuis: et non pmanebit
in die necessitatis. Amicus si
pmanet fecus: sit tibi quasi
conqualis: et in domesticis tuis
fiducialit̃ ager. Si humiliare
rit se contra te et a facie tua ab
scēderit se: unanimum habebis
amicitiā bonā. Ab inimicis
tuis separare: et ab amicis tu
is attende. Amicus fortis fide
lis pcedit: q aut inuenit illū
inuenit thesaurū. Amico fide
li nulla est cōparatio: et non ē
digna ponderatio auri et argē
ti dea bonitate fidei illi. Ami
cus ē de his medicamentis vite et
immortalitatis: et qui metuūt do

minu inueniunt illu. Qui timet
deu equit habebit amicitia bo-
nam: qui scdm illu erit amicus
illius. Fili a iuuetute tua reci-
pe doctrina: et usq; ad canos i-
uente sapietiam. Quasi is q
arat et qui seminat accede ad
eam: et sustine bonos fructus
illius. In ope cu ipius exiguu
laborabis: et cito edes de gra-
tionib; illius. Qua aspersa est
nimiu sapietia indoctis homi-
bus: et no pmanebit in illa ce-
rore. Quasi lapidis virtus p-
batio erit in illis: et no demora-
buntur proicere illa. Sapietia
cu doctrine scdm nome e eius:
et no e multis manifesta. Qui-
bus aut cognita e pmanet us-
q; ad conspectu dei. Audi fili et
accipe consiliu intellect: et ne abi-
cias consiliu meu. Huc pedes tu-
um in compedes illius: et tor-
ques illius collu tuu. Subice
humertu tuu et porta illam: et
ne acciditis vinculis eius. In
omni animo tuo accede ad illa:
et in omni virtute tua conser-
ua vias eius. Inuestiga illam
et manifestabit tibi: et conuincet
factus ne delinquas eam. In
nouissimis cu iuuenies requi-
ram i ea: et conuertere tibi in oblec-
tatione. Et erit tibi opedes ei
in pfectione fortitudinis et ba-
ses virtutis: et torques illius i

stolam glorie. Decor cu vite e
in illa: et vincula illius alliga-
tura salutis. Stola glie induet
eam: et coronam gratulationis
impones tibi. *¶* Si si attuleris
mihi discas eam: et si attromo-
daueris annuu tuu sapiens sis.
Si imdmaueris auricu tua reci-
pes doctrina: et si dilexeris au-
dire sapiens eris. In multitudine
psbitoru prudentiu sta. et
sapiente illos ex corde coniuge-
re: ut omne narratione dei pos-
sis audire: et puritia laudis
no effugiat a te. Et si videris se-
lacum surgila ad eum: et gra-
dus hostior illius retinet pro-
pius. Cogitatu auu habe in p-
ceptis dei: et in mandatis illius
maxime assidu esto: et ipse da-
bit tibi cor: et concupiscentia sapi-
entie dabitur tibi. *— VII —*

Noli facere mala et no te app-
hendunt: discede ab iniqui-
tate et deficiet mala abs te. Fili no
seminas mala in sulcis iusti-
cie: et no metes ea in segetib;.
Noli querere ab hoie ducatu:
neq; a rege cathedra honoris.
Non te iustifices ante deu qui
agnitor cordis est ipse: et penses
regem noli velle videri sapiens.
Noli querere fieri iudex nisi va-
leas virtute interpret iniquitates:
ne forte ceteris scas facere potui-
tis: et ponas scandalu in agmina

te tua. **N**ō pecces in multitudine ciuitatis. nec te intas ī populum: neq; alliges duplicia peccata. **N**ec enī in uno eris īmunis. **N**oli esse pusillanimis in animo tuo: exorare et facere elemosinā ne despicias. **N**e dicas in multitudine munerū meos respiciat deus: et offerentia me deo altissimo. munera mea suscipiet. **N**ō iridas hominem in amaritudine aīe: est enī qui humiliat et exaltat circūspedior deus. **N**oli amare mendaciū aduersus fratrem tuū: neq; in amicum similem facias. **N**oli velle mendari omne mendaciū: assiduitas aut illius nō ē bona. **N**oli verbosus esse in multitudine p̄bitorum: et non iteres verbū in oratione tua. **N**ō oderis laboriosa opera: et rusticationē creatam ab altissimo. **N**on te reputes in multitudine iudicāpliatorum: memento ire quā nō tardabit. **H**umilia valde spiritum tuū: quā vindicta carnis imp̄. ignis et vermis. **N**oli p̄uacuari in amicu pecuniā differentem: neq; fratrem tuū horissimū auro spreueris. **N**oli discedere a muliere sensata et bona quam sortitus es in timore domini: grātia enī veracūdit illius sup̄ aurū. **N**on sedas seruū in ueritate operantem: neq; mer-

cenariū dātem aīam suā. **S**eruus sensatus sit tibi dilectus quasi aīa tua: non defraudes illum libertate: neq; in opem delinquas illum. **P**ecora tibi sūt addeū illis: et si sunt utilia presuerent apud te. **F**ilij tibi sūt erudi illos: et cura illos a puericia illorū. **F**ilie tibi sūt serua corpus illarū: et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. **T**radē filiā et grande opus feceris: et homini sensato da illā. **M**ulier si ē tibi secūdum aīam tuam non p̄cias illā: et odibili non credas et ī toto corde tuo. **H**onora p̄rem tuum: et gemitus matris tue ne obliuiscaris. **M**emento quā nisi per illos natus non fuisses: et retribue illis quō et illi tibi. **I**n tota aīa tua time dñm. et sacerdotes illius sanctifica. **I**n omni uirtute dilige eū q̄ te fecit: et ministros eius ne delinquas. **H**onora etiam te tota aīa tua et honorifica sacerdotes: et purga te cū brachijs. **D**a illis p̄t sicut mā datum est tibi p̄mūne et purgationis: et de negligentia tua purga te cū paup̄is. **D**atū brachiorū tuorū et sacrificiū sanctificationis offeres dño et iniūia sanctorū: et pauperi porrige manū tuā ut p̄ficiatur p̄p̄ia et benedictio tua. grātia da

tus in conspectu omnis uiuentis: et mortuo non phibere gratia. Non desis plorantibus in solatio: et cum lugentibus ambula. Non te pigreat uisitare infirmum: et hijs cum in dilectione firmaberis. In omnibus opibus tuis memorare nomina tua: et internum non peccabis. **VIII**

Non liges cum homine potestate: ne forte irascat in manus illius. Non contendas cum uiro locuplete: ne forte dicat et constituat lucem tibi. Multos enim perdidit aurum et argentum: et usque ad cor regum extendit et conuertit. Non liges cum homine linguato et non stures in ignem illius ligna. Non communices homini indocto: ne male de progenie tua loquatur. Ne despicias hominem autem esse se a peccato: neque improperes ei. Memento quoniam omnes in corruptione sumus. Ne spernas hominem in sua seueritate: et cum te nobis seueretur. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: sciens quoniam omnes moriemur: et in gaudium uolumus uenire. Ne despicias narrationem presbiterorum sapientium: et in pueris eos conuersare. Ab ipsis enim discas sapientiam et doctrinam intellectus: et seruire magnatis sine querela. Non te preciet narratio seniorum: quoniam enim didicerunt a patribus suis.

Quoniam ab ipsis discas intellectum: et in tempore necessitatis dabis mihi. Non incendas carbonem peccatorum arguens eos: et ne incendaris flamma ignis peccatorum illorum. Ne contra faciem fratrum contumeliosi: ne sedeat quasi insidiator ori tuo. Noli fenestari homini fortiori te: quoniam si fenestaueris quasi perditum habes. Non spondeas super uirtutem tuam: quoniam si sponderis quasi restitues cogitata. Non iudices contra iudicem: quoniam secundum quod iudicatum est iudicat. Cum audace non eas in uiam: ne forte grauet mala sua in te. Ipse enim secundum uoluntatem suam uadit: et simul cum stultitia illius perires. Cum iracundo non facias iram et tu audace non eas in desertum: quoniam quasi nihil est ante illum sanguis: et ubi non est adiutorium cludet te. Cum facis consilium non habearis: non enim poterunt diligere nisi quod eis placeat. Coram te taceo ne facias consilium: nescis enim quid pariet. Non omni homini cor tuum manifestes: ne forte inferat tibi gratiam falsam et diuertet tibi. **VIII**

Non zelus mulierem sine causa: ne ostendat super te malitiam doctrinae nequam. Non des mulieris potestatem aie tue: ne ingrediatur in uirtute tua et confundaris. Ne respicias mulierem mul-

tuolam: ne forte intidas in laqueos illi. Cum saltante ne aspiduus sis nec audias illa: ne forte percas in effratia illius. Virgine ne cospicias: ne forte scandalizes in decore illius. Ne des fornicatus animam tuam in ullo: ne pdas te et hereditatem tuam. Noli circūspicere in uicis ciuitatis: nec obsecutris in plateis illi. Auerte faciem tuam a muliere cōpta: et ne circūspicias speciem alienam. Propter speciem mulieris nuda pierit: et si cōcupiscentia quasi ignis reardescit. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in uia ab omnibus p̄tercūtib; conturbat. Speciem mulieris alienae multi ammirant. reprobi facti sunt: colloquū eū illi quasi ignis reardescit. Cum aliena muliere ne sedas omnino. nec accubas eū ea sup cubitū: et nō alacres eū illa in uino ne forte declinet cor tuū in illā: et sanguine tuo labaris in pdicio: nē. Ne dereliquas amicum antiquū: nomen tū non erit simile illi. Dum nouū amicus nouus: ueracitac: et cū suauitate bibes illud. Non zelus gl̄iam et opes peccatoris: non cū scis q̄ futura sit illius subuersio. Nō placeat tibi iniuria iniustor: sciens quū usq; ad inferos non placebit i-

pius. Longe abesto ab homine possit habere occidendi: et nō suspicaberis timorē mortis. Et si accesseris ad illū noli aliqd committere: ne forte auferat uitā tuā. Cōmunionē mortis scito: quū in medio laq̄orū ingredi eris: et sup dolitū arma ambularis. Bōm uirtutem tuā: caue te a p̄mo tuo: et cum sapienib; et prudētib; tracta. Dicit iusti sunt tibi conuīte: et in timore dei sit tibi gloriatio: et in sensu sit tibi cogitatus dei: et omnis tractatio tua in p̄ceptis altissimi. In manu artificū opa laudabūtur: et p̄ncps ppli in sapientia sermonis sui: in sensu uero seniorū uerbū. Terribilis est in ciuitate sua homo liguosus: et temerarius in uerbo suo odibilis recipiens iudicabit pplm suū: et p̄ncipatus sensui stabilis erit. Bōm iudicem ppli sit et minister eius: et qualis rector est ciuitas: tales et in habitātes in ea. Bē insipiens p̄det pplm suū: et ciuitates inhabitabūtur p̄ sensum prudētū. In manu dei potestas terre: et reuerabilis omnis iniquitas gentiū: et ualē rectorē in omni suscitabit sup illā. In manu dei potestas hoīs: et sup faciem scribe imponet honorē suū. Omnis inimicū proximi ne

memineris: et nichil agas in ope-
ribus iniurie. Odibilis coram deo
est et hominibus superbia: et execra-
bilis omnis iniquitas gentium. Reg-
num a gente in gentem trans-
fertur propter iniustitias et iniu-
rias et contumelias et diuer-
sos dolos. Avaro autem nichil est
sacratius. Quid superbis terra
et cinis: Nichil est iniquius quam
amare pecuniam. Hic enim et ani-
mam suam venale habet: quo-
nia in vita sua peccat anima su-
a. Omnis portatus brevis vi-
ta: languor plerumque grauat me-
dicum. Brevis languor precidit
medicum: sic et rex hodie est: et
cras morietur. Cum enim morietur
homo: hereditabit serpentes et
bestias et vermes. Huius superbi-
e hominis apostatare a deo: quia
ab eo quod fecit illum recessit cor eius:
quia initium peccati est omnis sup-
bia. Qui tenuerit illam adimplebi-
tur maledictis: et subvertet eam
in finem. Propterea exhonora-
uit dominus conuersus malorum: et de-
struxit eos usque in finem. Sedes
duntaxat superborum destruxit deus: et
sedere fecit mites pro eis. Ra-
dices gentium superbarum arefecit
deus: et plantauit humiles ex
ipsis gentibus. Terras gentium eu-
nit dominus: et perdidit eas usque ad fun-
damentum. Arefecit ex ipsis et dis-
perdidit eos: et cessare fecit memo-

riam eorum a terra. Memoriam superbo-
rum perdidit deus: et reliquit me-
moriam humilium sensu. Non est
creata hominibus superbia: neque ira-
cundia nationi mulierum. Semine
hominum honorabitur si quod timet de-
um: semini autem hoc exhonora-
bitur quod preterit mandata do-
mini. Hi meritis sanctum redol-
ent illorum in honore: et qui timent
dominum erunt in oculis illius. Glo-
ria diuitum honoratorum et pau-
perum timor dei est: non despicere ho-
minem iustum pauperem: et non
magnificare virum peccatorem di-
uite. Magnus est iudex et potens
est in honore: et non est maior
illo qui timet deum. Breuis sensa-
to liberi seruient: et vir prudens
et disciplinatus non murmura-
bit correptus: et inscius non ho-
norabitur. Noli extollere te in
faciendo opere tuo: et noli iudici-
ari in tempe angustie. Melior est
qui operatur et abundat in omni-
bus: quam qui gloriatur et eget pa-
ne. Fili in mansuetudine serua
aniam tuam: et da illi honorem se-
cundum meritum suum. Peccatum in
aniam suam quis iustificabit: Et
quod honorificabit exhonora-
torem suum: Pauper gloriatur per
disciplinam et timorem suum: et est
homo qui honorificatur propter sub-
stantiam suam. Qui autem gloriatur
in paupertate: quanto magis

in substantia: Et qui gloriatur
in substantia: pauperem ve-

Sapi. **XI** reatur.
etiam humiliatus exaltabit
caput illius: et in medio mag-
natorum consistere illum faciet. Non
laudes virum in specie sua: neque
speciem hominem in visu suo. Exce-
lus in volatilibus avis: et in manu
dulcoris habet fructus illius.
Ne gloriaris in vestitu tuo: nec
in die honoris tui extollaris.
Quoniam mirabilia opera altissimi
solus: et gloria et abscondita et
invisibilia opera illius. Multi trem-
ni sederunt in throno: et in suspi-
tabilis portavit diadema. Mul-
ti potentes oppressi sunt valide.
et gloriati traditi sunt in manus
alterorum. Priusquam interrogas ne
vini peres quemquam: et cum interroga-
veris corripe iustum. Priusquam au-
dias ne rideas verbum: et in me-
dio seniorum ne adicias loqui.
De ea re que te non molestat ne
ceteris: et in iudicio peccantium
ne consistas. Fili ne in malis sint
actus tui: et si diuersa suis non cri-
minis a delicto. Si cum secutus
fueris non apprehendas: et non effu-
gies si percurreris. Est homo
laborans et festinans et dolens
impius: et tantomagis non abu-
dabit. Est homo marcidus egens
recuperatione plus deficiens uir-
tute et habundans paupertate: et

oculus dei respexit illum in bono
et recepit eum ab humilitate ipsius.
et exaltauit caput eius: et mira-
ti sunt in illo multi et honora-
uerunt eum. Bona et mala. Vita
et mors: paupertas et honestas:
a deo sunt. Sapientia disciplina
et scientia legis apud dominum: di-
lectio et uita bonorum apud ipsum.
Error et tenebre peccatoribus ditta-
ta sunt. Qui autem exultat in ma-
lis consistit in malo. Darius
dei iustis permanet: et perfectus il-
lius. Successus habebit in manu.
Est qui locupletatur parte agen-
do: et hec pars mercedis illius
in eo quod dicit. In manu requiem mi-
hi et nunc madducabo de bonis
meis solus. et nescit quid tempus
preceat et mors appropinquet. et
relinquat omnia alius. et mori-
atur. Ita in testamento tuo et
in illo colloqueris: et in ore ma-
datorum tuorum uteraris. Ne ma-
seris in operibus peccatorum. Confide au-
tem in deo. et mane in loco tuo.
facile est cum in oculis dei subito
honestare pauperem. Benedictio
dei in mercedem iusti festinat: et
in honore veloci processus illius.
fructificat. Ne dicas quid est mi-
hi opus: et que erunt michi et si
bona: Ne dicas. Sufficiens
michi sum. et quod te si pressima-
bor: In die bonorum ne intemor-
lis malorum: et in die malorum ne

immemor sis bonorum: quoniam facile est coram deo in die obitus retribueret unicuique secundum vias suas. Malicia hore obliuionem facit luxurie magne: et in fine hominis denudatio optimi illius. Ante mortem ne laudes hominem quicquam: quoniam in filiis suis agnoscitur vir. Non omnem hominem inducas in domum tuam: misericordie enim sunt insidie dolose. Sicut enim crebra sunt precordia fetantium et sicut pedes nidunt in caueam et ut caprea in laqueum sit et cor superborum: et sicut per predor videtur casum proximi sui. Sona enim in mala conuersus insidiatur: et in electis imponit maculam. Ab scintilla enim una augetur ignis: et ab uno doloso augetur sanguis: homo vero peccator sanguini insidiatur. Attende tibi a peccatore: fabricat enim mala: ne forte inducat super te subannationem in perpetuum. Admitte ad te alienigenam et subvertet te in turbinibus: et abalienabit te a visceribus propriis.

In beneficiis scito cum feceris: et erit gratia in bonis tuis multa. Benefacit iusto et iuueni retributionem magnam: et si non ab ipso: certe a domino. Non est ei bene qui assiduus est in malis et elemosinas non dat: quoniam et altissimi odio habet peccatores: et in

seruus est penitentibus. Da misericordiam: et ne suscipias peccatorem: et impijs et peccatoribus reddet vindictam: custodies eos in die vindicte. Da bono et non receperis peccatorem: benefacit humili et non detris impio. Prohibe panem illi dare: ne in ipsis potentior te sit. Non duplicia mala iuntes in omnibus bonis quicquam feceris illi: quoniam et altissimi odio habet peccatores: et impijs reddet vindictam. Non agnoscat in bonis amicus: et non abscondat in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in tristitia et in malitia illius amicus agnitus est. Non credas iumento tuo mercedem. Sicut enim transeat: reuginat nequitia illius: et si humiliatur vadit curuus abite animam tuam: et custodi te ab illo. Non statuas illi pedes et ne sedeas ad dexteram tuam ne conuersus stet in loco tuo: ne forte datus in locum tuum migrat cathedram tuam: et in nouissimo cognoscas verba mea et in sermonibus meis stimuletis. Quis miserebitur incitatoris serpente percussio: et omnibus qui appropriat bestijs. Sic et qui comitatur viro iniquo: et obvolutus est in peccatis eius. Una hora tetum permanebit: si autem declinaueris non supportabit. In labijs suis indulcat inimicus: et in corde

suo insidiat' ut subutat te i fo-
ream. In oculis suis lacrimat'
inimicus: et inuenit tempus.
no' faciat'ur sanguine: et si-
current tibi mala. inuenies cu'
illuc porum. In oculis suis lacri-
matur inimicus: et quasi adiu-
uas suffodit platas tuas. Ca-
put suu' mouebit et plaudet
manu: et multa suffurans con-
mutabit vultu suu'. **XIII**

Qui tetigerit picem inquina-
bitur ab ea: et qui commu-
nicauit supbo induit supbi-
am. Pondus sup se tollit qui
honestiori se communitat: et dis-
tori te ne locus suis. Quid com-
municabit carabus ad ollam?
Quando eni' se colliserit co'fesse-
tur. Diues iniuste ager et fremet-
bit: paup' aut' lesus tacebit. Si
largitus ei fueris assumet te: et
si non habueris derelinquet
te. Si habes diuict' te et eua-
tuabit te: et ipse no' doluit sup
te. Si necessarius illi fuis sup-
plabit te: et subridens spern-
dabit narrans tibi omnia bona
et dicit qd opus est tibi: et desu-
det te i' tibi suis. donec te re'ina-
uat bis et ter: et in nouissimo
deridet te. et postea videt' derelin-
quit te: et caput suu' mouebit
ad te. Humiliare deo: et respice-
ta manus eius. Attende ne se-
ductus in stulticia' humiliaris.

Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliat' in stulticia' se-
ducaris. Aduocatus a potiori
ore discede: et hoc tu magis
te aduocabit. Ne improbi sis:
ne ipingaris: et ne longe sis ab
eo: ne eas in obliuione. Ne re-
tineas te equo loqui cu' illo:
ne credas multis verbis illi.
Et multa eni' loquela tempta-
bit te: et subridens interrogabit te.
De absconditis tuis inuitis ani-
mus illi' obseruabit verba tua:
et non perdet de malitia et de vin-
culis. Laue tibi et attende dili-
genter auditui meo: quia tu sub-
uersione tua ambulas. Audi-
tus utro verba illa q' in som-
nis vides. et vigilabis omni vita
tua. Dilige deum: et inuoca illum i'
salute tua. Omne animal dili-
git simile sibi: sic et omnis ho-
mo primum sibi. Diuis caro
ad similem sibi conuerget: et ois ho-
mo sibi sui sociabit. Si commu-
nabit lupus agnus aliquando:
sic p'cor iusto. Que communita-
tio sancto homini ad canem: aut
que pars bona diuiti ad pau-
perem: Denatio leonis onager
in h'eterno: sic et palatia sunt di-
uitu pauperes. Et sicut abomi-
natio est supbo humilitas: sic
et reueratio diuitis paup'. Diues
commotus confirmatur ab amicis
suis: humilis aut' cum ceciderit

repellitur et a nobis. Diviti de-
repto multū recuperatores: lo-
cutus est supbia: et iustificave-
runt illū. Humilis deceptus est:
insup et arguit. Locutus ē sen-
sate: et non est ei datus locus.
Dives locutus est et omnes taci-
erūt: et verbum illius usque ad nu-
bes producent. Pauper locutus ē:
et dicit. Quis est hic? Et si offen-
derit: subvertent illū. Bona ē sū-
stantia cui nō est peccatū in dila-
tione: et nequissima ē paupertas
in ore impij. Cor hoīs imutat
faciē illi⁹: sive in bona sive in
mala. Vestigiū cordis boni et
faciē bonā difficile invicem: et

B cum labore. **XIII**
Fatus vir q̄ nō est lapsus
verbo ex ore suo et nō ē stimula-
tus in tristitia dilecti. Scler qui
nō habuit animi sui tristitiā: et
nō exidit ab spe sua. Viru ru-
pido et tenaci sine ratione ē sū-
stantia: et homi lundo ad qd au-
rū. Qd accuat ex animo suo i-
iuste alijs cōgregat: et in bonis
illi⁹ alius luxuriabit. Qui sibi
nequā est cui alij bonus sit: Et
nō iocundabit in bonis suis.
Quis sibi invidet nichil est illo
nequius: et hec est redditiō ma-
licie illius. Et si benefecerit. ig-
norant et nō volens facit: et in
novissimo manifestat malitiā
suā. Nequā est oculus lundi: et

avertens faciē suā: et despiciens
aīam suā. Infatiabilis oculus
cupidi in parte iniquitatis: nō sa-
tiabitur. donec cōsumat arcta
rēis aīam suā. Oculus mal⁹
ad mala: et nō satiabitur panis:
indignus et in tristitia erit sup
mentem suā. **S**i si habes bñ-
fat teū: et deo dignas oblatio-
nes offer. Menor esto quoniā
mors non tardat: et testamentū
inferos: quia demonstratū est tibi.
Testamentū cū hui⁹ mudi
morte moriet. Ante mortē bñ-
fat amico tuo: et scdm vires tu-
as reporigens da paup. Nō
defrauderis a die bono: et pñ-
la diei boni nō te pñiat. Non
ne alijs reliques dolores et la-
bores tuos. In divisione sortis
da et accipe: et iustifica aīam tu-
am. Ante obitū tuū opare ius-
titiā: qui nō est apud inferos i-
venire cibū. Omnis caro sicut
fenu vterat: et sicut folium
fructificās in artoze viridi. Ali-
a generat et alia decidunt: sic
grāas carnis et sanguinis: a-
lia sunt: et alia nascit. Omne o-
pus corruptibile in fine deficiet
et qui illud operatur ibit cū illo.
Et omne opus electū iustificabi-
tur: et q̄ operat illud honorabi-
tur in illo. **S**us vir qui i sapi-
entia morabit: et qui in iustitia
meditabit: et in sensu cogitabit

circumspectionē dei. Qui cogi-
tat vias illius in corde suo. et
in absconditis suis intelligens:
vadēs post illā quasi investiga-
tor: et in viis illius consistens.
Qui respicit p̄ fenestras illi⁹: et
in ianuis illi⁹ audiet. Qui req̄-
rescit iuxta domū illi⁹: et in pari-
etib⁹ illius figens palū. Statu-
et casulā suā ad manus illius:
et requiescet ī casula illi⁹ bona
p̄ eū. Statuet filios suos sub
regimine illius: et sub ramis il-
lius morabit⁹. Proteget sub re-
gimine illi⁹ a ferrore: et in glā

rius requiescet. **XV**

Qui timet dñm faciet bona:
et qui dñm timet est iusticie ap̄p̄e-
det illā: et obuiabit illi q̄si mā-
honorisata: et quasi mulier
a virginitate suscipiet illū. Li-
babit illū pane vite et intellē-
tus: et aqua sapiētie salutaris
potabit illū. Et firmabit in il-
lo et nō flectet: et cōtinebit illū
et nō deficiet: et exaltabit illū
apud p̄imos suos. Et in me-
dio ecclesie aperiet os ei⁹: et ad-
implebit illū spiritu sapiētie et
intellectus: et stola glorie vesti-
et eum. Iocunditacē et exultati-
onem desaurizabit sup̄ illū: et
nomen eternū hereditabit illū.
Hōies stulā nō ap̄p̄edant illā:
et hōies sensati obuiabūt illi.
Hōies stulti nō videbūt eā: sō-

ge cū abest a superbia et dolo.
Viri mendaces nō erūt illius
memores: et viri veraces iueni-
entur in illa: et successum habe-
būt usq; ad inspectionē dei. Nō
est speciosa laus ī ore peccato-
ris: quā a deo p̄fecta ē sapiētia.
Sapiētie cū dñi astabit laus:
et in ore fidei abundabit: et do-
minator dabit eam illi. Non
dixeris. p̄ dñm abest: q̄ mī odit
ne feceris. Non dicas ille me ī-
planauit: nō cū necessarij sūt
ei hōies impij. Om̄e peccatū
nūm terroris odit dñs: et non e-
rit amabile timentib⁹ dñm. De⁹
ab initio cōstituit hōiem: et reli-
quit illū in manu consilij sui.
Adiecit mādata et p̄cepta sua.
Si volueris mādata d̄seruare
cōseruabūt te: et in perpetuū fi-
dem plantā seruare. Apposuit
ubi aquā et ignē: ad qd̄ volue-
ris porrige manū tuā. Ante
hōminē vita et mors: bonū et
malū. Quod placuit ei dabi-
tur illi. quā multa sapiētia dñi.
et fortis in potentia: vidēs oēs
sine int̄missione. Orū dñi ad
tīmentes eū: et ip̄e agnoscat om̄i-
nem opam hōis. Flumini mā-
dauit impij agere: et nemini de-
dit spaciū peccādi. Non erūt cō-
cupiscit multitudinē filiorū in i-
stū et in iustitiam. **XVI**

Et loquēdis in filiis impij

si multiplicentur: nec oblecteris
 super ipsos si non est timor dei in
 illis. Non credas vice illorum: nec
 respicias in labores eorum. Me-
 lior est cum unus timens deum: quam
 mille filii impij. Et utile est mo-
 ri sine filiis: quam relinquere filios
 impios. Ab uno sensato non ha-
 bitabit patria: et a tribus impiis
 deseret. Multa talia vidit oculis
 meus: et fortiora horum audiuit
 auris mea. In Samogga peccatum
 cum egrediebatur ignis: et in gente
 incredibili egrediebatur ira. Non
 egrediebantur pro peccatis suis
 antiqui gigantes qui destructi sunt
 confidentes sue virtuti: et non pre-
 cepit peregrinationi illorum sed pre-
 cessit eos: et certatus est eos pro
 superbia verbi illorum. Non misere-
 tus est illis tota gente peccatis: et
 extollebant se in peccatis suis.
 Et sicut septenta milia pedum
 qui aggregati sunt in duritia cor-
 dis sui: et si unus fuisset ceciderat
 eis milia si fuisset unus. Mi-
 sericordia enim et ira est cum illo.
 potens oratio et effundens
 iram. secundum misericordiam suam: sic
 torquetur illius. hominem secun-
 dum opera sua iudicat. Non effu-
 git in rapina peccator: et non
 retardabit suffraganea misericordia
 faciens. Omnis misericordia faciet
 locum unicuique secundum mercedem ope-
 rum suorum: et secundum intellectum pe-

reginationis illius. Non dicas.
 A deo abscondar: et ex summo
 quis operis mei memorabitur. In
 populo magno non agnoscatur.
 Que est cum anima mea in tam
 immensa creatura: Ecce celum et te-
 li celorum. abissus et universa terra
 et que in eis sunt in conspectu il-
 lius commovebuntur: montes simil-
 et colles et fundamenta terre: et cum
 disperserit illa deus tremore con-
 tinentur. Et in omnibus hijs insen-
 satum est cor: et omne cor intelli-
 gitur ab illo: et vias illius quis
 intelligit: Et percella quam nec o-
 culus vidit hominis. Nam plurima
 illius opera sunt in absconditis:
 sed opera iusticie eius quis enu-
 merabit aut quis sustinebit. Non
 est enim est testamentum a quibus-
 dam: et interrogatio hominum in con-
 summatione est. Qui memorantur
 corde cogitat inania: et vir im-
 prudens et ceteras cogitat stulta.
 Audi me fili et discere disciplinam
 sensus: et in verbis meis atten-
 de in corde tuo: et dicam in equi-
 tate disciplinam et scrutabor enar-
 rare sapientiam: et in verbis meis
 attende in corde tuo: et dico in
 equitate spiritus. Virtutes quas
 posuit deus in opera sua ab in-
 itio: et in veritate mundum constituit
 eius. In iudicio dei opera ipsius
 ab initio: et ab institutione ho-
 minum ipsorum distinxit pro illorum:

et inuicia eorum in gentibus suis. Or-
nauit opera illorum: nec clunent
nec laborauerunt: et non destiterunt
ab operibus suis. Unusquisque pri-
mu sibi non angustiabit usque in
eternum. Non sis incredibilis u-
bo illius. Post hec in iram de-
us respexit: et impleuit illam bo-
nis suis. Anima autem omnis vi-
ralis transiit ante faciem ipsius:
et ipsa iterum reuersio illorum. **XVII**

Deus creauit et ita hominem:
et secundum imaginem suam fecit
illum. Et iterum conuertit illum in ipsam:
et secundum se uestiuit illum uirtute.
Numerum dierum et tempus dedit
illi: et dedit illi potestatem eorum que
sunt super terram. Posuit timorem
illius super omnem carnem: et domina-
tus est bestiis et uolantibus. Cre-
auit et ipso adiutorium simile sibi:
consilium et linguam et oculos et
aures et cor dedit illis recognoscere
dei: et disciplina intellectus reple-
uit illos. Creauit illis scientiam
spiritus: sensum impleuit cor illo-
rum: et mala et bona ostendit
illis. Posuit oculum ipsorum super
corda illorum ostendere illis mag-
nalia operum suorum ut nomen sanc-
tificationis collaudet: et gloriari
in mirabilibus illius: et magna-
lia enarrat operum eius. Addidit
illis disciplinam: et legem uite he-
reditauerunt illos. Testamentum eter-
num constituit cum illis: et iusticiam

et iudicia sua ostendit illis. Et
magnalia honoris eius uidit
oculus illorum: et honorem uocis
audierunt aures illorum: et dixit il-
lis. Attendite ab omni iniquo.
Et mandauit illis: unicuique de
proximo suo. Die illorum coram
illo sunt semper: non sunt abscon-
se ab oculis ipsius. In unaque-
que gentem proposuit rectorem: et pars
dei israel facta est manifesta.
Et omnia opera illorum uelut sol in
conspectu dei: et oculi eius sine in-
termissione inspicientes in uisus
eorum. Non sunt absconsa testame-
ta per iniquitatem illorum. Et omnis in-
iquitas eorum in conspectu dei. Ele-
mosina uiri quasi sarculus cum
ipso: et granum hominis quasi pupil-
lam conseruabit: et postea resur-
get et retribuet illis retributio-
nem unicuique in caput ipsorum: et con-
uerteret in inferiores partes terre.
Penitentibus autem dedit uiam iusticie:
et confirmauit deficientes sustine-
re: et destinauit illis sortem ueri-
tatis. Conuertere ad dominum: et reli-
que peccata tua: precare ante
faciem domini: et minue ostendicula.
Reuertere ad dominum et auerte ab
iniquitate tua et nimis odito ex-
ecrationem et cognosce iusticias
et iudicia dei et statum sorte pro-
sitionis et orationis altissimi dei.
In patris uide seculi sancti: cum
uiuis et daemibus confessionem deo.

Non demoreris in errore impi-
or: ante mortē cōfiteri. A mor-
tuo q̄si nichil p̄t cōfessio. Cōfi-
tereris unicus: unus et sanus
cōfitereris et laudabis deū: et
gl̄aberis in miserationib; ei⁹.
Quā magna misēdia dñi: et p-
pitatio illius cōtinentib; ad se.
Nec cū om̄ia possūt esse in ho-
minib;: quā nō est immortalis fi-
lius hominis: et in vanitate ma-
h̄it placuerūt. Quid lundius
sole: Et hic definit. Aut q̄d neq-
us recognovit caro et sāguis:
Et hoc arguitur. Virtutē ali-
tudinis rei ip̄e cōspicit: et oēs
hoīes fra et cinis. **XVIII**
In vīne ieritū creavit oīa
simul. Deus solus iustificabit:
et manet mundus ree meretū.
Quis sufficit enarrare opa il-
lius: Quis cū iust gabu ma-
gnalia eius: Virtutē aut mag-
nitudinis eius quis enūdiabit:
Aut quis adicit enarrare mi-
sericordiā eius: Non est minu-
ere neq; addere: nec est iuvare
magnalia dñi. Eā cōsumauerit
homo nunc impi⁹: et cū que-
uerit opabit. Quid est homo et
que est gracia illius: et quid est
bonū aut quid nequā illius:
Nunc⁹ dicitū homin ut multū
centū anni: q̄si gutte aque ma-
ris deputati sunt: et sicut calcu-
lus arene. Sic exigū ām in die

cui. Prop̄ li patēs est deus in
illis: et effudit sup illos misēdiā
suā. Didit p̄sumptionē cordis
eor: quā mala est: et cognovit
subūstionē illor: quā nequā est.
Itē adimpleuit p̄pitationē suā
in illis: et ostendit illis viā equi-
tatis. Misericordia hoīs circa p̄i-
mum suū: misēdia aut dñi sup
oēm carnē. Qui misēdiā habet
docet et erudit: quasi pastor gre-
gem suū. Misericors et clemens
doctrinā miserationis: et q̄ festi-
nant in iudicijs eius. Sili in
homo nō des querelā: et in om̄i
dato non des tristitiā verbi ma-
li. Nōne ardorem refrigerabit
ros: Sic et verbum melius quā
datū. Nōne recte verbum super
datū bonū: Sed utrūq; cū ho-
mine iustificato. Saulus artū
improperabit: et dat⁹ indiscipli-
nam tabescere facit oculos. An-
te iudiciū para iusticiam abi:
et antequā loquaris discere. An-
te languorē adhibe medicinā:
et ante iudiciū interrogā teipm:
et in cōspēdu dñi inuente p̄piti-
ationē. Ante languorē humili-
la te: et in tempe infirmitatis
ostende cōsolationē tuā. Non i-
p̄diaris orare semp: et ne vete-
ris usq; ad mortem iustificari:
quā merces dñi manet meretū.
Ante orationē para aīam tu-
am: et noli esse quasi homo q̄

temptat deū. **M**emento ire in die
cōsumationis: et tempus retri-
butionis in cōsolatione facies.
Memento paupertatis in tempe
abundantie: et necessitate paup-
tatis in die diuitiarū. Si mane
usq; ad uesperā iunabitur tē-
pus: et hec omnia citata in ocu-
lis dei. homo sapiēs in omib;
meruit: et in diebus delictorū accē-
det ab interia. Omnis astutus
agnoscat sapiētia: et iumentum
eam dabit cōfessionē. Senilari
in uerbis. et ipi sapiētē egerūt:
et intellexerūt ueritatē et iustitia-
am: et implorauerūt pūbia et
iudicia. post cōcupiscentias tu-
as non eas: et a uolūate tua
auertere. Si prestes aīe tue deu-
piscencias ei⁹: faciet te in gau-
diū inimicis tuis. Ne oblide-
ris in turbis: nec in modiciis.
Assidua enī est cōmissio eorū.
Ne suis mediocribus in cōtentio-
ne et fenore: et nō est tibi nichil
in seculo. Eris enī inuidus uite
petarius. **XIX** tue.
O ebriolus nō locupletabi-
tur: et qui spernit modica pa-
lāum decidet. **D**iu et mulieres
apostatate faciūt sapiētes: et
arguēt senilatos: et q se iungit
fornicariis erit nequā. **P**utre-
do et uermes hereditabūt illū:
et erit: let in exemplū manus:
et tollit et numero aīa ei⁹. **Q**ui

credit cito leuis corde ē et mino-
rabit: et qui delinquit in aīam su-
am nūsup habebit. **Q**ui gaudet
ad iniquitatem deuotabit: et qui
odit correptionē minuit uita:
et q odit loquacitatē cōtingit
malicia. **Q**ui peccat i aīam su-
am non pantebit: et qui iocū-
datur i malicia deuotabit. **N**e
interis uerbū durū et nequā: et
non minoraberis: amico et in-
imico noli narrare sensum tu-
um: et si ē tibi delictū noli deui-
dere. **A**udit tū te et custodiet
te: et quasi defendens peccatū o-
dierit te: et sic aderit tibi semper.
Audisti uerbū adūsus primum
tū: cōmoriat in te: fidus quī
nō te dirūpt. **A** facie uerbi par-
turit fatuus: tanq; gemit⁹ par-
tus infantis. **B**agitta infixā
femori canis: sic uerbū in corde
stultū. **C**orripe amīcū. ne forte
non intellexerit et dicat non fe-
ci: aut si fecerit: ne iterū addat
facere. **C**orripe primum ne for-
te nō dixerit: et si dixerit ne for-
te interit. **C**orripe amīcū. sepe et
fit cōmissio: et nō omni uerbo
credas. **E**t qui labitur lingua
sua: sed non ex animo. **Q**uis ē
enī qui non deliquit in lingua
sua: **C**orripe amīcū anteq; cō-
miseris. et da locum timori al-
tissimi: q a oīs sapientia timor
dei. **E**t in illa timere deū: et i omi

ni sapientia dispositio legis.
 Et nō ē sapientia nequiter disci-
 plina: et non est cogitatus pec-
 cator prudētia. Est prudētia ne-
 quicia et in ip̄a reueratio: et est
 insipiens qui minuitur sapien-
 tia. Melior ē homo qui minui-
 tur sapientia. et deficiens sensu
 ī timore dei: q̄ q̄ abundat sensu
 et trāsgreditur legem altissimi.
 Est solertia cetera et ip̄a iniqua:
 et est q̄ cunctis verbū certū enar-
 rans veritatem. Est qui nequit
 humiliat se et interiora ei⁹ ple-
 na sunt dolo: et est iustus qui se
 manu submittit a multa humi-
 litate: et est iustus qui inclināt
 faciē suā et fugit non videte se
 qd̄ ignoratū ē. Et si ab imbeci-
 litate virū videret peccare: si iue-
 nerit tempus male faciēdi ma-
 le faciet. Ex visu cognoscit vir:
 et ab occurſu faciei cognoscit
 sensatus. Amicus corporis. et ri-
 sus denū. et ingressus hoīs. e-
 nuntiant de illo. Est correptio
 mēdax in ira cōtumeliosa: et est
 iudiciū qd̄ nō p̄batur esse bo-
 nū: et est tacens et ip̄e ē prudēs.

Quam bonū **XX**
 ē arguere quā irasci et cō-
 fiteri in oratione non p̄hibe-
 re. Lōcupiscentia spadois de-
 iurginauit iuuentulā. Sic q̄ fa-
 cit p̄ vim iudiciū iniquū. Quā
 bonū est correptū manifestare

penitentia: sic enī effugies volū-
 tariū peccatū. Est tacens qui in-
 uenitur sapiens: et est odibilis
 qui protaxit ad loquēdū. Est
 autē tacens et nō habens sensū
 loquēdi: et est tacens sciens tem-
 pus ap̄i temporis. Homo sapi-
 ens tacebit usq; ad tempus: la-
 sci⁹ autē et imprudēs nō serua-
 bit tempus. Qui multis vult
 verbis sedit aīam suā: et qui p̄-
 testatū sibi sumit iniuste odi-
 tur. Est pressio in malis vicio
 in disciplina: et est iuuenis in
 detrimentū. Est datū quod nō
 est utile: et est datū cui⁹ retribu-
 tio duplex. Est p̄pter gloriā in-
 noratio: et est qui ab humilita-
 te leuabit caput. Est qui multa
 redimat modico precio: et resti-
 tuens ea in septuplū. Sapiens
 in verbis seipm̄ amabilē facit:
 gratie autē fauor effūdent. Da-
 tus insipientis non eris utilis a-
 bi: oculi enī illi⁹ septēplures sūt.
 Equus dabit et multa impro-
 perabit: et a precio oris illius ī-
 flāmatio est. Hodie fecerat q̄
 et cras repperit: et odibilis ē ho-
 mo huiusmodi. Fauor nō sit
 amicus: et nō erit gratia in bo-
 nis illius. Qui cū edunt panē
 illius false lingue sunt. Quon-
 tū et quā reidebūt cū: Neq; ei
 qd̄ habendū erat directo sensu
 distribuit: simul et qd̄ non car

habendum. **B**aptus false lingue
quasi qui in paupum coram
sic casus illos malos. festinan-
ter venient homo ad hanc quasi
fabula vana: et in ore indiscipli-
natorum assidua est. Ex ore fatui
reprobabit parabola: non enim
dicit illam in tempore suo. Est qui
vetatur propter inopiam peccare: et
in requie sua stimulabitur. Est
qui perdet animam suam pro confu-
sione: et ab imprudentia persone
perdet eam: persone autem acceptio-
ne perdet se. Est qui pro confusione
promittit amico: et lucratus est
eum in immensum gratis. Obprobri-
um nequam in homine mendacium:
et in ore indisciplinatorum assidue
est. Porior fur. quam assiduitas
viri mendacis: perditionem autem
ambo hereditabunt. Mores ho-
minum mendacium sine honore: et
confusio illorum cum ipsis sine inter-
missione. **B**aptus in verbis pro-
ducit seipsum: et homo prudens
placebit magnatis. Qui operatur
etiam suam malabit accitum fru-
gum: et qui operatur iustitiam ipse
exaltabit: qui vero placet mag-
natis. effugiet iniquitatem. **E**x
ma et dona excedant oculos in-
dignum et quasi murus in ore au-
dit correctiones eorum. **B**aptus
abscondit et thesaurus iustus:
que utilitas in utroque: Melior
est qui celat insipientiam suam:

quam homo qui abscondit sapien-
tiam suam. **XXI**
Eli peccasti: non adicias me-
ritum: sed de peccatis deprecare ut
tibi dimittatur. Quasi a facit co-
lubri fuge peccata: et si accesseris
ad illa suscipiet te. **D**ites leonem
dites et: interficiunt animas hominum.
Quasi rumpetabis acuta omnis
iniquitas: plaga illius non est
sanitas. **O**bligatio. et iniuria
annullabunt substantiam: et do-
mus que nimis locupletis est an-
nullabit superbia: sic substantia
superbi eradicabitur. **D**eprecatio
pauperis ex ore usque ad aures ei-
us pervenit: et iudicium festinato
advenit illi. **Q**ui odit correptionem
non corrigetur: et qui
timet deum convertetur ad cor suum.
Flos a longe potens lingua
audaci: et sensatus sicut labi se
ab illo. **Q**ui edificat domum suam
ipse dominus abiciens: quasi qui colligit
lapides suos in hieme. **S**trippa
collecta synagoga peccantium et
consummatio illorum flamma ignis.
Via peccantium replantata la-
pidibus: et in fine illorum inferi et
tenebre et perire. **Q**ui custodierit
iustitiam. continebit sensum eius:
consummatio amoris dei. sapien-
tia et sensus. **N**on creditur. qui
non est sapiens in bono. Est autem
insipientia que abundat in malo:
et non est sensus ubi est amaritudo.

do. Sapiens scientia tanq̃ inundatio abundabit: et consiliū illi⁹ sicut fons vite permanet. Cor fatui quasi vas contritū: et omne sapientia non creabit. Verbum sapiens quicūq; audierit sans laudabit et adiciet: audiuit luxuriosus et displicebit illi: et periet illud post dorsum suū. Narratio fatui quasi saccharina in illa: nam in labijs sensati inueniet gratia. Os prudentis queritur in ecclesia: et verba illius cogitabūt in cordib; suis. Tanq̃ dom⁹ refectinaria sit fatui sapientia: et scientia insensati inenarrabilia verba. Compedes in pedib; doctrina stulto: et quasi vincula manū super manū dextrā. Fatuus in risu insultat vocem suā: vir aut sapiens vir tacite ridebit. Ornamentum aureū prudenti doctrina: et quasi brachiale i brachio dextro. Perfatus facilis in domū prius: et homo peritus confundet a persona potentis. Stult⁹ a fenestra respiciet i domū: vir aut studius foras stabit. Stulticia hominis auscultare postui: et prudens grauabitur stulticia. Stulti a imprudentū stulti narrabūt: verba aut prudentū stulti non dicabūtur. In ore fatui os illoz: et in corde sapientū os illoz. Dum maledicit impius

diabolū maledicit ipse animā suā. Susurro conuincit animā suā i omib; odiet: et qui permanserit odiosus erit. Tunc et sensatus honorabit. **XXII** In lapide luteo lapidat piger: et omnes loquuntur super illius aspernationē. De stercore bou lapidatus est piger: et omnis qui ceciderit eū reuertet in an⁹. Confusio patris ē de filio indisciplinato: filia aut fatua in denudatione nē fiet. Filia prudens hereditas viro suo: nā que confundit. Diminutio est genitoris. Et patrem et virū confundit audax: et ab impijs nō numerabit: ab omib; aut inhonorabit. Multa i luteo importuna narratio: flagella et doctrina in omni tempore sapientia. Qui docet fatuū: quasi q̃ coaglutinat testē. Qui narrat verbum non audient: quasi qui recitat dormientē de grain somno. Cum dormiente loquitur qui narrat stulto sapientia: et i fine narrationis dicit. Quis est hic? Supra mortuū plora. Deficit enim lux eius: et supra fatuū plora: deficit tū sensus ei⁹. Maledicū plora supra mortuū: quū requirit. Acquisitum eū nescit. Summa vita. Super mortem fatui. Iud⁹ mortui septē dies: fatui aut i impijs oēs dies vite illoz. Cum stulto ne multū loquaris:

et tū insensato ne abieris. Ser-
ua te ab illo ut nō molestiā ha-
beas: et nō cōmūnaberis ī pec-
cato illius. Deflede ab illo et in-
uenies requiem: et nō accidia-
beris in stulticia illius. Super-
plūbū quid gemitabit: Et qd̄ il-
li aliud nomē quā fatu⁹: Arc-
nam et salē. et massam ferri fa-
cilis est ferre: q̄ hoīem impu-
dētē et fatuū et impuū. Sicut
loramētū lignū colligatū fū-
damētō edificij nō dissoluitur:
sic et cor cōfirmatū ī cogitatio-
ne cōsiliij. Cogitatus sensat. in
om̄i tempe uel metu nō depra-
uabitur. Sicut ornat⁹ arcno-
sus in pariete limpidō. et sicut
palee in excelsis. et temēta sine
impēsa posita cōtra faciē ven-
ti nō p̄uancibūt: sic et cor timi-
du in cogitatione stulti cōtra
impetū timoris nō resistet. Si-
cut cor cepidū ī cogitatione fa-
tuī om̄i tempe non metuet: sic
et qui in p̄ceptis dī p̄mauet sē-
p. Pungēs oculū ducit lacri-
mas: et qui pūgit cor p̄fert
sensum. Alutens lapides in vo-
lātia dicit illa: et qui cōuida-
tur amico dissoluit amicitiam.
Ad amicu et si p̄duccis gladi-
um nō desperes: ē cū regressus
ad amicu. Si aperuerit os tril-
te ne metuas: est enī cōcordā-
o: recepto cōiunio et īproprio

et supbia et misterij reuelatio-
ne et plaga dolosa. In hīs om-
nib; effugiet amicus. Fidē pos-
sides cum amico in paupertate il-
lius: ut et in beatis illi⁹ letetis.
In tempe tribulationis illi⁹ p̄-
mane illi fidelis: ut in heredita-
te illius coheres sis. Ante ignē
canum vapor et fumus ignis
in altari: sic et ante sanguinem
maledicta et cōtumelie et mine.
Amicu salutare nō cōsudarīs.
A facie illius non me abscon-
dā: et si mala mihi euererint
per illū. sustinebo. Om̄is qui
audiret tacebit se ab eo. Quis
dabit oī meo custodiā. et sup
labia mea signaculū recti: ut
non cadā ab ipis et lingua me-
a perdat me? **XXIII**

Domine pater et dñator vi-
te mee ne derelinquas me
in cogitatu et cōsilio eorū: nec li-
nas me cadere ī illa reprobrati-
one. Quis superponit in cogi-
tatu meo flagella et ī corde me
doctrinā sapiētie. ut in igno-
rationib; eorū non partat mi-
hi. et non appareāt delicta eorū.
et ne adincrescāt ignorātie me-
e et multiplicent delicta mea et
peccata mea abundēt: et in modū
in cōspectu aduersariorū meorū.
et gaudeat inimicus me⁹. Do-
mine pater et deus vite mee ne
derelinquas me in cogitatu illo

rum. Et tollentiā oculorū meorū
ne dederis mīhi: et omīe delictū
mū aūte a me. Aufer a me vē-
tris cōcupiscētiās: et cōtubitū
cōcupiscētiē ne a p̄hendat me:
et anime irruenti et infuente
ne tradas me. **P**ropterea oris
audite fili: et qui custodierit il-
lam nō peccet labijs suis. nec
scandalizabit in opib; nequis-
simis. In vanitate sua a p̄hen-
ditur peccator: et supb; et male-
dictus scandalizabit in illis. In-
rationi non assuescat os tuū:
mīti cū casus in illa. **N**otādo
vero dī non sit assidua in ore
tuo: et nomīb; sanctos ne ad-
nūscaris: quā non eris īmūns
ab eis. Sicut cū seruis ītro-
gatus assidue a luore nō mi-
nuitur: sic omīs iurās et nomi-
natus in toto a p̄cō non pur-
gabit. Vir multū iurans im-
plebit iniquitatē: et non discedet
a domo illi⁹ plaga. Et si frustra
uerit sēm. Delictū illi⁹ supra ip-
sum erit: et si dissimulauerit de-
linquit duplici: et si in uacūū
iurauerit non iustificabit. **R**e-
plebitur cū retributiōe dom⁹
illius. Et et alia loquela cōtra-
ria morti: non iuuat in hēre-
ditate iacob. Et cū a misericor-
dijs omīa hēc auferantur: et ī de-
lictis nō voluptabūt. In disci-
plinose loquēte non assuescat

os tuū: cū cū in illa uerbū pec-
cāti. **M**emento p̄ris et m̄ris iur-
in medio cū magnatorū cōsil-
tis: ne forte obliuiscat te deus
in cōspectu illorū: et assidue
tua infatuatus īpropriū p̄ci-
aris: et malisses non nasci: et
dīe natiuitatis tue maledicas.
Homo assuetus in uerbis im-
proprijs. in omīb; dieb; suis
non erudit. Duo genera abū-
dant in peccatis: et tertiū addu-
cit irā et p̄ditionē. Anima cal-
ida quasi ignis ardens. nō re-
tinguitur donec aliqd gluat:
et homo nequā in ore carnis
sue. non ē sicut donec intudat
ignē. **H**omī fornicario omnis
panis dulcis: non fatigabitur
transgrediens usq; ad finē. **D**is
homo qui transgredit lectū su-
um cōtēnētis in aīam suam et
dices quis me uidet: tenebre cir-
cūdāt me et parietes coopē-
unt me et nemo circūspicit me
quē uertor: delictos meos non
memorabit alacrim⁹: et non ī-
tellexit quā omīa uidet oculus
illi⁹: quā repellit a se amorē ei
huiusmodi hoīs timor et o-
li hoīm timētes illū: et nō cog-
nouit quā oculi dñi et lioplus
lucidiores sup solē sunt. ne-
cūspicientes omēs uias hoīm
et p̄fundū abissi et hoīm sorda:
intuentes in absconditas p̄cs.

Dñs cū deo anteq̃ crearentur
om̃ia sunt agniti: sic et post p̃
fectū respicit om̃ia. Sic et i pla
teis ciuitatis vndicabit: quasi
pullus equin⁹ fugabit: et ubi
nō sperant apprehendit. Et erit
redemptus om̃ib: eo q̃ non intel
legit amorē dñi. Sic et misce
rit om̃es relinquit virū suū: et sta
tuens hereditatē et alieno ma
trimonio. Primo cū in lege
almsimū incredibilis fuit: et se
cūdo virū suū dereliquit: tertio
i adulterio fornicata ē. et ex ali
o viro filios statuit sibi. Hec i
ecclesiā adducit: et in filios ei⁹
respicietur. Nō cadent filii ei⁹
radices: et ramī ei⁹ nō dabūt
fructū. Et derelinquet in male
dictū memoriā illius: et dedit⁹
illius nō delebit. Et agnoscent
qui derelicti sunt. quū nichil me
lius ē q̃ amor dñi: et nichil dul
cius q̃ respicere in mādatis do
mini. Gloria magna est sequi
dñm: longitudo cū dñm assu
metur ab eo. **XXIII**

Sapientia laudabit aīam
suā: et in dñō honorabit. Et i
medio ppli sui gloriabit: et in ec
clesiis almsimi aperiet os suū.
Et in conspectu virtutis illius
gloriabit: et in medio ppli sui
exaltabit. Et i plenitudine sac
ta admirabit: et in multitudi
ne electorū habebit laudē: et iter

bñdictos benedicet dñs. Ego
ex ore almsimi p̃dixi: p̃moge
nia ante oēm creaturā. Ego fe
ci in celis ut oriretur lumen in
deficiēs: et sicut nebula replei om
nē terrā. Ego in almsimis ha
bitavi: et thronus meus in co
lumba mibis. Cirā celi arcui
in sola et pfundū abissi pene
travi: et i fluctib: marisambu
laui: et in om̃i terra stetit. Et in
om̃i p̃plo et in om̃i gente p̃ma
num habui: et om̃i excellentiū
et humiliū corda virtute calca
ui. Et in hīs om̃ib: requiem q̃
sui: et in hereditate dñi mora
bor. Tunc p̃cepit et dixit michi
creator om̃i: et qui creauit me
requieuit in tabernaculo meo:
et dixit michi. In iacob inhabi
ta: et in israhel hereditare: et in
electis meis mitte radices. Ab
ininito et ante secula creata sū:
et usq; ad futurū seculū nō de
sinam: et in habitatio. et sanc
ta coram ip̃o mīstravi. Et sic i
syon firmata sum: et in ciuitate
sanctificata similis requieui: et
in iherlm p̃cedas mea. Et radi
cavi in p̃plo honorificato: et in
p̃tes dñi mei hereditas illius: et
in plenitudine sanctorū dñs
mea. Quasi cedr⁹ exaltata sū i
libano: et q̃si expressus in mon
te syon. Quasi palma exaltata
sum in iadē: et quasi plātatio

rose iericho. Quasi oliva speciosa in campis: et quasi plantan⁹ exaltata sum iuxta aquam in plateis. Sicut cinamomum et balsamum aromatizans odorem dedit: et quasi myrra electa dedit suavitatem odoris. Et quasi storax et galbanus. et ungula et gutta. et quasi libanus non in usus vaporavi habitationem meam: et quasi balsamum non mixtum odor meus. Ego quasi theebintus extendi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Ego quasi vitis fructifera suavitatem odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mas pulcræ dilectionis. et amoris. et agnitionis. et sancte spiritus. In me grana omnis vite et veritatis: in me omnis spes vite et virtutis. Transite ad me omnes qui cupiscitis me: et a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis: et hereditas mea super mel et favum: in memoriam meam in generationes seculorum. Qui edunt me adhuc esuriunt. et qui bibunt me adhuc sitiunt. Qui audit me non confundetur: et qui operatur in me non peccabit: qui eludant me vitam eternam habebunt. Hec omnia libere vite: et testamentum altissimi et agnicio veritatis. Regem mandavit moyses in preceptis iusticiarum: et hereditatem domini

iacob et israel promissiones. Posuit david purro suo regnare regem ex ipso fortissimum: et in throno honoris sedentem in sempiternum. Qui implet quasi phison sapientiam: et sicut tigris in diebus novae. Qui adimplet quasi rufentes sensum: qui multiplicat quasi iordanis in tempore messis. Qui nutrit disciplinam sicut lactem: et assistens quasi grana in die vindemie. Qui pharetra⁹ sicut ipsam: et infirmos non multiplicabit eam. A mari enim abundabit cogitatio eius: et consilium illius in abisso magna. Ego sapientia effudi flumina: ego quasi rantes aque intuleram flumini. Ego quasi flumen domus: et sicut aqueductus exiit a paradiso. Dixi rigabo ortum plantationum: et inebriabo praeus mei fructum. Et ecce factus est michi rantes abundans: flumens meus appropinquavit ad mare. Quia doctrinam quasi arctum illumino omnibus: et enarrabo illam usque ad longinquum. Penetrabo omnes interiores preces terre: et in spem omnes dormientes: et illuminabo omnes sperantes in domino. Adhuc doctrinam quasi prophetiam effundam: et relinquam illam quicquid sapientiam: et non desinam in progenies illos usque in saeculum sanctum. Dixit qui non se

li michi laboravi: sed omnibus
requirantibus veritatem. **XXV**
In tibi placitum est spiritui meo:
que sunt probata coram deo et ho-
minibus. Concordia fratrum et a-
mor proximorum: et vir et mulier
bene sibi consentientes. Tres spe-
cies odium animae meae et agguor
valde animae illorum: pauperem super-
bum et divitem mendacem: et senem
fatuum et insensatum. Que in mu-
tute tua non congregasti: quod in
senectute tua invenies ea. Quam
speciosum canicini iudicium: et pre-
sbyteris cognosce consilium. Quam
speciosa videramus sapientia: et
gloriosus intellectus et consilium.
Corona senum in multa pericia:
et gloria illorum amor dei. Nonne
insusceptibilia cordis magnifi-
cavi: et decimum ditam in lingua
hominibus. Homo qui iocundatur
in filiis: vivens et videns subver-
sionem inimicorum suorum. Beatus qui
habitat cum muliere sensata: et qui
lingua sua non est lapsus: et qui
non servavit indignus se. Beatus qui
invenit amicum verum: et qui enar-
rat iustitiam auri auditum. Quam
magnus qui invenit sapien-
tiam et scientiam: sed non est sup-
erbum deum. Timor dei super om-
nia se superposuit. Beatus homo
cui donatum est habere timorem
dei. Qui tenet illum: cui assimila-
bitur. Timor dei initium dilectio-

nis eius: fidei autem initium agglu-
tinandum est ei. Omnis plaga tristi-
tia cordis est: et omnis malicia
nequitia mulieris. Et omnem pla-
gam et non plagam videbit cor-
dis: et omnem nequitiam et non ne-
quitiam mulieris. et omnem obductum
et non obductum odientium: et om-
nem vindictam et non vindictam
inimicorum. Non est caput nequi-
us super caput colubri: et non est
ira super iram mulieris. Com-
parari leoni et draconum placebit:
quam habitare cum muliere ne-
quam. Nequitia mulieris immutat
faciem eius: et obteget vultum
suum tanquam velus: et quasi sacculum
ostendit in medio proximorum. In-
genuit vir eius: et audient sus-
pirant modicum. Brevis omnis
malicia super malitiam mulieris:
fors peccatorum cadat super illam.
Sicut ascensus arvensus in pre-
dibus viderant: sic mulier lingua
sua homini quieto. Ne respicias
in mulieris specie: et non concupis-
cas mulierem in specie. Mulie-
ris ira et iracundia. et confusio
magna. mulier si primatum ha-
beat. contraria est viro suo. Cor
humile. et facies tristis et pla-
ga mortis: mulier nequam. Ma-
nus debiles et genua dissoluta:
mulier que non beneficit viri
suo. A muliere initium factum est
peccati: et per illam omnes mori

mur. Nō des aque tue exiū
nec modicū: nec miseri nequā
venā p̄dūdī. Si nō ambula-
uerit ad manū tuā: cōfundet te
in cōspectu inimicorū. A carni-
bus tuis absōde illā: ne semp

Mulieris bone beatus vir:
nūc enī annos illorū duplex.
Mulier fortis oblectat virū su-
um: et ānos vite illius in pace
implebit. Pars bona mulier
bona: in parte bona timentū
dē dabitur viro pro factis bo-
nis. Dignus autē et paupis cor
bonū: in omni tempore vultus il-
lorū hilaris. A tribus timuit cor
micū: et i q̄rto facies mea metu-
it. Delatūā duntaxat et collecti-
onem ppli et salutariā mēda-
rent: sup mortem omnia graui-
a. Dolor cordis et luctus: mu-
lier zelotipa. In muliere zelotī-
pa flagellū lingue: omib; con-
munitans. Sicut boum iugū
qđ mouet: ita et mulier nequā:
qui tenet illā. quasi qui apphē-
dit scorpionē. Mulier ebriosa
ira magna: et cōtumelia et tur-
pitu do illius nō regetur. Forni-
catio miseri in extollētia ocu-
lorū: et in palpebris illius ag-
nosceretur. In filia non adūten-
te se. firma custodiā: ne inuen-
ta occasione abutatur se. Ab
omni reuerētia oculorū tuis ca-

ue: et ne mīreri si te neglexeris.
Sicut viator sitis ad fontem
os aperit: et ab omni aqua p̄i-
ma bibit: et cōtra oēm palū se
debit: et cōtra oēm sagittā ape-
rit pharetram donec deficiat.
Gratia mulieris sedule dīrcta
bit virū suū. et ossa illius īpīg-
nabit. Disciplina illius datū
dei est. Mulier sculata et tūta:
non est inuitatio crudire aīe.
Gratia sup grām. mulier sāt-
ta et pudorata. Omnis nū pon-
deratio non est digna cōtinētia
aīe. Sicut sol orietur mūdo. ī al-
tissimis dei: sic mulieris bone sp-
ritus in ornāmētū domus eius.
Aurea splendor sup candelā-
brum sanctū: et species faciei
sup statum stabile. Columnae
auree sup bases argenteas: et
pedes ferri sup plātas stabili-
mulieris. Fundamēta eterna
supra petrā solidā: et manda-
ta dei in corde mulieris sancte.
In duob; cōtristatū est cor me-
um: et in tertio iracūdia michi
aduenit. Vir bellator deficiet
p̄t inopiā: et vir sculatus con-
tēptus: et qui transgredit a ius-
ticia ad peccatū. De⁹ parauit
cum ad rumpēdā. Dux species
difficiles et periculose michi ap-
paruerūt. Difficile exiit nego-
tiū a negligētia sua: et nō ius-
tificabit iampo a p̄tīs labiorū.

Propter inopiā **XXVII**
 multa deliquerūt: et qui q̄-
 rit locupletari auertit oculū su-
 um. Sicut in medio compagi-
 nis lapidū palus figitur: sic et
 in mediū venditionis et emp-
 tionis angustia bit p̄cis. Eō-
 teretur cum delinquente delictū.
 Si non in timore dñi conuer-
 te instanter: cito subvertetur do-
 mus tua. Sicut in pressura cri-
 bri remanebit pulvis: sic apo-
 ria hominis in cogitatu illius.
 Vasa figuli probat fornax: et
 hoīes iustos temptatio tribula-
 tionis. Sicut rusticatio de lig-
 no ostendit fructū illius: sic ū-
 bum cogitatu cordis hoīs.
 Ante sermonē non collaudas
 virū: hec cū temptatio est ho-
 minū. Si sequaris iusticiā ap-
 prehēdes illā et indues quasi
 potestē honoris: et in habita-
 bis cum ea et perget te in sem-
 piternū: et in die agnitionis ius-
 tes firmamētū. Volantia ad
 sibi similia conueniūt: et ueritas
 ad eos qui opantur illā reuertē-
 t̄. Itē uenationem insidiat̄ semp:
 sic p̄cis opantib; iniquitates.
 Homo sensatus ī sapiētia ma-
 net sicut sol: nam stultus sicut
 luna mutat̄. In medio miscula-
 tor scrua uerbiū impi: ī medi-
 o aut cogitātū assiduus esto.
 Narratio peccantiū odiosa: et

risus illos in delictis p̄cis. Inq̄-
 la multū iurans hortipilang-
 nem capiti statuet: et intueren-
 tia ipius obmutatio aurium. Ef-
 fusio sanguinis in rixa supbo-
 rum: et maledictio illorū audi-
 t̄ grauis. Qui denudat archa-
 na amici fidem p̄dit: et nō inue-
 nit amicum ad auxilium suū. Di-
 lige proximum: et coniungere
 fide cum illo. Quā si denudauis
 absconsa illius: non p̄sequeris
 post eum. Sicut cū homo q̄ p̄-
 dit amicum suū: sic et qui perdit
 amicitia p̄ximī sui. Et sicut q̄
 dimittit aūē de manu sua: sic
 qui reliquit p̄ximū suū: et nō
 eum capies. Nō illū sequaris:
 quā longe abest. Effugit cū q̄
 si caprea de laqueo: quā vulne-
 rata est anima eius. Ultra cū
 non poteris colligare: et male-
 dicti est cōcordatio. Denudare
 aut amici mysteria: desperatio
 est aūē infelicio. Annus oculo
 fabricat inuq̄: et nemo cū abi-
 nit. In cōspectu oculorū tuorū
 cōdilatabit os suū: et super ser-
 mones tuos admirabit̄. No-
 uissime aut pueret os suū: et ī
 uerbis tuis dabit scandalum.
 Multa audiui et nō corquāui
 ei: et dñs odit illū. Qui in altū
 mittit lapidē super caput eius
 caderet: et plaga dolosa dolosi di-
 uidet vulnera. Et qui foucā fo-

dit incidet in eā: et qui statuit lapidē primo offendit in eo: et q̄ laqueū alij ponit p̄bit in illo. Sancti neq̄ssimū cōsilium sup ip̄sum deuoluit: et nō agnosce unde adueniat illi. Alusio et in propriū supbor: et vindicta. sicut leo insidiabit illi. Laquei p̄bit q̄ oblectat casu iusto: dolor aut cōsumit illos anteq̄ moriāt. Ira et furor utraq̄ reprobabilia sūt: et vir p̄ccor cōtinuus erit illoq̄. **XXVIII**

Qui vindicari vult a dño iuuet vindictā: et p̄ccā illius seruans seruabit. Helinq̄ proximo nio nocet te: et tunc deprecamini tibi p̄ccā solutē. Homo homini seruatur itā: et a dō q̄ erit medietas. In hominem silem sibi non habet misericordiam: et de p̄ccis suis deprecatur. Ipe dū caro sit reseruatur iram: et ip̄iāsonē petat a dō. Quis exorabit p̄ delictis illius: Memēto nouissimorū: et desine inimicari. Tabitudo cū et mors imminet in mandatis eius. Memorare timorē dñi: et nō irascaris primo. Memorare testamētū altissimi: et despice ignorātiā primū. Abstine te a lite: et minues peccata. Homo ei iracundus incidit litē: et vir p̄ccor turbabit amicos: et in medio patē habētū immet inimicitia. Et cōm cū lingua

silur. Et ignis reardescit: et secū dū virtutē hoīs sit iracūdia illius erit: et scdm substantiā suā exaltabit irā suā. Et tamen festinātū incendit ignē: et his festinā effudit sanguinē. et lingua testificans adducit mortē. Si sufflaueris quasi ignis reardebit: et si respueris sup illā cōtingetur. Utraq̄ ex ore p̄fiscimur. Sufurro et biliquis maledicti: multos cū turbauerūt pariti habētes. Digna reetia miseros cōmouit: et displicet illos de gente in gentem. Ciuitates miratas diuitū destruxit: et domos magnatorū effodit. Virtutes p̄p̄os cōcidit et gētes fortes dissoluit. Lingua ita mulieres viritas efficit: et p̄manit illas laborib; suis. Qui respicit illā nō habebit requiē: nec habebit amicitia in q̄ requiescat. Flagelli plaga luctum facit: plaga aut lingue cōmminuit ossa. Multi ceciderūt in ore gladij: sed non sic quasi q̄ interierūt p̄ linguā suā. Escatus ē qui cecidit a lingua nequā: q̄ in iracūdia illi nō transiit: et qui non attaxit iugū illius: et in vinctulis eius nō est ligat⁹. Iugū cū illius iugū fecerūt ē: et vinctulū illius vinctulū cecū est. Mors illius mors nequissima: et vultus pot⁹ inferus quā illa. Percussit illi nō p̄manet.

bit: sed obtinebit vias iniusto-
rū. In flāma sua non cōburret
iustos: qui reliquūt dñi mandāt
in illā. Et regardabit ī illis et nō
retrahet: et immittet in illos qñ
leo: et quasi pardus ledet illos.
Opi aures tuas spinis et lingu-
uam nequā noli audire: et ori-
tuo facito ostia: et seras auribi-
tus. Aurū tuū et argentū tuū
cōsta et verbis tuis facito stare:
et frenos ori tuo rectos: et at-
tende ne forte labaris in lingua
et cadas in cōspectu inimicorū
insidiantū tibi: et sit casus tu-
us insanabilis in mortē. **LXIX**

Qui facit misericordiam fecerit
proximo suo: et q̄ pualat
manū mandata seruat. Fene-
rare proximo tuo in tempe ne-
cessitatis illius: et iterū redde p-
ximo in tempe suo. Confirma
verbū et fidelit̄ age cum illo: et
in omni tempe inuenies qd̄ tibi
necessariū est. Multū quasi iue-
tionē estimauerūt senis: et p̄sti-
terunt molestiā hīs qui se ad-
iungerunt. Digne accipiant os-
culatur manus dātis: et in p-
missionibz humiliat vocem su-
am. Et ī tempe redditionis po-
stulabit tempus: et loquetur
verba redy et murmuracionū:
et tempus causabit. Si aut̄ po-
tuerit reddere adiūlabit: solidi-
us reddet dimidiū: et computa-

bit illud quasi inuentionē. Sin-
t̄ fraudabit illū pecunia sua:
et possidebit illū inimicū gr̄is:
et cōmūcia et maledicta reddet il-
li: et p̄ honore et beneficio red-
det illi cōmūciā. Multa nō cau-
sa nequicie nō feneratū sūt: sed
fraudari gr̄is nūcūt. Verū
tamē sup̄ humilē animo forti-
or esto: et pro elemosina non
trahas illū. Propt̄ mādantū as-
sume pauperem: et p̄pter inopiā
rius ne dimittas eum vacuū.
Perde pecuniā p̄pter fētem et a-
miciū tuū: et non abscondas illā
sub lapide in p̄dicionē. Pone
thesaurū tuum ī p̄ceptis altissi-
mi: et p̄ccet tibi magis q̄ aurū.
Cōcludē elemosinā ī sinu pau-
peris et h̄ p̄ te p̄corabit ab om-
ni malo. Elemosina viri quasi
sacculus nū ip̄o: et gr̄am hoīs
quasi pupillā cōseruabit: et pos-
tea resurget et retribuet illis re-
tributionem vniūq̄ in caput
ip̄orū. Sup̄ fortū potētis et sup̄
lāccam aduersus inimicū tuū
pugnabit. Vir bonus fidē fa-
cit p̄ximo suo: et qui p̄diderit
cōfessionē declinet sibi. Gra-
tiā fiduciosioris: ne obliuiscaris:
redit nū p̄ te aīam suā. Repro-
missorē fugit p̄cor et imūdus.
Bona repromissoris sibi ascei-
bit p̄ccator: et in p̄tans sensu
declinet lib̄tātē se. Vir repro-

mittit de primo suo: et cum pidi-
 derit reuertentem declinat ab eo.
 Repromissio nequissima mul-
 tos perdidit diligentes: et commo-
 uit illos quasi fluctus maris.
 Vires potentes gratias migra-
 re fecit: et vagari sunt in gen-
 tibus alienis. Peior transgressor
 mandatum domini mittit in promissa-
 nem nequam: et qui conatur mul-
 ta agere mittit in iudicium. Recu-
 pera primum tuum secundum virtutem
 tuam: et attende tibi ne mideas.
 Inuitu vite hominis aqua et panis
 et vestimentum: et domus protegis
 turpitudinem. Melior est victus
 pauperis sub tegmine asserui: quam
 epule splendide in peregre sine
 domicilio. Minimum pro magno
 placeat tibi: et improperium pere-
 grinationis non audies. Vita
 nequam hospitandi de domo in do-
 mum: et ubi hospitat non fiducia-
 liter agere: nec aperire os. Hospita-
 beris et pascet et potabit ingratus:
 et adhuc amara audiet. Ecce
 si hospes et omnia meliam: et quod
 in manu habes tibi accipies. Egi-
 a facie honoris amicorum meo-
 rum: necessitudine domus mee.
 hospitio michi factus es frater.
 Grauius hic homini habet sensum:
 correptio domus et improperium
 feneratoris.

Qui diligit filium suum assidu-
 at illi flagella: ut legitur in no-

uissimo suo: et non palpat pri-
 morum ostia. Qui docet filium suum
 laudabit in illo: et in medio do-
 mesticorum in illo gloriabitur. Qui do-
 cet filium suum in scelum mittit in mi-
 rum: et in medio amicorum glo-
 riabitur in illo. Mortuus est pater
 illius: et quasi non esset mortuus.
 Scilicet enim reliquit sibi post se.
 In vita sua vidit: et letatus est in
 illo. In obitu suo non esset tristis:
 nec confusus esset coram inimi-
 cis. Reliquit enim defensorem domus
 contra inimicos: et amicos redde-
 re gratiam. Pro amantibus filiorum col-
 ligabit vulnera sua: et super om-
 nem vocem turbabuntur viscera
 eius. Equus indomitus suadet
 durus: et filius remissus suadet
 preceps. Facta filium tuum et pa-
 tritem te faciet: inde tuum eo et
 conturbabit te. Non contendas illi
 ne doleas: et in nouissimo ob-
 stupescit dentes tui. Non des illi
 potestatem in ueritate: et ne de-
 spicias cogitationem illius. Curua
 ceruicem tuam in ueritate et tibi de la-
 tere eius dum infans est: ne for-
 te inducet te non credat tibi. Et
 erit tibi dolor ante. Docce filium tuum
 et opare in illo: ne in turpitudi-
 nem illius offendas. Melior est
 pauper sanus et fortis viribus: quam
 dux imbecillus et flagellatus
 malitia. Valis autem in sanctita-
 te iusticie: et melior est omni auro

et argēto: et corpus validū q̄;
 census inmensus. Nō est census
 sup̄ censū salutis corpis: et nō
 ē oblectamētū sup̄ cordis gau-
 dium. Melior est mors q̄; vita
 amara: et requies cūa q̄; lāg-
 uor p̄suetās. Sona abscondi-
 ta ī ore clauso: q̄si appositōne
 epulaz circumposita sepulcro.
 Quid p̄terit libano r̄dolo: Nec
 cū mādutabit nec odorabit.
 Sic qui effugat a dñō: et com-
 portās nites iniquitatis. Vidēs
 oculus et ingemiscēs: sicut spa-
 do completans virginē ⁊ suspi-
 rās. Testificā nō des aīe tue: et
 nō affligas temetipm in cōsili-
 o tuo. Fortitudo cordis h̄c est
 vita hoīs: et thesaurus sine de-
 fectione sanctitatis: et exultati-
 o viri ē lōgeuitas. Misceat aīe
 tue placens deo: et cōtine et cō-
 grega cor tuū in sanctitate ei⁹:
 et tristitiam longe repelle a te.
 Melos cū occidit tristitia: ⁊ nō
 ē utilitas in illa. Zelus et iracū-
 dia minuet dies: et ante tēpus
 senectam adducet cogitatus.
 Splēdidū cor bonū in epulis:
 epule cū illi⁹ diligenter fiunt.

Quigilia honesta **XXXI**
 Quis laboratiet carnis: ⁊ co-
 gitatus i' h̄ aufert somnū. Co-
 gitatus p̄suetatē auertit sensū:
 et infirmitas grauis sobriā fa-
 cit aīam. Laborantē duces ī cō-

gregatione sobrie: et in requie
 sua replebitur bonus suis. Labo-
 rant paup̄ ī diminutione vir-
 tus: et in fine iops fit. Qui an-
 rum diligit nō iustificabit: ⁊ q̄
 n̄sequit cōsumptionē replebi-
 tur ex ea. Alia dāi sūt in auri-
 calus: ⁊ facta est in specie illius
 p̄cedio illorū. Ignū ostensio-
 nis ē aurū sacrificatū: ut illis
 q̄ sedāt illud: et omīs ipudēs
 deperat in illo. Scimus ē dūc
 qui iuratus est sine macula: et
 q̄ post aurū nō abiit: nec spera-
 uit ī pecunia ⁊ thesauris. Quis
 est hic ⁊ laudabim⁹ eū: fecit ei
 mirabilia ī vita sua. Qui p̄ba-
 tus est in ille: et p̄fectus iustus
 est: ⁊ cū illi in gl̄a eterna. Qui
 potuit transgredi et nō est trās-
 gressus: et facere mala et nō fe-
 cit. H̄c stabilita sunt bona il-
 lius in dñō: ⁊ elemosinas illi⁹
 narrabit omnis ecclesia sanc-
 torū. Supra mensā magnā se-
 disti: nō apertas sup̄ illā fauce
 tuā prior. Non dicas si multa
 sunt que sup̄ illā sunt. Memē-
 to quā malus ē oculus nequā.
 Nequius oculo quid creatū ē:
 H̄c ab omī facie sua latema-
 bit cū videt. Ne extendas ma-
 nū tuā prior: et iudicia cōtami-
 natus rubescas. Ne cōprima-
 ris in cōuino vini. Intellige q̄
 sunt p̄ximi tui ex teipso. Dete

q̄si homo frugi hīs q̄ tibi ap-
ponūtur: et nō cum māduras
multū odio habeatis. Cessa p̄-
or causa discipline: et noli mi-
num⁹ esse ne forte offendas. Et
si in medio multos sedisti p̄or
illis ne credas manū tuā: nec
prior potas bibere. Quā suffi-
cens est homī studio vinū rei-
guū: et in dormiēdo non labo-
rabis ab illo: et non senties la-
bozem. Vigilia et colera. et tor-
tura viro infirmo. Somn⁹ su-
auitatis in hoīe parco. Dormi-
et usq; mane: et anima illi⁹ nū
ip̄o delectabit. Et si coactus fu-
eris in cōcūdo multū: surge e
medio et uine. et refrigerabit
te: et non adduces corpori tuo
infirmatē. Audi me fili et nō
spernas me: et in nouissimo m-
uenies ūba mea. In omībz opī-
bus meis esto uelox: et dīs infir-
mitas nō occurret tibi. Splen-
didū in pamb; benedicāt labi-
a multos: et testimoniū uerita-
tis illius fidele. In nequissimo
pane murmurauit ciuitas: et
testimoniū nequie illius uerū
est. Diligentes i vino noli pu-
care: multos enī determinauit
uinū. Ignis probat ferrū durū:
sic uinū corda supbor; arguet
in ebrietate potatū. Equa uita
homībz: uinū in sobrietate: si
bibas illud moderate sis sobri-

us. **Q**uē ē uita q̄ minuit uino:
Quid defraudat uitam: Alcis.
Vinū in iocūditatē creatū est.
nō in ebrietatē. ab imo. Eul-
tatio aīe et corporis: uinū mode-
rate potatū. Sanitas ē aīe cor-
pori. sobrius potus. Vinū infir-
mū potatū irrationē et irā.
et ruinas multas facit. Amari-
tudo aīe: uinū multū potatū.
Ebrietatis animositas ip̄rue-
tis offusio: minorās uirtutē et
faciēs uulnera. In diuino uini
nō arguas p̄mū: et nō despi-
nas eū in iocūditate illi⁹. **U**er-
ba improperij nō dicas illi: et
nō p̄uas illū in reprobando. **XXXII**

Ire et poluerūt noli re-
tollī: esto i illis quasi un⁹
et ip̄is. Aurā illorū habe et sic
cōsidera: et omī cura tua expli-
cata recumbe. ut letteris p̄pter il-
los: ut ornamentū gratie acci-
pas coronā: et dignationē cō-
sequaris corrogationis. Toq̄
re maior nati: d̄cet cū te. Pri-
mū uerbū diligētī sciamam: et
nō impedias musicā. Vbi au-
ditus nō est non effundas ser-
monē: et importune noli excol-
li in sapientia tua. Gemula sar-
nūculi in ornamento auri: et cō-
paratio musicor; in diuino vi-
ni. Sicut in fabricatione auri
signū est smaragdi: sic nunc-
tus musicor; in iocūdo et mode-

rato vino. Audi tacens: et pro
reuerentia accedet tibi bona gra
tia. Adolefcens loquere in tua
caufa uix. Si his interrogatus
fueris: habeat caput tuum tuum.
In multis esto quali in fcus: et
audi tacens ficut et querens.
In medio magnatorum non pſu
mas: et ubi funt fcus non mul
ti loquaris. Ante gradum pi
bit chorufcans: et ante uerecu
dia pibit gratia: et p reuerenti
a accedet tibi bona gra: et ho
ra surgendi non te trices. Pre
turre aut prior in domum tua et
illuc auocare: et illuc lude: et age
receptiones tuas: et non in de
lictis et uerbo ſupbo. Et ſupre
bus omnib; bndictio dñi q fe
cit te: et inebriat te ab omni
bus bonis ſuis. Qui amicit deū
recipit doctrinā eius: et qui vi
gilauerit ad illū inuenit bene
dictionē. Qui querit legē reple
bit ab ea: et qui inſidioſe agit
ſcandalizabit in ea. Qui timeat
deū inuenit iudiciū iuſtū: et iuſ
ticias qſi lumē accendit. Pecca
tor homo deuſabit correptionē:
et ſcđm uolūtate ſua inue
nit cōparationē. Vir cōſiliū
non diſperdet intelligentiā: alie
nus et ſupbus nō ptimeſcet ti
more. Etia poſtq; fecit cū eo ſi
ne cōſilio: et ſuis in ſedationi
bus arguit. Fili ſine ſilio nō

thil facias: et poſt factū nō pr
mitibis. In uia ruine nō eas et
nō offendas in lapides: nec cre
das te uir laborioſe: ne ponas
aſe tue ſcandalū. Et a filiis tuis
caue: et a domeſticis tuis atten
de. In omni ope tuo credi te fide
aſe tue: h eſt cū cōſeruatio mā
dator. Qui credit deo attendit
mādanis: et qui confidit in illo
non minorabit. **XXXIII**

Timēti deū nō occurrūt ma
la: ſed in tēptatione deus
illū cōſeruabit: et liberabit a
malis. Sapiēs nō odit māda
ta et iuſticias: et nō illidet quali
in pcella nauis. Homo ſcula
tus credit legi dñi: et legi illi fide
lis. Qui interrogatōnē manifeſ
tat parabit uerbum: et ſic deſca
tus exaudiet: et cōſeruabit diſ
ciplinā et tunc ridebit. Precor
dia ſancti quali rota tacti: et qſi
axis uerſantis cogitatus illi.
Equus mulſarius ſicut amir
ſubſanator: ſub omni ſuprale
dente humit. Quare dies dñi
ſupat: et iterū lux lux et annis
annū a ſole: et dñi ſcđm ſe
parati ſunt facto ſole et pceptū
cuſtodiente. Et imitauit tēpo
ra et dies feſtos ipſos: et in illis
dies feſtos celebrauerūt ad ho
ram. Et ipſi exaltauit et mag
nificauit deus: et te ipſi poſuit
in numerū dñi: et oēs hoīes

de solo. et ex terra unde creatus est
adam. In multitudine discipli-
ne domini separavit eos: et immuta-
vit vias eos. Et ipse benedixit
et exaltavit: et ex ipso sanctifica-
vit et ad se applicavit: et ex ipso
maledixit et humiliavit: et con-
vertit illos ad separationem ipsorum:
quasi lutum figuli in manu ipsi-
us plasmare illud et dispone-
re. Omnes vires eius secundum dispo-
sitionem eius: sit homo in manu
illius qui se fecit: et reddat illi se-
cundum iudicium suum. Contra malum
bonum stat et contra mortem vi-
ta: sit et contra virum iustum pec-
cator: et sit intus in omnia opa
alacrum. Duo contra duo: et
unum contra unum. Et ego novissi-
mus vigilavi: et quasi qui col-
ligit acinos post vindemato-
res. In benedictione domini et ipse
spectavit: et quasi qui vindemat
replevit corculum. Respice qui
non michi soli laboravi: sed om-
nibus requirere disciplinam.
Audite me magnati et omnes
ipsi: et rectores ecclesie auribus
propere. Filio et mulieri fratri et
amico non des potestatem super te
in vita tua: et non dederis alij
possessionem tuam: ne forte perire-
at te et deperdis pro illis. Dum
adhuc superes et aspiras: non
immutabit te omnis caro. Melius
est tui ut filij tui te rogent: quam te

respicere in manus filiorum tuo-
rum. In omnibus opibus tuis prece-
les esto. Ne dederis maculam in
gloriam tuam. In die consummati-
onis dierum vite tue. et in tempe-
re tuo distribue hereditatem tu-
am. Libaria et virga et onus
asino: panis et disciplina et o-
pus securo. Opatur in discipli-
na et querit requiescere: laxa ma-
nus illi et querit libertatem. Iugum
et lorum curvant collum durum: et se-
cum inclinant operationes assidu-
e. Securo malivolo tortura et
compedes: mitte illum in opaco-
nem ne vacet. Multa enim mali-
nam docuit otiositas. In opa
constituit eum: sit enim conderec-
tus. Quod si non obaudierit curva
illum compedibus: et non amplifere
super omnem carnem. Verum sine iudi-
cio michi facias grave. Si est ti-
bi secundo bonum: sit tibi quasi anima tu-
a. Quasi semini sit tu tracta: quoniam
in sanguine anime cum comparas-
ti. Si leseris illum inuste in fuga
committetur: et si extolleris discesse-
rit quo queras et in qua via que-
ras illum nescis. **XXXIII**

Quana spes et maledictum in se-
culo viro: et somnia extol-
lunt imprudenter. Quasi qui apprehen-
dit umbram et persequitur ventum:
sit et qui attendit ad visa mela-
daria. Hoc secundum hoc visio som-
niorum. Ante faciem hominis similium:

do altius hoīs. Ab imundo
quid mūdabit: Et a mendace
qd̄ uerū dicit: Diuina et erroris
et auguria mēdacia et somnia
male faciētiū uanitas est. Et si-
cut p̄uicētis. cor tuū fantasias
pauit: nisi ab altissimo fuerit
emissa uisitatio. Ne dederis in
illis cor tuū. Multos enī errare
fecerūt somnia: et ceciderūt spe-
rātes ī illis. Sine mēdacio cō-
sūmabit uerbu legis: et sapien-
tia in ore fidelis cōplanabitur.
Qui nō ē temptat⁹ qd̄ facit: Vir
in multis reprobis cogitabit mis-
ta: et qui multa didicit narra-
bit intellectu. Qui nō ē reprob⁹
pauca recognoscat: qui autē in
multis factus est. multiplicauit
malitiā. Qui temptat⁹ non est
qualia facit: Qui implacatus ē
abūdabit nequitia. Multa uidi
enarrādo: et plurimas uerborū
consuetudines. Aliquoties usq;
ad mortē p̄dicatus sum horū
causa: et liberatus sum gratia
dei. Spiritus ueritatis dū quē-
ritur: et in respectu illius benedi-
retur. Spes enī illorū in saluā-
tē illis: et oculi dei in diligen-
tes se. Qui timet dñm nichil re-
pudabit: et nō pauebit quā ip̄e
est spes eius. Timetis dominū
beata est aīa eius: ad quē respi-
cit: et qui est fortitudo ei⁹. Ocu-
li dñi sup̄mētes cū: protector

potētiū firmamētū uirtutis: et
gimeti ardoris et umbraculū
meridiani: deprecatio offensio-
nis. et adiutoriu casus: exaltā-
tiō et illuminātiō oculos: dñs
sanctatem et uitā et benedictio-
nem. Inmolātiō ex antiquo ob-
latio est mandata: et non sunt
beneplacite sublationes i-
ustorū. Dñs sol⁹ sustinētib⁹
se in uia ueritatis et iustitiē. Do-
na iniquorū nō probat alacri-
mus: nec respicit in oblatione
iniquorū: nec ī multitudinē sa-
crificiorū. corū p̄cipiabit p̄cis.
Qui offert sacrificiū ex substan-
tia pauperū: quasi q̄ uictimat
filium in conspectu p̄ris sui. Pa-
nis egentū uita pauperū est: q̄
defraudat illū homo lāguinis
ē. Qui aufert in sudore panem:
quasi qm̄ occidit p̄ximū suū.
Qui effundit lāguinē et q̄ frau-
dem facit mercenario fr̄es sunt.
Unus edificāns et un⁹ destruēs:
qd̄ p̄dest illis nisi labor: Unus
orans et unus maledicēs: nū-
quid exaudiet deus: Qui bapti-
satur a mortuo et iterū tangit
eum: qd̄ p̄ficiat lauatio illius:
Sic homo qui ieiunat in p̄cis
suis et iterū eadē facit: qd̄ p̄fi-
cit humiliādo se. Oratiō illius

Quoniam exaudiet: **XXXV**
Qui cōseruat legē: multipli-
cat oratiōē. Sacrificiū saluta-

re est attendere mandatis et discere ab omni iniquitate: et propitiacionem habere sacrificijs super iniquitates: et deprecari pro peccatis. reddere ab iniquitate. Retribuet gratiam que offert simulaginem: et qui facit misericordiam offert sacrificium. Exemplarium est domino reddere ab iniquitate. Non apparebis ante conspectum domini uacuis. Hec enim omnia propter mandatum dei sunt. Oblatio iusti impinguat altare: et odor suauitatis est in conspectu altissimi. Sacrificium iusti acceptum est: et memoria eius non obliuiscet dominus. Sono animo gloriam reddere deo: et non minuas primicias manuum tuarum. In omni dato brachium fac uolum tuum: et in exultatione sanctifica decimas tuas. Da altissimo secundum datum eius: et in bono oculo aduersionem facito manuum tuarum: quoniam dominus retribuet tibi. et separes tanto reddet tibi. **N**oli offerre munera praua: non accipiet illa. Et noli inspirare sacrificium inustum: quoniam dominus est iudex: et non est apud illum gloria persone. Non accipit dominus personam in pauperem: et deprecationem leui exaudiet. Non dispiciet preces pupilli: nec uiduam. si effundat loquellam gemitus. Nonne lacrimae uidue ad mare: et descendunt: et clamando ei super deductum eas:

A maxilla enim ascendit usque ad celum: et dominus exauditor non deludabit illis. Qui aderat deum in oblatione suscepit: et de prece illius usque ad nubes propinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec propinquet non consolabitur: et non discedet donec altissimus aspiat. Et dominus non elongabit: sed iudicabit iustos et faciet iudicium: et fortissimum non habebit in illis patientiam: ut conturbet dorsum uirorum et genibus reddet uindictam: donec tollat plenitudinem superborum: et sepe iniquorum conturbet: donec reddat hominibus secundum actus suos: et secundum opera adde et secundum presumptionem illius: donec iudicet iudicium plebis sue: et oblectabit iustos in

Intercordia. **XXXVI**
preciosa misericordia in tempore tribulationis: quasi nubes propinquat in ipse sititans. Miserece nostri deus omnia et respice nos: et ostende nobis lucem miserationum tuarum: et immitte amorem tuum super gentes que non requisierunt te: ut cognoscant quia non est deus nisi tu. ut enarrent magnalia tua. Altra manu tua super gentes alienas: ut uideat potentiam tuam. Sicut enim in conspectu coram sanctificatus es in nobis: sic in conspectu nostro magnificaberis in

ris: ut cognoscant te. sicut et nos
cognovimus: quia non est deus praeter
te domine. In nova lingua: et immen-
sa mirabilia. Glorifica manus:
et brachium tuum. Excita furorem:
et effunde iram. Extolle adversarium:
et afflige inimicum. Festina tem-
pus et memento finis: ut enar-
rent mirabilia tua. In ira flam-
me deo daret qui saluat: et qui per-
sumat plebem tuam inveniunt pene-
tionem. Exerce caput principum
et munitores: dicendum non est ali-
us praeter nos. Congrega omnes ci-
vibus iacob: et cognoscant quia non
est deus nisi tu. ut enarrant mag-
nalia tua: et hereditabis eos li-
tut ab initio. Misereere plebi tu-
e super quam invocatum est nomen
tuum: et israel quem coequasti primo-
genito tuo. Misereere civitati sanc-
tificationis tue iherusalem: civitatem
requiem tuam. Reple syon inenar-
tabilibus virtutibus tuis: et gloria tu-
a populum tuum. Da testimonium quia
ab initio creaturae tuae sunt: et sus-
cita preces quas locuti sunt
in nomine tuo prophetae priores. Da
intercedere domine sustinentibus te ut pro-
phetae tui fideles inveniantur: et
exaudi orationes servorum tuorum.
Secundum benedictionem aaron da
populo tuo et dirige nos in viam
iusticie: ut sciant omnes qui habitant
terram: quia tu es deus despector se-
culorum. **Quem sancta manderabit**

venit: et est tibi visus melior.
Fauces conungunt cibum fratri: et
cor misentium verba mendacia.
For praemium dabit testatorem: et ho-
mo peritus resistet illi. Omne
malesum recipit mulier: et est fi-
lia melior filie. Species mulie-
ris regularat faciem viri sui: et su-
per omnem concupiscentiam hominis su-
perducit desiderium. Si est lingua
curacionis et mitigacionis et mi-
sericordie: non est vir illius secun-
dum filios hominum. Qui possit et
mulierem bonam inchoat possessi-
onem: adiutorium secundum illum est: et
columna ut requies. Ubi non est
sepius diripitur possessio: et ubi
non est mulier ingenuitatis egres-
sa. Qui credit qui non habet midum:
Et defledens ubicumque obscura-
tur: quasi succinctus luto ex-
iliens de civitate in civitatem.

Omnis amicus **XXXVII**
dicit. et ego amicitiam co-
pulaui: sed est amicus seculo no-
mine amicus. Nonne tristitia in-
est usque ad mortem: Sodalis
autem et amicus ad inimicitiam du-
centur. O presumptio nequissi-
ma: unde creata es cooperire a-
ridam malicia et dolositate illi-
us: Sodalis amico conioctum
dabit in oblationibus: et in tem-
pore tribulationis adversarius
erit. Sodalis amico condoleat
causa vicinis: et contra te sem

accipiet securū. Nō obliuiscaris
 amīcū tuū in anno tuo : et nō
 immemor sis illi⁹ in opib⁹ tuis.
 Noli cōsiliari cū socero tuo : et
 a zclātib⁹ te absconde cōsiliū.
 Omnis cōsiliari⁹ p̄dit cōsiliū :
 sed est cōsiliarius in sanctip̄o.
 A cōsiliario serua aīam tuam.
 Prius scito que sit illius neces-
 sitas : et ipse enī anno tuo co-
 gitabit. Ne forte mutet sedē
 in frām : et dicat sibi bona ē vi-
 a tua : et sit cōtrario videre qd
 tibi cūeniat. Cum viro irreligi-
 oso tracta de sanctitate : et cū
 iniusto de iustitia : et cū muliere
 de hys que emulat. Cum am-
 bo de bello : cū negotiatore de
 tractatione. Cū emptore de cōdi-
 tione : cū viro luido de gratis
 agendis. Cum impijs de pieta-
 te : cū inhonesto de honestate.
 Cū opario agrario de omni o-
 pere : cum opario annuali de cō-
 sūmatione anni : cum seruo pi-
 gro de multa opatione. Nō at-
 tendas hys ī omī cōsilio. Sed
 cum viro sancto assidu⁹ esto :
 quēcūq; cognoueris oblecta-
 tem timorē dī : cui⁹ aīa est secū-
 dum aīam tuā. Quicūq; iu-
 bauerit in tenebris nō cōdole-
 bit tibi. et rex boni cōsiliī statu-
 erit tecū. Nō ē cū tibi aliud plus
 illo. Aīa viri sancti cūdat ali-
 qūdo uera : q; septem circūpre-

tores sedētes in tecto ad spe-
 culandū. Et in hys omīb⁹ dēp-
 rare altissimū : ut dirigat in ve-
 ritate viā tuā. Ante omīa opa
 verbū veritatis p̄cedat te : et ante
 omīē actū cōsiliū stabile. Ver-
 bum nequā immutabit cor : et
 quo patres q̄tior⁹ oriūtur : bo-
 num et malū vita et mors : et do-
 minante illorū est assidua ling-
 ua. Vir p̄tius multos reudiet.
 et aīe sue suauis ē. Qui sophis-
 tas loquit⁹ odibilis ē : omī re de-
 fraudabit. Nō est cū illi data
 ā dīo grana : omī cū sapienti-
 a defraudatus est. Est sapiens
 aīe sue sapiens : et fructus sen-
 sus illi⁹ fideles sunt. Vir sapiē⁹
 implebit⁹ benedictionib⁹ : et vi-
 detes illū laudabūt. Vita viri in
 numero dīcū : dīcs autē israhel
 innumerabiles sūt. Sapiēs in
 p̄p̄o hereditabit honore : et no-
 mē illius sit uiuens in eternū.
 Fili in vita tua tēp̄a aīam tuā :
 ut si fuerit nequā nō deo illi po-
 testatē. Non enī omīa omībus
 exp̄dīūt : et non omī aīe omīe
 genus placeat. Noli audius es-
 se in omī epulatione : et non te
 effūdās sup oēm escam. In nil-
 is enī scīs erit in firmitas : et a-
 uiditas appropinquabit usq; ad
 cōlūm. Propt̄ capulā multā
 obuertit. q̄ aut abstinēs est adi-
 cat uitam.

Honora medicū ppter neces-
sitate: etenim creauit altissi-
mus. Si deo est cū omnis mede-
la: et a rege accipiet donationē.
Disciplina medici exaltabit ca-
put illius: et in cōspectu mag-
natorū collaudabit. Altissim⁹
creauit de fca medicinā: et vir
prudēs nō abhorrebit illā. Nō
ne a ligno indultata est aqua
amara: Ad agnitionē homi-
nū virtus illoꝝ: et dedit hominib⁹ sci-
entiam altissim⁹: honorari in
mirabilib⁹ suis. In hīs curās
mitigabit dolorē: et ungetari-
us faciet pigmenta suauitatis.
et unctiones cōficiet sanitatis:
et nō cōsumabunt opa ei⁹. Par-
cū dei sup facit fce. Fili i tua i-
firmitate non despicias teipm:
sed ora dñm et ipse curabit te.
Fugge a delicto. et dirige ma-
nus: et ab omni delicto munda
cor tuū. Da suauitatē et memo-
riam similaginis. et impigra
oblationē: et da locū medico.
etenim illū dñs creauit: et nō dis-
cedat a te. q̃a opa ei⁹ sūt neces-
saria. Est cū tēpus q̃ndo i ma-
nib⁹ illoꝝ iurtras: ipi vero do-
num dēpēdunt ut dirigat re-
quē eoz. et sanitatē ppter con-
uersionē illoꝝ. Qui delinquit
in cōspectu eius qui fecit eū: in-
ridet in manus medici. Fili in
mortuū pduc lacrimas. et q̃si

dira passus incipe plorare: et
scdm iudiciū conerge corpus il-
lius: et nō despicias sepulturā
illius. Propi delaturā autem
amare fce luctū illi⁹ uno die: et
cōsolare ppter tristitiā: et fac lue-
rum scdm meritū eius uno die
uel duob⁹ ppter detractionē. Si
tristitia cū festinat mors. et co-
opiet virtutē: et tristitia cordis
flede reuertem. In abductione
pmanet tristitia: et substantia
mopis scdm cor eius. Nō dde-
ris in tristitia cor tuū: sed repel-
le eam a te: et nuncupato nomi-
simor. Moli obliuisci neq; cū
est cōuictio: et hinc nichil pde-
ris: et teipsum pessimabis. Me-
mor esto iudiciū mei: sic cū erit
et tuū. Michi heri: et tibi hodie.
In requiem mortui requiescere
fac memoriā eius: et cōsolare
illū in reitu spiritus sui. Sapi-
entiā scribe in tempore vacuitatis.
et qui minorat adu sapiētā p-
ripit: quia sapientia replebit.
Qui tenet aratru. et qui gloria-
tur in iaculo. stimulo bonus a-
gitat: et cōuertat in opib⁹ eoz:
et narratio eius in filijs sauro-
rum. Lor suū dabit aduersan-
dos sulcos: et vigilia eius in sa-
gina uaccarū. Sic omnis labet
et archipetitus qui no dē tanq̃
diē transigit: qui sculpsit signa-
tula sculpsit: et assiduitas ei⁹

narrat picturā. Cor suū dabit
in similitudinē picture: et vigilia
sua p̄fuit opus. Sic faber fer-
rarius sedēs iuxta incidit: et cō-
siderans opus facti. Vapor ig-
nis uret carnes eius: et in calo-
re formatis cōtinet. Vox mal-
li innouat aurem eius: et con-
tra similitudinē vasis oculus
eius. Cor suū dabit in cōsum-
mationem op̄is: et vigilia sua or-
nabit in p̄fectionē. Sic figul⁹
sedēs ad opus suū duces pe-
dib⁹ suis rotam. q̄ i similitudi-
ne positus est semp. p̄ter op⁹
suū: et innumera ē ois opatio
eius. In brachio suo formabit
lucū: et ante pedes suos curabit
virtutē suā. Cor suū dabit ut
cōsumat inuisionē: et vigilia su-
a mūdabit formā. Om̄es hī
in manib⁹ suis sperauerūt: et
unusquisq; in arte sua sapiens
est. Hinc hys om̄ib⁹ nō edificat-
ur ciuitas: et nō in habitabūt
nec ambulabūt: et in ecclesiā nō
transibūt. Sup sellā iudicis nō
sedebūt et testamētū iudicij nō
intelligūt: neq; palā faciūt iudi-
ciū et disciplinā. et in parabo-
lis nō inueniūt: sed creaturā suā
cōfirmabūt: et d̄p̄atio illorū
in opatione artis: accommodā-
tes aīam suā. et cōquirentes in

S lege altissimi. **XXXIX**
ap̄iciā oīm antiquorū cō-

quirentes sapiēs: et in p̄phetis ual-
tabit. Narrationē uirorū notā-
tor cōseruabit: et in uersutias
pabolatū simul introibit. Oc-
culca p̄uicib⁹ requirit: et in
absconditis pabolaz diuersabi-
tur. In medio magnatorū in-
ministrabit: et in cōspectu p̄sidis
apparebit: et in fr̄am alicuius
naz gentiū trābit. Bona enī et
mala. i om̄ib⁹ tēp̄abit. Cor su-
um tradit ad uigilādū dilucto
ad dñm qui fecit illū: et in con-
spectu altissimi dēp̄abit. Ape-
rit os suū in oratione: et pro-
dictis suis dēp̄abit. Si enī do-
minus magnus uoluerit sp̄i-
tu intelligentē replebit illū: et ip-
se tanq; umbres mittet eloquia
sapiētiae suae: et in oratione cōfi-
tebit dñō. Et ip̄e diriget cōsiliū
eius et disciplinā: et in abscon-
ditis suis cōsiliabit. Ip̄e palā
faciet disciplinā doctrine suae: et
in lege testamētū dñi gloriabit.
Collaudabūt multi sapiētā ei-
us: et usq; in seculū nō desibit.
Nō recedet memoria ei⁹: et no-
men eius requirēt a generatione
in generationē. Sapiētā ei⁹ mar-
rabūt gentes: et laudē eius enū-
ciabit ecclesia. Si p̄miserit no-
mē ei⁹ dereliquit plus quā mil-
le: et si requiruerit p̄terit illi. ad-
huc cōsiliabor ut enarrē: ut fu-
rore eū repletus sū. In uoce di-

rit. **O**laudite me diuini fructus.
 et quasi rosa plantata super tumas
 aquas fructificat. Quasi liba-
 nus odor suauitatis habere.
 Florete flores. quasi siluam et da-
 re odor: et frondete in gratiam. et
 collaudate canticum: et benedicite
 dominum in operibus suis. Date no-
 minum eius magnificetiam: et confi-
 temini illi in uoce labiorum uostorum.
 et in canticis labiorum et cytharis:
 et sic dicetis in confessione: opa
 domini uniuersa bona valde. In uer-
 bo enim eius stetit aqua sicut co-
 gites. et in sermone oris illius
 sicut receptoria aquarum: quoniam in
 precepto ipsius placet sit: et non est
 minoratio in salute ipsius. **O**pe-
 ra omnis carnis coram illo: et non
 est quicquam absconditum ab oculis
 eius. **A** seculo usque in seculum re-
 spicit: et nichil est mirabile in
 conspectu eius. Non est dicere. quod
 est hoc aut quid est illud: omnia
 enim in tempore suo queruntur. **B**e-
 nedictio illius quasi fluminis inun-
 dabit: et quod charadissimus ari-
 dam inebriant: sic ira ipsius ge-
 tes que non requisierunt eum here-
 ditabit. Quod conuertit aquas in
 siccitatem et siccata est terra. et uir
 illius uisus illos duxerunt: sic
 peccatoribus offensiones in ira eius.
 Bona bonis creata sunt ab ini-
 tio: sic nequissimi bona et ma-
 la. Inuicem necessarie rei uice ho-

minum. aqua. ignis. et ferrum: sal-
 lax. et panis similitudine: et mel.
 et botrus uue. et oleum. et vestimen-
 tum. **H**ec omnia factis in bona:
 sic et impijs et peccatoribus in ma-
 la conuertentur. Sunt spiritus qui
 ad uindictam creati sunt: et in fu-
 rore suo confirmauerunt tormen-
 ta sua. Et in tempore consumatio-
 nis effundent uirtutem: et furorem eius
 qui fecit illos consumet. **I**gnis. gra-
 do. famens. et mors: omnia hec
 ad uindictam creata sunt. **E**stet
 arum dentes. et scorpij. et serpentes:
 et triumphum uindictas in gemitu
 impiorum. **I**n mandatis eius
 epulabuntur: et super terram in neces-
 sitate preestabunt: et in temporibus
 suis non preestabit uerbum. **P**ropter
 rea ab initio confirmatus sum.
 et consiliatus sum. et cogitavi: et
 scripta dimisi. omnia opera domini
 bona: et omne opus hora sua
 subministrabit. Non est dicere: hoc
 illo nequius est: omnia enim in te-
 pore suo comprobabuntur. Et nunc
 in omni corde et ore collaudate:
 et benedicite nomen domini. **XV**

Ocupatio magna creata
 est omnibus hominibus: et iniquum
 graue super filios adam a die
 exitus de uentre matris eorum. usque
 in diem sepulture in infernum omnium.
 Cogitationes eorum et amores
 cordis: ad incrementum respectatio-
 nis. et dies finitionis: relinquentes

sup sedē gloriōsā . usq; ad hu-
 miliatū in fāmā et cinerē: ab eo
 quā vultur iacūdo et portat co-
 ronā . usq; ad eum qui opertitur
 lino rudo: furor . zelus . timor
 et fluctuatio . et timor mortis:
 iracūdia p̄suerās . et cōmūdo:
 et in tempe refectionis in cubili
 somnus noctis imutat sciēti-
 am eius . Modici aut tanq; ni-
 hil i requir: et ab eo in somnis
 quasi in die respectus . Contur-
 batus est in visu cordis sui: tā-
 quā qui euasit in die belli . tē-
 pore salutis sue exsurrexit . et ad-
 mirās ad nullū timorē . nū om-
 ni carie ab hoīe usq; ad p̄r:
 et sup p̄iores sepulū . Ad hec
 mors sanguis . contentio . et rū-
 phia: opp̄siones . famēs . et cō-
 tritio . et flagella . Sup iniquos
 creata sunt hec omnia: et p̄pter
 illos factus est carchadisimus .
 Omnia enī que de t̄ra sunt in t̄-
 rā cōuertent: et aque omēs in
 mare cōuertent . Omē enim et
 iniquitas delebit: et fides in scdm
 stabit . Substantie multor si-
 cut flumē siccabūtur: et sicut to-
 nitruū magnū in pluvia plo-
 nabit . In apiendo man⁹ suas
 letabit: sic p̄uaticatores in cō-
 sumatione cabsceēt . Ne p̄ores
 ipiorū non multiplicabūt ra-
 mos: et radices umide sup ra-
 tumē p̄rre sonāt . Sup omē

aq̄m v̄riditas: et ad orā flumī-
 nis . ante omē fenu rullitur .
 Gratia sicut paradisus in b̄n-
 dictionib: et misericordia in seculo
 p̄manet . Vita sibi optari suf-
 ficiētis cōdultabit: et in ea iue-
 nies discant . Edificatio ciuita-
 tis cōfirmabit nomē: et sup hāc
 mulier imarata cōputabitur .
 Vinū et musica letificāt cor et
 sup utrūq; dilectio sapiētie . Ti-
 bie et psalteriū suauem faciūt
 melodiam: et sup utrūq; lingua
 suauis . Gratia et sp̄m desiderā-
 bit oculus tuus: et sup hoc v̄ri-
 des saciones . Amicus et soda-
 lis in tempe cōueniētēs: et sup
 utrosq; mulier cum viro . Fides
 in adiutoriū in tempe tribula-
 tionis: et super eos misericordia libe-
 rabit . Aurū et argenti cōstin-
 tio p̄diciū: et sup utrūq; cōsiliū
 beneplacitū . Facultates et vir-
 tutes exaltant cor: et sup hec ti-
 mor dñi . Nō est in timore dñi
 minoratio: et nō est in eo inq̄-
 rere adiutoriū . Timor dñi si-
 cut paradisus benedictionis:
 et sup omē gloriā operuerūt il-
 lū . Fide in tempe uite tue ne in-
 digeas . Melius est enī mori q̄
 indigere . Vir respiciēs in mēlā
 alienā: nō est vita eius in cogi-
 tatione v̄ctus . Alit enī aīam
 suā tibi alienis . Vir aut disci-
 plinatus et cruditus custodiet

se. In ore imprudentis edulcabit
inopia: et in ventre eius ignis
ardebit. **XII**

Mors quæ amara est memo-
ria tua hominibus pacem habenti
in substantiis suis: viro quieto.
et cuius vie directe sunt in omni-
bus: et adhuc valenti accipe cibum.
Mors bonum est iudicium tuum ho-
mini indigenti: et qui memora-
tur viribus: defecto etate: et cui de
omnibus cura est: et in credibili quæ
perdit sapientiam. Noli metuere
iudicium mortis. Alimento quod an-
te te fuerit: et que super ventura
sunt tibi hoc iudicium a domino omni-
tatum: et qui superuenient tibi in
beneplacito aliamini: sive decem
sive centum sive mille anni. Non
est enim in inferno accusatio vite.
Filius abominacionum: sunt filii
peccatorum: et qui conuersantur
secus domus impiorum filiorum
peccatorum perierit hereditas: et cum
senectute illorum assiduitas oppro-
brii. De patre impio queruntur fi-
lii: quoniam propter illum sunt in oppro-
brio. De vobis viri impii: qui
dereliquistis legem domini aliamini.
Et si non fueritis in maledictione
ne nascerimini: et si mortui fue-
ritis: in maledictione erit pars
vstra. Omnia que de terra sunt in
fractam conuertentur: sicut nix a ma-
ledicto in perditionem. Fictus ho-
minum in corpore ipsorum: nomen au-

tem impiorum delabitur: curam habet
de bono nomine: hoc tamen magis
permanebit tibi: quoniam mille thesau-
ri magnum et preciosi. Bone vite
mimicus dicitur: bonum autem no-
men permanebit in eum. Discipuli
nam in pace obseruare filii. Sa-
pientia enim abscondita et the-
saurus multis: que utilitas in
omnibus: Melior est homo quæ ab-
scōdit stulticiam suam: quam homo
qui abscondit sapientiam suam. De-
citantem reuocant in hijs: que
procedunt de ore meo. Non est
tamen bonum omnem reuerentiam ob-
seruare: et non omnia omnibus
bene placent in fide. Excubescat
a patre et a matre de fornicacione:
et a paterne et a potente dimen-
dacio: a principe et a iudice de de-
licto: a synagoga et plebe de in-
iquitate: a socio et amico de in-
iustitia: de loco in quo habitas
de furto: de veritate dei et testa-
mento: de discubitu in panibus: et
ab obfuscacione dani et accepti:
a salutantibus de silentio: a respec-
tu mulieris fornicarie: et ab au-
sione vultus cognati. Ne aucter-
tas faciem a primo tuo: et ab au-
ferendo partem: et non restituē-
do. Ne respicias mulierem alieni
viri: et ne serueris ancillam ei-
us: neque steteris ad lectum eius. La-
ue ab amicis de sermonibus im-
properij: et cum dederis ne impro-

peres.

XLII

Non duplices sermonē au-
ditus de reuelatione ser-
monis absconditi. et eis utre si-
ne cōfusione: et iuuenes grām
in conspectu oīm hoīm. Ne p
hijs omib; cōfudaris: et ne acci-
pias psonā ut deliquas. De se-
ge altissimi et testamēto. et de
iudicio iustificare impiū: et de
bo scior et viator. et de dacio-
ne hereditatis amicis: et equa-
litate stare et pōtē. et acqui-
sitione multos et paucos: de
corruptione emptoris et ne-
gociator et de iusta disciplina
filiis: et seruo pessimo lanis
sanguinare. Sup mulierē ne-
quā. bonū est signū. Obi ma-
nus misce sunt claudere: et qdā-
q; tradere munera et appendere:
datū vero et acceptū omne descri-
be. De disciplina i sensati et sa-
ui. et de seniorib; qui iudicant
ab adolescentib;: et eis erudit
in omnib;: et pabilis in con-
spectu oīm virorū. Scia pīs
abscondita est: vigilia et solitudo
eius aufert somnū: ne forte
in adolescentia sua adultera ef-
ficiat. et cum viro cōmorata o-
dibilis fiat: nequādo polluat
in virginitate sua. et in patris
suis gaudio iucinat: ne forte
cum viro cōmorata cōsuetudi-
at: aut sit sterilis efficiat. Sup

filiā luxuriosam cōfirma custo-
diam: nequādo faciat te in op-
probriū venire inimicis. a de-
tactione in ciuitate et abieccio-
ne plebis: et cōfundat te in mi-
seritudine ipsi. Omī homī noli i-
tendere in specie: et i medio mu-
lierū noli cōmorari. De vestimē-
tis cū pedit nuda: et a muliere
iniquitas viri. Melior est cū iniqui-
tas viri q; benefactis mulier: et
mulier cōfundis in opprobriū.
Memor ero igit opus dñi: et q
vidi annūciabo. In sermonib;
dñi opera eius. Sol illuminā
per omnia respicit: et glia domi-
ni pleniū ē opus eius. Nōne do-
min⁹ fecit sctos enarrare oīa
mirabilia sua: que cōfirmant
dñs omīpōtēs stabiliri in glo-
ria sua: Absissum et cor hoīm i-
uestigauit: et in astutia eorū re-
rogauit. Cognouit etiā dñs
oīm sententiā. et inspicit i signū
eius: annūciās que pccierūt et q
suputatura sunt: reuelans ut-
tigia occultos. Non pccit illū
omīs cogitatus: et nō abscon-
dit se ab eo ullus sermo. Mag-
nalia sapiētie sue decorauit. q
est ante seculū et usq; in seculū:
neq; adiectū est neq; minuit: et
nō eget alio cōsilio. Quā de-
herabilia omīa opa ei⁹: et tan-
quā scintilla que est cōsiderare.
Omīa hec viuūt et manēt in se

culū: et in omni necessitate omnia
obaudiūt ei. Omnia duplicia:
unū cōtra unū: et nō fecit quic-
q; de esse. Uniuscuiusq; confir-
mabit bona. Et q̄s satiabit vi-
dens gloriā eius: XLIII

Alitudinis firmamentum.
pulcritudo ei⁹: species ce-
li in visione glorie. Sol in as-
pectu annūcians in ætē: vas
āmirabile. opus eccelsi. In me-
ridiano egrediens: et in con-
spectu ardoris eius q̄s potest
sustinere. Fornacē custodiens
ī opib; ardoris. replens sol eg-
rediens montes: radios igneos
refluens. et resurgens: radios su-
is obtegit oculos. Magis do-
min⁹ qui fecit illū: et in sermo-
nib; ei⁹ festinavit iter. Et luna
in omib; in tempe suo: ostensi-
o temporis et signū ei⁹. Luna
signū dici festi: lumina qd̄ ni-
mū in cōsumatione. Mensis
scdm̄ nomē eius est: crescens mi-
rabilis in cōsumationē. Vas
castrorū in eccelsis: in firmamē-
to celi resplēdens gloriose. Spe-
cies celi gloria stellarū: mūdū
illuminās ī eccelsis dñs. In u-
bis sancti stabūt ad iudiciū: et
non deficiēt in uigilijs suis. Vi-
de arcū: et benedic ei qui fecit il-
lum. Valde speciosus ē in splē-
dore suo. Gravavit celū in arcu-
tu gl̄ie sue: man⁹ eccelsi aperu-

erūt illū. imperio suo acceleravit
nūc: et accelerat coruscationes e-
mittere iudicii sui. Propterea
apertū sunt thesauri: et euolauerūt
nebule sicut aures. In magnitu-
dine sua posuit nubes: et ostrac-
ta sūt lapides gradinis. In aspe-
ctu ei⁹ commovebūt montes: et ī vo-
luntate eius aspiravit nubes.
Dox comitū eius verberavit e-
ram: compactas aq̄loms et con-
gregans spiritus: et sicut avis
deponēs ad sedēdū. aspergit ni-
uem: et sicut locusta demergens
descensus ei⁹. Pulcritudinē cō-
doris eius āmirabit oculus: et
sup̄ nubes eius repauescit cor.
Sicut salē effundit sup̄ ter-
rā: et dū gelauit fiet tāq; calu-
mina tribuli. Frigidus v̄tus
aquila flauit: et gelauit cristal-
lus ab aqua. Sup̄ oēm cōgre-
gationē aquarū requiescit: et si-
cut lorica induit se aq̄s. Et de-
vorabit montes et evertet desertū:
et extinguet v̄ntē sicut ignem.
Medicina oīm in festinatione
nebule: et ros obuiās ab ardo-
re. v̄ntem humilē efficiat eum.
In sermone eius siluit v̄ntus:
et cogitatione sua placavit a-
bissum: et placavit illū dñs ihe-
sus. Qui nauigant mare mar-
rāt pericula eius: et audientes
aurib; n̄ris ammirabamur. A-
hic p̄clara et mirabilia varia bel-

nias gentes et omnia pecora. et cre-
atura beluarum. Propter ipsum
confirmatus est iumentis finis: et
in sermone eius composita sunt
omnia. Multa dicemus et deficiemus
verbis: consummatio autem
sermonum: ipse est in omnibus. Glo-
riantes. ad quid valendum? Ip-
se cum omnipotens super omnia o-
pera sua. Terribilis dominus et ma-
gnus vehementer: et mirabilis
potencia ipsius. Glorificantes
dominum. quantumcumque potueritis su-
perualcetur adhuc: et admirabilis
magnificencia eius. Benedicen-
tes dominum exaltate illum quantum po-
testis: maior est enim omni laude.
Exaltantes cum replemini virtute.
Ne laboratis: non enim comprehen-
datis. Quis videbit cum sitis est ab
initio: Multa abscondita sunt
maiora his. Paucam videmus
opem eius. Omnia autem dominus fe-
cit: et per agentibus dedit sapientiam.

Laudemus. **ALII** am-
plius gloriosos et paren-
tes nostros in generatione sua. Mul-
tum gloriam fecit dominus magnifi-
centia sua a seculo. Distantes in
potestatibus suis: homines magnam
virtutem et prudentiam suam predi-
cant: nuntiant in prophetis dignitatem
prophetarum et imperatores in pre-
sentem populum. et virtutem prudentem po-
pulis sanctissima verba. In pue-
ritia sua requirere modos mu-

ltos: et narrantes carmina scrip-
turarum. Homines divites in virtu-
te: pulchritudinis studium habentes:
participantes in domibus suis.
Omnes isti in generationibus gentes
sue gloriam adepti sunt: et in die-
bus suis habentur in laudibus. Qui
de illis nati sunt: reliquerunt no-
men narrandi laudes eorum. Et sunt
quorum non est memoria. Perierunt
quasi qui non fuerint: et nati
sunt quasi non nati: et filii ipso-
rum cum ipsis. Sed illi vixi misericordi-
cordie sunt: quorum peccata. non
defecerunt. Cum semine eorum perman-
ent bona: hereditas sancta ne-
potibus eorum. Et in testamentis sit
ut semen eorum: et filii eorum propter
illos usque in eternum manent. Be-
nignus eorum et gloria eorum non de-
linquet. Corpora ipsorum in pace se-
pulta sunt: et nomen eorum vivet
in generationem et generationem. Sa-
pientiam ipsorum narrant populi: et lau-
dem eorum nuntiet ecclesia. Enoch
placuit deo: et translatus est in
paradysum ut de gentibus sapi-
entiam. Noe iustus est perfectus
iustis: et in tempore iracundie sal-
vus est reconditio. Arco dimis-
sum est reliquum ire: cum factum est
diluvium. Testamenta seculi posi-
ta sunt apud illum: ne deleta pos-
sit diluvio omnis caro. Abraham
magnus pater multitudinis gen-
tum: et non est inuentus similis

illi in gloria. Qui obseruauit legem excelsi: et fuit in testamento cum illo. In carne eius stare fecit testamentum: et in temptatione inuentus est fidelis. Pro iuramento dedit illi gloriam in gentem suam: recessit illum quasi in eumulum et ut stellas exaltare seminem eius: et hereditare illos a mari usque ad mare. et a flumine usque ad terminos terre. Et Isaac fecit eodem modo: pro abraham premium eius. Benedictionem omni gentium dedit illi dominus: et testamentum suum confirmauit super caput iacob. Agnouit eum in benedictionibus suis: et dedit illi hereditatem: et diuisit illi premium in tribus duodecim. Et seruauit illi homines misericordie: inuenientes gratiam in conspectu omnis carnis.

Oiledus deo **XLV**
et hominibus moyses: cuius memoria in benedictione est. Simile illum fecit in gloria sanctorum: et magnificauit eum in timore inimicorum: et in uerbis suis monstra placuit. Glorificauit illum in conspectu regum: et iussit illi coram populo suo: et ostendit illi gloriam suam. In fide et leuitate ipsius sanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. Audiuere enim eum et uocem ipsius: et induxit illum in nubem. Et dedit illi cor ad precepta. et legem uitae et discipli-

ne: docere iacob testamentum suum: et iudicia sua israel. Excelsum fecit aaron fratrem suum: et simile sibi de tribu leui. Statuit illi testamentum eternum: et dedit illi sacerdotium gentis: et beatificauit illum in gloria. Et circumdedit eum zona iusticie: et induit eam stolam glorie: et coronauit eum in uasis uirtutis. Circumposuit et femoralia et humerale posuit ei: et circumdedit illum circumdabulis aureis plurimis in giro: dare sonitum in ingressu suo: audire facere sonitum in templo in memoriam filijs gentis sue. Stola sancta auro et iacinto et purpura opus textile uiri sapientis iudicio et ueritate praeiudicium. Torno torno opus artificis. gemis preciosis figurans. in ligatura auri. et opere lapidarii sculptis in memoriam. secundum nomen tribuum israel. Corona aurea super mitram eius repressa signum sanctitatis: gloria honoris et opus uirtutis: desiderio oculorum ornata. Sic pulchra ante ipsum non fuerunt talia: usque ad originem. Non est indutus illa alienigena aliquis: sed tantum filij ipsius soli et nepotes eius per omne tempus. Sacrificia ipsius consummata sunt igni comidit. Compleuit moyses manus eius: et unxit illum oleo sancto. Factum est illi in testamentum eternum et semini

ni eius sicut dies celi: fungi sacerdos et habere laudem: et glorificare populum suum in nomine suo. Ipse elegit ab omni uirgine: offerre sacrificium deo. mirisum et bonum odorem: in memoria placare pro populo suo. Et dedit illi in propriis suis potestatem: in testamentis iudiciorum docere iacob testimonia: et in lege sua lucem dare israel. Quia contra illum steterunt alieni: et propter inuidiam circumdant illum homines in deserto qui erant cum dathan et abiron: et congregatio chore in iracundia. Vidit dominus deus et non placuit illi: et consumpti sunt in impetu iracundie. Fecit illis monstra: et consumpsit illos in flamma ignis. Et addidit aaron gloriam: et dedit illi hereditatem: et primitias frugum terre dimisit illi. Manens ipse in primis parauit sacrificia: et sacrificia domini edent: quod dedit illi et semen eius. Etenim inter gentes non hereditabit: et pars non est illi in gente. Ipse est enim pars eius et hereditas. Philites filii eleazari tertii in gloria imitando eum in timore dei: et stare in reuerentia gentis: in bonitate et alacritate ante faciem suam placuit deo israel. Deo statuit illi testamentum pacis: et principem sanctorum et gentis sue: ut sit illi et semini eius sacerdotum dignitas in

eternum. Et testamentum dauid regi filio yesse de tribu iuda: heredes ipsi et semini eius: ut daret sapientiam in cor nostrum iudicare gentem suam in iustitia ne aboleretur bona ipsorum: et gloriam ipsorum in gentem eorum eternam fecit. **ortis in bello XLVI**

Illis namque successor mortui in prophetis: qui fuit magnus secundum nomen suum. maximus in salutem electorum dei: repugnare insurgentes hostes ut disqueretur hereditatem israel. Quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas: et iactando contra cunctas triumphas. Quis ante illum sic resistit? Nam hostes ipse dominus percussit. Aut non in iracundia eius ipse perdidit sol. et una dies facta est quasi duo? Immo tunc altissimum potentem in oppugnando muros undique: et audiuit illum magnus et sanctus deus. in laus gradibus virtutis valde fortis. Impetum fecit contra gentem hostilem. et in descensu perdidit contrarios: ut cognoscant gentes potentiam eius. quia contra deum pugnare non est facile: et secutus est atque ergo potentes. Et in diebus moysi misericordiam fecit ipse et caleph filius iephone. stare contra hostem: et prohibere gentem a precibus: et perfringere murmur malicie. Et ipsi duo constituti a periculo liberati sunt

a numero sectorum milium predictum: inducere illos in hereditatem: in terram que manat lac et melle. Et dedit dominus ipsi caleph fortitudinem: et usque in senectutem permansit illi virtus: ut ascenderet in excelsum fere locum: et semini ipsius optinuit hereditatem. Et viderunt omnes filii israel: quia bonum est obsequium sancto deo. Et iudice singuli sua noverunt: quorum non est corruptum cor: qui non auersi sunt a domino: ut sit memoria illorum in benedictione. Et ossa eorum pullulant de loco suo: et nomen eorum permansit in eternum: permansit ad filios illos sanctos virorum gloria. Dilectus a deo suo samuel: prophetam domini: renouavit imperium: et unxit principes in gente sua. In lege domini congregationem iudicavit: et vidit deum iacob: et in fide sua probatus est: prophetam. Et cognitus est in verbis suis fidelis: quia vidit deum lucis. Et invocavit dominum omnipotentem in oppugnando hostes circumstantes undique: in oblatione viri inviolatus. Et intonavit de celo dominus: et in sonitu magno auditam fecit vocem suam: et duxit principes tyrorum et omnes duces philistinorum. Et ante tempus finis vite sue et seculi testimonium prebuit in conspectu domini et christi: pecunias et usque ad calciamenta ab omni carne

non accepit: et non accusavit illum homo. Et post hoc dormiunt: et novum fecit regi et ostendit illi finem vite sue: et exaltavit vocem eius de terra in prophetia delectare impi-

Peractum genus. **XLVII**
Post hoc surrexit nathan propheta in diebus david. Et quasi ad seps separatus a carne: sic david a filiis israel: cum leonibus habitavit quasi cum agnis: et in ursorum similitudinem fecit sicut in agnis omnium. In inveterate sua nunquid non occidit gigantem et abstulit opprobrium de gente: in tollendo manum in saxo fuisse dicitur exultationem golie: ubi invocavit dominum omnipotentem. Et dedit in exercitu eius tollere hominem fortem in bello: et exaltare cornu gentis sue. Sic in decem milibus glorificavit eum: et laudavit illum in benedictionibus domini: in offerendo illi coronam glorie. Conteruit cum inimicos undique: et extirpavit philistinum detarios usque in hodiernum diem. Conteruit cornu ipsorum usque in eternum. In omni opere dedit confessionem sancto: et excelsa in verbo glorie. De omni corde suo laudavit dominum: et dilexit deum qui fecit illi: et dedit illi contra inimicos potentiam. Et stare fecit ratorem contra altare: et in sono eorum dulces fecit modos. Et dedit in celebrationibus decus: et ornavit te-

am: et prophetas facis successores
tuos post te. Qui receptus es in
turbine ignis in circuitu equorum
ignitorum: qui inscriptus es in iu-
dicijs temporis. Inire iracundia
domini: consiliare cor patris ad filium:
et restituere tibi iacob. Scati-
lunt qui te viderunt: et in amicitia
tua decorati sunt. Nam nos vira-
vimus tantum: post mortem autem
non erit tale nomen nostrum. Hecias
qui in turbine rectus est: et in he-
lisco completus est spiritus eius.
In diebus suis non preminuit prin-
cipem: et potentia nono vincit il-
lum. Nec superavit illum verbum
aliquid: et mortuum prophetavit cor-
pus eius. In vita sua fecit mir-
acula: et in morte operatus est mi-
rabilia. In omnibus istis non peni-
tuit populus: et non recesserunt a pec-
catis suis. usque dum abieci sunt
de terra sua dispersi sunt in om-
nem terram: et relictus est gens
perpaucula. et princeps in domo
dauid. Quidam ipsorum fecerunt quod
placeret deo: alii autem multa com-
miserunt peccata. Ezechias munivit
civitatem suam et induxit in medi-
um eius aquam: et fodit ferro ru-
pem: et edificavit ad aquam pu-
teum. In diebus ipsis ascendit sen-
nachereb et misit raspacem et sus-
tulit manum suam contra illos: et ex-
tulit manum suam in syon: et su-
bus factus est potentia sua. Tunc

mota sunt corda et manus ipsorum
rum: et doluerunt quasi parturien-
tes mulieres. Et invocaverunt do-
minum misericordem: et repanderunt
manus suas etulerunt ad celum:
et sanctus dominus deus audiuit or-
ationem ipsorum. Non est commemor-
atus peccator ipsorum: neque dedit
illos inimicis suis: sed purga-
vit illos in manu plebis sancti
prophete. Deiecit castra assyri-
orum: et commovit illos angelus
domini. Nam fecit ezechias quod pla-
cuit deo: et fortiter vixit in via da-
vid patris sui: quam mandavit illi
ysaias propheta magnus et fide-
lis in conspectu dei. In diebus ipsis
revertit sol: et addidit regi
vitam. Spiritu magno vidit
ultima: et consolatus est lugentem
syon. usque in sempiternum. Osten-
dit futura et abscondita: antequam

Memoriam. **XLVIII**
memoria iolie in compositione
odoris facta: opus pigmen-
tary. In omni ore quasi mel indul-
cabitur ei memoria: et ut mu-
sica in convivio vini. Ipse est di-
rectus divinitus in premissa gentis.
et tulit abominaciones impieta-
tis: et ad dominum iubeantur cor-
ipius: et in diebus peccatorum corrob-
ravit pietatem. Preter dauid et
ezechiam et iosiam omnes pre-
fati commiserunt: nam reliquerunt
legem altissimi reges iuda: et

contempserunt timorē dī. Dederunt eiū regnū suū alijs: et gloriā suā alienigene genti. Incederunt electā civitatē sancti-
tatis: et desertas fecerūt vias ipsius in manu ieremie. Nā male tradaverūt illum. qui a ven-
tre matris cōsecratus est. ppheta. evectere et ceciderit et pderit: et ne-
cū edificare et renovare. Ezechiel. q̄ vidit aspectū glorie: quā ostendit illi in curru cherubin.
Nam cōmemoratus est inimici corū in timore: benefacere illis qui ostenderunt rectas vias. Et
duodecim pphetarū ossa pollui-
lant de loco suo. Nam corrobora-
verunt iacob: et redemerunt se in fide virtutis. Quō amp̄i-
ficat⁹ zorobab: Nam et ip̄s q̄-
si signū in dextera manu isrl̄.
Et iherosolimi filii ioseph: Qui i
diebus suis edificaverūt domū:
et exaltaverūt templū sanctū do-
minio: paratū in gloriā semp-
ternā. Et nequias in memoria
multi temporis: qui crexit nobis
muros cūctos. et stare fecit por-
tas et sedes: qui crexit domos
nōas. Nemo natus est in terra q̄
his mortis: nam et ip̄s receptus
est a terra. Et ioseph qui natus
est homo princeps fratru. firma
mentū gentis. rector fratru. sta-
bilimentū ppli: et ossa ipsius visi-
tata sunt: et post mortē pphē

tauerūt. Beth. et sem apud ho-
mines gloriā adepti sunt: et su-
per omnem aīam in origine adam.

Simon omne fili **L**
us sacerdos magnus: q̄
i vita sua suffulxit domū: et i di-
ebus suis corroboravit templū.
Templi etiā altitudo ab ip̄o fū-
data est: duplex edificatio. et ce-
lesti parietes templi. In diebus
ipsius emanaverūt putei aqua-
rum: et quasi mare adimpleti
sūt supra modū. Qui curavit
gentē suā: et liberavit eam a p-
ditione. Qui p̄valuit ampli-
ficare civitatē: qui adeptus ē glo-
riam in cōversatione gentis: et
ingressum domus et arx am-
plificavit. Quasi stella matuti-
na in medio nebule: et quasi lu-
na plena i diebus suis lucet: et q̄-
si sol refulgens. sic et ille efful-
sit in templo dī. Quasi arc⁹ re-
fulgens inter nebulas glorie:
et quasi flos rosarū in diebus
veris. et quasi lilia que sunt i
pratino aque: et q̄si thus redolē-
s in diebus estatis. Quasi ignis re-
fulgēs et thus ardēs in igne: q̄-
si vas aut solidū ornatū omni
lapide p̄cioso. Quasi oliva pol-
lulās: et expressus in altitudine
se extollēs. In accipiendo ip̄m
stolam glorie et vestiret cū i cō-
sūmatione virtutis: in ascensu
altaris sancti gloriā dedit sancti.

taris amictū. Hi accipiendo aut
partes de manu sacerdotū et ip
se stans iuxta aram: et circa il
lum corona fratrū q̄si plātaci
o ceteri i mōte libano: sit circa
illū steterūt quasi ramī palme
et omnes filij aaron in gl̄ia sua.
Oblatio aut dñi in manibus
ip̄os corā om̄i sinagoga isrl̄:
et cōsumatione fungens in a
ram. amplificare oblationē
eccl̄ie regis porrexit manū su
am in libatione: et libavit de
sanguine vite. Effudit in fun
damēta altaris odorē diuinū
eccl̄ie p̄ncipi. Tunc exclama
uerūt filij aarō: et i uerbis p̄duc
tibus sonuerūt: et auditiā fecerūt
uocem magnā in memoriā co
rā deo. Tunc om̄is p̄p̄us siml
propterauerūt: et ceciderūt in fa
ciem sup̄ terram adorare dñm de
um suū: et dare p̄ces omnipotē
ti deo eccl̄ie. Et amplificauerūt
psallentes in uocibus suis et in
magna domo auditus est son⁹
suauitatis plenus. Et rogauit
p̄p̄us dñm eccl̄iam in p̄ce us
q; dū p̄ficeret honor dñi: et mi
nus suū p̄ficeret. Tunc descen
dēs. manus suas extulit in om
nem cōgregationē filiorū isrl̄:
dare gl̄iam deo a labijs suis: et
in noīe ip̄ius gloriari. Et meta
uit orationē suā: uolens osten
dere uirtutē dei. Et plus orauit

dñm om̄i: qui magna fecit i om
ni t̄ra. q̄ auertit dies n̄ros a uen
ire m̄ris n̄re et fecit nobiscū se
cū dñi suā misericordiam: dñe nobis
ignūditatē cordis et fieri pacem
in diebus n̄ris in isrl̄ p̄ dies sēp̄e
nos: credere isrl̄ misericordiam dei
esse nobiscū. ut liberet nos i di
ebz suis. Duas gentes odit aīa
mea: tertia aut nō ē gens quā
odit. Qui sedent in mōte seyr.
et philistin: et stultus p̄p̄us q̄
habet in sychemis. Doctrinā
sapientie et discipline scripsit i
codice isto iherus filius syrach
ierosolimita: qui renouauit sa
pientiā de corde suo. P̄catus q̄
i istis uersat̄ bonus. Qui ponit
illa i corde suo: sapiēs eris sem
per. Si enī hec fecerit ad om̄ia
ualebit: quia lux dei uelut ignis ei
us est. **Oratio ihu filij srach.**

Confitebor t̄i Cap. LI
bi dñe rex: et collaudabo
te deū saluatoreū meū. Confitebor
nom̄i tuo quā adiutor et p̄tec
tor factus es michi: et liberaasti
corpus meū a p̄ditione. a laq̄
o lingue inique. et a labijs ope
rantū mendaciū: et in asp̄ctu
astantiū factus es michi adiu
tor. Et liberaasti me scdm̄ multi
tudinē misericordie noīis tui a rugi
entibus p̄paratis ad escā. de ma
nibus querentū aīam meā. et de
portis tribulationū qui circū

dederunt me: a pressura flāme
 q̄ accūderit me: et ī medio ignis
 nō sum estuatus. De altitudine
 ventris inferi et a lingua coinq̄:
 nata et a verbo mendacis: a ce-
 ge iniquo: et a lingua iniusta.
 Laudabit usq; ad mortem aīa
 mea dñm: et vita mea appropi-
 quās erat inferno dorsum. Er-
 rundederūt me undiq;: et non
 erat qui adiuuaret. Respiciens
 eram adiutoriu hōm: et non e-
 rat. Memoratus sum misericordie tu-
 e dñe et compassionis tue q̄ a se-
 culo sūt: quā tuus sustinētes te
 dñe. et liberaas eos de manu gē-
 tium. Egredisti sup̄ terram habi-
 tationē meam: et pro morte de-
 fluxisti deprecatus sum. Inuoca-
 ui dñm p̄rem dñi mei: ut non
 derelinquat me in die tribulaci-
 onis mee. et in tempore sup̄bor
 sine adiutorio laudabo nomē
 tuū assidue: et collaudabo il-
 lud in cōfessione: et exaudiat ē
 oratio mea. Et liberaasti me de
 p̄dicatione: et eripuisti me de tem-
 pore iniquo. Propterea confite-
 bor et laudem dñam tibi: et be-
 nedictā nomē dñi tū adhuc in-
 nior sum. Priusq; oberrarem:
 quesivi sapienciā palā in ora-
 tione mea: atq; tēpus postula-
 bam p̄ illa: et usq; in nouissi-
 mis inq̄rā eā. et si orebit tanq̄
 p̄cor tua. Iteratū est cor meū ī

ra: ambulauit pes meus iter rec-
 tum: in iuuetute mea iustitia
 bari eā. Inclinaui modice au-
 rem meā: et excepi illā. Multā
 ueni in memetipso sapienciā: et
 multū p̄feci in ea. Danti michi
 sapienciā dabo gl̄iā. Cōsiliatus
 sum eū ut facerē illā: zelatus
 sum bonū et nō cōfundar. Col-
 ludata est aīa mea in illa: et in
 faciendo eā cōfirmatus sum. Ma-
 nus meas extendi in altū: et in
 sapientia tua luxit aīa mea: et
 ignorātiās meas illuminauit.
 Aīam meā direxi ad illā: et in
 agnitionē inueni eā. Possedi-
 tum ip̄a cor ab initio: p̄ hoc
 nō derelinquar. Venter meus
 cōturbatus est querendo illam:
 p̄pterea bonā possidēdo posses-
 sione. Dedit eū michi dñs lin-
 guā mercedē meā: et in ip̄a lau-
 dabo eū. Appropiate ad me i-
 docti: et congregate uos ad domū
 discipline. Quid adhuc retar-
 datis: et qd̄ dicatis in hīs. Aīe
 v̄re sicut uerbum. Apertui os
 meū: et locutus sum. Cōparat-
 e uobis sine argento sapienciā:
 et collū v̄rū subiciite iugo n̄o:
 et suscipiat aīa v̄ra disciplinā.
 In primo est eū inuenire eam.
 Videte oculis v̄ris q̄a modicū
 laborauit: et inueni michi mul-
 tā requirē. Assumite disciplinā
 in multo numero argumēta: et

topiosum aurū possidere in ea
letetur aīa v̄ra in misericordia eius:
et nō cōfundatū in laude eius.
Optamū opus v̄rū ante rem-
pus: et dabit vobis mercedem
v̄ram in tempe suo. *Explant lib
erū istū. Incipit orō Salomonis*

Et inclinavit salomon ge-
nua sua in conspectu conu-
sodis israel: et aperuit ma-
nus suas ad celū et dixit. Dñe
deus israel non est tibi filius dñs in
celo sursum neq; in terra deorsū:
q̄ custodis testamētū tuū et mi-
sericordiā pueris tuis cūcubus
in conspectu tuo ī toto corde. Ser-
uās puerū tuo dauid q̄ locut⁹
es illi: et locutus es in ore tuo et
in manu tua implesti. quasi di-
xisti. Et nūc dñe deus israel cus-
todi puerū tuo dauid p̄r meo
que locutus es illi dicens. Non
deceat tibi vir a facie mea sedēs
ī throno israel. Detūramē si cus-
todierint filij tui legem meā: et
in p̄ceptis meis ambulēt. sicut
ambulauerūt in conspectu meo
fideles. Et nūc dñe deus israel cre-
ditū est verbū qd locut⁹ es pu-
ero tuo dauid: quā si vere habi-
tauit de⁹ cū hominib; in terra. Si
celū celi nō sufficiāt tibi: quan-
to magis dom⁹ h̄. quā edificā-
ui. Sed respicias ad orōnē ser-
ui tui. et exaudieris orōnē eius: ut ex-
audias dñe placationē orāto-

nis. quā puer tu⁹ orat corā te.
hodie. ut sint oculi tui sup do-
mū hanc die ac nocte. in locū
quem dixisti. inuocare nomen
tū: et exaudias orōnē quam
puer tuus orat in hoc loco. et
exaudias p̄rationē pueri tui et
populi tui israel. si orauerit in loco
isto: et exaudias ī loco habita-
tionis de celo et exaudias et p̄pi-
tius sis. si peccauerit vir in te.
Explant oratio Salomonis.

Incipit prologus in ysaia p.

Item cū p̄phas i-
sibus vidit esse
descriptos metro-
cos etiam apud
hebreos ligari: et
aliquid simile habere de psalmis
vel opib; salomonis. Sed qd
ut demonstrare et nullis soler fieri:
ut p̄cola scribatur et conuata:
qui vniq; prosa et nō versib; cō-
scripserunt. Nos q; vultuā le-
gentū p̄vidētes: interpretatiōnē
nouā nouo scribēdi genere dis-
tinxim⁹. Ac p̄mū de ysaia sciē-
dū qd ī sermone suo disert⁹ sit:
quippe ut vir nobilis et urbane
elegante: nec habēs quicquā
in eloquio rusticat⁹ ammix-
tū. Unde accidit: ut p̄ ceteris flo-
rem sermonis eius translatio
non potuerit cōseruare. Deinde
etiā hoc adiciendū: qd nō tam p̄-
pheta dicendus sit q̄ euāgelis.

ta. Itaq; omnia xpi ecclesieq;
mysteria ad liquidū perscrut^o ē:
ut nō eum putes de futuro va-
nari: sed de p^{re}teritis historiā
recte. Unde comitio noluisse
tūc temporis septuaginta interp^{re}-
tes fidei sue sacramēta perspicue
enunciis p^{re}tere ne sanctū cano-
bus. et margaritas portis da-
rent: que tū hanc editionē lege-
ritis ab illis animadu^{er}sis ab-
scondita. Nec ignoro quā la-
boris sit p^{ro}phetas intelligere:
nec facile quēpiā posse iudica-
re de interpretatione: nisi intellec-
rit ante que legerit. Nos quo-
q; patere moribus plurimorū:
qui simulatē mundia qd cōse-
qui non valēt despiciūt. Scitis
ergo et prudēs in flāmā mitto
manū: et nichilomin^o hī a fasti-
diosis lectorib; p^{re}cor: ut quō
greci post septuaginta transla-
tores aquilā et symmachū et the-
odotionē legūt. uel ob studiū
doctrinē suē. uel ut septuaginta
magis et collatione eorū intel-
ligant: sic et isti salē unū post
p^{re}ores habere dignēt^{ur} interp^{re}-
tē. Legant prius. et postea despi-
cant: ne videantur nō ex iudicio.
sed ex odij p^{re}sumptione igno-
rata damnare. Prophetauit
aut^{em} ysaias in iherlm et in iudā
necdū decem tribub; in captiui-
tatem ductis: ac de utroq; reg-

no nūc cōmixtū nūc separatum
tēit oraculū. Et tū necdū ad
p^{re}sentem respiciat historiā. et
post babilonē captiuitatē re-
ditū ppli significet in iudā: ta-
men omnis eius cura de vocatō-
ne gentiū et de aduentu xpi est.
Quē q̄nto plus amatis o pau-
la et eustorchiū. iāto magis ab
eo petite: ut p obsecratione p^{re}-
sentī qua me indefinēt^{er} emuli
lamāt. ipse michi mercedē resti-
tuat in futuro: quī scit me ob
hī in peregrine lingue crudicio-
ne sudasse. ne iudei de falsitate
scripturaz ecclesis eius diuin^o
insultarent. *Explicit plogus. In-*

quit ysaias p^{ro}pheta
isro ysaias filij amos:
quā uidit sup iudā
et iherlm in diebus ozi-
onathan achaz et ezechie regū
iuda. Audite celi et aurib; p^{re}-
cepta: quī dñs locutus est. Fi-
lios emittit et exaltat: ipi aut^{em}
sp^{er}uerūt me. Cognouit bos
possessorē suū: et asinus p^{re}sepe
dñi sui. Nō aut^{em} me nō cognouit:
et p^{ro}ph^{eta} meus nō intellexit.
De genti peccatrici: p^{ro}ph^{eta} graui
iniquitate. semini nequam: filij
secleratis. Dereliquerūt dñm:
blasphemaucrūt s^{an}ctū isrl: ab-
aliena sūt retrorsum. Super
quo pauidā uos ultra: addites
p^{ro}uaricationē. Omne laput lāg

uidū: et omne cor meū. Et plā-
ta pedis usq; ad verticem. non
est in eo sanitas. Vultus et li-
uor et plaga numerus: nō ē cir-
cūligata nec curata medicami-
ne: neq; fota oleo. Terra v̄ra
deserta: ciuitates vestre succense
igni. Regionē v̄ram corā vo-
bis alieni deuorāt: et desolabit̄
sicut in vastitate hostili. Et dixe-
runt filia syon in umbracu-
lum in vinca: et sicut tuguriū
in cucumerario: sicut ciuitas q̄
vastat̄. Nisi dñs exercitū reli-
quisset nobis semē quasi sodo-
ma fuisset: et quasi gomor-
ra siles esset. Audite verbū
dñi p̄ncipes sodomor: papite
aurib; legem dei v̄ri p̄lus go-
more. Quo michi misericordiā
victimarū v̄rarū dicit dñs: Ple-
nus sum. Olorauit arietū et
adipem pinguiū et sanguinē
vitulorū et agnorū et hircorū no-
lui. Cum veniretis ante dispri-
tū meū: q̄s quesierit h̄ de mani-
bus v̄ris. ut ambularetis in a-
tris meis: Ne offeratis vlc̄ sa-
crificiū frustra. Mercium abo-
minatio est michi. Ne comenā
et sabbatū et festiuitates alias
nō fecā. Inqui sūt cer̄ v̄ri. Ba-
leudas v̄ras. et solēmtates ves-
tras odiuit aīa mea. Facta sūt
michi molestia. laboravi susti-
nens. Et cū extendētis manus

v̄ras auctam oculos meos a
vobis: et cū multiplicaueritis
orationē non exaudiā. Man⁹
cū v̄re sāguine plene sunt. la-
uamini. mudi estote: auferte ma-
lū cogitationū v̄rarū ab oculis
meis. Quiescite agere prauitē:
discite benefacere. Quiesce iudi-
cū. subuenite oppresso. iudica-
te pupillo. defendite viduam: et
venit et arguit me dicit dñs.
Si fuerint peccata v̄ra ut cori-
num. quasi nix dealbabuntur:
et si fuerint rubra quasi v̄rmini-
tus: velut lana alba erūt. Si
volueritis et audieritis me: bo-
na terra comedetis. Quod si vo-
lueritis. et me ad iracundiam
prouocaueritis gladi⁹ deuora-
bit vos: quia os dñi locutū ē.
Quō facta est meretrix ciuitas
fidelis: plena iudicij: iusticia
habuit in ea: nūc aut̄ homi-
cidē. Argentū nūc v̄rsum ē in
scoriā: vinū nūc mixtū ē aqua.
Principes tui infideles: socii fu-
runt. Omnes diligūt munera:
secūtur retributiones. Pupil-
lo nō iudicant: et causa vidue
non ingredit̄ ad illos. Prop̄
hoc ait dñs deus exercitū for-
tis isrl. Hec ego desolabor sup
hostib; meis: et vindicabor de
inimicis meis. Et cōuertā ma-
nū meā ad te: et recoquā ad pu-
rum scoriā tuā: et auferā omne

Et animum tuum: et restitua iudices tuos ut fuerunt prius. et consiliarios tuos sicut antiquitus. Post hec vocaberis civitas iusti: urbs fidelis. Non in iudicio tradimur: et reducent eam in iusticiam. Et congregent sanctos et piores simul: et qui dereliquerunt dominum consumantur. Confundetur enim ab ydolis quibus sacrificaverunt. Et conturbabis super omnes quos elegeratis: cum fueritis velut quercus defluentibus foliis: et velut ortus absque aqua. Et erit fortitudo vestra ut favilla super: et opus vestrum quasi cinilla: et succendet utrumque simul. et non erit quod extinguat.

Quod vidit II
Isaias filius amos super iuda et iherusalem. Et erit in novissimis diebus paratus mons domus domini in vertice montium: et elevabitur super colles. Et fluent ad eum omnes gentes: et ibunt populi multi et dicunt. Venite ascendantus ad montem domini. et ad domum dei iacob: et docebit nos vias suas et ambulabimus in seminis eius: quia de syon regit legem: et verbum domini de iherusalem. Et iudicabit gentes: et arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres: et lanceas suas in falces. Non levabit gens contra gentem gladium: nec retribuetur ultro ad plerumque. Domus iacob:

venite et ambulabunt in lumine dei nostri. percussit enim populum suum domus iacob: quia repleti sunt ut oli: et augures habuerunt ut philistinim: et pueris alienis adhererunt. Repleta est terra argento et auro: et non est finis thesaurorum eius. Et repleta est terra eius equis: et innumtabiles quadrigae eius. Et repleta est terra eius ydolis. Opus manuum suarum adoraverunt: quod fecerunt digna coram. Et incurruant se homo: et humiliatus est vir. Sic ergo dimittas eis. Ingredietur in peccata. et abscondet in fossa humo a facie irae domini. et a gloria manifestans eius. Oculus sublimis hominis humiliatus sunt: et incurruabit altitudo virorum. Et exaltabit autem dominus solus in die illa: quia dies domini fecerit: tuum super omnem superbum et reclusum et super omnem arrogantem. et humiliabit: et super omnes cedros libani sublimis et cedrus. et super omnes quercus basan. et super omnes montes excellos et super omnes colles elevatos: et super omnem turrem excelsum et super omnem murum munitum: et super omnes nautes charis: et super omne quod visu pulcrum est. Et incurruabit omnis sublimitas hominum: et humiliabit altitudo virorum. et exaltabit dominus solus in die illa: et ydola penitus conterantur. Et introibunt in speluncas

petrag. et in voragine recte a
facie formidinis domini et a glori
a maiestatis eius: cum surrege
rit prout erat. In die illa. pri
det homo ydola argenti sui et
simulacra auri sui que fecerat
sibi: ut adoraret talpas et ves
pertilionis. Et ingredietur fossu
ras petrag. et in caunas saxo
rum a facie formidinis domini et a
gloria maiestatis eius: cum surrege
rit prout erat. Quis sciet ergo
ab hoste cuius spiritus in nari
bus eius est: quia excelsus repu

Ecce **III** locus est ipse.
et dominatus: dominus exercituum
auferet ab iherusalem et ab iuda va
lidum et fortem: omne robur parum
et omne robur aque: et fortem et
virum bellatorem: et iudicem et p
phetam et ariolum et senem. pri
ncipem super quinquaginta. et ho
norabilem vultu. et consiliarium. et
sapientem de architectis: et prudē
tem eloquii iustici. Et dabo pu
eros principes eorum: et effreni
natam dominabunt eis. Et corrue
nt populi vir ad virum: et unusquisque
ad premium suum. Tumultuabit
puer contra senem: et ignobilis
contra nobilem. Apprehendet enim
vir fratrem suum domesticum patris
sui: et dicit. Vestimentum ubi est:
principes esto noster: ruina autem
hec sub manu tua. Respondentque
in die illa dices. Non sum medi

cus: et in domo mea non est pa
nis neque vestimentum. Nolite con
stitueret me principem populi. Hinc et
iherusalem et iudas dedit: quia lingua
eorum et adinventiones eorum con
tra dominum: ut provocarent oculos
maiestatis eius. Agnoscite vultus
eorum et dabit eis: et premium suum quasi
sodomam predicauerunt: nec absce
derunt. De autem eorum: quoniam reddita
sunt eis mala. Dicite iusto quoniam
beatus: quoniam fructum adinventionum
suarum comedit. De impio in ma
lum. Heribunt enim manum ei
us sicut ei. Populum meum repto
res sui spoliaverunt: et mulieres
dominatus sunt eis. Populi mei
qui te beatum dicunt ipsi te decipiunt:
et viam gressuum tuorum dissipant.
Stat ad iudicandum dominus: et stat
ad iudicandos populos. Dominus ad
iudicium veniet: cum senibus populi
sui et principibus eius. Vos enim de
pacti estis iuramentum meum: et rapi
na pauperum in domo vestra. Qua
te accitis populum meum: et facitis
pauperum commolitis dicit domi
nus deus exercituum. Et dixit domi
nus deus. Pro eo quod eleuatis sunt
filie syon et ambulauerunt exten
so collo. et nutibus oculorum ibant
et plaudibant. et ambulabant.
et pedibus suis composito gradu
incedebant: deridit dicit dominus
iuramentum filiarum syon: et dominus conuertet
et nudabit. In die illa auferet

diis ornamenti calceamentorum et lunulas et torques et monilia et annillas et mitras et discriminalia et periscelidas et murettulas et olfactoriola et manures et anulos et gemmas in fronte pendentes: et mutatoria. et palliola. et lithæammina et acus et spectula. et sindones et vitas et thessera. et erit pro suavi odore fetor: et pro zona funiculus: et pro calceamento erit calumium. Pulcherrimi quoque viri cui gladio cadit: et fortes tui in prelio. Et mercebunt atque lugent porte eius: et desolata in terra sedebit.

et apprehendit III

Septem mulieres virum unum in die illa dicentes. Panem nostrum comedemus. et vestimentis nostris operimur: tantummodo inuocemus nomen tuum super nos: aufer opprobrium nostrum. In die illa erigetur dominus in magnificentia et gloria: et fructus erit sublimis: et resultatio hijs qui saluati fuerint de israel. Et erit omnis qui reliquit est in syon et residuum in iherusalem: sanctus vocabitur dominus qui scriptus est in vita in iherusalem. Si ablucit dominus sordem filiarum syon et sanguinem iherusalem lauet de medio eius: in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creabit dominus super omnem locum montis syon. et ubi invocatus est nubes pro die: et fu-

mus et splendor ignis flammantis in nocte. Super omnem terram gloriam protendit: et tabernaculum erit in umbraculum domini ab estu: et in securitate et absolutione a turberne et a pluuia.

Quoniam cantabo dilecto meo canticum patribus meis. vince sue. Vinea facta est dilecto meo: in totum filio olei. Et sepiuit eam: et lapides elegit ex illa: et plantauit vineam electam. Et edificauit turrem in medio eius: et torcular extinxit in ea. Et expectauit ut faceret vinas: et fecit labruscas. Nunc ergo habitatores iherusalem et viri iuda iudicate inter me et inter vineam meam. Quid est quod volui facere debui vince mee et non feci ei: An quod expectaui ut faceret vinas: et fecit labruscas: Et nunc ostendam vobis quod ego faciam vince mee. Auferam sepiem eius et erit in direptionem: diruam macteam et erit in consultationem: et ponam eam desertam. Non putabitur et non fodietur: et ascendet super eam uerpes et spinæ: et nubibus mandabo ne pluant super eam ymbrem. Vinea autem domini exercituum domus israel est: et vir iuda generatus eius delectabilis. Et expectaui ut faceret iudiciu et tunc multas: et iusticiam: et ecce clamor. De qui coniungitis domum ad domum: et agrum agro copulatis usque ad

finitū loci. Nūquid habitabitis
 vos soli in medio terre: In auri-
 bus meis sunt hī: dicit dñs exerci-
 tuū. Nisi domus multa deserte
 fuerit grandis et pulchra: et abs-
 que habitatore. Decē enī rugera
 vineas faciēt lagūculā unā: et
 triginta modij sementis faciēt
 modios tres. De qui cōsurgē-
 tis mane ad ebrietatē sedādā:
 et potandū usque ad vespertā ne
 vino esturis. Et thara et lica et
 tympanū et cytha et vinū in cō-
 munijs vris: et opus dñi nō re-
 spiciatis: nec opa manūū eius
 cōsideratis. Propterea captiu⁹
 duct⁹ ē ppls me⁹ qā nō habu-
 it scientiā: et nobiles eius inte-
 rierūt fame: et multitudo eius
 siti exaruit. Propterea dilata-
 vit infernus aīam suā: et ape-
 ruit os suū absque illo finio. Et
 descendēt fortes eius: et ppls
 eius et sublimēs gloriosiq; ei⁹
 ad eum. Et inuoluabit homo
 et humiliabit vir: et oculi sub-
 limū depriment. Et exaltabit
 dñs exercitū in iudicio: et deus
 sanctus sanctificabit in iustici-
 a. Et pascēt agni iuxta ordi-
 nem suū: et deserta in obsecratē
 versa adueniē comedent ea. De
 qui trahitis iniquitatem in funi-
 culis punitatis: et quasi vincti
 lumen plaustrī peccatū. Qui dñs
 festinet et cito veniat opus

eius ut videram⁹: et appropiet et
 veniat cōsiliū sancti isrl: et fac-
 iamus illud. De q̄ dicitis malū
 bonū et bonū malū: ponētes
 tenebras lucē et lucē tenebras:
 ponētes amarū in dulcē et dul-
 cē in amarū. De q̄ sapientes estis
 in oculis vris: et corā vobis ince-
 ipis prudētes. De qui potētes
 estis ad bibendū vinū: et viri for-
 tes ad miscendā ebrietatē. Qui
 iustificatis impiū p munerib⁹:
 et iusticiā iusti auferetis ab eo.
 Propter hoc sicut deuorat stipu-
 lam lingua ignis. et calor flā-
 me reurit: sic radix corū quasi
 fauilla erit: et gremiū eorū ut pul-
 uis ascendet. Abiecerunt enī le-
 gem dñi exercitū: et eloquiū
 sancti isrl blasphemauerunt.
 Ideo iratus est furor dñi in po-
 pulū suū: et extendit manū su-
 am sup eū: et percussit eū. Et cō-
 uersi sunt montes: et facta sunt
 montana corū quasi sterus in
 medio platearū. In hīs omib⁹
 nō ē aut⁹ furor ei⁹. sed qd̄ huc
 man⁹ ei⁹ exercita. Et eluabit
 lignū in nationib⁹ pul: et sibi
 labit ad eū de finib⁹ terre et ecce
 festinus veloxi veniet. Non ē
 excūs neq; laborās in eo: nō
 dormitabit neq; dormiet. neq;
 soluetur cingulū remi eius: nec
 erumpet corriga calceamenti ei⁹.
 Sagitte eius acutę: et oīs arc⁹

eius tetenti. Ungule equorum eius ut siler: et rore eius quasi ipeus repletatis. Fugit⁹ ei⁹ ut leonis: rugiet ut catuli leonum. Et frendet et tendit predam: et amplectabit⁹ et non erit q^{uod} tuat: et sonabit sup eum in die illa sicut sonit⁹ maris. Aspiciam⁹ in iram et ecce turbare tribulationis: et lux obtenebrata est in caligine eius.

VI

In anno quo mortuus est rex o-
bras vidi dñm sedentem sup so-
lum exaltatum et elevatum: et plena e-
rat domus a maiestate eius et
ea que sub ipso erant implebant
templum. Seraphim stabant sup
illud: sce ale omi: et sce ale alce-
ri. Duab^{us} velabant faciem eius: et
duab^{us} velabant pedes eius: et
duab^{us} volabant. Et clamabant
a^{utem} iter ad altitudo: et dicebant. Sanctus
sanctus sanctus dñs dñs exerci-
tuum: plena est omnis terra glori-
a ei⁹. Et omnia sunt sup lumina-
ria cardinum a voce clamantis: et
domus repleta est fumo. Et dixi.
De michi q^{uia} tacui: q^{uia} vir pol-
lucus labijs ego sum et in me-
dio populi polluta labia habentis
ergo habito: et regem dñm exer-
cituum vidi oculus meus. Et vola-
vit ad me unus de seraphim et i-
man⁹ ei⁹ calculus quem fortiter
culcrat de altari: et regit os me-
um et dixit. Ecce tergi h^{abent} labia

tua: et auferetur iniquitas tua: et
peccatum tuum mundabit⁹. Et audiui
vocem dñi dicentis. Quem mittam:
et quis ibit nobis? Et dixi. Ecce
ergo: mitte me. Et dixit. Vade:
et dices populo huic. Audite audi-
tutes et nolite intelligere: et vi-
dere visionem et nolite cognosce-
re. Excetra cor populi hui⁹ et aure⁹
eius aggraua. et oculos eius
claudere: ne forte videat oculus su-
us et auribus suis audiat et corde
suo intelligat: et conuertat⁹ et sa-
nem eum. Et dixi. Desinequod
dñe: Et dixit. donec desolentur
civitates absq^{ue} habitatore: et do-
mus sine hoie. Et ita reliqueret⁹
deserta: et longe faciet dñs ho-
mines. Et multiplicabit⁹ q^{uod} derelicta
fuerat in medio sce: et ad-
huc in ea decimatio. Et converte-
tur et erit in ostensionem sicut
threbinthus: et sicut quercus q^{uod}
repandit ramos suos. Semini
sancti erit id q^{uod} steret in ea.

Et factum est. VII

In diebus achaz filij ioatham
filij ozie regis iuda ascendit ra-
sim rex syrie et facce filius romer
hic rex israel in iherusalem ad p^{ro}liandū
contra eam: et non potuerunt de bella-
re eam. Et m^ultauerunt domui
dauid dicentes. Requiescit syria
sup ephraim: et comotū est cor
eius et cor populi eius sicut mouē-
t^{ur} ligna siluar^{um} a facie venti. Et

dixit dñs ad Naïam. Egredere
in occursum achaz. tu et q̄ de-
lictus est iasub fili⁹ tuus ad ce-
terum aqueduct⁹ piscine superi-
oris in via agri sulloms: et di-
ces ad eū. Vide ne sileas. Noli
timere: et cor tuū ne formidet a
duabz caudis nationū fumigā-
rū istoz in ira furoris rasiu re-
gis syrie et filij romelie: eo qd cō-
siliū miserit cōtra te syria in ma-
lum: effraim et filius romelie
directes. Ascendam⁹ ad iudā et
suscitem⁹ eū: et auellam⁹ eū ad
nos: et ponam⁹ regem in me-
dio eius filiū tabrel. Hec dicit
dñs deus. Nō stabit et nō erit
istud. sed caput syrie damasc⁹:
et caput damasci rasiu. Et ad-
huc sexagita et quinq; anni: et de-
suet effraim esse p̄ls: et caput
effrai samaria: et caput sama-
rie filius romelie. Si nō credi-
deritis: nō p̄manebitis. Et ad-
iēcit dñs loqui ad achaz dicens.
Petite vbi signū a dño deo tuo
in pfundū inferni: sicut in regel
sū supra. Et dixit achaz non
petam: et nō temptabo dñm.
Et dixit. Audite ergo domus
dauid. Nūquid parū vobis ē
molestus esse hominibz: q̄a mo-
lesti estis et deo meo. Propter
h̄ dabit dñs ipse vobis signū.
Ecce virgo cōcipiet et pariet fili-
um: et vocabit nomen eius em

manuel. Eunus et mel comedit: et
ut sciat reprobare malū et eli-
gere bonū. Quia anteq̄ sciat
puer reprobare malū et eligere
bonū: delinquet terra quā tu
et testaris a facie duoz regū su-
orū. Adducet dñs sup te et su-
per pplm tuū. et sup domū p̄ris
tui dicens: qui non uenerūt a di-
ibus separaōnis effraim a iu-
da cum rege assyrior. Et in die
illa sibilabit dñs musce que ē
in extremo fluminū eḡpti et a
pi q̄ est in t̄ra assur: et ueniet et
requiescent om̄es in torribus
ualliū et in caueis p̄ciar et
in om̄ibz fructibz et in vniuer-
sis foratibz. In die illa radet
dñs in nouacula oduda i h̄is
qui trans flumen sunt in rege
assyrior caput et p̄os pedū. et
barbam unūsam. Et erit in di-
e illa nutriet homo vaccā boui
et duas oues: et p̄ ubertate lac-
tis comedit butirū. Eunus et mel
mādurabit om̄is homo
qui relictus fuit in medio terre.
Et erit in die illa oīs loc⁹ ubi fu-
erūt mille vines. mille argētes:
et in spinas et in vepres erunt.
Cum sagittis et arcu ingredie-
tur i h̄is vepres et spinas erūt
in vniuersa terra. Et om̄es mon-
tes qui in sarco sarient. non
ueniet illic terror spinar et ve-
p̄ar: et erit in pascuā bouis et

En consultatione pectoris.
 et dixit dñs **VIII**
 ad me. Summe tibi librū gran-
 dem: et scribe in eo stilo hoīs:
 velociter spolia detrahe. cito p̄-
 dare. Et adhibui michi testes fi-
 deles: urīā sacerdotem. et zachā-
 riam filiū barachie. Et accessi
 ad pphetissam: et cōcepit et pe-
 pexit filiū. Et dixit dñs ad me.
 Vota nomē eius. accelera spo-
 lia detrahere. festina p̄dari: quā-
 a antequam sciat puer vocare
 patrem suū et matrem suā: aufer-
 tur fortitudo damasci et spoli-
 a samarie corā rege assyriorū.
 Et adiecit dominus loq̄ ad me
 adhuc dñs. Pro eo q̄ abiit
 ip̄sus iste aquas syloe que va-
 dūt cū silētio. et assumpsit ma-
 gis casim et filiū romēlie: p̄ter
 h̄ ecce adduxit dñs super eos a-
 quas flumīs fortes et mltas:
 regem assyriorū et oīem gloriā
 ei⁹. Et ascendit sup omēs riuos
 eius. et fluat sup universas ri-
 pas eius: et ibit p̄indam iun-
 dans: et trāsiet usq̄ ad collū
 veniet. Et erit extensio alarū ei⁹
 implēs latitudinē sic tunc o m-
 manuel. Cōgregantū ppli et vi-
 cimini: et audite unūse p̄cul ē-
 re. Cōfortantū et vincentū: am-
 gite vos et vincimini: mite cōsi-
 liū et dissipabit: loquimini ver-
 bum et non fiet: quia nobiscū

est. Hic tū ait dñs ad me. Si-
 cut in forū manu reudinit me:
 ne iterū in via ppli hui⁹ dñs.
 Nō dicatis duratō. Dñs cū q̄
 loquit̄ ip̄lo iste cōmunitio ē. Et
 timorē ei⁹ ne timeatis: neq; pa-
 uratis. Dñm exercitū ip̄m sāt-
 nificat: et ip̄e paucorū vester et ip-
 se terror vester et erit vobis in
 sanctificationē: in lapidē autē
 offensionis et in petrā scādali
 duabz domibz israhel: in laqū
 et in ruinā habitantibz ih̄lm.
 Et offendit eis plurimū: et ca-
 dent et cōterentur: et iterentur et
 capiētur. Liga testimoniū sig-
 na legem in discipulis meis: et
 repēdabo dñm qui abscondit
 faciem suam a domo iacob: et
 p̄stolabor eum. Ecce ego et pu-
 eri mei: quos dedit michi domi-
 nus in signū et in portētū isrl:
 a domo exercitū qui habitat
 in monte syon. Et cum dixerint
 ad vos querite a phitonibz et a
 divinis q̄ stident in incantationi-
 bus suis: nūquid non ip̄sus a-
 deo suo requirit visionē pro vi-
 vis ac mortuis: Ad legem ma-
 gis et ad testimoniū. Quā si nō
 dixerint iuxta verbū hoc: non
 erit eis manna lux. Et transi-
 bit p̄ter eam et cōteret et eluriet:
 et cum eluriet trāset: et male-
 dicet regi suo et dñō suo. Et su-
 spiciet sursum et ad frām intu

ebitur: et ecce tribulatio et tene-
bre et dissolutio et angustia et
caligo psequens et non poterit
evolare de angustia sua.

rimo tem **VIII**

Pore alleviata est ira zabolon
et ira neptalim: et novissimo
aggravata est via maris tras
iordanen galilee gentium ipsius
qui ambulabat in tenebris vi-
dit lucem magnam: habitantibus
in regione umbrę mortis. lux
orta ē eis. Multiplicasti gentes:
non magnificasti latinā. Ieta-
buntur corā te sicut qui letan-
tur in messe: sicut exultāt victo-
res capta preda quando dividunt
spolia. Augū enī oneris eius. et
virgam humeri eius et septem
regatoris eius superasti: sicut i
die madrai. Quia omnis vio-
lenta predatio cum tumultu et
vestimentū mietū sanguine sit
in cōbustione: et tibus ignis.
Parvulus enī natus ē nobis:
filius datus ē nobis. Et factus
est principatus sup humerū ei:
et vocabit nomen ei amirabi-
lis. cōsiliarius. deus. fortis. pa-
ter futuri seculi: princeps pacis.
Multiplicabit eius imperiū et
pacis nō erit finis: sup solium
dauid et sup regnū eius: ut cō-
firmet illud et corroboret in iu-
dicio et iustitia a modo et usque
in sempiternū. zelus dñi exercitu-

um facit hoc. Verbum misit do-
min⁹ in iacob: et cecidit in isrl.
Et sciet omnis ipius ephraim et
habitantes samariā in superbia
et magnitudine cordis dicentes.
Iacentes ceciderunt sed quadris
lapidibus edificabimus sicut mo-
ros succiderūt: sed cedros immu-
tabimus. Et elevabit dñs hos-
tes rasim sup eū et unimicos ei⁹
in tumultū vertet: etiam ab ori-
ente et philistinim ab occidente: et
duerabūt isrl toto ore. In om-
nibus hijs non est avertus fu-
ror ei⁹: sed adhuc manus eius
extenta. Et ipius nō ē reclusus
ad pronuntiandum se: et dñi exerci-
tuum non inquietat. Et disper-
det dñs ab isrl caput et caudā:
inturbaat et depravat die una.
Iogeu⁹ et honorabilis ipse ē ca-
put: et propheta docens mēdaciū
ipse est cauda. Et erūt qui beati-
ficant ipsum istū seducētes: et
q̄ beaticantur p̄cipiti. Prop-
ter hoc sup adolecentulis eius
non letabit dñs: et pupillorū
eius et viduas non miserebit.
Quia oīs spocuta est et utquā:
et unūsum os locutū est stulti-
tiam. In omnib; hijs nō ē aver-
sus furor ei⁹: sed adhuc man⁹
eius extenta. Succensa est enī q̄
si ignis impietas: vixit et spi-
nam vorabit. Et succendet in
densitate salus: et cōvoluctur

in superbia sumi. In ira dñi exerci-
tuum turbata ē terra: et erit populus
quasi cetera ignis. Vir scilicet suo non
propter: et delinquet ad dextram et stu-
riet: et comedet ad sinistram et non
saturabitur. Unusquisque carnem
brachii sui vorabit: manasses
ephrain et ephraim manasse:
et simul ipsi contra iudam. In omni-
bus hiis non ē auctus furor ei-
us: sed adhuc man⁹ ei⁹ extēta.

Ubi qui condūt **X**
leges iniquas. et scriben-
tes iniusticiā scripserūt: ut opri-
merent in iudicio pauperes et
viam facerēt caule humilium populi
mei: ut essent vidue preda eorum
et pupillos diriperēt. Quid fa-
ciētis in die visitationis et cala-
mitatis de longe venientis: Ad qu-
ius confugitis auxiliū et ubi de-
relinquentis gloriā vram: ne i-
nveniamini sub vinculo. et cum inf-
fectis cadatis. Super omnibus hiis
non est auctus furor ei⁹: sed ad-
huc man⁹ eius extēta. De as-
sur. Virga furoris mei: et bacu-
lus ipse ē: in manu eius indig-
natio mea. Ad gentem fallacem
mutā sum. et contra populum furo-
ris mei mandabo illi: ut aufer-
rat spolia et diripiat predā: et
ponat illum in conculationem
quasi lucum platearū. Ipse autē non
sit arbitrabur. et cor eius non ita
estimabit: sed ad dicens dñi

cor eius: et ad infirmitatem genti-
um non paucarū. Dicit enim. Nū-
quid non principes mei sicut reges
sunt: Nūquid non ut chartha-
mis sit talānis: et ut arphat sit
emath: Nūquid non ut damas-
cus sit samaria: Quō inveni-
manus mea regna idoli: sic et
simulacra eorum de ihersm et de sa-
maria. Nūquid non sicut feci
samarit et idolis eius: sic faciam
ihersalē et simulacris eius: Et
erit cum impluerit dñs iudicia
opa sua in monte syon et in ihe-
rusalē. visitabo super fructū
magnifici cordis regis assur:
et super gloriā altitudinis oculorū
eorum ei⁹. Dicit enim. In fortitudi-
ne manus mee feci: et in sapiē-
tia mea intellexi. Et abstruli ter-
minos populi. et principes eorum
depredatus sum: et detraxi qua-
si potius in sublimi residētes.
Et inveni quasi nidū manus
meae fortitudinis populi: et sicut
colliguntur ova que derelicta
sunt. sic universam terram ego co-
gregavi: et non fuit qui moue-
ret peninā et aperiret os et gravi-
naret. Nūquid gloriabitur securis
contra sum quod fecit in ea: aut se
altabitur scissa contra eum a quo
creabitur: Quō si eleverit virga co-
tra eleuatē se: et exaltetur ba-
culus qui unius lignū ē. Prop-
ter hoc mittet dñator dñs exerc

rituū in pinguibz eius tenuita-
tem. et subtus gloria eius surre-
la ardebit quasi combustio ig-
nis: et erit lumen isrl in igne et
sanctus eius in flāma: et surre-
dit et deuorabit spina eius et
uipers in die una: et gloria sal-
tus eius et ratiō eius ab ani-
ma usq; ad carnē cōsumet. Et
erit terrore pfugus: et reliquie
lignū saltus eius pte pauidi-
te numerabūt: et puer scribes
eos. Et erit in die illa nō adiu-
residuū isrl. et hī qui fugerūt de
domo iacob nūm sup eo q̄ pe-
cūit eos: sed nūm sup dñm
sāctū isrl. In ueritate reliq̄e cō-
uēnt: reliq̄e iquā iacob ad dñm
forte. Si enī fuit ppls tu⁹ isrl q̄
si arena maris: reliquie cōuē-
tur ex eo. Cōsumans abbrevi-
ata mundabit iusticiā. Cōsum-
mationē enī et abbreviationē
dñs deus exercitiū facit in me-
dio omīs terre. Propt̄ hoc hīc
dicit dñs deus exercitiū. Noli
timere ppls meus habitator
syon ab assur. In uirga enī p-
tutiet te. et baculū suū leuabit
sup te ī uia egip̄i. Adhuc enī
paululū modicūq; et cōsumā-
bitur indignatio. et furor me⁹
sup scelus eorū. Et suscitabit su-
p eū dñs exercitiū flagellū iux-
ta plagā madyā ī p̄tea orbis:
et uirgā suā sup mare: et leua-

bit eam in uia egip̄i. Et erit in
die illa auferet dñs r⁹ de hu-
mero tuo: et iugū eius de col-
lo tuo: et cōputrescet iugū a facie
olci. Veniet in aiōth. transibit
in magrō: apud magnas cō-
mendabit uasa sua. Transiet
rursū: gabet sedes nre. Ob-
stupuit roma: gabaath saul⁹
fugit. hūmī uoce tua filia gal-
lim: accide larā paupula a
natoth. Migeant medemina:
habitatores gabim dfortanū.
Adhuc dies: ut in nob stetur.
Aggrabit manū suā sup mon-
tem sion. et collē iherlm. Et
erit enī dñator dñs exercitiū cō-
finget lagunculā in terrore: et
recessi statura surre dñur et sub-
limes humiliabūt. Et subue-
ntur rōnt nra salus ferro: et

S Libanus nū recessis radice
et egredietur. **XI**
virga de radice isrl. et flos de
radice ei⁹ ascendit: et requiescit
sup eā spiritus dñi. Spiritus sa-
piētie et intellctus. Spiritus cō-
silij et fortitudinis. Spiritus sci-
entie et pietatis: et replebit eum
spiritus timoris dñi. Nō secū-
dū uisionē oculorū iudicabit.
neq; sedm auditū aurū argu-
et. Sed iudicabit ī iusticia pau-
peres: et arguet in equitate p
mansuetis terre. Et prouidet scā
uirga omīs oris sui: et spiritus

labiorum suorum interficiet ipsum. Et
erit iustitia singulorum lumborum ei-
us: et fides cinctus renem eius.
Habitabit lupus cum agno: et
pardus cum hirculo accubabit. Vi-
tulus et leo et quis simul mora-
buntur: et puer paruulus mi-
nabit eos. Vitulus et ursus pas-
centur simul: requiescent cattu-
li eorum. Leo quasi bos comedet
paleas: et delectabitur infans ab
obere super foramina aspidis:
et in caucina reguli qui ablacta-
tus fuit manum suam nectet. Non
timebunt et non occident in uniuerso
monte sancto meo: quia repleta
est terra scientia domini: sicut aque
maris opifera. In die illa radix
iesse que stat in signum per forum. ip-
sique deprecabuntur: et erit sepulchrum
eius gloriosum. Et erit in die illa
adiciat dominus manum suam ad pos-
sidendum residuum populi sui. quod re-
liquit ab assyriis et ab egipto
et ab apharitis et ab ethiopia: et
ab elam et a semamar et ab emath
et ab insulis maris. Et leuabit
signum in nationes: et congrega-
bit profugos israel. Et dispersos
iuda colliget a quatuor plagis
terre: et auferet zelum ephraim:
et hostes iuda peribunt. Ephra-
im non emulabit iudam: et iudas
non pugnabit contra ephraim.
Et volabunt in humeros philis-
tini per mare: simul peribunt

filios orientis. ydumea et moab
preceptum manuum eorum: et filii amon
obediunt reuerentur. Et desolabit do-
minus linguam maris egipti: et
leuabit manum suam super flumen
in fortitudine spiritus sui: et per-
cutiet eum in septem riuibus. ita ut
transcant per eum caluati. Et erit
ma residuo populo meo qui relin-
quitur ab assyriis: sicut fuit isra-
heli in die qua ascendit de terra

III **EGIPTI.**
In die illa. Confitebor ti-
bi domine quoniam iratus es michi: con-
uersus est furor tuus: et consolatus
es me. Ecce deus saluator
meus: fiducialis agam et non
timebo. Quia fortitudo mea et
laus mea dominus: et factus est michi
in salutem. Haurietis aquas in
gaudio de fontibus saluato-
ris: et dicitis in illa die confitemini
domino: et inuocate nomen eius. Flo-
ras facite in populis adinuenio-
nes eius: memento quoniam excel-
sum est nomen eius. Cantate do-
mino quoniam magnific fecit: annun-
tiate hoc in uniuersa terra. Exulta-
te et laudate habitatio syon: quia
magnus in medio tui sanctus

IV
israhel. **III**
mus babilonis: quod uidit
staias filius amos. Super mon-
tem caliginosum leuate signum
exaltate uocem. leuate manum: et
ingrediantur portas dures. Ego

mādauī sādificatōis mēis. et vo-
 caui fortēs mēos ī ira mēa. et
 ultantes ī gloria mēa. Vox
 multitudinis ī mōtib; quasi
 p̄sonarū frequentiū: vox sonitus
 regū gentiū cōgregatarū. Dñs
 exercitū p̄cepit milite belli:
 ueniētib; de terra p̄cul. Et lūmi-
 nate celi dñs et uasa furoris ei⁹:
 ut dissipat oēm iram. Plula-
 te q̄a p̄pe est dies dñi: q̄a uasti-
 tas a dño ueniet. Propter hoc
 omēs manus dissoluēt: et om-
 ne cor hoīs tabesceat et deteretur.
 Tortiones et dolores tenebūt
 q̄si parturiēs dolebūt. Unusq̄
 q; ad p̄ximū suū stupēbit: fa-
 nēs combūst vultus eorū. Et
 re dies dñi uenit crudelis et in-
 dignationis plenus et ire furo-
 risq;: ad ponēdā iram ī solitu-
 dinē et p̄cores ei⁹ conuertendos
 de ea: quī stelle celi et splendor
 rai non expandēt lumen suū.
 Obtenebrat⁹ est sol ī ortu su-
 o: et luna non splendebit ī lu-
 mine suo. Et uisitabo sup oc-
 cūlis mala: et cōtra impios iniq̄-
 tatem eorū. Et quiescere faciam
 supbiā infidelū: et arrogantiā
 fortiū humiliabo. Preciosior
 erit uir auro: et homo mundo
 obrieto. Sup hoc celū turbabo
 et mouebit terra de loco suo: p̄p̄
 indignationē dñi exercitū. et
 propter diem ire furoris eius.

Et erit quasi dānula fugiens et
 quasi auris: et non erit qui con-
 gregat. Unusquisq; ad popu-
 lum suū cōuertetur: et singuli
 ad iram suā fugient. Omēs q̄
 inuentus fuit occidēt: et omnis
 qui superuenerit caderet ī gladio.
 Infantes eorū allidēt ī oculis
 eorū: diripiuntur domus eorū:
 et uxores eorū violabūtur. Ecce
 ego suscitabo sup eos mēdos:
 qui argentū nō querāt nec au-
 rū uelūt: sed sagittis paruulos
 interficiāt. et lactantib; uteris
 non misceantur: et sup filios
 nō parcat oculus eorū. Et erit
 babilō illa ciuitas gloriosa ī
 regnis. mēta ī supbia thal-
 dorū: sicut subuertit dñs sodo-
 mam et gomorrā. Non habi-
 tabit usq; ī finē: et non fūda-
 bitur usq; ad gūanoniē et gene-
 rationē. Nec ponet hī tentoria
 arabs: nec pastores requiescēt
 ibi: sed requiescēt ibi bestie: et re-
 plebūtur domus eorū draconib;.
 Et habitabūt ibi strutiones
 et pilosi saltabūt ibi: et respon-
 debūt ibi ulule ī edib; eius: et
 sicut ī delubris uoluptatis.

Propt̄ est **XIII**
 ut ueniat tempus eius: et
 dies eius nō cōgabūtur. Mi-
 seret̄ cū dñs iacob et eligeret
 adhuc de isrl: et requiescere eos
 faciet sup humū suū. Adūge.

et aduenia ad eos: et adheret
 domui iacob. Et tenebunt eos
 populi: et adducet eos in locum suum.
 Et possidebit eos domus israel
 super terram dominum in seruos et ancillas:
 et erunt capientes eos qui se exprobat:
 et subiciunt reatorem suos.
 Et erit in die illa cum requiem
 dederit tibi deus de labore tuo.
 et a contusione tua. et a seruitute
 dura qua ante seruisti: sumes
 parabolam istam contra regem
 babilonis et dices. Quomodo cessauit
 reator: quoniam tributum: Contemnit
 dominus baculum impiorum. uirgam
 dominum rediit ipsos indignatione.
 plaga insanabili: subicientem in furore
 gentes: persequentem crudeliter.
 Quomodo cessauit et siluit omnis terra:
 gaudio est et exultauit: abiit quod
 letate sunt super te. et rediit libani.
 Sequo dormisti non ascendet
 qui iurabat nos. Infernus super
 te conturbatus est: in occursum
 aduentus tui suscitauit tibi gigantes
 omnes principes terre. Surrexerunt
 de solis suis omnes principes nationum:
 uniuersi responderunt et dixerunt tibi.
 Et tu vulneratus es sicut et nos: non
 sisis effretus es. Detracha est ad inferos
 superbia tua: cecidit cadaver tuum.
 Subter te sterneret cinis. et operimentum tuum erunt uermes.
 Quomodo occidisti de celo lucifer qui

mane orientaris: Contemisti terram
 qui vulnerabas gentes: quod dicebas
 in corde tuo. In celum conscendam.
 super astra dei exaltabo solium meum:
 sedes in monte testamenti. in lateribus
 aquilonis. ascendam super altitudinem
 nubium. sis es altissimo. Veruntamen
 ad infernum detraheris. in profundum
 lacus. Qui te uiderint ad te
 inclinabuntur: et respicient. Numquid
 iste est uir qui conturbauit terram.
 qui contempsit regna: quod posuit orbem
 desertum. et urbes eius destruxit:
 diuites eius non aperuit carcerem.
 Omnes reges gentium uniuersi dormierunt
 in gloria uiri in domo sua. tu autem
 proiechus es de sepulchro tuo quasi
 stipes inuialis: pollutus et obuiolus.
 cum his qui interfecisti sunt gladio:
 et descenderunt usque ad fundamenta
 lacus. Quasi cadaver putridum non
 consortium neque tu es in sculptura.
 Tu cum terram dispdidisti: tu populum
 occidisti. Non uocabit iterum semine
 pessimorum. Preparare filios eius orationi:
 in iniquitate patrum eorum. Non
 consurgent: nec hereditabunt terram
 neque implebunt faciem orbis
 ciuitatum. Et surgam super
 eos dicit dominus exercituum: et per
 dam babilonis nomen et reliquias.
 et germen et progeniem dicit dominus.
 Et ponam eos in possessionem

nam reitū. et in paludes aquarum: et scopabo eam in scopas. dicit dñs exercitū. Irauit dñs exercitū dicens. Si nō ut putavi ita erit. et quō mīute tractam sic eueniet: ut contrā assiriū in terra mea. et in mōtibz meis cōculcem eū: et auferatur ab eis iugum ei⁹: et onus illius ab humero eorū tollatur. Hoc cōsilium qđ cogitavi super omnē terram: et hęc ē manus re-tenta sup̄ uniuersas gentes. Dominus exercitū decreuit: et nō poterit infirmare. Et man⁹ ei⁹ re-tenta: et quis auertit eam: In anno quo mortuus est rex ar-bas factū ē on⁹ istud. Ne letetis philistei om̄is tui: quā cōminuta ē uirga percussoris tui. De radice tui colubri egredietur regulus: et semē ei⁹ absorbet volucrem. Et pascunt primogenita pauperū. et pauperes fiducia-liter requiescūt: et mittere faciā infame radicē tuā: et reliquias tuas mittere faciā. Ulula porta. clama ciuitas: p̄strata est philistei om̄is. Ab aquilone tui fumus ueniet: et nō est qui effugiat agnē ei⁹. Et qđ respōdebitur nūciis gentis: Quia dñs fundauit syon: et in ip̄a sp̄ra bunt pauperes ppli ei⁹. **XV**

Omus moab. Quia nocte uastata ē ar. moab con-

tinuit: quia nocte uastatus est murus. moab cōtinuit. Ascendit dom⁹ dybon. ad excelsa in planctū: sup̄ nabo. et sup̄ neta. moab ululabit. In cun-ctis caputibz eius calumniū: om̄is barba radetur. In cun-ctis eius accincti sunt sacco: sup̄ rēda rius et in plateis eius om̄is ululans descendit in fletū. Clamauit efefon. et deale: usq; iasa audita ē uox eorū. Sup̄ hoc rep̄dit moab ululabūt: anima eius ululabit sibi. Cor meū ad moab clamabit: pedes ei⁹ ad legor uiculā cōsternātem. Per ascensum tui luidi fletus ascen-dit: et in via oronari clamorē cōtentionis leuabūt. Aque tui nemini desere erūt: quia aruit herba. defecit germen: uicor om̄is interit. Scdm̄ magnitudinem opis. et uisitatio eorū. Ad turre-tem salitū duxerunt eos: quomā circuibit clamor terminū moab. Usq; ad gallim ululat⁹ ei⁹. et usq; ad puteū helam cla-mor ei⁹: qđ aque dybon reple-te sunt sanguine. Penā tui sup̄ dybon adducamēta hīs qđ fuge-runt de moab leonē: et reliquias terre. **XVI**

Mitte agnē dominatōrē fē: de petra deserti ad montē fili syon. Et erit sicut avis fugi-tus. et pulli de nido auolantes:

Et erunt filie moab in transitu
armon. In consiliu. roge doliu:
pone quasi nocte umbrā tuā
in meridie. Absconde fugientes:
et vagos ne prodas. Habita
bunt apud te profugi mei. Mo
ab esto latibulu rois a facie va
statoris. Finitus ē cū pulvis:
consumatus est miser: defecit qui
contulabat iram. Et parabit
in miseria solui: et sedebit sup
rum in ueritate in tabernaculo
dauid: iudicans et querēs iudi
cium. et ordinet reddēs qd ius
tum ē. Audiuim⁹ supbia mo
ab: supbus est ualde. Supbia
eius et arrogancia ei⁹ et indig
natio ei⁹. plusq; fortitudo ei⁹.
Dirco ululabit moab: et mo
ab uniusus ululabit. Hns qui
letatur sup muro roci lateris
loquunt plagas suas: qm sū
urbana et non deserta sunt. Et
vinea sabama. dñm gentiū reci
derūt. Flagella eius usq; ad iaz
er puerūt. et cauerūt i deserto:
propagines eius relide sunt.
transierūt mare. Sup hoc plo
rabo in fletu iazer vineā. laba
ma. Inebriabo te lacrima mea
et non et eleale: qm sup vineā
mā tuā et sup messe tuā por
clamāuū ictu. Et auferet leti
cia et exultatio de carnulo: et in
vitis non exultabit neq; iubi
labit. Vinu i cortulaci nō cal

labit qui calcare confluxerat:
vnde calcantiū abstuli. Sup h
uener me⁹ ad moab quasi ci
thara sonabit: et viscera mea
ad murū roci lateris. Et erit cū
apparuerit qd laborauit mo
ab sup excelsis suis. ingredit⁹
ad sancta sua ut obsideret: et nō
ualebit. Hoc verbū qd locutus
est dñs ad moab erit: et nūc
locut⁹ ē dñs. In trib⁹ annis qsi
anni mercenarij. auferet glia
moab sup omi ipso multo: et
relinquetur in eo sicut racem⁹
paru⁹ et modicus. nequaquā
multus.

XVII

Damus damasci. Ecce damas
cus desinet esse ciuitas: et erit si
cut arcu⁹ lapidū in ruina. De
relicte ciuitates arore gregibus
erūt: et requiescent ibi. et nō erit
qui tereceat. Et cessabit adiu
torū ab ephraim. et regnū a da
masco: et reliq; sicut sicut glia
filiorū isrl erūt. Dicit dñs exerci
tuum. Et erit in die illa arcu
abitur glia iacob. et pinguet
tates eius marcescent: et erit
sicut congregas in messe qd resti
terit: et brachiū ei⁹ spicas leget.
Et erit sicut querēs spicas i val
le raphaim: et relinquet in eo
sicut racem⁹: et sicut excussio o
lee. duas uel triū olivas i sum
mitate rami. sicut quatuor aue
qinq. In racuminib⁹ eius sicut

tus eius: dicit dñs dñs isrl. In die illa inclinabit homo ad factorem suum. et oculi ei⁹ ad sanctum israhel respicient: et non inclinabit ad altaria que fecerunt manus eius. et que opera ei sunt digna ei⁹: nō respiciet lucos et delubra. In die illa erunt civitates fortitudinis ei⁹ derelictae. sicut aratra et segetes q̄ derelictae sunt a facie filiorum isrl: et erit deserta. quia oblita es dei saluatoris tui: et fortis adiutoris tui non es recordata. Propterea plantabis plantationē infidelē: et germen alienū seminabis. In die plantationis tue labrusca: et mane semē tuū florebit. Ab lata ē messis in die hereditatis: et dolebit graviter. De multitudine ipsorum multorum ut multitudo maris sonantis: et tumult⁹ turbarum sicut sonitus aquarum multarum. Bonabunt ipsi sicut sonitus aquarum inundantium: et increpabit eū et fugiet procul: et rapietur sicut pulvis montium a facie venti: et sicut turbo corā tempestate. In tempe vespere. et ecce turbatio: in matutinis. et nō subsistet. Hec ē pars eorum qui vastaverunt nos: et sorde diripiendum nos. **XVIII**

In terreymbalo alarū q̄ ē trans flumina ethiopie: que mittit in mari legatos: et i

vasis papiri sup aquas. Et angeli veloces ad gentē cōvulsā et dilaceratā: ad ipsam terribilē post quē nō est alius. gentem expectantem et cōsultatā: tu⁹ diripuerunt flumina frām eius. Quē habitatores orbis q̄ morantur in terra. cum elevatū fuit signū in montib; videbunt: et clamorē tuū audient: q̄a h̄ dicit dñs ad me. Quiesca et cōsiderabo in loco meo: sicut meridiana lux clara ē: et sicut nubes rosis in die messis. Ante messē cū confessorib; et imatura perfectis geminabit: et p̄cedent ramusculi eius falciib;: et que derelicta fuerūt abscondent. recutietur. et relinquent simul aures montium et bestis fere: et stant perpetua erūt sup eū volucres. et oēs bestie fere sup illū hiemabunt. In sempe illo defecit munus dñi exercituum a populo dimisso et dilacerato: a populo terribili post quē non fuit alius: a gente expectante. expectante et cōsultatā: tu⁹ diripuerunt flumina frām eius: ad locū nostrū dñi exercituum nostrū

Orem syon. **XVIII**
nus egypti. Ecce dñs ascendet sup nubem leuem et ingreditur egyptū: et commovebunt simulacra egypti a facie ei⁹: et cor egypti labile erit in medio ei⁹. Et cōvertent facia egyptios ad

uersus egiptios: et pugnabit
uir contra fratrem suum. et uir contra
amicum suum: nuncius aduersus nui
latum. regnum aduersus regnum: et
dirumpetur spiritus egipti in uiscer
ibus eius. et consilium eius precipita
bo: et interrogabunt similitudinem su
am. et diuinos suos. et phitones.
et ariolos: et tradam egiptum in
manu domini crudeli: et rex for
tis dominabitur eis. ait dominus exer
cituum. Et auersetur aqua de mari et
fluvius desolabitur atque siccabi
tur: et deficiant flumina: attenu
abuntur et siccabuntur cum aggre
ri. Calamus et iuncus marces
cet: nudabitur alueus cuius a fon
te suo. Et omnis semina in rigua
siccabit: arecet et non erit. Et
miserunt piscatores: et lugebunt
omnes nectentes in flumen ha
mum: et repandentes rete super faci
em aque marcescet. Confunden
tur qui operabantur hamum: peden
tes et regentes subtilia. Et erit
irrigua non flaccida: omnes qui
faciebant lacunas ad capiendum
piscem. Multi principes thane
os: sapientes consilium pharaon
dederunt consilium insipientis. Quia
dixit pharaoni filius sapien
tium ego: filius regum antiquorum.
Obi nunc sunt sapientes tui: An
nuntiarent tibi et indicent quod cogi
tauerit dominus exercituum super egip
tum. Multi facti sunt principes

thanos. emarcuerunt principes
memphicos: decerpunt egiptum:
angulum ipsorum ei. Dominus mis
it in medio eius spiritum uertigi
nis: et errare fecerunt egiptum in
omni opere suo: sicut errat ebrius
et vomens. Et non erit egipto opus
quod faciat: caput et caudam iur
uante et retinente. In die illa erit
egiptus quasi mulieres: et stuprebunt
et timebunt a facie commotionis
manus domini exercituum. quia ipse
mouebit super eam: et erit terra
iuda egipto in festum eam. Om
nis qui illius fuit recordatus. pa
uerit a facie consilii domini exercitu
um. quod ipse cogitauit super eam.
In die illa erunt quique ciuitates in
terra egipti loquentes lingua
thanaan: et iurantes per dominum ex
ercituum. Quia solis uocabitur
ona. In die illa erit altare domini in
medio egipti: et simul iuxta ter
minum eius domus: et erit in signum
et in testimonium domini exercituum in
terra egipti. Clamabunt cum ad
dominum a facie tribulationis: et mi
seris saluatorem et propugnato
rem qui liberet eos. Et cognos
cet dominus ab egipto. et cognoscent
egipti dominum in die illa: et colent
eum in hostijs et in muntribus
et uota ponent domino et soluent.
Et prouidet dominus egiptum plagam et
sanabit eam: et reuertentur ad dominum
et placabit eis: et sanabit eos.

In die illa erit via de egipto in
assirios: et mirabitur assirius egip-
tum. et egipcius in assirios: et
secutentur egipcius assirijs. In die
illa erit israhel terra egiptus et
assirio benedictio in medio ter-
re: cui benedixit dñs ceterum
dicens. Benedictus ppus meus
egipti: et opus manuum meas
assirijs: hereditas aut mea isrl.

In anno quo in-
gressus est dathan in azotum. cum
misisset eum sargon rex assiri-
orum et pugnasset contra azotum et
repisset eam: in tempore illo locutus
est dñs in manu israhel filij amos
dicens. Dade et solue saccum de
lumbis tuis: et calciamenta tua
de pedibus tuis. Et fecit sic: natus
nudus et discalciatus. Et dixit
dñs. Sicut ambulavit scruus
meus israhel nudus et discalci-
atus. triu annos signum et por-
tentum erit sup egiptum et sup ethi-
opiā: sic mirabitur rex assiriorum
captiuitatem egipti. et transmi-
grationem ethiopie. nunciet et se-
nem. nudam et discalciatam disco-
pulis natibus ignominiam egip-
ti. Et timebunt et confundentur ab
ethiopia spe sua: et ab egipto
gloria sua. Et dicit habitator
insule huius in die illa. Hec time-
reat spes nostra. ad quos confugi-
m⁹ in auxilium: ut liberaret nos
a facie regis assiriorum: Et quomodo

refugeret poterim⁹ nos. **XXI**

Omus deserti maris. Sicut
turbinis ab afflicto uen-
unt. de deserto uenit: de terra hor-
ribili visio dura nuntiata est.
michi. Qui incredulus est. infide-
liter agit: et qui de populator
est uastat. Ascendit clamor et obli-
de mede: omnem gemitum eius
cessare feci. Propterea repleti
sunt lumbi mei dolore: angus-
tia possedit me. sicut angustia
parturientis. Corui non audire:
conurbatus sum cum uideretur. Enar-
ruit cor meum: tenebre superfecer-
unt me. Babilon dilecta mea.
posita est michi in umbraculum.
Pone mensam: contemplantur in
specula. Comedentes et bibentes.
Iurgite pateres. accipite duplum:
hec cum dixit michi dñs. Dade
et pone speculatore: et quicum-
que uiderit annunciet. Et uidit cur-
rum duorum equorum. ascensorem
asini et ascensorem cameli: et co-
templatus est diligenter multo
intuitu. Et clamauit leo. Super
speculam dñi ego sum stans uigi-
te per diem: et super custodiam
meam ego sum stans totis noc-
tibus. Ecce iste uenit ascensor uir-
bigis equorum. Et respondit et dixit.
Ecce cecidit cecidit babilon: et omnia
sculptra domus eius contrita sunt
in terram. Tristitia mea et filia a-
rce mee: que audiui a dño rex:

rituū deo isrl annūciavi vobis.
 Deus duma. Ad me clamat
 te sir. Custos qd de nocte: cus-
 tos qd de nocte: Dixit custos.
 Venit mane et nox. Si quis
 querit: convertamur. Unus
 in arabia. In salu ad vesperā
 dormitis: in senis dodanum.
 Quercus ligni ferre aquam:
 q̄ habitans itam austri. nū pa-
 nib; occurrere fugientū. A facie
 nū gladios fugiet. a facie gla-
 dii minuetis: a facie arcus re-
 tū. a facie grauis plij: qm̄ h̄
 dixit dñs ad me. Adhuc i uno
 anno quasi in anno mercena-
 ri. et auferet oīs gl̄a cedar: et
 reliq̄e numeri sagittariorū for-
 nū de filiis cedar imminetur. Do-
 minus nū deus isrl locutus ē.

Quus vallis **AXII**
 visionis. Quid nam ubi
 q̄ est quia ascendisti: Et tu om-
 nis itera amoris plena: orb̄
 frequens. ciuitas exultans. In-
 terfecti tui nō interfecti gladio:
 nec mortui tui mortui i bello.
 Lunch principes tui fugerūt sil:
 dures ligati sunt. Quies q̄ in-
 uēti sunt omni sunt pariter: p-
 nū fugerūt. Propterea dixi. re-
 cedite a me: amare flebo. Noli-
 te iūbere. ut cōsolentū me sup
 vastitate filie populi mei. Die
 tū interfectionis et cōsultatio-
 nis. et fletuū dño deo exercitū

in valle visionis. Scruas mu-
 rum et magnificus sup mōtē.
 Et clam sumpsit pharetram:
 curre hōis equis. et parietem
 nudabit dipcus. Et tūc electe
 valles tue plene quadrigarū:
 et equites ponēt sedes suas in
 porta: et reuelabit optimū
 iud. Et videbimus in die illa ar-
 mamentariū domus salus: et
 scissuras muris dāuid vide-
 bimus: q̄a multiplicatae sunt. Et
 congregabis aquas piscine infe-
 rioris: et domus iherlm nume-
 rabis: et destruxisti domus ad
 numēdū murū. Et laui fessis
 inter duos muros. et aquā pis-
 cine vteris: et non suspēdis
 ad eū q̄ fecerat eū: et opatore ei⁹
 de longe non vidisti. Et voca-
 bit dñs deus exercitū in die il-
 la ad fletum. et ad planctū. ad
 caluitiū. et ad iugulū sacci: et
 ecce gaudū et leticia. occidere
 vitulos. et iugulare arietes: co-
 medere carnes et bibere vinū.
 Comedam⁹ et bibam⁹: tras ei
 moriemur. Et reuelata est vox
 i aurib; meis dñi exercitū. Si
 dimittet iniquitas hęc vobis. do-
 nec moriamur: dixit dñs deus ex-
 eritū. Hęc dixit dñs deus exer-
 citū. Vade ingredi ad eum
 qui habitat i tabernaculo. ad
 lobnam p̄positū templi: et di-
 ces ad eum. Quid tu hic. aut q̄

si quis hic: Quia cecidisti tibi si
sepulcrum: cecidisti in excelsis me-
moria: diligens impetra taber-
naculum tibi. Ecce dominus asporta-
ri te faciet. sicut asportat gal-
lus gallinacius: et quasi amic-
tum sit subleuabit te. Coronas
coronabit te tribulatione: quasi
pilam mittet te in scam latam
et spanosam. Non morieris: et
ibi erit virtus glorie tue igno-
rancia domus domini tui. Expellam
te de statione tua: et de ministeri-
o tuo deponam te. Et eris in die illa.
Vocabo seruum meum eliabim fi-
lium helchie. et induam illum tunica
tua: et sigillo tuo confortabo eum.
et potestatem tuam dabo in manu
eius: et erit quasi pater habitan-
tibus iherusalem et domui iuda. Et da-
bo clauem domus david super
humertum eius: et aperiet et non
erit qui claudat: et claudet et non
erit qui aperiat. Et figam illum
parillum in loco fidei: et erit in so-
lū glorie domui patris sui: et sus-
penderit super eum omnem gloriam do-
mus patris eius. Vases diuersa
genera. omne vas parvulum. a
vasis tractat. usque ad omne
vas musicorum. in die illa dicit do-
minus exercituum. auferet paril-
lus qui fixus fuit in loco fidei:
et frangetur et caderet. et peribit
quod pependerit in eo: quia dominus
locutus est.

XXIII

Omus tyri. Plulate naues
maris. quia vastata est do-
mus vnde venire consueverant:
de fratribus. reuelatum est eis. Ta-
ce qui habitans in insula: ne-
gociario sydonis. Transierunt
mare repleuerunt te in aquis mi-
ris. Semen nili fluminis fruges ri-
us: et facta est negociatio gen-
tium. Exuberet sydon. Sic enim
mare et fortitudo maris dices.
Non parturivi et non peperivi. et
non nutruvi iuvenes: nec ad in-
teritum produxi virgines. Cum
auditum fuit in egipto: dolebunt
cum audierint de ereto. Transiit ma-
ria: plulate qui habitans in in-
sula. Numquid non hec vestra est quae
gloriabatur a diebus pristinis in
antiquitate sua: Duxit eam pe-
des sui longe ad peregrinandum.
Quis cogitavit hoc super eretum.
quodam coronatum: Cum negoti-
atores principes: instructores et
idiotae. Dominus exercituum cogita-
uit hoc. ut detraheret superbiam
omnis glorie: et ad ignominiam
deduceret universos inducos terre.
Et cunctam terram tuam quasi flumen
filia maris: non est singulum ultra
tibi. Manu suam extendit super
mare: conturbavit regna. Dominus
mandavit aduersus chanaan.
ut deterreret fortes eius. Et dixit.
Non adiuves ultra ut glorietis.
calumniam sustinens virgo filia

sydonis. In cethim resurgens
transiet: ibi quoque non erit re-
quies tibi. Ecce ita chaldeus ta-
lis populus non fuit: assur fuda-
vit eam. In captivitate tradux-
erunt robustos eius: suffoderunt
domus eius: posuerunt eam in ru-
inam. Plulavit naues maris:
quia devastata est fortitudo ves-
tra. Et erit in die illa. in obli-
vione eris o syre septuaginta an-
nis. sicut dies regis viii. Post
septuaginta autem annos. erit syro
quali ceterum meretricis. Sume
tibi citharam: circue civitatem me-
retrix oblivioni tradita. Sicut
cane: frequenter canticum: ut me-
moriam tuam sit. Et erit post septu-
aginta annos visitabit dominus sy-
rum. et reducet eam ad intercedes
suas: et rursus fornicabitur cum
universis regibus terre super faciem terre:
et erunt negotiationes eius et inter-
cedes eius sanctificatione domini. Non
adventur neque reponentur: quia hiis
qui habitaverunt coram domino erit
negotatio eius: ut manducent
in saturitate. et vestiantur usque
ad vetustatem. **XXIII**

Ecce dominus dissipabit sciam et
nudabit eam: et affliget fa-
ciem eius: et disperget habitato-
res eius. Et erit sicut populus sicut sa-
cedos: et sicut servus sicut dominus eius:
et sicut ancilla sicut domina eius.
Sicut mens sicut ille qui vendit:

sicut venecator sicut is qui munus
um accipit: sicut qui repetit. sicut
qui det. Dissipatione dissipabi-
bitur terra: et dirptione prodabitur.
Dominus enim locutus est verbum hoc.
Fuerit et defluxit terra et infirmata
est: defluxit orbis. et infirmata
est altitudo populi terre: et terra inter-
fecta est ab habitatoribus suis:
quia transgressi sunt leges: mu-
tauerunt ius: dissipaverunt fedus
sempiternum. Propter hoc ma-
ledictio vocabitur terram. et pecca-
bunt habitatores eius: adeoque
insanient cultores eius: et relin-
quent homines pauci. Fuit unde-
cima: infirmata est vinas: ingenu-
erunt omnes qui letabantur corde.
Cessavit gaudium tympanorum: qui-
tuit sonitus letantium: contuit
dulcedo cithare. Cum cantico
non bibent vinum: amara sit po-
tio bibentibus illa. Attrita est civi-
tas vanitatis: clausa est omnis
domus nullo introitu. Clamor
erit super vinum in plateis: deserta
est omnis letitia: translatum est gau-
dium terre. Felix est in urbe soli-
tudo: et calamitas opprimet por-
tas: quia hec erit in medio terre
in medio populi. Quomodo speraverit
olive que remanserunt recutiantur
se oleo: et caccum cum fuit fuit
ta undecima. Hiis levabunt vocem
suam atque laudabunt: cum glorifica-
tus fuerit dominus hymniis de mari.

Propter hoc in doctrinis glo-
rificate dominum: in insulis ma-
ris nomen domini dei israel. **A** finibus
terre laudes audivimus: gloriam nu-
sti. Et dicit. Secretum meum michi:
secretum meum michi. De michi.
Pruvaricantes pruaricati sunt:
et pruaricatione suisgressores pre-
uaricati sunt. Formido et fovea.
et laqueus super te qui habitator es f-
et. Et erit qui fugerit a voce formi-
dinis ceciderit in foveam: et qui se expli-
cauerit de fovea ceciderit in laqueum.
quia catharacte de excelsis a-
perite sunt. et deviciunt fundamenta
terre. **C**ontritione contringetur ter-
ra: contritione contrahetur terra. **C**on-
mutione commovetur terra: agi-
tatione agitabitur terra sicut ebri-
us: et auferretur quasi tabernacu-
lum unum noctis. Et gravabitur
tam iniquitas sua: et corruet
et non adinet ne resurgat. Et
erit in die illa. visitabit domi-
nus super miliciam ethiopi in excel-
so: et super reges terre qui sunt su-
per terram. Et congregabuntur in co-
gregatione unius fascis in la-
queum: et clauduntur ibi in carcere: et
post multos dies visitabuntur.
Et cubile fecit luna. et confudit
sol. cum regnauerit dominus exercitu-
um in monte syon et in iherusalem: et
in conspectu senum suorum fuit glo-

rificatus.

XXV

domine deus meus es tu et

exaltabo te: confitebor nomi-
ni tuo. quoniam fecisti mirabilia:
cognitiones antiquas fidelis
anime. Quia posuisti civitatem
in tumultum. urbem fortem in rui-
nam: domum alienorum ut non sit
civitas: et in sempiternum non edi-
ficetur. Super hi laudabit te po-
pulus fortis: civitas gentium ro-
bustas timebit te. Quia factus
es fortitudo pauperis: fortitudo
regum in tribulatione sua: spes
a turbine. umbraculum ab aestu.
Spiritus enim robustorum. quasi
turbo impellens parietem: sicut et-
rum in situ tumultum alienorum hu-
miliabis: et quasi calor sub nube
torrere. propugnaculum fortium marces-
cere facies. Et faciet dominus secretum
omnibus: populo in morte hi. qui
vnum pinguium: divinum vindemur.
communi pinguium medullator:
vindemur desecare. Et precipita-
bit in morte isto faciem vinculi
colligati super omnes populos: et re-
lam quam ordinis est super omnes
nationes. precipitabit mortem in
sempiternum. Et auferet dominus de-
lactum ab omni facie: et obpro-
brium populi sui auferet de vinula ter-
ra: quia dominus locutus est. Et di-
cet in die illa. Ecce deus noster ista:
exspectabimus eum: et salvabit
nos. **N**unc dominus: sustinimus cum.
Et exultabimus et letabimur in
salutari eius: quia requisivit

man⁹ dñi in mōte isto: et tritu-
rabit moab sū eo. sicut cecidit
palce ī plaustro. Et ceciderit ma-
nus suas sū eo. sicut cecidit
natans ad natandū: et humi-
liabit gloriā ei⁹ cum allusione
manuū eius. Et munitēta sū-
limū muros tuos concidit: et
humiliabūtur et detrahētur in
scām usq; ad puluerē. **XXVI**

In die illa cātabit canticū istud
in scā iuda. Urbs formidinis
nrē syon: saluator ponetur in
ea murus et ante murale. Ape-
rite portas: et ingrediat gens
iusta. Custodietis ueritatē. De-
tus terror abiit: seruabis pacē:
pacē. qā nūc sperauim⁹. Spe-
rauitis in dño in seculis æternis:
in dño deo forti in perpetuum.
Quia inuertuabit habitātes ī
recesso: ciuitatē sublimē humi-
liabit. Humiliabit eā usq; ad
scā. Detrahet eā usq; ad pulue-
rē. Locutauit eā pēs: pēs pau-
peris: gressus egenorū. Semita
iusti recta est: rectis callis iusti
ad ambulādū. Et in semita iu-
dicioꝝ tuorū dñe sustinim⁹ te:
nomē tuū et memoriale tuū in
desiderio aīe. Aīa mea desiderauit
te in nocte: sed et spiritus me-
us in p̄cordiis meis: de mane ui-
gilabo ad te. Cum feceris iudi-
cia tua in scā: iusticiā discēt ha-
bitatores orbis. Abscēdamur

impio. et nō discēt iusticiā: in
scā sanctos iniqua gessit: et nō
videbit gloriā dñi. Dñe exaltet
manus tua et non uideāt: uide-
ant et cōfūdātur zelātes ppli: et
ignis hostes tuos deuoret. Do-
mine dabis pacē nobis: omnia
etū opa nrā opamur te nobis.
Dñe de⁹ noster possideāt nos
dñi absq; te: tantū in te recordē-
mur noīs tuī. Moriētes nō ui-
uant: gigātes non resurgant.
Propterea uisitasti et cōtrunxi-
stis eos: et pdidisti oēm memoriā
eorū. Indulxisti gēti dñe. indul-
xisti genti: nunqd glorificauis-
te: Elongasti omēs finios tē-
re. Dñe in angustia requisierūt
te: in tribulatione murmuris
doctrina tua eis. Sicut que cō-
cepit cū appropinquauit ad p-
nīm. dolēs clamat in dolorib;
suis: sic facti sum⁹. A facie tu-
a dñe cōcepim⁹ et qñi paruerim⁹
et peperim⁹ spiritū salutis:
iusticiā non fecim⁹ in scā: ideo
non ceciderūt habitatores tē.
Dñe mortui tui: interfecti mei
resurgēt. Exprophētāum et lau-
date qui habitatis in puluere:
qā ros lucis ros tuus. et frangi-
gātem detrahes in ruinam.
Dade p̄p̄lus meus intra ī cubi-
cula tua. claudē ostia tua sup-
te: abscondere modicū ad mo-
mentū. donec p̄transcat indig-

natio. Ecce enim dominus egredietur
de loco suo. ut visitet iniquitate
habitatoris terre contra eum: et reue-
labit terra sanguinem suum. et non
operiet ultra interfectos suos.
In die illa visitabit **XXVII**

dominus in gladio suo. duro et gra-
di forti. super leuacham serpentem
vertem. et super leuachan serpē-
tem tortuosum: et occidet eum
qui in mari est. In die illa vine-
a meti cantabit ei. Ego dominus qui
seruo eam: repete. peruenabo ei.
ne forte visitet contra eam. No-
te et die seruo eam: indignatio
non est michi. Quis dabit me spi-
ritum et depre in prelio: Gradia-
ar super eam. succidam eam parit:
an potius reuertit fortitudinem
meam: faciet pacem michi: faciet
pacem michi. Qui ingreditur
improbi ad iacob. florebit et ge-
minabit israel: et implebunt sancti
orbis semine. Nunquid iuxta
plagam percutientis se percussit eum.
Aut sicut occidit interfectos ei-
us sic occisus est: in mensura con-
tra mensuram eum abiecit fuit
iudicabis eam: medicata est in
spiritu suo duro per diem et noctem.
Occidit super hi dimittet iniquitas
domui iacob: et iste omnis fructus.
ut auferat peccatum eius. Cum
posuerit omnes lapides altaris
sicut lapides cinctis allisos: non
stabit luna et detubra. Quas

enim munita desolata erit: spica-
ola relinquetur et dimittetur quasi
desertum. Ibi pascetur vitulus
et ibi accubabit: et consumet su-
mitates eius. In sinceritate mellis
illius conterent mulieres. vni-
tes et dolentes ea. Non est enim po-
pulus sapiens: propterea non in-
scribitur eius qui fecit eum. et qui
formauit eum. non pariet ei. Et
erit in die illa. percutiet dominus ab
aluro fluminis usque ad torrentem
egypti: et vos congregabi-
mini unus et unus filii israel. Et
erit in die illa. claudet in turba
magna: et venient qui perditioni fue-
rant de terra assiriorum et qui ceciderant
de terra egypti: et adorabunt dominum
in monte sancto in iherusalem. **XXVIII**

Uerit corone superbie. et thrys-
sophraim. et flos decidens.
glorie exultationis eius qui erat
in vertice vallis pinguis et
cantes a vino. Ecce validus et
fortis dominus. sicut impetus gra-
dinis turbo confringens: sicut
impetus aquarum multarum inun-
dantium: et amissarium super terram
spaciosam. Pedibus conculcabit
corona superbie thymorum ephraim:
et erit flos decidens glorie exul-
tationis eius. qui est super verticem
vallis pinguium. quasi campana
vni ante maturitatem autumnii.
Quia cum aspexerit videns. statim
ut manu tenuerit deuorabit il-

lud. In die illa sit dñs exercitu-
um corona glorie. et scriptum re-
ultationis residuo populi sui.
et spiritus iudicii sedens super
iudiciū: et fortitudo reuocantib;
de bello ad portā. Vtū hū q̄
pre vino nesciūt: et pre ebrie-
tate errauerunt. Sacerdotes et
prophete nesciūt pre ebrie-
tate. absorti sunt a vino: errau-
erūt in ebrietate. nesciūt viden-
tem. ignorantē iudiciū. Omnes
enī mensē replete sunt vomitu
sordiuq;: ita ut non esset ultra
loc⁹. Quē docebit sciā: et quē
intelligere faciet auditū: Ablac-
tat⁹ ē a lacte. auuls⁹ ab uberi-
b; q̄a mādā remādā. mādā re-
mādā: expecta reexpecta. expec-
ta reexpecta: modicu ibi. modicu
ibi. In loq̄la cū labi; et lingua
altera loq̄tur ad pplm istū. cui
dixit. Hec ē requies mea. refici-
te lassum: et hoc est meū refrige-
riū. et noluerūt audire. Et erit
eis verbū dñi. mādā remādā.
mādā remādā: expecta reexpecta.
expecta reexpecta: modicum
ibi. modicu ibi: ut vadāt et ca-
dant retrosum. et cōstrātur et
illaqueant et capiātur. Prop-
ter hoc audite verbū dñi viri il-
lusores: qm dominauit sup po-
pulū meū qui ē in iherlm. Dix-
istis enī. Percussim⁹ fedus cū
morte: et cum inferno fecimus

pacū. Flagellū inmundans cū
transierit nō veniet sup nos: q̄a
posuimus mēdaciū spem nos-
trā. et mendacio p̄dī sumus.
Aditō h̄c dicit dñs dñs. Ecce
ergo mittā in fundamētis syon
lapidē. lapidē probatū. agu-
larem. p̄ciosum. in fūdamēto
fundatū. Qui crediderit nō fel-
ciet. Et ponā iudiciū in pōde-
re: et mēsurā in mensura. Et
subuertet grāda spem mēdaci
et p̄dionē aque inundabūt:
et delebitur fedus v̄rū cū mor-
te: et pacū v̄rū cū inferno nō
stabit. Flagellū inmundans cū
transierit. erit ei in oculando
oculū. Quandoq; p̄transierit
tollet v̄s. qui mane diluculo
p̄transiuit i die et in nocte: et tū-
nūmodo sola v̄xatio intellectū
dabit auditū. Lo angustatū ē
enī stratum. ita ut alē decidat:
et palliū breue utriq; op̄eire
nō potest. Sicut enī in monte
diuisionū stabit dñs sic in val-
le que est in gabaon irascetur:
ut faciāt op⁹ suū. alienū op⁹
ei⁹: ut op̄et op⁹ suū. p̄regriū
est opus eius ab eo. Et nūc no-
lite illudere: ne forte cōstrangāt
vincula v̄ra. Cōsummationē
enī et abbreviationē audiuit a
dño deo exercitū sup vniūā
fram. Aurib; p̄cipite et audite
votem m̄ā: attendite et audite

eloquiū meū. Nūquid tota die
arabit arans. ut seriat: planti-
det. et faciet humū suū. Nōne-
tum adaequauerit faciē eius se-
ret gich. et cūminū sparget: et
nō ponet triticū per ordinem et
hordum. et milū. et viciā in fi-
nibus suis. Et erudit illū in iu-
dicio de⁹ suus docebit illū. Nō
enī in sceris triturabit gich. nec
rota plaustrī sup cūminū arcu-
ret: sed in virga excutietur gich.
et cūminū in baculo: pams au-
tem comminetur. Orem nō in p-
petuū triturās triturabit illū:
neq; uocabit eū rota plaustrī:
nec i uiglis suis comminet eū.
Et si a dñs deo exercitū cūnt.
ut mirabilia fa⁹ et cōsilū et mag-
nificaret iusticiā. De hariel. ha-
riel ciuitas quā expugnauit da-

Additus **XXIX** uid-
est annus ad annū. solē-
nitates euoluū sūt: circūualla-
bo ariel. et erit tristis et merēs:
et erit michi q̄si ariel. Et arcūda-
bo quasi spērā in circuitu tuo.
et iaciā cōtra te aggerem: et mu-
nimēta ponā in obsidionē tu-
am. Humiliaberis. de tēa loq-
ris: et de humo audiet eloquiū
tuū. Et erit quasi phronis de tē-
ra vox tua: et de humo eloquiū
mū tuū mulstabit. Et erit sicut
puluis tenuis multitudo uenti-
lantiū te: et sicut fauilla ptean-

tiens multitudo eorū qui cōtra
te pualuerūt. Et erit rep̄te con-
fessum a dñs exercitū. uisnabit
in conuicio et cōmouone tē: et
uoce magna turbūis et tempest-
tatis et flānt ignis deuorāns.
Et erit sicut sōmū uisionis noc-
turne. multitudo omnīū gēcū
quī dimicauerūt cōtra ariel: et
omnes q̄ militauerūt et obsede-
runt et pualuerūt adūsus eā. Et
sicut sonnat esuricus et come-
dit. cum aut fuerit expergetad⁹
uacua est aīa ei⁹: et sicut somi-
nat sitiens et bibit. et postq; fu-
erit expergetad⁹ lassus adhuc
siet et aīa eius uacua ē: sic erit
multitudo oīm gēcū qui di-
micauerunt cōtra montē syon.
Obstupescite et ammiramini. fluct-
uate et uacillate. inebriamini. et
nō a uino: mouemini et nō ab e-
brietate: quomodo misit uo-
bis dñs spiriū soporis. Elau-
dat oculos uōs: pphetas et p-
rīpes uōs qui uident uisiones
opiet. Et erit uobis uisio oīm
sicut uerba libri signauit: quon-
iam dederunt sciēti litteras di-
cent lege istū: et respōdet non
possum. signatus ē eū. Et da-
bitur liber nesciēti litteras di-
centq; ei lege: et respōdet. nesc-
iō lēas. Et dixit dñs. eo q̄ ap-
propinquat p̄sus iste ore suo et
labijs suis glorificat me. cor

aut eius longe ē a me. et timu-
erunt me mādato hoīm et doc-
trinis: ideo ecce ego addam ut
āmirationē faciā p̄lo hunc mi-
raculo grandi et stupendo. Pe-
ribit enī sapientia a sapientibus
eius: et intellectus prudentiū ei-
us abscondet. Et qui p̄fundi-
stis corde. ut a dño absconda-
tis consiliū: quos sunt in tene-
bris opa. et dicūt q̄s videt nos.
et quis nouit nos: Peruersa ē
hęc v̄sa cogitatio. quasi si luxū
cōtra figulū cogitet. et dicat o-
pus factori suo. nō fecisti me:
et figmentū dicat factori suo.
nō intelligis. Nōne adhuc in
modico et in breui succretur li-
banus in thersis: et thersis i
salcū reputabit. Et audiet in di-
e illa surdi verba libri. et de tene-
bris et caligine oculi eorum vi-
debūt. Et addet mites in dño le-
ticiā. et paupes hoīes in sanc-
to israhel reuerbunt: quā defecit
qui p̄ualebit. cōsummatuū est
illusor. et succasi sunt omēs qui
vigilabūt sup iniquitatē: q̄a pec-
care faciebāt hoīes in verbo. et
arguentem in porta supplāta-
bant: et dedinauerūt frustra a
iusto. Propter h̄ dicit dñs ad
domū iacob. qui rediit abra-
hā. Nō modo cōfunderē iacob.
nec modo vultus ei⁹ erubescet:
sed nū videt filios suos opera

manuū mear. i medio sui sac-
rificantes nomē meū: et sacrificā-
būt sanctū iacob. et dñs isrl̄ pre-
dicabit: et faciet creatores spiritu
intellectū et muscatores discēt

De filiis XXX legē.
Desertores dicit dñs. ut fa-
ceretis cōsiliū et nō ex me: et or-
dinem telā et nō per spiritū me-
um. ut adderetur peccatū super
peccatū: q̄ ambulatis ut descen-
datis in egiptū. et os v̄strū nō in-
terrogastis: sperantes auxiliū in
fortitudine pharaonis. et habētes
fiduciā in umbra egipti: et erit
vobis fortitudo pharaonis in
cōfusionē. et fiducia in umbra
egipti in ignominia. Verāt enī
in thames p̄ncipes eū: et mīrī
eū usq; ad thames puenierunt.
Quātes cōfusi sunt sup p̄lo qui
eis p̄desse nō potuit. Non fue-
runt in auxiliū. et in aliquā uti-
litatē: sed in cōfusionē et in op-
probriū. Quis iunctoriū aus-
ci. In terra tribulationis et an-
gustie. leena et leo. et eis vipera.
et regulus volās: portātes sup
humeros iunctorū diuitias su-
as. et sup gibbū camelorū the-
sauros suos. ad pplm qui eis
prodesse non potuit. Egiptus
enī frustra et vane auxiliabit.
Deo clamam sup hoc: supbia
tantū est. quiesce. Nūc ingressus
scribe eis sup buxū. et in libro

diligenter exara illud: et erit in die nouissimo i testimoniu usq; in eternu. **P**opul⁹ eni ad multitudina puotans est. et filii mē daces. filii nolētes audire legē dei: q̄ dicūt vidētib; nolite vidēre. aspiciētib; aspicere nobis ea q̄ recta sunt. loquimur nobis plarētia. videte nobis retores: auferre a me viā. declinare a me sententiā. cesset a facie nr̄a sanctus israel. **P**ropterea hec dicit sanctus israel: pro eo q̄ repobastis uerbum hoc. et sperastis in calumnia et tumultu: et iniixi estis super eo. **P**ropterea erit uobis iniquitas hec. sicut in scupno cadens: et requisita in muro excelso: quā subito dū nō speratur ueniet cōteritio eius: et cōminuetur sicut cōteritur lagena figuli cōteritione pualida: et non inueniet de fragmētis eius testa in qua portetur igniculus de iērdio. aut hauriatur parum aque de fouea: q̄a hec dicit dñs deus israel. **S**i reuertamini et quiescatis: salui eritis. **I**n silentio et in spe erit fortitudo ur̄a: et nolueris et dixeritis. **N**equaq;: sed ad equos fugiem⁹: ad ea fugietis. **E**t sup ueloces ascendent⁹: ideo ueloces erūt qui psequuntur uos. **N**ulle hoīes a facie troris unū et a facie terroris quq; fugietis: donec relinquamini qua-

si mal⁹ nauis i iūte mōns: et q̄ si signū sup collē. **P**ropterea expectat dñs ut misereat ur̄i. et ideo exultabit p̄cs uobis. q̄a deus iudici dñs. beati om̄es q̄ expectant eū. **P**opulus eni si non habitabit i iherusalem plorans nequaq; plorabis: miserans miserabit ur̄i. **A**d uocem clamoris tui statim ut audierit respondēbit tibi: et dabit uobis dñs panē arcū. et aquā breuē: et non faciet auolare a te ultra doctore tuū: et erūt oclī tui uidētes p̄ceptorem tuū. et aures tue audiant uerbu post tergū mouentis. **H**ec ē uia ambulare i iustia: et nō declinabis neq; ad dexteram neq; ad sinistrā. **E**t dāminabis laminas sculptū argēti tui. et uestimentū conflagris auri tui: et disperges ea sicut immundiciā mēstruare. **E**gredere: dices ei. **E**t dabit pluuia semini tuo ubiq; seminaueris in terra: et panis frugū ite erit uberissimus et pinguis. **P**asceatur in possessione tua i die illo agn⁹ spaciose: et chauri tui et pulli asinorū qui operantur terram. cōmixtū migna comedēt sicut in area ut uentianū est. **E**t erūt sup oīm montem excelsum. et sup oīm collē eluatum riuū rurecunum aquarū. in die iustificationis multorū: cum ceciderit

nubes. Et erit lux lune sicut lux
solis. et lux solis erit semper
placida. Sicut lux septem dierum:
in die qua alligauerit dominus vul
nus populi sui. et percussuram pla
ge eius sanauerit. Ecce nomen do
mini venit de longinquo: ardens
furor eius: et gravis ad porta
dum. Labia eius repleta sunt in
dignatione: et lingua eius quasi
ignis deuorans. Spiritus eius
velut torrens inundans usque ad
medium colli. ad percutiendas gentes
in nichilum: et frenum erroris quod e
rat in maxillis populi. Et audient
vobis sicut vox sanctifica
re solennitatis: et letitia cordis
sicut qui pergit cum tuba. ut in
teret in montem domini ad fortem Isra
hel. Et audient faciet dominus glori
am vocis sue. et reuertetur brachium
suum ostendit in commotione furo
ris. et flamine ignis deuorans:
allidet in iurbine et in lapide gra
dinus. A voce enim domini pauebit
assur virga percussus: et erit tra
situs virge sudatus quam requi
escere faciet dominus super eum. in
crupans et eryanis et bellis
preparatis repugnabit eos. Pre
parata est enim ab hec topher a
rege preparata. profunda et dila
tata. Nutrimenta eius ignis. et
ligna multa: flatus domini sicut tor
rens sulphuris succensus est.

XXAI

Ut qui descendunt in egyptum
ad auxilium in equis spectan
tes. et habentes fiduciam super qua
drigis quia multe sunt. et super
equibus quia preualidi nimis: et
non sunt consilii super sanctum Isra
hel. et dominum non requisierunt. Ipse autem
lapis adduxit malum. et verba
sua non abstulit: et consurget
contra domum pessimos. et con
tra auxilium operantium iniquitatem.
Egyptius homo et non deus. et
equi eorum caro et non spiritus:
et dominus inclinabit manum suam
et corruet auxiliator. et cadet cui
prestantur auxilium. simulque omnes
consumantur: quia hec dixit dominus ad
me. Quomodo si rugiat leo et canis
leonis super predaem suam. cum occur
rerit ei multitudo pastorum. a vo
ce eorum non formidabit. et a mi
nitudine eorum non pauebit: sic de
scendet dominus exercituum ut phetur
super montem syon et super collem
eius. Sicut aures volantes. sic p
regit dominus exercituum iherslm: pro
regens et liberans. transiens et sal
uans. Convertimini sicut in phu
dum recessitatis filii israel. In di
e cum illa abierit vir idola argen
ti sui. Et idola auri sui que fecerit
vobis manus vestre in peccatum:
et cadet assur in gladio non viri:
et gladius non hominis vorabit
eum: et fugiet non a facie gladii
et iuvenes eius occiditales erunt:

et fortitudo eius a terrore transi-
bit. et pauebunt fugientes prin-
ces ei⁹. Dixit dñs. cui⁹ ē ignis
in syon: et camin⁹ ei⁹ in iherusa-
lem. **E**cce in iusticia **XXXII**
regnabit rex. et principes
in iudicio p̄erunt: et erit vir sicut q̄
abscondit a vtro. et scelat se a re-
p̄estate: sicut cui aquae in siti.
et umbra petre. p̄mittens ī ita
deserta. Nō caligabunt oculi vi-
dētū. et aures audientū dilige-
ter auscultabūt: et cor stultorū
intelliget sciētiā. et lingua balbos
velociter loquet⁹ et plane. Non
vocabit⁹ ultra is qui insipiens
est p̄nceps: neq; fraudulēt⁹ ap-
pellabitur maior. Saulus enī
fatiā loquitur. et cor eius faci-
et iniquitatem: ut p̄ficiat simula-
tionē. et loquat⁹ ad dñm frau-
dulenter: et vacuā faciat aīam
esurientis. et potū sineti auferat.
Fraudulenti vasa pessima sūt:
ip̄e enī cogitationes concuma-
bit ad p̄cedendos nites in ser-
mone mendaci. nō loqueretur
paup̄ iudiciū. Princeps vero ea
q̄ digna sūt p̄ncipi cogitabit: et
ip̄e sup̄ duces stabit. Mulieres
opulēte surgite. et audite vocē
meā: filie cōfidentes p̄cipite auri-
bus eloquiū meū. Post dies
enī et annū. et vos cōturbabi-
mini cōfidentes. Cōsummata est
enī vindemia: collectio ultra

nō venit. Obstupescite opulē-
te. cōturbabimini cōfidentes: reui-
te vos et cōfundamini. attingite
lumbos v̄ros sup̄ ubera. Plā-
gite super regione desiderabili:
super vinca feculi. Sup̄ humū
p̄p̄li mei spina et uerpes asce-
dit: quātomagis sup̄ omnes
domos gaudiū mutatis reulā-
tis: Domus enī dimissa est. mis-
eritudo urbis relicta est: murbe
et palpans facte sunt sup̄ spe-
luncas usq; in eternū. Gaudiū
onagrorū pascua gregū: donec
effūdatur sup̄ nos spiritus de-
relictus. Et erit desertū ī chermel
et chermel in saltū reputabitur:
et habitabit in solitudine iudi-
ciū. et iusticia in chermel sedebit.
Et erit opus iusticie pax: et cul-
tus iusticie silentiū: et securitas
usq; ī sempiternū. Et sedebit po-
pulus meus ī pulcritudine pa-
cis: et in tabernaculis fiducia et
in requie opulenta. Grando at
in descensione salus: et humili-
tate humiliabit⁹ civitas. Esau
qui seminans sup̄ omēs aq̄s:
imittentes pedē bouis et asini.
Qui p̄daris: **XXXIII**
nōne et ip̄e p̄dabitis: Et
qui spernis: nōne et ip̄e sperne-
ris: Cum cōsummaveris depre-
dationē dei p̄dabitis: cum fati-
gatus dilectis contēnere. detu-
neris. Dñe miserece nā et cum

repedam⁹: esto brachiū nr̄m ī
manu: et salus nr̄a ī tempore tri-
bulationis. A voce angeli fu-
gerūt ppli: ab exaltatione tua
disperse sunt gentes. Et cōgre-
gabūtur spolia vr̄a sicut colligi-
tur bruc⁹: velut cū fosse ple-
ne fuerūt de eo. Magnificat⁹ est
dn̄s qm̄ habitabit ī excelsis:
implebit syon iudicio et iustici-
a: et erit fides ī tempibz suis.
Dumne salutis sapiētia et scien-
tia: timor dn̄i ip̄e th̄saurus ei-
us. Ecce vidētes clamabūt for-
tis: angeli patris amare fletibz.
Dissipate sunt vię: cessavit trā-
situs p̄ sentia: n̄rū factū est
pactū: p̄terit ciuitates. non re-
putant hoīes. furit et clangu-
it terra: cōfusus est libanus et
absorduit. Et factus est saron
sicut desertū: et cōtussa est basā
et carmelus. Nūc d̄surgā dicit
dn̄s: nūc exaltabor et nūc sub-
limabor. Cōspicis ardorem et
parietis stipulā: spiritus vester
ut ignis vorabit vos: et erunt
ppl̄i q̄si de incendio cinis: spine
d̄ggregate igni cōburent. Audi-
te qui longe estis que fecerim:
et cognoscite vicini fortitudinē
meā. Cōteriti sunt ī syon pec-
catores: possedit amor et potē-
tas. Quis poterit habitare de
vobis cū igne deuorante: a q̄s
habitabit et vob̄ cū ardoribus

Impiternis: Qui ambulat ī
iusticijs et loquit⁹ veritatē: q̄ p̄-
icit auariciā et calumnia: et re-
tinet manus suas ab om̄i mu-
nere. Qui obturat aures suas
ne audiat sanguinē. et claudit
oculos suos ne videat malū: iste
ī excelsis habitabit. munimen-
ta sanctorū sublimitas eius: pa-
nis ei datus est. aque eius fide-
les sunt. Regem ī decore suo
videbit: oculi eius cernēt iram
de longe: cor tuū meditabit⁹ i-
more. Vbi est litterarius. vbi le-
gis verba pōtēs: vbi doctor
paruulorū: Populū imprudē-
tem non videbis. ip̄sm alii ser-
monis: ita ut nō possis intelli-
gere discretitudinē ligur ei⁹. ī
quo nulla est sapiētia. Respice
syon ciuitatē solēnitatis nostre.
oculi nū videbūt iherusalē hā-
bitationem opulentam. tace-
bit natiuitas qd̄ nequaquā cōfiteri
poterit: nec auferretur clamor ei⁹
ī sempiternū. et om̄es funtu-
li eius nō cūmpunt: q̄a solum-
modo ibi magnificatus ē dn̄s
noster. Iocus fluminū riuū la-
cūm et patentes: nō transibit
super eum nautis remigū. neq̄
meris magna transgredit⁹ ei.
Dn̄s cū iudex noster. dn̄s legi-
fer noster. dn̄s rex noster: ip̄e
saluabit nos. Laxati sunt fun-
iculi tui: sed non p̄ualebunt.

Sit erit malus tunc ut dilata-
re signū nō queas. Tūc diuidē-
tur spolia predae mltae: clau-
di dīpiēt rapinā: nec dīcet ui-
rū. et angui. Populus q̄ ha-
bitat in ea: auferetur ab eo nū-

quitas. **XXXIII**

Accedite gentes et audite. et
ppli attendite: audiat ita et ple-
nitudo ei⁹. orbis et omne gēme
ei⁹: q̄a indignatio dñi sup oēs
gentes: et furor super uniuersam
maliciā eorū. Interfici eos: et de-
dit eos ī occisionē. Interfecti ro-
rum pīentur: et de cadauerib;
eorū ascendet fetor. Tabescunt
mōtes a sanguine eorū: et tabes-
cet omnis militā celorū: et com-
plicabūt sicut liber celi: et omnis
militā eorū deflūt sicut deflūt
foliū de uinea et de ficu: quā me-
briatus est in celo gladius me-
us. Ecce sup ydumeā descendit:
et sup pplm interfectionis mee
ad iudiciū. Gladius dñi reple-
tus est sanguine: intransatus ē
adipe de sanguine agnorū et hir-
corū: et de sanguine medullato-
rum arietū. Dictima enī domū
in bosca: et interfectio magna
in ita edom: et descendit unio-
nes cū eis. et thauri cū potētib;
Inebriabit ita eorū sanguine.
et humus eorū adipe pinguiū:
quia dies ultionis dñi. annus
retribuōnis iudicij syō. Et cō-

uertentur torrentes eius in pīem:
et humus ei⁹ in sulphur. Et cit-
ra eius in pīem ardētem por-
te et die: nō exanguet in scampi-
terniū. Ascendit fumus eius a
generatione in generationem:
desolabit in secla seculorū. Nō
erit transiens p eam: et posside-
būt illā onocrotalus et rēti⁹:
et ibis et coruus habitabūt in
ea. Et extenditur sup eā mensu-
ra ut redigat ad nichilū: et p re-
pendiculū in desolationē. No-
biles eius non erūt ibi. regem
potius iugabūt: et omēs pī-
cipes ei⁹ erūt ī nichilū. Et oriet
in domibus eius spine et urticae
et palurus in munitionib; ei⁹:
et erit cubile draconū. et pascu-
a strutionū: et occurrēt demoni-
a: onocentaurus et pilosus fla-
mabit alter ad alterū. Ibi cuba-
uit lamia et inuenit sibi requiem:
ibi habuit foueā erinus. et erui-
erunt caniles: et circūfodit et fo-
uit in umbra eius. Alit cōgre-
gati sunt milia. alter ad alterū.
Requie diligeret in libro do-
mini et legit: unū ex eis nō de-
fuit. alter alterum nō querunt
q̄a qd ex ore meo procedit ille
mandauit: et spiritus eius ipse
congregauit ea: et ipse misit eis
sortem. et manus ei⁹ diuisit eā
illis in mensurā. Usq; in finē
possidebūt eam: ī generatione

et generationē habitabūt ī ea.

Etabitur deserta **XXXV**
et imnia: et reultabit soli-
tudo. et florebit quasi lilium. Ger-
minans germinabit: et reulta-
bit letabunda et laudās. Glori-
a libani data ē ei: decor carme-
li et saron. Ibi videbunt gloriā
dñi: et deorē dñi nři. Cōfortate
manus dissolutas: et genua de-
bilia roborate. Dicite pusilla-
nimis: cōfortamini et nolite time-
re. Ecce dñs p̄stet ultionē addu-
cet retributionis: deus ip̄e veni-
et et saluabit nos. Tūc aperiet
oculi recorum: et aures surdorum
patrebūt. Tūc saliet sicut ceruus
claud⁹. et aperta erit lingua mu-
tor: quia lassē sūt ī deserto aque:
et torrētes in solitudine: et que-
reat arida in stagnū. et sitiens
in fontes aquarū. In cubilibus
in quibz prius dracones habua-
bāt. oriet viror salarū et iunci:
et erit ibi semina: et via sancta
vocabit. Nō trāsibit per eam
pollut⁹: et hī erit vobis directa
via. ita ut stulti nō errāt p̄ eā.
Nō erit ibi leo: et mala bestia
nō ascendet p̄ eam nec intineet
ibi. Et ambulabūt qui liberati
fuerūt et redempti a dño: cōuer-
tētur et veniēt in syon cū laude:
et leticia sempiterna super caput
eorū. Gaudiū et leticiā obtine-
būt: et fugiet dolor et gemitus.

Et factū est in **XXXVI**
quartodecimo anno regis
zechie: ascendit ī sennacherib
rex assiriorū sup omēs ciuitates
iuda munitas. et cepit eas. Et
misit rex assiriorū rablaren de
lachis ī iherlm. ad regē zechiā ī
manu grani: et stetit ī aqueduc-
tu piscine superioris. in via agri
fullonis. Et egressus ē ad eum
eladum filius elchie q̄ erat sup
domū. et sobna scriba. et ioab
fili⁹ alaph a committariis. Et
dixit ad eos rablaren. Dicite e-
zechie. Hec dicit rex magn⁹ as-
siriorū. Que est ista fiducia qua
cōfidis: aut quo cōsilio ut forti-
tudine rebellare disponis: Su-
per quē habes fiduciā. quia re-
cessisti a me: Ecce cōfidis super
baculū harūdineū cōtractum
istum sup egyptū: cui si inuul-
sus fuit homo. intrabit in manū
eius et pforabit eā: sic pharao
rex egypti omnibus qui cōfidūt
in eo. Quod si responderis michi.
in dño deo nro cōfidim⁹: nōne
ipse est cuius abstulit zechias
ecclia et altaria. et dixit iude et
iherlm corā altari isto adorabi-
tis: Et nūc tradet te dño meo re-
gi assiriorū: et dabo tibi duo mi-
lia equorū. nec poteris te te p̄be-
re ascensores eorū. Et quā susti-
nebis faciem iudicis vni⁹ loci ex
seruis domū mei minoribz: Quod

si confidis in egypto in quadriga.
et in equitibus: et nunc nūquid li-
ne dñs ascendi ad terram istam.
ut disperderem eā. Dñs dixit ad
me. Ascende super terram istā: et
disperde eam. Et dixit eliahim.
et sobna. et ioahc ad rablāci.
Loquere ad seruos tuos syra lig-
ua intelligim⁹ eū: ne loquaris
ad nos iudice in auribus populi q̄
ē sup murū. Et dixit rablāci.
Nūquid ad dñm tuū et ad ce-
nuit me dñs meus. ut loque-
rer oīa verba ista: et nō potius
ad viros qui sedēt in muro ut
comedāt stercorea sua. et bibāt
veniā pedū suorū vobiscū: Et
stetit rablāci: et clamavit vo-
ce magna iudice et dixit. Au-
dite verba regis magni regis
assiriorū. Hec dixit rex. Non se-
ducat vos ezechias. q̄a nō po-
terit euere vos: et nō vobis tri-
buat fiduciā ezechias sup dñm
dicentis. eu eris liberabit nos do-
minus: nō dabit civitas ista in
manu regis assiriorū. Nolite
audire ezechia: hec enī dixit rex
assiriorū. Facite mihi bñdictio-
nē. et egredimini ad me: et come-
dite unusquisq; vineā suam. et
unusquisq; finē suam: et bibite
unusquisq; aquā cisternę suę:
donec veniā et tollā vos ad ter-
ram que ē ut terra vĩa. terram fru-
mentī et vini: terram panū et vine-

arū. Nec cōturbet vos ezechias
dicentis: dñs liberabit nos. Nū-
quid liberauerūt dñi gentiū unus-
quisq; terram suā de manu regi-
assiriorū. Vbi est deus emath et
arad: Vbi deus sepharuaīm:
Nūquid liberauerunt samariā
de manu mīca: Quis est ex omni-
bus dñs terrarū istarū qui euertit
terram suam de manu mea: ut e-
ruat dñs iherusalē de manu
mea: Et siluerūt et nō respōderūt
ei verbū. Mādauerat enī rex di-
cens: ne respōderatis ei. Et ingres-
sus ē eliahim filius elchic qui
erat sup domū. et sobna scribā.
et ioahc filius alaph. a cōmēti-
tariis ad ezechia falsis verbis:
et nūciauerūt ei v̄ba rablāci.

Et factum **XXXVII**
est cum audisset rex ezech-
ias scilicet vestimenta sua. et ob-
voluitis est sacco: et intravit in
domū dñi. Et misit eliahim q̄
erat sup domū. et sobnā scribā.
et seniores de sacerdotibus op̄os
saceris. ad ysaiā filiū amos pro-
phetā: et dixerunt ad eum. Hec
dixit rex ezechias. Dies tribula-
tionis et corruptionis. et blas-
phemie dies h̄: q̄a venerūt filij
usq; ad partū. et virtus nō ē pa-
rīdi. Si quō audiat dñs deus
tuus verba rablāci: quoniam mi-
sit rex assiriorū domin⁹ su⁹ ad
blasphemandū. Deū viventē:

et reprobandū sermonib; q̄s
audunt dñs de⁹ tuus. Iaua et-
go orationē pro reliquis que
repperit sunt. Et uenerūt secui re-
gis ezechie ad ysaiam: et dixit
ad eos ysaias. Hec dicetis dño
vō. Hec dicit dñs. Ne timeas
a facie uerbor; q̄ audisti: quib;
blasphemauerunt pueri regis
assirior; me. Ecce ego dabo ei
spiritū et audiet nunciū. et reu-
tetur ad itam suam: et corruere
cum facia gladio in terra sua.
Reuersus ē aut; rablaces: et in-
uenit regem assirior; p̄liantem
aduersus lobna. Audierat enī
q̄a p̄fectus esset de lachis: et au-
diuit de taracha rege ethiopie
dicēs: egressus est ut pugnet
contra te. Qd̄ cum audisset. mi-
sit nuncios ad ezechia dicens.
Hec dicetis ezechie regi iude lo-
quentes. Non te decipiat deus
tuus in quo tu cōfidis dicens:
nō dabitur iherlm̄ in manu re-
gis assirior;. Ecce tu nosti om̄i-
a q̄ fecerūt reges assiriorū om̄i-
bus itis quas subuerterūt: et
tu poteris liberari. Nunq̄d eru-
erūt eos dñi gentiū. quos sub-
uerterūt p̄res mei: gozā et arā et
releph et filios eden qui erāt in
thalassar: Obi est rex emath et
rex arfad et rex urbis sepharua-
im. ana et aua. Et tulit ezechia
fibros de manu nūnciorū et legi-

cos: et ascendit in domū dñi. et
expandit eos corā domino. Et
orauit ezechias ad dñm dicens.
Dñe exercitū deus isrl q̄ sedes
sup cherubī. tu es de⁹ sol⁹ om̄i
regior; ite: tu fecisti celū et t̄rā:
idina dñe aurē tuā et audi. ap-
ri oculos tuos et uide: et audi
om̄ia uerba semnachrib q̄ mi-
sit ad blasphemādū dñm uiuen-
tem. Dete enī dñe desertas fece-
runt reges assirior; itas et regi-
ones eay. et dederunt eos cau-
igni: non enī erant dñi sed opa
manuū hoīm. lignū et lapis:
et cōmminuerūt eos. Et nūc dñe
de⁹ noster salua nos de manu
eius: et cognoscat om̄ia regna
terre. q̄a tu es dñs deus solus.
Et misit ysaias fili⁹ amos ad
ezechiam dicens. Hec dicit dñs
de⁹ isrl. Pro quib; rogasti me
de semnachrib rege assirior;: li-
est uerbū qd̄ locutus est dñs su-
per eum. Despexit te et substan-
auit te uirgo filia sro: post te
caput mouit filia iherlm̄. Qui re-
probrasti. et quē blasphemasti:
et sup quem exaltasti vocē. et
leuasti altitudinē ostior; tuor;:
Ad sanctū isrl. In manu seruo-
rum tuorū reprobrasti dño. et
dixisti. In multitudine quadri-
garū mear; ego ascendi altitu-
dinem monai. iuga libani: et
succidā cecelsa cedrorū eius. et

electas abietes illi: et introibo
 altitudinem summantis eius.
 saltu carmeli eius: ego fodi et
 bibi aqua: et exsiccaui uestigio
 pedis mei omnes riuos aggeru.
 Numquid non audisti que olim
 fecerim ei: Et diebus antiquis ego
 plasmavi illud. et nunc adduxi:
 et factum est in eradicatione collium
 et pugnantiu. et ciuitatu mu-
 nitay. Habitatores earum breui-
 ata manu contremuerunt. et con-
 fusi sunt: facti sunt sicut leuui
 agri. et gramen pascue: et herba
 rectoru que exaruit anteque manu
 resceret. Habitationem tuam et
 egressum tuum. et introitu tuum co-
 gnoui: et insania tua contra me.
 Cum fuisses aduersum me. super-
 bia tua ascendit in aures meas.
 Pona ergo arcum tuum in auribus
 tuis. et frenum in labijs tuis: et re-
 ducam te in uia per quam uenisti.
 Tibi autem hoc erit signum. Come-
 de hoc anno que sponte nascun-
 tur: et in anno secundo pomis ulesce-
 re. In anno autem tertio semina-
 re et metere: et plantare vineas.
 et comedite fructum earum: et mitte
 id quod saluatum fuit de domo ui-
 da. et quod reliquum est radicem de-
 uelim. et faciet fructum sursum:
 quia de iherusalem exibunt reliquie. et
 saluatio de monte syon. zelus domini
 exercituum faciet istud. Propterea
 et hec dicit dominus de rege assirion.

Non introibit ciuitatem hanc
 et non iacet ibi sagittam. et non
 occupabit eam dipeus: et non mit-
 tet in circuitu eius aggerem. In ui-
 a qua uenit per eam reuertetur:
 et ciuitatem hanc non ingredietur
 dicit dominus. Et peragam ciuitatem
 istam et saluum eam: propter me et
 propter dauid seruum meum. Egres-
 sus est autem angelus domini et prae-
 fuit in castris assirionum numero de-
 gintaquingque milia. Et surrexerunt
 mane: et ecce omnes rada et a
 mortuorum. Et egressus est et abi-
 it. et egressus est in sinachrib regem
 assirionum: et habitauit in ninui.
 Et factum est cum adoraret in te-
 plo nirsach deum suum ad rame-
 lech et sarasar. filie eius praece-
 runt eum gladio: fugeruntque
 in eam ararach: et regnauit as-
 saradon filius eius. pro. **XXXVII**
 In diebus illis egrotauit ezechias
 usque ad mortem: et intantum ad-
 eum ysaias filius amos propheta.
 et dixit ei. Hec dicit dominus. Dis-
 pone domum tuam: quia morietis
 tu et non uiues. Et conuersus ezechias
 faciem suam ad parietem: et ora-
 uit ad dominum et dixit. Obsecro do-
 mine. memeto quiesco quod am-
 bulauerim coram te in ueritate
 et in corde perfecto: et quod bonum est
 in oculis tuis fecerim. Et fluxit
 ezechias fluxu magno. Et factum
 est uerbum domini ad ysaiam dicens.

Vade et dic ezechie. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam: et vidi lacrimam tuam. Ecce ego adiciam super dies tuos quindecim annos: et de manu regis assirorum eruiam te. et civitatem istam: et peregrinam eam. Hoc autem tibi erit signum a domino. quia faciet dominus verbum hoc quod locutus est. Ecce ergo reuerti faciam umbram lunae per quas descendat in horologio archas. in sole retrosum decem lineis. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descendat. Scriptura ezechie regis iuda non egrotasset. et conuallisset de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi: quoniam residuum annorum meorum. Dixi non videbo dominum deum in terra viventium: non aspiciam hominem ultra. et habitatorum gentis. Genua mea ablata sunt et conuoluta sunt a me. quasi tabernaculum pastorum. Preclata est velut a repente vita mea dum adhuc ordiret succidit me. De mane usque ad vespertam finies me: sperabam usque ad mane. Quasi leo sic corruunt omnia ossa mea. De mane usque ad vespertam finies me. Sicut pullus hirudinis sic claniabo: meditabor ut columba. Atenuati sunt oculi mei: suspicientes in celsum.

Dñe vinu panno: respōde p me. Quid dicam: aut quid respōdebū michi cum ipse fecerit: Hec cogitabo omnes annos meos in amaritudine anime mee. Dñe si sic viuatur et in talibus vita spiritus mei. corripies me et uiuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu autem eruisti animam meam ut non periret: proiecasti post regem tuum omnia peccata mea: quia non infernus confitebitur tibi. neque mors laudabit te: non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam. Vniuersus uiuens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie: pater filius notam faciet veritatem tuam. Domine saluum me fac: et psalmos nostros cantabimus tunc diebus vite nostre in domo domini. Et misit scias utolleret massam de figis. et cataplasmareret super vulnus et sanaret. Et dixit ezechias. Quid sit signum quia ascendam in domo domini? **XXXIX**

In tempore illo misit merodach baladan filius baladai rex babilonis libros et munera ad ezechiam. Audierat enim quod egrotasset et conuallisset. Iteratus est autem super eos ezechias: et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et odoramentorum et unguentum optimum et omnes apothecas suppellectilibus suis et vniuersa que inuenta

sunt in thesauris eius. Non fuit
 ūbū qđ nō ostenderet eis ezechias
 in domo sua: et in omni po-
 testate sua. Intronuit autē ysaias
 propheta ad ezechiam regem et
 dixit ei. Quid dixerūt viri isti: et
 unde uenerūt ad te? Et dixit eze-
 chias. De terra longinqua ve-
 nerunt ad me: de babilone. Et
 dixit. Quid viderūt in domo tu-
 a? Et dixit ezechias. Omnia que
 ī domo mea sunt viderūt. Nō
 fuit res quam non ostenderim
 eis in thesauris meis. Et dixit
 ysaias ad ezechiam. Audi verbū
 dñi exercitū. Ecce dies venient
 et auferentur omnia que in do-
 mo tua sunt et que thesauriza-
 uerūt p̄res tui usq; ad diē hāc
 in babilonē. Non relinquetur
 quicq; dicit dñs. Et de filiis tuis
 qui exibūt de te quos genueris
 tollent: et erunt eunuchi in pa-
 latio regis babilonis. Et dixit
 ezechias ad ysaiā. Bonū ūbū
 dñi qđ locutus est. Et dixit. Fi-
 at tātum pax et veritas in dieb;
 consolamini **XL** meis.
 consolamini p̄le me: di-
 cit deus vester. Loq̄mini ad cor
 iherlm et aduocare eam: qm̄ cō-
 pleta est malitia eius: dimissa
 est iniquitas illius. Suscepit de
 manu dñi duplicia pro omni-
 bz peccatis suis. Vox clamantis
 in deserto. Parate viam domi:

rectas facite in solitudine semi-
 tas dñi n̄ri. Omnis vallis exalta-
 bitur et omnis mons et collis
 humiliabit: et erūt praua in di-
 recta: et aspera in vias planas.
 Et reuelabit gloria dñi: et vide-
 bit omnis caro pariter quod os
 dñi locutū ē. Vox dñi ē. Ela-
 ma. Et dixi. Quid clamabo?
 Omnis caro fenu: et omnis glia
 eius quasi flos agri. Excitatu
 est fenu et cecidit flos: q̄a sp̄ri-
 tus dñi sufflauit in eo. Vire fe-
 nu est p̄lus. Excitatu ē fenu
 et cecidit flos: ūbū autē dñi stabit
 in eternū. Sup mōtem excellū
 ascende tu qui euāgelizas sp̄o:
 exalta in fortitudine vocē tuā
 qui euāgelizas iherlm. Exalta:
 noli timere. Dic cunctis: ecce
 ecce deus vester. Ecce dñs de⁹ in
 fortitudine ueniet: et brachiū
 eius dominabit. Ecce mettes ci-
 us cum eo: et opus illius corā
 illo. Sicut pastor gregem suū
 pascet: ī brachio suo congregabit
 agnos. et in sinu suo leuabit:
 fetas ipse portabit. Quis men-
 sus est pugillo aquas: et relos
 palmo ponderauit? Quis appē-
 dit trib; dignis molem fr̄e: et li-
 brauit in pondere mōtes et col-
 les ī statera? Quis adiunxit sp̄i-
 ritum dñi: aut quis consiliarius
 eius fuit et ostendit illi? Cū quo
 inijt cōsiliū et instruxit eum. et

docuit eum sententiam iusticie. et
erudient eum scientia: et viam
prudentie ostendit illi: Ecce gentes
q̄si strilla stultie: et quasi momē-
tum statere reputate sunt. Ecce
insule quasi pulvis exiguus: et
libanus non sufficit ad succē-
dendū: et animalia eius nō suf-
ficient ad olocaustum. Omnes
gentes quasi non sint sic sunt
coram eo: et quasi nichilū et in-
ane reputate sunt ei. Qui igitur si-
milē fecistis deū: aut quā ma-
gnum ponetis ei: Nunquid scul-
pente conflavit laber: aut auri-
ferre auro figuravit illud: et lam-
inus argenteis argenteus: For-
te lignum et impuribile elegit
artifex sapiens: querit quō sta-
nat simulacrum qd non moue-
atur. Nunquid nō scitis: Nun-
quid non audistis: Nunquid
nō annūciatum ē vobis ab ini-
cio: Nunquid nō intellexistis fū-
damenta terre: Qui sedet sup gus-
terre: et habitatores eius sunt
quasi locuste. Qui extendit ve-
lut nichilū celos: et cepit eos
sicut tabernaculū ad inhabita-
dum. Qui dat secretorū secreta-
tores quasi non sint: iudices ē-
re velut mane fecit. Et qd neq̄
plantat neq̄ facit neq̄ radi-
cat in terra cunctus eorū. Re-
pente flauit in eos et aruerūt:
et turba q̄si stipulā auferet eos.

Et tui assimilastis me. et ad-
quastis dicit sanctus: Iruate in
excelsum oculos v̄ros. et videte
quis creauit hec. Qui eduxit in
numero militiā eorū: et omnes
eū nocte vocat. Pre multitudi-
ne fortitudinis et roboris vir-
tutisq̄ eius: neq̄ unū reliquū
fuit. Quare dñs iacob et loq̄-
ris israel. abscondita est via
mea a dñe: et a deo meo iudiciū
meū trāsunt: Nunquid nescis:
aut nō audisti: Deus sempiter-
nus dñs: q̄ creauit firmos ter:
et non deficiet neq̄ laborabit:
nec est inuestigatio sapientie ei⁹.
Qui dat lasso virtutē: et hiis q̄
non sunt: fortitudinē et robur
multiplicat. Deficiēt pueri et la-
borabūt: et iuvenes in infirmi-
tate cadent. Qui autē sperant in
dño mirabunt fortitudinē: as-
sumēt primas sicut aquile. cur-
rent et non laborabūt: ambu-
labūt et nō deficiēt. **XL**

Conuertat ad me insule: et ge-
tes intuerent fortitudinē. Accedāt
et tunc loquātur: simul ad iudi-
cium p̄pinqm⁹. Quis suscitauit
ab oriente iustū: vocauit eū ut
sequeret se: Dabit ī aspectu ei⁹
gentes: et reges obtinebit. Da-
bit q̄si puluerē gladio ei⁹: sicut
stipulā v̄tro captā arcui eius.
Persequet eos: et trāsibit ī pacē:
sentata in pedibz ei⁹ nō appare-

bit. Quis hoc operatus est et fecit:
vocans generationes ab exordi-
o: Ego dominus: primus et novissimus
ego sum. Viderunt insule. et ti-
muerunt: extrema terre obstupue-
runt appropinquaverunt: et accesserunt.
Unusquisque primo suo
auxiliatus: et frater suo dicit confortare.
Confortabit faber crarius pro-
ficiens mallico cum qui audierat
tunc ipse dicens: glutino bonum
est: et confortabit eum clavus ut non
moneatur. Et tu israel secue me:
iacob quem elegi: semine abraham
amici mei. in quo apprehendi te.
Ab extremis terre et a longinquis
tuis vocavi te: et dixi tibi. Scit-
urus meus es tu: elegi te et non
abieci te. Ne timeas quia tecum
ego sum: ne declines: quia ego
deus tuus. Confortavi te et auxi-
liatus sum tibi: et suscepit te dex-
tera iusti mei. Ecce confidunt et
et rubescunt omnes qui pugnant ad-
versum te. Sicut quasi non sunt: et peri-
bunt viri qui contradicunt tibi. Vincas
eos et non timeas viros re-
belles tuos: et erunt quasi non
sunt et velut consumptio homi-
nis bellantis adversum te: quia ego
dominus deus tuus apprehendes manum
tuam dicensque tibi. Ne timeas:
ego adiuvavi te. Noli timere ver-
mis iacob: qui mortui estis re-
israhel. Ego auxiliatus sum tu
dicit dominus: et redemptor tuus sanctus

tus israel. Ego posui te quasi plau-
strum muras novum: habens ro-
stra ferrata. Et mirabis montes
et convallibus: et collis quasi
pulverem ponis. Ventilabis ros
et ventus tollet et turbo disper-
get eos: et tu exultabis in domino:
in sancto israel letaberis. Egredietur
et pauperes querunt aquas et non
sunt: lingua ros sui aruit. Ego
dominus exaudiam eos. deus israhel:
non derelinquam eos. Apertam in
supinis collibus flumina: et in
medio camporum fontes. Pona
desertum in stagna aquarum: et ter-
ram in viam in rivus aquarum.
Dabo in solitudinem cedrum: et
spinam et myrtum et lignum olivae.
Pona in deserto abietem ulmum
et buxum simul ut videant et sciant et
recognoscant et intelligant pariter: quia
manus domini fecit haec: et sanctus israel
creavit illud. Prope facite iudi-
cium vestrum dicit dominus: afferre si quid
forte habetis dicit rex iacob.
Accedant: et nuntiavit nobis que-
cumque ventura sunt. Priora quae
fuerunt nuntiate: et ponam cor-
nitem et sciam: novissima corum
et que ventura sunt iudicate vo-
bis. Annuntiate quae ventura sunt
in futurum: et sciamus quae domini vo-
scitis. Sicut quoque aut male si
posueris facite: et loquamur et
videmus simul. Ecce vos estis
et nichilo: et opus vestrum et eo quod

non est. Abominatio est q̄ ele-
git vos. Suscepi ab aq̄lone:
et uelut ab omni solis. Vocauit
nomē meū: et adduxit magis-
trat⁹ q̄si lūm: et uelut plastes
cōsulcās hūmū. Quis annūci-
auit ab exordio ut sciam⁹: et a
principio ut dicam⁹ iustus es:
Non est neq; annūciāns neq; p-
dicāns: neq; audīēs sermone⁹
uestros. Primum ad syon dicit
ecce assum: et iherusalē euange-
listā dabo. Et uidi: et non erat
neq; ex istis quib; q̄ mirer cōsi-
liū et interrogat⁹ mīderet uerbū.
Ecce omēs inuisti: et uana opa
eor; uēt⁹ et iane simulata eor;.

Ecce seruus me⁹. **XIII**
Suscipiā eū: electus meus:
cōplacuit sibi in illo aīa mea.
Dedi spiritū meū sup eū: in di-
uini genib; p̄fert. Non clama-
bit neq; accipiet p̄sonā: nec au-
ditur rex ei⁹ foris. Calamū q̄s-
latū nō cōteret: et lūm fumigā⁹
nō extinguet. Hi ueritate educet
iudiciū: non sic iustus neq; tur-
bulentus donec ponat in terra
iudiciū: et legem eius insule ex-
pectabunt. Hec dicit dñs deus
recās celos et extendens eos: fir-
mans firmam et que germināt ex-
ra: dāns flatū p̄p̄lo qui est sup
firmam. Et spiritū salcātib; eam.
Ego dñs uocaui te in iustitia:
et apprehendi manū tuā: et serua-

ui te. Et dedi te in fedus p̄p̄li. in
lucē gentiū: ut aperires oculos
recos et educeres de cōclusionē
uindū: de domo carceris seden-
tes in tenebris. Ego dñs: hoc ē
nomē meū. gloriā meā alteri
nō dabo: et laudē meā sculptili-
bus. Que p̄p̄ia fuerūt ecce uene-
rūt: noua q; ego annūcio: atq;
oriātur audita uobis faciam.
Lātate dñs canticū nouū: laus
ei⁹ ab extenuis t̄re. Qui descen-
ditis in mare et plenitudo eius
insule et habitatores ear;. Gl̄
leuet desertū et ciuitates ei⁹: in do-
mib; habitabit cedar. Laudate
habitatores petre: de uirte inō-
tiū clamabūt. Ponēt dñs glo-
riam: et laudē ei⁹ in insulis nū-
ciabūt. Dñs sicut foris egredi-
entur: sicut uir p̄liator suscitabit
zelū. Conserabit et clamabit:
sup inimicos suos cōfortabit.
Tacui. semper silui: patēs fui: si-
cut parricis loquar. Dissipa-
bo et absorbebo simul: desertos
faciā mōtes et colles: et omne
granum eor; resicabo. Ponā
flumina in insulas: et stagna
arefaciā. Et educā recos in uia
quā nesciūt: et in semitis quas
ignorauerūt ābulare eos faci-
am. Ponā tenebras corā eis i
lucem: et praua i recta. Hec uer-
ba feci eis: et nō creliq; eos.
Conuersi sūt retrorsū. Cōfundā

nur confusione q̄ confidunt in fad-
pali: qui dicit confilii vos dñi
nri. Surdi audire: et ceci inue-
mini ad videndū. Quis cec⁹ mī-
si securus meus: et surdus nisi
ad quem nuncios meos nusi:
Quis cecus: nisi qui uenūdat⁹
ē. Et q̄s cecus: Nisi securus dñi:
Qui uidet mīsa: nōne custodi-
es: Qui apertas habes aures:
nōne audies: Et dñs uoluit ut
sanctificaret eum ⁊ magnifica-
ret legem et excollet: ip̄e autē
p̄p̄us direptus et vastatus. In-
queus inueniū om̄es simul: et
in domib; carcerē absconditi sūt.
Facti sunt in capitiā nec ē qui
reuat: in direptionē: nec est qui
dicat reddet. Quis est in uobis q̄
audiat hoc attendat et auscul-
tet futura: Quis dedit in direpti-
onem iacob: et israel vastan-
tib;: Nōne dñs ip̄e cui peccavi-
mus: Et noluerūt in uis eius
ambulare: nō audierūt legem
eius. Et effudit sup eum indig-
nationē furoris sui et forte bel-
lum: ⁊ cōbussit eum in circuitu
et nō cognouit: et succendit eū
et non intellexit. **XLIII**

Et nūc hec dicit dñs creā-
tor iacob: et formās et dñs.
Noli timere q̄a redemi te: et vo-
caui te nōie tuo. Ale⁹ es tu. Cū
transieris per aquas tecū ero:
et flumina nō operient te. Cum

ambulaueris in igne nō cōbu-
eris: et flāma nō ardebit in te:
q̄a ego dñs deus tuus sanctus
israhel saluator tuus. Dedi p̄-
p̄iationē tuā egip̄ū: et reho-
piam ⁊ saba pro te. Sequo ho-
norabilis fact⁹ es i oculis meis
et gloriosus: ego dilexi te. Et
dabo hoīes pro te: et p̄p̄os p̄-
aīa tua. Noli timere: q̄a ego te-
cum sum. Ab oriente adducā
semen tuū: et ab occidēte cōgre-
gabo te. Dicam aquiloni da:
et austro noli prohibere. Affice fi-
lios meos de lōgino: ⁊ filias
meas ab extrinis tce. Et oēm
qui inuocat nomē meū: in glō-
riam meā creauī eū: formauī
eū ⁊ feci eū. Educ foras p̄p̄m ce-
cum ⁊ oculos habentē: surdū.
et aures ei sunt. Omnes gētes
cōgregatē sunt sum: et cōstitue-
runt tribus. Quis in uobis an-
nūtiat istud: ⁊ que prima sunt
audire nos faciet. Dent testes e-
os et iustificent: et audiāt et di-
cant. Vere uos testes mei dicit
dñs: et securus meus quē elegi:
ut scians et credatis michi. ⁊ in-
telligatis q̄a ego ip̄e sum. An-
te me nō est formatus deus: et
post me nō erit. Ego sum ego
sum dñs: et nō ē absq; me sal-
uator. Ego annūciā ⁊ salua-
m: auditū feci: et nō sunt in uo-
bis alienus. Vos testes mei di-

ne dñs: et ego deus. Et ab iníci
o ego ipse: et nō est qui de manu
mea eruat. Opabor: et q̄s auer
tet illud: Hec dicit dñs redemp
tor uester sanct⁹ israhel. Prop
ter vos emisi in babilonē: et de
traxi uedes uniuersos: et chalde
os in nauib: suis gloriantes.
Ego dñs sanctus uester: creās
israhel: rex uester. **Hec dicit dñs**
qui dedit in mari uia: et in aq̄s
torrens: semitam. Qui eduxit
quadrigā et equū: agmē et ro
bustū. Siml obdormierūt nec
resurgere: cōtēti sunt q̄si linū:
et extincti sūt. Ne memineritis
prior: et antiqua ne intueamini.
Ecce ego facio noua: et nūc ori
ent: uicq; cognoscetis ea. Po
nam in deserto uiam: et in inuio
flumina. Et glorificabit me bel
tia agri: dracones et strucones:
q̄a dedit in deserto aquas. flumi
na in inuio: ut darent potū p̄plo
meo elcto meo. Populū istū
formauit michi: laudē meā nar
rabit. Nō me inuocasti iacob:
nec laborasti in me israhel. Nō
obtulisti michi arietē olocausi
tū: et uictimis nas non glorifi
casti me. Nō te seruire feci in ob
latione: nec laborē tibi p̄bui in
tribure. Nō misisti in argento ca
lamū: et adipe uictimarū tuarū
nō inebriasti me. Derūtamen
seruire me fecisti in peccatis tu-

is: p̄buiisti michi laborē in in
iurijs tuis. Ego sum. ego sū
ipse. q̄ deleo iniquitates tuas. p̄p̄
me: et peccatū tuorū nō recorda
bor. Reduc me in memoriā et
iudicemur simul: narra si q̄d
habes ut iustificeris. Pater tu⁹
primus peccauit: et interpretes
tui p̄uaricati sunt in me. Et cō
taminati p̄ncipes sanctos: dedit
ad inuentionē iacob: et israhel
in blasphemiam. **XVIII**

Ecce nunc audi iacob serue
meus: et israel quē elegi.
Hec dicit dñs facinus et formā
re: ab utero auxiliator tu⁹. Nō
li timere serue me⁹ iacob: et rec
assume quē elegi. Effundā enī
aquas sup sitientem: et fluenta
sup aridā. Effundā spiritū me
um sup semina tuā: et benedicti
onem meā sup stirpem tuā: et
germinabūt inter herbas qua
si salices iuxta p̄cessuētes aq̄s.
Ne dicat domū ego sum: et ille
uocabit in nomine iacob. Et
hic scribet manu sua dñs: et in
noīe israhel assimilabit. **Hec**
dicit dñs rex israhel et redēptor
eius: dñs exercitū. Ego p̄mus
et ego nouissimus: et absq; me
nō est deus. Quis similis mei: Do
cet et annuntiat: et ordinē expo
nat michi. Sequo constitui mi
hi p̄p̄m antiquū: uentura et q̄
futura sunt annūciat eis. Noli

te timere: neque conturbemini. Ege-
runt audire te feci: et annuncia-
ui. Vos estis testes mei. Nūquid
est deus absque me. et formator
quē ego non nouerim. Plaste
ydoli omnes nichil sunt: et anima
rissima eorum nō p̄cedunt eis. Ip-
si sunt testes eorum. quā nō vident
neque intelligūt: ut confundantur.
Quis formauit deū: et sculptile
confutit ad nichil vtile. Ecce oēs
participes eius confunduntur. Sa-
bri enī sunt ex hominibus. Conuen-
iunt omnes stabūt et paucbūt: et
confundentur simul. Faber ferru-
rius lima operans ē: in prunis
et in malleis formauit illud: et
operans est ī brachio fortitudi-
nis sue. Esuriet et deficiet: non
bibet aquā et lassescet. Artifex
lignarius excendit normā: for-
mauit illud in cūcina. Fecit il-
lud in angularibus: et in circulo
formauit illud: et fecit imaginē
viri q̄si speciosum hominem habi-
tātem ī domo. Excidit cedros
tulit ilicem et quercū q̄ steterat
inter ligna saluis. Plātauit pi-
num quam pluuia nutriuit: et
facta est hominibus in forū. Sup-
sit te eis et calefactus est: et suc-
cendit et coxit panes: de reliquo
autē operans est deū et adorauit:
fecit sculptile. et curuatus ē an-
te illud. Mediu nō combussit ig-
ni: de medio eius carnes coxit.

Comedit pulmentū et saturat⁹
est: et calefact⁹ est et dixit. Vah
calefactus sum: vidi forū. Reli-
quū autē eius. deū fecit et sculpti-
le sibi. Curuatur ante illud: et
adorat illud et obsecrat dicens.
Libera me: quā deus meus es tu.
Nesciūt neque intellēgūt. Ob-
liti enī sunt ne videant oculi eo-
rum: et ne intelligāt corda suo-
rum. Nō recognāt in mente sua: ne-
que cognoscent neque sentiūt ut di-
cant. Medietatē eius combussit
ignis: et coxi sup carbonēs eius
panes. Coxi carnes et comedi:
et de reliquo nō ydolu faciānt.
Ante trunū ligni p̄cedat. Pars
eius tuus est. Coxi insipies ado-
rauit illud: et nō liberauit ani-
mam suā: neque dixit forte men-
datū est in decreta mea. Memē-
to horū iacob et israel: quī ser-
uus meus es tu. Formauit te:
seruus meus es tu. Neahel nō
obliuiscaris mei. Delcui ut nu-
bern iniquitates tuas: et qua-
si nebulā peccata tua. Neutere
te ad me: quū redemi te. lauda-
re reli quū misericordiam fecit domi-
nus: iubilare cetera terre. Ne
sonare mōtes laudanonē: sal-
tus et omne lignū eius. Quū re-
demt dñs iacob: et israel glo-
riabitur. Hec dixit dñs redemp-
tor tuus: et formator tuus ex
utero. Ego dñs faciens omnia:

extendens celos solus. Stabilis
 ens firmam et nullus metui: irrita
 faciens signa diuinorum: et arci-
 los in furore uertens. Conuertens
 sapientes retro: et sciencia eorum
 stulticia faciens. Suscitans uerbum
 serui sui: et consiliu nuntiorum su-
 orum complens. Qui dico iherusalem ha-
 bitaberis: et circumdabis iuda-
 edificabunt: et deserta eius susci-
 tabo. Qui dico profundo deso-
 lare: et flumina tua arefaciam.
 Qui dico cetero pastor meus es:
 et omnem uoluntatem meam comple-
 bis. Qui dico iherusalem edificabe-
 ris: et templo fundaberis.

Et dicit dominus **XLV**

Missio mea cetero cui apprehendi
 deserta ut subina ante faciem ei-
 gentes: et dorsa regum uertam. Et
 aperiam coram eo ianuam: et porte
 non claudent. Ego ante te ibo:
 et gloriosos terre humiliabo.
 Portas ceteras conteram: et sedes
 ferreas confringam. Et dabo tibi
 thesauros absconditos et archa-
 na secretorum: ut scias quia ego do-
 minus. qui uoco nomen tuum deus
 israel: propter seruum meum iacob
 et israel electum meum. Et uocaui te
 nomine tuo: assimilaui te: et non
 cognouisti me. Ego dominus: et non
 est amplius. Extra me non est deus.
 Accurri te et non cognouisti me:
 ut sciant hi qui ab ortu solis. et
 qui ab occidente quam absque me

non est deus. Ego dominus et non est
 alter: formans lucem et creans te-
 nebras: faciens pacem et creans ma-
 lum. Ego dominus faciens omnia hec. For-
 ram celi desuper et nubes pluunt
 iustitiam: aperiat terra et germinet sal-
 uatorem: et iusticia oriatur simul.
 Ego dominus creauit eum. De qui ro-
 ditur fictori suo: testa de sam-
 is fere. Nunquid dicitur lucrum fi-
 gulo suo. quod facies: et opus tu-
 um absque manibus est. De qui dicitur
 patri quod generas: et mulieri quid
 parturis. Hec dicit dominus sanctus
 israel: plastes eius. Virgula
 interrogat me: super filios meos
 et super opus manuum mearum ma-
 dare michi. Ego feci firmam: et ho-
 minem super eam creauit. Ego et
 manus mee retenderunt celos: et
 omni militie eorum mandavi. Ego
 suscitavi eum ad iusticiam: et omnes
 uias eius dirigam. Ipse edificabit
 ciuitatem meam: et captiuitatem
 meam dimittet non in precio neque
 in muneribus: dicit dominus deus re-
 redimui. Hec dicit dominus. Labor e-
 gypti et negotatio ethiopie et
 sabaim uiri sublimis ad te in-
 sibunt et tu eris: et post teambu-
 labunt. Dimidi manibus pperit:
 et te adorabunt neque deprecabuntur.
 Tantum in te est deus: et non est de-
 us absque te. Vere tu es deus ab-
 sconditus: deus israel saluator.
 Confusi sunt et erubuerunt omnes

simul: abierunt in confusione fa-
bricatores error. Nec saluatus
est in domino salus eterna. Non con-
fundemini et non erubescitis ul-
q; in seculum seculi: quia hec dicit
dominus creans celos. Ipse deus for-
mans terram et faciens eam: ipse
plastes eius. Non in vanum crea-
uit eam: ut habitaret formavit e-
am. Ego dominus: et non est alius.
Non in abscondito locutus sum:
in loco terre tenebroso. Non dixi
semini iacob frustra: quere me.
Ego dominus loquens iustitiam: an-
nuntiās recta. Congregamini
et venite: et accedite simul qui
salvati estis ex gentibus. Nescie-
runt qui leuant signum sculpture
sue: et rogant dominum non salvan-
tem. Annuntiate et venite: et con-
siliamini simul. Quis auditum
fecit hi: Ab initio ex tunc predictum il-
lud. Numquid non ego dominus: et
non est ultra deus absque me. De-
us iustus et salvans non est perire
me. Convertimini ad me et salvi
eritis omnes fines terre: quia ego
deus et non est alius. Hi memetip-
so iuravi. egredietur de ore meo
iusticie verbum. et non reuertetur:
quia michi curvabunt omnia genua:
et iurabit omnis lingua. Ego
in domino dicit. Nec sunt iusticie
et imperium. Ad eum veniet: et con-
fundent omnes qui repugnant ei.
In domino iustificabitur et laudabi-

tur omne semine israel. **XLVI**

Conflatus est bel confectus
est nabo: facta sunt simu-
lacrata eorum bestiis et iumentis.
Onera nostra gravi pondere usque
ad latitudinem contabuerunt: et
contecta sunt simul. Non poter-
unt saluare portantes: et anima eor-
um in captivitatem ibit. Au-
dite me domus iacob: et omne
residuum domus israel. Qui porta-
mini a meo vitio: quod gestamini
a mea volua. Usque ad senectutem
ego ipse: et usque ad canos ego
portabo. Ego feci et ego feram:
et ego portabo et saluabo. Qui
assimilastis me et ad equalistis:
et comparastis me et fecistis simi-
lem. Qui conferis aurum de saccu-
lo: et argentum statera pondera-
tis. Conduntur artificem ut faci-
at deum: et pridunt et adorant.
Portant illum in humeris gesta-
tes: et ponentes in loco suo. Et
stabit: ac de loco suo non mo-
uebitur. Sed et cum clamaverint
ad eum non audiet: de tribula-
tione non saluabit eos. Memento
rore istud et confundamini: redite
peruerratores ad cor. Recordamini
poris seculi quem ego sum
deus et non est ultra deus: nec est
similis mihi annuntians ab exor-
ditio nouissimi: et ab initio que
necum facta sunt. Dicens. consi-
lium meum stabit: et omnis volun-

tas mea fuit. Vocāns ab oriēte
iustū: et de ita lōgīqua virū vo-
luntatis mee. Et locut⁹ sum et
adducā illud: certum et faciā
illud. Audite me duro corde: q̄
lōgē estis a iusticia. Propt̄ se-
ri iusticiā meā: nō elōgabitur:
et salus mea nō morabit⁹. Da-
bo ī syon salutē: et israeli glo-
riam meam.

XLVI

Descende: sede ī pulvere vir-
go filia babilon: sede in
terra. Nō est solū filie chaldeor:
q̄a ultra nō vocaberis mollis
et tenera. Tolle mollā et mole
farinā: denuda turpitudinē tu-
am. Discooperi humerū: reue-
la crura: transi flumina. Reue-
labit⁹ ignominia tua: et videbi-
tur obprobriū tuū. Ulaonem
capiam: et nō resistet michi ho-
mo. Redemptor noster dñs ex-
ercitū: nomen illi⁹ sanctus is-
rahel. Sede tates et intra in te-
nebras filia chaldeor: q̄a non
vocaberis ultra domina regio-
rum. Kar⁹ sum sup p̄p̄m meū:
cōtaminavi hereditatē meam.
Et dedi eos in manu tua: nō po-
suiſti eis misericordias. Super senē
aggravasti iugū tuū valde: et
dixisti. In sempiternū ero dñā.
Nō posuisti hec sup cor tuū: ne-
q̄ recordata es novissimū tuū.
Et nūc audi h̄ delicata. et habi-
tans cōfidenter: q̄ dicis in corde

tuo ego sum: et non ē p̄ter me
amplius. Nō sedes vidua: et
ignorabo sterilitatem. Veniēt
tibi duo hec subito in die una:
sterilitas et viduitas. Unūsa
veniunt sup te propter multi-
tudinē malefactorum tuor: et p̄p̄
duriciā incantatorum tuor vehē-
mentem. Et fiduciā habuisti in
malitia tua: et dixisti. Nō ē qui
videat me. Sapientia tua et scē-
tia tua hec decipit te. Et dixisti ī
corde tuo. Ego sum: et p̄ter me
nō est altera. Veniet sup te ma-
lum. et nescies oriū ei⁹: et iruet
sup te calamitas quā nō pote-
ris expiare. Veniet sup te repē-
te miseria quā nescies. Sta cū
incantatorib⁹ tuis et cū multitu-
dine malefactorum tuor in quib⁹
laborasti ab adolescentia tua:
si forte qd. p̄sit tibi: aut si possi-
fieri fortior. Defecisti in mētē-
dine consiliorum tuor. Stent et sal-
uent te augures celi qui cōtem-
plabant⁹ sidera et supputabāt
mensēs: ut te eis annuntiarent
ventura tibi. Ecce facti sunt q̄si
stipula: ignis combussit eos.
Non libetabūt animā suā de
manu flāme: non sunt prunę
quib⁹ caleſcant: nec focus in se-
deat ad eū. Sic facta sunt tibi:
in quibuscumq̄ laboraveras.
Negotiatores tui ab adolescen-
tia tua: unusquisq̄ in via sua

errauerunt: non est qui saluet te.
Audite hec domus **XLVIII**
 iacob qui vocamini nomi-
 ne israel et de aquis iuda existis:
 qui iuratis in nomine domini et dei is-
 rahel recordamini: non in veritate
 neque in iusticia. De civitate enim
 sancta vocati sunt: et super deum
 israel constabiles sunt. Dominus exerci-
 tum nomen eius. Priora enim tunc
 annunciam et ex ore meo exiit:
 et audita feci ea: repente operatus
 sum et venerunt. Hominem enim quia
 durus es tu: et nectus tuus fer-
 reus: recule tua et fratres tua crea-
 verunt. Predixi tibi ex tunc: antequam ve-
 nirent iudicium tibi: ne forte di-
 ceres ydola mea fecerunt hec: et
 sculptilia mea et consilia mea
 mandaverunt ista. Que audisti
 vide omnia. Vos autem non annuncia-
 stis. Audita feci tibi nova ex
 tunc: et conservata que nescis.
 Modo creata sunt et non ex tunc:
 et ante diem: et non audisti ea:
 ne forte dicas ecce cognovi ea.
 Neque audisti neque cognovisti:
 neque ex tunc aperta est auris tua.
 Hinc enim quia prevaricatus privari-
 caberis: et transgressor ex verbo
 vocaveris. Propter nomen meum
 longe faciam furor meum: et lau-
 de mea infrenabo te ne mactas.
 Ecce excoxi te sed non quasi ar-
 gentum: elegi te in camino pau-
 peris. Propter me propter me fa-

ciam: ut non blasphemem: et glori-
 am meam alteri non dabo. Audi
 me iacob: et israel quem ego voco.
 Ego ipse: ego primus et ego no-
 vissimus. Manus quoque mea
 fundavit terram: et dextera mea
 mensa est celos. Ego vocabo e-
 os: et stabunt simul. Congrega-
 mini omnes vos et audite. Quis
 de eis annuntiavit hec: Dominus di-
 lexit eum: faciet voluntatem suam in
 babilone: et brachium suum in chal-
 deis. Ego ego lonius sum et
 vocavi eum: adduxi eum: et di-
 recta est via eius. Accedite ad me:
 et audite hoc. Non a principio mihi
 abscondito locutus sum. Ex tem-
 pore antequam fierent ibi terram: et
 nunc Dominus deus redemptor tuus
 sanctus israel. Ego Dominus deus
 tuus dorsus te vultus: gubernans
 te in via qua ambulas. Omnia
 attendisses mandata mea. Fac-
 ta fuisset sicut flumen pax tua: et
 iusticia tua sicut gurgites ma-
 ris. Et fuisset quasi harena semina-
 tuum: et stirps uterui in lapilli
 tuis. Non interisset et non fuisset
 attritum nomen eius a facie me-
 a. Egredimini de babilone: fu-
 gite a chaldeis. In voce exulta-
 tionis annunciate: auditum fa-
 cite hoc: et ferte illud usque ad ex-
 tremam terram. Dicite. Redamini do-
 minus servum suum iacob. Non
 sinitur in delecto cum educeret

ros. Aquā de petra pduxit eis:
et scidit petra et fluxerunt aque.
Non est par impijs dicit dñs.

Audite insule: et **ALIA**
attendite ppli delōge. Dñs
ab utero vocauit me: de uentre
matris mee recordat⁹ est nomis
mei. Et posuit os meū q̄si gla-
diū acutū: in umbra man⁹ sue
protegit me: et posuit me sicut
sagittā electā. In pharetra sua
abscondit me: et dixit michi. Ser-
uus meus es tu isrl: quia in te
glorificabor. Et ego dixi. Inua-
niū laborauit: sine causa et va-
ne fortitudinē meā cōsumpsi.
Ergo iudiciū meū cū dño: et o-
pus meū cum deo meo. Hec di-
xit dñs formās me ex utero ut
michi seruis: ut reducā iacob ad eū:
et israhel ad eū cōgregabit⁹. Et
glorificatus sum in oculis do-
mini: et deus meus factus ē for-
tudo mea. Et dixit. Parū ē ut
sis michi seruus ad suscitanda⁹
rebus iacob: et feceris isrl cōuer-
das. Ecce dedi te in lucē gentiū:
ut sis salus mea usq; ad extre-
mū tē. Hec dixit dñs. redemp-
tor israhel. Sanctus eius: ad cō-
tempnabile aīam ad abomina-
tam gentē ad seruū dñorū. Re-
ges uidebunt et cōsurgent p̄nci-
pes: et adorabūt. p̄pter dñm q̄a
fidelis est: et sanctū isrl q̄a elegit
te. Hec dixit dñs. In tempe pla-

uio gaudui te: et in die salutis
auxiliatus sum tui. Et seruauit
te et dedi te in fedus ppli. ut susci-
tares fratres et possideres heredi-
tates dissipatas: ut diceret hys
q̄ uincti sunt exire: et hys qui in
tenebris reuelamini. Sup vias
pascunt: et in omnibus planis
pascua eorū. Nō claudet neq; si-
ciunt: et non percutiet eos estus et
sol: quia miserator eorū reget e-
os. et ad fōtes aquarū potabit
eos. Et ponā diuersos montes me-
os in viam: et semite mee exal-
tabunt. Ecce isti delōge ueniēt:
et ecce illi ab aquilone et mari:
et isti de terra australi. Laudate
reli et exultet ita: in bilare mon-
tes laudē: q̄a cōsolatus est dñs
pplm suū. et pauperū suorum
miserabit⁹. Et dixit syon. Dereli-
quit me dñs: et dñs oblitus est
mei. Nunquid oblita potest
mulier infātem suū: ut non
miseret filio uteri sui? Et si illa
oblita fuerit: ego tamē nō ob-
liuiscar tui. Ecce in manib; meis
descripti te: numeri tui corā oculis
meis semper. Veniūt structo-
res tui: destruētes te et dissipātes.
a te exibūt. Teuā in circuitu oculi-
los tuos et uide: oīs isti cōgrega-
ti sunt: ueniūt tibi. Quis ego
dixit dñs: q̄a omib; hys uelut
ornamēto uelaretis: et circūda-
bis tibi eos quasi spōsa. Quia

deserta tua et solitudines tue et
terra ruine tue nunc anguste erunt
pro habitatoribus: et longe fuga-
bunt qui absorbebat te. Adhuc
dicent in auribus tuis filii sterili-
tatis tue. Angustus est michi lo-
tus: fac spatium michi ut habitem.
Et dices in corde tuo. Quis mi-
chi genuit istos: Ego sterilis et
non pariens transgredata et rap-
tina: et istos quos circumiit: Ego
deserta et desolata: et isti ubi li-
tebat: Hec dicit dominus deus. Ecce le-
uabo ad gentes manum meam
et ad populos exaltabo signum me-
um. Et affert filios tuos in ul-
nis: et filias tuas super humeros
portabunt. Et erunt reges nutri-
ti tui: et regine nutrices tue. Dul-
tu in terra dimisso adorabunt te: et
puluerem pedum tuorum lingent. Et
scies quia ego dominus: super quo non
confutent qui excedant eum. Num-
quid tollitur a forti preda: aut
quod captum fuit a robusto saluum
esse poterit: Quia hec dicit dominus.
Equidem et captivitas a forti tol-
latur: et quod ablatum fuit a ro-
busto saluabitur. Eos vero qui in-
dicauerunt te ego iudicabo: et fi-
lios tuos ego saluabo. Et ab-
bo hostes tuos carnibus suis: et
quasi musto sanguine suo in-
ebriabuntur. Et faciet omnis caro
quia ego dominus saluans te: et redim-
tor tuus fortis iacob.

Hec dicit dominus. Quis est hic
liber repudii matris vestre:
quo dimisi eam: Aut quis est
creditor meus: cui vendidi vos:
Ecce in iniquitatibus vestris venditi
estis et in sceleribus vestris dimisi
matrem vestram: quia perii et non fac-
vi: vocavi et non facit qui audiret.
Numquid abbreviata et parvula
facta est manus mea ut non pos-
sim redimere: aut non est in me
virtus ad liberandum: Ecce in in-
terceptione mea desertum faciam
mare: ponam flumina in sicum.
Eo putrescent pisces sine aqua:
et morietur in sicco. Induam celos
tenebris: et saccum ponam operi-
mentum eorum. Dominus dedit michi li-
guam eruditionis: ut sciam sustinere
cum qui lassus est verbo. Erigit
mane. mane erigit mihi aurem: ut
audiam quasi magistrum. Domi-
nus deus aperuit michi aurem:
ego autem non contradico: retrosum
non abi. Corpus meum dedi pru-
rentibus: et genas meas vellentibus:
faciem meam non auerti ab
interprecantibus: et respicientibus dominus
deus auxiliator meus: itro non
sum confusus. Deo posui faciem
meam ut petram durissimam: et scio
quoniam non confundar. Iuxta est qui
iustificat me. Quis contradicit
michi: Stetit simul. Quis est
aduersarius meus: Accedat ad me.
Ecce dominus deus auxiliator meus.

Quis est qui dederit me: Ecce
omnes quasi vestimentum cōterent:
trinea comedit eos. Quis est vo-
bis timens dñm audis vocē
serui sui: Quis ambulat i tene-
bris: et nō est lumen ei: Speret
in noīe dñi: et innuat sup deū
suū. Ecce vos omnes accendentes
ignem: accincti flammis. Am-
bulate in lumine ignis vñ: et in
flānis quas succendistis. De
manu mea factū ē hoc vobis.
In dolorib; dormietis. **LI**

Audite me qui sequimini qđ
iustū est: et queritis dñm.
Attendite ad petra vnde reas-
istis: et ad cauentā lacu de qua
preasistis. Attendite ad abra-
ham patre vñ et ad sarā qđ
properit vos. Quia unū vocavi
eum: et benedixi ei: et multiplicā-
ui eum. Consolabit ergo dñs
syon: et desolabit omnes ruinas
eius. Et ponet desertū eius qua-
si delinas: et solitudinē ei⁹ qua-
si ortū dñi. Gaudiū et leticia in-
uenietur in ea: gratias actio et
vox laudis. Attendite ad me
ip̃s meus: et tribus mea me
audite. Quia lex a me egit: et iu-
dicium meū in lucem ip̃s re-
quiescit. Prope est iustus me⁹:
egressus est saluator meus: et
brachia mea ip̃s iudicabūt.
me insule expectabūt: et brachi-
um meū sustinebūt leuare i re-

lum oculos vñs: et videte sub
fra dorsum. Quia celi sicut fu-
mus liquefcent: et terra sicut ves-
timentū atteretur: et habitato-
res eius sicut hec interibūt. Sa-
lus autē mea in sempiternū erit:
et iustitia mea non deficiet. Au-
dite me qđ scitis iustū: populus
meus lex mea in corde eorum.
Nolite timere obprobrium ho-
minū: et blasphemias eos ne
metuatis. Sicut enī vestimentū
sic comedit eos vermis: et sicut
lanā sic deuorabit eos tinea.
Salus autē mea in sempiternū
erit: et iustitia mea in generati-
onem generationū. **Consurge**
consurge: induere fortitudinem
brachii dñi. **Consurge** sicut in
dieb; antiquis: in generationib;
seculor. **Nūquid** nō tu percussisti
supbū: vulnerasti draconē:
Nūquid nō tu siccasti mare: a-
quam abrasisti vehementer: Qui
posuisti pfundū maris viam:
ut transirent liberaui. Et nunc qđ
redempti sunt a dño reuerent:
et venient in syon laudantes: et
leticia sempiterna sup capita eo-
rum. Gaudiū et leticiā tenebūt:
fugiet dolor et gemitus. Ego
egoip̃e consolabor vos. Quis
tu ut timeas ab hoīe mortali
et a filio hoīs: qui qđ sicut fenu ita
arescit: Et oblitus es dñm facto-
ris tui qui extendit celos et fun-

davit iram: et formidasti iugiter
 tota die a facie furoris eius qui
 te tribulabat: et parauerat ad
 percuti. Vbi nunc est furor tribu-
 lantis: Et nunc veniet gradus ad
 aperiri: et non interficiet usque
 ad interitionem: nec deficiet pa-
 nis eius. Ego enim sum dominus deus
 tuus qui conturbo mare et inuolues-
 cunt fluctus eius: dominus exercitu-
 um nomen meum. Posui verba
 mea in ore tuo: et in umbra ma-
 nus mee protegi te: ut plantes ce-
 los et fundes terram: et dicas
 ad syon: populus meus es tu.
 Eleuare eleuare: surge iherusalem:
 que bibisti de manu domini calicem
 ire eius. Usque ad fundum calicis so-
 poris bibisti: et potasti usque ad
 fetes. Non est qui sustineret eam
 re omnibus filiis quos genuit: et
 non est qui apprehenderet manum eius
 re omnibus filiis quos nutriuit.
 Duo sunt que occurrerunt tibi.
 Quis contristabit super te: Dasti-
 tas et contritio et fames et gladi-
 us: quis consolabit te: Filii tui
 projecti sunt: dormierunt in ca-
 pitibus viarum sicut bestia illa-
 qua: pleni indignatione domini. In-
 crepatione dei tui. Nunc audi
 hoc paupercula. et ebria non a vi-
 no. Hec dicit dominator tuus
 domini: et deus tuus qui pug-
 nabit pro populo suo. Ecce tui de
 manu tua calicem soporis: fun-

dus calicis indignationis mee.
 Non abicies ut bibas illum vltim-
 Et ponam illum in manu eorum qui
 te humiliauerunt et dixerunt ante
 tue incuruare ut transcamus:
 et posuisti ut iram corpus tuum:
 et quasi viam transcurrentibus.

Resurge **LII**
 resurge: induere fortitu-
 dinem tua sicut. Induere vestimen-
 tis glorie tue iherusalem ciuitas sancta
 quia non adiciet alia ut periret:
 et per te in circuitus et mundus.
 Excute de puluere: resurge se-
 de iherusalem. Solue vincula colli-
 tui captiua filia syon: quia hec
 dicit dominus. Gratis venudati es
 es: et sine argento redimimini.
 Quia hec dicit dominus deus. In egip-
 tum descendit populus meus in prin-
 cipio ut colonus esset ibi: et assur
 absque ulla causa calumniatus
 est eum. Et nunc quod michi est hec
 dicit dominus: Quia ablati sunt populi
 mei trans. Dominatores eius inu-
 que agunt dicit dominus: et iugiter
 tota die nomen meum blasphe-
 matur. Propter hoc facti sunt populi
 mei nomen meum in die illa: quia
 ego ipse qui loquebar ecce ac-
 sum. Quam pulchrum super montes
 pedes annuntians et predicanti-
 pacem: annuntians bonum predi-
 cantis salutem: dicentis syon.
 Regnabit deus tuus. Vox spe-
 culatorum tuorum. Inuauerunt voces:

simul laudabūt: q̄a oculo ad
oculū videbūt. cū cōuerteret do-
minus syon. Gaudeat et lauda-
te simul deserta iherlm: q̄a cōso-
latus ē dñs pplm suū: redemit
iherlm. Parauit dñs brachiū
sanctū suū in oculis oīm gen-
tium: et videbūt om̄es fines t̄re
salutare dī n̄r. Recedite recedi-
te: cete inde: pollutū nolite tan-
gere. Exite de medio eius: mun-
dum qui fecit uasa domini.
Quā non in tumultu exibitis:
nec in fuga p̄terabitis. Prece-
det enim uos dñs: et cōgregabit
uos de⁹ isrl. Ecce intelliget ser-
uus meus: exaltabit et eleuabi-
tur: et sublimis erit valde. Si-
cut obstupuerūt sup te multi:
sic inglorius erit inter viros as-
pectus eius et forma eius inter
filios hoīm. Ne asperget gentes
multas: sup ipm cōmictbūt re-
ges os suū. Quia quib; nō est
narratū de eo videbūt: et qui nō
audierunt contemplant sunt.

Quis credidit
audiri n̄r: et brachiū
dñi cui reuelatū est: Et ascendit
sicut uirgultū corā eo: et sicut
radix de t̄ra sitiēti. Nō est spe-
cies ei neq; decore. Et uidim⁹ eū
et nō erat aspectus: et desiderau-
imus eū despectū et nouissimū
uiro: uirū dolorū et scientē in-
firmitatē. Et quasi absconditus

uultus eius et despectus: unde
nec reputauim⁹ eum. Vere lā-
guores n̄ros ip̄e tulit: et dolores
n̄ros ip̄e portauit. Et nos pu-
tauimus eum quasi leprosum:
et prorsum a deo et humiliatū.
Quē autē uulnerat⁹ est p̄pter mi-
nuitates n̄ras: attenuis ē p̄pter
scelerata n̄ra. Disciplina pacis
n̄re sup eum: et luore ei⁹ sana-
ti sumus. Dñs nos quasi oues
errauim⁹ unusquisq; in uiam
suam declinauit: et dñs posuit
in eo iniquitatem oīm n̄rū. Ob-
latus est q̄a ip̄e uoluit: et non
aperuit os suū. Sicut ouis ad
occisionē ducet⁹: et quasi agnus
corā condūte obmutescit: et nō
aperit os suū. De angustia et
exidino sublat⁹ est. Crucia-
tionē eius quis enarrabit. Qui-
a abscessus ē de t̄ra uiuentium.
Propter scelus ppli mei prorsu-
m. Et dabit impios p sepul-
tura et dūnt p morte sua: eo
q̄ iniquitatem nō fecerit. neq; do-
lus fuit in ore eius: et dñs uolu-
it cōterere eū in infirmitate. Si
posuerit p peccato aīam suā
uidebit semē longeuū: et uolun-
tas dñi in manu eius dirigit⁹.
Pro eo q̄ laborauit aīa eius:
uidebit et saturabit⁹. In scientia
sua iustificauit ip̄e iust⁹ seruos
multos: et iniquitates eos
ip̄e portauit. Ideo dispiciam ei

plurimos et fortius diuider spolia: pro eo quod tradidit in mortem animam suam: et cum sceleratis reputatus est. Et ipse pro multis peccatis tui: et pro transgressoribus

Lauda **III** rogaue. Sterilis que non parit: de tanta laude et hymni que non paries: quam multi filii deserte magis quam eius que habet uirum dicit dominus. Dilata locum tentorii tui: et pedes tabernaculorum tuorum extendit ne parcas. Longos fac fumulos tuos: et clauos tuos consolidat. Ad dexteram tuam et ad sinistram peruectabis: et semine tuum gentes hereditabit: et ciuitates desertas inhabitabit. Noli timere quia non confundetis neque erubescas. Non enim te pudebit quia confusio mea adolescentie tue obliuiscetis: et obprobrium uiduitatis tue non recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te: dominus exercituum nomen eius: et redemptor tuus sanctus israel. deus omnis terre uocabitur. Quia ut mulierem derelictam et miseram spiritum uocauit te dominus: et uxorem ab adolescentia abiecit. Dixit deus tuus. Ad punctum in modico deliquisti te: et in miserationibus magnis aggregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te: et in misericordia sempiterna misertus

sum tui. Dixit redemptor tuus dominus. Sicut in diebus noie istud mihi est: cum iuravi ne inducerem aquas ultra supra terram: sic iuravi ut non nascatur tibi et non inceperem te. Montes tui commouebuntur et colles commiscuent: misericordia autem mea non recedet a te: et fedus pacis mee non mouebitur. Dixit miserator tuus dominus. Paupercula tempestate commissa absque ulla consolatione: ecce ego sternam per ordinem lapides tuos: et fundabo te in saphiris. Et ponam iaspide munituram tuam: et portas tuas in lapide sculptos: et omnes finnos tuos in lapides desiderabiles: uiuos filios tuos doctos a domino: et multitudinem pacis filios tuos: et iniusticia fundaberis. Herede procul a columna quia non timebis: et a pauore: quia non appropinquabit tibi. Ecce accolam ueniet qui non erat mecum: ad ueniam quondam tuus adiungetur tibi. Ecce ego creabo fabricum sufflantem in igne prunas: et profecerem uas in opus suum: et ego creabo interfectorem ad disperdendum. Omne uas quod fictum est contra te non dirigetur: et omnem linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis. Hec est hereditas serui domini: et iusticia eorum apud me dicit dominus. **LV**

Omnēs sitientes venite ad
aquas: et qui nō habetis
argētū ppetate. Emite et comedi-
te: venite emite absq; argento:
et absq; ulla commutatione vi-
nū et lac. Quare appenditis ar-
gētū non in panib; et laborē
vestrū nō in laniatione. Audite
audientes me et comedite bonū:
et delectabit in tranquillitate aīa
vra. Inclinate aurē vram et ve-
nite ad me: audite et vivet aīa
vra: et fecit vobiscū pactū sem-
piternū: misericordias domini fideles.
Ecce testem pps dedit eū: ducem
et pceptorē gentib;. Ecce gen-
tem quā nescitis vocabis: et
gentes q nō cognoverūt te ad
te current ppter dñm deū tuū et
sanctū isrl: qā glorificavit te.
Querite dñm dū inveniri potest:
invocate eum dum ppe est. Dete-
linq;te ipi viā suā: et vir iniqu⁹
cogitationes suas: et revertat⁹
ad dñm et miserebit⁹ eius: et ad
deū nr̄m quī mltus ē ad ignis-
cōdū. Nō sī cogitationes mee
cogitationes vre: neq; vie vre
vie mee dicit dñs. Quia sicut
exaltat⁹ reli a fca sic exaltate sūt
vie mee a vris vris: et cogitatio-
nes mee a cogitationib; vris.
Et quō descendit ymber et nix de
celo et illuc ultra nō revertitur:
sed inebriat terram et infundit
eam et germinare eam facit et

dat semē sementi et panē comedē:
et sic sit verbū meū qd egredit⁹
de ore meo. Nō revertet⁹ ad me
vacuū: sed faciet quicūq; volu-
it: et prosperabit in hijs ad q mi-
si illud. Quia in ihericā egredie-
mini: et in pace deducet⁹. Mon-
tes et colles cantabūt corā vo-
bis laudem: et omnia lingua regi-
onis plaudēt manu. Pro salu-
tate ascendit abire: et p portā
revertet⁹ mirtus. Et sit dñs noīa
mus in signū eternū: quod non

Auferetur. **LV**
et dicit dñs. Custodie in
dñm et facite iusticiā: qā meta
est salus mea ut veniat: et iusti-
cia mea ut revelet⁹. Beatus vir
quī facit hoc: et filius hoīs qui
apprehendet istud: custodiet⁹
sabbatū ne polluat illud: cus-
todiet⁹ manus suas ne faciat
onē malū. Et non dicat filius
advent⁹ q adheret dño dicens: se-
paratione dividet me de minim⁹
a ppo suo. Et nō dicat eunuch⁹
us: ecce ego lignū aridū. Quia
hec dicit dñs eunuchis q custo-
dierint sabbata mea: et elegerit
que voluit: et tenuerit⁹ fedus me-
um. Dabo eis in domo mea et
in muris meis locū: et nomen
meū a filiis et filiabus. Nomen
sempiternū dabo eis: qd non
peribit. Et filios advent⁹ q ad-
herent dño ut colāt eum et dili-

gāt nomē eius ut sint ei in ser-
uos: oēm custodientē sabbatū
ne polluat illud et teneant fe-
dus meū: adducam eos in mō-
tem sanctū meum. et letificabo
eos in domo orationis mee.
Molauit eos ut victimę eos
placebūt michi sup altari me-
o: q̄a domus mea domus ora-
tionis uocabitur cunctis pplis.
Fuit dñs deus: qui cōgregat dis-
pulos israel. Adhuc cōgrega-
bo ad eum congregatos eius.
Oēs bestie agri uenite ad deu-
randū: uniuēse bestie salt°. Ex-
culatores eius ceti oēs: nesciēt
unū: canes min⁹ nō ualētes
lattrare: uidētes uana. dormien-
tes et amātes somnia: et canes
impudētissimi nesciēt saturita-
tem. Ip̄i pastores ignoauerūt
intelligentiā: ouēs in uia suā
declinauerūt: unusq̄lq; ad aua-
ritia suā a summo usq; ad no-
uissimū. Deice sumam⁹ uinū
et impleamur ebrietate: et erit
sicut hodie sic et cras: et multo
amplius. **L VII**

Iustus perit et nemo est qui reco-
gitet in corde suo: et uiri miseri-
cordie colligunt: q̄a nō est qui
intelligat. A facie eū malicie
colled⁹ est iustus. Veniat pax:
requiescat in cubili suo. q̄ am-
bulauit in directione sua. Vos
aut accedite huc filij augurati:

dis: semen adulteri et fornicarie
sup quē iurastis: sup quē dila-
tastis os. et eiecistis linguam:
Nūquid non vos filij seclis se-
men mendax: q̄ cōsolamini i dijs
subē omē lignū frondosū imo-
lantes paruulos in torrentib;
subter euntes petras: in par-
tibus torrentis pars tua: hec est
sors tua. Et ipsis effudisti liba-
men: obtulisti sacrificiū. Num-
quid sup his nō indignabor?
Sup mōtem excelsū et sublimē
posuisti cubile tuū: et illuc ascē-
disti ut immolares hostias. Et
post ostiū et retro postem posu-
isti memoriale tuū: quia iuxta
me discoopuisti et suscepisti ad-
ulterū. Dilatasti cubile tuū: et
propegiisti cum eis fedus. Dilce-
sti stratiū eorū manu aperta: et
ornasti et regio unguēto: et mi-
ultiplicasti pignēta tua. Misisti
legatos tuos procul: et humili-
ata es usq; ad inferos. In mul-
titudine uir tue laborasti: non
dixisti quiescā. Vitam manus
tue inuenisti: p̄tea nō rogasti.
Pro quo sollicita amisti: q̄a
mēta es et mei nō es recorda-
ta: neq; cogitasti in corde tuo q̄
a ego taceas et quasi nō uidēs.
et mei oblita es. Ego annūci-
abo iusticiā tuā: et opa tua non
proderūt tibi. Cum clamaueris
liberem te cōgregati tui. Et oēs

ros auferet vultus: tollat aura.
 Quia autem fiducia habet mei he-
 reditabit fructum: et possidebit mon-
 tem sanctum meum: et dicam. Via
 facite. prebete iter: declinare de-
 semita: auferre offendicula de
 via populi mei. Quia hec dicit ex-
 celsus et sublimis habitans eter-
 nitatem et sanctum est nomen eius:
 in excelsis et in sanctis habitans.
 et cum contrito et humili spiritu:
 ut vivificet spiritum humilium et
 vivificet cor contritum. Non enim
 in sempiternum litigabo neque us-
 que ad finem irascar. quia spiritus
 a facie mea egredietur et faciam
 ego flatus. Propter iniquitatem
 avaricie eius iratus sum: et p-
 cussi eum. Abscondi: et indign-
 atus sum. Et abiit merces in via
 cordis sui. Vias eius vidi et sa-
 navi eum. et reduxi eum: et reddi-
 di consolationes ipsi et lugentibus
 eius. Etiam fructum labiorum pa-
 cem: pacem ei qui longe est. et qui
 prope dixit dominus: et sanavi eum.
 Impius autem quasi mare fretuens
 quod quiescere non potest: et redun-
 dant fluctus eius in consultatione-
 nem et lutum. Non est pax impiis
 dicit dominus meus. **LXXX**

Quama. ne cesses: quasi tu-
 ba exalta vocem tuam et an-
 nuntia populo meo scelera eorum: et
 domui iacob peccata eorum. Me-
 ritum de die in die querunt et scire

vias meas volunt: quasi gens
 que iustitiam fecerit: et que iudici-
 um dei sui non dereliquit. Ro-
 gant me iudicia iusticie: appro-
 pinquare deo volunt. Quare ie-
 iunium? et non asperisti: humi-
 liavimus animas nostras et nescisti:
 Ecce in die ieiunii vultus meus
 voluntas vestra: et omnes debitores
 vestros reptis. Ecce ad lites et con-
 tentiones ieiunans: et percutis
 pugnis impie. Nolite ieiunare
 sicut usque ad hanc diem: ut au-
 diatur in excelsis clamor vester.
 Numquid tale est ieiunium quod elegi:
 per diem affligere hominem animam suam:
 Numquid detorquere quasi circu-
 lum caput suum: et sacco et cinere-
 rem sternere? Numquid istud vo-
 caui ieiunium: et diem acceptabi-
 lem domino? Nonne hoc est magis
 ieiunium quod elegi: Dissolve colli-
 gationes impietatis: solve fas-
 ticulos deprimentes. Dimitte eos
 qui confecti sunt liberos: et om-
 ne onus dirump. Frange esu-
 rienti panem tuum: et egenos
 vagosque induc in domum tuam.
 Cum videris nudum operi eum:
 et carnem tuam ne despecteris. Tunc
 erumpet quasi mane lumen tuum:
 et sanitas tua cito orietur. Et au-
 ribus sanctis tuam iustitiam tua: et
 gloria domini colliget te. Tunc iu-
 rabis et dominus exaudiet: clama-
 bis. et dicit ecce assum. Si abs-

tuleris de medio tui calceamentum: et
desideris extendere digiti. et loquar
quod non potest. Cum effuderis e-
fusiorem animam tuam. et animam afflic-
tam repleueris: orietur in tenebris
lux tua: et tenebre tue erunt sicut
meridies. Et requiem tibi dabit
dominus deus tuus semper: et imple-
bit splendoribus animam tuam: et ossa
tua liberabit. Et eris quasi ortus
irriguus: et sicut fons aquarum
tuus non deficiet aque. Et edifi-
cabitur in te deserta seculorum:
fundamenta generationis et ge-
nerationis suscitabis. Et voca-
beris edificator seculi: auctorem
semitas in quibus. Si auerteris
a sabbato pedem tuum facere volu-
tatem tuam in die sancto meo: et
uocaueris sabbatum delictum et
sanctum domini gloriosum: et glori-
ficaueris cum dum non facis vi-
as tuas et non inueniunt voluntas
tua ut loquaris sermonem: tunc
delectaberis super domino. et sustol-
lam te super altitudines terre: et
habitabo te hereditate iacob patri-
tui. Quia enim domini locutus est.
Ecce non est ab **LIX**
breuiata manus domini ut
saluare nequeat: neque aggrua-
ta est auris eius ut non reaudi-
at: sed iniquitates vestre diuerserunt in-
ter vos et deum vestrum: et peccata vestra
absconderunt faciem eius a vobis
ne reaudiret. Manet enim vestre pol-

lute sunt sanguine: et digiti vestri
iniquitate. Labia vestra locuti sunt
mendacium: et lingua vestra iniquita-
tem fatetur. non est qui inuocet ius-
ticiam. neque est qui iudicet verum:
sed confidunt in nichilo: et loquuntur
vanitates. Conceperunt laborem:
et pepererunt iniquitatem. Quia
aspidum ruperunt: et telas aranee
repperunt. Qui comedit de ouis
eorum morietur: et quod conforium est
erumpet in regulum. Tale eorum non
erunt in vestimentum: neque ope-
riantur operibus suis. Opera eorum
inutilia: et opus iniquita-
tis in manibus eorum. Pedes eorum
in malum currunt: et festinant ut
effundant sanguinem innocentem.
Cogitationes eorum cogitationes
inutiles. Bastitas et correctio in
vis eorum: viam pacis nesciunt:
et non est iudicium in gressibus eorum:
Semitae eorum in turturate sunt
eis: omnis qui calcatur in eis igno-
rat pacem. Propter hoc elongatum
est iudicium a vobis: et non appre-
hendit vos iustitia. Expectaui-
mus lucem et ecce tenebre: splendo-
rem: et in tenebris ambulauimus.
Palpauimus sicut ceci parietem:
et quasi absque oculis ambulauimus.
Inuegimus in tenebris: in caliginis qua-
si mortui. Fugiemus quasi ursi
omnes: et quasi columbe medi-
tantes gentem. Expectaui-

iudiciū te nō est: salūte ⁊ elōga-
ta ē a nobis. Multiplicatē sūt
cū iniquitates nre corā te: et pec-
cata nra responderunt nobis.
Quia scelera nra nobiscū: ⁊ in-
iquitates nras cognouim⁹. pecca-
re et mendaci cōtra dñm: ⁊ auer-
si sumus ne iterum post tergū
dei nrī ut loqueremur salūmā
et nāl gressione. Cōcepimus et
locuti sum⁹ de corde verba mē-
daci: et cōuersum ē retrorsum
iudiciū: et iusticia longe stetit.
Quia corruit in platea veritas:
et equitas non potuit ingredi.
Et facta ē veritas in oblivione:
⁊ q̄ recessit a malo p̄cedere paruit.
Et vidit dñs et malū apparuit
in oculis eius: q̄a nō ē iudiciū.
Et vidit dñs quia nō est vir: et
aperiat⁹ ē q̄a nō ē q̄ occurrat.
Et saluabit sibi brachiū suū: ⁊
iusticia eius ip̄a cōfirmabit eū.
Indutus est iusticia ut lorica: ⁊
galea salutis in capite eius. In-
dutus est uestimētis ulionis:
et opertus est quasi pallio zeli
sicut ad vindictā: quasi ad re-
tributionē indignationis hos-
tibus suis. ⁊ visitationem ini-
micis suis. Insuper vicem reddet.
Et timebūt qui ab occidēt. no-
men dñi: et q̄ ab ortu solis glo-
riant eius. Cum uenerit quasi
fluminis violētus quem spiritus
dñi cogit: et uenerit syon redēp-

tor: ⁊ eis qui redeunt ab iniqui-
tate in iacob dixit dñs. Hoc fe-
dus meū cū eis dixit dñs. Spi-
ritus meus qui est in te ⁊ verba
mea. que posui in ore tuo. nō
recedēt de ore tuo. ⁊ de ore semē-
nis tui dixit dñs: amodo ⁊ usq̄
in sc̄pturum.

LX

Surge illuminare iherlm q̄a
uenit lumen tuū: et glori-
a dñi sup te orta ē. Quia ecce te-
nebre operient sc̄am. et caligo
ip̄los: sup te aut̄ orietur dñs: ⁊
gloria eius in te videbit̄. Et am-
bulabūt gentes in lumine tuo:
et reges in splendore ortus tuī.
Tena in circuitu oculos tuos ⁊
vide: om̄es isti cōgregati sunt:
uenerūt tibi. Filij tui de longe
uenerunt et filie tue de latere sur-
gent. Tunc videbis ⁊ affluēs et
mirabit̄ et dilatabitur cor tuū
quādo conuēsa fuit ad te multi-
tudo maris: fortitudo gentium
uenerit tibi. Inundatio camelo-
rū opiet te: dromedarij madia
et effa. Om̄es de saba uenerunt
aurū ⁊ thus deferētes: ⁊ laudem
dño annūciātes. Omne pecus
cedar congregabit̄ tibi: arietes
nabaiorū ministrabūt tibi. Of-
ferentur super placabili altari
meo: et domū maiestatis mee
glorificabo. Qui sūt isti qui ut
nubes volāt: ⁊ quasi columbe
ad fenestras suas: Ne cū inu-

le repedabunt et naues maris
in principio: ut adducam filios
tuos de longe. Argentū eorū et
aurū eorū cum eis nomī dñi dī
tui et sancto isrl: quia glorifica-
uit te. Et edificabūt filij peregrī-
norū muros tuos: et reges eorū
ministrabūt tibi. In indignatio-
ne enī mea percussī te: et in recōd-
liatione mea misertus sum tui.
Et aperientur porte tue iugit: die
et nocte non claudūt: ut affe-
rat ad te fortitudo gentiū et re-
ges earū adducantur. Gens enī
et regnū qd nō seruerit tibi pe-
ribit: et gentes solitudine vasta-
bunt. Gloria libani ad te veni-
et: abies et buxus et pini simul
ad ornandū locū sanctificatio-
nis mee: et locū pedū tuorū glo-
rificabo. Et veniēt ad te nivi
filij eorū qui humiliaverūt te: et
adorabūt vestigia pedū tuorū
omnes qui detrahēbāt tibi: et vo-
cabūt te civitatē dñi syon sanc-
ti isrl. Pro eo qd fuisti derelicta
et odio habita et non erat qui
per te transiret: ponam te in su-
perbiā seculorū: gaudiū ī gene-
rationem et generationē. Et su-
ges lac gentium: et mamilla re-
gum lactaberis. Et scīs quia
ego dñs saluās te: et redēptor
tuus fortis iacob. Pro tere affe-
ram aurū: et pro ferro afferam
argentū: et pro lignis es: et pro

lapidib; ferrū. Et ponā visua-
tionē tuā pacē: et ppositos tuos
iusticiā. Non audiet ultra iniqui-
tas in ira tua. vastitas et cōrui-
o in terminis tuis: et occupabit
salus muros tuos: et portas
tuas laudabis. Nō erit tibi am-
plus sol adlucendū per diem:
nec splēdor lune illuminabit:
sed erit tibi dñs in lucem sempī-
ternā: et drus tuus in gloriam
tuā. Nō occidet ultra sol tuus et
luna tua nō minuet: qia dñs e-
rit tibi ī lucē sempiternā: et cōple-
buntur dies luctus tui. Popu-
lus aut tuus omnes iusti in per-
petuum hereditabūt terram: ger-
men plantationis mee: opus
manus mee ad glorificandū.
Minim⁹ erit in mille: et parvu-
lus in gente fortissima. Ego do-
rurus: in tēpe ei⁹. subito fa-
ciam istud. **LXI**

Spiritus dñi sup me: eo qd
unxit me. Ad annūciā-
dum mansuetis misit me: ut
medere conuictis corde et pēdica-
rem captiuis nudigētiā et clau-
sis apertionē: ut predicarē an-
nimā placabilē dñs et dīctā ul-
tionis deo nrō: ut cōsularer oī⁹
lugētes: ut ponerē fortitudinē
lügenib; syon: et dārem eis co-
ronā pro cinere: oleū gaudiū p
luctu: palliū laudis p spiritu
mitoris. Et vocabuntur in sa

fortes iusticie: plantatio dñi ad glorificandū. Et edificabūt delecta a seculo: et ruinas antiquas erigēt: et instaurabūt ciuitates desertas et dissipatas in gratia nē et gratia nē. Et stabūt alieni et pascēt pecora v̄ra: et filii peregrinorū agricolę et vinatores v̄ri erunt. Vos autē sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei v̄ri dicet vobis. Formidini gentium comedetis: et in gloria eos supbiētis. Pro confusione v̄ra duplici et rubore: laudabunt partem eos. Propter hoc in ita iua duplicia possidebūt: letitia sempiterna erit eis. Quia ego dominus diligēs iudiciū: et odia habēs rapinā in claustrum. Et dabo opus eos in veritate: et sedus perpetuū faciā eis. Et sciatur in gentibus: semini eos: et germen corū in medio p̄forū. Quies qui viderunt eos cognoscent illos: quia isti sunt semē cui benedixit dñs. Gaudēs gaudebo in dñs: et exultabit aīa mea in deo meo. Quia induit me vestimentis salutis: et indumento iusticie circumdedit me: quasi sponsam decoratū corona et quasi sponsam ornata monilibus suis. Sicut enim terra p̄fert germen suum: et sicut ortus semē suū geminat: sic dominus deus geminabit iusticiam et laudem coram

omnibus gentibus.

LXII

Propter syon nō tacebo et propter iherusalem nō quiescā: donec egrediat̄ ut splendor iustus eius: et saluator eius ut lampas accendatur. Et videbūt gentes in stum tuū: et tūc et reges induū tuū. Et vocabit̄ tibi nomē novum: quod os dñi nōtavit. Et tūc corona glorie in manu dñi: et diadema regni in manu dei tui. Nō vomitabis ultra derelicta: et terra tua nō vomabit̄ amplius desolata. Sed vomitabis voluntas mea in ea: et terra tua inhabitabit̄. Quia complacuit dñs in te: et terra tua inhabitabit̄. Habitabit tū iuuenis cum virgine: et habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam: et gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos iherusalem cōstitui custodes: tota die et tota nocte in perpetuū nō tacebūt. Qui remissionem dñi ne taceatis: et ne detis silentiū ei: donec stabiliat et donec ponat iherusalem laudē in terra. Hauriet dñs in cisterna sua: et in brachio fortitudinis sue. Si dederis lactū tuū ultra cibū inimicis tuis: et si biberint filii alieni vniū tuū in quo tu laborasti. Quia quod cōgregabunt illud comedēt et laudabūt dominū: et quod cōportat illud bibēt in arceis sanctis meis. Et assue

transite per portas: parate vi-
am populo. Planum facite iter: et
eligite lapides: et eleuate signum
ad populos. Ecce dominus auditum fecit
in extremis terre. Dicite filie syon
ecce saluator tuus venit. ecce met-
res eius cum eo et opus eius co-
ram illo et vocabunt eos populus
sanctus redemptus a domino. Tu au-
tem vocaberis quesita ciuitas
et non derelicta. **LXIII**

Quoniam iste qui venit de edom
in vestibus de bosra: et
formosus in stola sua: gra-
diens in multitudine fortitudi-
nis sue. Ego qui loquor iustici-
am: et puguator sum ad sal-
uandum. Quare ergo rubrum est
indumentum tuum: et vestimenta
tua sicut calcamentum in corculis:
Corculum calcavi solus: et de ge-
nibus non est vir mecum. Calca-
ui eos in furore meo: et calcavi
eos in ira mea. Et aspersus est san-
guis eorum super vestimenta mea: et
omnia indumenta mea inquinavi.
Dies enim ultionis in corde
meo: annus retributionis mee
venit. Conspecti et non erat auxili-
ator: quesivi. et non fuit qui ad-
iunaret. Et saluauit michi bra-
chium meum: et indignatio mea ip-
sa auxiliata est michi. Et conuul-
tavi populos in furore meo: et in-
ebriavi eos in indignatione me-
a: et deciei in ira virtutem eorum. Mi-

serationum domini recordabor: laudem
domini super omnibus que reddidit
nobis dominus: et super multitudinem
honoris domus israel quod largi-
tus est eis secundum indulgentiam
suam et secundum multitudinem
misericordiarum suarum. Et dixit. Verum-
tamen populus meus est: filii non
negantes. Et factus est eis salua-
tor: in omni tribulatione eorum
non est tribulatus: et angelus
faciei eius saluauit eos. Audite
fatione sua et indulgentia sua ipse
redemit eos: et portauit eos et e-
leuauit eos in diebus sanctis. Ipsi
autem ad iracundiam provocauerunt: et
afflixerunt spiritum sanctum eius. Et
conuersus est eis in inimicum: et ipse
debellauit eos. Et recordatus est
dictum seculi: mori et populi sui.
Vbi est qui eduxit eos de mari-
rum pastoribus gregis sui: Vbi
est qui posuit in medio eius spiritum
sanctum suum: Qui eduxit ad desertum
moysen brachio maiestatis
sue: qui sedit aquas ante eos:
ut faceret sibi nomen sempiternum.
Qui eduxit eos per abissos quasi
equum in deserto non impingentem:
quasi animal in campo descen-
dens. Spiritus domini ductor eius
fuit. Sic adduxisti populum tuum:
ut faceres tibi nomen glorie.
Attende de celo: et vide de habita-
culo sancto tuo. et glorie tue.
Vbi est zelus tuus et fortitudo

tua: Multitudo viscerum tuorum et
misericordiarum tuarum super me con-
uerterunt se. Tu enim pater noster:
et abraham nesciuit nos: et isra-
hel ignorauit nos. Tu domine pa-
ter noster: redemptor noster: a se-
culo nomen tuum. Quare errare
nos fecisti domine de uis tuis: in-
durasti cor nostrum ne timeamus
te: Conuertere propter sanctos tuos:
tibi hereditas tue. Quasi ni-
hilum possiderunt populum sanctum
tuum hostes nostri: contumaciter
sanctificationem tuam. Facti su-
mus quasi in principio cum non
dignaretis nostri: neque inuocaretur
nomen tuum super nos. **LXIII**

Quina diruperes celos et de-
scenderes. A facie tua mor-
tes defluerunt: sicut reus ignis
tabescebat atque ardebat igni.
ut notum fieret nomen tuum inimi-
cis tuis: a facie tua gentes tur-
barunt. Eum feceris mirabili-
a non sustinuerunt. Descendisti:
et a facie tua mortes defluerunt.
A seculo non audierunt: neque au-
ribus preceperunt. Oculi non uidit
deus absque te: que preparasti re-
pentibus te. Occurristi letan-
ti et faciem iustitiam: in uis tu-
is recordabuntur tui. Ecce tu iras-
tus es et peccauimus: in ipsis fui-
mus semper: et saluabimur. Et
facti sumus ut immundi omnes
nos: et quasi pannus menstruatus

uniuersae iustitiae nostrae. Et redi-
dimus quasi solum uniuersi:
et iniquitates nostrae quasi uentus ab-
stulerunt nos. Non est qui noveret
nomen tuum: qui resurgat et reue-
at te. Abscondisti faciem tuam a
nobis: et allicisti nos in manu
iniquitatis nostrae. Et nunc domine pater
noster es tu. nos uires lutum:
et fictor noster tu: et opera manu-
um tuarum omnes nos. Ne irasca-
ris domine satis: et ne ultra memi-
neis iniquitatis nostrae. Ecce respice:
populus tuus omnes nos. Quia
sancti tui facta est deserta: syon
deserta facta est. Hierusalem desolata:
domus sanctificationis nostrae et
glorie nostrae ubi laudauerunt te
patres nostri facta est in reusitione ig-
nis: et omnia desecabilia nostra
uersa sunt in runas. Numquid
super his conuincis te domine: ca-
rebis et affliges nos uelimen-
ter. Quiescerunt me qui ante non in-
terrogabant: inuenerunt qui non que-
sierunt me. **LXV**

Dixi. Ecce ego: ecce ego ad
gentem que non minorabat
nomen meum. Sepadi manus me-
as tota die ad populum incredulum:
qui graditur in uia non bona post
cogitationes suas. Populus
qui ad iracundiam pergit me ante
faciem meam semper: qui immolat in
ortis et sacrificat super latraces. qui
habitant in sepulchris et in delu-

bris ydolorū dormiūt: q̄ come-
dūt carnē suillā. et ius p̄lanū
in uasis eorū: qui dicūt recede a
me nō appropinquas michi q̄
a imundus es: isti fumus erūt
ī furore meo: ignis ardēs tota
die. Ecce scriptū est coram me.
Nō tacebo: sed reddā et retribu-
am in sinu eorū iniquitates v̄ras
et iniquitates p̄m v̄rorū simul di-
xit dñs. qui sacrificauerūt sup
mōtes et super colles exprobra-
uerūt michi: et reuerſar opus
eorū p̄mū in sinu eorū. Hec di-
xit dñs. Quō si iuenerit granū
in botro et dicat ne dissipēs il-
lud quā benedictio est: sic faciā
propter seruos meos ut nō di-
sperdā totū. Et educā de iacob
semē: et de iuda possideēt mōtes
meos. Et hereditabūt eā electi
mei: et serui mei habitabūt ibi.
Et erūt campeſtria ī caulas gre-
gum: et vallis achor in cubile
armētorū p̄p̄lo meo qui requi-
erunt me. Et vos q̄ dereliquistis
dñm q̄ obliuiscitis montē sanc-
tum meū qui ponitis fortune
mensam et libans super eā. nu-
merabo vos in gladio. et oēs
in sede corruētis: pro eo qd̄ vo-
cavi et nō respōdistis michi. lo-
cutus sum et nō audistis: et fa-
ciatis malū in oculis meis. et
que nolui elegistis. Propter h̄
hec dicit dñs d̄s. Ecce serui mei

comedēt: et vos esurietis. Ecce
serui mei bibēt: et vos sitietis.
Ecce serui mei letabūtur: et vos
confundemini. Ecce serui mei lau-
dabūt p̄r exultatione cordis:
et vos clamabitis p̄ dolore cor-
dis et p̄r cōturbatione spirit⁹ ulu-
labitis: et dimittetis nomē v̄s-
trū in iuramentū electis meis.
Et interficiet te dñs d̄s: et se-
uos suos vocabit nomē aliū.
In quo q̄ benedictus est sup ter-
ram: benedicet in dñō amen.
Et q̄ iurat in f̄a. mirabit in deo
amen. Quia obliuioni tradite
sunt angustie prioris: et quia
abscondite sunt ab oculis n̄ris.
Ecce ego nū creō celos nouos:
et terram nouā: et nō erūt in me-
moriam priora et non ascendit
sup cor: sed gaudebitis et exul-
tabitis usq; ī sempiternū ī his
que ego creō. Quia ecce ego cre-
o iherlm exultationē et p̄p̄m ei⁹
gaudiū: et exultabo in iherlm et
gaudabo in p̄p̄lo meo: et nō au-
dit in eo vltra vox flet⁹ et vox
clamoris. Nō erit ibi amplius
infans dicens et senex qui nō im-
plet dies suos: quī puer centū
annos moriet: et peccator cen-
tum annorū maledict⁹ erit. Et
edificabunt domos et habita-
būt: et plātabūt vineas et come-
dent fruct⁹ earū. Nō edificabūt
et alius habitabit: non plāta-

bunt et alius comedit. Secundum
enim dies ligni erunt dies populi mei:
et opera manuum eorum iuraberunt.
Electi mei non laborabunt frustra:
neque gratia erunt in conturbatione
quia semen benedictionis domini est et
nepotes eorum cum eis. Etiamque ante
quam clamet ego exaudiam: ad-
huc illis loquentibus ego audiam.
Iupus et agnus pascuntur simul:
et leo et bos comedent paleas:
et serpentis pulvis panis erit.
Non nocebunt neque occident: in
omni monte sancto meo dicit do-
minus. **LXVI** **Et dicit** **dominus.**
Domine. Celi sedes mea est: et
terra scabellum pedum meorum. Que
est ista domus quam edificabimus
mihi: et quis iste locus requie-
tionis mee? Omnia hec manum meam
fecit: et facta sunt universa ista
dicit dominus. Ad quem autem respiciam:
nisi ad pauperem et contritum spi-
ritu et cernentem sermones meos:
Qui immolat bovem: quasi qui
interficiat virum. Qui machat pe-
rus: quasi qui excutiet canem.
Qui offert oblationem: quasi qui
sanguinem suillum offert. Qui re-
cordatur thuris: quasi qui bene-
dicat ydolo. Hec omnia elegerunt
in visis suis: et in abominationi-
bus suis anima eorum delictata est.
Unde et ego eligam illusione
eorum: et que timebant adducam
eis: quia vocavi et non erat qui re-

sponderet: locutus sum et non au-
dierunt. Et feceruntque malum in oculis
meis: et quod nolui elegerunt. Audi-
te verbum domini: qui trematis ad
verbum eius. Directus sitis vestri
odientes vos: et abicientes pro-
pter nomen meum. Glorificet dominus:
et videbimus in leticia vestra: ipsi au-
tem confundentur. Vox populi de ci-
uitate: vox de templo: vox domini
reddentis retributionem inimicis
suis. Antequam parturiret peperit:
antequam venire parit: et peperit
masculum. Quis audivit unquam
tale: et quis vidit hunc similem? Num-
quid parturiet terra in die una
aut pariet gens simul: quia par-
turunt et peperit syon filios su-
os. Numquid ego qui alios pa-
rere facio: ipse non pariam dicit do-
minus? Si ego quod generationem ce-
teris tribus sterilibus ero: ait dominus
deus tuus. Iteraminum cum iheru-
salem: et rezultate in ea omnes qui
diligitis eam. Gaudete cum ea
gaudio universi qui lugeris super
eam: ut sugatis et repleamini
ab ubere consolationis eius: ut
mulgeatis et deliciis affluatis
ab omnimoda gloria eius. Quia
hec dicit dominus. Ecce ego decli-
nabo super eam quasi fluvium
pans: et quasi torrentem mundam
rem gloriam gentium quam lugeris
Ad ubera portabimini: et super
genua blandientur vobis. Quomodo si

cui mater blādiatur ita ego cō-
solabor vos: et in ih̄sm cōso-
labimini. Vidēbis et gaudēbis
cor v̄rū: et ossa v̄ra quasi her-
ba germinabūt. Et cognoscet
man⁹ dñi seruis eius: et indig-
nabit̄ inimicis suis. Quia ecce
dñs in igne veniet: et quasi tur-
bo quadriga eius. reddere in i-
dignatione furore suū: et in cre-
patione suā in flamma ignis.
Quia in igne dñs diuidiabit:
et in gladio suo ad om̄m carnē:
et multiplicabūt̄ interfecti a
dño. Qui sacrificabāt̄ et mū-
dos se putabūt in orīs post ia-
nuam int̄insecus: qui comede-
bant carnē suā et ab om̄ina-
tione et murem: simul consu-
ment̄ dicit dñs. Ego autē opa-
torum et cogitationes eorū iue-
nio ut cōgregem cū om̄ib; gen-
tibus et linguis: et venient et vi-
debunt gloriā meā. Et ponam
in eis signū: et mutā te eis qui
salvati fuerūt ad gentes ī mare
in affricam in libiā. tenētes sa-
gittam in italiā et greciā ad in-
sulas longe: ad eos qui nō au-
dierūt de me et non viderūt glo-
riam meam. Et annūciabunt
gloriā meam gentib;: et ad-
ducent om̄es f̄cs v̄ros et cūctis
gētib; domū dñs in equis et in
quadrigis et in lecticis et in mu-
lis et in carrucis ad mōtem s̄c-

tum meū ih̄sm dicit dñs: quō-
si inferāt filii isrl̄ munus in va-
se mundo in domū dñi. Et assu-
mam te eis ī sacerdotes et leui-
tas dicit dñs: q̄a sicut celi novi
et terra nova que ego facio sta-
re corā me dicit dñs: et sic sta-
bit semen v̄rū et nomen v̄rū.
Et erit mensis te mense: et sab-
batū te sabbato. Veniet om̄is
carrus: ut adoret corā facie mea
dicit dñs. Et egrediet̄: et videbūt
radura viros q̄ p̄uatiati sūt
in me. Veniet eorū nō moriet̄:
et ignis eorū nō exstinguitur: et
erunt usq; ad sanietatē visionis
om̄i carni. *Explicit ysaia. In
quit prologus in ieremā p̄ph̄a:*
Ieremias propheta cui hic p-
logus scribit̄: sermone quidem
apud hebreos ysaia et osce. et q̄
buldā alijs p̄phetis videtur esse
rusticior: sed sensib; par est: q̄p-
pe q̄ eodē spiritu p̄phetauerit.
Porto simplicitas eloqui de
loco ei in quo natus est accidit.
Fuit enī anathothites q̄ est usq;
hodie viculus trib; ab iheroso-
limis distās milib;: sacerdos et
sacerdotib; et in m̄is utero sac-
rificatus: virginitate sua euan-
gelicū virum cuncti ecclesie dedi-
rans. Hic patrinare reor sus ē
puer: et captiuitatē urbis atq;
iude nō solū spiritu. sed et ocu-
lis carnis intuitus est. Jam dñe

tribus israel alyrii in medos trā-
stulerāt: iam terras earū coloni
gentiū possidebāt. Unde iūda
tantum et in beniamin ppheta
uit: et cunctas sue ruinas qua
druplū plāxit alphabeto: qd
nos mensure mētri uersibusq;
reddidim⁹. Perreca ordinē vi-
sionū q̄ apud grecos et latinos
omnino confusus est ad pristi-
nam fidē correxim⁹. Ibrū autē
baruch notarij eius. qui apud
hebreos nec legē nec habet pre-
teritissim⁹: pro hīs omib; ma-
ledicta ab emulis p̄solātes: q̄
b; me necesse ē p̄ singula opus-
cula respōdere. Et si patior: q̄a
vos rogitis. Lettū ad cōp̄di-
um mali rectius fuerat modū
furori eorū silētiō meo ponere:
q̄s quodidie noui aliqd̄ sc̄ip̄i
tātē mūdoz insaniā puorare.

Explet prologus incipit le-

uinas propheta

Uerba iheremie pphē-
te filij helchie de lac-
donib; qui fuerūt in
anathoth in tra be-
niamin. Qd̄ factū est uerbū do-
mini ad eum in dieb; ioshie filij
amos regis iūda in tertio decio
āno regni eius: et factū ē in die-
bus ioachim filij ioshie regis iū-
da usq; ad cōsummationē un-
decimi anni sedechie filij ioshie re-
gis iūda usq; ad trāsmigronē

iherem in mense quinto. Et factū
est uerbū dñi ad me dicens. Pri-
us q̄ te formare in utero noui
te: et ante q̄ exires de uulua lāt-
tificauī te: et pphētā in gentib;
dedi te. Et dixi. A a a dñe deus.
Ecce nescio loqui: q̄a puer ego
sum. Et dixit dñs ad me. Noli
dicere q̄a puer sum: quā ad oīa
que mittā te ibis: et uniusa que-
cunq; mādaui tibi loqueris.
Noli timere a facie eorū: q̄a ego
tecū sum ut etiam te dicat dñs.
Et misit dñs manū suā: et teti-
git os meū: et dixit ad me. Ecce
dedi uerba mea in ore tuo: ecce
cōstitui te hodie sup gētes et su-
per regna ut euellas et destruas
et disipas et dissipas: et edificas
et plātes. Et factū est uerbū dñi
ad me dicens. Quid tu uides ihe-
remia: Et dixi. Vīgā uigilan-
tem ego uideo. Et dixit dñs ad
me. Bene uidisti: q̄a uigilabo e-
go sup ūbū meū ut faciā illud.
Et factum ē uerbū dñi sc̄dō ad
me dicens. Quid tu uides: Et dixi.
Ollā succensam ego uideo: et fa-
ciem eius a facie aquilonis. Et
dixit dñs ad me. Ab aquilone
pandit̄ om̄e malū sup omnes
habitatores terrē. Quia ecce ego
cōuocabo om̄es cognationes
regnorū aquilonis dicit dñs: et
ueniēt et ponēt unusquisq; soli-
um suū in introitu portarū ihe-

rusale et super omnes muros eius
in circuitu et super universas urbes
iuda. Et loquitur iudicia mea cum eis
super omnem malitiam eorum qui dereli-
querunt me et libaverunt dominus
alienis: et adoraverunt opus ma-
nuum suarum. Tu ergo accinge lumbos
tuos et surge: et loquitur ad eos
omnia que ego precipio tibi. Ne for-
nudes a facie eorum: nec cum time-
re te faciam vultum eorum. Ego quip-
pe dedi te hodie in civitatem mu-
nitam et in columnam ferream.
et in murum cretum super omnem terram
regibus iuda principibus eius et sa-
cerdotibus: et omni populo fidei: et bel-
labunt adversum te et non prevale-
bunt: quia ego tecum sum ait dominus
ut liberem te.

II

Et factum est verbum domini ad
me dicens. Vade et clama
in auribus iherusalem dicens. Hec di-
xit dominus. Recordar sum tui mi-
serans adolescentiam tuam et carita-
tem desponsationis tue quando
secuta es me in deserto: in terra
que non seminat. Sanctus israel
dominus. primitie frugum eius. Om-
nes qui devorant eum derelinquent:
mala venient super eos dicit dominus.
Audite verbum domini domus iacob:
et omnes cognationes domus
israel. Hec dicit dominus. Quid iume-
rit pres vester in me iniquitatis quia
elongaverunt a me et ambulave-
runt post vanitatem et vani fac-

ti sunt. Et non dixerunt ubi est dominus
qui ascendit nos fecit de terra e-
gypti: qui adduxit nos per desce-
rum per iterum in habitabilem et in-
viam. per iterum suum et imaginem
in oculis: per iterum in qua non am-
bulavit vir neque habitavit ho-
mo. Et induxi vos in iterum car-
meli: ut comederetis fructum eius
et opima illius. Et ingressi contra-
mistiis terram meam: et hereditatem
meam: posuistis in abominationem.
Sacerdotes non dixerunt ubi est
dominus: et tenentes legem nescierunt
me: et pastores pervertunt sunt
in me. Et prophete pervertunt
in baal: et idola secuti sunt. Prop-
terea adhuc iudicio commendam
vobiscum ait dominus: et cum filiis vestris
disceptabo. Transite ad insulas
rethim et videte: et in cedar nate-
rite et considerate vehementer: et vi-
dete si factum est huiusmodi: si
mutavit gens deos suos: et ce-
ce ipsi non sunt dii. Populus
vero meus mutavit gloriam su-
am in ydolum. Obstupescite reli-
sup hoc: et porte eius desolantur
vehementer dicit dominus. Duo cum
mala fecit populus meus. Me dereli-
liquerunt fontem aquarum vivarum: et fo-
derunt sibi cisternas dissipatas
que non valent aquas.
Nunquid servus est israel aut vernu-
culus: Quare ergo factus est in
predam. Super eum rugierunt le-

ones et dederunt vocem suam: posuerunt iram eius in solitudinem. Euntates ei? fruste sunt: et non est qui habitet in eis. Filii quoque nymphaeas et daphneas constituerunt te usque ad verticem. Nunquid non istud factum est tibi: quia dereliquisti dominum deum tuum tempore quo dicebat te per viam? Et nunc quod tibi vis in via egypti: ut bibas aquam turbidam? Et quod tibi cum via assiriorum: et ut bibas aquam fluminis? Arguet te malitia tua: et auersio tua increpabit te. Scito et vide quia malum et amarum est reliquisse te dominum deum tuum: et non esse timorem eius apud te. Dicit dominus deus exercituum. Si sceleris contempsisti iugum meum: rupisti vincula mea et dixisti. Non seruiam. In omni cum colle sublimi et sub omni ligno frondoso mihi prosternabar in meretricie. Ego autem plantavi te vineam electam: omnis semine eorum. Quomodo ergo conuersa es in prauum vinea aliena? Si laueris te nix et multiplicaueris tibi herbarum borith: maculata es in iniquitate tua coram me. Dicit dominus deus. Quomodo diris non sum polluta: post baalam non ambulavi. Dicit vias meas in conualle: scito quod feceris. Eurus leuis explicitas vias tuas: onager assuetus in solitudine: in desiderio autem sue attraxit ventum amoris sui. Nul?

auertit eam. Omnes qui querunt eam non deficient: in mensuris eius munerit eam. Prohibet pedem tuum a nuditate: et guttur tuum a siti. Et dixisti. Despectavi: nequaquam faciam. Ad manum quippe alienos: et post eos ambulabo. Quomodo confuditur hic quando est comprehensus? Sic confusi sunt domus israel: ipsi et reges eorum principes et sacerdotes et prophete eorum: dicentes ligno pater noster es tu: et lapidi mihi mater genuisti. Dederunt ad me tergum et non faciem: et in tempore afflictionis sue dixerunt: surge et libera nos. Vbi sunt dii tui quos fecisti tibi? Surgant et liberent te: in tempore afflictionis tue. Secundum numerum quippe civitatum tuarum stant dii tui iuda. Quid pulvis metui iudicio contemderet? Omnes dereliquisti me dicit dominus. Frustra peristi filios tuos: disciplinam non receperunt. Deuorant gladius vestre prophetas tuos: quasi leo vastat gregem suum. Dicit verbum domini. Nunquid solitudo factus sum israeli: aut terra secotina? Quare ergo dixit populus meus: recessimus. non veniemus ultra ad te? Nunquid obliuiscetur virgo ornamentum suum: aut sponsa fascem pectoralis sue? Populus vero meus oblitus est in diebus in numeris. Quid meritis bonam

ostendere viā tuā: ad querendā
dilectionē: Que insup et malici-
as tuas docuisti vias tuas: et ī
alīs tuis inuentus est sanguis
animarū pauperū et innocētū.
Non in fossis inveni eos: sed in
omīb; que supra memoravi.
Et dixisti. Absq; peccato et īno-
rens ego sum. et propterea aucta-
tur furor tuus a me. Ecce ego
iudicio cōtendā tecū: eo q; dix-
eris nō peccavi. Quā vilis fac-
ta es nimis: iterans vias tuas.
Et ab egipto cōfundēris: sicut
cōfusa es ab assur. Nam et ab
ista egredieris et man⁹ aut erūt
sup caput tuū: qm̄ obtinuit do-
minus cōfidentia tuā: et nichil
habebis prosperum. III

Hulgo dicitur. Si dimiserit
vir uxore suā et recedēs ab
eo duxerit virū alterū: nūq̄d reu-
tetur ad eā ultra: Nūquid non
polluta erit et cōtaminata muli-
er illa: Tu autē fornicata es cū
amatorib; multis: tamē reuer-
tere ad me dicit dñs. Itua ocu-
los tuos in directū: et vide ubi
nō p̄strata sis. In vijs sedebas
expectās eos quasi latro insidi-
ans in solitudine: et polluisti
terrā in fornicationib; tuis et in
malicijs tuis. Quāobrem prohi-
bite sunt stille pluviarū: et sero-
tin⁹ imber nō fuit. Fronis mu-
lieris meretricis facta ē tibi: no-

luisse rubescere. Ergo saltem a-
modo voca me pater me⁹: dux
virginitatis mee tu es. Nūq̄d
irascaris in perpetuū: aut perse-
verabis in finē: Ecce locuta es
et fecisti mala: et potuisti. Et dix-
it dñs ad me ī dieb; ioh̄e regis.
Nūq̄d vidisti que fecerit auct-
latrix isrl: Abijt sibi in super
omnē montem excelsū et sub
om̄i ligno frondoso: et fornicata
est ibi. Et dixi cum fecisset hęc
oīa. ad me revertere: et non est
reversa. Et vidit p̄varicatrix so-
ror ei⁹ iuda quia pro eo q; me-
chata esset auctlatrix israhel di-
misisset eam et dedit eam ei libel-
lum repudiij: et non timuit p̄va-
ricatrix iuda soror eius. sed abi-
it et fornicata est etiā ip̄a: et faci-
litate fornicationis sue dāmi-
navit eam: et mechata est cū
lapide et ligno. Et in omīb; hīs
non est reversa ad me. p̄varica-
rix soror eius iuda in toro tor-
de suo: sed in mēdacio ait dñs.
Et dixit dominus ad me. Iusti-
ficavit animam suam auctla-
rix isrl cōparatione p̄varica-
trix iude. Vade et clama sec-
mones istos cōtra aquilonē et
dices. Revertete auctlatrix isrl
ait dñs et nō auctā facie meā
a vobis: q̄a sanct⁹ ego sum bi-
ne dñs: et nō irascar in perpetu-
um. Vocanturū scro iniquitatē

tuam: quia in dominum deum tuum per-
 ricata es. Et dispersisti vias tu-
 as alienis sub omni ligno feon-
 dolo: et vocem meam non audisti
 ait dominus. Convertimini filii reuer-
 tes dicit dominus: quia ego vix vestre.
 Et assumam vos. unum de civitate
 et duos de cognatione: et intro-
 ducam vos in syon. Et dabo vo-
 bis pastores iuxta cor meum: et
 pascunt vos scientia et doctrina.
 Cumque multiplicati fueritis et
 creveritis in terra in diebus illis ait
 dominus non dicent ultra archa tes-
 tamenti domini: neque ascendet sup-
 er eum neque recordabuntur illius:
 nec visitabitur nec fiet ultra. In
 tempore illo vocabuntur iherusalem soli-
 um dominum: et congregabuntur ad eam
 omnes gentes in nomine domini in ihe-
 rusalem: et non ambulabunt post
 pravitatem cordis sui pessimi.
 In diebus illis ibit domus iuda
 ad domum israel: et veniet simul de
 terra aquilonis ad terram quam do-
 di patribus vestris. Ego autem dixi.
 Quomodo ponam te in filios: et tribu-
 am tibi fratrem desiderabilem here-
 ditatem per clarum reuerentium geniti-
 um: Et dixi. Patrem vocabitis me:
 et post me ingredi non cessabis.
 Sed quomodo si contemnat mulier a-
 matores suos: sic contempsit me
 domus israel dicit dominus. Vox in vi-
 sis audita est ploratus et ululatus
 filiorum israel: quoniam unusquisque fecerat viam

sua: oblitus sunt dominum deum suum. Con-
 vertimini filii reuerentes: et sa-
 nabo aures vestras. Ecce nos
 venimus ad te. Tu enim es dominus
 deus noster. Vere medares erant
 colles et multitudo montium.
 Vere in domino deo nostro salus israel.
 Confusio confundet laborem patrum
 vestrorum ab adolescentia nostra: gre-
 ges eorum et armenta eorum: filios
 eorum et filias eorum. Dormiemus
 in confusione nostra et operiet nos
 ignominia nostra: quoniam domi-
 no deo nostro peccavimus nos et
 patres nostri ab adolescentia nostra us-
 que ad diem hanc: et non audivimus
 vocem domini dei nostri. III

III Convertimini ad me israel
 ait dominus: ad me convertere.

Si ab hostilibus offendicula tua a
 facie mea non commoveberis. Et
 iurabis vivit dominus in veritate et in
 iudicio et in iustitia: et benedicet
 eum gentes ipsaeque laudabunt.
 Hec enim dicit dominus viro iuda et
 habitatori iherusalem. Non timeatis vo-
 bis nonale: et nolite ferere super
 spinas. Circumdumini domino: et au-
 feret propitia cordium vestrorum viri iu-
 da et habitatores iherusalem: ne for-
 te egrediat ut ignis indignatio
 mea et succendat. et non sit qui
 extinguat. Omnia autem haec ma-
 la veniunt propter malitiam cogita-
 tionum vestrarum. Annunciate in iu-
 da et in iherusalem: auditum facite:

loquimini et canite tuba in ter-
ra: clamate fortiter et dicit. Ego
gregamini et ingrediamur civi-
tates munitas: leuate signum in
syon. Ego fortamini nolite stare:
quia malum ego adduxi ab aquilone
et correctionem magnam. Ascendit
leo de cubili suo: et peditus ge-
nuum se leuavit. Egressus est de loco
suo: ut ponat terram tuam in de-
solationem. Civitates tue vastabunt:
remanentes absque habitatoribus.
Super hoc attingite vos si-
licet: plangite et ululate: quia
non est auxilium ira furoris domini a vo-
bis. Et erit in die illa dicit dominus
peribit cor regio et cor principum
et obstupescunt sacerdotes: et pro-
phete consternabuntur. Et dicit.
Heu. heu. heu. domine deus. Ego
ne decepisti populum istum et iherusalem di-
cens: pax erit vobis: Et ecce per-
venit gladius usque ad animam. In
tempore illo dicit populo hunc et ihe-
rusalem ventus urens in vis que
sunt in deserto: vir filius populi mei
non ad veniendum et ad purgan-
dum. Spiritus plenus ex his
veniet michi. Et nunc ego: sed lo-
quar iudicia mea cum eis. Ecce quasi
nubes ascendit: et quasi tem-
pestas currens eius. Delosiores
aquilis equi illius. De nobis:
quoniam vastati sumus. Tana
a malicia cor tuum iherusalem: ut sal-
va fias usquequo morabuntur

in te cogitationes noxie: Vox
tuum annuntiatis a dan: et notum
facitis idolum de monte ephra-
im. Dicit gentibus. Ecce auditum
est in iherusalem. custodes venire de
terra longinqua: et dare super civi-
tates iuda vocem suam. Quasi cus-
todes agorum facti sunt super eam
in giro: quia me ad iracundiam pro-
vocavit dicit dominus. Die tue et co-
gitationes tue fecerunt hec tibi.
Ita malicia tua quia amara: quia
tetigit cor tuum. Venter meum ve-
ntem meum dolro: sensus cordis
mei turbati sunt in me. Non ta-
cebo: quoniam vocem bucinę audiant
anima mea: clamorem plebis. Ego erit
super correctionem vocata est: et va-
stata est omnis terra. Reperite
vastata sunt tabernacula mea:
subditi populi mei. Usquequo
videbo fugientem: audiam vocem
bucine: Quia stultus populus me-
us me non cognovit: filii inspi-
cetes sunt. et recorderes. Sapien-
tes sunt ut faciant mala: bene
autem latere nescierunt. Aspekti ter-
ram et ecce vacua erat: et nihil:
et celos. et non erat lux in eis.
Vidi montes et ecce moveban-
tur: et omnes colles conturbati
sunt. Inmirus sum et non erat
homo: et omne volatilis celi recessit.
Aspekti et ecce carmelus de-
sertus: et omnes urbes eius destructę
sunt a facie domini et a facie ire sue.

roris eius. Hec enim dicit dñs.
Deserta erit omnis terra: sed ta-
men cōsumationē nō faciam.
Iugebit terra: et merebūt celi de-
sup: eo q̄ locut⁹ sum. Cogita-
m⁹ et nō penituit me: nec auctus
sū ab eo. A voce equis et mite-
rentis sagittā fugit oīs ciuitas.
Ingressi sunt ardua: et ascende-
runt rupes. Omise urbes de-
lite sunt: et non habitat in eis
homo. Tu autē vastata q̄ faci-
es: Cum uideris et cecideris: tū
ornati fueris monili auro: et
puneris tibi oculos tuos: seu-
stra rōponeris. Cōtempserunt
me amatores tui: aīam tuā q̄-
runt. Potem enī quasi p̄cun-
tū audiri: et agustias ut pu-
erpere. Vox filie syon miter mo-
rientes expandetq; manus su-
as. De michi: q̄a defecit aīa me.
Quā propter interfectos. **V**
Circuite uias iherlm et aspi-
cite: et cōsiderate et querite i pla-
teis eius. an iuuenans uirū faci-
entem iudiciū. et querentem fidē
et p̄icius ero ei. Quā si etiam ui-
uit dñs dixerunt: et hī falso iura-
bunt. Dñe oculi nū respiciunt
fidei. Percussisti eos et nō do-
luerunt: attinisti eos et remue-
runt accipere disciplinā. Indu-
erunt facies suas supra pe-
ccam: et noluerūt reuerti. Ego
autē dixi. Forsitan paupes sūt

et stulti: ignorātes uia dñi et iu-
diciū dei sui. Ibo ergo ad opū-
mates et loquar eis. Ipi enī co-
gnouerūt uiam dñi: iudiciū dei
sui. Et ecce magis hī simul cō-
fecerūt iugū: ruperūt uincula.
Ierico percussit eos leo et filia:
lup⁹ ad uesperā uastauit eos:
pardus uigilās sup ciuitates
eorū. Quis qui ingressus fuit
ex eis capietur: q̄a mite sunt
p̄uariationes eos: confortate
sūt auersiones eos. Lup⁹ quo-
propin⁹ ubi esse poterat: filij
tūi dereliquerūt me: et iurāt in
hīs. qui non sunt dñi. Satura-
ui eos et mechati sunt: et in do-
mo meretricis luxuriabantur.
Equi amatores in feminas: et
emissarii facti sūt: unusquisq;
ad uxore p̄imi sui hīnniebat.
Nūquid sup hīs non uisitabo
dicit dñs: et in gente tali nō ul-
tiscentur aīa mea: si scindere mu-
ros eius et dissipare: cōsumati-
onem autē nolite facere. Aufer-
te pagines eos: q̄a non sunt
dñi. P̄uariationē enī p̄uari-
cata est in me domus israhel et
domus iuda ait dñs. Negau-
runt dñm: et dixerūt. Nō ē ipse:
neq; uenit sup nos malū: gla-
dium et famē non uidebimus.
Prophete fuerūt in uentū loqu-
ti: et respōsum non fuit in eis.
Hec ergo cūment illis. Hec di-

ait dñs deus exercituum. Quia locuti estis verbum istud: ecce ego do verba mea in ore tuo i igne et ppsm istu in lingua: et vorabit eos. Ecce ego adducā sup vos gentem de lōgūquo dom⁹ isrl ait dñs: gentē robustā gentem antiquā gentem cuius ignorabis linguā: nec intelliges qd loquatur. Pharetra eius quasi sepulcrū patens: unūsi fortes. Et comedet segetes tuas et panem tuū deuorabit: filios tuos et filias tuas comedet. gregē tuū et armenta tua: et comedet vineā tuā et ficū tuā. et conteret urbes munitas tuas in quib; tu habes fiducia gladio. Verū tamen in dieb; illis ait dñs nō faciā vos in cōsumationē. Quid si dixeritis quare fecit dñs deus noster nobis hec omnia: dices ad eos. Sicut dereliquistis me et seruisistis deo alieno i terra vr̄a: sic seruietis dñs alienis in terra nō vr̄a. Annūciate hec domui iacob: et audiāt facies in iuda dīcētes. Audi pple stulte qui nō habes cor: qd habētes oculos nō uidetis. et aures et nō audietis. Ne ergo nō timeatis ait dñs: et a facie mea nō dolebitis. Qui posui arenā terminū mari. preceptū sempiternū qd nō preteribit: et cōmouebūtur et nō poterunt: et intumescunt fluct⁹ ei⁹ et

nō rētribūt illud. Populo autē hunc factū est cor incredulū et reg⁹ asperas. Fecesserūt et abiēcērūt: et nō dixerūt i corde suo. Mutuamus dñm deū nr̄m qd dat nobis pluuiā temporaneā et serotinā in tempe suo: plenitudinē anime mellis custodiētem nobis. Iniquitates nr̄e declinauerūt hec: et pccā nr̄a phibuerunt bonū a nobis: qd iuueni sunt in ppo meo impij insidiātes quasi aucupes: laqueos ponētes et pedicas ad capiēdos viros. sicut decipula plena auiib;: sic dom⁹ eos plene dolo. Deo magnificati sunt et ditati: intressati sunt et impiguati: et preterierunt sermones meos pessime. Causā vidue nō iudicauerūt: causam pupilli nō dixerūt: et iudiciū pauperū nō iudicauerūt. Nun qd sup his non visitabo dicit dñs: aut sup gentem huiusce modi non placetur aīa mea: Scupor et mirabilia facta sunt in terra. Prophete phetabāt mēdaciū: et sacerdotes applaudebant manib; suis: et pps me⁹ dilexit talia. Quid igitur fiet in nouissimo eius: VI

Quoniam filij beniamin in medio isrl: et in thesua elāgite bucina: et sup brachia leuare vexillū: qd malū visum est ab aquilone et cōtriciō

magna. Preciose et delicate as-
sumam filiā syō: ad eā veniēt
pastores et greges eorū. Fixerūt
in ea tentoria in circuitu: pascet
omnisquisq; eos qui sub manu
sua sunt. Sāctificate sup eam
bellū: cōsurgite et ascendamus
in mendie. De nobis qā dedi-
nauit dies: qā longiores facte
sunt umbre vesperti. Surgite et
ascendam⁹ in nocte: et dissipe-
mus dom⁹ eius: quia hec dicit
dñs exercitū. Cedite lignū ei⁹:
et fundite circa iherlm aggerem.
Hec ē ciuitas visitationis: oīs
salūtia in medio ei⁹. Sicut tri-
gidam facit cisterna aquā suā:
sic frigidā fecit maliciā suā. In-
iquitas et uastitas audietur in
ea corā me semp: infirmitas et
plaga. Erudite iherlm ne forte
recedat anima mea a te: ne for-
te ponā te desertā. Terrā in habi-
tabilem. Hec dicit dñs exercitu-
um. Usq; ad ceterm colligent
quasi i vinea reliquias israhel.
Conuerte manū tuā quasi vin-
dicator ad tartallum. Qui lo-
quar: et quē cōtestabor ut audi-
at: Ecce incircūdase aures eorū: et
audire non possunt. Ecce ver-
bum dñi factū est eis in obpro-
brium: et nō suscipiēt illud. In-
circo furore dñi pler⁹ sum: la-
boram sustinens. Effunde sup
parvulū furorem et sup cōalū

nunū simul. Vir tū cū muli-
tre capiet: senex cū pleno dierū.
Et trāsibūt domus eorū ad alte-
ros agri et uxores pariter: quia
extendā manū meā sup habi-
tates eam dicit dñs. A mino-
re quippe usq; ad maiore omēs
auaricie student: et a ppheta us-
q; ad sacerdotē cuncti faciunt
dolū. Et mirabāt dñm nō filie
ppli mei cum ignominia dicētes
par par: et non erat par. Con-
fusi sunt quia abominationē
fecerūt: qñ pon⁹ cōfusione nō
sunt cōfusi: et erubescere nescie-
runt. Quāobrem cadent inter-
ruentes: in tempe visitationis
sue corruēt dicit dñs. Hec dicit
dñs. Stare sup vias et uidere. et
interrogare de senibus antiquis
que sit via bona et ambulare
in ea: et inuenietis refrigerium
aīabus vris. Et dixerūt. Non
ambulabim⁹. Et cōstiti sup te
vos speculatores. Et dixit. Au-
dite vocem rube. Et dixerūt. Nō
audiemus. Nō audite gentes
et cognosce cognatio: quanta
ego faciā eis. Audi terra. Ecce
ego adduxi mala sup pplū is-
rahel scdū cogitationū eius:
qā verba mea nō audierunt: et
legem meā preceperūt. Et qd mi-
chi dñs de saba afferas: et cala-
mū suauē olentē de terra lōgin-
qua: Diotaustomata vā nō

sunt accepta: et victimę vře nō
placuerūt michi. Propterea hī
dixit dñs. Ecce ego dabo in po-
pulū istū ruinas: et cecidit in eis
přes et filij simul. vicinus et pri-
mus peribūt. hec dicit dñs. Ec-
ce venit ppls de tra aquilonis.
et gens magna consurget a fi-
nibus ite: sagittā et gladiū ac-
cipiet: crudelis est et non misere-
bitur. Vox eius quasi mare so-
nabit: et sup equos ascendent.
parati quasi vir ad pñliū ad-
uersum te filia syō. Audiuim⁹
famam ei⁹: dissolute sunt ma-
nus nře. Tribulatio apprehen-
dit nos: dolores ut parturientē.
Nolite exire ad agros: et in vi-
ntā ne ambuletis: quā gladi⁹
inimici pavore in circuitu. Filia
ppli mei attingere alio: et con-
spicere cinere: luctū et uigiliā
fac tibi plandū amarū: quā re-
pente ueniet vastator sup uos.
Probatorē dedit te in ppls meo
robustū: et scies et pñabis uias
eius. Omnes isti pñeps declinā-
tes: ambulātes fraudulēter. Et
et ferrū: uniuersi corrupti sunt.
Defecit sufflatoriū in igne: cō-
sumptum est plumbū. Frustra
conflauit cōflator: malicie autē
eorū non sunt cōsumptę. Argē-
tum reprobū uocate eos: quā

dñs proiecit illos. **VII**
Verbū quod factum est

ad iheremiam a domino dict⁹.
Sta in porta domus dñi: et prę-
dica ibi uerbū istud et dic. Au-
dite uerbū dñi omēs iuda: qui
ingredimini p portas has. ut a-
doctis dñm. Hec dicit domi⁹
exercitū dñs isrl. Bonas faci-
te uias uřas et studia uřa: et ha-
bitabo uobiscum in loco isto.
Nolite cōfide in uerbis mēda-
tū: dicētes templū dñi. templū
dñi. templū dñi ē. Quā si bene-
dixeritis uias uřas et studia ue-
stra. si feceritis iudiciū inter ui-
rum et pñmū eius. aduenie et
pupillo et uidue nō feceritis ca-
lumniā: nec sanguinē innocē-
tē effuderitis in loco hoc. et post
deos alienos non ambulaueris
ne malū uobiscum pñs: ha-
bitabo uobiscū in loco isto in se-
ra quam dedit pñibus uřis a se-
culo et usq; in seculū. Ecce uos
cōfiditis uobis in sanonibus
mendaci qui non pñunt uo-
bis: furari. occidere. adulterare.
iurare. mēdante libare bñali:
et ite post deos alienos quos
ignoratis. Et uenistis et stetit⁹
coram me in domo hac in qua
innotatū est nomē meū: et dix-
istis libertati sumus eo quod fecer-
imus omnes abominaciones il-
las. Ergo spelunca latronum
facta est domus ista: in qua in-
uocātū est nomē meū in oculis

vestris: Ego ego sum: ego vidi
dixit dñs. Hec ad locū meū ī silo
ubi habitavit nomē meū a pñ-
cipio: et viderē q̄ fecerit ei. p̄p̄e ma-
licia p̄p̄i mei isrl. Et nūc q̄a feci-
stis om̄ia opa hec dicit dñs: et
locutus sum ad vos mane cō-
surgēs et loquēs et nō audistis:
et vocavi vos et nō respōdistis:
faciā domui huius in qua inuo-
catū ē nomē meū et in qua vos
habetis fiduciā et loco quē dedi
vobis et p̄ribus v̄ris sicut feci
isrl: et proiciā vos a facie mea
sicut proici om̄es fratres v̄ros
unūsum semē ephraim. Tu re-
go noli orare p̄ ip̄so hoc: nec
assumas pro eis laudē et orati-
onem: et non obstitas michi: q̄
a non exaudia te. Nōne vidēs
q̄d isti faciūt in civitatib; iuda-
et in plateis iherosolym: Filii coligūt
ligna. et p̄res succendunt ignē:
et insuetes aspēgūt adipē ut fa-
ciāt placētis regine celi et libēt
dñs alienus: et me ad iracundiā
provocēt. Nūq̄d me ad iracundi-
ā provocāt dicit dñs: Nonne se-
m̄p̄os in confusione vultus
sui: Pro hō hō dicit dñs deus. Ecce
furor meus et indignatio mea
efflatur sup locū istū sup viros
et sup iumenta et sup lignū regi-
onis et sup fruges terre: et succē-
detur et non exstinguit. Hec di-
xit dñs exercituum deus isrl. Olo-

caustomata vestra addite victi-
mis v̄ris et comedite carnes: q̄a
non sum locutus nū p̄rib; v̄ris
et nō p̄cepi eis in die qua eduxi
eos de terra egypti de verbo olo-
caustomati et victimar: sed hō
verbum p̄cepi eis dicens. Audi-
te vocem meā et ero vobis deus
et vos eritis michi p̄p̄us: et am-
bulate in om̄i via quā manda-
vi vobis: ut bene sit vobis. Et
nō audierūt nec inclinaverūt
aurem suam: sed abierūt in vo-
luptatib; et in pravitate cordis
sui mali: factiq; sūt retrosum
et non in ante a die qua egressi
sunt p̄res eos de terra egypti us-
q; ad diem hāc. Et misi ad eos
om̄es servos meos p̄phetas p̄
diem. cōsurgēs diluvio. et mit-
tens: et non audierūt me nec in-
clinaverunt aurem suā sed in-
duraverūt cervicē suā: et p̄ius
operati sunt q̄ p̄res eos. Et lo-
quētis ad eos om̄ia verba hec
et non audierūt te: et vocabis e-
os et non respōdebunt tibi. Et
dices ad eos. Hec est gens que
non audivit vocem dñi dei sui:
nec recepit disciplinā. Perierit fi-
des: et ablata est de ore eorū. Et
de capillū tuū et proice. et sunt
in directū planctū: quia prote-
xit dñs et reliquit quānonē fu-
roris sui: q̄a fecerūt filii iuda ma-
lū in oculis meis dicit dñs. Po-

luerunt offendicula sua in do-
mo in qua inuocatum est nomen
meum ut pollueretur eam. et edifica-
uerunt excelsa thophet qui est in val-
le filii emon: ut incenderet filios
suos et filias suas ignem. qui non
precepi ne cogitavi in corde me-
o. Sed ecce dies ueniet dicit do-
minus: et non dicet amplius to-
phet et vallis filii emon sed val-
lis interfectionis: et sepelientur
in thophet eo quod non sit locus.
Et erit mortuorum populi huius in
ribos volucribus celi et bestijs terre:
et non erit qui abigat. Et quiesce-
re faciam de urbibus iuda et de pla-
tis iherusalem vocem gaudij et vocem
leticie: vocem sponsi et vocem sponse.
Et desolatione erit terra. **IIIAS**
In tempore illo ait dominus. erant ossa
regis iuda et ossa principum eius
et ossa sacerdotum et ossa prophetarum
et ossa eorum qui habitauerunt
iherusalem de sepulchris suis: et repa-
derunt ea ad solem et lunam et omnem
miliciam celi que dilexerunt et qui-
bus seruerunt et post queambu-
lauerunt: et que quiescerunt et ado-
rauerunt. Non colligentur et non
sepelientur: in sterquilinum super
faciem terre erunt. Et eligent ma-
gis mortem quam vitam omnes qui residui
fuerunt de cognatione hac pessima:
in uniuersis locis que derelicta
sunt ad que rici eos dicit dominus
exercituum. Et dices ad eos. Hec

didit dominus. Nunquid qui
cabit non resurget: et qui auer-
sus est non reuertetur: Quare re-
go auersus est populus iste in ihe-
rusalem auersione contumiosa:
Apprehenderunt mendacium: et no-
luerunt reuerti. Attendi et aus-
cultavi: nemo quid bonum est loqu-
tur. Nullus est qui agat penite-
ntiam super peccato suo dicens.
Quid feci: Omnes conuersi sunt
ad dorsum suum: quasi equus im-
petu vadens in prelium. Niluus
in celo cognouit tempus suum:
turtur et hirundo et cicogna cul-
todierunt tempus aduentus sui:
populus autem meus non cognouit
iudicium domini. Quomodo dicatis sapie-
tes nos sumus: et scire domini nobis
scilicet est: Vere mendacium operatur
est stultus mendax scribarum. Con-
fusi sunt sapientes: perierunt et cap-
ta sunt. Verbum enim domini perierunt:
et sapientia nulla est in eis. Prop-
terea dabo mulieres eorum extraneas:
agros eorum heredibus. Quia a mi-
nimo usque ad maximum omnes
auariciam secuti sunt: a propheta usque
ad sacerdotem cuncti faciunt men-
dacium. Et sanabant contumelias
filie populi mei ad ignominiam di-
centes pax pax: cum non esset
pax. Confusi sunt quia abomi-
nationem fecerunt: quoniam primo
confusione non sunt confusi: et re-
rubescere nesciunt. Dabo la-

dent inter corrūtes: in tempore
visitationis sue corrūet dicit do-
minus. Cōgregās cōgregabo
eos ait dñs. Nō ē vna in vrbib;
et nō sunt sic? in similitudine: foliū
defluxit: et dedi eis q̄ p̄ter gressū
sunt. Quare sedem? Conue-
niet et ingrediamur civitatē mu-
nicā: et sileam? ibi: q̄a dñs deus
noster silete nos fecit: et potū de-
dit nobis aquā sellis. Peccavi-
mus tñ dño. Expectavim? pa-
cem et non erat bonū: tempus
medele et ecce formido. Et dñs
auditus est tremor? equorū ei?
a voce hūmānū pugnatōrū ei?
cōmota est om̄is terra. Et vene-
rūt et depraverūt terrā et pleni-
tudine ei?: urbē et habitatores
ei?. Quia ecce ego mittā vobis
serpētes regulos quib; nō est i-
cātatio: et mordebūt vos ait do-
minus. Dolor meus sup dolo-
rem: in me cor meū merēs. Ecce
vox clamoris filie ppli mei de tē-
ra lōgiqua. Nūquid dñs nō
est in syon. aut rex eius non est
in ea: Quare ergo me ad iracū-
diā cōstituerūt in sculpilibus
suis: et in vanitātib; alienis:
Trāsiit messis: finita est etas:
et nos saluari non sum?. Sup
correctione filie ppli mei cōstitus
sum et coneriscat? stupor obvi-
nuit me. Nūquid resina nō est
in galaad. aut medicus nō est

ibi: Quare ergo nō ē obducta
cūctrix filie ppli mei: **VIII**

Quis dabit capin meo a-
quā: et in oculis meis fō-
ren lacrimarū: Et plorabo die
et nocte interfectos filie ppli mei.
Quis dabit me in solitudinem
directos viatorū: Et declinā;
pplm meū et recedā ab eis: quā
om̄es adulteri sunt et ceterus pre-
varicatorū: et extendēt linguā
suā quasi arcū mēdaci et non
veritatis. Cōfortati sunt in fra-
tē de malo ad malū regressi sūt:
et me nō cognoverūt dicit dñs.
Unusquisq; se a proximo suo
custodiat: et in om̄i fr̄e suo nō
habeat fiduciā: quia om̄is fra-
ter supplantans supplantabit: et
om̄is amicus fraudulēter ince-
det: et vir fr̄em suū dētr̄bit et ve-
ritatem nō loquetur. Docuerūt
enī linguā suā loqui mendaci-
um: ut nūque agerent labora-
verūt. Habitatio tua in medio
doli: in dolo removerūt scire me
dicit dñs. Propterea hec dicit
dñs exercitū. Ecce ego dilabo
et pbabo eos. Quid tñ aliud
faciam a facie filie populi mei:
Sagitta vulnerās lingua forū:
dolum locuta est. In ore suo pacē
cum amico suo loquitur: et oculi
te ponit ei insidias. Nūquid
sup his nō visitabo dicit dñs:
aut in gente huiusmodi non

ulascer aīa mea: Sup montes
 assumā fletū ac lamentū ⁊ sup
 speciosa deserti planctū: quī in-
 reusa sunt eo q̄ nō sit vir p̄cā-
 siens: et nō audierūt vocē pos-
 sitis. Nō voluerit celi usq; ad pe-
 rora trāsmigraverūt et recesserūt.
 Et dabo iherlm in arcuos
 arene ⁊ cubilia draconū. ⁊ ciui-
 tates iuda dabo in desolationē
 eo q̄ nō sit habitator. Quis est
 vir sapiēs qui intelligat hoc ⁊
 ad quē verbū oris dñi fiat: ut
 annunciet istud: quare preter iē-
 ra et exusta sit quasi desertū eo
 q̄ nō sit q̄ p̄cāscat: Et dixit do-
 minus. Quia dereliquerūt legē
 meā quā dedi eis. et nō audierūt
 vocem meā. ⁊ non ambulave-
 runt in ea: et abierūt post pra-
 uitate cordis sui. et post baalī
 qd̄ didicerūt a p̄ribus suis: id-
 circo hec dicit dñs exercitū ex⁹
 isrl. Ecce ego tribabo iplm istū
 absinthio et potum dabo eis
 aquā fellis: et dispregā eos in
 grāb; quas non nouerūt ipsi
 et p̄res eorū: et mittā post eos
 gladiū donec cōsumāt. Hec di-
 cit dñs exercitū. Cōtemplamini
 et uocate lamentantes ut ueni-
 ant: et ad eas que sapientes sūt
 mittite et p̄p̄erite: festinent ⁊ as-
 sumant sup nos lamentū. dedu-
 cāt oculi nr̄i lacrimas: ⁊ palpe-
 bre nr̄e defluāt aquis: q̄a vox

lamentationis audita est de syō.
 Quō vastatū sumus: ⁊ confusi
 ueremur: Quia dereliquim⁹ iē-
 ram: quī deserta sunt taberna-
 cula nr̄a. Audite ergo iubete^r
 verbū dñi. ⁊ assumat auris ue-
 stra sermonē oris eius: et doce-
 re filias v̄ras lamentū ⁊ unaq;
 q; primā suā planctū: q̄a ascē-
 dit mors p̄ fenestras nr̄as. In-
 gressa est domos nr̄as: dispde-
 re paruulos deforis. iuuenes
 de plateis. Inq̄r. Hec dicit dñs.
 Et cadet mortitūm hoīs quasi
 stercus sup facie regionis: et q̄-
 si senū post regnū nictētis: ⁊ nō
 est qui colligat. Hec dicit dñs.
 Nō gloriē sapiēs ī sapientia su-
 a. ⁊ nō gloriē fortis in fortitu-
 dine sua. ⁊ nō gloriē diues in
 diuitijs suis: sed in hoc gloriē
 qui gloriat. Scire et nosse me: q̄-
 a ego sum dñs qui facio mise-
 ricordia et iudiciū et iusticiā in
 terra. Hec tñ placent michi ait
 dñs. Ecce dicit ueniet dicit dñs.
 ⁊ uisitabo sup omnē qui in cir-
 cūslū habet p̄p̄iciū. sup egip-
 tū ⁊ sup iudā et sup edom. ⁊ su-
 per filios amnā et sup moab:
 ⁊ sup omēs qui aconū sunt in
 romā habitātes in deserto: qui-
 a omēs gētes habēt p̄p̄iciū:
 omīs autē domus isrl marcūci-

si sunt corde. **A**udite verbū qd̄ locutus ē

dñs sup nos domus isrl. Hec
 dicit dñs. Juxta vias gēuū no-
 lite diserte: a signis celi nolite
 metueret que timent gētes: qui-
 a leges populorū vane sunt.
 Quia lignū de saltu precidit: o-
 pus manus artificis in astra.
 Argēto et auro decoravit illud:
 clavis et malleis cōpexit ut nō
 dissoluatur. In similitudinē plas-
 me fabricate sunt: et nō loquen-
 tur: portata tollētur: quia mēde-
 re nō valēt. Nolite ergo timere
 ea: quia nec male possunt facere
 nec bene. Nō ē similis tui dñs:
 magn⁹ es tu: et magnū nomē
 tuū in fortitudine. Quis nō ti-
 mebit te o rex gentiū: Tuū ē cū-
 deus. Inter nīchos sapientes gē-
 tiū: et in unīsis regnis eorū: nul-
 lus est similis tui: pariter inspi-
 cientes et facti p̄babitur. Doc-
 trina vanitatis eorū lignū est.
 Argētuū involuī de tharlis af-
 fert: et aurū de ophir opus arti-
 ficis et manus eorū: iacinctus
 et purpura indumentum eorū.
 Opus artificū unīsa hec: dñs
 aut deus verus est. Ip̄e est deus
 vīctis: et rex sempiternus. Ab in-
 dignatione ei⁹ cōmouebit tēa:
 et nō sustinebūt gētes cōmna-
 tionē eius. Sic ego dixiis eis.
 Dñi qui celos et terrā nō fecerūt.
 peccāt de terra: et de hīs que sub
 celo sunt. Qui facit terrā in for-

titudine sua p̄parat orbē in sa-
 pientia sua et prudētia sua recte-
 dit celos: ad vocē suā dat mul-
 titudinē aquarū in celo et eluat
 nebulas ab extremis: et terre.
 Fulgura in pluuiā facit: et edu-
 cit vētū de thesauris suis. Saul-
 tus factus est om̄is homo a sa-
 pientia sua: et cōsulū est artifex
 om̄is in sculpsi: quā falsum ē
 qd cōflavit et nō est spiritus in-
 nis. Vana sunt: et opus eorū ri-
 su dignū. In tempe visitationis
 sue peribūt. Nō est hīs similis
 pars iacob. Qui cū formavit
 om̄ia ip̄e est: Et isrl virga herē-
 ditatis eius. Dñs exercitū no-
 men illi. Cōgrega de tēa confusio-
 nē tuā que habitas in obsidio-
 ne: quia hec dicit dñs. Ecce ego
 longe p̄tiam habitatores tēe
 in hac vice: et tribulabo eos ut
 ut nō mutent. De mibi sup
 oratione mea: pessima plaga
 mea. Ego aut dixi. Plane hec
 infirmitas mea est: et portabo
 illā. Tabernaculū meū vasa-
 tum est: omnes funiculi mei di-
 rupti sunt. Filij mei reuerunt a
 me: et non subsistūt. Nō est q
 extendat ultra tētorij meū et
 erigat pelles meas: quia stulte e-
 gerūt pastores et dñm nō que-
 sierūt: p̄pterea nō intellexerunt.
 et omnis grex eorū dispersus est.
 Vox audicionis ecce venit: et

comotio magna de terra aqui-
lonis: ut ponat ciuitates iuda
solitudinem et habitacula draco-
num. Scio dñe q̃a non est hoīs
uia eius: nec uiri ē ut ambulet
et dirigat gress⁹ suos. Corripe
me dñe: uerūtamē i iudicio et nō
in furore tuo: ne forte ad nichilū
redigas me. Effunde indigna-
tionē tuā sup gentes: que non
cognouerūt te: et sup p̃uincia⁹
que nomē tuū nō inuocauerūt:
q̃a comederūt iacob. et deuora-
uerūt eū et cōsumpserūt illū: et
deus eius dissipauerūt. **Al**

Uerbum qd factū est ad iheru-
salem a dño dñs. Audite
uerba pacti hui⁹: et loquimini
ad uiros iuda et ad habitatores
iherusalem: et dicetis ad eos. Hec di-
xit dñs deus isrl. Maledict⁹ uir
qui nō audierit uerba pacti hu-
ius: qd p̃cepi p̃ribus ur̃is i die
qua eduxi eos de terra egipti de
foruace ferrea dñs. Audite vo-
cem meā et facite om̃ia que pre-
cepi uobis: et eritis nichil in po-
pulo et ego ero uobis in deū:
ut suscite iuramentū qd iuravi
p̃ribus ur̃is datur me eis terrā
fluentē lacte et melle sicut ē dies
hec. Et respondi et dixi. Amē do-
mine. Et dixit dñs ad me. Vo-
ciferare om̃ia uerba hec in ciui-
tatib⁹ iuda et foris iherusalem dñs.
Audite uerba pacti hui⁹ et faci-

te illa: q̃a cōtestans contestatus
sum p̃res ur̃os i die qua eduxi
uos de terra egipti usq; ad diē
hanc. Alane cōsurgēs cōtestar⁹
sum et dixi audite uocem meā:
et nō audierūt nec inclinauerūt
aurē suā: sed abierūt unusquisq;
in prauitate cordis sui mali.
Et induxi sup eos om̃ia uerba
pacti hui⁹: qd p̃cepi ut facerēt et
nō fecerūt. Et dixit dñs ad me.
Inuēta ē cōiuratio in uiris iuda
et in habitatorib⁹ iherusalem. Reuer-
si sunt ad iniquitates patrum suo-
rum priores: q̃ noluerūt audire
uerba mea. Et hi ergo abierūt
post deos alienos ut seruirent
eis. Itinē fecerūt domus isrl et
domus iuda pactū meū: qd pe-
pigi cū p̃ribus torū. Quāobrem
hec dixit dñs. Ecce ego inducā
sup eos mala de q̃b⁹ nō po-
terunt: et clamabūt ad me et nō
exaudia⁹ eos. Et ibūt ciuitates
iuda et habitatores iherusalem et cla-
mabunt ad eos quib⁹ libāt: et
non saluabūt eos in tempore
afflictionis eorū. Scdm cū nu-
merum cimitarū tuarū erūt dñi
in iuda: et scdm numerū uiaꝝ
iherusalem posuisti aras cōfusionis:
aras ad libandū baalim. Tu
ergo noli orare pro populo hoc:
et ne assumes pro eis laudē et
orationē: quia nō exaudia⁹ in
tēpore clamoris eorū ad me: in

tempore afflictionis eorum. Quid est
quod dilectus meus in domo mea
facit scelera multa: Numquid car-
nes sancte auferet a te malicias
tuas: in quibus gloriata es: Oli-
uam ubere pulcrā fructiferam
speciosam vocauit dominus nomen
tuū. Ad portum loquere grandis
exarsit ignis in ea: et robusta
sunt fureta eius. Et dominus exerci-
tuū quod plantauit et locutus est super
te malum: pro malis domus israel
et domus iuda que fecerunt tibi
ad irritandum me libantes baali.
Tu autem domine demonstrasti michi et
cognoui: in ostendisti michi stu-
dia eorum: et ego quasi agnus in ma-
lueris quod portat ad victimā. Et
non cognoui quia cogitauerunt su-
per me consilia dicentes: mutamus
lignum in panem eius: et tradamus
eum de terra uiuentium: et nomen eius
non memoret amplius. Tu autem
domine sabaoth quod iudicas iuste et
probas renes et corda: uideam
ultionem tuā re eis. Tibi enim reue-
laui causam meā. Propterea
hæc dixit dominus ad viros anathot:
quod querunt animam tuā et dicunt. Non
prophetabis in nomine domini: et non
morieus in manibus nostris. Prop-
terea hæc dixit dominus exercituum. Et
ce ego uisitabo super eos. Iuue-
nes morientur in gladio: et filii e-
orum et filie eorum morientur in fame:
et reliquie non erunt re eis. Indu-

cam enim malum super viros ana-
thot: annum uisitationis eorum.
Iustus quidem tu es domine. **XII**
Si disputet tecum ueritatem iusta
loquar ad te. Quare uia impi-
orum prosperat: bene est omnibus
quia perueritant: et inique agunt:
Plantasti eos et radicem miserunt:
proficiunt et faciunt fructum. Pro-
pterea tu ori eorum: et longe a reu-
bus eorum. Et tu domine nosti me: ui-
disti me et probasti cor meum te-
cum. Congrega eos quasi gre-
gem ad victimā: et sanctifica eos
in die occasionis. Usquequo
lugebit terra: et herba omnis re-
gionis succabitur propter maliciā ha-
bitantium in ea: Consumptum est
animal et uolucres: quoniam dixerunt
non uidebit nouissima nostra. Si-
tum pedibus currens laborasti:
quod contendere poteris cum equis:
Cum autem in terra pacis secura
fueris: quod facies in supbia ior-
dani: Flammam et fratres tui et domi-
nus tui. Etiam ipsi pugnauerunt
aduersum te: et clamauerunt post
te plena uoce. **N**on credas eis: cum
locum fuerit tibi bona. Reliqui
domum meam: dimisi hereditatem
meam. Dedi dilectam animam meam
in manu inimicorum eius: facta
est michi hereditas mea quasi leo
in silua. Dedit terra me uocem:
ideo odium est. Numquid auis disco-
lor hereditas mea michi: Flum-

quid auis tincta per totū: Veni
te cōgregantū omnes bestie tē:
propterea ad deuorādū. Pasto
res mīci demoliti sūt vineā me
am: cōculcauerūt partē meam.
Dederūt portionē meā dēstru
bilē in desertū solitudinis: posu
erūt eam in dissipationē: luxit
q; sup me. Desolatione desola
ta ē oīs tē: qā null' ē q' recogni
ter corde. Sup omnes vias de
serti uenerūt omnes uastatores:
qā gladius dñi deuorauit ab
extremo tē usq; ad eternū ei'.
Nō est pax uniūse carni. Genu
nauerūt tritū & spinas messu
rūt: hereditatē acceperūt: et nō
proderit. Cōfūdēt fructib; ues
tris: ppter irā furoris dñi. Hec
dixit dñs ad uisum oīs uicinos
meos pessimos: q' tangūt herē
ditatē quā distribui p'p'o meo
isrl'. Ecce ego euellā eos de tē &
orū: et domū iuda euellā de me
dio eorū. Et tū euulsero eos cō
uerter & miserebor eorū: et redu
cam eos uirū ad hereditatē su
am: et uirū in terrā suā. Et erit:
si crudeli didicerūt uias p'p'i mei
ut iurēt in noīe meo uiuit dñs.
Sicut docuerūt p'p'm meū iurare
in baal: edificabūt in medio
p'p'i mei. Quod si nō audierūt:

Heuellā gentē illā euulsione & p
ditione ait dñs. **XIII**
Et dixit dñs ad me. Vade

& posside tibi lumbare lincum:
& pones illud sup lūbos tuos:
et in aquā nō inferes illud. Et
possedi lūbare iuxta uerbū do
mini: & posui circa lūbos meos.
Et factus ē sermo dñi ad me se
cundo dñs. Tolle lūbare quod
possedisti qd ē circa lūbos tuos:
et surgens uade ad eufraten: et
absconde ibi illud in foramine
petre. Et abiij et abscondi illud ī
eufraten: sicut p'cepit michi
dñs. Et factū est post dies plu
rimos: dixit dñs ad me. Sur
ge et uade ad eufraten: et tolle
inde lumbare qd p'cepi tibi ut
absconderes illud ibi. Et abiij ad
eufraten: & fodi & tui lūbare de
loco ubi absconditā illud. Et re
ce cōp'uerat lumbare: ita ut
nulli usui ap'ui esset. Et factū ē
uerbū dñi ad me dñs. Hec di
xit dñs. Sic putresceat faciā su
pbiā iuda. et supbiā iherlm mī
rā: p'p'm istū pessimū. q' nolūt
audire uerba mea. et ambulāt
in prauitate cordis sui: abieci
q; post deos alienos ut seruiret
eis et adoraret eos. et erūt sicut
lūbare istud: qd nulli usui ap
ui est. Sicut enī adhaeret lūtare
ad lūbos uiri sic agglutinaui
michi oīm domū isrl' & oīm do
mū iuda dixit dñs ut esset michi
ī p'p'm & in nomē & in laudē & in
gloriā: et non audierūt. Dixit

ergo ad eos sermonē istū. Hec
dicit dñs deus isrl. Omnis lagū-
cula implebitur vino: Et dicat
ad te. Nunquid ignoram⁹ quia
omnis lagūcula implebitur vino:
Et dices ad eos. Hec dicit dñs.
Ecce ego implebo oēs habitato-
res tē hui⁹ et reges q̄ sedent de
super David sup thronū eius.
et sacerdotes et pphetas et omnes
habitatores iherlm ebrietate: et
dispgram eos virū a fr̄e suo: et
p̄res et filios parit aut dñs. Nō
parcā et non cōmēdā: neq; mise-
rebor ut nō dispdā eos. Audi-
te et aurib; papite: nolite elua-
ri: q̄a dñs locutus ē. Date dñō
vō gloriā anteq̄ accubie-
scat: et anteq̄ offendāt pedes ve-
stri ad mōtes caliginosos. Expe-
ctabitis lucē: et ponet eā in um-
brā mortis. Et in caliginē. Qd
si hoc nō audieritis: in abscon-
dito plorabit anima mea a fa-
cie supbie. Plorās plorabit et
deducet oculus meus lacrimā:
q̄a capē⁹ ē grex dñi. Dic regi et
dñatū. Humiliaui: sedete in
terra quā descendit de capite vō
corona glorie vestre. Ciuitates
austri clause sunt: et nō est qui
aperiat. Etāstata ē omnis iuda
transmigratione pfecta. Leua-
te oculos vōs et videte: q̄ vni-
us ab aquilone. Obi est grex q̄
datus ē tibi: p̄cius inclamū mū:

Quid dices nū visitaui te: Tu
cū docuisti eos aduersum te: et e-
rudisti in caput tuū. Nunquid
nō dolores apprehēderūt te q̄si
mulierē parturientē: Qd si dix-
eris in corde tuo quare uenerūt
mihi hec: propter multitudi-
nē iniquitatis tue reuelata sūt
uerecūdiora tua: pollute sunt
platee tue. Si mutare potest ethi-
ops pellē suā aut pardus vari-
etates suas: et uos poteritis be-
nefacere tūm didiceritis malū.
Et disseniābo eos quasi stipu-
lam q̄ uento raptat in deserto.
Hec sermo tua parsq; mēsure tu-
e a me dicit dñs: quia oblita ē
mei et cōfisa es in mēdatio. Du-
de et ego nudavi femora tua cō-
tra faciem tuam: et apparuit ig-
nominia tua: adulteria tua et
hūmilitas tua et scelus fornicati-
onis tue. Sup colles i agro ui-
di abominaciones tuas. De i-
bi iherlm. Nō mūdaberis post
me. Usq; quo adhuc: **XIII**

Uerbum dñi quod factū ē ad
iheremīā de sermonib; sit-
tatis. Huxit iuda: et porte eius
corruerūt et obscurate sunt in
terra: et clamor iherlm ascendit.
Maiores miserunt minores su-
os ad aquā. uenerūt ad hauri-
endū. Nō inueniūt aquā: repor-
tauerūt uasa sua uana. Cōsu-
si sunt et afflicti: et operuerunt

capita sua propter terrę vastitatē:
 quia non venit pluuia in terrā. Confu-
 si sunt agricolę: operuerunt ca-
 pita sua. Nam et reuera in agro
 peperit et reliquit quia non erat
 herba: et onagri steruerunt in ru-
 pibz. Et aruerunt uentū quasi draco-
 nes: defecerunt oculi eorū quia non
 erat herba. Si iniquitates nostre
 respōderūt nobis: dñe fac propter
 nomē tuū: quā misere sunt audi-
 ones nre. Tibi peccauimus ex-
 pectatio isrl. saluator noster in
 tēpore tribulationis. Quare quā-
 si colimus futurus es in terra:
 et quasi uiaoz declinās ad ma-
 nendum: Quare futurus es ut
 sit uir uagus: et fortis qui non
 potest saluare. Tu autē in nobis
 es dñe: et nomē tuū inuocantū ē
 sup nos: ne derelinquas nos.
 Hec dicit dñs populo huic quā dilige-
 rit mouere pedes suos et non qui-
 ruit: et dñs non placuit. Nunc re-
 cordabit iniquitatē eorū: et visita-
 bit peccata eorū. Et dixit dominus
 ad me. Noli orare pro populo isto in
 bonū. Cū ieiunauerūt non exau-
 diui preces eorū: et si obulerint
 olocustomata et uictimias non
 suscipiā ea: quā gladio et fame
 et peste ego consumā eos. Et dixi.
 Ha a dñe deus. Prophete dicūt
 eis. Non uidebitis gladiū et fa-
 mes non erit in uobis: sed pacem
 uerā dabit uobis in loco isto.

Et dixit dñs ad me. Falso pro-
 phete uaticinātur in nomine meo.
 Non misi eos: et non precepi eis: ne-
 q; locutus sum ad eos. Disio-
 nem mendacem et diuinationē
 fraudulētā et seductionē cordis
 sui prophetāt uobis. Meco hec
 dicit dñs de prophetis quā prophetāt
 in nomine meo quos ego non misi:
 dicentes gladius et fames non
 erit in terra hac. In gladio et fa-
 me consumētur prophete illi: et po-
 puli quibz prophetāt tūc perdi-
 in uis ibzlm pro fame et gladio:
 et non erit quā sepeliat eos ipi et ue-
 ores eorū filij et filie eorū: et effu-
 dā sup eos malū suū. Et dicēs
 ad eos uerbū istud. Deducant
 oculi mei lacrimā pro nocte et di-
 em et non taceāt: quā cōtentione
 magna contrita est uirgo filia
 populi mei: plaga pessima ue-
 hemēter. Si regressus fuero ad
 agros terre occisi gladio: et si in-
 troiē in ciuitatē terre attenuaui
 fame. Propheta nāq; et sacerdos
 abiit in terrā quā ignorabāt
 Nūquid pines abiit in iudā:
 aut syon abominata ē aīa tua:
 Quare ego percussisti nos ita:
 ut nulla sit sanitas: Sepedau-
 imus pacē et non ē bonū: et tem-
 pus curationis: et ecce turbati-
 o. Cognouim⁹ dñe impietate⁹
 nras: iniquitates patrum nrorū quā
 peccauim⁹ tibi. Ne des nos in

obprobrium ppter nomē tuū:
neq; facias nobis contumeliā.
Soli glorie tue recordare: ne
ritu facias fed⁹ tuū nobiscū.
Nūquid sunt in sculp⁹libi gē-
tū qui pluāt: aut celi possunt
dare ymbres nisi tu volueris:
Nōne tu es dñs d⁹ noster quē
expectauim⁹? Tu enī fecisti oīa

Et dixit dñs **XV** hec.
ad me. Si steterūt moyses
et samuel corā me: non est aīa
mea ad pplū istū. Ecce illos
a facie mea: et egrediant⁹. Qd si
dixerint ad te quo egrediemur:
dices ad eos. Hec dicit domin⁹.
Quī ad mortē ad mortē: et quī
ad gladiū ad gladiū: et quī ad
fame ad fame: et quī ad capti-
uitatē ad captiuitatē. Et visita-
bo sup eos quatuor species di-
cit dñs. Gladiū ad occisionē: et
canes ad laterādū: et volatilia
celi et bestias terre ad deuorādū
et dissipādū: et dabo eos in fer-
uorē unūis regnis terre ppter
manasse filiu ezechie regis iu-
da sup quibus que fecit in ihe-
rusalem. Quis enī miserebitur
tui iherlm: Aut quis cōtristabit⁹
pro te: Aut q^s ibit ad rogādū
pro pace tua: Tu reliquisti me
dicit dñs: retroxū abisti. Et re-
tendā manū meā sup te: et mi-
ficiā te. Laborauit rogās. Et di-
spgam eos ventulabro in por-

as terre. Interfecit et dispendi po-
pulū meū: et tamen a vīs suis
non sunt reuersi. Multiplicate
sunt michi vidue eius: sup ha-
renā maris. Induxi eis sup ma-
rē adolescentis vastatorē meri-
dis: misi sup ciuitates repente i-
rorem. Infirmata est que pepe-
rit septē: defecit aīa ei⁹. Occidit
ei sol cū adhuc esset dies: confusa
est et erubuit. Et residuos ei⁹ in
gladiū dabo in cōspectu inimi-
cor⁹ eor⁹ ait dominus deus. De-
michi mas mea. Quare genui-
sti me virū rixe: virū discordie
in uniuersa terra: Non fecerunt:
nec fecerunt michi quicq⁹. Dñs
maledixit michi dicit dñs. Si
nō reliquisti me in bonū: si non
occurreret tibi in tempore afflic-
tionis: et in tempore tribulatio-
nis adūsūm inimicū. Nūquid
federabit ferrū ferro ab aquila-
ne et es: Diuitias tuas et thesau-
ros tuos in direptionem dabo
gratis in omib⁹ peccatis tuis:
et in omib⁹ iniquitatibus tuis. Et ad-
ducā inimicos tuos de terra quā
nescis: quia ignis succensus est
in furore meo: et sup vos arde-
bit. Tu scis dñe: recordare mei
et visita me: et tueri me ab hīs
q⁹ psecunt⁹ me. Noli in pacētia
tua suscipere me. Scito quā su-
stinui pro te obprobriū. Nūc
sunt sermones tui: et comedi

ros. Et factum est michi verbū
tuū in gaudiū et ī leticiā cordis
mei: quā inuocātū est nomē tu-
um sup me. dñs deus exercitū.
Nō sedi ī cōsilio iudicū: et glori-
ar^{us} sum a facie man^{us} tue. So-
lus sedebā: quā cōmatione re-
pleti me. Quare factus ē dolor
me^{us} perpetu^{us}: et plaga mea de-
spectabilis: Nō enim curari. Fac-
ta ē michi q̄si mēdaciū aquarū
infidelū. Propter hoc hec dicit
dñs. Si cōuerteris cōuertā te.
et ante faciē meā stabis: et si se-
paraueris p̄iosum a vili. qua-
si os meū eris. Cōuertent^{ur} ipsi
ad te: et tu nō cōuerteris ad eos.
Et dabo te pp̄lo huic in murū e-
rētū fortē: et bellabunt adūsūm
te et nō p̄ualebūt: q̄a ego tecū
sum ut saluem te et crenam te di-
cit dñs. Et liberabo te de manu
peccatorū: et redimā te de manu
fortiū.

Et factū **XVI** fortū.
ē verbū dñi ad me dicens.
Nō accipies uxore: et nō erunt
tibi filij et filie ī loco isto. Quia
hec dicit dñs sup filios et filias
qui generāt ī loco isto: et sup
m̄res eos que genuerūt eos: et
sup p̄res eos de quorū stirpe sūt
nati in terra hac. Mortib^{us} egro-
tationū moriēt^{ur}. Nō plangent^{ur}
et nō sepeliēt^{ur}: in sterquiliniū su-
per faciē terre erūt. Et gladiis et
fame cōsumēt^{ur}: et sūt cadauer

cor ī escam volacilib^{us} celi et be-
stis terre. Hec enim dicit dñs.
Nō ingrediaris domū cōmuni
neq^{ue} vadas ad plāgendū: neq^{ue}
cōsoleris eos quia abstulī pacē
meā a pp̄lo isto dicit dñs: misere-
cordiā et miserationes. Et mo-
riētur grādes et parui in terra
ista: nō sepeliēt^{ur} neq^{ue} plāgent^{ur}:
et nō se mētēt neq^{ue} calumniā fiet
pro eis. Et nō frangēt inter eos
lugeū panē ad cōsolandū sup
mortuos: et nō dabūt eis pon-
calias ad cōsolandū sup p̄re
suo et matre. Et domū cōmuni
nō ingrediaris ut sedas cū eis
et comedas et bibas: q̄a hec di-
cit dñs exercitū deus isrl. Ecce
ego auferā de loco isto in odis
v̄ris et ī dieb^{us} v̄ris v̄rē gaudiū
et v̄rē leticiā: v̄rē sp̄s et v̄rē
sp̄se. Et tū annūciaberis pp̄lo
huic oīa verba h̄ et dixerūt tibi.
quare locutus est dñs sup nos
om̄e malū grandē istud. q̄ n̄ra
iniquitas et qd̄ peccatū n̄rū qd̄
peccauim^{us} dñō deo n̄ro: dices
ad eos. Quia dereliquerūt me
p̄res v̄ri aut dñs: et abiērūt post
deos alienos et seruiērūt eis. et
adorauerūt eos: et me derelique-
rūt et legē meā nō custodierūt.
Sed et vos p̄ius optauistis
q̄: patres v̄stri. Ecce enīambu-
lat unusq̄sq^{ue} post prauitātē cor-
dis sui malū: ut me nō audiat.

Et enā vos de terra hac in terrā
quā ignoratis vos et p̄res v̄ri:
et seruetis ibi dñs alicis die ac
no et q̄ nō dabūt vobis requi-
em. Propterea ecce dies veniūt
dicit dñs: et nō dicet ultra vivit
dñs q̄ eduxit filios isrl̄ de terra
egipti. sed vivit dñs q̄ eduxit fi-
lios isrl̄ de terra aquilonis. et de
vniūsis terris ad aquas eici il-
los: et reducā eos in terrā suam
quā dedi p̄ribus eorū. Ecce ego
mittā piscatores multos dicit
dñs: et piscabūtur eos. Et post
hec mittā eis multos venatores
et venabūtur eos de omni mon-
te et de omni colle et de cunctis
petrag: quia oculi mei sup̄ oēs
vias eorū. Nō sunt abscondite a
facie mea: et nō sunt occultata i-
iquitas eorū ab oculis meis. Et
reddā p̄mū duplices iniquitates
et peccata eorū: quā cōtaminave-
rūt terrā meā i mortuūis ydo-
lorū suorū: et abominatiōib; su-
is impleverūt hereditariē meā.
Dñe fortitudo mea et robor me-
um: et refugium meū in die tribu-
lationis. Ad te gētes veniūt ab
extremis terre et dicēt. Vere mē-
daciū possederunt p̄res n̄ri: va-
nitatē q̄ eis nō pfuit. Nunquā
faciet sibi homo deos: Et ipsi
nō sunt dii. Adhuc ecce ego os-
tendam eis p̄r vitam hanc: os-
tendā eis manū meā et virtutē

meā: et sciet q̄a nomē michi do-
minatū. **XVII** minus.
unda scriptū est stilo ferreo
in lingue adamātinō: et aratū
sup̄ latitudinē cordis eorū: et in
cordib; aratū eorū. Eū recorda-
ti fuerint filij eorū aras suas et
lucos suos ignorūq; fonde-
rūt in montib; excelsis sacrifican-
tes in agro: fortitudinē tuā et
omnes thesauros tuos in direp-
tionem dabo: excelsa tua p̄pter
peccata in vniūsis finib; tuis.
Et relinques sola ab heredita-
te tua quā dedi tibi: et seruire re-
faciā iumentis tuis in scā quā
ignoras. Quā ignē succendisti
in furore meo: usq; in eternum
ardabit. Hec dicit dñs. malēdic-
tus homo q̄ cōfidit in hoīe: et
ponit carnem brachiū suū: et a
dñō recedit cor eius: erit cū q̄si
in deserto: et non videbit
cum venerit bonū: sed habita-
bit i siccitate in deserto in terra
salsuginis et inhabitabili. Be-
nedictus vir q̄ cōfidit in dñō: et
erit dñs fiducia eius. et erit q̄si
lignū qd̄ trasplātat sup̄ aq̄s:
qd̄ ad humorem mittit radice-
suas: et non timebit cū venerit
flus. Et erit foliū eius viride: et
in tēpore siccitatis nō erit sollici-
tū: nec aliquando desinet facere
instructibile. Quis cognosceret
fructū. Pravū est cor hominis et

illud: Ego dñs scrutāns cor: et p-
bans renes: q̄ do unicuiq; iux-
ta viam suam: et iuxta fructū
admiracionum suarum. Per-
dix fouit que non peperit. Fe-
cit diuitias et non in iudicio.
In dimidio dictū suoy declin-
quet eas: et in nouissimo suo e-
rit insipiens. Solū glorie alā-
tudinis a p̄ncipio: loc⁹ sanctifi-
cationis nostre expectatio isrl.
Dñe om̄es q̄ te derelinquūt cō-
fundent: recedentes a te in terra
scribent: qm̄ dereliquerūt vniā
aquarū vniuersū dñm. Bana-
me dñe et sanabor: saluū me
fac et saluus ero: quoniā laus
mea tu es. Ecce ip̄i dicūt ad me.
Vbi est verbū dñi: Veniat. Et
ego nō sum turbatus te pasto-
rem sequēs: et diē hoīs non de-
sideraui. Tu scīs q̄ egressum ē
de labijs meis: rectū in asp̄ctu
tuo fuit. Nō sis michi tu formi-
dini: spes mea tu in diē afflic-
tionis. Cōfundantur q̄ me p̄secū-
tur et nō cōfundar ego: pauēat
illi: et nō paueā ego. Adue su-
p̄ eos diē afflictionis: et duplici
cōtentione cōtere eos. Hec dicit
dñs ad me. Vade et sta in por-
ta filiorū isrl: nū per quā ingredi-
untur reges iuda: et egrediuntur
et in cunctis portis iherusalem:
et dices ad eos. Audite verbū
dñi reges iuda: et om̄es iudæa

cūdq; habitatores iherlm: q̄ in-
gredimur p̄ portas istas. Hec di-
xit dñs. Custodite aīas v̄ras: et
nolite portare p̄drea ī diē sab-
batī. nec inferatis p̄ portas ihe-
rusalē: et nolite cire onera de
domib; vestris in diē sabbatī et
om̄e opus nō faciatis. Sancti-
ficite diē sabbatī sicut p̄cepti
p̄rib; v̄ris. Et nō audierūt nec
īdinauerūt aurē suā: sed indu-
rauerūt recitē suā ne audiret
me: et ne acciperēt disciplinā.
Et erit si audieritis me dicit do-
min⁹. ut nō inferatis onera p̄
portas ciuitatis hui⁹ in diē sab-
batī et si sanctificaueritis diē
sabbatī ne faciatis in ea om̄e
opus: ingredietur p̄ portas ciui-
tatis hui⁹ reges et p̄ncipes sedē-
tes sup̄ solū dauid. et ascende-
tes in turrib; et equis ip̄i et p̄ci-
pes totū vici iuda et habitato-
res iherlm: et habitabit ciuitas
hæc in sempiternū. Et veniet de
ciuitatib; iuda in circuitu iheru-
salē et de terra beniamin et de cā-
pestris: et de montosis et ab au-
stro portantes olotansū et victi-
mā et sacrificiū et cypus: et inferēt
oblationē in domū dñi. Si au-
tem nō audieritis me ut sancti-
ficetis diē sabbatī et ne portetis
onus et ne inferatis p̄ portas
iherlm in diē sabbatī: succendā
ignē in portis ei⁹ et deuorabit

domos iherlm: et nō cōtinget.

Uerbum qđ factū **XVIII**
 ē ad iheremiam a dñs di-
 cēs. Surge et descende ī domū
 figuli: et ibi audies uerba mea.
 Et descendi in domū figuli: et ec-
 ce ipse faciebat opus sup rotā:
 et dissipatū est uas qđ ipse facie-
 bat et luto manib; suis. Eō uer-
 susq; fecit illud uas alterū: sicut
 placuerat in oculis ei⁹ ut face-
 ret. Et factū ē uerbum dñi ad me
 dicens. Nunquid sicut figulus
 iste nō potero uobis facere do-
 m⁹ isrl aī dñs: Ecce sicut lutū
 in manib; figuli: sic uos dom⁹
 israhel in manu mea. Reuertite
 loquar ad uelutū gētem et ad uel-
 ut regnū: ut traditū et distruā
 et dissipā illud. Si penitentia
 egerit gens illa a malo suo qđ
 locut⁹ sum ad uelutū eam. agā
 et ego penitentia sup malo qđ
 cogitavi ut facerē ei: et subito
 loquar de gēte et regno: ut edifi-
 cem et plantem illud. Si fecerit
 malū in oculis meis ut nō au-
 diat uocē meā: penitentia agā
 sup bono qđ locut⁹ sum ut fa-
 cerem ei. Nūc ego dic uero iuda
 et habitatori iherlm dices. **H**ec
 dicit dñs. Ecce ego fungo uera
 uos malū: et cogito cōtra uos
 cogitationē. Reuertat unusq̄-
 q; a uia sua mala: et dirigite ui-
 as ur̄as et studia ur̄a. Qui dīx-

erūt. Disperauim⁹. Post cogi-
 tationes enim ur̄as ibimus: et
 unusq̄q; prauitātē cordis sui
 mali faciem⁹. **N**ec hęc dicit do-
 minus. Interrogat gētes. Quis
 auduit talia horribilia: que fe-
 cit nimis uirgo isrl. Nunquid
 deficiit de petra agri nix libani:
 aut euelli possunt aque cuncte
 pētes frigide et defluētes. Quia
 oblitus ē mei populus meus. Fru-
 stra libātes et impingētes in un⁹
 suis. et ī seminis seclī: utambu-
 larēt per eas in itinere nō recto:
 ut fieret fra cor in desolationē
 et in sibiulū sempiternū. Omnis
 qui perierit per eā obstupescet:
 et mouebit caput suum. Sicut
 uentus uentus dissipauit eos co-
 ram inimicis: dorsū et non faci-
 em ostendā eis in die pditionis
 eorū. Et dixerūt. Venite et cogi-
 temus cōtra iheremiam cogitatio-
 nes. Nō enī pibit lex a sacer-
 te: neq; cōsiliū a sapiente: nec ser-
 mo a ppheta. Venite et prouia-
 mus cū lingua: et nō attenda-
 mus ad uniuersos sermones ei⁹.
 Attēde dñe ad me: et audi uocē
 aduersionis meorū. Nunquid red-
 ditur pro bono malū: qđ tōde-
 runt foneā aīe mee. Recordare
 qđ steterim in conspectu tuo ut
 loquerer pro tīs bonū: et auer-
 terem indignationē tuā ab eis.
 Propterea da filios corū in fa-

inē: et dedit eos in manus gla-
dij. Et facta uxorē eorū absq; libe-
ris et uidue: et uiri earū interficiā-
tur morte. Iuuenes eorū cōfodi-
ant gladio in p̄lio: audiat cla-
mor de domib; eorū. Adduces e-
nim sup eorū laqueonē repēte: q̄a
foderūt foueā ut caperent me: et
laqueos abscondit pedib; me-
is. Tu autē dñe scis omne cōsiliū
eorū aduersum me in morte. Ne
propinquieris iniquitatē eorū: et pec-
catū eorū a facie tua nō deleat.
Et facti corruēt in cōspectu tuo:

in tēpore furoris tui abutere eis.
Et dicit dñs.

XIX

Hade et accipe lagunculā
figuli testem a seniorib; ppli et
a seniorib; sacerdotū: et egrede-
re ad vallē filiorū emon que ē
iuxta introitū porte fidelis: et p̄-
dicabis ibi uerba q̄ ego loquor
ad te et dices. Audite uerbū do-
mini reges iuda: et habitatores
iherlm. Hec dicit dñs exercitū
deus isrl. Ecce ego inducā afflic-
tionē sup locū istū: ita ut om̄s
q̄ audierit illā tinniat aures ei?
eo q̄ dereliquerunt me: et alienū
fecerūt locū istū: et libauerūt in
eo diis alienis q̄s nescierūt ipsi
et p̄res eorū et reges iuda: et re-
pleuerūt locū istū sanguine in
nocentiū: et edificauerūt ecclesā
baalim ad cōburendos filios
suos igni in olocaustū que nō

p̄cepi: nec locut⁹ sum nec ascē-
derūt in cor meū. Propterea ec-
ce dies ueniet dicit dñs: et non
uocabit⁹ ampli⁹ locus iste tho-
phet et uallis filij emon: sed ual-
lis occisionis. Et dissipabo cō-
siliū iuda et iherlm in loco isto:
et subuertā eos gladio in con-
spectu inimicorū suorū et in manu
querentū aīas eorū: et dabo ca-
davera eorū escas et uolantib;
celi et bestijs terre: et ponā ciuita-
tem hanc in stuporē et in sibilū.
Om̄s q̄ p̄terierit p̄ eā obstupe-
scet: et sibilabit sup unūsa pla-
ga eius. Et cibabo eos carnib;
filiorū suorū et carnib; filiarū su-
arū: et unusquisq; carnē amici
sui comedet in obsidione et in
angustia in qua cōducent eos
inimici eorū: et qui querūt aīas
eorū. Et cōteret lagunculam in
oculis uicorū q̄ ibūt tecū: et dices
ad eos. Hec dicit dñs exercitū.
Sic cōteret pplm istū et ciuita-
tem istā sicut cōteret uas figuli
q̄d non potest ultra instaurari.
Et i thophet sepeliunt⁹ eo q̄ nō
sit alius loc⁹ ad sepeliendū. Sic
faciā loco hunc aut dñs et habi-
tatorib; eius: ut ponā ciuitatē
istā sicut thophet. Et erunt do-
mus iherusalem et domus re-
gum iuda sicut locus thophet
inūde: om̄es domus in quib;
domatib; sacrificauerūt omni

militie teli: et libauerunt libamina
na dñs alienis. Venit autē ihe-
remias de thophet quo miscat
eum dñs ad pphetandū: et ste-
nit in atrio domus dñi: et dixit
ad omnē pplm. **H**ec dicit dñs
exercitū deus isrl. Ecce ego in-
ducā sup ciuitatē hanc et super
omnes urbes ei⁹ omnia mala
que locutus sum aduersum eā:
quā indurauerūt cecurē suam
ut nō audirēt sermones meos.

Et audiuit phassur fili⁹ **XX**
annet sacerdos q̄ cōstitue⁹
erat princeps in domo dñi ihere-
mā pphetantē sermones istos:
et percussit phassur iheremā p-
phetam: et misit eum in neruū
quod erat in porta beniamin
superiori i domo dñi. Eūq; illuc
isset in crastinū eduxit phassur
iheremā de neruo: et dixit ad eū
iheremias. **N**on phassur voca-
uit dñs nomē tuū sed paurē
undiq; q̄a hec dicit dñs. Ecce e-
go dabo te in paurē et omēs
amicos tuos et tortuent gladi-
o inimicorū suorū: et oculi tui vi-
debunt. Et omne iudā dabo in
manu regis babilonis: et tra-
ducet eos in babilonē: et puci-
et eos gladio. Et dabo unuer-
sam substantiā ciuitatis hui⁹.
et omne laborē eius omēsq; pō-
um et ruidos thesauros regū
iuda dabo in manu inimicorū

eorū: et diripiēt eos et tollent: et
ducent in babilonē. Tu autem
phassur et omnes habitatores
dom⁹ tue ibis in captiuitatē:
et in babilonē venies et ibi mo-
tieris: ibiq; sepelietis tu et omēs
amici tui quibz pphetasti men-
daciū. Seduxisti me dñe et se-
ductus sum: fortior me fuisti et
inualuisti. Factus sū in derisū
tota die. Omēs sublaunabāt
me q̄a iam olim loquor vocife-
rans: iniquitatem et vastitatem
clamito. Et factus est michi ser-
mo dñi in obprobriū et in deri-
sū tota die. Et dixi. **N**ō recor-
dabor eius: neq; loquar ultra
in noīe illi⁹. Et fact⁹ ē in corde
meo quasi ignis celsūis. clau-
sulq; in ossibz meis. et exsecu fer-
re nō sustinēs. Audiui enī con-
tumelias mitorū et terrore in cir-
cuitu psequimū et psequamur
eum: ab omibz vris q̄ erāt pa-
rifici mei et custodiētes lat⁹ me-
um. Si quo modo decipiantur et
pualcant⁹ aduersus nū: et cōseq-
mur ultionē eē eo. Dñs autem
mecū est quasi bellator fortis:
idcirco qui psequuntur me cadēt
et infirmū erūt et cōfundentur ve-
hemēter: q̄a nō intellexerūt ob-
probriū sempiternū qd nūq̄
delebit. Et tu dñe exercitū pro-
bator iusti q̄ vides reus et cor:
videā quēso ultionē tuā eē eis.

Tibi enī reuelavi causam meā.
 Cantate dñō laudate dñm: qā
 liberauit aīam paupis de ma-
 nu malorū. Maledicta dies in
 qua nat⁹ sum: dies in qua pe-
 perit me mater mea non sit be-
 nedicta. Maledictus vir q̄ annū-
 ciavit p̄i meo dñs natus est
 tibi puer masculus: et q̄si gau-
 dio letificauit eū. Sic homo il-
 le ut sunt ciuitates quas subū-
 nit dñs: et non peruenit eū. Au-
 diat clamorē mane et ululatū
 in tempore meridiano: qā nō
 me interfecit a vulua ut fieret mi-
 rhi mater mea sepulcrū: et vul-
 ua eius cōceptus eternus. Qua-
 re de vulua egressus sum ut vi-
 derem laborē et dolorē: et consu-
 meretur in cōfusione dies meē.

Uerbū qđ factū —XXI—
 Est ad iheremiā a dñō: qñ-
 do misit ad eum rex sedechias
 phassur filiū helchie et sopho-
 niam filiū maasie sacerdotem
 dñs. Interroga p nobis dñm:
 qā nabuchodonosor rex babi-
 lonis prelat⁹ adiūm nos: si
 forte faciat dñs nobiscū secun-
 dū oīa mirabilia sua et reddat
 a nobis. Et dixit iheremias ad
 eos. Sic dicitis sedechie. Hec
 dicit dñs deus isrl. Ecce ego cō-
 uertā vasa belli que in manib⁹
 v̄ris sunt et quib⁹ vos pugna-
 tis aduersum regem babilonis

et caldeos q̄ obsidēt vos ī circū-
 tu muros: et cōgregabo ea in
 medio ciuitatis hui⁹. et debella-
 bo ego vos in manu extenta et
 in brachijs fort⁹ et in furore et in
 indignatione et in ira grandi:
 et p̄ntiam habitantes ciuita-
 tis hui⁹. Hoīes et bestie pestilen-
 tia magna morient⁹. Et post h̄
 ait dñs. Dabo sedechiā regem
 iuda et seruos eius et pplm eius
 et q̄ derelicti sunt in hac ciuitate
 a peste et gladio et fame in ma-
 nu nabuchodonosor regis ba-
 bilonis et in manu inimicorū
 corū et in manu quercenū ani-
 mā eorū et p̄ntet eos ī ore gla-
 dij: et nō mouebit⁹ neq; parcer-
 net miserebit⁹. Et ad pplm hūc
 dices. Hec dicit dñs. Ecce ego
 do corā vobis viā vite et viam
 mortis. Qui habitauerit in ur-
 be hac moriet⁹ gladio et fame et
 peste: qui autē egressus fuerit et
 transierit ad caldeos qui obsi-
 dent vos uiuet: et erit ei aīa sua
 quasi spoliū. Posui enī faciē
 meā super ciuitatē hanc in ma-
 lū et nō ī bonū ait dñs. In ma-
 nu regis babilonis dabit⁹: et re-
 uert tam igni et domū regis iu-
 da. Audite verbū dñi domus
 dauid. Hec dicit dñs. Iudicate
 mane iudiciū et eruite vī oppres-
 sum de manu calumniāis: ne
 forte egrediaur ut ignis indig-

natio mea et succendat et non
sit q̄ reliquat: p̄ maliciā stu-
diorū v̄rorū. Ecce ego ad te ha-
bitabit vallis solida atq; cam-
pestis ait dñs: q̄ dicitis q̄s per-
tinet nos et quis ingrediet do-
mus n̄as: et visitabo sup vos
iuxta fructū studiorū v̄rorū dicit
dñs: et succendā ignē in saltu ei-
us et deuorabit oīa in circuitu ei-

Nec dicit dñs. **XXII** us.
Descende i domū regis iu-
da: et loq̄ris ibi verbū h̄ et dices.
Audi verbū dñi rex iuda qui se-
des sup solū dauid: tu et serui
tui et p̄p̄lus tuus q̄ ingredimini
per portas istas. Hec dicit dñs.
Facite iudiciū et iusticiā et libe-
rate vi oppressum de manu calū-
niatoris: et adueniā et pupillū
et viduā nolite contestare neq;
opprimatis inique: et sāguinē
inocentē ne offendatis in loco
isto. Si enī facētes feceritis ver-
bū istud. ingrediet p̄ portas
domus hui⁹ regis sedētes de ge-
nere dauid sup thronū eius: et
ascendētes currus et equos: ip̄i
et serui et p̄p̄lus eorū. Qd̄ si non
audieritis verbū hoc: i memet
ip̄o iuram dicit dñs: q̄a in soli-
tudinē erit dom⁹ h̄ec. Quia h̄ec
dicit dñs sup domū regis iuda.
Galaad tu michi caput libani.
Si non posuero te solitudinē:
urbes inhabitabiles. Et sancti-

ficabo sup te interficientē viciū et
arma eius: et succidēt electas ce-
dros tuas et p̄cipitabunt in ig-
nem: et p̄transibūt gentes mul-
te p̄ ciuitatē hanc et dicit unus-
quisq; primo suo. Quare sic
fecit dñs ciuitatē hanc grādi: Et
respōdebunt. Eo q̄ reliquerunt
pactū dñi dei sui: et adorauerūt
deos alienos: et seruierunt illis.
Nolite flere mortuū: neq; luge-
re sup eum fletu. Plāgite eū
q̄ egredit: q̄a nō reuertet ultra:
nec videbit terrā nativitatis su-
e. Quia h̄ec dicit dñs ad sellū si-
hū ioh̄ie regem iuda qui regna-
uit pro ioshā p̄re suo q̄ egressus
est de loco isto. Nō reuertet huc
ampli⁹: sed i loco ad quē iustu-
li eū ibi moriet: et itā istā nō vi-
debit ampli⁹. De q̄ edificat do-
mū suā i iniusticia: et cenacula
sua nō in iudicio. Amicū suū
opprimet frustra: et mercedē nō
reddet ei. Qui dicit edificabo mi-
hi domū latā et cenacula spacio-
sa: q̄ aperit sibi fenestras et facie
laquearia cedrina: pingitq; si-
nopide. Nūquid regnabis: quā
cōfiteris te cedro: Pater tuus nū-
q̄d non comedit et bibit et fecit
iudiciū et iusticiā: tunc cū bene-
erat ei: iudicauit causam pau-
peris et egem in bonū suū. Nū-
q̄d nō ideo: q̄a cognouit me di-
xit dñs: Qui v̄tro oculi et cor ad

avariciā et ad sanguinē inno-
centē fundēdū et ad calūniā: et
ad cursum mali opis. **P**ropte-
rea hec dixit dñs ad ioachim fi-
liū ioseph regē iuda. Nō plāget
eū ut frater et ut soror: nō cre-
pabūt ei ut dñe et ut iudice. Se-
pultura alim sepeliet: putrefac-
tus et pedus terra portas ihe-
rusalem. Ascende libanū et cla-
ma: et in balam da vocē tuā et
clama ad trāsflūtes: quia dñi
sunt oēs amatores tui. Tenuit
sum ad te in abundantia tua:
dixisti nō audia. Hec ē via me-
a ab adolescentia tua: quā nō au-
disti vocē meā. Omnes pastores
tuos pascet vēnis: et amatores
tui in captivitatem ibūt. Et tunc
rōfūderis et rubesces ab omni
malitia tua: quā sedes in libano
et iudificas in cedris. Quā con-
gremuisti cū venisset tibi dolor
quasi dolores parturitricis: Dñs
ergo dixit dñs: quā si fuit iechoni-
as fili⁹ ioachi regis iuda anulus
in manu dextera mea inde ruel-
lam eū. Et dabo te in manu q-
rentiū aīam tuā et in manu quo-
rū tu formidas faciē: et in manu
nabuchodonosor regis babi-
lonis: et in manus caldorum. Et
mittā te et matrem tuā quā genuit
te in terrā alienā in qua nati nō
eris: ibiq; morietur. Et in terrā
ad quā ipi leuant aīam suā ut

revertant illuc: nō revertentur.
Nūquid vas fictile atq; cōtinū
vir iste iechonias: Nūquid vas
absq; omni voluptate: Quare
abieci sunt ipi et semen eius: et
proieci in terrā quā ignorave-
runt: Terra terra terra audi ser-
monē dñi. Hec dixit dñs. Scri-
be virū istū sterilē: virū quā in die-
bus suis non prosperabit. Nec
erit ei de semine ei⁹ vir quā sede-
at sup solū dauid: et potestatem
habeat ultra in iuda. **XXIII**

Quod pastoribus: qui dispōnūt
et dilatant gregē pascue
meę dixit dñs. Hec dixit do-
minus deus isrl ad pastores quā
pascūt pplū meū. Vos dispō-
stis gregē meū et circumstis eos: et
non visitastis eos. Ecce ego vi-
sitabo sup vos malitiā studio-
rum vestrorū ait dominus. Et
ego congregabo reliquias gre-
gis mei de omnibus terris ad
quas eieci eos illuc: et cōvert-
tam eos ad rura sua et crescent
et multiplicabunt: et suscitabo
sup eos pastores et pascet eos.
Non formidabūt ultra et non
paurebūt: et nullus loquettur
eē numero dixit dñs. Ecce dies
veniunt dixit dñs: et suscitabo
dauid germē iustū et regnabit
rex et sapiēs erit: et faciet iudici-
um et iusticiā in terra. In dieb;
illis saluabit iuda: et isrl habi-

tabit cōfident. Et hoc est nōmē
quod vocabūt eū: dñs iustus no-
ster. Propter hoc ecce dies veni-
unt dicit dñs: et non dicēt ultra
vniut dñs q̄ eduxit filios isrl̄ de
terra egipti. Sed vniut dñs q̄ e-
duxit et adduxit semē dom⁹ isrl̄
de terra aquilonis et de cunctis
tēis ad quas eiecā eos illuc: et
habitabūt in tēa sua. Ad pphē-
tas. Cōtinuū ē cor meū ī medio
mei: cōtremuerūt oīa ossa mea.
Factus sum quasi vir rēvius:
et q̄si homo madidus a vino a
facie dñi et a facie verborū sanc-
torū ei⁹: q̄a adulterijs repleta ē
terra: q̄a a facie maledictionis
luxit tēa: arefacta sunt arua de-
serti. Fact⁹ est cursus corū ma-
lus: et fornicatio eorū dissimilis.
Propheta nāq; et sacerdos pol-
luti sunt: et in domo mea iuxti
malū corū aut dñs. Foras via
eorū erit q̄si lubricū in tenebris:
impellent eū et corruent in ea.
Affera eū sup eos mala: annū
visitationis eorū ait dñs. Et in
prophetis samarie vidi fann-
tate: et pphetabāt in baal: et de-
cipiebāt pplm meū isrl̄. Et in p-
phetis isrl̄m vidi similitudinē
adulteriū et iter mēdaci: et cō-
fortauerūt man⁹ pessimos: ut
nō cōuerteret unusquisq; a mali-
tia sua. Facti sunt michi omēs
ut sodomia: et habitatores eius

quali gomorra. Propterea h̄
dicit dñs exercituū ad pphetas.
Ecce ego cibabo eos absinthio.
et potabo eos felle. A pphetis
cum isrl̄m egressa est pollutio
sup omnē terrā. Hec dicit dñs
exercituū. Nolite audire verba
prophetarū q̄ pphetāt vobis et
decipiūt vos. Visionem cordis
sui locuti: nō de ore dñi. Dicūt
hīs q̄ blasphemāt me locuti
sūt dñs. Pax sit vobis: et omī q̄
ābulat in prauitate cordis sui
dicēt: nō veniet sup vos ma-
lū. Quis cū affuit in cōsilio do-
mini: et vidit et audiuit sermo-
nē ei⁹? Quis cōsiderauit verbū
illī⁹ et audiuit? Ecce serbo domi-
ni indignationis egredietur:
et tempestas erūpsit sup caput
impiorū veniet. Nō reuertet fu-
ror dñi usq; dum faciat: et usq;
dū cōpleat cogitationē cordis
sui. In nouissimis dieb; intelli-
getis cōsiliū eius. Nō mitebā
prophetas et ipi currebāt: non
loquebar ad eos. et ipi ppheta-
bāt. Si stissent in cōsilio meo
et nota fecissent verba mea po-
pulo meo: auerissem utiq; eos
a via sua mala et cogitationib;
suis pessimis. Putatis dñs? et vi-
cino ego sum dicit dñs: et nō de-
us de lōge? Si occultabit vir in
absconditis: Et ego nō vidit eū
dicit dñs. Numquid nō celū et ter-

ram ego implebo ait dñs: Au-
diui q̄ dixerūt pphete: pphetan-
tes i noīe meo mēdaciū atq; di-
cētes. Sōniaui: somniaui. Et
q; quo istud est in corde ppheta-
rū uanitatū mēdaciū: et pro-
phetarū seductiones cordis
sui: Qui uolūt facere ut obliui-
cat p̄plus meus uoīs mei. p̄p̄
somnia eorū q̄ narrāt unusq; s
q; ad primū suū: sicut obliui
sunt p̄res eorū uoīs mei p̄ter
baal. Propheta q̄ habet sōniū
narrat sōniū. et q̄ habet sermo-
nē meū loquat̄ sermonē meū
uere. Quid paleis ad triticū di-
cit dñs: Nūq̄d nō ūba nra sūt
q̄ sicut ignis ait dñs: et q̄ sicut malle?
cōterēs petra. Propterea ecce e-
go ad pphetas ait dñs: q̄ furā-
t̄ uerba mea unusquisq; a pri-
mo suo. Ecce ego ad pphetas
ait dñs q̄ assumūt linguas su-
as: et aiunt dicit dñs. Ecce ego
ad pphetas somnantes mēda-
ciū dicit dñs: q̄ narrauerūt ea
et seduxerūt pplm meū in mēda-
ciō suo et in miraculis suis cū e-
go nō misissē eos. nec mādassē
eis: q̄ nichil p̄fuerūt p̄plo huius
dicit dñs. Si igit̄ interrogauerit
te p̄plus iste uel ppheta aut sac-
dos dices. qd̄ ē onus dñi: dices
ad eos. Ut quid uobis onus:
Proiciā quippe uos dicit dñs:
et ppheta et sacerdos et p̄plus q̄

dicit onus dñi: uisitato sup vi-
rū illū et sup domū eius. Hec di-
cētis unusquisq; ad primū et
ad frat̄ suū. Quid respondit
dñs. Et qd̄ locutus est dñs: Et
on⁹ dñi ultra nō memorabit:
quā onus erāt unicuiq; sermo
sui. Et p̄teritis uerba dei ui-
uentis: dñi exercitū dei nr̄i. Hec
dices ad ppheta. Quid respon-
dit nbi dñs: et qd̄ locutus ē do-
min⁹. Si autē onus dñi dixerit-
is: p̄ter hoc h̄ dicit dñs. Qui-
a dixistis sermonē istū on⁹ do-
mini: et misi ad uos dices. noli-
te dicit on⁹ dñi: p̄ter ecce ego
tollā uos portās. et declinquā
uos et ciuitatē quā dedi uobis et
p̄rib; v̄ris a facie mea: et dabo
uos i obprobriū sēp̄itū: et i ig-
nominā eternā que nunq; ob-
litione delebitur. **XXIII**

Ascendit michi dñs: et ecce
duo calathi pleni ficis po-
siti ante templū dñi: postq; itā.
stulit nabuchodonosor rex ba-
bilonis iechonā filiū ioachim
regē iuda et p̄ncipes ei⁹ et fabrū
et idulos et de iherl̄m et adduxit e-
os in babilonē. Calathus un⁹
ficus bonas habebat nixis: ut
solēt ficus esse p̄m tēporis. Et
calathus unus ficus habebat
malas nixis: q̄ comedi nō po-
terāt eo q̄ essent male. Et dixit
dñs ad me. Quid tu uideris iherl̄m:

mia: Et dixi. Ficus bonas. bonas valde: et malas. malas valde: que comedi non possunt eo quod sint male. Et factum est verbum domini ad me dicens. Hec dicit dominus deus israel. Sicut ficus hec bone sic cognoscat transmigrationem iuda quam emisi de loco isto in terram caldeorum in bonum: et ponam oculos meos super eos ad placandum. Et reducam eos in terram hanc: et edificabo eos et non destruam: et plantabo eos et non evellam: et dabo eis cor ut sciunt me quia ego sum dominus. Et erunt mihi in populum: et ego ero eis in deum: quia revertentur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedi non possunt eo quod sint male: hec dicit dominus sic dabo sedechiam regem iuda et principes eius et reliquos de iherusalem qui remanserunt in urbe hac: et qui habitant in terra egypti. Et dabo eos in operationem afflictionis: et omnibus requiescent: in opprobrium et in parabolam et in puerbum et in maledictionem in universis locis ad quos eieci eos: et mittam in eis gladium et famem et pestem donec consumantur de terra quam dedi eis et patribus eorum. **XV**

Uerbum quod factum est ad iheremiam de omni populo iude in anno quarto ioachim filii iosie regis iuda: ipse est annus primus nabuchodonosor regis babilonis. Et locutus est iheremias p-

phetra ad omnem populum iuda et ad universos habitantes iherusalem dicens. Hiis annis decimo anno iosie filii ammon regis iuda usque ad diem hanc iste est verbum et visum? Annus: factum est verbum domini ad me: et locutus sum ad vos de nocte resurgens et loquens et non audistis. Et misit dominus ad vos omnes servos suos prophetas resurgens diluculo matutinusque et non audistis: neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum diceret. Haurite mini omnesque a via sua mala. et a pessimis cogitationibus vestris: et habitabitis in terra quam dedit dominus vobis et patribus vestris a seculo et usque in seculum. Et nolite ire post deos alienos ut servatis eis adoretisque eos: neque ire ad iracundiam. provocetis in operibus manuum vestrarum: et non affligam vos. Et non audistis me dicit dominus: ut me ad iracundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum in malum vestrum. Propterea hec dicit dominus exercituum. Pro eo quod non audistis verba mea: ecce ego mittam et assumam universas cognationes aquilonis ait dominus et nabuchodonosor regem babilonis servum meum et adducam eos super terram istam et super habitantes eius et super omnes nationes que in circuitu eius sunt: et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in subulum et in

solitudines sempiternas. Perda-
q; te eis voce gaudij et voce lei-
cie: voce spoli et voce spole: vo-
cem mole et sume luctus. Et erit
universa terra eius in solitudine et
in stupore: et serviet omnes gentes
iste regi babilonis septuaginta
annis. Quia impleri fuerit anni
septuaginta visitabo super regem
babilonis et super gentem illam dicit
dominus iniquitatem eorum: et super terram
caldeorum: et ponam illam in solitudi-
nes sempiternas. Et adduxit su-
per terram illam omnia verba mea que
locutus sum contra eam: omne quod
scriptum est in libro isto. Quicunque
prophetavit iheremias adue-
sum omnes gentes: quia servietur
eis cum esset gentes multe et reges
magni. Et reddam eis secundum opa
eorum: et secundum facta manuum sua-
rum. Quia sic dicit dominus exercituum
deus israel. Sume calicem vini furo-
ris huius de manu mea: et propina-
bis de illo cunctis gentibus ad quas
ego mittam te et bibent: et turbabu-
ntur et insaniunt a facie gladii quem
ego mittam in eos. Et accipi ca-
licem de manu domini. et propina-
bis cunctis gentibus ad quas misit
me dominus: iherusalem et civitatibus iude
et regibus eius et principibus eius ut
darem eos in solitudinem et in stu-
porem et in sibilum et in maledicti-
onem sicut est dies ista: et pharaon
regi egypti et servis eius et prin-

cipibus eius et omni populo eius: et
universis gentibus cunctis regibus
terre ausimidis: et cunctis regibus
terre philistin et ascalonis et
gaze et accaron et reliquis azo-
ti: edumme et moab et filiis am-
mon et cunctis regibus terra et omni-
bus regibus sydonis et regibus ite-
insularum que sunt trans mare: et de-
dan et theman et bux et universis
que attritu sunt in romam et cunctis
regibus arabie et cunctis regibus
occidentis que habitant in deserto: et
cunctis regibus zambri et cunctis
regibus elam et cunctis regibus
medorum et cunctis quoque regibus
aquilonis deprope et de longe:
vincuique contra fratrem suum: et om-
nibus regibus terre que super faciem eius
sunt. Et rex selsach bibet post eos.
Et dices ad eos. Hec dicit dominus
exercituum deus israel. Esbite et ine-
briamini: et vomite et cadite: ne-
que surgatis a facie gladii quem
ego mittam in inter vos. Nunquam
voluerint accipere calicem de ma-
nu tua ut bibant: dices ad eos.
Hec dicit dominus exercituum. Esbite
et bibetis. Quia ecce in civitate
in qua invocatum est nomen me-
um ego incipio affligere: et vos
quasi innocentes et immunes eritis:
non eritis immunes. Gladium enim
ego pono super omnes habitatores
terre: dicit dominus exercituum. Et tu p-
phetabis ad eos omnia verba

hec: et dices ad illos. Dominus de re-
cello rugiet: et de habitaculo san-
cto suo dabit vocem suam. Fugiet
rugiet super decorem suum. Et cu-
ma quasi calcamini rotinet adu-
sus omnes habitatores terre. Per-
uenit sonitus usque ad extrema ter-
re: quia iudicium domino cum gentibus.
Iudicabit ipse cum omni carne. Im-
pios tradidi gladio dicit dominus.
Hec dicit dominus exercituum. Ecce af-
flictio egredietur de gente in gentem: et
turbatio magnus egredietur de summi-
tatibus terre: et erunt interfecti domini in
die illa a summo terre usque ad su-
mum eius. Non plangent: et non tolli-
gentur neque sepelientur: in ster-
quilinio super faciem terre iacebunt.
Ululate pastores et clamate: et
aspicite vos ante optimates
gregis: quia compleri sunt dies ve-
stri ut interficiamini: et dissipatio-
nes vestre. et cadetis quasi vasa in-
nosa. Et peribit fuga a pastoribus:
et saluatio ab optimatibus
gregis. Vox clamoris pastoris
et ululatus optimatum gregis: quia
vastauit dominus pascua eorum: et co-
nuerunt arua pacis a facie ire
furoris domini. Dereliquit quasi leo
umbraculum suum: facta est terra
eorum in desolationem a facie ire
colubis: et a facie ire furoris domini.

In principio regni ioa- XXVI

Ihim filie iosie regis iuda factum
est verbum istud a domino dicens. Hec

dicat dominus. Sta in atriis domus
domini: et loquaris ad omnes ciuitates
iuda de quibus veniunt ut adorant in
domo domini uniuersos sermones:
quos ego mandavi tibi ut loquaris
ad eos. Noli subtrahere verbum
si forte audiant et conuertant unus-
quisque a via sua mala: et praeue-
at me mali quod cogito facere eis
propter malitiam audientis eorum. Et
dices ad eos. Hec dicat dominus. Si
non audieritis me ut ambuletis
in lege mea quam dedi vobis ut
audians sermonem seniorum meo-
rum prophetarum quos ego misi ad
vos de nocte consurgentes et diri-
gens et non audistis: dabo do-
mum istam sicut sylo: et urbem hanc
dabo in maledictionem cum diebus ge-
ntibus. Et audierunt sacerdotes
et prophete et omnis populus iheremi-
am loquentem verba hec in domo
domini. Cumque compleret iheremias
loquens omnia quae preceperat ei dominus
ut loqueretur ad uniuersum populum:
apprehenderunt cum sacerdotes et pro-
phete et omnis populus dicens. Morte
moriatur. Quare prophetauit in no-
mine domini dicens: sicut sylo erit
domus hec. et urbs ista desola-
bitur eo quod non sit habitator. Et co-
gregatus est omnis populus aduersus
iheremiam in domo domini. Et audi-
erunt principes iuda verba hec: et
ascenderunt de domo regis in do-
mum domini: et sederunt in introitu

porte dom⁹ dñi noue. Et locu
n sunt sacerdotes et pphete ad
pncps et ad oēm pplm dicētes.
Iudiciū mortis ē uiro huic: q̄a
prophetauit aduersus ciuitatē
istā sicut audistis auribz vris.
Et ait iheremias ad oēs pnci
pes et ad uniuersum pplm dicēs.
Dñs misit me ut pphetarē ad
domū istā et ad ciuitatem hanc
om̄ia uerba que audistis. Nūc
ergo bonas facite uias vras et
studia vra: et audite uocem dñi
dei vri: et prouidebit dñm mali qđ
locut⁹ ē aduersum uos. Ego au
tem ecce in manibus vris sum:
facite michi qđ bonū et rectū ē
in oculis vris. Veritatem scito
te et cognosce: si occideris me
sanguinē innocentē tradetis cō
tra uoluntates: et cōtra ciuita
tem istā et habitatores eius. Si
ueritate enim misit me dñs ad
uos: ut loquerer in auribz vris
om̄ia uerba hec. Et dixerūt pnc
ipes et om̄is pplus ad sacerdo
tes et ad pphetas. Non est uiro
huic iudiciū mortis: q̄a ī noīe
dñi dei nr̄i locutus est ad nos.
Surrexerūt ergo uiri de seniori
bus fr̄e: et dixerūt ad oēm cetū
ppli loquētes. Michas de mo
raschim fuit ppheta in diebz eze
chie regis iuda: et ait ad omnē
pplm iude dicēs. Hec dixit dñs
exercitū. Non q̄si ager arabi

tur: et iherlm in arcuū lapidū e
rit: et mons dom⁹ in ecclesia sil
uar. Nūquid morte cōdēnauit
cū ezechias rex iuda et om̄is iu
da: Numqđ nō amiserūt dñm
et deprecati sunt faciem dñi. et peri
erunt dñm mali qđ locut⁹ fuerat
aduersū eos: Itaq; nō faciamus
malū grāde contra aīas nr̄as.
Fuerunt quoq; uiri pphetas in no
mine dñi urias filius smeī de
rariadharim: et pphetauit aduer
sus ciuitatē istā. et aduersus fr̄a
hāc iuxta om̄ia uerba iheremie.
Et audiuit rex ioachim et om̄es
potētes et pncps ei⁹ uerba h̄:
et querunt rex interficere eum.
Et audiuit urias et timuit: fu
gitq; et ingressus est egiptum.
Et misit rex ioachim viros in e
giptū helnathan filiū achobor
et viros cū eo ī egiptū. Et eduxer
ūt uriā de egipto: et adduxerūt
eum ad regē ioachim et percussit
eū gladio: et proiecit cadaver ei⁹
ī sepulchris uulgi ignobilis. Igi
tur man⁹ archan filii saphan
fuit cū iheremia ne nō traderet
in man⁹ ppli et interficeret eū.
In pncipio regni

XXVII

ioachim filii ioseph regis iuda fa
ctū ē uerbu istud ad iheremiā a
dño dicēs. Hec dixit dominus
ad me. Fac tibi uicula et sache
nas et ponas eos in collo tuo:
et mittes eas ad regem edom et

ad regē moab ⁊ ad regē filiorū
ammon et ad regē eti ⁊ ad regē
sydonis in manu nūnciorū q̄ ve-
nerūt iherl̄m ad sedechiā regem
iuda: et p̄cipies eis ut ad dñs
suos loquāt. Hec dicit dñs ex-
ercitū dñs isrl̄. Hec dicitis ad do-
minos v̄ros. Ego feci terram ⁊
hōiem ⁊ iumentā q̄ sūt sup facie
terre in fortitudine mea magna.
et in brachio meo extenit: et de-
di eā ei q̄ placuit ī oculis meis.
Et nūc itaq; ego dedi oēs terras
istas in manu nabuchodonos-
or regis babilonis serui mei:
insup et bestias agri dedi ei ut
seruiat illi: et seruiet ei omēs gē-
tes et filii eius et filii filii eius
donec veniat tēpus terre ei⁹ et ip-
sū. Et seruiet ei gētes multe ⁊ re-
ges magni: gens autē et regnū
q̄d nō seruiet nabuchodonos-
or regi babilonis ⁊ quicunq;
nō curauerit collū suū sub iu-
go regis babilonis in gladio
⁊ in fame ⁊ in peste visitabo su-
per gentē illā ait dñs: donec cō-
sumā eos in manu eius. Vos
ergo nolite audire pphetas ve-
stros ⁊ diuinos ⁊ somnatores
et augures ⁊ maleficos q̄ dñt
vobis nō seruietis regi babilo-
nis: q̄a mēdaciū pphetāt vobis
ut lōge faciāt vos de terra v̄ra: ⁊
erudiant vos ⁊ pereant. Porro
gens que subiecit arcum suū

sub iugo regis babilonis ⁊ ser-
uiet ei ⁊ dimittā eam in terra
sua dicit dñs: et tolet eā ⁊ habi-
tabit in ea. Et ad sedechiā regē
iuda locutus sum scdm oīa ver-
ba h̄ dicēs. Subice colla v̄ra
sub iugo regis babilonis: ⁊ ser-
uite ei ⁊ p̄p̄la ei⁹: ⁊ vinietis. Qua-
re morietur ei et p̄p̄s eius gla-
dio fame et peste: sicut locutus
est dñs ad gentē que seruire no-
luit regi babilonis: Nolite au-
dire verba pphetarū dicentū vo-
bis nō seruietis regi babilonis:
q̄a mēdaciū ipsi locutū vobis.
Quia nō misi eos ait dñs: ⁊ ip-
si pphetāt ī noīe meo mēdaci:
ut erudiant vos ⁊ pereatis tā vos
q̄: pphete q̄ uaccinant vobis.
Et ad sacerdotes et ad p̄p̄m istū
locut⁹ sum dicēs. Hec dicit do-
minus. Nolite audire verba p-
phetarū v̄rorū q̄ pphetāt vobis
dicētes: ecce vasa dñi reuertentur
de babilone nūc nro. Mēdaciū
eū pphetāt vobis. Nolite ergo
audire eos: sed seruite regi ba-
bilonis ut vinietis. Quare dat
hec ciuitas ī solitudine: Et si p-
phete sunt. et est verbum dñi ī eis
occurrat dñs exercitū: ut non
veniant vasa q̄ derelicta fuerant
in domo dñi et ī domo regis iu-
da ⁊ iherl̄m in babilonē. Quia
hec dicit dñs exercitū ad talū-
nias et ad mare et ad bases et

ad reliqua vasa: que māsēcūt
in ciuitate hac: que nō tulit na-
buchodonosor rex babilonis
cū transferret iechoniā filiū ioa-
chim regē iuda & iherlm ī babi-
lonē & omēs optimates iuda &
iherlm. Quia hęc dicit dñs exerci-
tū deus isrl ad vasa q̄ delicta
sunt in domo dñi & in domo re-
gis iuda & iherlm. In babilonē
trāsferētur & ibi erūt usq; ad diē
visitationis sue dicit dñs. Et af-
ferri faciā ea & restitui ī loco isto.
Factū ē ī āno illo ī **XXVIII**
p̄ncipis regni sedechie re-
gis iuda ī āno q̄cto in mēse q̄n-
to: dixit ad me ananias fili⁹ a-
zur ppheta de gabaon ī domo
dñi coram sacerdotib; & omni
p̄lo dicens. Hęc dicit dñs exerci-
tū de⁹ isrl. Cōtū iugū regis
babilonis. Adhuc duo āni die-
rū: et ego referri faciā ad locū is-
tū omnia vasa dñi que tulit na-
buchodonosor rex babilonis
de loco isto: & trāsstulit ea in ba-
bilonē. Et iechoniā filiū ioahū
regē iuda & omne trāsmigra-
tiōē iude q̄ ingressi sunt in babi-
lonem ego duccā ad locū istū
ait dñs. Cōtū ān iugū regis
babilonis. Et dixit iheremias
propheta ad ananiā pphetā ī
oculis sacerdotū & ī oculis oīs
p̄li q̄ stabat in domo dñi: & ait
iheremias ppheta. Amen. Sic

faciat dñs. Susciet dñs verba
tua q̄ pphetaisti: ut referant vā-
sa in domū dñi: & omēs trāsmi-
gratio de babilone ad locū istū.
Verūtamenē audi verbū hoc qd̄
ego loquor in aurib; tuis: & in
aurib; omniū p̄li. Prophete q̄
fuerūt ante me et te ab initio &
prophetauerūt sup itas misra-
e & sup regna de p̄lio et de afflicti-
one et de fame: ppheta q̄ vanci-
natus est pacē nū venit verbū
ei⁹: sciet ppheta quē misit dñs
in veritate. Et tulit ananias p-
pheta catenā de collo iheremi-
e pphete: & cōfregit eam. Et ait
ananias in d̄pectu omīs p̄li
dicens. Hęc dicit dñs. Sic cōfrin-
gā iugū nabuchodonosor re-
gis babilonis post duos ānos
dictum de collo om̄i genitū. Et
abne iheremias ppheta in viā
suā. Et factū ē verbū dñi ad ie-
remiā postq; cōfregit ananias
propheta catenā de collo ihe-
remie pphete dicens. Vade: et di-
ces ananie. Hęc dicit dñs. Ca-
tenas ligatas cōtūisti et faci-
es pro eis catenas ferreas: q̄a
hec dicit dñs exercitū deus isrl.
Iugū ferreū posui sup collū tu-
m genitū istar: ut seruiāt na-
buchodonosor regi babilonis:
et seruiēt ei: insup et bestias ire-
didi ei. Et dixit iheremias pph-
eta ad ananiā prophetā. Audi

anania. Non misit te dominus: et tu
confidere fecisti populum istum in men-
dacio. Propterea haec dicit dominus. Ec-
ce ego mittam te a facie mea. Hoc
anno morieris. Adversum enim do-
minum locutus es. Et mortuus est
anania propheta in anno illo
mense septimo. XXIX

Et haec sunt verba libri quae
misit iheremias de iherusalem
ad reliquias seniores iherusalem migra-
tionis et ad sacerdotes et ad pro-
phetas et ad omnem populum quae tra-
duxerat nabuchodonosor de
iherusalem in babilonem: postquam egres-
sus est iechonias rex et domina et eunu-
chi et principes iuda et iherusalem et sa-
ber et inclusor de iherusalem in manu
elasa filii saphan et gamalie fi-
lii helchie quos misit sedechias
rex iuda ad nabuchodonosor
regem babilonis in babilonem:
dicens. Haec dicit dominus exercituum de-
us israel omni iherusalem migrationem quam
transiit de iherusalem in babilonem.
Edificate domos et habitate: et
plantate ortos et comedite fructu-
rum eorum. accipite uxores et ginate
filios et filias: et date filiis vestris
uxores et filias vestras viris date.
et pariant filios et filias: et multi-
plicabimini ibi et nolite esse pau-
ci numero: et querite pacem civi-
tatis ad quam transmigrae vos
feci et orate pro ea ad dominum: quia
in pace illi sit pax vobis. Haec

dicit dominus exercituum deus israel. Non
vos seducat prophetae vestri qui sunt
in medio vestrum et dicunt vobis: et ne
attendatis ad somnia vestra quae
vos somnatis quia falso ipsi pro-
phetant vobis in nomine meo: et
non misit eos dicit dominus. Quia haec
dicit dominus. Cum ceperit impleri in
babilone septuaginta anni vi-
sitabo vos et suscitabo super
vos verbum meum bonum: et reducam
vos ad locum istum. Ego enim scio
cogitationes quas cogito super
vos ait dominus. cogitationes pacis
et non afflictionis ut dixi vobis
finem et pacem: et invocabitis me
et conuertis. et orabitis me et ego
exaudiam vos: quia ait dominus. Cum
queritis me in toto
corde vestro: inveniam a vobis ait
dominus. Et reducam captivitatem ves-
tram: et congregabo vos de omni-
bus gentibus et de cunctis locis ad quos
repuli vos dicit dominus. Et reuer-
ti vos faciam de loco ad quem transmi-
grare vos feci: quia dixistis. Sus-
citavit nobis dominus prophetas in ba-
bilone. Quia haec dicit dominus ad re-
gem qui sedet super solium david et ad
omnem populum habitantem urbem hu-
ius: ad fratres vestros qui non sunt egres-
si vobiscum in transmigrationem.
Haec dicit dominus exercituum. Ecce
mittam in eos gladium et famem et
pestem: et ponam eos quasi ficus
malas quae comedi non possunt

eo q' pressum sunt: et persequar
eos in gladio et in fame et in pe-
stilentia. Et dabo eos in uirga
ne omnis regis terre in male-
dictione et in stupore et in sibi-
lu et in opprobrio cunctis gentibus
ad quas ego ueni eos: eo q' non
audierint uerba mea dicit dominus
que misi ad eos per seruos me-
os prophetas de nocte consurgens
et mittens: et non audistis dicit do-
minus. Vos ergo audite uerbum
domini omnis transmigrationis quam
misi de iherusalem in babilonem. Hec
dicit dominus exercituum deus israel ad
ahab filium chulie et ad sedechiam
filium maasie qui prophetant uobis
in nomine meo mendaces. Ecce ego
tradam eos in manus nabuchodonosor
regis babilonis: et per-
cutiet eos in oculis uestris. Et assu-
metur ex eis maledictio omni
transmigrationi nunc que est in ba-
bilone dicitur. Ponat te dominus
sicut sedechiam et sicut ahab quos
fixit rex babilonis in igne: pro
eo q' fecerunt iniquitatem in israel
et mechani sunt in uxoribus amico-
rum suorum: et locuti sunt uerbum in
nomine meo mendaces quod non man-
davi eis. Ego sum iudex et testis
dicit dominus. Et ad semeiam necla-
mante dices. Hec dicit dominus exerci-
tuum deus israel. Pro eo q' misisti
in nomine meo libros ad omnem po-
pulum que est in iherusalem et ad sophoni-

am filium maasie sacerdotem et ad
omnes sacerdotes dices: dominus
tradit te sacerdotem pro ioiade sa-
cerdote ut sis dux in domo domini
super omnem uirum acceptum et pro-
phetante ut mittas cum in netum et
in carcerem. Et nunc quare non in-
cepisti iheremiam anathemem que
prophetat uobis: Quia super hi
misi in babilonem ad nos dices.
Longum est edificare domos et ha-
bitare: et plantare ortos et uine-
dicte fructus eorum. Regit ergo so-
phonias sacerdos librum istum in
auribus iheremie prophete. Et factum
est uerbum domini ad iheremiam
dices. Mitte ad omnem transmigra-
tionem dicens. Hec dicit dominus ad se-
meiam neclamen. Pro eo q' p-
phetauit uobis seminas et ego
non misi eum: et fecit uos confidere in
mendacio: idcirco hi dicit dominus. Ec-
ce ego uisitabo super semeiam
neclamen et super semem suum. Non
erit ei uir sedens in medio populi
huius: et non uidebit bonum quod
ego faciam populo meo ait dominus: quia
per uariationem locutus est aduer-
sus dominum. XXX

Not uerbum quod factum est ad
iheremiam a domino dices.
Hec dicit dominus deus israel dices.
Scribe tibi omnia uerba que lo-
cutus sum ad te in libro. Ecce nunc
dies ueniunt dicit dominus: et uertam
reversionem populi mei israel et iuda

ait dñs: et cōuertā eos ad terrā
quā dedi pñib; eor; et possidebūt
eam. Et hec verba que locutus
ē dñs ad isrl et iudā: quā hec di-
xit dñs. Vocē teoris audiuim⁹:
formido: et nō est pax. Interroga
te et videte si generat masculus.
Quare ergo vidi omīs viri ma-
nus supra lūbū suū quasi par-
turiētis: Et cōuerse sunt uniuē
facies in auruginē. De qā ma-
gna dñs illa nec ē silis eius: et
pulsq; tribulationis est iacob: et
re ipso saluabit. Et erit: in die il-
la ait dñs exercitū dñs: iugū
eius de collo tuo: et uincula ei⁹
dirūpā. Et nō dñabunt ei ami-
plius alieni: sed secutū dñs deo
suo: et dauid regi suo quē susci-
tabo. Tu ergo ne timeas serue
meus iacob ait dñs: neq; pue-
as isrl: qā ecce ego saluabo te
de terra longīqua et semen tuū
de terra captiuitatis eor;. Et reu-
tetur iacob et quiescet: et cūctis
affluet bonis. et nō erit quē for-
midet: quā tecū ego sum ait dñs
ut saluē te. Faciā enī cōsumati-
onē in cūctis genib; in q̄b; di-
sp̄si te: et aut nō faciā in consu-
mationē: sed castigabo te in iu-
dicio ut nō tibi videaris iniori⁹:
quia hec dixit dñs. Insanabilis
fractura tua: pessima plaga tu-
a. Nō ē qui iudicat iudiciū tuū:
ad alligādā curationē tuā vi-

uas nō est tibi. Omēs amato-
res tui obliuī sunt tui: neq; non
querēt. Plaga enī nimis p̄cul-
si te: castigatione crudeli. Prop-
ter multitudinē iniquitatis tue du-
ra facta sūt peccata tua. Quid
clamas sup cōtentione tua: In-
sanabilis est dolor tuus. Prop-
ter multitudinē iniquitatis tue et
dura peccata tua feci h̄ tibi. Prop-
terea omēs q̄ comedūt te deuo-
rabūt: et uniuē hostes tui in-
captiuitatē ducunt. Et omēs q̄
te vastāt vastabunt: cūctosq;
p̄datores tuos dabo in p̄dām.
Obdurā enī citatū tibi: et a
vulnerib; tuis sanabo te dicit
dñs. Quia rectā vocauerūt te
syon: hec est que nō habebat re-
grent. Hec dixit dñs. Ecce ego
cōuertā cōuersionē tabernacu-
lor; iacob: et rectos ei⁹ miscebo:
Et edificabitur ciuitas in excelsu su-
o: et exemplū iuxta ordinē suū
fūdabit. Et egrediet de eis laus
voxq; iudiciū: et multiplicabo
eos et nō minuent: et glorifica-
bo eos et nō attenuabūt: et erūt
filii eius sicut a principio: et cet⁹
ei⁹ corā me p̄manebit. Et visi-
tabo adūsum omēs q̄ tribulāt
tū: et erit dux tuus te eo et prin-
ceps de medio eius p̄ducat. Et
applicabo tū: et accedet ad me.
Quis enī iste est qui applicet cor
suū: ut appropinquet michi ait

dñs: Et eritis michi in pñm: et
 ego ero vobis i deū. Ecce turbo
 dñm furor egrediēs: pñlla tuē
 in capite impiorū conquiescet.
 Nō autē iram indignationis
 dñs: donec faciat et cōpleat co-
 gitationē cordis sui. **¶** In nouissi-
 ma dierū intelligetis ea. **XXXI**
In tempore illo dicit dñs de-
 us vniuersis cogitationibz isrl:
 et ipi erunt michi in populum.
 Hec dicit dñs. Inueni granā i
 deserto pñs qui renāsceret gla-
 dio. Dabit ad requiem suā isrl.
 Longe dñs apparuit michi. Et
 i caritate perpetua dilexi te: idē
 attraxi te misericōs. Rursumq; re-
 dīficabo te: et edificabis virgo
 isrl. Adhuc ornaberis mpa-
 nis tuis: et egredieris in choro
 ludentiū. Adhuc plantabis vi-
 neas in mōtibz samarie. Plan-
 tabūt plāntantes: et donec tēpū
 veniat nō vindemabūt: qā tūc
 dies in qua clamabūt custodes
 in mōte ephraim. Surgite et as-
 cendām⁹ in syon ad dñm deū
 nr̄m: qā hec dicit dñs. Egultare
 in leticia iacob: et hincite cōtra
 caput gemitū: psonate et canite
 et dicite. Salua dñe pñm tuū
 reliqas israhel. Ecce ego addu-
 cam eos de terra aquilonis: et
 congregabo eos ab extēnis fte:
 int̄ q̄s erūt cec⁹ et claudus et p̄g-
 nans et pariens simul cec⁹ ma-

guus reuertentiū huc. In fletu
 veniēt: et in precibz reducā eos.
 Et adducā eos p cōtēctus aq̄rū
 in via recta et non impingēt in
 ea: qā factus sum israhel pñs:
 et ephraim p̄mogenit⁹ meus ē.
 Audite verbū dñi gētes: et anū-
 ciate in insulis que pñul sunt:
 et dicite. Qui displicet isrl cōgre-
 gabit eū: et custodiet eum sicut
 pastor gregē suū. Redimet eū
 dñs iacob: et liberabit eū de ma-
 nu potētoris. Et veniēt et lau-
 dabūt in mōte syon et cōfluent
 ad bona dñi sup frumēto et vi-
 no et oleo et fetu pecor et arimē-
 tor: etiq; aīa eorū quasi ortus
 irriguus: et vltia non sturiant.
 Tūc letabit virgo in choro: iu-
 uenes et senes simul. Et cōiūcā
 ludū eorū in gaudiū: et cōsola-
 bor eos: et letificabo a dolore
 suo. Et inebriabo aīam sacer-
 dū pinguedine: et pñus meus
 bonus meis adimplebitur ait do-
 minus. Hec dicit dñs. Vox in
 extēso audita est lamentationis
 luctus et fletus: radhel ploran-
 tis filios suos: et nolētis conso-
 lari sup eis: qā nō sunt. Hec di-
 cit dominus. Quiescat vox tua
 a ploratu et oculus tui a lacrimis:
 qā est merces op̄i tuo ait dñs.
 Et reuertent de terra inimici: et
 spes nouissimis tuis ait dñs: et
 reuertent filij mī ad sinuos su-

os. Audiens audiui ephraim
transgrediente. Castigasti me do-
mine: et eruditus sum quasi iu-
uenculus in domo tua. Converte me
et reuertar: quia tu dominus deus meus.
Postquam enim conuertisti me ego pe-
nitentia: et postquam ostendisti mi-
hi peccata mea. Confusus
sum et erubui: quia sustinui op-
probrium adolescentie mee. Si fili-
us honorabilis michi ephraim:
si puer delicatus: quia te quo locu-
tus sum de te adhuc recordabor
eius. Quia turbata sunt vi-
scera mea super eum: misericors misere-
rabor eius ait dominus. Statue tibi
speculam: pone tibi amaritudines.
Dirige cor tuum in viam rectam: in qua
ambulasti. Reverte virgo israel:
reverte ad civitates tuas istas.
Usquequo delinquis dissolvens fi-
lia vaga: Quia creavit dominus no-
men super terram: femina circumdabit
virum. Hec dicit dominus exercituum de-
us israel. Adhuc dicet verbum istud
in terra iuda et in iherosolymis: cum
convertero captivitatem eorum. Be-
nedicat tibi dominus pulchritudo ius-
ticie tue sancte. Et habitabunt
in eo iudas et omnes civitates ei-
us simul agricolae et minantes
greges: quia inebriavi animam las-
sam: et omnem animam esurientem sa-
turavi. Ideo quasi de somno su-
scitatus sum et vidi: et somnus
meus dulcis michi. Ecce dies ve-

nient dicit dominus: et seminabo do-
mum iuda et domum israel semine ho-
minis et semine numero. Et si-
cut vigilavi super eos ut euellerent
et demolirent et dissiparent et dispa-
derent et affligerent: sic vigilabo su-
per eos ut edificent et plantent ait do-
minus. In diebus illis non dicent
ultra. praesentes comederunt vnam a-
cerbam et dentes filiorum obstupu-
erunt: sed unusquisque in iniquita-
te sua morietur. Dies homo qui co-
mederit vnam acerbam: obstupe-
rent dentes eius. Ecce dies venient
dicit dominus: et faciam domum israel
et domum iuda fedus novum. Non
secundum pactum quod pepigi cum patribus
eorum in die qua apprehendi manu
eorum ut educerem eos de terra egip-
ti: pactum quod ieritum fecerunt et ego
dominatus sum eorum dicit dominus: sed
hoc erit pactum quod faciam cum domo
israel. Post dies illos dicit dominus
dabo legem meam in visceribus eorum
et in corde eorum scribam eam: et ero eis
in deum: et ipsi erunt michi in populum.
Et non docebit ultra vir fratrem suum
dicens: cognosce dominum. Omnes enim cognosce-
rent me a minimo eorum usque ad
maximum ait dominus: quia propitiabor
iniquitatem eorum et peccata eorum non
ero memor amplius. Hec dicit
dominus qui dat solem in lumine diei.
ordinem lunae et stellas in lumine
noctis: qui turbat mare et sonant

fluct⁹ ei⁹: dñs exercituum nomē
illi. Si defecerint leges iste corā
me dicit dñs: tūc et semē isrl defi-
ciet ut nō sit grs corā me nūq̃
dieb⁹. **H**ec dicit dñs. Si mensu-
rari poterit celi sursum et iusti-
gari fundamenta terre deorsum:
et ego abiciam uniuscuiusq̃ semē
isrl ppter omnia que fecerunt di-
nit domin⁹. Ecce dies veniet di-
nit dñs. et edificabit civitas do-
min⁹ a turri ananthei usq; ad
portam anguli. Et eribit ultra
norma mēsure in conspectu eius
sup collē garreb: et occubit go-
arba et omne vallē cadanetū et
cineres et uniuscuiusq̃ regionē mor-
tis. usq; ad torrentē cedrō et us-
q; ad angulū porte equorū ori-
entalis. Sanctū dñi nō euellat:
et nō destruat ultra in perpetuū.

Verbum qd factū est **XXXII**
Ad iheremiā a dño in an-
no decimo sedechie regis iuda:
ipse est annus octauus decimus
nabuchodonosor. Tūc recessit⁹
regis babilonis obsidebat ihe-
rusalē: et iheremias propheta
erat clausus in arrio carceris q̃
erat in domo regis iuda. Clau-
serat enī cū sedechias rex iuda
dicens. Quare patimur dicēs
hec dicit dñs. ecce ego dabo ci-
uitatē istā in man⁹ regis babi-
lonis et capiet eā. et sedechias
rex iuda non effugiet de manu

caldeos sed tradet in manus re-
gis babilonis. et loquet⁹ os ei⁹
cum ore illius et oculi eius ocu-
los illius videbunt. et in babi-
lonem duxit sedechiā et ibi erit
donec visus eum ait dñs: si autē
dimittaveris aduersum caldeos
nichil pspicere habebis: Et dixit
iheremias. Factū ē verbum do-
mini ad me dicens. **E**cce anan-
hel fili⁹ sellū patruelis tui ve-
niet ad te dicens. Ene tibi agrū
meū qm̃ est in anathot. tibi enī
cōpetit eē ppterit ut emas.
Et venit ad me ananhel fili⁹
patruis mei scdm verbum dñi ad
vestibulū carceris: et ait ad me.
Posside agrū meū q̃ est in ana-
thot in terra beniamin: qm̃ tibi
cōpetit hereditas et tu ppterit
ut possideas. Intellexi autē qd
verbum dñi esset. Et tui agrum
ab ananhel filio patruis mei q̃
ē in anathot. Et appēdi ei argē-
tum septē stateres. et decē argen-
teos: et scripsi in libro et signa-
ui: et adhibui testes. Et appēdi
argentum in statera: et accepi li-
brū possessionis signatū et sti-
pulationes et ratiā et signa for-
secus. Et dedi libru possessionis
baruch filio neei filij maaie in
oculis ananhel patruis mei
et in oculis testiu q̃ scripti erant
in libro emptionis: et in oculis
oīm iudeorū q̃ sedebāt in arrio

carceris. Et precepit baruch coram
 eis dicens. Hec dicit dominus exercitu-
 um deus israel. Sumite libros istos:
 librum impietatis huius signatum.
 et librum huius qui apertus est: et po-
 nite illos in vase vituli ut perma-
 nere possint diebus multis. Hec
 enim dicit dominus exercituum deus israel.
 Adhuc possidebunt domus et ager
 et vinee in terra ista. Et oravi ad
 dominum postquam tradidi librum pos-
 sessionis baruch filio neri dicens.
 Heu heu heu domine deus. Ecce tu
 fecisti celum et terram in fortitudine
 tua magna: et in brachio tuo ce-
 rento. Non erit tibi difficile omne
 verbum quod facis misericordiam in nubibus:
 et reddis iniquitatem patrum in sinu
 filiorum eorum post eos fortissime
 magnae et potens. Dominus exercituum
 nomen tibi: magnus in consilio
 et incomprehensibilis in rogitatu:
 cuius oculi aperti sunt super omnes
 vias filiorum adam: ut reddas vin-
 tumque secundum vias suas. et secundum
 fructum adiunctionum eius: quod po-
 sicasti signa et portenta in terra
 egypti usque ad diem hunc et in israel
 et in hominibus: et tibi fecisti nomen
 sicut est dices hec. Et eduxisti po-
 pulum tuum israel de terra egypti in si-
 gnis et in portentis et in manu ro-
 busta et in brachio recto et in terro-
 re magno: et dedisti eis terram hanc
 quam iurasti patribus eorum ut daretis
 eis terram fluentem lacte et melle: et

ingressi sunt et possederunt eam.
 Et non obedierunt voci tue et in
 lege tua non ambulauerunt: omnia
 que mandasti eis ut facerent non
 fecerunt: et enumeravit eis omnia ma-
 la hec. Ecce munitiones destruc-
 te sunt aduersum civitatem ut capi-
 atur: et urbs data est in manus
 caldeorum qui plantaverunt aduersum eam
 a facie gladii et fomis et pestilen-
 tie: et quemcumque locutus es accide-
 runt ut tu ipse certus. Et tu dicis
 michi domine deus. Enne agrum argen-
 to et adhibe testes: cum urbs da-
 ta sit in manus caldeorum. Et factum
 est verbum domini ad iherusalem dicens.
 Ecce ego dominus deus universae terrae.
 Numquid michi difficile erit om-
 ne verbum: Propterea hec dicit
 dominus. Ecce ego tradam civitatem
 istam in manus caldeorum et in ma-
 nus regis babilonis et capient
 eam: et venient caldei plantantes ad-
 versum urbem hanc. et succendent eam
 igni et comburent eam: et domus
 in quas domantibus sacrificabant
 baal et libabant deus alienis li-
 bamina ad irritandum me. Et ante
 enim filii israel et filii iuda iugiter fa-
 ciunt malum in oculis meis ab
 adolescentia sua: filii israel qui usque
 nunc exacerbabant me in opere ma-
 nuum suarum dicit dominus: quia in furo-
 re et in indignatione mea facta
 est michi civitas hec a die qua
 edificaverunt eam usque ad diem istam

qua auferet de conspectu meo. propter malitiam filiorum israel et filiorum iuda quam fecerunt ad iracundiam me provocantes. ipsi et reges eorum et principes eorum et sacerdotes et prophete eorum viri iuda et habitatores iherusalem. Et uenerunt ad me regum et non facies: non dixerunt eos et reducere diluculo: et noluerunt audire ut acciperet disciplinam. Et posuerunt idola sua in domo in qua inuocatum est nomen meum ut pollueret eam: et edificauerunt recessus baal qui sunt in ualle filii ammon ut inuocarunt filios suos et filias suas moloch quod non mandavi eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc: et in peccatum deduxerunt iudam. Et nunc. propter ista hec dicit dominus deus israel ad ciuitatem hanc: de qua uos dicitis quod tradat in manus regis babilonis in gladio et in fame et in peste. Ecce ego congregabo eos de uniuersis terris ad quas eiecisti eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi: et reducam eos ad locum istum et habitare eos faciam confidenter: et erunt michi in populum et ego ero eis in deum. Et dabo eis cor unum et uiam unam ut timeant me uniuersis diebus: et bene sit eis et filiis eorum post eos. Et feriam eis pactum sempiternum et non desinam eis benefacere: et timorem meum dabo in corde eorum ut non

recedant a me: et letabor super eis cum bene eis fecero. Et plantabo eos in terra ista in ueritate in toto corde meo et in tota anima mea: quia hec dicit dominus. Sicut adduxi super populum istum omne malum hoc granditer: sic adducam super eos omne bonum quod ego loquor ad eos. Et possidebunt agri in terra ista de qua uos dicitis quod deserta sit eo quod non remanserit homo et inuentum et data sit in manus caldorum. Agri erunt prauia et scribentur in libro et imprimetur signum: et testis adhibetur in terra beniamin et in circuitu iherusalem in ciuitatibus iuda et in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus capsestibus et in ciuitatibus que ad austrum sunt: quia conuertam captiuitatem eorum ait dominus. XXXIII

Et factum est uerbum domini ad iheremiam sedens: cum adhuc clausus esset in atrio carceris dicens. Hec dicit dominus qui facturus est et formaturus illud et paraturus: dominus nomen eius. Clama ad me et exaudiam te: et annuntiabo tibi gratiam et firmam que nescis. Quia hec dicit dominus deus israel ad domum uirum huius et ad domos regis iuda que destructe sunt et ad munitiones et gladium ueniens ut dimittent cum calderis et impleant eas cadaueribus hominum quas percussisti in furore meo et in indignatione mea:

abscondens faciem meam a civitate
hac propter omnem malitiam eorum.
Ecce ego obducam eis faciem meam et
sanitatem: et curabo eos: et reve-
labo eis deprecationem pacis et ve-
ritatis. Et convertam conversionem iu-
da et conversionem iherusalem. et edifi-
cabo eos sicut a principio: et emun-
dabo eos ab omni iniquitate sua
in qua peccaverunt michi: et propi-
us ero cunctis iniquitatibus eorum in
quibus deliquerunt michi et spre-
verunt me. Et erunt michi in no-
men et in gaudium et in laudem et
in exultationem cunctis gentibus
scilicet que audierunt omnia bona que
ego facturus sum eis: et pau-
bunt et turbabuntur in universis lo-
cis et in omni pace quam ego faci-
am eis. Hec dicit dominus. Adhuc
audietur in loco quem vos di-
citis esse desertum eo quod non sit ho-
mo et inmentum in civitatibus
iuda et foris iherusalem que desola-
te sunt absque homine et absque
habitatore et absque pecore: vox
gaudij et vox leticie vox sponsi et
vox sponse: vox dicentium confite-
mini domino exercituum qui bonus
dominus. qui in eternum misericordia eius:
et portatum vota in domo domini.
Obducam enim conversionem israel sicut
a principio dicit dominus. Hec dicit
dominus exercituum. Adhuc est in lo-
co isto deserto absque homine et abs-
que inmento. et in cunctis civitatibus

bus eius habitantulum pastorum ac-
cubantium gregum in civitatibus
montuosis et in civitatibus capel-
latis: et in civitatibus que ad au-
strum sunt et in terra beniamin et
in circuitu iherusalem et in civitatibus
iuda: adhuc transibunt greges
ad manum numerantis aut dominus.
Ecce dies veniet dicit dominus: et su-
scitabo verbum bonum quod locutus
sum ad domum israel et ad do-
mum iuda. In diebus illis et in tem-
pore illo geminaret faciem david
geminet iustitiam: et faciet iudicium et
iusticiam in terra. In diebus illis
salvabitur iuda: et israel habita-
bit confidenter. Et hoc est nomen quod
vocabunt eum: dominus iustus noster.
Quia hec dicit dominus. Non inter-
bit de david vir qui sedeat super
thronum domus israel: et de sacer-
dotibus et de levitis non interbit
vir a facie mea qui offerat olo-
caustomata et incendat sacrifici-
um et reddat victimas omnibus
diebus. Et factum est verbum domini ad
iheremiam dicens. Hec dicit dominus.
Si irritum potest fieri pactum meum
cum die pactum meum cum nocte
ut non sit dies et nox in tempore
suo: et pactum meum irritum esse po-
terit cum david seruo meo ut non
sit rex eo filius qui regnet in throno
eius: et levites et sacerdotes minist-
ri mei. Sicuti enumerari non
possunt stelle celi et metiri arena

maris: sic multiplicabo semen
dauid serui mei: et leuitas mini-
stros meos. Et factum est uerbum domini
ad iheremiam dicens. Numquid non
uidisti quod populus hic locutus sit
dicens. Dur cognationes que ele-
gerat dominus abire de suis: Et populi
mei despererunt: eo quod non sit ul-
ta gens coram eis. Hec dicit do-
minus. Si pactum meum inter die
et noctem et leges celo et terre non
posui. equidem et semen iacob et
dauid serui mei. piam: ut non as-
sumam de semine eius principes se-
minis abraham et isaac et iacob.
Reducam enim conuersionem eorum: et
miserebor eis. **XXXIII**

Uerbum quod factum est ad iheremiam
a domino: quando na-
buchodonosor rex babilonis et
omnis exercitus eius universaque
regna terre que erant sub potestate
manus eius et omnes populi bella-
bant contra iherusalem et contra omnes
urbes eius dicens. Hec dicit dominus
deus israel. Dabit et loquere ad se-
dechiam regem iuda: et dices ad eum.
Hec dicit dominus. Ecce ego tradam
ciuitatem hanc in manus regis
babilonis: et succendet eam ignis.
Et tu non effugies de manu eius
sed comprehensione capieris et in
manu eius tradaris: et oculi tui
oculos regis babilonis uidebunt.
et os eius cum ore tuo loquetur:
et babilonem introibis. Attamen

audi uerbum domini sedechia rex iu-
da. Hec dicit dominus ad te. Non mo-
rieris in gladio sed in pace mo-
rieris: et secundum robustiones pa-
tri tuorum regum priorum que fuerunt
ante te sit robustent te. et de domo
plangent te: quia uerbum hoc ego
locutus sum dicit dominus. Et locu-
tus est iheremias propheta ad se-
dechiam regem iuda omnia uerba
hec in iherusalem: et exercitus regis
babilonis pugnabat contra ihe-
rusalem et contra omnes ciuitates
iuda que relique erant contra lathis
et contra azeccha. Hec enim superant
de ciuitatibus iuda urbes muni-
te. Verbum quod factum est ad iheremiam
a domino: postquam prouiderat rex se-
dechias fedus cum omni populo in
iherusalem predicans ut dimitteret unus-
quisque seruum suum et unusquisque
ancillam suam hebreum et hebream li-
beros: et nequaquam dominarentur eis
id est in iudicio et in fide suo. Audie-
runt ergo omnes principes et omni-
bus populus qui inierunt pactum ut di-
mitteret unusquisque seruum suum
et unusquisque ancillam suam libe-
ros: et ultra non dominarentur eis.
Audierunt igitur et dimiserunt. Et
conuersi sunt principes et retraxe-
runt seruos suos et ancillas su-
as quos dimiserunt liberos: et
subiugauerunt in famulos et fa-
mulas. Et factum est uerbum ad iheremiam
a domino dicens. Hec dicit do-

min⁹ deus isrl. Ego prussi fed⁹
cum patribus vestris: in qua educaui eos
de terra egypti de domo seruitutis
dictis. Cum compleri fuere septem
annis dimittat unusquisque fratrem
suum hebreum qui venditus est ei:
et seruet tibi sex annis: et dimitte-
res eum a te liberum. Et non audi-
erunt patres vestri me: nec inclina-
uerunt aurem suam. Et conuersi estis
vos hodie et fecistis quod rectum est
in oculis meis ut predicaretis li-
bertatem unusquisque ad amicum
suum: et iussis pactum in conspectu
meo in domo in qua iuratum est
nomen meum super earth. Et conuersi
estis et contaminastis nomen me-
um: et reduxistis unusquisque ser-
uum suum et unusquisque ancillam su-
am quos dimiseratis ut essent
liberi et sue potestatis: et subiun-
gastis eos ut sint vobis serui
et ancille. Propterea hec dicit
dominus. Vos non audistis me: ut
predicaretis libertatem unusquis-
que fratri suo et unusquisque amico
suo. Ecce ego perdo libertatem a-
re domini ad gladium ad pestem et ad
fame: et dabo vos in commo-
tionem cum diebus regnis terre. Et dabo
viros qui peruerbiant fedus meum
et non obseruauerunt verba fede-
ris quibus assensu sunt in conspec-
tu meo. Vinculum quem considerunt in
duas partes et transtulerunt in di-
uisiones eius. principes iuda et

principes isrl. eunuchi et sacer-
dotes et omnes populus terre que transi-
erunt in divisiones virul: et da-
bo eos in manus inimicorum su-
orum et in manus querentium ani-
mam eorum: et erit mortuum eorum
in escam volatilibus celi et bestijs
terre. et sedechiam regem iuda et
principes eius dabo in manus
inimicorum suorum et in manus que-
rentium animas eorum: et in manus ex-
ercituum regis babilonis qui re-
cesserunt a vobis. Ecce ego pri-
mo dixit dominus: et reducam eos in
ciuitatem hanc et preliabunt ad-
uersum eam: et capiet eam et incen-
dent eam. Et ciuitates iuda da-
bo in solitudinem: eo quod non sit

A habitator. XXXV
Verbum quod factum est ad iheremiam
a domino in diebus ioachim filij
iosie regis iuda dictus. Dade
ad domum rethabitarum et loquere
eis: et introduce eos in domum
domini in unam sedem thronorum:
et dabis eis bibere vinum. Et as-
sumpsi ieremiam filium iheremie
filij absame et fratres eius et omnes fi-
lios eius et uniuersam domum re-
thabitarum: et introduxi eos in do-
mum domini ad gazophilatium filio-
rum anan filij iezedie hominis
dei quod erat iuxta gazophilatium
principum super thronum maasie fi-
lij sellu: qui erat custos vestibuli.
Et posui coram filiis domus

rechabitarū cūphos plenos vi-
no ⁊ calices: ⁊ dixit ad eos. Bibi-
te vinū. Qui respōdēt. Nō bibe-
mus vinū: q̄a ionadab filius
rechab pater noster p̄cepit nobis
dicens. Non bibetis vinū vos ⁊
filij v̄ri usq; in sempiternū. Et
domū nō edificabitis et semen-
tem nō facietis et vineas nō pla-
tabitis nec habebitis: sed in ta-
bernaculis habitabitis cū die-
bus v̄ris: ut vinatis diebus mē-
tis sup faciem terre in qua vos
peregrinamini. Obdium⁹ re-
go vobis ionadab filij rechab pa-
tris n̄ri in omnib; que p̄cepit
nobis: ita ut non biberim⁹ vi-
nū cū diebus n̄ris nos et mu-
lieres n̄re filij et filie n̄re et non
edificarem⁹ domos ad habitā-
dū: et vineā et agrū et sementē
nō habuim⁹: sed habitauim⁹
in tabernaculis: ⁊ obdientes fui-
mus iuxta oīa q̄ p̄cepit nobis
ionadab pater noster. Cum autē
ascendisset naburhodonosor
rex babilonis ad terrā n̄ram dixi-
mus. Venite et ingrediamur in
iherlm a facie exercitus caldeoꝝ:
et a facie exercitus syrie: et moli-
mus in iherlm. Et factū est v̄bū
dñi ad iherlmā dicens. Hec di-
xit dñs exercitū dñs isrl. Da-
te ⁊ dicit v̄ris iuda ⁊ habitatori-
bus iherlm. Nūquid nō recepi-
tis disciplinā: ut obdiciatis v̄bis

meis dicit dñs. Preualuerunt
sermōnes ionadab filij rechab
quos p̄cepit filijs suis ut nō bi-
berent vinū: ⁊ nō biberūt usq;
ad diem h̄c: q̄a obdierūt p̄e-
cepto p̄ris sui. Ego autē locut⁹
sum ad vos de mane cōsurgēs
et loquēs: et non obdixistis mi-
hi. Misq; ad vos oīs seruos
meos. p̄phetas cōsurgēs diluui-
lo: munitq; et dicens. Conuer-
te mini unusquisq; a via sua p̄e-
sumpta et bona facite studia v̄ra:
et nolite sequi deos alienos ne-
q; colatis eos: ⁊ habitabitis in
terra quam dedi vobis et p̄rib;
v̄ris. Et non inclinastis aurē ve-
strā: neq; audistis me. Firma-
uerunt igit filij ionadab filij re-
chab p̄ceptū p̄ris sui qd̄ p̄cep-
erat eis: p̄plus autē iste nō obdi-
uit michi. Idcirco hec dicit dñs
exercitū. dñs isrl. Ecce ego ad-
ducam sup iudā et sup omnes
habitatores iherlm vniuersam
afflictionē quā locut⁹ sum ad-
uersum illos: eo q̄ locutus sum
ad illos ⁊ nō audierūt: vocauī
illos et non respōderūt michi.
Domui autē rechabitarū dixit
iheremias. Hec dicit dñs exerci-
tū. dñs isrl. Pro eo q̄ obdi-
xistis p̄cepto ionadab p̄ris vestri
⁊ custodistis omnia mādāta ei⁹
et fecistis vniūsa q̄ p̄cepit vo-
bis: p̄pterea hec dicit dñs exerci-

tuū deus isrl. Nō deficiet vīr de
stirpe ionadab filij rechab stan
in cōspectu meo cunctis dieb;.

Factū ē in **XXXVI**
āno quarto ioakim filij
iosie regis iuda: factū ē verbum
hoc ad iheremiā a dño dicens.
Tolle volumē libri ⁊ scribes in
eo omnia verba que locut⁹ sum
tibi adūsus isrl et iudā et adū
sum omēs gentes a die qua lo
cut⁹ sum ad te ⁊ dieb; iosie us
q; ad diem hūc: si forte audierit
domo iuda. omnia mala que
ego cogito facere eis. reuertat⁹
unusquisq; a via sua pessima:
⁊ ppius ero iniquitat ⁊ peccato
eorū. Vocauit ergo iheremias
baruch filiū nerie: ⁊ scripsit ba
ruch ⁊ ore iheremie oēs sermo
nes dñi quos locut⁹ ē ad eū in
volumine libri. Et pcepit iher
emias baruch dicens. Ego clau
sus sum: nec valco ingredi in do
mū dñi. Ingredere ergo tu et le
ge de volumine in quo scripsisti
⁊ ore meo verba dñi audiente
pplo ī domo dñi in die ieiunij:
insup ⁊ audiet omīso iuda q
uenit de ciuitatib; suis. Reges
eis: si forte cadat oratio eorū in
cōspectu dñi et reuertat⁹ unus
quisq; a via sua pessima: quā
magnus furor et indignatio ē
quā locutus ē dñs adūsus po
pulū hūc. Et fecit baruch filius

nerie iuxta omnia q pcepit ei
iheremias ppheta: legēs ⁊ vo
lumine sermones dñi in domo
dñi. Factū ē aut in anno qu
to ioakim filie iosie regis iuda:
in mense nono p̄dicauerunt ie
iunij ī cōspectu dñi omī pplo ī
ihrlm et uniusc mīserudini que
cōfluereat de ciuitatib; iuda in
ihrlm. Legitq; baruch ⁊ volu
mine sermones iheremie in do
mo dñi ī gazophylano gama
rie filij saphan scribe. in vestib
ulo supiori in introitu porte no
ue domus dñi: audiet omī po
pulo. Eūq; audiet michas
fili⁹ gamarie filij saphan oēs
sermones dñi ⁊ libro: dscēdit
in domū regis ad gazophylan
um scribe. Et ecce ibi omēs p̄
cipes sedebāt: elisama scriba ⁊
dalaias filius samer et helna
than fili⁹ achobor ⁊ gamarias
filius saphan et sedechias fili⁹
ananie et unūsi principes. Et
nuntiavit eis michas oīa ver
ba: que audiunt legētē baruch
⁊ volumine in aurib; ppli. Mi
serunt itaq; omēs p̄cipes ad
baruch iudi filiū nathanie filij
selemie filij chusi dicentes. Vo
lumē ⁊ quo legisti audiet po
pulo sume in manu tua ⁊ veni.
Tulit ergo baruch filius nerie
volumē in manu sua: et venit
ad eos. Et directū ad eū. Sed:

et lege hec in auribus nris. Et legi-
git baruch in auribus eorum. Igitur
cum audissent omnia verba. ob-
stupuerunt unusquisque ad proxi-
mum suum: et dixerunt ad baruch.
Nunciare debemus regi omnes ser-
mones istos. Et interrogaverunt
eum dicens. Nudica nobis: quod
scripsisti omnes sermones istos
ex ore ei? Dixit autem eis baruch.
Ex ore suo loquebatur quasi legens
ad me omnes sermones istos: et
ego scribebam in volumine ar-
mento. Et dixerunt principes ad ba-
ruch. Dade et abscondere tu et ihe-
remias: et nemo sciat ubi sitis.
Et ingressi sunt ad regem in atrium.
Porro volumine commendaverunt
in gazophylacio elisame scribe:
et nuntiaverunt audiente rege omnes
sermones. Misitque rex iudi ut
sumeret volumine: quod tollens illud
de gazophylacio elisame scribe
legit audiente rege: et universis prin-
cipibus qui stabant circa regem.
Rex autem sedebat in domo hiema-
li in mense nono: et posita erat
arula coram eo plena prunis.
Cumque legisset iudi tres pagellas
vel quatuor incidit illud scalpel-
lo scribe et projecit in ignem quod erat
super arulam. donec consumeret om-
ne volumine igni quod erat in arula.
Et non numerunt neque sciderunt ve-
stimenta sua rex et omnes servi
ei: qui audierunt universos sermo-

nes istos. Verumtamen elnathā
et dalaias et gamarias contra-
dixerunt regi ne combureret librum:
et non audivit eos. Et precepit rex
iheremiel filio amalech et sara-
ie filio esihel et selenie filio ab-
del: ut comprehenderent baruch
scribam et iheremiam prophetam. Ab-
scudit autem eos dominus. Et factum est
verbum domini ad iheremiam prophetam:
postquam combusserat rex volumina
et sermones quos scripserat ba-
ruch ex ore iheremie dicens. Huius-
sum tolle volumen aliud: et scri-
be in eo omnes sermones priores
qui erant in primo volumine quod
combussit ioachim rex iuda. Et
ad regem ioachim regem iuda di-
ces. Hec dicit dominus. Tu combussis-
ti volumen istud dicens. Quare
scripsisti in eo annuntias. festinus
veniet rex babilonis: et vastabit
terram hanc et cessare faciet ex illa
hominem et iumentum. Propterea
hec dicit dominus deus contra ioachim
regem iuda. Non erit ex eo qui se-
det super solium david: et cada-
ver eius projicietur ad estum per vi-
am et ad gelu per noctem. Et visi-
tabo contra eum et contra seminem eius
et contra servos eius iniquitates
suas: et adducam super eos et super
habitatores iherusalem et super viros
iuda omne malum quod locutus
sum ad eos: et non audierunt.
Iheremias autem tulit volumen

aliud et dedit illud baruch filio
necie scribe: qui scripsit in eo re-
ore iheremie omnes sermones
libri quē combusserat ioachim
rex iuda igni: et nū super additi
sunt sermones multo plures q̄
antea fuerunt. **XXXVII**

Et regnavit rex sedechias fi-
lius iosie pro iechonia fi-
lio ioachim quē cōstituit regem
nabuchodonosor rex babilonis
in terra iuda: et nō obediunt ip-
se et servi eius et populus terre ver-
bis dñi q̄ locutus est in manu
iheremie pphete. Et misit rex se-
dchias iurhal filium selmie et
sophoniā filium maasie sacerdo-
tem ad iheremiā pphetā dicens.
Ora pro nobis dñm dū nrm.
Iheremias autē libere ambula-
bat in medio populi. Non enī mi-
serat eum in custodiā carceris.
Igit̃ exercit⁹ pharaonis egres-
sus est de egipto: et audierat cal-
dei qui obsidebāt iherlm huiusce-
modi nunciū recesserūt ab ihe-
rusalē. Et factū ē verbum dñi ad
iheremiā pphetā dicens. Hec di-
xit dñs d⁹ isrl. Sic dicitis regi
iuda qui misit vos ad me inter-
rogādum. Ecce exercit⁹ phara-
onis qui egressus est vobis in
auxiliū reverteret in terrā suā in
egiptū: et redient caldei et bella-
būt cōtra ciuitatē hāc: et capiet
eam et succendit igni. Hec dixit

dñs. Nolite decipere aīas vras
dicētes cūtes abibūt et recedent
a nobis caldei: q̄a non abibūt.
Sed et si proueneris omnē exerci-
tū caldeorū q̄ p̄hauer adūsuri
uos et delicti fuerit ex eis aliq̄
vulnerati: singuli de tētorio su-
o conlurgit. et incendit ciuitatē
hanc igni. Ergo cum recessisset
exercitus caldeorū ab iherlm. p̄f-
exercitū pharaonis. egressus ē
iheremias de iherlm ut iret in ter-
ram beniamin: et dimideret ibi
possessione in conspectu cūmū.
Cūq; peruenisset ad portā benia-
mī erat ibi custos porte p vice⁹
nomie iherias fili⁹ selmie filij
ananie: et apprehendit iheremiā
prophetā dicens. Ad caldeos. p-
fugis. Et respondit iheremias.
Falsum est. nō fugio ad calde-
os. Et nō audiuit eū: sed cōpre-
hēdit iherias iheremiam: et ad-
dixit eū ad p̄ncipes. Quāob̄
irā p̄ncipes cōtra iheremiā: re-
sum eū misērūt in carcerē q̄ erat
in domo ionathā scribe. Ipse e-
nim p̄positus erat sup carcerē.
Itaq; ingressus ē iheremias in
domū lati et in ergastulū: et se-
dit ibi iheremias diebus multis.
Mittēs autē sedechias rex cū
eū: et interrogauit eū in domo su-
a abscondite: et dixit. Putasne
ē sermo a dño: Et dixit iheremi-
as. Est. Et ait. In manus regis

babilonis traditis. Et dixit iheremias ad regē sedechiā. quid prociui tibi et securis tuis et populo tuo: misisti me in domū carceris: Vbi sunt prophete vñ q̄ propheta-
bāt vobis et dicebāt: nō veniet rex babilonis sup vos et super terrā hāc: Nūc ergo audi obsecro dñe mi rex. Valeat deprecatiō mea in cōspectu tuo: et ne me remittas in domū ionathe scri-
be ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias ut traderet iheremias in vestibulū carceris: et da-
retur ei tota quonidie panis re-
cepto pulmento: donec cōsumere-
rētur omnes panes de ciuitate.
Et ināsit iheremias in vestibulo
carceris.

Audiuit autē saphaias fili-
us madian et iherodias filius
phassur et iudal filius selemie
et phassur filius melchie sermo-
nes quos iheremias loquebat̄
ad omnem populum dicens.
Hec dicit dñs. Quicūq; manse-
rit in ciuitate hac moriet̄ gladi-
o et fame et peste: q̄ autē pfuge-
rit ad caldeos uiuet: et erit aīa
eius solps et uinēs. Hec dicit
dñs. Tradendo tradet ciuitas h̄
in manu exercit⁹ regis babilo-
nis: et capiet eam. Et dixerunt
p̄ncipes regi. Rogam⁹ ut occi-
datur homo iste. De industria
cū dissoluit manus viros bel-

lantiū qui remāserūt in ciuitate
hac et man⁹ omniū ppli: loquē-
ad eos omnia ūba h̄. Siq̄d ho-
mo iste nō querit pacē populo hu-
ic: sed malū. Et dixit rex sedechi-
as. Ecce ip̄e in manib⁹ vñis est.
Nec enī fas est regem vobis q̄-
q̄ negare. Tulerunt ergo ihere-
miā et p̄ceperūt eū in lacū eldye
filiū amalech: q̄ erat in vestibulo
carceris. Et lūmiserūt iheremiā
in fimbriis in lacum: in quo nō
erat aqua sed lutum. Descendit
itaq; iheremias in cecū. Audi-
uit autē abdenelch ethiops vir
eunuchus q̄ erat in domo regi⁹
q̄ misissent iheremiā in lacum.
Porro rex sedechas in porta be-
niamin. Et regressus ē abdenel-
lech de domo regis: et locutus ē
ad regē dicens. Dñe mi rex male
fecerūt viri isti omnia quecūq; p̄-
petrarūt cōtra iheremiā p̄phetā:
mittentes eū in lacū ut moriā-
ibī fame. Non sunt enī panes
ultra in ciuitate. Precepit itaq;
rex abdenelch ethiopi dicens:
Tolle cecū hui⁹ triginta viros:
et leua iheremiā p̄phetā de lacu
anteq̄ moriā-
Assumptis er-
go abdenelch secū viris igres-
sus ē domū regis que erat sub
cellario: et tulit inde veteres pā-
nos et antiqua q̄ cōputrassent:
et sūmisit ea ad iheremiā in lacū
per funiculos. Dixitq; abdenel-

lech ethiops ad iheremiā pphē-
tam. Pone utres panos et h
sassa et putrida sub cubitu ma-
nuū tuarū: et sup funes. Fecit
ergo iheremias sic. Et retraxit
iheremiā funibz: et eduxerūt de
latu. Mansit aut iheremias in
ostibulo carceris. Et misit rex
sedechias: et tulit ad se iheremi-
am pphētā ad ostiū tertiū qd e-
rat in domo dñi: et dixit rex ad
iheremiā. Interrogo ego te sermo-
nem: ne abscondas a me aliqd.
Dixit aut iheremias ad sedechi-
am. Si annūciabo tibi: nūqd
non interficies me? Et si cōsiliū
didero tibi: non me audies. In-
rauit ergo rex sedechias iheremi-
e clam dicens. Domine dñs q fecit
nobis aīam hāc si occidero te:
et si tradidero in manus viro-
rum istorū qui querūt aīam tuā. Et
dixit iheremias ad sedechiam.
Hec dixit dñs deus exercitū de-
us isrl. Si profectus fueris ad
pñces regis babilonis uiuet
aīa tua: et ciuitas hec nō succen-
detur igni: et saluus eris tu et do-
mus tua. Si aut nō fueris ad
pñces regis babilonis tradet
ur ciuitas hec in manus calde-
orū et succendet eam igni: et tu
non effugies de manu eorū. Et
dixit rex sedechias ad iheremiā.
Sollicitus sum ppter iudros q
transugerūt ad caldeos: ne for-

te tradat in manus eorū et illu-
dant michi. Respondit aut ihe-
remias. Non te tradit. Audi q
lo uocē dñi quam ego loquar
ad te: et bene tibi erit et uiuet a-
nima tua. Qd si nolueris egre-
di: iste est sermo quem ostendit
michi dñs. Ecce omēs muliere
que remanserunt in domo regis
iuda educerūt ad pñces regis
babilonis: et ipse dixit. Eduxe-
rūt te et pñaluerūt adūsum te
viri pacifici tui: dimiserunt in-
teru et in lubricū pedes tuos:
et recesserūt ad te. Et omēs uxo-
res tue et filij tui educerūt ad cal-
deos et nō effugies manus eorū
sed in manu regis babilonis
capietis: et ciuitatē hāc tōburet
ignis. Dixit ergo sedechias ad ie-
remiā. Nullus sciat uerba hec:
et non morieris. Si aut audie-
runt principes qd locutus sum
tecū: et uenerint ad te et dixerint
tibi iudicia nobis qd locut⁹ sis
cum rege ne celes nos et non te
interficiem⁹. et qd locutus est te-
cū rex: dices ad eos. Prostravi
ego pñes meos coram rege: ne
me reduci iuberet ī domū iona-
than et ibi moreretur. Venerunt
ergo omnes pñces ad iherē-
miā: et interrogauerūt eū. Et lo-
cutus ē eis iuxta omnia uerba q
pcepit ei rex. Et restauerūt ab
eo. Nichil enī fuerat audiri.

Mansit vero iheremias in vestibulo carceris: usque ad diem quo capta est iherusalem. Et factum est ut caperetur iherusalem. **XXXIX**

Anno nono sedechie regis iuda mense decimo venit nabuchodonosor rex babilonis et omnis exercitus eius ad iherusalem: et obsidebat eam. Undecimo autem anno sedechie mense quarto quia mensis aperta est ciuitas: et ingressi sunt omnes principes regis babilonis et sederunt in porta media neregel seer et semegar nabusarsadai rabsares neregel seer et rebmag et omnes reliqui principes regis babilonis. Cumque vidisset eos sedechias rex iuda et omnes viri bellatores fugerunt: et egressi sunt nocte de ciuitate per viamorti regis et per portam que erat inter duos muros: et egressi sunt ad viam de senn. Persecutus est autem eos exercitus caldeorum: et comprehenderunt sedechiam in campo solitudinis iherichon digne: et captum adduxerunt ad nabuchodonosor regem in reblatha que est in tra emath: et locutus est ad eum iudicia. Et occidit rex babilonis filios sedechie in reblatha in oculis eius: et omnes nobiles iuda occidit rex babilonis. Oculos quoque sedechie eruit: et vinxit eum compedibus ut duceret in babilonem. Domum

quoque regis et domum vulgi succenderunt caldei igni: et murum iherusalem subuerunt. Et reliquias populi que remanserant in ciuitate et pfugas que transfugerant ad cum: et superfluos vulgi que remanserant restituit nabuzardan magister militum in babilonem: et de plebe pauperum qui nichil penitus habebant dimisit nabuzardan magister militum in terra iuda: et dedit eis vineas et cisternas in die illa. Preceperat autem nabuchodonosor rex babilonis de iheremia nabuzardan magistro militum dicens. Tolle illum: et pone super eum oculos tuos nichilque ei mali facias: sed ut voluerit sic facies ei. Misit ergo nabuzardan princeps militie et nabu et seiban et raplares et neregel et seer et rebmag et omnes optimates regis babilonis miserunt et tulerunt iheremiam de vestibulo carceris: et tradiderunt eum gothane filio archam filii saphan: ut intraret in domum et habitaret in ipso. Ad iheremiam autem factus fuerat sermo domini cum clausus fuisset in vestibulo carceris dicens. Dade et dicit abdenel ech ethiopi dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego inducam sermones meos super ciuitatem hanc in malum et non in bonum: et in conspectu tuo in die illa: et liberabo

te i die illa ait dñs. Et nō maderis in man⁹ viros quos tu for-
midas: sed erūs liberabo te et
gladio nō cadēs: sed erit tibi a-
nima tua in salutē quia in me
habuisti fiduciā ait dñs. **XL**

Sermo q̄ fact⁹ ē ad iheremi-
ā a dñs: postq̄ dimiss⁹ ē
a nabuzardan magistro milicie
de babilonia quando tulit eū vinctū
carchemis i medio oīm q̄ ingre-
bāt de iherlm et iuda: et ducebāt
in babilonē. Tollēs ergo prin-
ceps milicie iheremiā dixit ad eū.
Dñs de⁹ meus locut⁹ ē malū tū
sup locū istū: et adduxit et fecit
dñs sicut locutus est. q̄a pecca-
stis dñs et nō audistis vocē ei⁹:
et fact⁹ ē vobis sermo hic. **Nūc**
ergo ecce solui te hodie de carche-
mis q̄ sunt in manib⁹ tuis. Si
placet tibi ut venias mecum i ba-
bilonē veni: et ponam oculos
meos sup te. Si autē displicet tibi
venire mecum in babilonē. re-
siste. Ecce omnis fra in conspectu
tuo est. Qd elegeris et quo pla-
uerit tibi ut vadas. illuc pge:
et mecum noli venire: sed habita
apud godoliā filiū archam fi-
lij saphan quem pposuit rex ba-
bilonis nutritib⁹ iudē. Habita
ergo cum eo in medio ppli. vel
quorūq̄ placuerit tibi ut vadas
vade. Dedit quoq̄ ei magister
milicie cibaria et munuscula: et

dimisit eū. Venit autē iheremi-
as ad godoliā filiū archam in
masphath: et habitavit cū eo
in medio ppli q̄ relict⁹ fuerat in
terra. Quq̄ audissent omnes pn-
cipes exercitus q̄ dispersi fuerant
per regiones ipi et loci eorū. q̄
pfectisset rex babilonis godoliā
filiū archam terre: et q̄ comen-
dasset ei viros et mulieres et par-
vulos et de paupib⁹ terre q̄ nō
fuerāt transferti in babilonē: ve-
nerūt ad godoliā i masphath
et sūmahel filius nachane et io-
hanan filius caree et ionathan
et sareas filius thumometh et fi-
lij offi qui erāt de iethophari et
iheronias filius maachan ipsi
et viri eorū. Et iuravit eis godo-
lias filius archā filij saphan et
comitib⁹ eorū dicens. **Nolite ti-**
mere servire caldeis. **Habitate**
in tra et servite regi babilonis:
et bene erit vobis. Ecce ego ha-
bito in masphat: ut respondeā
pcepto caldeorū q̄ mittūtur ad
nos. Vos autē colligite vinde-
miā et messetm et oleū et cōdite
in vasib⁹ vris: et manete in urbi-
b⁹ vestris quas tenuistis. Sed
et omnes iudē q̄ erāt in moab et
in finib⁹ amon et in ydumea et
i omnis regionib⁹: auditeo q̄
edisset rex babilonis reliquias
in iuda et q̄ pposuisset sup eos
godoliā filiū archā filij saphā

reuerſi ſunt inq; om̃es iudei de
 uniuſis locis ad que pſugerāt
 et uenerūt ad terrā iuda ad go-
 doliā in maſphat: et collegerūt
 uinū et meſſem multā nimis.
 Iohanan autē filius carre et oēs
 p̃ncipes exercit⁹ q̃ diſp̃li fuerāt
 in regionib; uenerūt ad godoli-
 am in maſphat: et dixerunt ei.
 Scito q; babilis rex filios ani-
 mō miſit yſmahel filiū natha-
 nie p̃cutere aīam tuā. Et nō re-
 didit eis godolias filius archā
 iohannā autē fili⁹ carre dixit ad
 godoliā deorſum in maſphat
 loquēs. Ibo et p̃cutiā yſmahel
 filiū nathanie nullo ſc̃te: ne i-
 terficiat aīam tuā. et diſſipetur
 om̃es iudei q̃ congregati ſunt ad
 te: et peribunt reliquie iuda. Et
 ait godolias filius archam ad
 iohannā filiū carre. Noli facere
 uerbū hoc. Falſum eſt tu loq̃-
 ris de yſmahel. **ALI**

Et factū ē in mēſe ſeptimo
 uenit yſmahel fili⁹ natha-
 nie fili⁹ elisama de ſemine rega-
 li et optimas regis et decem uiri
 cū eo ad godoliā filiū archā in
 maſphat: et comederūt ibi panes
 ſimul in maſphat. Surrexit au-
 tem yſmahel filius nathanie et
 decem uiri cum eo et p̃cuſſerunt
 godoliam filiū archam filiū ſa-
 pphan gladio: et interfecerūt cū
 quē p̃fecerat rex babilonis ſce-

Om̃es quoq; iudeos qui tranſe-
 runt godolia in maſphat: et ſal-
 teos qui reperi ſunt ibi et uiros
 bellatores p̃cuſſit yſmahel. Se-
 cundo autē die poſtq; occiderat
 godoliā nullo adhuc ſc̃te ue-
 nerūt uiri de ſychem et de ſylo et
 de ſamaria octoginta uiri caſi
 barba et ſollis uetiſtib; et ſqualē-
 res: et munera et rebus habebāt
 in manu: ut offerrent in domo
 dñi. Egreſſus ego yſmahel fili-
 us nathanie in occurſum eorū
 de maſphat: incedēs et ploran-
 ſibāt. Cum autē occuſſiſſet eis:
 dixit ad eos. Venite ad godoli-
 am filiū archam. Qui cū ueniſ-
 ſent ad mediū ciuitatis: interfe-
 cit eos yſmahel fili⁹ nathanie
 circa mediū laſi ipſe et uiri qui
 erāt cum eo. Decem autē uiri re-
 peri ſunt inter eos. qui dixerūt
 ad yſmahel. Noli occidere nos
 q̃a habem⁹ theſauros in agro
 ſeumēti et hordei et olei et mellis.
 Et ceſſauit: et non interfecit eoſ
 cum ſc̃ibus ſuis. Tunc autē in-
 quē p̃fecerat yſmahel om̃ia ca-
 dauera uiros quos p̃cuſſit p̃p̃
 godoliā: ipſe eſt qui fecit rex aſa
 propter baſa regem iſrl. h̃m
 repleuit yſmahel fili⁹ nathanie
 et occiſis. Et captiuas duxit yſ-
 mahel om̃es reliquias p̃p̃i q̃
 erāt in maſphat filias regis et
 uniuſum p̃p̃m q̃ remāſerāt in

masphat: quos cōmēdauerat nabuzardan princeps milicie godolie filio archam. Et cepit eos ysmahel fili⁹ nathanie: et abiit ut trāficeret ad filios ammon. Audiuit aut iohanan fili⁹ tarce. et oēs principes bellatores q̄ erant cū eo omne malū qd̄ fecerat ysmahel fili⁹ nathanie: et assumptis uniuersis viris pfecti sunt ut bellarent aduersum ysmahelē filiū nathanie: et inueniunt eum ad aquas multas q̄ sunt in gabaon. Cūq; uidisset omnis populus qui erat cum ysmahel iohanan filiū tarce et uniuersos principes bellatorū qui erant cum eo letati sunt. Et reuersus est omnis populus quem ceperat ysmahel in masphat: reuersusq; abiit ad iohanan filiū tarce. ysmahel autē fili⁹ nathanie fugit cum octo viris a facie iohanan: et abiit ad filios ammon. Tuliit ergo iohanan fili⁹ tarce et omnes principes bellatorū q̄ erant cum eo uniuersas reliquias vulgī quas reduxerat ab ysmahel filio nathanie de masphat: postq; prussit godoliā filiū archā fortes viros ad plū et mulieres et pueros et eunuchos quos reduxerat de gabaon: et abierunt et sederunt peregrinantes in chanaan que est iuxta bethleem ut pgeret et introiret egiptum a facie caldorum. Tinebant

eū eos: q̄a prussit ysmahel filius nathanie godoliā filium archam quem proposuerat rex babilonis in terra iuda. **XLII**

Et accesserunt omnes principes bellatorum et iohanan filius tarce et izeonias filius osie et reliquū vulgus a paruo usq; ad magnū: dixeruntq; ad iheremiā pphetā. Eadai oratio nr̄a in cōspēctu tuo et ora p nobis ad dñm deū tuū pro uniuersis reliquijs istis: q̄a derelicti sumus pauci de plurib; sicut oculi tuos in nos int̄: et annūcia nobis dñs dñs tu⁹ viā p quā pgam⁹: et verbū qd̄ faciam⁹. Dixit aut ad eos iheremias ppheta. Audiuī. Ecce ego oro ad dñm deū vrm secundū verba v̄ra: omne verbū qd̄cūq; responderit michi inditabo vobis nec relabo vos q̄cūq;. Et illi dixerunt ad iheremiā. Sit dñs inter nos testes veritatis et fidei: si non iuxta om̄e verbū in quo miserit te dñs dñs tu⁹ ad nos sit faciem⁹ siue bonum ē siue malū. Vocī dñm deī nr̄i ad quē mittimus et obediemus: ut bene sit nobis cū audierim⁹ vocē dñm deī nr̄i. Cum autem cōpleti essent decē dies: factum est verbū dñi ad iheremiā. Vocauitq; iohanan filiū tarce et omnes principes bellatorum qui erant cum eo et uniuersum poplū a

minimo usque ad magnū: et dicit ad eos. Hec dicit dñs deus israel ad quē misistis me: ut prosternerē preces v̄ras in conspectu eius. Si quiescentes manseritis in terra hac: edificabo vos et non destruā: plantabo et non euellā. Sum enim plantans sum super malo quod feci vobis. Nolite timere a facie regis babilonis: quem vos pauidi formidatis. Nolite timere cū dicit dñs: quia vobiscū sum ego ut saluos vos faciam et eruiā de manu eius: et dabo vobis misericordias. et miserebor v̄ri. et habitare vos faciā in terra vestra. Si autē dixeritis vos nō habitabim⁹ in terra ista nec audiem⁹ vocē dñi dei n̄ri dicētes nequaquā: sed ad terrā egipti properemus ubi nō videbim⁹ bellū. et clangorē tubę nō audiem⁹ et famē non sustinebim⁹. et ibi habitabim⁹: propter hoc nūc audite verbum dñi reliquie iuda. Hec dicit dñs deus exercituum. deus israel. Si posueritis faciem vestrā ut ingrediamini egiptū et intraueritis ut ibi habitetis: gladius quē vos fornicatis ibi comprehendet vos in terra egipti: et famēs pro qua estis solliciti adheret vobis in egipto et ibi moriemini. Omnesque viri quod posuerūt faciem suā ut ingrediantur egiptū ut habitent ibi: moriantur gladio

et fame et peste. Nullus de eis remanebit: nec effugiet a facie mali quod ego afferā super eos: quia hec dicit dñs exercituum. de⁹ israel. Sicut conflatus est furor meus et indignatio mea super iherusalem: sic conflabit indignatio mea super vos cū ingressi fueritis egiptū: et eritis in insurādū et in stuporē et in maledictū et in opprobriū: et nequaquā ultra videbitis locū istū. Verbum dñi super vos reliquit iuda. Nolite imitare egiptū. Sciens scitis quia obreatus sum vobis hodie: quia contempsistis aīas v̄ras. Vos enim misistis me ad dñm deū n̄m dicētes. Ora pro nobis ad dñm deū n̄m: et iuxta omnia quęcumque dixerit tibi deus noster sic annuncia nobis et faciem⁹. Et annuntiasti vobis hodie: et non audistis vocē dñi dei v̄ri super vniuersis pro quibus misit me ad vos. Nunc ergo scites scitis: quia gladio et fame et peste moriemini in loco ad quē voluistis intrare ut habitaretis ibi. **XLIII**

Hactū ē autem cū cōplecter iheremias loquēs ad populū omnes sermones domini dei eorum pro quibus miserat eū deus eorum ad illos omnia verba hec: dixit azarias filius ozie et iohanan filius carce et omnes viri supbi dicētes ad iheremiā.

Mendaciū tu loqueris. Nō mi-
sit te dñs dñs noster dñs ne in-
grediamini egiptū ut habitetis
illuc: sed baruch filius nerie inci-
tat te adūsū nos et tradat nos
in man⁹ caldeorū ut interficiat
nos et traduciat faciat in babilo-
nē. Et non audiuit iohannā fili-
us tarce. et omnes pñces bel-
latorū et unūsus pñs vocē do-
mini ut manerēt in terra iuda.
sed tollēs iohanan filius tarce
et unūsi pñces bellatorū uni-
ūsos reliquias iuda qui reuersi
fuerāt de cūctis gētib⁹ ad quas
fuerāt ante disp̄si ut habitaret
in terra iuda. viros et mulieres
et paruulos et filias regis et om-
nē aīam quā reliquerat nabu-
zardā pñeps milite cū godoli-
a filio archam filio saphan et
iheremiā pphetā et baruch filium
nerie: et ingressi sunt in tēa egipti.
et q̄a nō obediērūt voci dñi: et
venierunt usq; ad tasis. Et fa-
ctus est sermo dñi ad iheremiā
in tasis dñs. Sume tibi lapi-
des grandes in manu tua et ab-
scōdes eos in tripta que est sub
muro latrīcia in porta domus
pharaonis ī tasis retutibus
vitis iudeis: et dices ad eos. Hec
dicit dñs exercitū. deus isrl. Ec-
ce ego mittā et assumā nabuch
odonosor regem babilonis ser-
uū meū et ponā thronū ei⁹ sup

lapides istos quos abscondi: et
statuet solū suū sup eos. Ve-
nientq; p̄ciet terrā egipti q̄s
ī mortē in mortē: et quos ī cap-
tū in captū: et quos
in gladiū in gladiū. Et succen-
det ignē in delubris deorū egipti
et cōburet ea: et captiuos ducet
illos. Et amittetur terra egipti
sicut amittit pastor pallio suo:
et egredietur inde in pace. Et con-
teret statuas domus solis que
sunt in tēa egipti: et delubra de-
orū egipti cōburet igni. **XLIII**

Ierbū qd factū est ad iherē-
miā: et ad omēs iudeos q̄
habitabāt in terra egipti habi-
tantes in magdalo et in tasis et
in nēphis et in tēa pharaonis di-
cēs. Hec dicit dñs exercitū. de-
us isrl. Vos vidistis omē ma-
lum istud qd adduxi sup iheru-
salem et sup omēs vrbes iuda:
et ecce deserte sunt hodie et non
ē in eis habitator. ppter malici-
am quā fecerūt ut me ad iracū-
diā p̄uocaret: et irēt et sacrificā-
rēt et colerēt deos alienos quos
nesciebāt et illi et vos et patres
vr̄i. Et misi vos ad oēs seruos
meos pphetas de nocte consue-
gens. mittensq; et dices. Nolite
facere verbū abominatiōis hu-
iuscemodi. Et nō audierūt: nec
indauerūt aurē suā ut nō cō-
uerterent a malis suis: et nō sa-

ficaretur diis alienis. Et conflata est indignatio mea et furor meus: et succensa est in ciuitatibus iuda et in plateis iherusalem: et uerse sunt in solitudinem et vastitatem secundum dicens haec. Et nunc haec dicit dominus exercituum deus israel. Quare uos facitis malum grande contra animas vestras ut intereat ex uobis uir et mulier paruulus et lactans de medio iude nec reliquatur uobis quicquid residuum: prouocantes me in operibus manuum uestrarum sacrificando diis alienis in terra egypti in quam ingressi estis ut habitetis ibi. et dispercatis et sitis in maledictionem et in opprobrium cunctis gentibus terre. Numquid obliuiscimini mala patrum uestrorum et mala regum iuda et mala uxoribus suis et mala uestra et mala uxoribus uestrarum que fecerunt in terra iuda et in regionibus iherusalem. Non sunt in uideri usque ad diem hanc: et non timuerunt et non ambulauerunt in lege domini et in preceptis meis: que dedi coram uobis et coram patribus uestris. Pro haec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego ponam faciem meam in uobis in malum: et disperdam omnem iudam. Et assumam reliquias iude quae posuerunt facies suas ut ingrederentur in terram egypti ut habitarent ibi: et consummentur omnes in terra egypti: et cadent in gladio et in fame. Consummentur a minimo

usque ad maximum: in gladio et in fame morientur: et erunt in murrandum et in miraculum et in maledictionem et in opprobrium. Et visitabo habitatores terre egypti sicut visitavi super iherusalem in gladio et in fame et in peste: et non erit qui effugiat et sit residuum de reliquis iudeorum qui uadunt ut peregrinentur in terra egypti et reuertantur in terram iuda: ad quam ipsi eleuant animas suas ut reuertantur et habitent ibi. Non reuertentur nisi qui fugerint. Responderunt autem iheremie omnes uiri sciens quod sacrificaret uxores eorum diis alienis et omnes mulieres quarum stabat multitudo gradibus: et omnis populus habitantium in terra egypti in pharaones dicentes. Sermonem quem locutus es ad nos in nomine domini non audiemus te te: sed faciemus faciemus omne uerbum quod egredietur de ore tuo: ut sacrificemus regine rebus et libemus ei libamina sicut fecimus nos et patres nostri reges nostri et principes nostri. In uerbis iuda et in plateis iherusalem: et iurauimus pateribus et bene nobis erat. malumque non uidimus. Et eo autem tempore quo cessauimus sacrificare regine rebus et libare et libamina indigni omnibus: et gladio et fame consumpti sumus. Quod si non sacrificamus regine rebus et libamus ei libamina. Numquid

sint viris vestris fecim⁹ ei placentias ad colendā eā: et liba ad libandū: Et dixit iheremias ad omnē pplm adūsum viros et adūsum mulieres et adūsum unīsam plebē q̄ respōderant ei verbum dicens. Nūquid nō sacrificiū qd̄ sacrificastis ī civitatibus iuda et in placis iherusalem vos et p̄res v̄ri reges v̄ri et p̄ncipes v̄ri et p̄feti et p̄fusus terre: hōc recordat⁹ est dñs et ascendit sup cor eius: Et nō poterat dñs ultra portare p̄pter maliciā studiōr v̄rorū et p̄pter abominaciones quas fecistis: et facta est terra v̄ra in desolationē et ī stuporē et ī maledictū eo q̄ nō sic habitator: sicut est dices hęc. Propterea q̄ sacrificaveritis ydolis et peccaveritis dñō: et nō audieritis vocē dñi et in lege et in p̄ceptis et in testimoniis ei⁹ nō ambulaveritis: idcirco eueniūt vobis mala hęc sicut est dices hęc. Dixit autē iheremias ad omnem pplm: et ad unīsam mulieres. Audite verbū dñi om̄is iuda q̄ estis in tra egip̄i. Hęc inq̄t dñs exercitū dñs isrl̄ dicens. Vos et uxores v̄re locuti estis ore v̄ro: et manibus v̄ris implestis dices. Fa ciamus vota n̄ra que vouim⁹ ut sacrificem⁹ regine rebi et libemus ei libamina. Implestis opera v̄ra: et opt̄ perpetrastis ea.

Nec audite verbū dñi om̄is iuda qui habitans ī terra egip̄i. Ecce ego iuravi ī noīe meo magno ait dñs: q̄a nequa q̄ ultra vocabit⁹ nomē meū ex ore oīs viri iuda dicens: vivit dñs deus in om̄i terra egip̄i. Ecce ego vigilabo sup eos in malū et non in bonū: et cōsumētur om̄es viri iuda qui sunt in tra egip̄i gladio et fame donec pauperes cōsumātur. Et q̄ fugerūt gladiū reuertētur de terra egip̄i in terrā iuda viri pauperes: et sciet oīs reliquie iuda ingrediturū frā egip̄i ut habitēt ibi. Tunc sermo complet⁹ erit: natus. an illos. Et hoc vobis signū ait dñs q̄ viderē ego sup vos in loco isto: ut sciatis q̄a vere cōplēbūt⁹ sermones mei cōtra vos ī malū. Hęc dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonē et regem egip̄i ī manū inimicorū ei⁹ et in manū quercitū aīam illius: sicut tradidi sedechiā regē iuda ī manū nabuchodonosor regis babilonis inimici sui et quercit⁹ aīam eius. **Verbū XLV eius.** Qd̄ locutus est iheremias propheta ad baruch filiū neri cum scrip̄isset verba hęc ī libro re ore iheremie: anno q̄rto ioachim filij ioseph regis iuda dicens. Hęc dicit dñs deus isrl̄ ad te baruch. Dixisti. De misero michi:

quā addidit dñs dolorē dolori
meo. Laboravi cū genua meo
et requiem nō inueni. Hec dicit
dñs. Sic dices ad eū. Ecce quos
edificavi ego destruo: et quos plan-
taui ego euellō: et uniuersam ter-
rā hāc. Et nūc queris tibi grādias:
Noli querere: quia ecce ego ad-
ducā malū sup oēm terrā ait
dñs: et dabo tibi aīam tuā ī sa-
lutē in omīb; locis ad quoru-
q; prexeris.

ALVI

Quod factū ē uerbu dñi ad
ihereimiā pphetā cōtra gē-
tes. ad egiptū. ad uisum q̄tici
pharaonis uerba regis egipti.
qui erat iuxta flumiū eufratē
ī charchannis quē percussit na-
buchodonosor rex babilonis ī
quarto anno ioachim filij ioseph
regis iuda. Preparate scutu et
clipeū: et p̄cedite ad bellū. An-
gite equos et ascendite equites:
state in galeis polite lāteas: in-
duite uos lorias. Quid igitur
Vidi ip̄os pauidos et rega uer-
tentes: fortes corū resos. Fuge-
runt cōtā: nec respexerūt. Ter-
ror undiq; ait dñs. Non fugi
et uelox: nec saluari se putet for-
tis. Ad aquilonē iuxta flumi-
eufratē uicti sūt: et ruerūt. Quis
ē iste qui quasi flumiē ascendit:
et uelut flumiorū intumescunt
gurgites eius: Egiptus flumi-
nis instar ascendit: et uelut flu-

mina montū uelut fluct⁹ eius:
et dicit. Ascendēs op̄ciā terrā:
perdā ciuitatē et habitatores ei-
us. Ascendite equos et exultate
in currib;: et perdāt fortes. Ethi-
opia et libies ruētēs sicut: et li-
dii accipietēs et iacentēs sagit-
tas. Dies autē illi dñi dī exerci-
tū dicit uolūntas: ut sumat ui-
dictā de inimicis suis. Deuora-
bit gladius et saturabit: et me-
briabit sāguine eorū. Dixima
enī dñi q̄ticiuū in terra aquilo-
nis iuxta flumiē eufratem. Ascē-
dit in galaad: et tollit resinā uir-
go filia egipti. Frustra mīlaphi-
ras medicamina: sanitas non
erit tibi. Audierūt gentes igno-
minā tuā: et ululat⁹ tu⁹ reple-
uit terrā. Quia fortis imp̄egit
in fortē: et ambo parit⁹ conide-
rūt. Verbu qđ locutus est dñs
ad ihereimiā pphetā super eo qđ
uēnit⁹ esset nabuchodonosor
rex babilonis et percussurus frā
egipti. Annūciare egipto: et au-
ditū facite ī magdalo et resonet
in nemphis: et in taphis dicite.
Sta et p̄para te: quia deuorabit
gladi⁹ ea qđ p circuitū tuū sunt.
Quare computruit foris tuus:
Nō stetit: quā dñs subūit eum
Multiplicauit ruētēs: ceciditq;
uir ad p̄ximū suū. Et dicit.
Surge: et reuertamur ad pplm
nrm et ad terrā natiuitatis nrē

a facie gladii columbe. Vocare
nomen pharaonis regis egipti:
tumuluu adduxit spiritus. Vnde
ego inquit rex. Dominus exercituum
nomen eius: qui sicut chabor in
montibus et sicut carmelus in ma-
ri venit. Vasa transmigrationis
fac tibi habitaculi filia egipti:
quia memphis in solitudine erit:
et desertet et in habitabilis erit.
Vincula elegans atque formosa
egiptus: stimulator ab aquilo-
ne veniet ei. Mercenarii quoque
eius qui versabantur in medio eius
quasi vituli saginati. Uerbi sunt
et fugerunt simul: nec stare potu-
erunt: quia dies interfectionis eorum
venit super eos: tempus visitationis
eorum. Vox eius quasi eis sonabit:
qui cum exercitu properabunt et cum
secutibus venient ei. Quasi cedentes
ligna succiderunt saltem eius ait
dominus: qui supputari non possunt.
Multiplicati sunt super locustas.
et non est eis numerus. Confusa
est filia egipti. et tradita in ma-
nus populi aeglonis dicit dominus rex
eius. et israel. Ecce ego visitabo
super tumuluu alexandrie et su-
per pharao et super egiptu et su-
per deos eius et super reges eius
et super pharao. et super omnes qui
confidunt in eo: et dabo eos in ma-
nus queregnu aiam eorum: et in
manu nabuchodonosor regis
babylonis et in manus secutorum

eius. Et post hec habitabit sicut
diebus pristinis ait dominus. Et tu
ne timeas secum meus iacob: et
ne paucas israel. Quia ecce ego
salvum te faciam de longinquo: et se-
cum tuum de terra captivitatis tue.
Et revertetur iacob et requiescat et pro-
spectabit: et non erit qui persequatur e-
um. Et tu noli timere secum me-
us iacob ait dominus quia tecum ego
sum: quia ego consumam cunctas
gentes ad quas rivis te. Et vero
non consumam: sed castigabo te
in iudicio: nec quasi invocentem
parcam tibi. **XLVII**

Quod factum est verbu domini
ad iheremia prophetam con-
tra palestinos: antequam periret
pharao gazam. Hec dicit dominus.
Ecce aquae ascendent ab aquilo-
ne et erunt quasi torrens inundans:
et operiet terram et plenitudinem ei-
us: orbem et habitatores eius. Fla-
mabunt homines et ululabunt omnes
habitatores terre a strepitu pro-
pe armorum et bellatorum eius: a con-
motione quadrigarum eius: et mul-
titudine rotarum illius. Non respice-
runt patres filios manibus dissolu-
tis. pro adventu diei in quo vas-
tabuntur omnes philistini: et dis-
sipabitur exercitus et sedon cum om-
nibus reliquis auxiliis suis. De-
populat' est enim dominus palestinos:
reliquias insule capadociae. Ve-
nit salumum super gazam: rotaru-

it ascalon: et relique valles earum
usquequo cecideris: O mure domini:
usquequo non quiesces: In-
gredere i uagina tua: refrigera-
re et sile. Quomodo quiescet cum dominus pre-
cepit ei: aduersus ascalonem et ad-
uersum maritimas eius regio-
nes: ibique ceciderit illi: **XLIIII**

Ad moab. Hec dicit dominus rex
exercituum deus israel. De super-
nabo: quam vastata est et confusa.
Eapra est carchiarim: confusa
est foras et tremuit. Non est ultra re-
ulatio in moab: contra eum non
cogitauerunt malum. Vane et di-
spendamus eam de gente. Ego
siles cecideris: sequetur te gla-
dius. Vox clamoris de orona-
im: vastitas et cecidio magna.
Comita est moab: annuntiare cla-
morem parulis eius. Per ascen-
sum eum iherusalem plorans ascendet
in fletu: quam in descensu oronaim
hostes ululatum dirionis audi-
erunt. Fugite: saluate animas ve-
stras: et eritis quasi miris in de-
serto. Pro eo enim quod habuisti fi-
duciam in munitionibus tuis et in
thesauris tuis: tu quoque capie-
ris. Et ibit thamos in transmi-
grationem: sacerdotes eius et prin-
cipes eius simul. Et uenit pre-
dictio ad omnem urbem: et urbs nulla
saluabit. Et peribunt valles: et
dissipabuntur capse: quam dixit
dominus. Date florem moab: quia flo-

res egredietur: et ciuitates eius de-
seret erunt et inhabitabiles. Ma-
ledictus qui facit opus domini frau-
dulenter: et maledictus qui prohibet
gladium suum a sanguine. Steri-
lis fuit moab ab adolescentia su-
a: et requiritur in fecibus suis. Nec
transiuit de uase in uas: et in
transmigrationem non abiit. Idcirco
permansit gustus eius in ro: et
odor eius non est immutatus. Prop-
terea ecce dies ueniunt dicit dominus:
et mittam eis ordinaros et strato-
res lagunularum: et struxerunt eum:
et uasa eius rebauriunt et lagun-
ulas eorum collidunt. Et confundunt
moab a thamos: sicut confusa
est domus israel a bethel in qua
habebat fiduciam. Quomodo diximus
fortes sumus: et uiri robusti ad
pugnandum: Vastata est moab: et
ciuitates illius succenderunt. et
electi iuvenes eius descenderunt
in occisionem ait rex: dominus exercitu-
um nomen eius. Prope est in-
teritus moab ut ueniat: et ma-
lum eius velociter accurret nimis.
Sololamini cum omnes qui estis in
circu eius: et uniuersi qui scitis
nomen eius dicite. Quomodo defecit
est uirga fortis: baculus glori-
osus: Descende de gloria: et sede
in terra habitatio filie dibon: quo-
niam vastator moab ascendit
ad te. Dissipabit munitiones tu-
as. In uia sta: et prospice habita-

ais ardet. Interroga fugientes: et
eum qui evasit. Dixit. Quid acci-
dit: Confusus est moab: quia vir-
tus est. Ululante et clamante. an-
nuntiare in acnon qui vastata est
moab: et iudiciu venit ad ita ca-
pitale sup elon et sup iasa et sup
mesat et sup dibon et sup nabo
et sup domum deblathai et sup ca-
riathaim et sup bethgamul et
sup bethmaon et sup carioth et
sup bosra et sup omnes civitates
terre moab que longe et prope sunt.
Absumum est cornu moab: et
brachiu ei et contritum est ante dñs. In-
ebriare eum quia contra dñm rectus
est. Et allidet manum moab in vo-
micu suo: et erit in derisum etiam
ipse. Fuit enim in derisum tibi is-
rahel: quasi in fures reperis-
se eum. Propter verba ergo tua
quod aduersum illum locutus es cap-
tiuus ducetis. Relinquire civita-
tes et habitate in petra habita-
tores moab: et estote quasi co-
lumba nidificans in summo
ore foraminis. Audiuimus super-
biam moab. Superbus est valde.
Sublimitate eius et arrogancia
et superbia et altitudine cordis ei-
us ego scio ait dñs. Factum est
eius et quod non sit iuxta eam virtus
ei: nec iuxta quod poterat cona-
ta sit facere. Pro super moab iu-
labo: et ad moab uniuersam da-
mabo et ad viros mui fictilis

lamentantes. De planctu iazer
plurabo ubi vinea sabarna.
Propagines tue transierunt ma-
re: usque ad mare iazer puenit.
Super missam tuam et vindictam
tuam predo irruit. Ablata est leti-
cia et exultatio de tarmelo et de
terra moab: et unum de cornula-
ribus sustuli. Nequaquam saluator
vult soliti relinqua cecidit. De
clamore elchod usque elcole et ia-
sa exierunt voces sue: a segoz us-
que ad oronaim vinula ceterum
et aque vero nuncim pressante e-
runt. Et auferam de moab aut do-
minum offerentem in excelsis: et sa-
crificantem diis eius. Propterea
cor meum ad moab. quasi sibia-
tis resonabit: et cor meum ad vi-
ros mui fictilis dabit sonitum si-
biar. quia plus fecit quam potuit. id
circo perierunt. Omne enim caput
saluicium: et omnis barba cala-
rit. In cunctis manibus colliga-
tio: et super omne dorsum alium.
Et super omnia cecidit moab et in
plateis eius omnis plaudus: quo-
nia cecidit moab sicut vas inu-
tile ait dñs. Quomodo uicta est et plu-
laucit. Quomodo dicitur cecidit mo-
ab et confusus est. Etiam moab
in derisum: et in templum omni-
bus in circuitu suo. Hec dicit dñs.
Ecce quasi aquila volabit: et re-
stet alas suas ad moab. Cap-
ta est carioth: et munitiones eo-

prehense sunt. Et erit cor fortium
moab: in die illa sicut cor mu-
lieris parturiens. Et cessabit
moab esse populus: quoniam contra do-
minum gloriatur est. Pavor et fo-
vea et laqueus super te o habita-
tor moab ait dominus. Qui fugerit
a facie pavoris cadet in foveam:
et qui conscendit de fovea capi-
etur laqueo. Adducam enim super
moab annum visitationis corum
dicit dominus. In umbra esebon ste-
terunt de laqueo fugientes. quia ig-
nis egressus est de esebon et flama
de medio seon. et devoravit
partem moab et verticem filiorum
numulius. De tibi moab. Pe-
risti popule chamos: quia comprehen-
si sunt filii tui et filie tue in cap-
tivitatem. Et convertam captivitatem
moab in novissimis diebus ait
dominus. Fucusque iudicia moab.
Et filios amon. **XLVIII**
Hec dicit dominus. Numquid
non filii non sunt israel an heredes
non estis? Erit ergo hereditate pos-
sedit melchom gad. Et populus ei-
us in urbibus eius habitavit. Pro-
prie dies veniet in te dicit dominus:
et auditum faciam super rabbath fili-
orum amon fratrum prelii. Et erit
in tumultum dissipata: filique eius
igni succendentur: et possidebit is-
rahel possessores suos ait dominus.
Plula esebon: quoniam vastata est har.
Clamate filie rabbath: accingi

te vos filii. Plangite et circui-
te per sepes: quoniam melchom in trans-
migrationem duxit: sacerdotes
eius et principes eius simul. Quid
gloriaris in vallibus? Defluerit
vallis tua sicut diluvium: quod con-
fidebas in defensoris tuis. et dicebas.
Quis veniet ad me? Ecce ego in-
ducam super te terrorem ait dominus de
exercituum ab omnibus qui sunt in circu-
itu tuo: et dissipabunt singuli a
conspectu vestro: nec erit qui congre-
get fugientes. Et post hec reverti
faciam fugientes et captivos filio-
rum amon ait dominus. Ad redime-
am. Hec dicit dominus exercituum.
Numquid non ultra est sapientia
in theman? Perent consilium a fili-
is. Humilis facta est sapientia
eorum. Fugite et terga vertite: de-
scendite in voraginem habitato-
res dedan: quoniam perditionem elau
adduxi super eum: tempus visi-
tationis eius. Si vindicatores
eius venissent super te non reliquis-
sent calcem: si fures in nocte:
rapuissent quod sufficeret tibi. Ego
vero discooperui elau: revela-
ui abscondita eius et celum non
poterit. Vastatum est senus eius.
et fratres eius. et vicini eius: et non
erit. Relinque pupillos viros.
et ego faciam illos vivere: et vidu-
e tue in me sperabunt: quia hec di-
xit dominus. Ecce quibus non erat iudi-
cium ut biberent calicem. bibentes

bibent: et tu quasi innocens reli-
quaris: Non es innocens: sed bi-
bes bibes. Quia per memorem
iuravi dicit dominus: quod in solitudine
et in opprobrium et in derisum et
in maledictionem eris bosca: et omnes
civitates eius erunt in solitudine
sempiterna. Audivimus audiui
a domino: et legatus ad gentes noster
sum. Congregamini et venite
contra eam: et consurgamini in periculum.
Ecce enim parvulum dedi et in gen-
tibus: contemptibilem inter homines.
Arrogantia tua decipit te et super-
bia cordis tui: quod habitas in ca-
venis petre: et apprehendit inter-
ris altitudinem collis. Cum tunc
taueris quasi aquila nidum tuum:
inde detrahā te dicit dominus. Et erit
redempta deserta. Omnis qui tras-
ibit per eam stupabit: et sibila-
bit super omnes plagas eius: sicut
subversa est zodoma et gomor-
ra et videntur ei a domino. Non ha-
bitabit ibi vir: et non intolet eam
filius hominis. Ecce quasi leo asce-
dit de superbia iordanis ad pul-
critudinem robustam: quia subito
currere faciam eum ad illam. Et quis
erit electus qui proponam ei? Quis
est similis mei? Et quis sustinebit
me? Et quis est iste pastor qui resi-
stat vulgum meo? Propterea au-
dite consilium domini quod iunxit de edom:
et cogitationes eius quas cogi-
tauit de habitatoribus theman.

Si non dixerit eos parvuli gre-
gis: nisi dissiparentur cum eis
habitaculum eorum. A voce rui-
ne eos commota est terra: clamor
in mari rubro auditus est vocis
eius. Ecce quasi aquila ascendit:
et volabit et expandet alas suas
super boscam. Et erit eos fortius
redempta in die illa: quasi eos mu-
lieris parturientis. Ad damascum.
Confusa est emath et arfady: quia
auditum pessimum audierunt. Tur-
bati sunt in mari per solitudinem.
quiescere non potuit. Dissoluta
est damascus: versa est in fugam:
terror apprehendit eam. Angu-
stia et dolores tenuerunt eam: qua-
si parturientem. Quod desiquit
fuit civitatem laudabilem: urbs leri-
cie: heu cadent iuvenes eius in
placis eius: et omnes viri periti
conterantur in die illa ait dominus re-
pentem. Et succendā ignem in mu-
ro damasci: et devorabit manna
benadab. Ad redar et ad regua
alor: quod prussit nabuchodonosor
rex babilonis. Hec dicit do-
minus. Surgit et ascendit ad
redar: et vastate filios orientis
Tabernacula eorum et greges eorum
rapient: pelles eorum et omnia vasa
eorum et ramos eorum tollent sibi:
et vocabunt super eos formidinem
in circuitu eius. Fugite: abite ve-
hementer: in voraginibus sedete
et habitabis alor ait dominus. Hinc

cū dicitur vos nabothodonosor
rex babilonis cōsiliū: et cogita-
uit adūsus vos cogitationes.
Consurgete et ascendite ad gēte
quētā: et habitātem cōfidenter
ait dñs. Nō ostia nec pedes ei
soli habitabūt. Et erūt cameli
eorū in direptionē: et multitudo
iumentorū in predā et dispigant
eos in omnē ventū qui sunt at-
tonsi in cornā: et ex omni cōfinio
eorū adducā iterū sup eos ait
dñs. Et erit asor in habitaculū
draconū: deserta usq; in eternū.
Nō manebit ibi vir: nec incolat
eam filius hominis. Quā factū est
verbū dñi ad iheremiā pphētā
adūsus elam in pñcipio regni
sedechie regis iuda dicens. Hec
dicit dñs exercitū. Ecce ego co-
fringā arcum elam et sumam
fortitudinē eorū: et inducā super
elā qñior vētos a qñuor plagis
reli. et ventilabo eos i oēs ventos
istos: et nō erit gēs ad quā nō
pueniat p fugi elam. Et pauere
faciā elam corā inimicis suis.
et in cōspēdu querecūū animā
eorū. Et adducā sup eos malū:
iram furoris mei dicit dñs. Et
mutam post eos gladiū donec
consumā eos: et ponam solū
meū in elam: et predā inde reges
et pñcipes ait dñs. In novissi-
mis aut dieb; reuertā faciā cap-
tiuos elam dicit dñs. L

Verbū qđ locutus ē dñs de
babilone et de terra calde-
orū: in manu iheremie pphete.
Annūciare in gentib;: Et audi-
um facite. Teuare signū: predi-
care: et nolite celare. Dicite. cap-
ta est babilon. cōfusus est bel:
vidus est marodach. Confusa
sunt omnia sculpalia eorū: sup-
rata sunt idola eorū. Quoniā
ascendet cōtra eam gens ab aq-
lone: q̄ ponet terrā eius in soli-
tudinē: et non erit qui habitet
in ea ab homine usq; ad pecus.
Et mori sunt: et abierūt. In die-
bus illis et in tempore illo ait
dñs. uenient filij isrl ipi. et filij
iuda simul. Ambulātes et flen-
tes. ppetabūt: et dñm deū suū q-
rent. In syon interrogabūt viā:
huc facies eorū venient: et appo-
neuntur ad dñm federe sempiter-
no. qđ nulla oblivione delebit.
Greg perditus factus est plus
meus: pastores eorū seduxerūt
eos: fecerūtq; vagari in montib;
De monte in collē trāsierūt: obli-
ti sunt cubilis suū. Omnes q̄ iue-
nerūt comedērūt eos: et hostes
eorū dixerūt. Nō peccauim⁹: p
eo qđ peccauerūt dñō decori ni-
sticie: et repredationē patrū eorū
dñō. Recedite de medio babilo-
nis: de terra caldeorū egredimī:
et estote quasi hedi ante greges:
Quā ecce ego suscitabo et addu-

tam in babilonē congregantē
gentiū magnarū de terra babilonis.
et parabūtur adūsus eam: et inde capiet. Sagitta eius
quasi viri foris interfectoris: nō re-
ueretur vacua. Et sicut caldea in
predā: omēs vastātes eā replebū-
tur ante dñs. Quoniam exultatis
et magna loquimini diripientes
hereditatē meā: quā effusi estis
sicut vituli super herbā: et mugi-
tis sicut thauri. Confusa est manus
vra nimis: et adæquata pulveri
quā genuit vos. Ecce novissima
fecit in gentibz: deserta in via et
arens ab ira dñi. nō inhabitabi-
bitur: sed redigret tota in solitu-
dinē. Omnis qui transibit per ba-
bilonē stupescit: et sibilabit super
universis plagis eius. Prepara-
mini contra babilonē per arcum
et. Omnes quā intenditis arcū de-
bellate eā: nō parcatis iaculis:
quā dñs peccavit. Clamate adū-
sus eā. Obiqz dedit manū. Ceci-
derūt fundamenta eius: destructi
sunt muri eius: quā ultio dñi ē.
Vidēte accipite de eā. Sicut fe-
rit. facite ei. Dilpate latrōē de
babilonē: et tenetum falcē in tē-
pore messis a fac. et gladii colū-
be. Unusquisqz ad palmam suā di-
rectus: et singuli ad terrā suā fu-
giant. Grex dispersus israel: leones
eleverūt eum. Primus comedit
eum rex assur: iste novissimus

transiit eū nabuthodonosor
rex babilonis. Propterea hec
dixit dñs exercitū. de israel.
Ecce ego visitabo regē babilo-
nis et terrā ei: sicut visitavi regē
assur: et reducam israel ad habita-
culū suū. Et pascet carmelus et
basan: et in monte ephraim et ga-
laad saturabit anima eius. In die-
bus illis et in tempore illo ait do-
minus quereat iniquitas israel et
nō erit: et peccatum iuda et nō
inveniet: quā propitiū ero eis quos
relinquero. Super terrā dñianā al-
tende: et super habitatores eius
visita. Dissipa et interfice quā post
eos sunt ait dñs: et fac iuxta omnia
quæ præcepi tibi. Vox belli in terra:
et confusio magna. Quō confrac-
tus est. et confusus malleus uni-
versæ terre: Quō vesca est in de-
sertū babilon in gentibz: Alaqz
ait et et capta es babilon et ne-
scibas: universa es et apprehensa:
quā dñm provocasti. Aperuit
dñs descaus suū et protulit vasa
ire sue: quā opus est dñs deo ex-
ercitū in terra caldæ. Venite
ad eā ab exercitibus terre finibus:
aperite ut exeat qui contulerūt eā.
Tollite de via lapides. et redigi-
te in acervos: et interficite eam:
nec sit quisqz reliquū. Dissipate
universos fortes eius: descendat
in præcipitiū. De eis quā vocat di-
us cor: tempus visitationis eorū.

Vox fugientium et eorum qui evaserunt
 de terra babilonis: ut annuntiet
 in syon visitationem domini dei nostri: visitationem
 templi eius. Annuntiate in
 babilone plurimis: omnibus qui
 tendunt arcum. Consistite aduersus
 eam per gyrum: et nullus euadat.
 Reddite ei secundum opus suum: iuxta
 omnia que fecit facite illi. quia
 contra dominum erecta est: aduersum
 sanctum israel. Idcirco cadent iuue-
 nes eius in plateis eius: et omnes
 viri bellatores eius contrescent in
 die illa ait dominus. Ecce ego ad te
 superbe dicit dominus deus exercituum:
 quia venit dies tuus: tempus visitationis
 tue. Et caderet superbus et cur-
 ruit: et non erit qui suscitaret eum.
 Et succendat ignis in urbibus eius:
 et deuorabit omnia in circuitu ei-
 us. Hec dicit dominus exercituum. La-
 lumina sustineant filii israel et filii
 iuda simul. Omnes qui ceperunt eos
 retineant: nolunt dimittere eos. He-
 demptor eorum foris: dominus exerci-
 tum nomen eius. Iudicio defendet
 causam eorum: ut reuertatur ter-
 ram et commoueat habitatores
 babilonis. Gladius ad calcetros
 ait dominus: et ad habitatores babi-
 lonis et ad principes et ad sapie-
 tes eius. Gladius ad diuinos eius:
 qui stulti erunt. Gladius ad fortes
 illius: qui timebunt. Gladius ad
 equos eius. et ad currus eius.
 et ad omne vulgus eius quod est in

medio eius: et erunt quasi mulie-
 res. Gladius ad thesauros eius:
 qui diripiunt. Siccitas super aquas eius
 erit et arsecit: quia terra sulpatrium
 est: et in portibus: gloriantur.
 Propterea habitabunt draco-
 nes cum fatus ficiarum: et habi-
 tabunt in ea streunones. Et non
 in habitabit ultra usque in sempiternum:
 nec reuertetur usque ad gene-
 rationem et generationem. Sicut
 subuertit dominus e de mam et go-
 mortam et vicinos eius. ait dominus.
 Non habitabit ibi vir: et non in-
 tolet ea filius hominis. Ecce populus
 veniet ab aquilone et gens ma-
 gna: et reges magni consurgent
 a finibus terre. Arcum et sautum app-
 hendent: rudales sunt et misericor-
 dantes. Vox eorum quasi mare so-
 nabit. et super equos ascendent
 sicut vir paratus ad prelium contra
 et filia babilonis. Audiuere reges
 babilonis famam eorum: et dissolu-
 te sunt manus eius. Angustia app-
 hendit eum: dolor quasi parturi-
 erunt. Ecce quasi leo ascendit de super-
 bia iordanis ad pulcritudinem
 robustam: quia subito currete faci-
 am eum ad illam. Et quis erit electus
 quem proponam ei: Quis enim susci-
 met: et quis sustinebit me: Et quis est
 iste pastor: qui resistat vultui meo:
 Propterea audite consilium do-
 mini quod misit recepit aduersum
 babilonem: et cogitationes eius

quas cogitavit sup terrā calde
orū. Fusi detraheret eos parvuli
gregū: nisi dissipatū fuerit cū ip-
sis habitaculū eorū. A voce rap-
tūantis babilonis cōmota est
terra: et clamor inter gentes au-
ditus est.

Hec dicit dñs. Ecce ego sus-
citabo sup babilonē. et su-
per habitatores ei⁹ q̄ cor suū le-
vaverūt cōtra me quasi veniū
p̄stulerūt. et mūrā ī babilonē ve-
nīlatores et venīlabūt eam. Et
demolietur terrā eius: quā vene-
runt sup eam undiq; in die af-
flictionis eius. Nō tendat q̄ cē-
dit arcū suū: et nō ascendat lori-
catus. Nolite parere iuvētib;
ei⁹: interficite omnē militiā ei⁹.
Et cadent interfecti in terra calde-
orū: vulnerati in regionib; ei⁹.
Quā nō fuit viduat⁹ israhel et
iuda a dñō deo suo: dñō cecri-
tū. Terra aut̄ eorū repleta ē de-
licto a sādō isrl. Fugite de me-
dio babilonis: ut salvet unus-
quisq; aīam suā. Nolite cecere
sup iniquitatem ei⁹: quā tempus
vltionis eius ē dñō: vīssitudi-
nem ipse retribuet ei. Calix au-
reus babilon in manu dñi: in-
ebriās omnē itā. De vīno eius
biberūt gentes: et ideo cōmote
sunt. Subito cecidit babilon:
et cōrta est. Plulate sup eam:
collite resinā ad dolorē ei⁹ si for-

te sanet. Euraum⁹ babilonē:
et nō ē sanata. Derelinquam⁹
eam: et ramus unusquisq; in f-
rā suā. Quā p̄tulerūt usq; ad ce-
los iudiciū eius: et eleuatū ē us-
q; ad nubes. Proxulu dñs in-
stīnas n̄as: venite et nactem⁹
in syon opus dñi dei n̄i. Acci-
te sagittas: et implete pharetras.
Suscitavit dñs spiritū regum
medor: et cōtra babilonē mēs
eius ē: ut p̄dat eam. Quā vltio
dñi est: vltio tēpli sui. Sup mū-
ros babilonis levate signum:
augere custodiā. Iturate custo-
des: p̄parate insidias: q̄a cogi-
tauit dñs et fecit quicunq; loqu-
tus est cōtra habitatores babi-
lonis. Qui habitas sup aquas
multas locuples in thesauris:
venit finis tuus: p̄dalis p̄sio-
nis tue. Iuravit dñs cecitū p
aīam suā: quā replebo te homi-
nib; quasi bruchis: et super te re-
luma cantabit. Qui fecit terrā
in fortitudine sua: p̄paravit or-
bem in sapientia sua: et prudētia
sua cecendit celos. Dāte eo vo-
ces: multiplicavit aque in celo.
Qui levat nubes ab extremo f-
re: fulgura in pluviam fecit: et p-
duxit ventos de thesauris suis.
Sicut⁹ factus est om̄is homo
a scientia: confusus est om̄is con-
flator ī sculptili. Quia mendax
est cōflatio eius: nec est spirit⁹ ī

ris. Dana sunt opa et risu digna: in tempore visitationis sue peribunt. Non sicut hec pars iacob. Quia quod fecit omnia ipse est: et israel scriptum hereditatis eius: dominus exercituum nomen eius. Collidis tu michi vasa belli: et ego collidam in te gentes: et dissipam te regna. Collidam te equum et equitum eius: et collidam te currum et ascensorem eius. et collidam in te virum et mulierem. Et collidam te senem et puerum: et collidam in te iuvenem et virginem. Et collidam in te pastorem et gregem eius: et collidam in te agricolam. et iugale eius. Et collidam in te duces et magistratus: et reddam babiloni et cunctis habitatoribus caldorum omne malum suum. quod fecerunt in syon in oculis vestris ait dominus. Ecce ego ad te mihi perstiterit ait dominus: qui corrumpis universam terram. Et extendam manum meam super te et evolvam te de petris: et dabo te in montem combustionis. Et non tollam de te lapidem in angulum et lapidem in fundamentum: sed perdimis in eternum cunctis ait dominus. Leuate signum in terra: flagite buclia in montibus. Sanctificate super eam gentes: annuntiate contra illam regibus araram nichini et ascensibus: numerate contra eam captivum. Adducite equum quasi brachium aculeatum. Sancti-

ficatam contra eam gentes: reges et medicos. duces eius. et universos magistratus eius: cunctamque terram portuarius eius. Et commovebunt terra et commovebunt: quia vigilavit contra babilonem cogitatio domini: ut ponat terram babilonis desertam et inhabitabilem. Cessaverunt fortes babilonis a plio: habitaverunt in presidibus. Demoratum est robur toris: et facti sunt quasi mulieres. Intensa sunt tabernacula eius: conterriti sunt vultus eius. Curres obvia cursum veniet et nuntius obvia nuntiandi: ut annuntiet regi babilonis quia capta est civitas eius a summo usque ad summum: et vada preoccupata sunt. Et paludes intense sunt igitur: et viri bellatores turbati sunt: quia hec dicit dominus exercituum deus israel. Filia babilonis quasi orta: tempus minere eius. Adhuc modicum: et veniet tempus missionis eius. Comedit me: devoravit me nabuchodonosor rex babilonis. Reddidit me quasi vas manie. Absorbuit me quasi draco: replevit ventrem suum cunctitudine mea: et circumdedit me. Iniquitas abusum me. et caro mea super babilonem dicit habitatio syon: et sanguis meus super habitatores caldeorum dicit iherusalem. Propterea hec dicit dominus. Ecce ego iudicabo causam

ruā: et visitabo ultionem tuā. Et
desertū faciā mare eius: et sita-
bo ueniā eius. Et erit babilō in
tumulos: habitatio draconū
stupor et sibilus: eo q̄ non sit
habitator. Simil ut leones tu-
giant: egredientur comas veluti ca-
tuli leonū. In colore eorū ponā
potus eorū: et inebriabo eos ut
sopiantur et dormiant somnū
sempiternū: et non cōsurgāt di-
xit dñs. Deducā eos q̄si agnos
ad victimā: et quasi arietes cū
hedis. Quō capta est israh. et
cōprehensa ē milia vniūse ter-
re: Quō facta ē in stuporem ba-
bilon inter gentes: Et ascendit
sup babilonē mare: multitudi-
ne fluctuū eius operata est. Fac-
te sunt ciuitates eius ī stuporē:
ita inhabitabilis et deserta: ita
in qua nullus habitet nec tran-
siet per eam filius hoīs. Et visi-
tabo sup bel in babilone: et et-
iam q̄ absorbuerat de ore ei⁹:
et nō cōfluat ad eam ultra gē-
tes. Siquidē et murus babilo-
nis corruit. Egredimini de me-
dio eius ipsius mei⁹: ne saluet
vniūsq; animā suā ab ira
furoris dñi. Et ne forte molles-
cat cor v̄m: et timentio auditū
qui audiet in terra. Et veniet in
anno auditio. et post hūc annū
audino et inq̄tas in terra: et do-
minator sup dñatorem. Prop

terra ecce dies veniunt. et visita-
bo sup sculpilia babilonis: et
om̄is terra eius cōfundet⁹: et vni-
uersi interfec̄ti eius cadēt in me-
dio ei⁹. Et laudabūt sup babi-
lonē celū et terrē et om̄ia que in
eis sunt: q̄a ab aglone veniunt
et predones ait dñs. Et quō fe-
cit babilon ut caderet occisi in
isrl: sit de babilone cadēt occisi
in vniūsa t̄ra. Qui fugitis gla-
diū venite: nolite stare. Recor-
damini. paul dñi: et ih̄sm ascē-
dat sup cor v̄m. Cōfusi sum⁹:
quoniā audiuim⁹ obprobriū.
Operuit ignominia facies no-
stras: qm̄ venerūt alieni super
sāctificationē dom⁹ dñi. Prop-
terea ecce dies veniūt ait dñs. et
visitabo sup sculpilia eius: et
in om̄i terra ei⁹ mugiet vulne-
rat⁹. Si ascenderit babilon in
celū et firmauerit ī recesso robur
suū: a me veniēt vastatores ei⁹
ait dñs. Vox clamoris de babi-
lone. et cōturbatio magna de terra
caldroꝝ: quā vastauit dñs babi-
lonē et p̄didit eē et vocē mag-
nā: et sonabūt fluctus eorū q̄si
aque multe. Dedit sonitū vox
eorū: q̄a venit sup eam id est su-
p babilonē p̄edo. Et app̄hen-
si sunt fortes eius: et emarcuit
arcus eorū: q̄a fortis ultor dñs
reddēs retribuit. Et inebriabo
p̄ncipes eius et sapientes ei⁹: du-

res ei⁹ ⁊ magistrat⁹ eius ⁊ for-
tes eius. Et dormiēt somnum
semperuū: ⁊ nō repergiscētur
ait rex: dñs exercitū nōmē ei⁹.
Hec dicit dñs exercitū. Alur⁹
babilonis ille altissim⁹ suffosi-
one suffodiet: ⁊ porte eius exel-
se igne cōburent: ⁊ labores po-
pulorū ad nichilū ⁊ genuū in
igne trūt ⁊ disperibūt. Verbu
qd̄ p̄cepit iheremias ppheta sa-
raye filio nerie filij maasie. nū
pergeret nū sedechia rege in ba-
bilonem: ī āno quarto regni ei-
us. Baraias autē erat p̄nceps
prophetie. Et scripsit iheremias
om̄e malū qd̄ ventur⁹ erat sup
babilonē in libro uno: omnia
verba hec que scripta sunt con-
tra babilonē. Et dixit iheremias
ad sarayā. Cum ueneris in ba-
bilonē ⁊ uideris ⁊ legeris om̄ia
verba h̄c dices. Dñe tu loquē⁹ es
cōtra locū istū ut disperdes eū:
ne sit q̄ in eo habitet ab homīe
usq; ad pecus: ⁊ sit perpetua so-
litudō. Quq; cōpleueris legere li-
brū istū: ligabis ad eū lapidē
⁊ p̄cies illū in mediū cisternē:
⁊ dices. Sic submerget babilō:
⁊ non cōsurgēt a facie afflictio-
nis quā ego adduxi sup eam:
et dissoluet. Hucusq; uerba ihe-
remie. **LII** remie.
viginti et unū annū erat se-
dchias cum regnare cepisset: et

undecim annis regnauit in ihe-
rusalē. Et nomen m̄ris ei⁹ ami-
thal: filia iheremie ⁊ lebna. Et
fecit malū ī oculis dñi iuxta oīa
que fecerat ioachim: qm̄ furor
dñi erat in iherlm ⁊ ī iuda usq;
quo p̄iceret eos a facie sua. Et
recessit sedechias a rege babilo-
nis. Factum est autē in āno no-
no regni eius in mense decimo.
decima die mensis uenit nabu-
chodonosor rex babilonis ip̄e
⁊ om̄s exercitus eius aduersus
iherlm ⁊ obsederūt eā: ⁊ edifica-
uerunt cōtra eā munitiones in
circinū: ⁊ fuit ciuitas obsessa
usq; ad undecimū annū regni
sedechie. Mense autē quarto no-
na die mensis obtrunxit fames
ciuitatē: ⁊ nō erāt alimēta po-
pulo ice. Et dirupta est ciuitas:
⁊ om̄es uiri bellatores eius fu-
gerūt: reuertēq; de ciuitate noc-
te per uia p̄orte que est inter du-
os muros ⁊ ducit ad ortum re-
gis caldis obsidentib; urbē in
giro: ⁊ abierūt per uia que du-
cit ī heremū. Persecut⁹ est autē
caldos exercitus regē: ⁊ app̄he-
derūt sedechiā in deserto quod ē
iuxta ihericho: ⁊ om̄s comita-
tus eius diffugit ab eo. Quq;
cōprehēdissent regē adduxerūt
eū ad regē babilonis in rebla-
tha que est in terra rama: ⁊ lo-
cutus est ad eū iudicia. Et iugu-

lavit rex babilonis filios sede-
die in oculis eius: sed et omnes
principes iuda occidit in rebla-
tha. Et oculos sedechie tenuit: et
vinxit eum in cōpedibz. Et addux-
it eum rex babilonis in babilo-
nem: et posuit eum in domo car-
ceris usq; ad diem mortis eius.
In mense autē quinto. decima mē-
sis. ipse est annus decim⁹ novus
nabuchodonosor regis babilo-
nis: venit nabuzardan princeps
militie qui stabat coram rege
babilonis in iherlm: et incendit
domū dñi et domū regis et om̃s
domus iherlm et om̃ne domum
magnā igne combussit: et totū
murū iherlm p̃t circuitū destrux-
it cunctus exercitus caldoy qui
erat cum magistro militie. De
pauperibz autē p̃p̃li et de reliquo
vulgo qđ remāserat in ciuitate
et de pfugis qđ transfugerāt ad re-
gem babilonis et ceteros de mul-
titudine. misit nabuzardan
p̃nceps militie: de pauperibus
vero s̃c̃e reliq̃t nabuzardā prin-
ceps militie vinicores et agrico-
las. Colūnas quoq; etas que
erāt in domo dñi et bases et ma-
re eneū qđ erat ī domo dñi cōfre-
gerūt caldei: et tulerūt om̃es et
eg̃ i babilonē. Et lectos et crea-
tas et psalteria et hales et mor-
tariola et oīa vasa etas qđ in m̃i-
nistrio fuerāt tulerūt: et ydria

et thimiamateria et urceos et pel-
ues et candelabra et mortaria et
tratos. Quorūq; aurea aurea:
et q̃q; argētea argentea. Tulit
magister militie colūnas duas
et mare unū. et vitulos duode-
cim et eos qđ erāt sub basibz: q̃s
fecerat rex salomō in domo do-
mini. Nō erat p̃odus eis om̃
valorū horū. De colūnis autē: de-
cem et octo cubiti altitudinis e-
rāt in colūna vna: et funiculus
duodecim cubitorū circumbat eā.
Porro grossitudo ei⁹ quatuor
digitorū: et immens⁹ rava erat:
et capitella sup̃ utraq; etas. Al-
tutudo capitelli vnius quīq; cu-
bitorū: et retacula et malagra-
nata supra coronā in circuitū:
om̃ia circa. Et fuerūt malagra-
nata nonaginta s̃c̃e d̃p̃d̃entia:
et om̃ia malagranata centum
retaculis circūdabant. Et tulit
magister militie saraim sacdo-
tem primū: et sophoniā sacdo-
tem scđm: et tres custodes vesti-
buli. Et de ciuitate tulit eunuch-
um unū qđ erat p̃positus sup̃ vi-
ros bellatores: et septē viros de
his qui videbāt faciem regis qui
mūti sunt in ciuitate: et scribā
p̃ncipem militū qđ p̃babat tyro-
nes: et sexaginta viros de p̃plo
s̃c̃e qui mūti sūt ī medio ciuita-
tis. Tulit autē eos nabuzardā
magister militie: et duxit eos

ad regē babilonis in reblatha.
 Et percussit eos rex babilonis: et
 interfecit eos in reblatha in ita
 amath. Et translatus ē iuda de
 terra sua. Hic est ipse quē trā-
 tulit nabuchodonosor in āno
 septimo: iudeos tria milia. et vi-
 ginti tres. In anno octauo deci-
 mo nabuchodonosor trāstulit
 de iherlm aīas octingētas trigin-
 taduas. In āno vicesimo tertio
 nabuchodonosor trāstulit na-
 buzardā magister militie aīas
 iudeorū septingētas quadragi-
 ta quinq. Omnes ergo aīe: qua-
 tuor milia sexcentē. Et factū est
 in tricesimo septimo anno trā-
 migrationis ioachin regis iu-
 da duo decimo mense vicesima
 quinta mēsis elcuaui euilmato-
 dach rex babilonis ipso anno
 regnū sui caput ioachī regis iu-
 de. et eduxit eum de domo carce-
 ris: et locutus est eum eo bona.
 Et posuit thronū ei⁹ super thro-
 nos regū qui erāt post se in ba-
 bilonē: et mutauit vestimenta
 carceris eius: et comedebat pa-
 nem torā eo semp tūctis dieb;
 vite sue. Et cibaria eius cibaria
 perpetua dabāt ei a rege babi-
 lonis statuta p singulos dies:
 usq; ad diē mortis sue tūctis
 diebus vite eius. **Incipiunt la-**
minationes ieremie que sy-
noch hebraice inscribuntur

Et factū ē post
 q; i captiuita-
 te redact⁹ ē iherl
 et iherlm desce-
 ra ē: sedit ihere-
 mias ppheta
 flens et plaxit lamentatione hac
 i iherlm: et amaro animo suspi-
 rans et ciulans dixit. **Mq.**
Quomodo sedet sola ciuitas
 plena populo. Facta ē q; vidua
 dñi genitrix: princeps puinciarū
 facta ē sub tributo. **Seth.** Pla-
 rans plorauit in nocte: et lacri-
 me eius in maxillis eius. Non
 est qui cōsolat⁹ eam: neq; omnibus
 caris eius. Omnes amici eius
 spreuerūt eā: et facti sunt ei ini-
 mī. **Sima.** Migrauit iudas
 propi afflictionē et multitudinē
 seruicis. **Habituauit inter gē-**
tes: nec inuenit requiē. Omnes
 persecutores eius apprehenderunt
 eam inter angustias. **Dach.**
 Die syon: eo q; non sint qui ve-
 niant ad solēnitatem. Omnes
 porte eius destruite: sacerdotes
 eius gementes. Virgines eius
 squalide: et ipa oppressa amari-
 tudine. **Et** facti sunt hostes
 eius in capite: et inimici eius lo-
 cupletati sūt: q; dñs locut⁹ est
 sup eā ppter multitudinem inī-
 quitatū eius. Paruuli eius du-
 ci sūt i captiuitatē: ante faciem
 tribulantis. **Vau.** Et egressus

est a filia syon omnis decore eius.
 Facti sunt principes ei⁹ velut arie-
 res nō mutantes pascua: et abi-
 erūt absq; fortitudine ante faciem
 subsequētis. **Bar** Recordata
 est iherlm dictū afflictionis sue.
 et pueritacionis oīm desiderabi-
 liū suorū. q̄ habuerat a diebus
 antiquis: cum caderet p̄lus ei⁹
 in manu hostili: et nō esset auxi-
 liator. Dixerunt tam hostes: et
 deriserunt sabbata eius. **Isai**
 Peccatū peccauit iherlm: prop-
 tera instabilis facta est. Omnes
 qui glorificabāt eā speruerunt
 illā: q̄a viderūt ignominia ei⁹.
 Ipsa autē gemēs: et conuersa re-
 trosum. **Ther** Bordes eius
 in predib; eius: nec recordata ē
 finis sui. Deposita ē vultu mēte:
 nō habēs consolatorē. Vix dñe
 afflictionē meā: quā eret⁹ ē im-
 minet⁹. **Isai** Manū suā misit
 hostis ad omnia desiderabilia ei-
 us: quia vidit gentes ingressas
 sanctuariū suū: de quib; prece-
 ras ne intrarent in ecclesiā suā.
Isai Omnis p̄ls ei⁹ gemēs:
 et querēs panē. Diderūt pretio-
 sa queq; p cibo: ad refectiōnē
 animam. Vix dñe et cōsolata:
 quā facta sum viles. **Isai** O
 vos omnes qui trāsmis p via ac-
 tendite et videte: si ē dolor sicut
 dolor meus. Quā vindicauerūt
 me ut locut⁹ est dñs: in die ire

furois sui. **Man** De recesso
 misit ignem in ossibus meis: et
 erudiuit me. **Isai** Ep̄dit recte predi-
 bus meis: cōuertit me retrohū.
 Posuit me desolatam: tota die
 interiore cōfendam. **Isai** Vigi-
 lauit iugū iniquitatū mearū in
 manu eius: duoluit sunt et im-
 posuit collo meo. Infirmitas est
 virtus mea: dedit me dñs ī ma-
 nū de qua non potero surgere.
Isai Abstulit omnes ma-
 gnificos meos dñs de medijs
 mei: vocauit adūsū me tēp⁹:
 ut cōteret electos meos. Torcu-
 lar calcavit dñs virginē filie iu-
 da. **Isai** Misce ego plorans
 et oculus me⁹ deductus aquas:
 quia lōge fact⁹ est a me cōsola-
 tor: cōuertēs aīam meā. Facti
 sunt filij mei p̄diti: quā inualu-
 it inimicus. **Isai** Ep̄dit sy-
 on man⁹ suas: nō est q̄ cōsole-
 tur eam. Alādauit dñs adūsū
 iacob: in circuitu eius hostes ei-
 us. Facta est iherlm q̄si polluta
 menstruus inter eas. **Isai** In-
 stus est dñs: q̄a os ei⁹ ad iracū-
 diā provocauit. Audite obsecro
 omniū p̄li: et videte dolorē meū
 Virgines mee et iuvenes mei
 abierūt in captiuitatem. **Isai**
 Vocauit amicos meos: et ipsi de-
 ceperūt me. Sacerdotes mei et
 senes mei ī urbe cōsumpti sunt:
 q̄a querēbūt cibū sibi ut refecti-

larēt aīas suas. **Ecce** Vide dñe
quā tribulor: tribulat⁹ est vīter
meus. Subūsum ē cor meū in
memēpā: quoniā amaritudi-
ne plena sum. Foris interficit
gladius: et domi mors similis
ē. **Sin** Audierūt qā īgemisco
ego: et nō est q̄ cōsolat⁹ me. Om-
nes inimici mei audierunt ma-
lum meū: et tū sunt quā tu feci-
sti. Adduxisti diē cōsolationis:
et fieri siles mei. **Thau** Ingre-
diat⁹ omne malū eorū corā te: et
deūdētia eos sicut vīdētia
sti me. p̄ oēs inīqtates meas.
Mula enī gemit⁹ mei: et cor me-
um merens. **Alaph**

Quomodo obtegit caligine
in furore suo dñs filiam syon.
Proiecit de celo in terrā inlicitā
isrl: et nō est recordat⁹ scabelli
pedum suorū in die furoris sui.
Beth Precipitavit domin⁹ nec
pep̄it omnia speciosa iacob: de-
struxit ī furore suo munitiones
virginis iuda et ēiecit in terrā:
polluit regnū et p̄ncipes eius.
Emet Cōstregit in ira furoris
sui omne cornu israhel: auertit
retrosum dextera suā a facie in-
imici: et succendit in iacob qua-
si ignē flāme deuorātis in giro.
Degeth Cecidit arcū suū qua-
si inimicus: firmavit dextera su-
am quasi hostis: et occidit om-
ne qđ pulcrum erat visu. In ta-

bernaculo filie syon effudit qđ
ignē indignationē suā. **He**
Factus est dñs velut inimic⁹.
precipitavit isrl. Precipitavit
oīa mēna eius: dissipauit mu-
nitiones eius: et repleuit in filia
iuda humiliatū et humiliatā.
Uau Et dissipauit quasi oxū
retorū suū: demolitus ē taber-
naculū suū. Oblivioni tradi-
dit dñs in syon festiuitatē et sab-
batū: et in obprobriū et indig-
nationē furoris sui regē et sacer-
dotem. **Zay** Repulit dñs alta-
re suū: maledixit sanctificatio-
ni sue: tradidit ī man⁹ inimici
muros ciuitatū eius. Portē dede-
runt in domo dñi: sicut ī die so-
lemni. **Ueth** Cogitauit dñs dis-
sipare murū filie syon: cecidit
funiculū suū et non auertit ma-
nū suā a p̄dione. Inuēitq; aē-
murale: et mur⁹ pariet dissipā-
tus est. **Theth** Defixē sunt in ē-
ra porte eius: p̄didit et cōtriuē
vidēs eius: et regē eius et p̄nci-
pes eius in gētibz. Nō est lex:
et p̄phet̄ eius nō inueniūt vī-
onē a dño. **Yodh** Sedetūt in ē-
ra: conticuerūt senes filie syon:
cōspecterunt cuncte capita sua.
Atcūdi sunt cunctis. Abierūt
ī ēra capita sua virgines iheru-
salem. **Laph** Defecerūt p̄ lacri-
mis oculi mei: cōtributa sunt
viscera mea. Effusum est in ēra

reor: meū sup ditionē filie po-
puli mei: nū deficeret paruulus
et lactēs ī plateis oppidi. **Ami**
Matribus suis dixerūt ubi ē mī-
rū et vinū: cum deficeret quasi
vulnerati ī plateis ciuitatis: nū
regalarēt aīas suas in sinu ma-
trū suarū. **Ami** Qui cōparabo
te. uel cui assimilabo te filia ihe-
rusalē: Qui esequabo te. et cōso-
labo: te uirgo filia syon: Mag-
na enī uelut mare cōtinuo tua.
Quis medebit tui: **Ami** Pro-
phete tui uiderūt tibi falsa et stul-
ta: nec aspiciebāt iniquitatē tuā:
ut te ad penitentiā. puocarent.
Dixerūt aut tibi assumptiones
falsas et rectiones. **Ami**
Plauserūt sup te manibz omīes
nāscētes per uia: sibilauerunt
et mouerūt capita sua sup filiā
iherlm: hecine est urbs dicentes
pfecti decoris: gaudiū uniuēse ē-
re. **Ami** Aspuerūt sup te os
suū omīes inimici tui: sibilauē-
rūt et fecerūt dētibz suis: et
dixerūt deuorabimus. **Ami**
Ita est dies quē respiciabam:
inuenimus. uidimus. **Ami**
Fecit deus quē cogitauit: com-
pleuit sermōnē suū quē p̄p̄e-
rat a diebz antiq̄s. Destruxit et
nō pepercit: edificauit sup te in-
imicū: et exaltauit cornu hostiū
tuorū. **Ami** Clamauit cor co-
rum ad dñm: sup muros filie

syon. Dedit q̄si tortētem lacri-
mas per diē et noctē: nō dēs re-
quiem tibi: neq; taceat pupil-
a oculi tui. **Ami** Cōsurge: lau-
da in noctē ī p̄ncipio uigiliarū:
effunde sicut aquā cor tuū ante
aspēctū dñi. **Ami** Teua ad eū man-
tuas pro aīa paruulorū tuorū:
qui sanie percūt in capite omī
cōpitor. **Ami** Dicit dñs et cō-
sidera: quē uindemiaueris ita.
Ergo ne comedēt mulieres fru-
ctū suū: paruulos ad mēsurā
palme: Si occidit in sanctuari-
o dñi. sacerdos et p̄pheta: **Ami**
Iacuerūt in ira foris pute et se-
ne: uirgines mee et iuuenes mei
occiderunt in gladio interfecisti
ī die furoris tui: percussisti: nec
misert⁹ es. **Ami** Vocasti q̄si
diem solennē q̄ taceret ut me de-
circuiri: et nō fuit in die furoris
dñi q̄ effugeret et relinqueretur.
Quos eduxi et eieci: mi-
ser⁹ me⁹ assumpsit eos. **Ami**
Ego uir uidēs paup̄tatem
meā: in uirga indignat-
ionis ei⁹. **Ami** Me minauit
et adduxit in tenebris: et nō ī lu-
cē. **Ami** Tantū in me uertit:
et conuertit manū suā tota diē.
Ami Detulitā fecit pellē me-
am et carniē meā: cōtrivit ossa
mea. **Ami** Edificauit in giro
meo: et circūdedit me uelle et la-
bore. **Ami** In tenebrosis col-

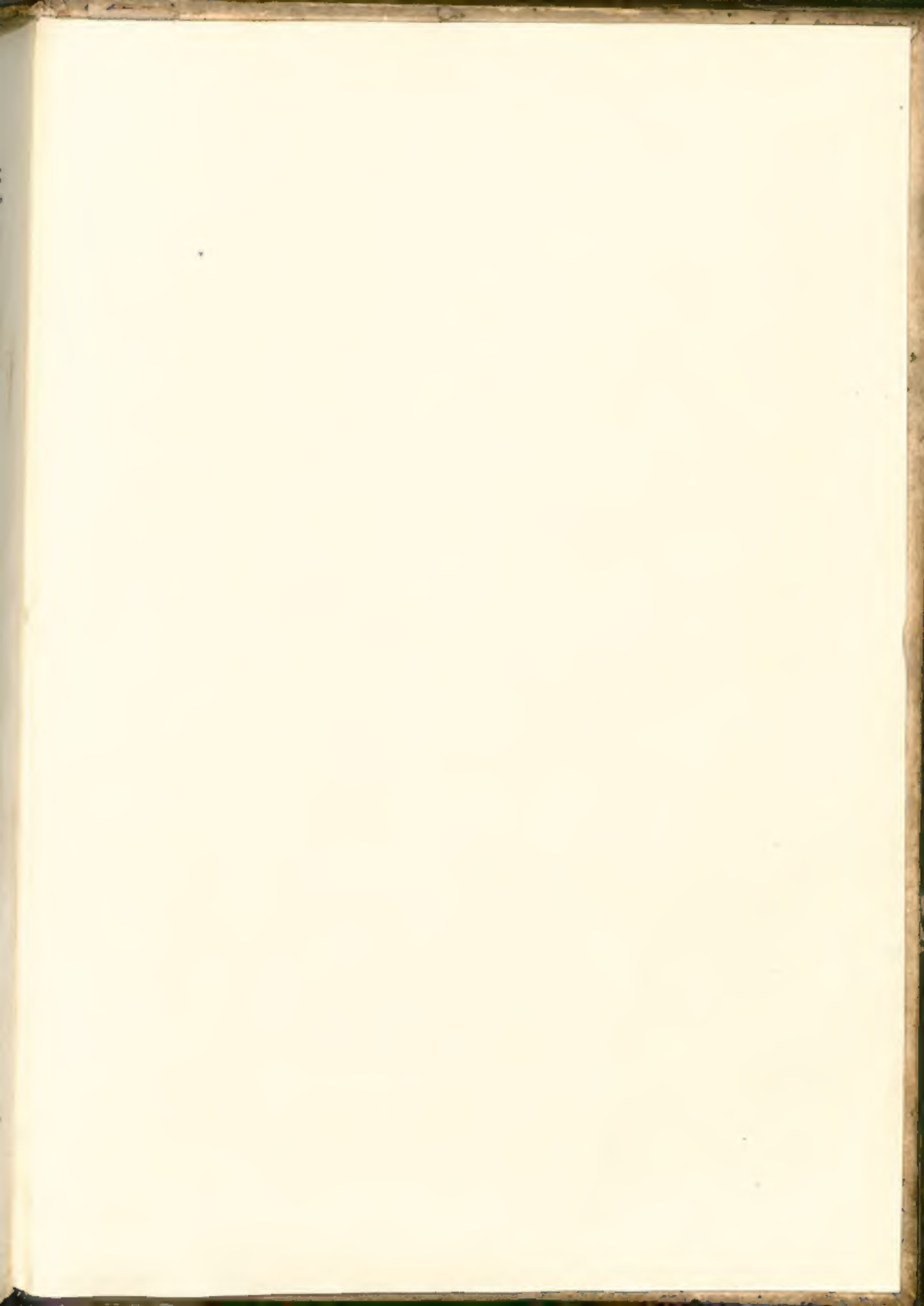
locavit me: quasi muros sempi-
 teruos. **Sime** Circūedificavit
 adiutor me ut non egrediar:
 aggravavit compedē meum.
Sime Sed et clamavero et nō
 rogavero: reclusit orationem
 meā. **Sime** Reclusit vias me-
 as lapidibus quadris: semitas
 meas subvertit. **Dauid** Versus in-
 sidias factus est michi: leo in ab-
 sccondito. **Dauid** Semitas me-
 as subvertit et defregit me: posuit
 me desolatā. **Dauid** Tenuit arcū
 suū: et posuit me quasi signū ad
 sagittā. **De** Misit in tribus
 meis filias pharetre sue. **De**
 Factus sum iudicium omni po-
 pulo meo: canticum eorum to-
 ta die. **De** Replevit irania:
 iraudinibus inebriavit me ab-
 sinthio. **Dauid** Et defregit ad nu-
 merū dñes meos: abiecit me ti-
 nere. **Dauid** Et repulsa ē aīa me-
 a: oblitus sum bonos. **Dauid**
 Et dixi perijt finis meus et spes
 mea a dñs. **Dauid** Recordare
 paupertatis et susceptionis mee:
 absinthij et fellis. **Dauid** Me-
 moria memor ero: et tabescet in
 me aīa mea. **Dauid** Hoc recolēs
 in corde meo: idcirco sperabo. **Dauid**
 Misericordia dñi quia nō sumus desuper-
 ti: quia nō defecerūt miserationes
 ei⁹. **Dauid** Nova diluvio: mis-
 ta ē fides tua. **Dauid** Pars mea
 dñs dixit anima mea: propterea

respectabo eū. **Dauid** Bonus
 est dñs sperantibus in eū: aīe que-
 renti illū. **Dauid** Bonū est pre-
 stulari cum silentio salutare do-
 mini. **Dauid** Bonum est viro:
 cū portaverit iugū ab adolescen-
 tia sua. **Dauid** Sedebit solita-
 ri⁹ et tacebit: quia levavit se super
 se. **Dauid** Ponet in pulvere os
 suū: si forte sit spes. **Dauid** Da-
 bit percussor se maxillam: santra-
 bit opprobrijs. **Dauid** Quia
 nō repellit in sempiternū dñs. **Dauid**
 Quia si abiecit et miserebitur: secū-
 dū multitudinē miserationū suarū.
Dauid Non enim humiliavit cor-
 de suo: et abiecit filios hominū.
Dauid De cōteret sub pedibus
 suis omnes vindos terre. **Dauid**
 De declinaret iudiciū viri: in cō-
 spectu vultus altissimi. **Dauid**
 De perteret hominē in iudicio
 suo: dñs ignoravit. **Dauid**
 Quis est iste qui dixit ut fieret: do-
 mino nō iubente. **Dauid** Ex-
 ore altissimi nō egredietur: nec
 mala nec bona. **Dauid** Quid
 murmuravit homo vivēs: vir
 propter peccata sua. **Dauid** Scrutemur
 vias nāas: et quetam⁹ et reuer-
 tamur ad dñm. **Dauid** Reue-
 nimus corda nāa cū manibus: ad
 dñm in celos. **Dauid** Nos ni-
 quā egim⁹ et ad iracundiā provocā-
 vim⁹: idcirco tu irreparabilis es.
Dauid Operuisti in furore et

percussisti: occidisti nec pepercisti
Sameth Opposuisti nubem tibi:
 ne transeat oratio. **Sameth**
 Scadicationem et abiectioem po-
 suisti me: in medio populi. **Phy**
 Aperuerunt super nos os suum omnes
 inimici. **Phy** Formido et la-
 queus facta est nobis uariatio:
 et correctio. **Phy** Diuisio-
 nes aquas deduxit oculus me-
 us: in contritione filie populi mei.
Amy Oculus meus afflictus
 est nec tacuit: eo quod non esset re-
 quies. **Amy** Donec respiceret
 et uideret deus de celis. **Amy**
 Oculus meus depertat est animam
 meam: in cunctis felibus orbis terre.
Say Derisionem ceperunt
 me quasi auem inimici mei gratias.
Sate Insuper et in latum uita me-
 a: et posuerunt lapidem super me.
Sate Abundauerunt aque su-
 per caput meum: dixi perire. **S**
Ceph Innotauit nomen tuum
 domine: de latum nouissimo. **Coph**
 Doce meam audisti: ne auertas
 aurem tuam a singultu meo et cla-
 moribus. **Coph** Appropinqua-
 sti die quando innotauit tibi: dixi
 tibi ne timeas. **Ses** Iudicasti do-
 minie causam anime mee: redemp-
 tor uite mee. **Ses** Didisti domine
 iniquitatem illorum aduersum me: iu-
 dica iudicium meum. **Ses** Didisti
 omne furorem: omnes cogi-
 tationes eorum aduersum me. **Sim**

Audisti opprobrium eorum domine:
 omnes cogitationes aduersum me.
Sim Labia insurgentium michi et
 meditationes eorum: aduersum me
 tota die. **Sim** Sessionem eorum
 et resurrectionem uide: ego sum
 psalmus eorum. **Thau** Reddes
 eis uictorem domine: iuxta opera manu-
 um suarum. **Thau** Dabis eis
 sententiam cordis: laborem tuum. **Thau**
 Persequeris in furore: et dices
 eos sub telis domine. **Aleph**

Quomodo obscuratum est au-
 rum: mutatum est color op-
 timus: dispersi sunt lapides sancti:
 aurum in capite omnium placcarum. **Seth**
 Filij syon indua et amicti auro
 primo: quod reputati sunt in va-
 sa testea: operum manuum figuli. **Gmel**
 Sed et lamie nudauerunt nuda:
 inanimata lactauerunt catulos suos
 filia populi mei crudelis: quasi steru-
 tio in deserto. **Deeth** Adhesit li-
 gua lactantis ad palatum eius in-
 fanti: paruuli petierunt panem: et
 non erat qui frangeret eis. **He**
 Qui perlebant uoluptuose in-
 tererunt in uis: qui nutrebant
 in roccis amplectantur sunt sterco-
 ra. **Lam** Et maior effecta est
 iniquitas filie populi mei peccato sodo-
 morum: que subuersa est in momē-
 to: et non reperit in ea manus.
Lay Candidiores nazarei ei-
 us nunc: inuidiores lacte: rubi-
 ridiores rubore antiquo: lapidei.

Enthält 319 folien, von denen Bl. 196 zum größten
Teil herausgenommen ist.
5. III. 1916

